

ਸਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੀ

ਕ੍ਰਿਤ
ਸ੍ਰੀ ਏਸ਼ਵਰੀ ਛਿਬਰ

ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕੁ ਸਾਹ ਕੀ

ਕ੍ਰਿਤ
ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿਬਰ

ਸੰਪਾਦਕ
ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
1992

©

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿੱਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

JANAM SAKHI SRI GURU NANAK SAH KI (*Punjabi*)
by
SANT DASS CHHIBBAR
edited by
DR. GURDEV SINGH

1992

ਦੂਜੀ ਵਾਰ : 550

ਮੁੱਲ : 112-75

ਸਰਦਾਰ ਭੀਰਬ ਸਿੰਘ ਐਲ-ਐਲ.ਐਸ., ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ
ਅਤੇ ਮੈ/ਸ. ਐਡਵਿਨ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਨਾਮਦਾਰ ਸ਼ਾਂ ਤੋਡ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਛਪੀ।

ਦੇ ਸ਼ਬਦ

(ਪਹਿਲਾ ਸੰਸਕਰਣ)

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿੱਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਉਪਯੋਗੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖਵਾਉਣ ਅਤੇ ਕਲਾਸਕੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿੱਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਾਹਿੱਤ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਅਧੀਨ ਪੁਰਾਤਨ ਹੱਥ-ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿਬਰ ਕਿੱਤ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ' ਨਾ ਕੇਵਲ ਜਨਮਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮੱਧ ਯੁਗ ਵਿਚ ਰਚੇ ਗਏ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਵੀ ਨੇ ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮ-ਸਾਖੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਧਾਰ ਪੁਸਤਕ ਮੰਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨੰਤਰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਕਾਵਿ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸਰਧਾਮਈ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਵੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸੁਬੰਧ ਢੰਗ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜੋ ਤਕ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵੱਲ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਵਿਚ ਵਿਸਤਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,
ਪਟਿਆਲਾ

ਸ. ਸ. ਜੌਹਲ
ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ

ਵਿਸ਼ੇ-ਸੂਚੀ

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾ (ix)

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ (xiii)

ਸਾਹਿਤਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਲਿਪੀ ਦਾ ਸਰੂਪ

ਸੰਪਾਦਨ : ਮੂਲਾਧਾਰ ਅਤੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ,
ਤਕਨੀਕ

ਮੰਗਲਾਚਰਨ	1
ਉਥਾਨਕਾ	4
1. ਸਾਖੀ (ਜਨਮਸਾਖੀ ਦੇ ਲਿਖਣ ਦੀ)	10
2. ਜਨਮ	12
3. ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ	15
4. ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਾਂ ਨਾ ਫਿਰੀ	19
5. ਮਹੀਂ ਚਾਰਨ ਗਏ ਤੇ ਖੇਤ ਹਰਿਆ ਹੋਇਆ	22
6. ਖੇਤੀ ਬੀਜੀ, ਵਣਜ ਕੀਤਾ ਤੇ ਚਾਕਰੀ ਕੀਤੀ	25
7. ਵੈਦ	31
8. ਨਾਨਕੀ ਦਾ ਵਿਆਹ	35
9. ਨਾਨਕੀ ਦਾ ਮੁਕਲਾਵਾ	38
10. ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਸੰਭਾਲਿਆ	41
11. ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚ	46
12. ਨਾਨਕ ਦੀ ਕੁੜਮਾਈ	49
13. ਨਾਨਕ ਦਾ ਵਿਆਹ	53
14. ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰੀ	60
15. ਵੇਈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼	64
16. ਮਗਨਤਾ	74
17. ਮਰਦਾਨਾ ਰਬਾਬ ਲੈਣ ਗਿਆ	77
18. ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ	84

19.	ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਦਾਸੀ	88
20.	ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ	93
21.	ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਲਵੰਡੀ ਆਏ	98
22.	ਮਰਦਾਨੇ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਾਈ	108
23.	ਸੱਜਨ ਠੱਗ ਨਿਸਤਾਰਾ	111
24.	ਬਿਖਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਣੇ	117
25.	ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ ਵਿਚ, ਸੰਦਪੁਰ ਦਾ ਕਤਲਾਮ	124
26.	ਕਰੋੜੀਏ ਦਾ ਉੱਧਾਰ	131
27.	ਬਨਜਾਰੇ ਦੀ ਵਾਰਤਾ	134
28.	ਹੱਲਾਂ ਬਦਲੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ	137
29.	ਮੁਹਰਾਂ ਦੇ ਕੱਲੇ ਤੇ ਸੂਲੀ ਦੀ ਸੂਲ	139
30.	ਠੱਗਾਂ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ	143
31.	ਸਿੱਧ ਮਤੇ ਤੋਂ ਨਾਨਕ ਮਤਾ, ਸਿੱਧਾਂ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ	149
32.	ਕਲਜੁਗ	153
33.	ਵਸਦਾ ਰਹੇ, ਉੱਜੜ ਜਾਵੇ; ਆਸਾ ਦੇਸ ਵਿਚ ਫਰੀਦ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ	159
34.	ਬਿਖਫਲ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ	167
35.	ਨੂਰ ਸ਼ਾਹ ਨਿਸਤਾਰਾ	170
36.	ਕੀਤ ਨਗਰ	180
37.	ਸੰਘਲਾਦੀਪ ਯਾਤ੍ਰਾ, ਸ਼ਿਵ ਨਾਭ, ਪ੍ਰਾਣ-ਸੰਗਲੀ	185
38.	ਕੋਡੇ ਰਾਖਸ਼ ਦਾ ਉੱਧਾਰ	191
39.	ਸਾਲਸ ਰਾਇ ਜਵਾਹਰੀ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ	197
40.	ਮੱਛ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ	206
41.	ਕਲ, ਨਾਰਦ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ	211
42.	ਝੰਡੇ ਬਾਦੀ ਨੂੰ ਮੰਜੀ ਬਖਸ਼ੀ	214
43.	ਸਿਲਮਿਲ ਦੀਪ	229
44.	ਦੇਵਲੂਤ	236
45.	ਬਨਮਾਣਸਾਂ ਦੀ ਗੁਰੂ-ਭਗਤੀ	244
46.	ਮੱਕਾ ਫੇਰਿਆ	247
47.	ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਦੀ ਯਾਦ	257
48.	ਕਮਲ ਨੈਨ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ	260
49.	ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਉਤੇ ਸਿੱਧਾਂ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ	271
50.	ਸਚਖੰਡ ਯਾਤ੍ਰਾ; ਸਚਖੰਡ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ	326
51.	ਸੀਲ ਸੈਨ, ਜਨਕ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਮੇਲ	376

52.	ਸੁਖਚੈਨ ਰਿਖੀ ਨਾਲ ਮੇਲ	386
53.	ਭੁਲੋਕ ਵਿਚ ਆਏ	389
54.	ਸਹਿਜਾਦੇ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ	406
55.	ਅਲੀਯਾਰ ਕੰਧਾਰੀ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ	411
56.	ਸ਼ੇਖ ਸ਼ਰਫ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ	413
57.	ਮਾਣ ਚੰਦ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ	422
58.	ਬਾਲ ਨਾਥ ਦੇ ਟਿੱਲੇ ਉੱਤੇ	429
59.	ਹਯਾਤ ਖਾ ਤੋਂ ਮੰਵੇਤੀ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਮੰਗੀ	432
60.	ਪੱਖੋ ਕੇ ਰੰਧਾਵੇ	439
61.	ਬਾਬਰ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ	445
62.	ਅਜਿੱਤੇ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ	455
63.	ਸ਼ੇਖ ਮਾਲੋ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ	493
64.	ਉਮਰੇ ਖਾਨ ਪਠਾਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਤਾਰਾ	496
65.	ਬਨ ਤੇ ਘਰ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ	505
66.	ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਦਾ ਅਹੰਕਾਰ ਤੋੜਿਆ	508
67.	ਤਲਵੰਡੀ ਵੱਲ ਮੋੜਾ	519
68.	ਬੂੜੇ ਨੂੰ ਮੱਤ ਦਿੱਤੀ	523
69.	ਅਚਲ ਵਟਾਲੇ	529
70.	(ਗੁਰੂ) ਅੰਗਦ ਅਤੇ ਬਾਲਾ	536
71.	ਬਾਲੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ	539
	ਅੰਤਿਕੇ—	
1.	ਉਸਤਤਿ ਦੇਵੀ ਜੀ ਕੀ	544
2.	ਛਿੱਬਰ ਗੋਤ	548
3.	ਅਰਥਾਵਲੀ	553
4.	ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੇ ਪੌਰਾਣਿਕ ਹਵਾਲੇ	563
5.	ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ	575

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾ

'ਜਨਮ ਸਾਖੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਨੇਕ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪਾਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਕਥਾ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸਮਾਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਤਾਂ 'ਜਨਮ ਦੀ ਗਵਾਹੀ' ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਰਥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਕਹਾਣੀ ਹੈ। 'ਗੰਥਣੀ', 'ਜਨਮ ਪਤਰੀ', 'ਪਰਚੀ' ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਆਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ : ਡਾ. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ' ਸ਼ਬਦ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਲਈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਗੰਥਣੀ ਜਾਂ ਜਨਮਪੱਤਰੀ ਪਰ 'ਪਰਚੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ, ਭਗਤਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਜੀਵਨਾਂ ਦਾ ਪਰਿਚੈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

ਡਾ. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਨਮ ਸਾਖੀ-ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਰਧਾਪੂਟਣ ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਤੁਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ 'ਸਰਧਾ ਤੇ ਪਿਆਰ' ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਹਨ। 'ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਦੇ-ਤਿਆਗ' ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਜਿਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਸਰਧਾ ਨਾਲ ਇਹ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ' ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ 'ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੀਨ-ਮੱਖ' ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 'ਰਸ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ'।¹ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ 'ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਪੈਟਰਨ' ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ 'ਚੇਤਨ' ਲੇਖਕ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਡਾ. ਫ਼ੌਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਨਮ ਸਾਖੀ-ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸੁਚੱਜਾ ਮੇਲ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹੀਏ ਕਿ ਜਨਮਸਾਖੀ-ਸਾਹਿਤ 'ਸਾਰਾ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਲਫ਼ਜ਼ ਬਲਫ਼ਜ਼ ਸੱਚ ਹੈ' ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।² ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ, ਮਿਥਿਹਾਸ, ਆਦਿ ਤਾਂ ਜਨਮਸਾਖੀ ਲੇਖਕਾਂ

¹ See Gurmukh Nihal Singh, "Janam Sakhis", Parakh, p. 125 ;

ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ, ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨਕੋਸ਼, ਪੰਨਾ 377 ;

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾਦਕ), ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ (ਲਿਖਤ ਸ੍ਰੀ ਮਿਹਰਬਾਨ ਜੀ ਸੰਵੀ), ਪੰਨਾ 6 ; ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ, "ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ; ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਅਧਿਐਨ" ਪੰਨਾ 27 ; ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ, — ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ, ਭੂਮਿਕਾ, ਪੰਨਾ 1.

² ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਅਧਿਐਨ, ਪੰਨਾ 35

³ "ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ, — ਸਾਹਿਤ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ", ਉਹੀ ਪੰਨਾ 72

ਦੇ ਸੰਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਇਕ-ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੇ ਸਿੱਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ 'ਸਾਹਿਤ' ਵੀ ਆਖਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਇਹ 'ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਮਿਸ਼੍ਰਿਤ ਰੂਪ' ਹੈ।

'ਜਨਮ ਸਾਖੀ'—ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ :

1. ਮਨੋਹਰਦਾਸ ਅਥਵਾ ਸੋਢੀ ਮਿਹਰਬਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ 'ਸੱਚ ਖੰਡ ਪੋਥੀ' ਕ੍ਰਿਤ ਮਨੋਹਰ ਦਾਸ ਮਿਹਰਬਾਨ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਖੋਜ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 1962 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। 'ਹਰਿ ਜੀ ਪੋਥੀ' ਤੇ 'ਚਤੁਰਭੁਜ ਪੋਥੀ' ਜੋ ਇਸੇ ਲੜੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸੋਢੀ ਬਣਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਮਨੋਹਰਦਾਸ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ-ਹਰਿਜੀ ਤੇ ਚਤੁਰਭੁਜ, ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਫਲ ਹਨ।
2. 'ਆਦਿ ਸਾਖੀਆਂ' ਜਾਂ 'ਸੰਭੂ ਨਾਥ ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਪਤ੍ਰੀ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ' : ਜਿਵੇਂ ਨਾਉਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਦੋ ਲੇਖਕ ਸੰਭੂ ਨਾਥ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੰਪਾਦਨ ਡਾ. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਬੁਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ 1969 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸਥਾਨ ਦੂਜਾ ਹੈ।
3. 'ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ' : ਇਸ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨਾਮਾਲੂਮ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਪਾਦਕ.—ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਸਮਾਚਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ 1926 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਇਆ।
4. 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ' ਜਿਸਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ 'ਪੈੜੇ ਮੱਖੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ' ਵੀ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਹੱਥ-ਲਿਖਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਹੰਦਾਲੀਆ ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵੀ ਇਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ : ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਹੰਦਾਲ ਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਦੋਤਰਾਜਯੋਗ ਸਾਖੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।
5. 'ਗਿਆਨ ਰਤਨਾਵਲੀ' ਕ੍ਰਿਤ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ।

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਜਾਂ ਪੈੜੇ ਮੱਖੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਈ ਤੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਹੱਥ-ਲਿਖਤੀ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਪਰੋਕਤ ਕ੍ਰਮਾਂਕ 4 ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ' ਜਾਂ 'ਪੈੜੇ ਮੱਖੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ' ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧਤਾ ਸੰਨ 1777 ਈਸਵੀ ਤਕ

ਇੰਨੀ ਵਧ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਸੰਤਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਵੀ ਇਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਭੁਰਿਆ। ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਨੇ ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ' ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਾਵਿਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।¹ ਕਿਸੇ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾ ਦਾ, ਆਧਾਰ ਬਣ ਕੇ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵਿਚ ਢਲ ਜਾਣਾ ਇਸ ਦੀ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਿਅਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿੰਤੂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸੰਦਿਗ਼ਧ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ' ਵਿਚ 'ਬਾਲਾ' ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਂ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ 'ਬਾਲਾ' ਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਕੱਤਕ ਕਿ ਵਿਸਾਖ' ਵਿਚ, ਚਰਚਾ ਉਪਰੰਤ, ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਬਾਲਾ' ਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਕਟਵਰਤੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਤਾਰੀਖੀ ਵਜੂਦ ਹੈ। ਜੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਆਪਣੀਆਂ—'ਵਾਰਾ', ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ ਵਾਰ, ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ। ਪਰ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ ਤਾਂ ਅਨੇਕ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸੋ ਬਾਲੇ ਦੀ ਹਸਤੀ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋਣ ਲਈ ਇਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ। 'ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ', ਮਨੋਹਰ ਦਾਸ ਮਿਹਰਬਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਾਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ। ਮੈਕਾਲਿਫ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਵਿਦਵਾਨ ਬਾਲੇ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਹਾ ਕਵੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ (ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼—1788 ਈ.), ਗਣੇਸ਼ ਸਿੰਘ (ਨਾਨਕ ਸੂਰਯਉਦੈ 1849 ਈ.) ਸੰਤ ਰੇਣ (ਨਾਨਕ ਵਿਜੈ, ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੱਧ) ਬਾਲੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਯਥਾਰਥ ਭਾਵੇਂ ਸੰਦਿਗ਼ਧ ਹੈ, ਤੇ ਭਾਵੇਂ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ' ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਲੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪਾਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਵੀ, ਅਮਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਰੰਕਤ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਨੂੰ 'ਸੰਦਿਗ਼ਧ ਪਰ ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ'² ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਹਾਲੀ ਤਕ ਕਈ ਤੱਥ-ਆਧਾਰਿਤ ਜਾਂ ਤਰਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਖੋਜ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਘੱਟ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੀ ਤੇ ਇਸ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਦੀ ਸੰਦਿਗ਼ਧਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਨੂੰ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਤਕ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ

¹ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਦਾ ਤਾਰਕਿਕ ਅਧਿਐਨ, ਪੰਨਾ 31

²ਰਣਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ, ਪੰਨਾ 7

ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਰਲੇ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖੀ-ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਲਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਗਿਆਨ ਰਤਨਾਵਲੀ' ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' (1823 ਈ.)¹ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਹੰਦਾਲੀਆ ਅਤੇ ਕਬੀਰ ਪੰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧ ਘਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਨੇ 'ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' (1841 ਈ.) ਵਿਚ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' (1868 ਈ.) ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ।

'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ' ਦੀ ਸੰਦਿਗਧਤਾ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਹਿਸਟਰੀਅਨ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਅਵਿਸ਼ਵਸਤ ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਅਨੇਕ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਭ੍ਰਮਾਂਲਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅਸ਼ੁੱਧਤਾ ਹੈ : ਇਸ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਗੱਲਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ; ਇਸ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਉਕਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜੋਤਿਸ਼ ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਭੀ ਅਨੇਕ ਭੁੱਲਾਂ ਹਨ। ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਨੇ ਇਸ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਧਾਰਣ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ, ਪਰਬਤਾਂ ਅਤੇ ਭੂਖੰਡਾਂ ਉੱਤੇ ਆਰੋਹਣਾਂ ਨੂੰ 'ਬਿਲਕੁਲ ਕਾਲਪਨਿਕ' ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਪਨਿਕਤਾ ਨੇ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹਾਨੀ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜਨਮ ਤੀਕ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜੋ ਦੂਜੀਆਂ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਦੂਜੀਆਂ ਵਿਸਾਖ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਕੱਤਕ ਦਾ। ਇਹ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਨਾਇਕ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਦਸਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਚ। 'ਸੱਚਾ ਸੱਦਾ' ਵਾਲੀ ਸਾਖੀ ਬਾਕੀ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਇਉਂ ਡਾ. ਜੱਗੀ ਇਸ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ 'ਅਵਿਸ਼ਵਸਤ ਅਤੇ ਅਮਾਨਯ' ਸੰਨਦੇ ਹਨ।

¹ਪ੍ਰਰਬਾਰਧ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਸਕਰਣ, ਅਧਿਆਇ 37, ਪੰਨਾ 436-38

²ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ, ਪੰਨਾ 26

³ਉਹੀ, ਪੰਨਾ 26.

'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ'

ਕ੍ਰਿਤ

ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ

ਸੰਤ ਦਾਸ 'ਛਿੱਬਰ' ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ 'ਸੰਤਸ਼ਜਨਕ ਹਵਾਲਾ' ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ¹। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਉਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵਰਣਨਯੋਗ ਅਨੁਸੰਧ ਨਾਤਮਕ ਕਾਰਜ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹਾਂ, ਸੰਤ ਦਾਸ ਦੇ ਕਾਲ ਜਾਂ ਗੰਤ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਦਾਸ ਦਾ ਕਾਲ (ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦਾ ਰਚਨਾ ਕਾਲ 1777 ਈ.) ਆਪਣੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਖਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਇਹ ਹਨ : ਇਹ ਕਾਲ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਤੇ ਯੁੱਧਾਂ ਦਾ ਕਾਲ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ (1606 ਈ.), ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ (1675 ਈ.), ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਯੁੱਧਾਂ ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ (1716 ਈ.) ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ (1730 ਈ.) ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ (1745 ਈ.), ਮੀਰ ਮਨੂ ਦੇ ਅਤਿਆਚਾਰ (1752 ਈ.) ਇਤਿਆਦਿਕ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੁਗਲ ਕਾਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਉਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਜਾਣੂ ਹੈ।

ਉਪਰੰਕਤ ਅਤਿਆਚਾਰੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੇ ਜਿਸ ਧਰਮਸਾਧਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਸੀ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ, ਗੁਰੂਆਂ, ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ, ਸੇਵਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ ਲਿਖ ਕੇ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਸਿੱਖੀ-ਜੀਵਨ ਜੀਉਣਾ ਤੇ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ। ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਨੇ 1777 ਈ. ਵਿਚ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ' ਲਿਖੀ। ਮੀਰ ਮਨੂ ਦੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਲ 1752 ਈ. ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਿਖਰ ਸੀ। ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਖੀ ਮੱਕਾ-ਯਾਤ੍ਰਾ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਾਖੀਕਾਰ ਨੇ ਮੱਕੇ ਨੂੰ 'ਸੰਭੂ' ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਖਵਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਅਸੂਰ' ਜਾਂ 'ਤੁਰਕ' ਕਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪਰੰਕਤ ਜੁਗ ਪ੍ਰਤਿ ਸੰਤ ਦਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਕਰਮ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸੰਤ ਦਾਸ ਦਾ ਗੰਤ 'ਛਿੱਬਰ' ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਮਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੁਹਿਆਲ ਗੰਤ² ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮਕਰਨ, ਛਿੱਬਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਕੈਥਲ ਦੇ ਛਿਬਰਤ

¹ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਦਿਆਰਥੀ (ਸੰਪਾ), ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਭਿਨੰਦਨ, ਪੰਨਾ 77

²ਇਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹਲ ਲਈ ਵੇਖੋ ਅੰਤਿਕਾ 2

ਪ੍ਰਗਣੇ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਨ। ਏਥੇ ਇਹ ਚਿਤੰਤ (ਰਾਜਪੂਤਾਨਾ) ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਵਸੇ ਸਨ। ਕੈਥਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਵਸਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਇਥੇ ਆਕੇ ਟਿਕ ਗਏ ਸਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਗੁਰ-ਦੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੇ ਅਨਿਨ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਿੱਬਰ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬਾਹਮਣ ਵੀ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜ਼ਿੰਮੇ-ਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰ ਰਾਇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਛਿੱਬਰਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਵਜ਼ੀਰੀ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਨ ਦਰਗਹ ਮੱਲ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸਨ। ਸੰਤ ਦਾਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਇਸ ਦੀਵਾਨ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ¹ ਨੇ ਸੰਤ ਦਾਸ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਅਰਥਾਤ ਸਤਾਰਵੀਂ-ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹੋਰ ਹਿੰਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ ਗਿਣਾਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ :

1. ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ (ਅਪਠੀ ਕਥਾ)
: ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ (1666-1708 ਈ.)
2. ਗੁਰ ਸੰਭਾ
: ਸੈਨਾਪਤਿ (ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮਕਾਲੀ)
3. ਜੋਗਨਾਮਾ ਆਨੰਦ ਪੁਰ
: ਅਣੀ ਰਾਏ
(ਸਤਾਰਵੀਂ ਸਦੀ)
4. ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ
: ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ
(ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ)
5. ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (1776 ਈ.)
: ਸਰੂਪ ਦਾਸ ਭੱਲਾ
(ਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ)
6. ਨਾਨਕ ਵਿਜਯ
: ਸੰਤ ਰੇਣ
(ਸਤਾਰਵੀਂ ਸਦੀ)
7. ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਾਰ
ਕੇਸਵ ਦਾਸ ਜਾਂ ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ (ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮਕਾਲੀ)
8. ਪਰਚੀਆਂ ਭਾਈ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ
: ਸਹਜ ਰਾਮ (ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ)

¹ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪਿ ਸੇਂ ਹਿੰਦੀ ਕਾਵਯ (ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ), ਪੰਨਾ 305

²ਉਹੀ, ਪੰਨਾ 305

‘ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ’ ਕ੍ਰਿਤ ਸੰਤਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਨੂੰ ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸੇ ਸਦੀ ਦੀ ਅਰਥਾਤ ਸਤਾਰ੍ਹਵੀਂ-ਅਠਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਉਪਰੰਕਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਗਿਣਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ’ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸਿੱਧਾਂਤਿਕ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸੂਝ ਰਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ਅਪਾਰ ਸ਼ਰਧਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਉਹ ਗੁਰਮਤਿ-ਸਾਹਿਤ ਵਿਚੋਂ ਟੁਕਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦਾਰ ਸਭਾਉ ਵਾਲਾ ‘ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ’ ਕਿਹਾ ਹੈ; ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਥੇ ਉਹ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸ਼ਰਧਾ ਰਖਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਭਗਵਤੀ ਜਾਂ ਦੁਰਗਾ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਵੀ ‘ਸਮਾਨ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ’ ਕਰਦਾ ਹੈ।¹ ਇਉਂ ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਜਿਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਹਿੰਦੂ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਥੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਬੇਰੋਕ ਅਨੁਸਰਣ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਰਿ ਦਾ ਦਾਸ; ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਦਾਸ; ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਦਾ ਵੀ ਦਾਸ ਆਖ ਕੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੱਤ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤਾ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੁੱਧ ਦੀ ਅਲਪਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਦੇਵ ਬੁੱਧੀ ਵਿਚ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਰਿ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਉਹ ਲੱਜ ਪਾਲ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਔਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਉਹਲੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਪੂਰਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਹਰਿ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਪਾਠ ਕੰਠ ਕਰਦਾ ਤੇ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਤ ਹੈ ਪਰ ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਗੀ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੈ ਜੋ ਰੋਗ-ਰਹਿਤ ਹੈ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰੋਗ-ਰਹਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਚਿੰਤਹਰਤਾ ਹੈ; ਦਇਆਲੂ ਹੈ; ਮਿਹਰਬਾਨਾਂ ਸਿਰ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੈ ਤੇ ਸੰਤ ਦਾਸ ਦਾ ਇਸ਼ਟ ਹੈ; ਮਹਿਬੂਬ ਹਕੀਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਖਲੋ ਕੇ ਸੰਤ ਦਾਸ ਬਿਨੈਸ਼ੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਦਾ ਦਇਆਲੂ ਹੱਥ ਰਹੇ। ਉਹ ਮਨ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦੁਆਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਏਸੇ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪਗ ਦੀ ਧੂੜ ਹੋਣਾ ਲੱਚਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਭਾਵ, ਦਾਸ-ਭਾਵ, ਨਿਮਰਤਾ, ਸ੍ਰੇਤਿਆਗ, ਆਦਿ ਸੁਭ ਮਾਨਵੀ ਗੁਣ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਉਹ ਇਕ ਸਹਜ ਜੋਗੀ ਹੈ ਜੋ ਸਹਜੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਰਮਜਾਂ ਜਾਣਦਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨ ਕੇ ਸੱਚਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰੂਪ ਦਾਸ ਭੱਲਾਂ ਨੇ ‘ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼’ 1833 ਬਿਕ੍ਰਮੀ (1776 ਈ.) ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਪਰ ਛਿੱਬਰ ਨੇ ਇਹ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਾਰਣ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ‘ਮਹਿਮਾ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼’ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਬਲ

¹ਉਹੀ ਪੰਨਾ, 306.

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਾਇਕਤਵ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਲਾ-ਵਾਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾਂ ਅਭਿਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਕਥਾ ਔਰ ਕਾਵਿ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ',—ਸੰਤਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਜਨਮ ਸਾਖੀ,—'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਪ੍ਰਥਮ ਸਫਲ ਜੀਵਨ-ਰਚਿਤ ਹੈ।'

ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਨੇ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ' ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਥਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਦਿਆਂ ਛਿੱਬਰ ਨੇ ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਬਾਲੇ ਦੇ ਮੁਖ ਤੋਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਅਖਵਾਈ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਰੋਤਾ ਹਨ ਤੇ ਪੈਤਾ ਮੱਖਾ ਲਿਖਾਰੀ ਹੈ। ਛਿੱਬਰ ਨੇ ਕਥਾ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਾਖੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਠਵੀਂ ਜਾਂ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਆਖਿਆ ਹੀ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲਿਖੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਨੂੰ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ' ਦਾ ਕਾਵਿਕ ਰੂਪ ਕਹਿ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸੇ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਾਂਗ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਖੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਾਰਜ-ਕਾਰਣ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਅਰਥਾਤ ਹਰ ਸਾਖੀ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਇਕਾਈ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੀ ਉੱਤੇ ਨਾ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਦੂਜੀ ਵਿਚੋਂ ਵਿਉਂਤਪਤ। ਸੋ ਇਹ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵੀ ਬਾਕੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਵਾਂਗ ਅਨੇਕ 'ਸੁਤੰਤਰ ਪਰ ਵਿਸ਼ਿੱਖਲ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ।'²

'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ' ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਕਰਤਿਤ੍ਵ ਤੇ ਰਚਨਾਕਾਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ :

"ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ। ਸੰਮਤ 1582। ਪੰਦ੍ਰਹ ਸੈ ਬੈਆਸੀਆ, ਮਿਤਿ ਬੈਸਾਖ ਸੁਦੀ ਪੰਚਮੀ। ਪੌਥੀ ਲਿਖੀ। ਪੈਤਾ ਮੱਖੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਕੇ ਖਤਰੀ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦਿ ਲਿਖਵਾਈ। ਪੈਤਾ ਮੱਖਾ ਬਾਲੇ ਸੰਧੂ ਜਟੋਟੇ ਨਾਲ ਰਾਇ ਭੋਏ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਆਹਾ। ਦੁਇ ਮਹੀਨੇ ਸਤਾਰਹ ਦਿਨ ਲਿਖਾਇਆ ਲਗ ਆਹੇ। ਜੇ ਹਕੀਕਤ ਆਈ ਜਿਥੇ ਫਿਰੇ ਆਹੇ ਤਿਥੇ ਤਿਥੇ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਸਹਜ ਨਾਲਿ ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਲਿਖਾਈ।"³

ਲਗਭਗ ਇਹੀ ਸੰਤ ਦਾਸ 'ਛਿੱਬਰ' ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਬਾਲੇ ਸਭ ਹੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ।

ਜੋ ਗੁਰ ਖੇਲ ਕੀਨ ਜਗ ਆਈ।

¹ਉਹੀ, ਪੰਨਾ 306

²ਉਹੀ, ਪੰਨਾ 307

³ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ (1715 ਫ਼ਿ. ਵਾਲੀ) ਪਤਰਾ 1.

ਚਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਥੀ ਦੁਆਰਾ "ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ" ਵਿਚ ਉਧ੍ਰਿਤ ਪੰਨਾ 17.

ਪੈੜਾ ਮੱਖਾ ਲਿਖਤਾ ਜਾਇ ।

ਅੰਗਦ ਖਿਨ ਇਕ ਤਿਆਗਤ ਨਾਹਿ ।¹

ਜਾਂ

ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਪੈੜਾ ਲਿਖੇ ਅੰਗਦ ਸੁਨੈ ਸੁਭਾਇ ।

ਤੀਨੋਂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਮ ਕੇ ਹਰਿ ਜਸ ਤੀਨ ਅਘਾਇ ।²

ਅੰਤਰ ਕੇਵਲ ਇੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਸਤਾਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਪਰ ਛਿੱਬਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਸਾਤ ਬੀਸ ਦਿਨਾਂ'³ (ਸਤਾਈ ਦਿਨਾਂ) ਦੀ ਕਿਫਤ ਕਿਹਾ ਹੈ ।

ਸੱਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਨੇ ਇਸ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਸਥਿਰ ਰਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਣ ਦਿਸਦੇ ਹਨ,—ਪਹਿਲਾ : ਇਸ ਜਨਮ-ਸਾਖੀ ਦਾ ਨਾਇਕ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ) ਇਕ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਦਭੁਤ ਤੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਗੁਣ ਉਪਸਥਿਤ ਹਨ; ਦੂਜੇ ਸਾਖੀਕਾਰ ਇਕ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਸਿੱਖ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾਇਕ ਪ੍ਰਤਿ ਇਕ ਸ਼ਰਧਾਪੂਰਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਧਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਣ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਭਗਤੀ-ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ । ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਾਇਕਤ੍ਵ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪਾਤਰ ਹੈ ਜੋ ਸਾਧਾਰਣ ਮਾਨਵ ਦੀ ਨਿਰਬਲਤਾ ਜਾਂ ਦੁਰਬਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਿਥੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਿਖਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚ ਆਨੰਦ-ਵਿਭੋਰ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਮਰਦਾਨਾ ਭੁੱਖ-ਤ੍ਰੇਹ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਣ ਲੌਕਿਕ ਪੱਧਰ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥਕ ਧਰਾਤਲ ਉੱਤੇ ਖਲੋ ਕੇ, ਕੱਟਦਾ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਦਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ । ਇਉਂ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਖੀਕਾਰ ਨੇ ਨਾਇਕ ਨੂੰ ਅਨੇਕ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਖਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਕੱਦਾਵਰ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਸਾਖੀਕਾਰ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇਕ ਅੰਸੀ ਅਵਤਾਰੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਹਜਭਾਵ ਨਾਲ ਸਦਖੰਡ ਦੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਰਖਦੀ ਹੈ । ਇਉਂ ਉਸ ਨੇ ਨਾਇਕ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਕ ਪੌਰਾਣਿਕ ਪਾਤਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹਿਮਾਲਾ ਜਾਂ ਕੈਲਾਸ਼ ਤੋਂ ਉੱਡ ਕੇ ਪਰ੍ਹੇ-ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁੰਨਾਕਾਰ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ । ਸੁੰਨ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਸਦਖੰਡ ਜਾਂ ਸਤਿਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਅਪੜਨਾ ਜਿਵੇਂ ਹਰ ਅਵਤਾਰ ਲਈ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦੇ ਨਾਇਕ ਲਈ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ।

ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਧਿਆਨ ਤੋਂ

¹ਦੇਖੋ ਅੰਗੇ, ਮੂਲ ਪਾਠ, ਸਾਖੀ 1

²ਉਹੀ, ਸਾਖੀ 2

³ਉਹੀ, ਸਾਖੀ 1

ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, 'ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ' ਦਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਿੰਦੀ ਕਾਵਿ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਉਦਾਰ ਸਨ।¹ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਿ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਕਾਵਿ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ 'ਅਧੁਨੇਤਾਵਾਂ' ਵਾਸਤੇ... ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਲੇਖਨੀਯ' ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੋਯ-ਪਦ ਸ਼ੈਲੀ, ਦੋਹਾ-ਚੌਪਈ ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਕਬਿੱਤ-ਸਵੈਯਾ ਸ਼ੈਲੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਬਾਣੀ-ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਗੋਯ ਪਦ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ, ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ ਨੂੰ ਦੋਹਰਾ-ਚੌਪਈ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਕਾਵਿ ਨੂੰ ਕਬਿੱਤ-ਸਵੈਯਾ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਰਚਿਤ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ' ਨੂੰ 'ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ' ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ 'ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ' ਦੇ ਬਾਕੀ ਰੂਪਗਤ ਭੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਛੰਦ ਵਿਧਾਨ ਵੀ ਦੋਹਰਾ-ਚੌਪਈ ਹੈ। ਦੋਹੇ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਸਾਖੀ ਦਾ ਸਾਰ ਅੰਕਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਅੱਗੇ ਚੌਪਈਆਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਪਈਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇ।

'ਜਨਮ ਸਾਖੀ' ਪੰਜਾਬੀ-ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਵਿ ਤੇ ਵਾਰਤਕ, — ਦੋਹਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦਾ ਜੀਵਨੀ-ਸਾਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਤਕ ਅੱਪੜੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਸਿਰਜਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਘੱਟ ਗਿਆ² ਹੈ। ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, 'ਇਸ ਜਨਮਸਾਖੀ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ੁਧ ਅਨੁਸੰਧਾਨਾਤਮਕ ਅਥਵਾ ਵਿਵੇਚਨਾਤਮਕ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਸਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਵਿਚ ਭੀ ਇਸ ਉੱਤੇ ਟਿਪਣੀ ਵਿਦਮਾਨ ਨਹੀਂ।'³ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਣ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਰਚਨਾ ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵੱਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਸਾਧ. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹਿੰਦੀ-ਜਗਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਗੌਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਉਂ ਇਹ ਤੇ ਇਸ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਗ੍ਰੰਥ ਸਮੇਂ ਦੀ ਧੂੜ ਵਿਚ ਲੁਕੇ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਹਟਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਲ੍ਹਕ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਘੱਟ ਹੋਇਆ

¹ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪਿ ਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਕਾਵਯ, (ਹਿੰਦੀ), ਪੰਨਾ 5.

² ਉਹੀ ਪੰਨਾ 28

³ ਉਹੀ ਪੰਨਾ 305

⁴ ਉਹੀ ਪੰਨਾ 247

ਹੈ। ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਉੱਦਮ ਇਸ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਉੱਦਮ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਉੱਦਮ ਅਨੁਸੰਧਾਨਾਤਮਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹਤਵਪੂਰਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਤ ਦਾਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਤੋਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਸਤਾਰਵੀਂ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ ਲਿਖੇ ਗਏ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਕਰ ਆਏ ਹਾਂ, ਬਹੁਤੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿਆਂ ਵਿਚ ਚੌਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ : ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨਿਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ; ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਇਕ ਖੁਦ ਗੁਰੂ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਿਤ ਸਿੱਖ; ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰ ਵੀ ਸਿੱਖ ਹਨ; ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪੌਰਾਣਿਕੀਕਰਣ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਸਰਲ ਤੇ ਆਮ ਫਹਿਮ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਸਾਧ-ਭਾਸ਼ਾ (ਭਾਖਾ) ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੁੱਠ ਥਾਂ ਥਾਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਇਹ ਤੱਤ ਸਵੀਕਰਿਆ ਵੀ ਹੈ।

ਇਸ ਜਨਮ-ਸਾਖੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਉਅੰਕਾਰ ਹੈ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਪੂਰਾ ਮੂਲ-ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ। 'ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ' ਕੋਲੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਅਨੰਤ ਅਤੇ ਅਨਿਰਵਚਨੀਯ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰ ਕੇ ਸਰਸਵਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦੀ ਕਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਤ ਦਾਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ :

ਬਾਲੇ ਕਹੀ ਸੁਧਾਰ, ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਗਦੁ ਸੁਨੈ।

ਬਾਲੇ ਦੀ ਸਾਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਸਰੋਵਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੇ ਸੰਤ ਦਾਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪੁਨਰ ਵਰਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੰਤ ਦਾਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਤਾਂ 'ਗੁਰਮਤਿ' ਦੇ ਮੂਲ ਸਿੱਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ :

ਬਾਲੇ ਸਤ ਹੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ।

ਜੋ ਗੁਰ ਖੋਲ ਕੀਨ ਜਗ ਆਈ।

ਪੈੜਾ ਸੋਖਾ ਲਿਖਤਾ ਜਾਇ।

ਅਗਦ ਧਿਨ ਇਕ ਤਿ ਆਗਤ ਨਾਹਿ।

ਸਾਤਿ ਬੀਸ ਦਿਨ ਧਰ ਮਹੀਨੇ।

ਲਿਖਤੇ ਲਗੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਭੀਨੇ।

ਸਬਦਾਦਕ ਗੁਰ ਵਾਕੁ ਹੈ, ਸਿਧ ਸਾਧਕੁ ਚਰਚਾ ਕਰੀ ।

ਤੇ ਸਭੁ ਜਥ-ਅਰਦਸੁ, ਇਸ ਪੁਸਤਕੁ ਮੈ ਲਿਖ ਧਰੀ ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੇ ਮੰਗਲਾਚਰਨ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਸਾਖੀਕਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਪਿੱਛੇ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤਕ, ਦਸਾਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦਸਾਂ ਜੋਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮ ਜੋਤ ਨਾਲ ਅਭੇਦ ਮੰਨਦਾ ਹੋਇਆ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਨਕ ਤੇ ਰਾਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਬਾਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਪੈੜਾ ਮੱਖਾ ਲਿਖਾਰੀ, ਇਉਂ ਇਹ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ :

ਬਾਲਾ ਕਹਿ, ਪੈੜਾ ਲਿਖੇ, ਅੰਗਦ ਸੁਣੈ ਸੁਭਾਇ ।

ਤੀਨੋਂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਮ ਕੇ, ਹਰਿ ਜਸ ਤੀਨ ਅਘਾਇ ।

ਲਿਖਣ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਣਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਲਿਪੀ-ਅੰਤਰ ਰੂਪ ਗੁਰਮੁਖੀ ਹੋਵੇ :

ਅੰਗਦ ਕਹਿ ਐਸਾ ਕੋਈ ਹੋਇ ।

ਦੋਨੋਂ ਅਛਰਾਂ ਜਾਨੈ ਸੋਇ ।

ਪਿਥਮੇ ਪੜੀ ਬਾਚ ਸੁਣਾਇ ।

ਗੁਰਮੁਖ ਅਖਰਨਿ ਲਿਖਿ ਦੇ ਜਾਇ ।

ਸੋ, ਫਲਸਰੂਪ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ :

ਪੈੜਾ ਮੱਖਾ ਲਿਖਤਾ ਜਾਇ ।

ਅੰਗਦ ਖਿਨ ਇਕ ਤਿਆਗਤ ਨਾਹਿ ।

ਇਉਂ ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਬਾਰੇ ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ।

ਭਾਵੇਂ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸਾਹਿਤ, ਗੱਦ ਅਤੇ ਪਦ ਦੋਹਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਂਝਾ ਹੈ । ਇਹ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਨਾਇਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਾਕੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਵਾਂਗ

¹“ਦੋਨੋਂ ਅੱਛਰਾਂ” ਸ਼ਬਦ ਬੜੇ ਮਹਤਵਪੂਰਣ ਹਨ । ਸੰਤ ਦਾਸ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬੇ ਦੀ ਜਨਮ-ਪੜ੍ਹੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਕਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸੀ, ਹਿੰਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ । ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਨੇ ‘ਗੁਰਮੁਖੀ’ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਤੱਥ ਸਭ ਵਾਸਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਬਾਲ ਬੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਦੂਜੀ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਉਤਾਰਾ ਜਿਥੇ ਜਨਮ ਸਾਖੀ (ਭਾਈ ਬਾਲਾ) ਨੂੰ ਲਿਪੀਅੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ) ਦੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਚਾਲਨ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਅਕਵਾ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਣ ਹੈ ।

ਅਭਿਵਿਅਕਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹਚਿਤ ਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਉਂ ਗੁਰੂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਦੇ ਵਕਰਵੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਕਰਤਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕੁਝ ਮਸਲੇ ਖੜੇ ਕਰੇ ਤੇ ਦੂਜਾ ਉੱਤਰ-ਦਾਤਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਖਲੋ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ—ਇਕ : ਸਾਖੀਕਾਰ ਇਉਂ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਰਚਕ ਬਣਾ ਸਕੇਗਾ : ਦੂਜਾ : ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਰੋਤੇ ਜਾਂ ਪਾਠਕ ਦੇ ਐਨ ਜ਼ਿਹਨ-ਨਸ਼ੀਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਜਿਗਿਆਸਾ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਲਈ ਹੋਰ ਤੇ ਫੇਰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੀ ਜਾਵੇਗਾ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਸਾਖੀਕਾਰ ਲਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਸੌਖਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਇਕਤਵ ਉੱਭਰੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਉਭਾਰ ਪਾਠਕ ਦੇ ਸਚੇਤ ਤੇ ਅਚੇਤ ਮਨ ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਮੁਹਰ ਜ਼ਰੂਰ ਛੱਡ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੋਹਰਾ, ਛਪੈ, ਕਬਿੱਤ, ਸੋਰਠਾ, ਚੌਪਈ ਆਦਿਕ ਭਾਵੇਂ ਅਨੇਕ ਛੰਦਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਸਾਖੀਕਾਰ ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ 'ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ' ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਪਰੰਪਰਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਹਰਾ-ਚੌਪਈ ਸ਼ੈਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸੋ ਉਹ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਆਦਰ ਆ ਦੇਖੀ ਸਰਲ ਸੁਭਾਇ ।

ਤਿਸੈ ਚੌਪਈ ਦੋਹਰਾ ਲਿਖਯੋ ਹੈ ਚਿਤ੍ਰ ਚਾਇ ।

ਦੋਹਰਾ-ਚੌਪਈ ਸ਼ੈਲੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ੈਲੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਹੀਏ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਅਰਥ-ਜੀਮਾ ਜਾਣ ਲੈਣੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਕਿ 'ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ' ਐਸੀ ਕਾਵਯ ਰਚਨਾ (ਹੈ), ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਉਤਮ ਗੀਤੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ।¹

ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ ਸ਼ੁਵਯ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਕ ਭੇਦ ਹੈ ਜੋ ਪਦਬੱਧ ਤਥਾ ਸਰਗਬੱਧ ਕਥਾਤਮਕ ਕਾਵਿ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ 'ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤਯ ਕੋਸ਼' ਅਨੁਸਾਰ 'ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ ਸਰਗਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਵਿਭਕਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।'²

ਜੇ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ' ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਸਰਗਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਖੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਕ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਹੀਂ

¹ਧੀਰੇਂਦ੍ਰ ਵਰਮਾ ਐਂਡ ਸਾਥੀ, (ਸੰਪਾ.) ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤਯ ਕੋਸ਼ ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ, ਪੰਨਾ 522

²ਉਹੀ

ਬਣਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਉੱਤਮ ਹੀਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੰਖੇਪਤਾ ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਸਾਖੀ ਨੂੰ ਇਕ ਨਾਟਕੀ ਤਾਰੀਕਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਖੀਕਾਰ ਨੇ ਅਚੇਤ ਹੀ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਬਿਆਨ ਜਦੋਂ ਅਤਿਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਭਾਵ-ਭਰਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕੋਕਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕ-ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਸੱਚ ਮੰਨ ਕੇ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਤ ਦਾਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਬੇਸ਼ਕ ਸਰਲ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਅਨੇਕ ਵਚਨ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕੋਕਤੀ ਬਣ ਸਕਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਟੱਲ ਸੱਚ ਵੀ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਚਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਹੱਥ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਚਾਰੀਆ ਰਾਮ ਚੰਦ ਸ਼ੁਕਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪੂਰਣ ਦ੍ਰਿਸ਼' ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ 'ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਬੰਧ-ਸ਼੍ਰਿੱਖਲਾ' ਅਤੇ 'ਸੁਭਾਵਿਕ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਠੀਕ ਠੀਕ ਨਿਬਾਹ' ਦੇ ਨਾਲ 'ਹਿਰਦੇਵੇਧਕ' ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਤੇ ਅਨੇਕ ਭਾਵਾਂ ਦਾ 'ਰਸਾਤਮਕ ਅਨੁਭਵ' ਅਭਿਵਿਅਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ ਭਾਵੇਂ ਮਹਾ-ਕਾਵਿ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖੰਡ-ਕਾਵਿ ਇਸ ਵਿਚ ਉੱਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੱਥਲੀ ਰਚਨਾ ਇਕੋ ਇਕ ਉੱਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਕਲਪਿਆ ਇਕ ਉਸ ਪੂਰਣ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਰੂਪ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ, ਸੰਤ ਜਾਂ ਸਿਖ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਮਨਮੁਖਾਂ, ਅਸੰਤਾਂ ਤੇ ਅਸਿਖਿਅਤ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪੂਰਣ ਮਨੁੱਖ ਵਿਜੈਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਜੈਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਨਾਇਕਤਵ ਉਭਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਖੀਕਾਰ ਨੇ ਇਉਂ ਖ਼ੁਦ ਗੁਰੂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪੂਰਣ ਮਾਨਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਕੇ ਸਿਖ-ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਾਨਵ-ਜਗਤ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਆਦਰਸ਼-ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਾਖੀਕਾਰ ਦਾ ਉੱਦੇਸ਼ ਸੀ।

ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਲੋੜ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਉਹਲੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਪਦਬੱਧ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਜੇ ਇਹ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਰਸਾਤਮਕਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਇਸ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਅਲੰਕਾਰ ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ ਤੇ ਟਾਂਵੇਂ ਟਾਂਵੇਂ ਹਨ ਜੋ ਕਥਾ ਤੇ ਬਹਾਉ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਾਂਜੇ, ਲਿਸਕੇ ਤੇ ਸਜੇ, ਫੜੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਮੁੱਚੀ ਰਚਨਾ, ਸਿਵਾਏ ਕੁਝ ਇਕ ਸੰਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ,—ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਧਾਂ ਜਾਂ ਅਜਿੱਤੇ ਰੰਧਾਵੇ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ,—ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਸ ਨਾਲ ਓਤਪੋਤ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹੈ ਸਾਂਤ ਰਸ। ਰਚਨਾ ਦਾ ਨਾਇਕ ਸਾਂਤੀ ਦਾ ਦੂਤ ਬਣ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਰਾਤ੍ਰੀਅਤਾ, ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ, ਪਿਆਰ, ਭਗਤੀ, ਖਿਆ, ਸੰਤੋਸ਼, ਨਿਰਅਹੰਗਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ

ਰਿਹਾ ਬਲਕਿ ਇਹ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਮਾਨਵੀ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਬਣ ਕੇ ਜਗਤ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੱਖ ਜਾ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਸਾਂਤ ਰਸ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਲੀ ਮੂੜਤਾ ਤੇ ਮਨਮੁਖਤਾ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਅੰਸੀ ਉੱਦਾਤ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ-ਕੋ-ਹਿੰਦੂ-ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਵਿਚ ਫਲੀਭੂਤ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ।

ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੱਛਣ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਾਖੀ ਵਿਚੋਂ ਲਭ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਇਕ ਦਾ ਜਨਮ, ਬਚਪਨ; ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਜੌਤੀ ਜੌਤ ਸਮਾਉਣਾ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਦੇ ਉਤਰ ਅਧਿਕਾਰੀ; ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ, ਦਾ ਉਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਪੱਧਤੀ 'ਤੇ ਤਰਨਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੋਰਨਾ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰਹੁ ਰੀਤ; ਨਿਤ-ਵਿਵਹਾਰ; ਕੰਮ-ਕਾਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ; ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਆਦਿ ਸਭ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਉਲੀਕਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਨਾਇਕ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਸੁਦੀਆਂ; ਤਿੱਥਾਂ; ਨਛਤਾਂ ਤੇ ਲਗਨਾਂ ਆਦਿ ਸਭ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਹਦਿਆਲ ਪਰੰਹਿਤ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ ਮੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆ ਕੇ ਬਾਲਕ ਦਾ ਨਾਮਕਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਟੇਵਾ ਜਾਂ ਪਤ੍ਰੀ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੂਜੀ ਮਿਸਾਲ ਨਾਇਕ ਦੀ ਪਾਧੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਣਨ ਦੀ ਹੈ। ਨਾਇਕ ਦਾ ਪਿਤਾ ਕਾਲੂ, ਪਾਧੇ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦਾ ਹੈ; ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ : ਬਲਕਿ :

ਸਵਾ ਰੁਪਈਆ ਅਛਤ ਸੁਪਾਰੀ।

ਕਾਲੂ ਦੇ ਨਿੰਮ੍ਰਤ ਬਹੁ ਧਾਰੀ।

ਇਹ ਰੀਤੀ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨ ਵੇਲੇ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਸੰਤਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਵੇਲੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਰੀਤੀ ਤੇ ਇਸ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਰੀਤੀਆਂ ਇਸ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਪੂਰਣ ਝਾਕ ਬਣ ਕੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਨਾਇਕ ਦੁਨੀਆਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ-ਨਾਤਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਰਥ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮੀਕਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਖਿਸਾਂ ਤੇ ਸੰਤਖ ਹਨ; ਸੱਚ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਚਾਚਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਮਨ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ; ਭਗਤੀ ਭਾਵਨਾ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ; ਧੀਰਜ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਉਸ ਦੀ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ; ਸੱਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਸ਼ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਉਂ ਉਹ ਇਕ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਰਚ ਮਿਚ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਹਰ ਸਾਹ ਸੱਖਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਖੇਡ ਤਮਾਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬੀਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਪ-ਰੰਕਤ ਸੱਦਸ ਜਿਸ ਦੇ ਕੁਟੰਬ ਵਿਚ ਹਨ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਸੰਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕੁਟੰਬ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ 'ਏਕੰਕਾਰ' ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਤੀ ਸ੍ਰੀਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਚਗੀ 'ਬਣੀ ਹੋਈ' ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਸੁਹਾਗਣ

ਹੋਰ ਕਿੱਥੋਂ ਜਾਵੇਗੀ ! ਅਤੇ ਜੇ ਜਾਵੇਗੀ ਵੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸੁਖ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਕੁਟੰਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤੇ ਨਿਬਾਹੁੰਦਾ ਇਹ ਨਾਇਕ ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਉੱਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਭਾਸਦੇ ਹਨ । ਗਿਆਨ ਦੀ ਉਸ ਸਿਖਰ ਉੱਤੇ ਖਲੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਹਕੀਕਤ ਦਿਸਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਅਧਿਆਤਮਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਿਗੂਣੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਇਸ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦਾ ਨਾਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਵਰੁਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੁਰਖ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਲੌਕਿਕ ਤੇ ਅਲੌਕਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਦਮਾਨ ਹਨ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਿਚ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਉਹ ਕਾਲ ਤੇ ਵਿਥ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ । ਡਾ. ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ 'ਸਾਖੀ-ਸਾਹਿਤ ਭਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਪਾਤਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਭਗਤ ਹਨ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਭਗਤ । ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੀ, ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ, ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੈ । ਇਸ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੇ ਧਰਮ-ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪੂਰਨਾ ਨੂੰ ਸਰਵਜਨਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਖੀ-ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰਾ ।' ਇਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਖੀਆਂ ਪੜ੍ਹਦੇ-ਪੜ੍ਹਦੇ ਜਾਂ ਸੁਣਦੇ-ਸੁਣਦੇ ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਈਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ !' ਜਾਂ 'ਇਹ ਵੀ ਕਦੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ !' ਇਤਿਆਦਿ । ਸਾਖੀਆਂ ਦੇ ਨਾਇਕ ਦੀ ਸਾਡੇ ਹਿਰਦੇ ਉੱਤੇ ਇੰਨੀ ਗਹਿਰੀ ਛਾਪ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਖੀਕਾਰ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਐਨ ਸੱਚ ਮੰਨ ਕੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੁਰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਧਾਰ ਕੇ ਤੁਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿੰਤੂ ਸਾਨੂੰ ਨਾਇਕ ਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਵਿਚ ਅਸਰਧਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਧ ਕਰ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸਾਡਾ ਕਿੰਤੂ ਕਿਧਰੇ ਗੁਰੂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਪ੍ਰਤਿ ਸਤਿਕਾਰਹੀਨਤਾ ਨਾ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਵੇ ।

ਕਾਲ ਤੇ ਵਿੱਥ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਨਾਇਕਤਵ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਜਨਮਸਾਖੀ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਸਭ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਵਾਂਗ ਉਪਲਬਧ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਦੋ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹਨ ।

ਉਸਦੀ ਏਸੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭੋਟ ਵਾਰਤਾ ਜਾਂ ਸੰਵਾਦ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਅਨੇਕ ਵਰ੍ਹੇ, ਸਦੀਆਂ ਤੇ ਯੁਗ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਬੀਤੇ ਹਨ । ਗੋਰਖ, ਮਛੰਦਰ, ਭਰਥਰੀ, ਗੰਪੀਚੰਦ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸੰਵਾਦ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਫਰੀਦ, ਕਬੀਰ, ਦਤਾਤ੍ਰੇ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਇਕ ਨੂੰ ਕਾਲਾਤੀਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸਿੱਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ । ਕਾਲਾਤੀਤ ਕੇਵਲ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਹੈ,—ਇਉਂ ਸਾਖੀਕਾਰ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਪਰਯਾਯ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ।

¹ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਲਿਖਤ ਸ੍ਰੀ ਮਿਹਰਬਾਨ ਜੀ ਸੇਹੀ ਪੰਨਾ 42

ਸਾਗਰ ਉੱਤੇ ਪੈਦਲ ਤੁਰਨਾ, ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਉਡਾਰੀ ਲਾਉਣਾ, ਸੁੱਕੇ ਰੁਖ ਹਰੇ ਕਰਨਾ ਇਤਿਆਦੀ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨਾਂ ਤੋਂ ਨਾਇਕ ਅਲੌਕਿਕ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਪਾਤਰ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਯਥਾਰਥ ਦਾ ਇਉਂ ਪੌਰਾਣੀਕਰਣ ਕਰਕੇ ਸਾਖੀਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਬ ਸਮਰਥਾ ਸਿੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਵਿਸਮਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਖੀਕਾਰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਸਾਗਰ ਤੀਰ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਗਏ ।
ਬਾਟ ਘਾਟ ਕਛ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਪਏ ।
ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜਲ ਉਪਰ ਚਲ ਜਾਇ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਅਚਰਜ ਆਇ ।

ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਅਗਲੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਬਾਰਾਂ ਜੋਸ਼ਨ ਲੇਬੀ ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਦੱਸ ਕੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਯਥਾਰਥ ਦੇ ਲਾਗੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾਇਕ ਨੂੰ “ਪ੍ਰਭ ਜੀ” ਆਖਣਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਉਪਰੰਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਨਾਇਕ ਸਾਖੀਕਾਰ ਲਈ ‘ਜਗਤ ਉਧਾਰਨਿ ਈਸ’ ਹੈ। ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਰਨ ਵੇਲੇ ਅਨੰਦ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਗੂੰਜੀਆਂ ਤੇ ਗੁਪਤ-ਲੋਕ ਵਿਚ ਮੰਗਲ-ਗਾਇਨ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਜਨਮ ਸਾਧਾਰਣ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਖੁਦ ਨਾਨਕ ਦੇ ਜਾਮੇ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਖੀਕਾਰ ਦੀ ਨਿਜੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ :

(ੳ) ਇਹ ਬਾਲਕ ਰਾਇਨ ਸਿਰ ਰਾਇ ।
ਯਾ ਕੀ ਗਤ ਹੈ ਅਗਮ ਅਥਾਹਿ ।
ਇਹ ਬਾਲਕ ਸਾਹਿਨ ਸਿਰ ਸਾਹਿ ।
ਇਹ ਬਾਲਕ ਜੋਗਨ ਸਿਰ ਜੋਗੀ ।
ਇਹ ਬਾਲਕ ਹੈ ਪਰਮ ਬਿਓਗੀ ।
ਇਹ ਬਾਲਕ ਸਿਧਨ ਸਿਰ ਸਿਧ ।
ਯਾ ਕੀ ਬੁੱਧ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ।
ਇਹ ਬਾਲਕ ਨਾਥਨ ਸਿਰ ਨਾਥ ।
ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੀ ਅਬਗਤ ਗਾਥ ।
ਛਤ੍ਰਪਤੀ ਹੈ ਯਾ ਕੇ ਦਾਸ ।
ਇਹ ਬਾਲਕ ਸੁਭ ਗੁਨ ਕੀ ਰਾਸ ।
ਯਾਹ ਨਾਮ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
ਯਾ ਕੀ ਗਤਿ ਅਬਗਤਿ ਹੈ ਭਾਰੀ ।

(ਅ) ਬਾਲ ਰਾਮ ਮੈਂ ਭੰਦ ਨਹਿ, ਇਹ ਬਾਲਕ ਅਭਿਰਾਮ ।
ਕੈ ਇਹ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਮ ਕੋ, ਕੈ ਇਸ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਮ ।
ਤੇ ਸਾਖੀਕਾਰ ਇਸੇ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਪਾਠਕ-ਗਣ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਇਕਤਵ ਪਾਠਕ ਲਈ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ ਤੇ ਇਹ ਆਦਰਸ਼ ਲਗਪਗ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ; 'ਲਗਪਗ' ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਰਿਧੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚੋਂ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸਿੱਖੀ-ਸਿੱਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਇਕ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਲਿਪੀਗਤ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾਗਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

'ਜਨਮਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ' ਕਿਤ ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਕ ਮਹਤਵਪੂਰਣ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਾਹਿਤਕ ਮਹੱਤਾ ਵੀ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੀ ਰੋਚਕ ਹੈ।

ਲਿਪੀਗਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਇਕ ਲਿਪੀਗਤ ਵਿਲੱਖਣਤਾਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਥਮ ਹੈ ('ਓ' ਖਰੜੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਦੀ ਬਣਤਰ। ਅਨੇਕ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਅੱਜ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। 'ਓ', 'ਝ', 'ਛ' ਤੇ 'ਹ' ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੱਖਰ ਹਨ। 'ਓ' ਨੂੰ ਹੋੜਾ () ਲਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉੜੇ (ਓ) ਦਾ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ 'ਉੜੇ-ਨੂੰ-ਹੋੜਾ'। ('ਓ') ਦਾ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਅੱਜ ਨਾਲੋਂ ਨਵੇਕਲਾ ਹੈ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ੧ ਤੋਂ ੫ ਤਕ ਅੰਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ੬ ਤੋਂ ੯ ਤਕ ਅੰਕ ਬਿਲਕੁਲ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਸੰਯੁਕਤ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਅਨੇਕ ਸੰਯੁਕਤ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਜਨਮ-ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਜ 'ਰ' + 'ਯ' ਦਾ ਸੰਯੁਕਤੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ 'ਵ' + 'ਯ' ਜਾਂ 'ਸ' + 'ਨ' ਦਾ ਪਰ ਇਹ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਸੰਯੁਕਤ-ਅੱਖਰ ਇਸ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਆਏ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਟਿੱਪੀ ('') ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਗਾਂ ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਦੀਰਘ ਲਗਾਂ ਨਾਲ ਬਿੰਦੀ ('') ਤੇ ਹ੍ਰਸਵ ਲਗਾਂ ਨਾਲ ਟਿੱਪੀ ' ' ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਦੀਰਘੀ ਲਗਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਟਿੱਪੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ 'ਹੇ' ਲਿਖਣ ਲਈ 'ਹ' ਨੂੰ ਟਿੱਪੀ ('') ਲਾ ਕੇ, ਫੇਰ ਟਿੱਪੀ ('') ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਹੋੜੇ () ਦੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਲਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਖਿੱਤੇ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ (ਇਸ ਸਾਖੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਕਾਬਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਲਿਖਾਰੀ ਕਈ ਕਾਬਲੀ ਸਿੱਖ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਲੇਖਣ ਕਾਬਲ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ) ਵਿਚ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਸਿਹਾਰੀ ('') ਨਾਲ ਟਿੱਪੀ ਲਾਉਣ ਵੇਲੇ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਇਹ

ਮਾਤ੍ਰਾ ਲਿਖ ਕੇ ਫਿਰ ਟਿੱਪੀ ('') ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਸਿਹਾਰੀ 'ਿ' ਤੇ 'ੀ' ਦਾ ਸੰਯੁਕਤੀਕਰਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਰੂਪਗਤ ਚਰਚਾ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ :

ਅੱਖਰ, ਵਰਤਾਂ ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਤੇ ਅੰਕ

ੴ = ੴ

ੳ = ੳ

ੴ = ੴ, ੴ, ੴ, ੴ, ੴ

ੲ = ੲ, ੲ

ੳ = ੳ

ਹ = ਹ

ਅੰਕ

ੲ, ੳ, ੴ, ੲ
(ੲ, ੳ, ੴ, ੲ)

ੲ, ੳ

ੲ, ੲ

ਸਨ = ਸ + ਨ

ਵਜ = ਵ + ਯ

ਸੂ = ਸ + ਟ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਲਈ (xxvii) ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਛਪੇ ਚਿਤ੍ਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਅੱਖਰਾਂ ਅਤੇ ਲਗਾ-ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹਨ :

ਸੰਯੁਕਤ ਅੱਖਰ

ਰ + ਯ = ਰਯ :

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਿਯੋ । (23)

ਵ + ਯ = ਵਯ : ਸਵਯਾ (23)

ਸ + ਨ = ਸਨ :

ਏਕ ਆਇ ਸਨਮੁਖ ਗੁਰ ਭਏ । (45)

ਸ + ਟ = ਸ੍ਰ :

ਬਸਿਸ੍ਰ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਜੀ ਬੋਲਿਆ । (51)

ਟਿੱਪੀ (") ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ :

ਹੋ + (") = ਹੋਂ :

ਮੈਂ ਮਰ ਹੋਂ ਇਨ ਰਮਜ ਚਲਾਈ । (32)

ਫਿ + " = ਫਿੰ :

ਇੰਦ੍ਰ ਕਹੇ ਸੁਨੀਏ ਨਰ ਨਾਹੋ । (42)

ਬਿੰਦੀ (") ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ : ਿ + " = ਿੰ ਜਾਂ ਿੰ

ਨਿਰਬਾਣੀ ਹੋ ਬਡੇ ਮਹੰਤ । (6)

ਰਾਇ ਦੇਖ ਮਨ ਮੈਂ ਭ੍ਰਮ ਧਰੋ । (4)

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਨੇ (") ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਬਿੰਦੀ (") ਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਸਾਖੀਕਾਰ ਨੇ ਟਿੱਪੀ ਲਾਈ ਹੈ।

ਬਿੰਦੀ (") ਨੂੰ ਹੁਣ ਲਗਾਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ (") ਦੁਲਾਵਾਂ ਤੇ ਬਿੰਦੀ, ਪਰ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ ਬਿੰਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਲਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਈ ਹੈ।
ਭਾਸ਼ਾਗਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਅਨੇਕ ਐਸੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਟਿੱਪੀ (") ਦੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਲਾਕੇ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਫਲਸਰੂਪ ਹੈ ਤੇ ਇਉਂ ਬੇਲੋੜਾ ਟਿੱਪੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੇਕ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਟਿੱਪੀ (") ਲੱਗਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਪਰ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੇ ਲੱਪ ਦਾ ਕਾਰਣ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਖਾਸ ਨਾਂਵ ਬੜੇ ਅਜੀਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਨਾਂਵ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਖਿਪਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਨੇਕ ਸ਼ਬਦ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੇ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਚੋਂ ਤਰਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਮਤਰੂਕ ਸ਼ਬਦਾਵਾਲੀ ਇਸ ਸਾਖੀਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ

ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ :

ਵਾਧੂ ਟਿੱਪੀ (°)

'ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ' ਵਿਚ ਕੰਨੋਂ (°) ਜਾਂ 'ਮ' ਦੀ ਥਾਂ ਟਿੱਪੀ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ (ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜਾਂ ਪਰਮਬ੍ਰਹਮ)

'ਹੰਕਾਰੇ' ਵਿਚ ਟਿੱਪੀ ਵਾਧੂ ਹੈ, 'ਹੰਕਾਰੇ' ਠੀਕ ਸੀ। ਪਰ ਅਨੰਦ (ਸਾਖੀ 13) ਵਿਚ ਟਿੱਪੀ ਲੁਪਤ ਹੈ (ਅਨੰਦ ਜਾਂ ਆਨੰਦ)

ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਮੌਖਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਦਿੱਤੀ ਦੀ ਥਾਂ 'ਦਈ' ਜਾਂ ਕਿੱਸਦਾ ਦੀ ਥਾਂ 'ਕਾ ਕਾ' ਆਦਿ।

ਕਈ ਸ਼ਬਦ (ਖਾਸ ਨਾਂਵ) ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਖਾਡੂ (ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ), ਕਾਵਰੂ (ਕਾਮ-ਰੂਪ)।

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੱਖਰ-ਜੋੜ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਿੰਦੀ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਮੱਦਾਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਰ-ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲ ਜਾਂ ਤਤਸਮ ਹਿੰਦੀ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਣ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਰ-ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਟਕਸਾਲੀ ਬਣਾਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਹਨ। ਕੋਈ 'ਜੇਹਾ ਬੱਲ ਤੇਹਾ ਲਿਖੇ' ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਕੁਝ। ਅੱਜ ਤਕ ਅਸੀਂ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰ ਜੋੜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਟਕਸਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖਰ-ਜੋੜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੱਥਲੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੇਕ ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੱਖਰ-ਜੋੜਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ।

ਇਕੋ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਅੱਖਰ-ਜੋੜਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ :

'ਚੱਪਈ, ਚੋਂਪਈ, ਚਉਪਈ ; ਖੰਨ, ਖੰ ; ਤੂੰ, ਤੂੰ, ਤੂੰ, ਵਾਹਗੁਰੂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ; ਦਇਆਲ, ਦਿਆਲ ; ਮਰਦਾਨਾ, ਮਰਦਾਨਾ ਆਦਿਕ।

ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਖਰਜੋੜ ਗਲਤ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਥੇ 'ਰ' ਪੈਰੀਂ ਪਾਉਣਾ ਸੀ ਉਥੇ ਪੂਰਾ 'ਰ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਜਿਥੇ ਪੂਰਾ ਲਿਖਣਾ ਸੀ ਉੱਥੇ ਅੱਧਾ ਜਾਂ ਪੈਰੀਂ 'ਰ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਵਚਿਤ੍ਰ ਅੱਖਰ-ਜੋੜ ਹੋਰ ਆਏ ਹਨ,—ਇਕੋਂ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਦੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਲਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਏ'—ਅੰਤ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਗ-ਮਾਤ੍ਰ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦੇ ਪਰ 'ਏ' ਤੇ 'ਏ' ਦਾ ਜਾਂ 'ਇ' ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਤ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਨੇਕ ਐਸੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ ਜਿਥੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਅੱਖਰ

ਨੂੰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਲੱਗਣੀ ਸੀ ਪਰ ਲਾਈ ਦੂਜੇ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੱਖਰ ਜੋੜ ਵੀ ਗਲਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦਾ ਪਾਠ ਵੀ, ਫਲਸਰੂਪ, ਅਸੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ :

ਉਹ ਅੱਖਰ-ਜੋੜ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਏ ਹਨ :—

‘ਪ੍ਰਸਾਪਦ (ਪਰਸਾਪਦ), ਸ੍ਰਿ (ਸ੍ਰੀ), ਪ੍ਰ (ਪਰ), ਪ੍ਰਨ (ਪੂਰਨ), ਪ੍ਰ (ਪੁਰ), ਸੰਦ

(ਸੰਦਿ), ਪ੍ਰਬ (ਪੂਰਬ), ਗ੍ਰ (ਗੁਰ), ਧ੍ਰ (ਧਰੁ), ਮ੍ਰਤ (ਮੂਰਤ), ਬ੍ਰੀ (ਬੁਰੀ) ਧ੍ਰੀਜ (ਧੀਰਜ),

ਸ੍ਰਿ (ਸਿਰ), ਕਰਤ੍ਰਾ (ਕਰਤਾਰ), ਪ੍ਰਰਖ (ਪੁਰਖ) ਅ੍ਰਥ (ਅਰਥ), ਧ੍ਰਿਓਂ (ਧਰਿਓਂ), ਪਦ੍ਰਾਰਥ (ਪਦਾਰਥ), ਧ੍ਰੋ (ਧਰਿਆ), ਪ੍ਰੀ (ਪੁਰੀ), ਧ੍ਰੀ (ਧਾਰੀ), ਧ੍ਰਾ (ਧਾਰ), ਧ੍ਰੋ (ਧਰਿਆ), ਪ੍ਰੋ

(ਪੂਰਿਆ), ਅਪ੍ਰਾ (ਅਪਾਰ), ਸ੍ਰੁਜ (ਸੂਰਜ), ਸ੍ਰੁ (ਸੂਰ), ਮ੍ਰਿਦ੍ਰਾ (ਮੁੰਦਰਾ), ਗ੍ਰਿਸੈ (ਗਿਰਾਸੈ) ਆਦਿਕ ।

ਸਾਧ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਾਰਕ ਰੂਪ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹਨ । ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਦਾ’ ਲਈ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਸਾਧ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ‘ਕਾ’ ਹੈ ; ‘ਦੇ’ ਲਈ ‘ਕੇ’ ਤੇ ‘ਦੀ’ ਲਈ ‘ਕੀ’ । ਇਹ ਕਾਰਕ ਰੂਪ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ । ਮੌਖਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰਕ ਰੂਪ ਕਈ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤਕ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਈ ਰੱਖੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ‘ਕਾਲੇ ਕੀ ਪੱਤੀ’ ਨੂੰ ‘ਕਾਲੇ ਦੀ ਪੱਤੀ’ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ ਆਦਿਕ । ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚਕ ‘ਕੀ’ ? ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ‘ਕਿਆ’ ਜਾਂ ‘ਕਯਾ’ ਹੈ । ‘ਨੂੰ’ ਨੂੰ ‘ਕੋ’, ਜਾਂ ‘ਕਉ’ ਲਿਖਣਾ ਜਾਂ ਬੋਲਣਾ ਸਾਧ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸੁਭਾਉ ਹੈ । ਕੁਝ ਕੁ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹਨ :

ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ = ਕਾ, ਕੇ, ਕੀ ;

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ‘ਕੀ’ (ਮੰਗਲਾਚਰਨ)

ਕੀ ? = ਕਿਆ ?

ਪ੍ਰਭ ਅਨੰਤ ਗੁਣ ਬਾਹਰੇ ਤਿਸੁ ‘ਕਿਆ’ ਬਡਨੋ ਨਾਮ (ਉਹੀ)

ਨੂੰ = ਕੋ, ਕਉ, ਕੋ

ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਤਾ ‘ਕੋ’ ਕਰੇ ਪ੍ਰਣਾਮ । (ਉਹੀ)

ਵਿਚ = ਮੈਂ

ਸਤਿਗੁਰ ਕਥਾ ਪਰਸਿਧੁ ਪੁਸਤਕੁ ਕਹੇ ਸਭ ਦੇਸ ‘ਮੈਂ’ । (ਉਹੀ)

‘ਸ’ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ । ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਧੁਨੀ ਜਾਂ ਅੱਖਰ ਸਾਡੀ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਭਾਗ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਅੱਜ ਵੀ ਮਾਲਵ ਦੇ ਅਨੇਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ‘ਸ’ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਸ਼’ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਮ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ । ਇਹ ਧੁਨੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਵਿਚ ਵੀ । ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਕਾਲ ਤਕ ਇਹ ਧੁਨੀ ਸੂਫੀ ਤੇ ਕ਼ਿੱਜਾ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਪਣਾਈ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ

ਨਹੀਂ। ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਦੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਧੁਨੀ ਦਾ ਲੋਪ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 'ਸ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਸ਼' ਧੁਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ 'ਗਣੇਸ਼ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਧਿਆਨ' 'ਨਾਨਕੁ ਸਾਹ ਆਦਿ।

ਸ਼ਬਦ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ :

ਮੱਥਾ ਨਿਵਾਉਣਾ; ਹਮਰਾ ਲਾਲੂ 'ਨਾਈਓ' ਮਾਥ। ਖੋਜਾਂਗਾ : ਤਉ ਭੀ 'ਖੋਜਾਂਗਾ' ਸਭ ਠਾਇ। ਵਿਸਮਾਦ : ਤਬ ਪੰਡਤਾ 'ਵਾਂਸਮਾਦ' ਹੋ ਕਹਿਆ। (4) ਬੰਧ/ਵਿਧੀ : ਭਾਵੀ ਮਾਤ 'ਵੀਧ' ਸਭ ਕਹੈ। (7)

ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਜੇ 'ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' (ਜੋ ਇਸ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, 1883 ਬਿਕ੍ਰਮੀ, ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ) ਕਿਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰੂਪ ਦਾਸ ਭੱਲਾ ਦੀ ਇਸ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਨਾਲ ਤੁਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਰਚਨਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਕਥਾ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਝਲਕੀਆਂ ਉਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਦੁਆਰਾ ਚਰਿਤ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਕਥਾ ਤੇ ਕਾਵਿ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਪ੍ਰਥਮ ਸਫਲ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ ਹੈ।¹ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਵ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮਸਾਖੀ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਨਵੀਨਤਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਪਾਠਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ।

ਮੂਲ ਪਾਠ ਦੇ ਸੋਮੇ

ਸੰਕਲਿਤ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕੁ ਸਾਹ ਕੀ' ਕਿਤ ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਦੀ ਆਧਾਰ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਭਿੰਨ ਖਰੜੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

ਖਰੜਾ 'ੳ' —

ਇਹ ਖਰੜਾ ਬਾਕੀ ਦੋਹਾਂ ਖਰੜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅਨੇਕ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਖਰੜਾ ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਪਬਲਿਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਪਟਿਆਲਾ, ਦੇ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 2737 ਉੱਪਰ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਪੁਰਾਣਾ ਤੇ ਭੁਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੱਤਰਾਂ ਅੰਕ ਲੋਪ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਪੱਤਰਾਂ ਨੰਬਰ 2 ਤੇ 3 ਵੀ ਲੋਪ ਹਨ।

ਇਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ। ਅੱਖਰਾਂ ਤੇ ਅੱਖਰ-ਜੋੜਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਲਿਖਤ ਚੋਖੀ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਮੂਲ ਲੇਖਕ ਸੰਤ ਦਾਸ ਦਾ ਨਾਂ ਆਖਰੀ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਬਾਕੀ ਦੋਹਾਂ ਖਰੜਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

¹ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਨਿਧੀ ਸੋਂ ਹਿੰਦੀ ਕਾਵ੍ਯ, (ਹਿੰਦੀ), ਪੰਨਾ 306

"ਜਨਮੁ ਬੰਦੇ ਕੇ
ਬਾਬੇ ਸਾਈਂ ਦਾਸ"

—ਪੱਤਰਾ 426 (ਹਾਸੀਆ ਸੱਜਾ)

ਪਹਿਲੇ ਦੋਹਾਂ ਖਰੜਿਆਂ ਵਿਚ ਜਨਮ-ਸਾਖੀ ਦਾ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਦਾ ਲਿਖਣ ਸਮਾਂ ਅੰਕਿਤ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦਾ, ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ :

"ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਗੋਂਧਰਿ ਲਿਖੀ ਪੋਥੀ ਸੁਧਾਰ ਸੁਧਾਰ ਸੁਧਾਰ ।"

—ਪੱਤਰਾ 426

ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਉਤਾਰੇ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ;

ਸੰਮਤ ਅਠ ਦਸ ਸੈ ਅਠ ਤ੍ਰੀਸ ।

ਸਾਕਾ ਲਿਖਤੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਜੀਤ ।

ਜਦ ਕਿ ਮੂਲ ਪੁਸਤਕ 1834 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ। ਇਸ ਦਾ ਲਿਖਣ ਸਥਾਨ ਕਾਬਲ ਦੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਗਰਗ ਰਿਖੀਸਰ ਦੇ ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ ਇਲਾਕਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਥਾਂ ਦੇਵੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਖਰੜਾ 'ਅ' ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ, 'ਗਣਵਾਚੁ' ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 'ਠਾਕੁਰ ਵਾਸੁ' ਤਕ ਦਾ ਪਾਠ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਲਗਾਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਤਿ ਪੁਰਾਣੀ ਭਾਂਤ ਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਪੀਗਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚਾਰ ਆਏ ਹਾਂ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲਿਖਾਰੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਤੇ ਲਗਾਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅੱਡਰਾ ਅੱਖਰ ਲਿਖਣ-ਢੰਗ ਹੋਵੇ।

ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨਾਂ ਖਰੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਮਤਨ ਪੁਸਤਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਖਰੜਾ ਦੋ ਤਿੰਨ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਦੋਵੇਂ ਖਰੜੇ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਕਾਤਬ ਨੇ ਲਿਖੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਭਾਂਤ ਦੀ ਲਿਖਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਖਰੜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਖਰੜੇ ਦਾ ਆਰੰਭ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਮੰਤ੍ਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਖਰੜਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।

ਸਾਖੀਆਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨਾਂ ਖਰੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਨ ਹੈ।

ਖਰੜਾ 'ੳ' ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰ ਕਾਲੀ ਸਿਆਹੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਖਰੜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਖਰੜੇ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਉਸਤਤ ਦੇਵੀ ਜੀ ਕੀ' ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਸਾਖੀ

ਦਾ ਭਾਗ ਹੀ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਉਸਤਤ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਅੰਕਿਤ ਹਨ :

‘ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਕੀ ਜਨਮਸਾਖੀ...’

ਅੱਗੋਂ ਖੰਡਿਤ ਹੈ ਤੇ ਵਾਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰਾ ਵਾਕ ਅਗਲੇ ਪੱਤਰੇ ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਪੱਤਰਾ ਲੱਪ ਹੈ। ਖਰੜਾ ਨੰਬਰ ‘ਅ’ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਉਸਤਤਿ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਪਿਛੋਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ‘ਅੰਤ ਇਤ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸੰਪਰਨ’। ਸੋ ਇਹ ਉਸਤਤਿ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦਾ ਭਾਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ 1, ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਮੂਲ ਪਾਠ ਲਈ ਇਸ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਖਰੜਾ ‘ਅ’

ਇਹ ਖਰੜਾ ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ ਤੇ ਕਾਲੀ ਅਤੇ ਲਾਲ ਦੋਹਾਂ ਸਿਆਹੀਆਂ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲਿਖਤ ਸਾਫ਼, ਸਪਸ਼ਟ ਤੇ ਗੂੜ੍ਹੀ ਸਿਆਹੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਪੁਰਾਣੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਾ ਆਕਾਰ $8" \times 7" \times 2"$ ਹੈ।

ਇਹ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਰੈਫ਼ੋਰਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਖਰੜਾ ਨੰਬਰ 5075/2045 ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਦਾ ਲਿਖਣ ਕਾਲ 1834 ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮੂਲ ਖਰੜਾ (ਲੇਖਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਲਿਖਿਆ) ਹੋਇਆ। ਪਰ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ 1834 ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਖਰੜਾ (ਨਕਲ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਮਿਤੀ ਹੀਨ ਹੈ) ਇਹ ਮੂਲ ਖਰੜੇ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੈ।

ਇਸ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 11 ਤਕ ‘ਸਾਖੀ ਜਨਕੁ ਭਗਤਿ ਜੀ ਕੀ’ ਹੈ। ਪੱਤਰਾ 11 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਨੇ ਤੋਂ ‘ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕੁ ਸਾਹਿਬ ਕੀ’ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪੱਤਰਾ ਨੰਬਰ 384 ਉੱਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ‘ਸਾਖੀ ਜਨਕੁ ਭਗਤਿ ਜੀ ਕੀ’ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਖੀਕਾਰ ਨੇ ਥਾਂ ਥਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਜਨਕ ਦਾ ਸਿਸ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਾਖੀਕਾਰ ਨੇ ਸਾਖੀ ਦੇ ਨਾਇਕ ਦੇ ਗੁਰੂ ਰਾਜੇ ਜਨਕ ਨਾਲ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਲਈ, ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਭਾਗ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

ਤੈਤੈ ਜੁਗ ਮਹਿ ਰਾਜਾ ਜਨਕੁ ਹੂਆ। ਮਿਥਲਾ ਕਾ ਰਾਜੁ ਰਾਜਾ ਜਨਕੁ ਕਰਤਾ ਥਾ।
ਤੈਤੈ ਜੁਗਿ ਮੇ ਬਡਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਰਾਜਾ ਥਾ। ਰਾਜੁ ਭੀ ਕਰੈ ਅਰੁ ਜੋਗੁ ਭੀ ਕਰੈ। ਰਾਜ ਕੈਸਾ
ਕਰਤਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਨਿਆਉ ਕਰਤਾ ਹੈ... ..

ਇਹ ਖਰੜਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਖੁਦ ਖਰੜੇ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਉਹ ‘ਸੁਭ ਦੇਸ’ ਆਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ‘ਕਸਪ ਰਿਖੀ’ ਵੀ ਆਕ੍ਰਸ਼ਣ ਰਖਦਾ ਸੀ। ਏਥੇ ਸਾਰਕਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ :

ਕਾਸਮੀਰ ਸੁਭ ਦੇਸ ਸੁਹਾਯੋ।

ਕਸਪ ਰਿਖੀਸੁਰ ਕੇ ਮਨ ਭਾਯੋ।

ਤਹਾ ਸ੍ਰ ਦੇਵੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ।

ਅਠ ਦਸ ਭੁਜਾ ਸਾਰਕਾ ਜਾਨ ।

ਜਨਮ-ਸਾਖੀ ਏਥੇ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਅੱਗ ਦੇਵੀ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ, 'ਅੰਤ ਇਤ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸੰਪੂਰਨਮਸਤ ਸੁਭਮਸਤੁ ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ।' ਇਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਸਵੱਯੇ ਤੇ ਕਬਿੱਤ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦਾ ਗਾਇਨ ਹੈ, ਫੇਰ ਦਸਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਉਸਤਤ ਹੈ ਤੇ ਅਖੀਰ ਸਿੱਖਾਂ, ਖਾਸਲੇ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਕਵੀ ਮੰਗਲ-ਕਾਮਨਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ :

ਨਉ ਨਿਧ ਗੁਲਾਮ ਦਾਸ ਮਾਂਗੀ ਇਕ ਨਾਮ ਦਾਨ,

ਦਸੋ ਏਕ ਮੂਰਤਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ ।'

ਖਰੜਾ 'ੲ'

ਇਹ ਖਰੜਾ ਲਾਲ ਤੇ ਕਾਲੀ ਦੋ ਸਿਆਹੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਹਾਇਤ ਖੁਸ਼ਖਤ ਕਰਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਬਹੁਤੀ ਪੁਰਾਣੀ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਦਾ ਆਕਾਰ

$$\begin{array}{ccc} 1 & 3 & 1 \\ 9 \text{---} & \times 6 \text{---} & \times 1 \text{---} \\ 2 & 4 & 4 \end{array} \text{ ਹੈ ।}$$

ਇਹ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਰੈਫ਼੍ਰੈਂਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਦੇ ਖਰੜਾ ਨੰਬਰ 1973/783 ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ।

ਇਹ 1838 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਾਲੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੈ ।

ਇਹ ਖੰਡਿਤ ਖਰੜਾ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਵਨ ਕਥਾ', ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵੱਲੋਂ ਅੰਕਿਤ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ' ਕ੍ਰਿਤ ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 96 ਪੱਤਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਪਾਠ 97 ਤੋਂ 227 ਪੱਤਰੇ ਤਕ ਹੈ । ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੱਤਰਾ ਨੰਬਰ 230 ਤਕ ਦੇਵੀ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਹੈ ।

ਇਸ ਦਾ ਰਚਨਾ ਕਾਲ¹ ਵੀ ਉਹ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਖਰੜਾ ਨੰਬਰ 'ਅ' ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਆਹੀ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਖਰੜਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਖਰੜੇ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਪੋਥੀ ਕੰਧਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ।

¹ਚੇਤ ਸ੍ਰ ਦਿਨ ਥਿਤ ਸਪਤਮੀ ਪੂਰ ਨਿਖੜ੍ਹ ਸਸੁਵਾਰ ।

ਸੰਤਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਲਿਖੀ ਪੋਥੀ ਸੂਧਾ ਸਵਾਰ ।

ਸੰਮਤ ਅਠ ਦਸ ਸੈ ਚਉਤੀਸ ।

ਸਾਕਾ ਲਿਖਤ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ।

(ਪੱਤਰਾ 227)

ਸਾਖੀ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਏ ਹਨ, 'ਰਾਮ ਜੀ ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਸਾਖੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ।' ਰਾਮ ।

ਇਸ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ (ਕਾਤਿਬ) ਬਾਵੇ ਰਾਂਗੋ ਬੇਦੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਮਤ 1887 ਵਿਚ ਹਾੜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਿਨ ਛਨਿਛਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ।

ਇਸ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਦੇਵੀ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਅੰਤ ਪੰਨਾ 230 ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ, 'ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ । ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਜਨਮਸਾਖੀ ਸੰਪੂਰਨ ਲਿਖੀ । ਸੁਭੰਮਸਤ ।'

'ਆਉ ਬਹੁਤੇ ਜਨ ਕਿਆ ਕਹੈ ਦਾਸ ਦਾਸ ਹੈ ਦਾਸ ।

ਦਾਸ ਜਾਨ ਕੈ ਦਾਸ ਕੋ ਕਰ ਮਨ ਤਨ ਕੈ ਦਾਸ ।'

'ਬੋਲੋ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ਭੁਲ ਚੁਕ ਬਖਸ਼ਣੀ । ਸੰਮਤ 1887 । ਮਿਤੀ ਹਾੜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਛਨਿਛਰਵਾਰ ਲਿਖੀ ਕੰਧਾਰ ਵਿਚ । ਬਾਵੇ ਰਾਂਗੋ ਬੇਦੀ ਭੁਲ ਚੁਕ ਬਖਸ਼ਣੀ ।'

—ਪਤਰਾ ਨੰਬਰ 230,

ਇਸ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਖਰੜੇ 'ਅ' ਵਾਲੇ ਵੇਰਵੇ,—'ਗਣੋਵਾਚੁ' ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 'ਠਾਕੁਰ ਵਾਚੁ' ਤਕ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹਨ ।

(ਸਾਖੀਕਾਰ ਨੇ ਲਗਪਗ ਹਰ ਸਾਖੀ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਖੀ ਦੇ ਸੁਣਨ ਤੇ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਮਹੱਤਾ ਦੱਸੀ ਹੈ । ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਖੀਆਂ ਸੁਣ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਸਾਖੀਆਂ ਦੇ ਨਾਇਕ ਪ੍ਰਤਿ ਭਗਤੀ-ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਵਿਆਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਰੋਗ-ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚੋਂ, ਪੜ੍ਹਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਜਾਂ ਸੁਣਨ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਭੈ ਪਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਖੀਆਂ ਦਾ ਨਾਇਕ ਖੁਦ ਪਰਮ ਪਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਇਕ ਅਦੁੱਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਇਕ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਬੱਝਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੀ ਦਇਆਲੂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੇਮੀ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਣਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਰਖਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਨੇਮ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ, ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜਿਗਿਆਸੂ ਨੂੰ ਸਚਖੰਡ ਤਕ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੋਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਗ ਸੰਗ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਸੰਪਾਦਨ ਵਿਧੀ

ਸੰਪਾਦਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਖਰੜੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ । ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਪਬਲਿਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਾਲਾ ਖਰੜਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਓ' ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਸਿਖ ਹਿਸਟਰੀ ਰੈਫ਼ਰੈਂਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖਰੜੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 199/1973 ਅਤੇ 5075/2045 ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਅ' ਤੇ 'ਬ' ਕਿਹਾ ਹੈ ।

ਪਾਠਾਂਤਰ ਇਸ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ :

ਅੰਤਰ ਨੂੰ 'ਅ' ਜਾਂ 'ਬ' ਨਾਲ ਅੰਕਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।

(ੳ) ਵਿਚ ਲੁਪਤ ਪਾਠ ਨੂੰ '†' ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਾਲ, 'ਅ' ਵਿਚ ਲੁਪਤ ਨੂੰ '*' ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਾਲ ਅਤੇ 'ੲ' ਵਿਚ ਲੁਪਤ ਪਾਠ ਨੂੰ '**' ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਪਾਦਕ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰੈਕਟ '[]' ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਾਕ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਲੁਪਤ ਹੈ ਉਥੇ ਉਪਰੰਕਤ ਵਿਧੀ ਮੁਜਬ '*...*' ਜਾਂ '**...**' ਜਾਂ '†...†' ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮੂਲ ਪਾਠ ਨੂੰ ਹੂਬਹੂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਅੱਖਰ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਲਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਉਤਾਰੇ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਕੋਈ ਲਗ-ਮਾਤ੍ਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸੁੱਧ ਅੱਖਰ-ਜੋੜ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਸਾਰੇ ਅੱਖਰ-ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕਸਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੂਲ ਪਾਠ ਪਦਫੇਦ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਪਦਫੇਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਨਵੇਂ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਿਸ਼ਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਗਏ। ਪੂਰਣ ਬਿਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦੋ ਡੰਡੀਆਂ (।।) ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ ਡੰਡੀ (।) ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਾਖੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਮੂਲ ਪਾਠ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਇਹ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਤੋਂ ਅੰਤਰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰੈਕਟਾਂ [] ਅੰਦਰ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲਿਖੇ ਗਏ ਖਰੜਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੇ ਸੰਕੇਤ

ੳ: 'ਜਨਮਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ' ਖਰੜਾ ਨੰਬਰ 2737

(ਨੋਟ : ਮੂਲ ਪਾਠ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਖਰੜਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।)

ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਪਬਲਿਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

ਅ: 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ' ਖਰੜਾ ਨੰਬਰ 5075/2045

ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਰੈਫ਼ਰੈਂਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ,

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

ੲ: 'ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ' ਖਰੜਾ ਨੰਬਰ 199/1973

ਸਿੱਖ ਰੈਫ਼ਰੈਂਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸੰਪਾ: : ਸੰਪਾਦਕ/ਸੰਪਾਦਿਤ

Ed. : Editor/Edited by

ਧ੍ਰੁ ਪ੍ਰਥੂ

ਸੰਪਾ: : ਸੰਪਾਦਕ/ਸੰਪਾਦਿਤ

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ

ੴ^੧

ਮੰਗਲਾਚਰਨ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

**ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਰਗੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ । **ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਸਹਾਇ ।

੨/੩/੧ † ਜਨਮਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ ਲਿਖਿਅਤੇ

ਪ੍ਰਭੂ ਅਨੰਤ ਗੁਣ ਬਾਹਰੇ ਤਿਸੁ ਕਿਆ ਬਰਨੈ ਨਾਮ ।

ਸਤਿਚਿਤ ਆਨੰਦ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਤਾ ਕੇ ਕਰੋ ਪ੍ਰਣਾਮੁ । ੧ ।

ਹੈ ਬਿਅੰਤ ਸਭ ਘਟ ਪ੍ਰਗਟ ਪੁਨ ਗੁਣ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ ।

ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਸੁ ਬਿਰਦ ਸਦ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਤਾਹਿ । ੨ ।

ਉਅੰਕਾਰ ਸੁਰਜਨ ਜਪੇ ਹਿਰਦੈ ਧਿਆਨ ਲਗਾਇ ।

ਤੇ ਜਨ ਪੁਮਾ ਪਦ ਲਹੈ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਪਾਇ । ੩ ।

ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਸਚਤਾਨੰਦ ਧਿਆਇਉ ।

ਪਰੰਬਹਮ ਪੈ ਬਲ ਬਲਿ ਜਾਇ ।

ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨਨ ਸਿਰ ਨਾਉ ।

ਜਿਸ ਤੇ ਸਗਲ ਪਦਾਰਥ ਪਾਉ ।

ਸੰਤ ਭਗਤ ਪੈ ਬਿਨੈ ਉਚਾਰੈ ।

ਆਪਨ ਨਾਵ ਮੋਹਿ ਭਵ ਤਾਰੈ ।

ਗਣਪਤ ਗਿਰਾ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕੀਨ ।

ਮੰਗਲਚਰਨ ਭਇਓ ਸੁਭ ਚੀਨ । ੪ ।

ਗਣੇਸ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਧਿਆਨ

† ਛਪੈ : ਏਕ ਦਾਂਤ^੨ ਗਜ ਮਾਥ ਮੁਕਟ ਨਿਰ^੩ ਚੰਦ ਬਿਰਾਜੈ ।
ਸਿਵ ਸੁਤ ਗਿਰਜਾ ਤਾਤੁ ਕਮਲੁ ਕਰ ਪਰਸਾ ਛਾਜੈ †

^੧ਅ.

ੴ

^੨ਅ. ਦੰਡ

^੩ਅ. ਸਿਰ

ਪਿਥਮੁ ਸੁ ਕਾਰਜੁ ਧਿਆਇ ਸਿਧੁ ਕੀਜਤ ਤਿਸੁ ਕਾਜੈ ।
ਗਾਨਿਕਾ ਇਕੁ ਭਗਵੰਤੁਕੀਸੁ ਕੀ ਰਾਖੈ ਲਾਜੈ ।
ਗਦਾ ਕਲਸੁ ਦਾ ਹਾਥੁ ਮੈਂ ਲੰਬੋਦਰ ਅਭਰਿ ਨਿ ਭਰਨਾ ।
ਜੈ ਸੁਖ ਕੰਦ ਅਨੰਤ ਜੂ ਸੰਤ ਦਾਸੁ ਰਾਖੈ ਸਰਨਾ । ੧ । ੫ ।

ਸਰਸਤੀ ਕੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਨੁ

ਕਬਿਤੁ : ਬਾਨੀ ਗੁਜਰਾਨੀ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪੈ ਬਰਨੀ ਜਾਇ,
ਹੋਇ ਹੋਰੁ ਭਾਰਤੀ ਤਉ ਆਪੁ ਗੁਣ ਗਾਇ ਹੈ ।
ਗੰਮ ਨਾਹਿ ਗੰਮੀ ਕੀਸੁ ਬਡੇ ਚਤੁਰ ਮੁਨੀ ਕੀ ਜੁ,
ਬਾਕ ਬਚਨ ਚਾਤਰੀ ਕੇ ਜਿਸਹਿ ਸੁਨਾਇ ਹੈ ।
ਸਭੁ ਕੇ ਮਤਿ ਤਾਹਿ ਦਈ ਆਪ ਤੇ ਨ ਸੁ ਨਰ ਲਈ,
ਗੁਨੀ ਗੁਣਵੰਤੁ ਸੋਊ ਸਾਰਦਾ ਰਿਝਾਏ ਹੈ ।
ਜਾ ਕੈ ਕਛੁ ਨਹੀਂ ਧੀਰ ਸਦਾ ਚਿਤੁ ਕਾਇ ਪੀਰੁ,
ਸੋਈ ਹੋਈ ਧੀਰੁ ਬੀਰ ਸਾਰਦਾ ਜੁ ਧਿਆਇ ਹੈ । ੧ । ੬ ।

(ਰਚਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ)

ਸੋਰਠਾ : ਸਤਿਗੁਰ ਕਥਾ ਪਰਸਿਧੁ ਪੁਸਤਕੁ ਕੇਹ ਸਭ ਦੇਸ ਮੈ ।
ਬਾਲੇ ਕਹੀ ਸੁਧਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਗਦੁ ਸੁਨੈ । ੧ । ੭ ।

ਦੋਹਰਾ : ਬਾਲੇ ਜੋ ਸਾਖੀ ਕਹੀ ਤੇ ਸਭੁ ਅਮੀ ਤਲਾਉ ।
ਦਾਸੁ ਜੋ ਅਬ ਬਰਨਤਿ ਕਰੈ ਏ ਭੀ ਤਾਸੁ ਪਰਵਾਉ ੧ । ੮ ।

ਦੋਹਰਾ : ਸਬਦਾਦੁਕ ਗੁਰ ਵਾਕੁ ਹੈ ਸਿਧ ਸਾਧਕੁ ਚਰਚਾ ਕਰਾ ।
ਤੇ ਸਭੁ ਜਬ ਅਰਦਸੁ ਇਸੁ ਪੁਸਤਕ ਮੈ ਲਿਖ ਧਰੀ । ੨ । ੯ ।
ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਆਦਰ ਆ ਦੇਖੀ ਸਰਲ ਸੁਭਾਇ ।
ਤਿਸੈ ਚੋਪਈ, ਦੋਹਰਾ ਲਿਖਯੋ ਹੈ ਚਿਤੁ ਚਾਇ । ੩ । ੧੦ ।
ਸੋ ਭੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਨੀ ਮੈ ਰਿਦੁ ਮਾਹਿ ।
ਇਛਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਭਈ ਕਥੀ ਦਾਸੁ ਮੁਖ ਆਇ । ੪ । ੧੧ ।
ਅਲਪ ਬੁਧ ਕੋ ਜਾਨ ਸੁਰਜਨੁ ਮਤਿ ਹਾਲੀ ਕਰੋ ।
ਤਉ ਸੋ ਤੁਮ ਗੁਨਵਾਨਿ ਦੀਨ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਪੂਰੋ । ੫ । ੧੨ ।
ਇਹੁ ਜੋ ਕਥਾ ਸੁਜਾਨ ਪੜੈ ਸੁਨੈ ਜੋ ਚਿਤੁ ਧਰੈ ।
ਤਿਨ ਪੈ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਸੰਤੁ ਦਾਸੁ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ । ੬ । ੧੩ ।
ਪਦ ਅਖਰੁ ਲਘ ਤਾ ਪੜੈ ਜੋ ਅਰਥੁ ਬਿਚਾਰੁ ਕੈ ।
ਦਾਸ ਸੁ ਭੂਲਨਿਹਾਰੁ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰ ਕੈ । ੭ । ੧੪ ।

- ਬਿਨੈ : ਜੋ ਅਘ ਮੋਰ ਬਿਚਾਰ ਹੋ ਤਉ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ।
ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਬਿਰਧ ਤੋ ਤਉ ਪ੍ਰਭ ਤਾਰਤੁ ਤਾਰੁ । ੮ । ੧੫ ।
- ਚਉਪਈ : ਅਪਨੋ ਐਗਨ ਕਹਾ ਸੁਨਾਵੈ ।
ਦਾਸੁ ਦੀਨ ਕੋ ਲਜਿ ਆਵੈ ।
ਅਤਿਘ ਕੀਨੋ ਹਿਤ ਚਿਤੁ ਧਾਰੁ ।
ਕਿਆ ਬਰਨੋ ਕਿਛੁ ਵਾਰੁ ਨ ਪਾਰੁ ।
ਤੂੰ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭੁ ਬਿਧੀ ਜਾਨਨਹਾਰੋ ।
ਦਾਸ ਨਾਵ ਅਬੁ ਪਾਰ ਉਤਾਰੋ ।
ਇਹੁ ਬਿਨਤੀ ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੀ ।
ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਹੋ ਨਰ ਹਰੀ । ੧ । ੧ । ੧੭ ।
- ਦੋਹਰਾ : ਸਰਬਸੁ ਤੀਰਥੁ ਤਿਤੁ ਬਸੈ ਸੁਦਾਸ ਪਾਵਨ ਧਾਮੁ ।
ਜਹਾ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਿ ਗਾਈਐ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਨਾਮੁ । ੧ । ੧੮ ।
- ਸਵੈਯਾ : ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਕੀਜੋ ਤਹੈ ਨਾਨਕ,
ਐਗਦ ਐਗ ਅਮਰ ਪਦ ਪਾਇਉ ।
ਰਾਮ ਰਮਿਓ ਸਭ ਹੀ ਘਟ,
ਅਰਜਨ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇਉ ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੁਤ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ,
ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਧਿਆਇਉ ।
ਸੇਈ ਤਰੇ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤੇ
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਭਾਇਉ । ੧ ।
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੁਤ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇਉ ।
ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ
ਰਾਮ ਦਾਸ ਗੁਰ ਅਮਰ ਧਿਆਇਉ ।
ਐਗਦ ਐਗ ਸੁ ਨਾਨਕੁ ਸਾਹ ਕੇ
ਨਾਨਕ ਜੋਤੀ ਮੈ ਜੋਤ ਸਮਾਇਉ ।
ਸੇਈ ਤਰੇ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਭਾਇਉ ।

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ।

ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਜੀ ਸਹਾਇ ।

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੁ ਸਾਹ ਕੀ

(ਉਥਾਨਕਾ)

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਚਖੰਡ ਸਿਧਾਰੇ ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਕਰ ਮਾਇਆ ਹਕਾਰੇ^੧ ।
ਤਿਨ ਦਿਨ ਮੈ ਨਾਨਕ ਕਰ ਦਇਆ ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਕੋ ਕੀਨੀ ਮਇਆ ।
ਨਿਜ ਸੋ ਕਰ ਲੀਨਾ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
ਜੋਤ ਪ੍ਰਗਟ ਘਟ ਦਈ ਜਗਾਇ ।
ਭਿੰਨ ਭੇਦ ਲਉ ਭਰ ਨਹੀ ਰਹਿਉ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਲਹਿਉ ।
ਪੁਨ ਨਾਨਕ ਅਮਰਾ ਪੁਰ ਗਏ ।
ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹੀ ਭਏ ।
ਪਾਛੇ ਅੰਗਦ ਜਗਤ ਉਧਾਰ ।
ਮਗਨ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ।
ਅਪਨਾ ਆਪ ਨ ਪ੍ਰਗਟ ਜਨਾਵੈ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ।
ਇਤ ਬਾਲੇ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਆਈ ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਮੈ ਦੇਖੋ ਜਾਈ ।
ਉਹ ਤੋ ਨਿਸ ਦਿਨ ਛਪਿਆ ਰਹੈ ।
ਕੇ ਭੇਦੀ ਸੋ ਤਾ ਕੋ ਲਹੈ ।
ਸੁਨਤਾ ਹੋ ਜੋ ਬਸੈ ਖੜੂਰ ।
ਦੇਖੋ ਜਾਇ ਬਹੁਤੁ ਨਹੀ ਦੂਰ ।

੧. ਹੰਕਾਰੇ

ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਮੇਂ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੀ ।
 ਸੋ ਅਬ ਬਾਤ ਪ੍ਰਗਟ ਜਗ ਭਈ ।
 ਲਹਿਣੇ ਪੈ ਗੁਰ ਕੀਨੀ ਮਇਆ ।
 ਅੰਗਦ ਨਾਮ ਬਾਪ ਗੁਰ ਦਇਆ ।
 ਤਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੀਐ ਜਾਇ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਤ ਛਪੇਗੀ ਨਾਹਿ ।
 ਫੁਨ ਬਾਲਾ ਖਾਂਡੂ ਸਿਧਾਏ ।
 ਖੋਜਤਿਆ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਪਾਏ ।
 ਆਗੇ ਅੰਗਦ ਬਾਣ ਵਟਾਂਵੈ ।
 ਮੰਜੀ ਬੈਠੋਂ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ।
 ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਬਾਲਾ ਜੀ ਗਏ ।
 ਜਾ ਲਹਿਣੇ ਕੀ ਪੈਰੀ ਪਏ ।
 ਪੁਨ ਕਹਿਉ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ।
 ਅੰਗਦ ਭਣਿਉ ਸਤਿ ਕਰਤਾਰ ।
 ਗੁਰ ਆਦਰ ਸਿਉ ਨਿਕਟਿ ਬੈਠਾਇਉ ।
 ਪੁਨ ਬਾਲੇ ਸਿਉ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਉ ।
 ਕਹੁ ਭਾਈ ਤੁਮ ਕਤ ਤੇ ਆਏ ।
 ਕਉਨ ਜਾਤ ਕਿਆ ਨਾਮ ਸੁਹਾਏ ।
 ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਤੁਮ ਤੇ ਛਾਨ ਹੈ ਕਿਛੁ ਭੇਵ ।
 ਮੈਂ ਜੁਟ ਸੰਧੂ ਬਾਲਾ ਨਾਮੁ ।
 ਬਸਤਾ ਹੋ ਤਿਲਵੰਡੀ ਗਾਮ ।
 ਮੈਂ ਮਨ ਥੀਅਤ ਬਹੁਤੁ ਪਿਆਸ ।
 ਕੀਨ ਦਰਸ ਸਫਲੇ ਭਏ ਸਾਸ ।
 ਪੁਨ ਅੰਗਦ ਪ੍ਰਛੋ ਸੁਨ ਭਾਈ ।
 ਸਿਖ ਕੀ ਕੋਹੋ ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ ।
 ਕਉਨ ਗੁਰੂ ਕਾ ਕੋ ਤੁਮ ਮਿਲੇ ।
 ਤੁਮਰੇ ਤੇਜ ਦੇਖੀ ਅਤ ਖਿਲੇ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਲਹੇ ।
 ਜਨਮ ਪਾਇ ਤਾ ਕੇ ਸੰਗ ਰਹੇ ।

ਬੋਤਾ ਹੀ ਥਾ ਕਛੁ ਅੰਤਰਾਉ ।
 ਤੀਨ ਬਰਸ ਬਡ ਨਾਨਕ ਸਾਹੁ ।
 ਜੋ ਜੋ ਕਰਮ ਕੀਨ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਤੇ ਸਭ ਦੇਖੋ ਚਰਨਨਿ ਸੇਵ ।
 ਫੁਨ ਜਿਤ ਗਉਨ ਕੀਨ ਗੁਰ ਨਾਥ ।
 ਤਿਤ ਹਉ ਅਰ ਮਰਦਾਨਾ ਸਾਥ ।
 ਫੁਨ ਜਿਤ ਕਥਾ ਬਾਰਤਾ ਭਈ ।
 ਸੋ ਭੀ ਦਾਸ ਸੁਵਨ ਧਰਿ ਲਈ ।
 ਨਾਨਕ ਰਹੈ ਸਦਾ ਲਿਵ ਮਾਹਿ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਕਿਛੁ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਸੋ ਤਾਰ ਬਜਾਇ ।
 ਬਾਲਾ ਆਗੇ ਟਹਿਲ ਕਮਾਇ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਸਗਰੀ ਅਉਧ ਬਿਤਾਈ ।
 ਸਾਸ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜੋ ਗੁਰ ਬਿਨ ਜਾਈ ।
 ਅਬ ਕਛੁ ਦਿਨ ਤਿਲਵੰਡੀ ਰਹਿਉ ।
 ਸੋ ਭੀ ਜਬ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਕਹਿਉ ।
 ਦਿਤਨਾ ਜਬ ਬਾਲੇ ਮੁਖਿ ਕਹਿਆ ।
 ਸੁਖ ਅਪਾਰ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਲਹਿਆ ।
 ਫੁਨ ਬਾਲੇ ਕੋ ਕੰਠ ਲਗਾਇਆ ।
 ਅਤਿ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਪਾਸ ਬਹਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਜੀ ਭਈ ਵਧਾਈ ।
 ਮਾਨੋ ਨਿਧ ਘਰ ਬੈਠੇ ਪਾਈ ।
 ਮੈ ਪੂਛੋ ਹੇ ਬਾਲਾ ਭਾਇ ।
 ਜਨਮ ਕਥਾ ਗੁਰ ਕਹੋ ਸੁਨਾਇ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਜੋ ਮੈ ਨੇ ਸੁਨੀ ।
 ਸੋ ਕਹਿ ਦੇਵਹੁ ਸੁਨੋ ਪ੍ਰਭ ਗੁਨੀ ।
 ਸੰਮਤ ਪੰਦ੍ਰਾ ਸੈ ਛਬੀਸ ।
 ਕਾਤਕ ਸੁੰਦੀ¹ ਪੂਨਿਉ² ਤਿਥ ਈਸ ।
 ਸੁਭ ਨਿਛਤ੍ਰੁ ਸੁਭ ਲਗਨ ਸੁਹਾਇਉ³ ।
 ਨਾਨਕ ਜਨਮ ਕਾਲੁ ਘਰਿ ਪਾਇਉ⁴ ।

¹ਅ. ਸੂਦ²ਅ. ਪੁਨੋ³ਅ. ਸੁਯੋ⁴ਅ. ਪਾਯੋ

ਇਹ ਮੈਂ ਸੁਨਿਆ ਪੰਡਿਤ ਪਾਸ ।
ਜੇ ਪ੍ਰੋਹਤਿ ਥਾ ਕਾਲੂ ਦਾਸ ।
ਅਉਰ ਭੀ ਤਾਂ ਤੇ ਸੁਨੀ ਸੁਭਾਈ ।
ਪਤੀ ਕਾਲੂ ਤੱਦੇ ਲਿਖਾਈ ।
ਸੋ ਹੋਵੈ ਲਾਲੂ ਘਰਿ ਮਾਹਿ ।
ਲੇਉ ਮੰਗਾਇ ਜੋ ਤੁਮ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਬਾਲੇ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
ਆਜ ਹਮ ਨਉ ਨਿਧ ਹੈ ਲਹੀ ।
ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਤੁਮਰੇ ਦਰਸਨ ਕੀਨ ।
ਪੁਨ ਗੁਰ ਜਨਮ ਕਥਾ ਸੁਨ ਲੀਨ ।
ਅਬ ਤਿਲਵੰਡੀ ਜਾਵਉ ਭਾਈ ।
ਤੁਮਹੂੰ ਮਾਂਗ ਲਿਆਓ ਜਾਈ ।
ਤਿਸ ਪਤਰੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ।
ਤੁਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਾਥੇ ਲੈ ਧਰੈ ।
ਬਾਲਾ ਬਲੈ ਸੁਣ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
ਤੋ ਆਗਿਆ ਮੰਟੀ ਨਹੀ ਜਾਇ ।
ਤੋਰ ਬਚਨ ਤੇ ਅਬ ਹੀ ਜਾਉ ।
ਜੋ ਪਾਵੋ ਤੋ ਲੇ ਹੀ ਆਉ ।
ਪੈ ਇਕ ਮਾਨੁਖ ਦੀਜੈ ਸੰਗਾ ।
ਜਾ ਤੇ ਕਾਰਜ ਹੋਇ ਅਭੰਗਾ ।
ਹਮ ਜਾ ਲਾਲੂ ਕੇ ਸਚੁ ਕਹੈ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਇਕ ਅਹੈ ।

ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਵਾਰ—

ਬਾਲਾ ਸੰਗਤਿ ਕਹੈ ਸੁਰਾਸਿ ।
ਹਮ ਤੋ ਹੈ ਨਾਨਕ ਕੇ ਦਾਸ ।
ਲਾਲੂ ਪੁੰਨੂ ਜਟ ਬੁਲਾਇਆ ।
ਤਿਸ ਕੋ ਅੰਗਦ ਕਹਿ ਸਮਝਾਇਆ ।
ਤੂੰ ਜਾਹ ਭ ਈ ਬਾਲੇ ਸਾਥ ।
ਹਮਰਾ ਲਾਲੂ ਨਾਈਓ ਸਾਥ ।

ਦੋਨੋਂ ਤਬ ਤਿਲਵੰਡੀ ਆਏ ।
 ਲਾਲੂ ਕੇ ਸਭ ਬਚਨ ਸੁਣਾਏ ।
 ਲਾਲੂ ਫੁਨ ਬਾਲੇ ਕੇ ਕਹਿਉ ।
 ਅੰਗਦ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਗੁਰ ਲਹਿਉ ।
 ਬਾਲੇ ਕਹੀ ਸੁਨੋ ਚਿਤ ਧਾਰ ।
 ਜਿਸ ਦੇਵੈ ਤਿਸ ਦੇਇ ਕਰਤਾਰ ।
 ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਮੈ ਨਾਨਕ ਜਾਨਿਉ ।
 ਜਾ ਕੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਮਾਨਿਉ ।
 ਪੰਜ ਦਾਮ ਅਰ ਏਕ ਨਰੇਲ ।
 ਨਾਨਕ ਭੋਟ ਰਖੀ ਕਰ ਮੇਲ ।
 ਜਾ ਪੈ ਨਾਨਕ ਰਾਖੇ ਭੋਟ ।
 ਅੰਸੇ ਕਉਨ ਬਚਨ ਤਿਸ ਮੇਟ ।
 ਅਉਰ ਜੋਤ ਛਪਤੀ ਭੀ ਨਾਹਿ ।
 ਭਾਨ ਚੜੇ ਤਬ ਦਿਨ ਹੋ ਜਾਹਿ ।
 ਲਾਲੂ ਕੇ ਮਨ ਨਿਸਚੈ ਆਈ ।
 ਕਹਿਓ ਪਤ੍ਰਕਾ ਖੋਜੋ ਭਾਈ ।
 ਭਾਭੀ ਬੀਬੀ ਕਾਲੂ ਭਾਈ ।
 ਤਿਨਹੂੰ ਰਾਖੀ ਹੈ ਕਿਤ ਜਾਈ ।
 ਹੁਕਮ ਪਾਇ ਸੋ ਤੋਂ ਮਰ ਗਏ ।
 ਅਬ ਬਿਨ ਪੰਖ ਏਕ ਹਮ ਰਹੇ ।
 ਤਉ ਭੀ ਖੋਜੋਗਾ ਸਭ ਠਾਇ ।
 ਕਛੁ ਦਿਨ ਬਸੋ ਜਉ ਲਉ ਉਹ ਪਾਇ ।
 ਖੋਜਤ ਪਾਂਚ ਦਿਵਸ ਮੈ ਪਾਈ ।
 ਜਨਮ ਪਤ੍ਰਕਾ ਰੂਪ ਵਧਾਈ ।
 ਸੋ ਬਾਲੇ ਕੇ ਲੇ ਕਰ ਦੀਨੀ ।
 ਬਾਲੇ ਮਨੈ ਵਧਾਈ ਕੀਨੀ ।
 ਫੁਨ ਲਾਲੂ ਦੀਨੈ ਕਰ ਮੇਲ ।
 ਪਾਂਚ ਦਾਮ ਅਰ ਏਕ ਨਰੇਲ ।
 ਮੌਰ ਭੋਟ ਦੀ ਜੋ ਕਰ ਪਿਆਰ ।
 ਚਰਨ ਬੰਦੀਓ ਬਾਰੰਬਾਰ ।

ਫੁਨ ਕੀਜੈ ਮੇਰੀ ਅਰਦਾਸ ।
 ਜੋ ਤੂੰ ਨਾਨਕ ਤਉ ਹਮ ਦਾਸ ।
 ਅਉਰ ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਜੋ ਸੁਨ ਦੁਖੇ ।
 ਤਾਹਿ ਕੋਪ ਤੇ ਮੁਝ ਕੋ ਰਖੈ ।
 ਤਬ ਦੋਨੋਂ ਤਤਕਾਲ ਸਿਧਾਏ ।
 ਅੰਗਦ ਜੀ ਪੈ ਪਤੀ ਲਿਆਏ ।
 ਕਛੁ ਦਿਵਸ ਮੈ ਪਹੁੰਚੇ ਤਹਾ ।
 ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਜੀ ਬੰਨੇ ਜਹਾ ।
 ਜਾ ਤੇ ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਕੀਨ ।
 ਬਾਲੇ ਗੁਰ ਕਰ ਪਤੀ ਦੀਨ ।
 ਫੁਨ ਲਾਲੂ ਕੀ ਭੇਟਾ ਦਈ ।
 ਪ੍ਰੀਤ ਸਹਿਤ ਅੰਗਦ ਜੀ ਲਈ ।
 ਅੰਗਦ ਕਹਿ ਐਸਾ ਕੋਈ ਹੋਇ ।
 ਦੋਨੋਂ ਅਫਰ ਜਾਨੈ ਸੋਇ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਪਤੀ ਬਾਚ ਸੁਨਾਇ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਅਖਰਨਿ ਲਿਖਿ ਦੇ ਜਾਇ । ੧ ।

1. ਸਾਖੀ : (ਜਨਮਸਾਖੀ ਦੇ ਲਿਖਣ ਦੀ)

ਦੋਹਰਾ : ਮਹਿਮਾ¹ ਖਰਿਰਾ ਜਟ ਥਾ ਤਿਨ ਤਬ ਕੀਨ ਬਖਾਨ ।
ਪੈੜਾ ਮੋਖਾ ਖੜੀ ਬਸਤਾ ਪੁਰ ਸੁਲਤਾਨ । ੧ ।

ਚਉਪਈ : ਸੋ ਦੋਨੋ ਅਫਰ ਕੋ ਜਾਨੈ ।
ਮੇਰੋ ਕਹਿਉ ਅਧਿਕ ਉਹ ਮਾਨੈ ।
ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਤੁਮਰੀ ਆਗਿਆ ਹੋਇ ।
ਮੈ ਜਾਇ ਸਾਥ ਲਿਆਉ ਸੋਇ ।
ਅੰਗਦ ਤਾ ਪਰ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ।
ਭਾਈ ਮਹਿਮਾ ਤੂੰ ਜਗ ਧੰਨਿ ।
ਹਮ ਬਸਤੇ ਤੇਰੇ ਘਰਿ ਮਾਹਿ ।
ਯਾ ਤੇ ਪਰੇ ਟਹਿਲ ਕੋ ਨਾਹਿ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਤੇ ਜਾਇ ।
ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਕੋ ਤੁਹਤ ਲਿਆਇ ।
ਮਹਿਮਾ ਬੋਗ ਦਉਰ ਤਿਤ ਗਇਆ ।
ਪੈੜੇ ਕੇ ਸੰਗ ਲਿਆਵਤ ਭਇਆ ।
ਕਛੁ ਦਿਨ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਸੋ ਆਇ ।
ਹਿਤ ਸੋ ਪਰਸੇ ਗੁਰ ਕੇ ਪਾਇ ।
ਦੋਨੋ ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨੇ ਲਾਗੇ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਮੁਖ ਸਿਉ ਵਡਭਾਗੇ ।
ਪੈੜੇ ਕਰ ਗੁਰ ਪਤੀ ਦੀਨ ।
ਬਾਚ ਸੁਨਾਈ ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਨ ।
ਅੰਗਦ ਹੁਏ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ।
ਜਨਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਫਲੇ ਧੰਨ ।
ਫੁਨ ਬਾਲੇ ਪ੍ਰਤਿ ਅੰਗਦ ਕਹੀ ।
ਤੁਮ ਗੁਰ ਸਾਥ ਰਹੈ ਸਦ ਸਹੀ ।

¹ਅ. ਮਹਿਮਾ

ਜੋ ਕਛੁ ਖੋਲ ਕੀਏ ਗੁਰ ਭਾਇ ।
ਸੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਸਭੀ ਸੁਨਾਇ ।
ਹਮਰੇ ਮਨ ਹੈ ਬਹੁਤ ਪਿਆਸ ।
ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਕ ਘਨਿ ਕੀ ਹੈ ਆਸ ।
ਤਬ ਬਾਲੇ ਕਰ ਜੋਰ ਬਖਾਨਿਉ ।
ਸਤਿ ਬਚਨ ਤੁਮਰਾ ਮੈ ਮਾਨਿਉ ।
ਜੋ ਕਛੁ ਸੁਧ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰਦੇਵ ।
ਤੇ ਮੈ ਸਗਲ ਸੁਨਾਵੈ ਭੇਵ ।
ਬਾਲੇ ਸਭ ਹੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ ।
ਜੋ ਗੁਰ ਖੋਲ ਕੀਨ ਜਗ ਆਈ ।
ਪੈੜਾ ਮੋਖਾ ਲਿਖਤਾ ਜਾਇ ।
ਅੰਗਦ ਖਿਨ ਇਕ ਤਿਆਗਤ ਨਾਹਿ ।
ਸਾਤਿ ਬੀਸ ਦਿਨ ਪਖ ਮਹੀਨੇ ।
ਲਿਖਤੇ ਲਗੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਭੀਨੇ ।
ਸੋਊ ਕਥਾ ਪ੍ਰਗਟ ਜਗ ਮਾਹਿ ।
ਪੜੈ ਸੁਨੈ ਅਮਰਾ ਪਦ ਪਾਹਿ ।
ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਨਨਿਹਾਰ ॥
ਦਾਸ ਨਾਉ ਅਬ ਪਾਰ ਉਤਾਰ । ੧ ।

ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ।

2. ਸਾਖੀ : (ਜਨਮ)

ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਪੈਤਾ ਲਿਖੇ ਅੰਗਦ ਸੁਨੇ ਸੁਭਾਇ ।
ਤੀਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਮ ਕੇ ਹਰਿ ਜਸ ਤੀਨ ਅਘਾਇ । ੧ ।

ਚਉਪਈ :

ਬਾਲਾਵਚ :

ਸੰਮਤ ਪੰਧਰਾ ਸੈ ਛਬੀਸ ।
ਪ੍ਰਗਟੇ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨਿ ਈਸ ।
ਕਤਕ ਸੁਦੀ ਤਿਥ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ।
ਸੁਭ ਨਿਛਤ੍ਰੁ ਸੁਭ ਲਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ।
ਅਰਧ ਰੈਨ ਬੀਤੀ ਘਟ ਕਾਪਰ ।
ਨਾਨਕ ਜਨਮ ਲੀਉ ਕਾਲ੍ਹ ਘਰ ।
ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਭਯੋ ਤਿਤ ਕਾਲ ।
ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੋ ਬਾਜੈ ਤਾਲ ।
ਗੁਪਤ ਲੋਕ ਸੁਭ ਮੰਗਲ ਗਾਵੈ ।
ਸਭ ਬਿਸਮੈ ਕਛ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਆਵੈ ।
ਸੁਭ ਸੁਗੰਧ ਭਰਿਉ ਸਭ ਗਾਮਾ ।
ਮੰਗਲਚਾਰ ਭਏ ਅਭਿਰਾਮਾ ।
ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮਨ ਭਈ ਵਧਾਈ ।
ਮਾਨ ਨਿਧ ਘਰਿ ਬੈਠੇ ਪਾਈ ।
ਪ੍ਰਾਤ ਭਈ ਪ੍ਰਹਤੁ ਬੋਲਾਇਆ ।
ਹਰਿਦਿਆਲ ਤਿਹ ਨਾਮ ਸੁਹਾਇਆ ।
ਪ੍ਰਹਤ ਭੀ ਥਾ ਅਰ ਗੁਰਦੇਵ ।
ਕਾਲ੍ਹ ਤਹ ਕੀ ਕੀਨੀ ਸੇਵ ।
ਤਬ ਕਾਲ੍ਹ ਮੁਖ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ ।
ਤੁਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਉਪਜਿਓ ਹਮ ਬਾਰਾ ।
ਨਾਮਕਰਨ ਬਾਲਕ ਕਾ ਕੀਜੈ ।
ਲਗਨ ਸੋਧ ਦਾਸਹਿ ਸੁਖ ਦੀਜੈ ।

ਪ੍ਰੋਤਵਾਚ—

ਕਉਨ¹ ਸਮੇਂ ਜਨਮਿਉ ਹੈ ਬਾਲਾ ।
 ਤਬ ਕਾਲੂ ਬੋਲਿਉ² ਤਤਕਾਲਾ ।
 ਅਰਧ ਰੈਨ ਬੀਤੀ ਘਟਿ ਕਾਪਰਿ ।
 ਬਾਲਕ ਜਨਮ ਲੀਉ ਤਿਹ ਅਵਿਸਰ ।
 ਪ੍ਰੋਤ ਜੀ ਸਭ ਲਗਨ ਲਗਾਇਆ ।
 ਲਗਨ ਸੋਧ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਫੁਨ ਕਾਲੂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਇਹ ਬਾਲਕ ਰਾਇਨ ਸਿਰ ਰਾਇਆ ।
 ਯਾ ਕੀ ਗਤ ਹੈ ਅਗਮ ਅਥਾਹਿ ।
 ਇਹ ਬਾਲਕ ਸਾਹਿਨ ਸਿਰ ਸਾਹਿ ।
 ਇਹ ਬਾਲਕ ਜੋਗਨ ਸਿਰ ਜੋਗੀ ।
 ਇਹ ਬਾਲਕ ਹੈ ਪਰਮ ਬਿਉਗੀ ।
 ਇਹ ਬਾਲਕ ਸਿਧਨ ਸਿਰ ਸਿਧ ।
 ਯਾ ਕੀ ਬੁਧ ਹੈਵ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ।
 ਇਹ ਬਾਲਕ ਨਾਥਨ ਸਿਰ ਨਾਥ ।
 ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੀ ਅਬਗਤ ਗਾਥ ।
 ਛਤ੍ਰ ਪਤੀ ਹੈਵ ਯਾ ਕੇ ਦਾਸ ।
 ਇਕ ਬਾਲਕ ਸੁਭ ਗੁਨ ਕੀ ਰਾਸ ।
 ਯਾਹ ਨਾਮ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਯਾ ਕੀ ਗਤਿ ਅਬਗਤਿ ਹੈ ਭਾਰੀ ।

ਦੋਹਰਾ :

ਬਾਲ ਰਾਮ ਮੈ ਭੇਦ ਨਹਿ ਇਹ ਬਾਲਕ ਅਭ ਰਾਮ ।
 ਕੈ ਇਹ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਮ ਕੋ ਕੈ ਇਸ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਮ । ੧ ।

ਚਉਪਈ :

ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਣਿ ਸਭ ਬਿਧ ਸਮਝਾਈ ।
 ਤਬ ਕਾਲੂ ਮਨ ਵਜੀ ਵਧਾਈ ।
 ਬ੍ਰਹਮਨ ਬੋਲਿਉ ਮਨ ਕਰ ਭਾਉ ।
 ਹੇ ਕਾਲੂ ਮੁਹਿ ਬਾਲ ਦਿਖਾਉ ।

¹ਅ. ਕਵਨ

²ਅ. ਬੋਲਿਯੋ

ਮੈਂ ਬਾਲਕ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੇ ।
 ਅਪਨਾ ਜਨਮੁ ਸਫਲ ਕਰ ਤਰੇ ।
 ਤਬ ਬਾਲਕ ਬਾਹਰਿ ਲੇ ਆਏ ।
 ਪ੍ਰਹਤ ਮਨ ਅਤ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ।
 ਫੁਨ ਪ੍ਰਹਤਿ ਪ੍ਰਛਿਉ ਹੇ ਦਾਈ ।
 ਜਨਮਤ ਸਬਦ ਕਹਾ ਭਇਉ ਮਾਈ ।
 ਦਾਈ ਤਬ ਮੁਖ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ ।
 ਇਹ ਬਾਲਕ ਹੈ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ।
 ਮੈਂ ਬਾਲਕ ਜਨਮਤ ਬਹੁ ਦੇਖੇ ।
 ਐਸੇ ਸੁਨੇ ਨ ਨੈਨਹੁ ਪੇਖੇ ।
 ਜਨਮਤ ਸਬਦ ਭਇਉ ਇਤ ਭਾਇ ।
 ਬਡੋ ਪੁਰਖ ਜਿਉ ਮਿਲ ਹੈ ਧਾਇ ।
 ਪ੍ਰਹਤ ਨਮਸਕਾਰ ਤਬ ਕੀਨੀ ।
 ਪਠਵੋ ਭੀਤਰ ਆਗਿਆ ਦੀਨੀ ।
 ਬਾਲਕ ਕੋ ਭੀਤਰ ਲੇ ਗਏ ।
 ਪ੍ਰਹਿਤ ਬਿਗਸ ਬਿਦਾ ਤਬ ਭਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਜਨਮ ਕਥਾ ਗੁਰ ਸੁਨੈ ਸੁਜਾਨਾ ।
 ਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਾ ।
 ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੨ ।

3. ਸਾਖੀ : (ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ)

ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਪ੍ਰਭੂ ਅਚਰਜ ਖੇਲ ਦਿਖਾਇ ।
ਬਾਲਨ ਮੈ ਮਿਲ ਖੇਲ ਹੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮਨ ਮਾਹਿ । ੧ ।

ਚਉਪਈ :

ਬਰਸ ਪਾਚ ਕੇ ਨਾਨਕ ਨਾਥ ।
ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਖੇਲਹਿ ਬਾਲਨਿ ਸਾਥ ।
ਕੋਊ ਬਾਲ ਦੀਨਾ ਸਾ ਦੇਖੈ ।
ਤਾ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਬਿਧ ਪ੍ਰਭ ਤੋਖੈ ।
ਗ੍ਰਹਿ ਤੇ ਜੋ ਕਛੁ ਮਾਇਆ ਪਾਇ ।
ਤ ਸਭੁ ਬਾਲਨ ਦੇਇ ਖਿਲਾਇ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਕਾਲੂ ਕ੍ਰੋਧਤ ਭਇਆ ।
ਬੇਗ ਦਉੜ ਮਿਸਰ ਪੈ ਗਇਆ ।
ਭਲੇ ਛਤ੍ਰ ਨਾਨਕ ਸਿਰਿ ਫਿਰਿਉ ।
ਗ੍ਰਹ ਮੋਰੇ ਤੇ ਸ੍ਰਬੰਸ ਹਿਰਿਉ ।
ਜੋ ਕੁਛ ਮਾਇਆ ਗ੍ਰਹ ਤੇ ਪਾਇ ।
ਤੇ ਲੈ ਬਾਲਨ ਦੇਤ ਖਿਲਾਇ ।
ਮਿਸਰ ਉਲਟ ਉਤਰ ਤਿਹ ਦੀਨਾ ।
ਯਾ ਕੋ ਭੇਵ ਦੇਵ ਨਹੀਂ ਚੀਨਾ ।
ਤੂੰ ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਮਾਨੁਖ ਰੂਪ ।
ਨਾਨਕ ਦੇਵਨਿ ਦੇਵ ਸਰੂਪ ।
ਜਬ ਯਾ ਕੋ ਦੇਖੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ।
ਤਬ ਮੋ ਸੋ ਕਰਿ ਹੈ ਨਹੀਂ ਜਾਪ ।
ਤੋ ਸਮ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਨਾਹਿ ਸਪ੍ਰਤ ।
ਜਾ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿ ਨਾਨਕ ਹੈ ਪ੍ਰਤ ।

(ਪਾਧੇ ਪਾਸੋਂ ਪੱਟੀ ਪੜ੍ਹਨਾ)

ਸਾਤ ਬਰਸ ਕੇ ਨਾਨਕ ਭਇਓ ।
ਤਦ ਕਾਲੂ ਨਾਨਕ ਕੋ ਕਹਿਓ ।

ਬਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਨ ਪਾਧੇ ਕੇ ਚਲੇ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਪਿਤਾ ਜੀ ਭਲੇ ।
 ਤਬ ਸਭ ਮਿਲ ਪਾਧੇ ਕੇ ਆਏ ।
 ਕਾਲੂ ਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਅਛਰ ਦੇਵੇ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ।
 ਮੈਂ ਅਧੀਨ ਕੀ ਪੂਰੇ ਆਸ ।
 ਪ੍ਰੇਮਤ ਬੋਲਿਉ ਮਨ ਹਿਤ ਧਾਰ ।
 ਪੜ੍ਹੀਐ ਬਿਦਿਆ ਸਭ ਪਰਕਾਰ ।
 ਸਵਾ ਰੁਪਈਆ ਅਛਰ ਸੁਪਾਰੀ ।
 ਕਾਲੂ ਦੇ ਨਿੰਮ੍ਰਤ ਬਹੁ ਧਾਰੀ ।
 ਤਬ ਪਾਧੇ ਪਾਟੀ ਲਿਖ ਦੀਨ ।
 ਪੜਿ ਨਾਨਕ ਸਭ ਗੁਨਨਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਮਸਟ ਕਰ ਰਹਿਉ ।
 ਮੁਖਿ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਉਤਰ ਦਇਉ ।
 ਮਿਸਰ ਕਹਿਉ ਪੜ੍ਹਤ ਕਤ ਨਾਹੀ ।
 ਬਿਦਿਆ ਬਿਨ ਮਾਨੁਖ ਧ੍ਰਿਗ ਆਹੀ ।
 ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੇ ਮੰਹਿ ਸੁਨਾਉ ।
 ਆਪ ਪੜੇ ਤੇ ਮੰਹਿ ਪੜਾਵੇ ।
 ਪਾਥਾ ਕਹਿ ਮੈਂ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਨੈ ।
 ਬੰਦਾਗਮ ਬਿਆਕਰਨ ਬਖਾਨੈ ।
 ਜਮਾ ਖਰਚ ਜੋ ਤੇ ਚਿਤ ਚਾਇ ।
 ਤੇ ਸਭ ਬਿਦਿਆ ਦਉ ਸਿਖਾਇ ।
 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤਬ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ ।
 ਸਿਰ ਰਾਗ ਸੁਰ ਭੀਡਰ ਧਾਰਾ ।

ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੧—

ਜਾਲ ਮੰਹ ਘਸ ਮਸੁ ਕਰ ਮਤ ਕਾਗਦ
 ਕਰਿ ਸਾਰ ।
 ਭਾਉ ਕਰਮ ਕਰਿ ਚਿਤੁ ਲਿਖਾਰੀ
 ਗੁਰ ਪੁਛਿ ਲਿਖੁ ਬੀਚਾਰੁ ।

ਲਿਖੁ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹਿ ਲਿਖ ਲਿਖ

ਅੰਤ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ । ੧ ।

ਪੜਿਆ ਇਹ ਲੇਖ ਲਿਖ ਜਾਣ ।

ਜਿਥੇ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਤਿਥੇ ਹੋਇ ਸੱਚਾ

ਸਬਦ ਨੀਸਾਣੁ । ੧ । ਰਹਾਉ ।

ਪਾਧਾਵਾਚ—

ਨਾਨਕ ਏਕ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਜਪਦੇ ਹੈਨ ਤਿਨਾ

ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਜੁੜਦੀ ਨਾਹੀ ।

ਇਕ ਪਤਸਾਹੀ ਕਰਦੇ ਭਾਈ । ਸੋ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਜਾਣਨਿ ਨਾਹੀ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ

ਤਿਨ ਆਗੇ ਮਿਲਣ ਵਡਿਆਈਆ

ਸਦਾ ਖੁਸ਼ੀਆ ਸਦ ਚਾਉ ।

ਤਿਨ ਮੁਖ ਟਿਕੇ ਉਜਲੇ ਜਿਨ ਮਨ ਸਚਾ ਨਾਉ ।

ਕਰਮ ਮਿਲੇ ਤਾ ਪਾਈਐ ਨਹੀ ਗਲੀ ਵਾਉ ਦੁਆਉ ।

ਪਾਧਾਵਾਚ—

ਇਕ ਹੂ ਹਵਾਇ ਮੈ ਰਹਿਤੇ ਭਾਈ ।

ਕਿਸੇ ਨ ਬਦਤੇ ਆਪ ਜਨਾਈ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਇਕ ਆਵਹਿ ਇਕ ਜਾਹ ਉਠਿ,

ਰਖੀਅਹਿ ਨਾਵ ਸਲਾਰ ।

ਇਕ ਉਪਾਏ ਮੰਗਤੇ, ਇਕਨਾ ਬਡੇ ਦਰਬਾਰ ।

ਅਗੇ ਗਏ ਸਿਵਾਪਸਨਿ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਵੇਕਾਰ । ੩ ।

ਪਾਧਾਵਾਚ

ਅਜੂੰ ਬਾਲ ਹੋ ਨਾਨਕ ਪੇਖ ।

ਇਸਤ੍ਰੀਆਦਕ ਕਛੁ ਸੁਖ ਦੇਖ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਭੈ ਤੇਰੇ ਡਰੁ ਅਗਲਾ ਖਪਿ ਖਪਿ ਛਿਜੈ ਦੇਹੁ ।

ਨਾਉ ਜਿਨਾ ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਹੋਂਦੇ ਡਿਠੇ ਖੋਹ ।

ਨਾਨਕ ਉਠੀ ਚਲਿਆ ਸਭ ਕੂੜੇ ਤੁਟੇ ਨੇਹ । ੪ ।

ਤਬ ਪੰਡਤਾ ਵੀਸਮਾਦ ਹੋ ਕਹਿਆ ।
 ਕਰਿ ਨਾਨਕ ਜੋ ਤੋ ਮਨ ਚਹਿਆ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਪਾਧੇ ਕੋ ਕਹੀ ।
 ਜੋਉ ਪੜਾਵੇ ਪੜਿਹੈ ਸਹੀ ।
 ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਸਭ ਸਿਖ ਲਇਆ ।
 ਬੇਦਾਗਮ ਜੋ ਗੁਰ ਦਸ ਦਇਆ ।
 ਜੋ ਕਛੁ ਬਿਦਿਆ ਗੁਰੂ ਸਿਖਾਵੈ
 ਸੋ ਪੜਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁਨਾਵੈ ।
 ਮਿਸਰ ਜਾਨੇ ਇਹ ਕਰਤਾਰ ।
 ਭਿੰਨ ਨਾਹਿ ਇਹ ਹੈ ਅਉਤਾਰ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਸੁਨ ਅਰਦਾਸ ।
 ਜਿਹਬਾ ਗਰਬੈ ਕੈ ਦੇ ਬਾਸ ।¹ ੩

¹ਅ. ਗ੍ਰਿਥ ਕੇ ਦੇ ਬਾਸੁ

4. ਸਾਖੀ : (ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਾਂ ਨਾ ਫਿਰੀ)

ਨਉ ਬਰਖਨ¹ ਕੇ ਨਾਨਕ ਭਏ,
ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਖੇਲ ਦਿਖਾਇ ।

ਰਾਬੁਲਾਰ ਦਰਸਨ ਲਹੇ ਅਬਗਤ ਅਲਖ ਅਥਾਹਿ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਨਉ ਬਰਖਨ ਕੇ ਨਾਨਕ ਭਏ ।
ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਖੇਲ ਦਿਖਾਵਹਿ ਨਏ ।
ਰੁਤ ਬਸੰਤ ਵੈਸਾਖ ਮਹੀਨੇ ।
ਰਾਇ ਬੁਲਾਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਦੀਨੇ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਸੋਏ ਗ੍ਰਾਮ ਕਿਨਾਰੇ ।
ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੇ ਸਦ ਮਤਵਾਰੇ ।
ਦੋਪਹਿਰੀ ਤਾਪੈ ਅਤਿ ਘਾਮ ।
ਤਰ ਤਲ ਪਸ਼ੂਅਨ ਕੀਨ ਅਰਾਮ ।
ਕਛੀ ਕਰਾਇ ਰਾਇ ਘਰਿ ਆਇਉ ।
ਤਿਸ ਤਰ ਨੀਚੇ ਅਸ ਠਹਿਰਾਇਉ ।
ਦੇਖੇ ਬਾਲ ਏਕ ਹੈ ਸੋਇਉ ।
ਪੇਖ ਚਲਤਿ ਅਤ ਹੀ ਮਨ ਮੋਹਿਉ ।
ਸਭ ਦੂਖ ਕੀ ਛਾਇਆ ਫਿਰ ਗਈ ।
ਤਿਸ ਤਰ ਕੀ ਠੰਡੀ ਹੋ ਰਹੀ ।
ਪੁਨ ਇਕ ਨਾਗ ਵਡੀ ਅਤ ਕਾਇਆ ।
ਫਣ ਪਸਾਰ ਕੀਨੀ ਤਿਨ ਛਾਇਆ ।
ਸੋ ਬਾਲਕ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ।
ਰਾਇ ਦੇਖ ਮਨ ਮੈਂ ਭ੍ਰਮ ਧਰੈ ।

¹ਅ. ਬਰਖੁ

ਏਹੈ ਹੈ ਮਾਨੁਖੁ ਕੈ ਇਹ ਦੇਵ ।
 ਜਾ ਕੀ ਤਰੁਅਹਿ ਕਰਤੇ ਸੇਵ ।
 ਰਾਇ ਦੇਖ ਮਨ ਮੈ ਬਿਸਮਾਨਾ ।
 ਇਹ ਬਾਲਕ ਕੋਉ ਪੁਰਖ ਪੁਰਾਨਾ ।
 ਤਬੈ ਰਾਇ ਕੇ ਪਾਇਕ ਆਏ ।
 ਰਾ ਤਿਨ ਕੋ ਰਹਿ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਦੂਰਹੂੰ ਦੇਖਿ ਆਉ ਤਤ ਕਾਲ ।
 ਇਹ ਸੋਇਉ ਹੈ ਕਾ ਕਾ ਬਾਲ ।
 ਦੇਖ ਨਫਰ ਤਬ ਆਏ ਧਾਇ ।
 ਇਹ ਬਾਲਕ ਕਾਲੂ ਕਾ ਆਹਿ ।
 ਆਪਨੇ ਮਨ ਮੇ ਰਾਇ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਇਹ ਕੋਉ ਕੁਤਬ ਰਾਮ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ।
 ਤਬ ਸਲਾਮ ਕਰ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਆਇਆ ।
 ਆਇ ਧਾਮ ਮਨਿ ਅਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ।
 ਫੁਨ ਕਾਲੂ ਕੋ ਲੀਆ ਬੁਲਾਇ ।
 ਕਰੀ ਸੁਲਾਮ ਨਿਕਟ ਤਿਨ ਆਇ ।
 ਰਾਇ ਕਹਿਉ ਤੂੰ ਅਤਿ ਵਡਭਾਗੀ ।
 ਜਾ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸੰਤਤ ਅੰਸ ਲਾਗੀ ।
 ਦੇਖ ਭੂਲ ਮਤ ਯਾਹ ਦੁਖਾਵੈ ।
 ਤਬ ਮੇਰੇ ਤੇ ਕੀਆ ਪਾਵੈ ।
 ਯਾਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸ ਦਿਨ ਕਰੀਓ ।
 ਰਾਮ ਜਾਨ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਧਰੀਉ ।
 ਕਾਲੂ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੇ ਆਇ ।
 ਰਾਇ ਬਚਨ ਸਭ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਭ ਅਚਰਜ ਕਰ ਜਾਨਾ ।
 ਇਹ ਨਾਨਕ ਹੈ ਪੁਰਖ ਪੁਰਾਨਾ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮਾਇਆ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਮਤ ਦੀਨੀ ਭਰਮਾਇ ।
 ਪੂਤ ਭਾਵ ਮਨ ਮੈ ਦ੍ਰਿੜ ਗਹਿਉ ।
 ਕਛੁ ਭੇਵ ਤਾ ਕੋ ਨਹਿ ਲਹਿਉ ।

ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਖੇਲ ਗੂੜ੍ਹ ਗੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਪਗ ਪਰਿ ਬਲਿਹਾਰ । ੪ ।
 ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

5. ਸਾਖੀ : (ਮਹੀਂ ਚਰਨ ਗਏ ਤੇ ਖੇਤ ਹਰਿਆ ਹੋਇਆ)

ਧੇਨ¹ ਚਰਾਵਨ² ਕੋ ਗਏ ਇਕ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਰਾਇ ।
ਖੇਤ ਉਜਾੜ ਬਸਾਇਓ³ ਅਤਭੂਤ⁴ ਖੇਲ⁵ ਦਿਖਾਇ ।

ਚਉਪਈ—

ਇਕ ਦਿਨ ਕਾਲੂ ਕਹਿਉ ਬੁਲਾਇ :
ਨਾਨਕ ਅਜ ਤੂੰ ਭੈਸ ਚਰਾਇ ।
ਕਾਮਾ ਕੋਊ ਘਰਿ ਮਹਿ ਨਾਹਿ ।
ਚੇਤਾ ਹੇਤ ਪੜੇ ਮਤ ਜਾਇ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਭੈਸਾ ਲੇ ਗਏ ।
ਜਾ ਬੇਲਾ ਤਿਨ ਛਾਡਤ ਭਏ ।
ਆਪ ਜਾਇ ਇਕ ਦਿਸਾ ਕਿਨਾਰੇ ।
ਸੋਇ ਰਹੇ ਲਾਭੇ ਪਗ ਧਾਰੇ ।
ਨਿਕਟ ਏਕ ਕੀ ਖੇਤੀ ਆਹਿ ।
ਹਰੀ ਫਲੀ ਸੋ ਸਭ ਬਿਧ ਮਾਹਿ ।
ਭੈਸੋ ਜਾਇ ਖੇਤ ਕੋ ਖਾਇਆ ।
ਤਬ ਹੀ ਖੇਤ ਕਾ ਰਾਖਾ ਆਇਆ ।
ਤਿਨ ਆਇ ਕੀਨੀ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰ ।
ਨਾਨਕ ਖੇਤੀ ਕੀਨ ਉਜਾੜ ।
ਰਾਖੈ ਮਾਲਕ ਤਿਤ ਖਿਣ ਤਾਲ ।
ਰਾ ਬੁਲਾਰ ਪੈ ਕੀਨੀ ਹਾਲ ।
ਨਾਨਕ ਹਮਰਾ ਖੇਤ ਲੁਟਾਇਆ ।
ਇਕ ਕੁਣ ਕੁਣਕਾ ਰਹਣ ਨ ਧਾਇਆ ।
ਰਾ ਕਹਿਉ ਤਬ ਨਫਰ ਬੁਲਾਇ ।
ਕਾਲੂ ਨਾਨਕ ਬੋਲ ਲਿਆਇ ।

¹ਅ. ਧੇਨੁ ²ਅ. ਚਰਾਵਨੁ ³ਅ. ਬਨਾਯੋ ⁴ਅ. ਅਤਭੂਤ ⁵ਅ. ਖੇਲੁ

ਪਾਇਕ ਤਬੈ ਬੰਗ ਉਠ ਧਾਇਆ ।
ਕਾਲੂ ਨਾਨਕ ਸਾਥਿ ਲਿਆਇਆ ।
ਰਾ ਤਬ ਮੁਖ ਤੇ ਦੀਨ ਉਚਾਰ ।
ਕਾਲੂ ਇਹ ਸਭ ਤੋਰ ਬਿਗੜਾ ।
ਤੈ ਨਾਨਕ ਕੋ ਕਾਹਿ ਪਠਾਇਆ ।
ਬੇ ਪਰਵਾਹ ਇਸ ਸੁਧ ਨਹੀ ਕਾਇਆ ।
ਇਨ ਕਾ ਹੇਤ ਕੁਰਤ ਭਰ ਦੇਇ ।
ਖੇਤਦਾਰ ਰਾਜੀ ਕਰ ਲੇਇ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਬਚਨੁ ਸੁਨਾਇਆ ।
ਇਨ ਕਾ ਕਛੁ ਭੈਸੋ ਨਹੀ ਖਾਇਆ ।
ਤ੍ਰਿਣ ਦਲ ਕੁਨਕਾ ਖਾਇਆ ਜਾਇ ।
ਜੋ ਉਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈ ਆਹਿ ।
ਇਕ ਤ੍ਰਿਣ ਇਨ ਕਾ ਬਿਗੜਾ ਹੋਇ ।
ਕਰੋ ਤਪਾਵਸ ਦੇਵੈ ਦੇਇ ।
ਤਬ ਰਾ ਭ੍ਰਿਤਨ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
ਦਉੜ ਬੰਗ ਕੁਮ ਦੇਖ ਜਾਇ ।
ਜਬ ਰਾ ਅਪਨੇ ਦੂਤ ਪਠਾਏ ।
ਕਛੁ ਨ ਬਿਗੜਾ ਦੇਖ ਸੁ ਆਏ ।
ਸਭ ਤੇ ਬੰਤ ਤਿਨੋਂ ਕਾ ਹਰਾ ।
ਤ੍ਰਿਣ ਨਹੀ ਬਿਗੜਾ ਨੀਕਾ ਖਰਾ ।
ਤਿਨੋਂ ਰਾਇ ਪੈ ਕੀਨ ਬਖਾਨਾ ।
ਕਛੁ ਨ ਬਿਗੜਾ ਇਕ ਤ੍ਰਿਣ ਦਾਨਾ ।
ਰਾ^੧ ਤਬ^੨ ਮਨ ਮੈ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ^੩ ।
ਨਾਨਕੁ ਹੈ ਕੁਤਬਨ ਸਿਰਦਾਰ^੪ ।
ਤਿਨ ਕੋ ਕਹਿਉ ਬਾਤ ਮੈ ਪਾਈ ।
ਨਾਨਕ ਸਨਮੁਖ ਹਰੁ ਨ ਭਾਈ ।
ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰਿ ਸਭ ਆਏ ।
ਸੰਤ ਦਾਸ ਮਨ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ।

^੧ਅ. ਰਾਇ ^੨ਅ. ਤਬ ^੩ਅ. ਬੀਚਾਰੁ ^੪ਅ. ਸਿਕਦਾਰੁ

ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਜਿਉ ਪਸ ਕੀਨੇ ਖੇਤੀਦਾਰ ।
 ਤਿਉ ਦਾਸਨ ਕੇ ਸਤਗੁ ਝਾਤਿ ।
 ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ॥ ੫ ॥

6. ਸਾਖੀ : (ਖੇਤੀ ਬੀਜੀ, ਵਣਜ ਕੀਤਾ ਤੇ ਚਾਕਰੀ ਕੀਤੀ)

ਦੁਆਦਸ ਬਰਸ ਕੇ ਗੁਰ ਭਏ ਕਾਲੂ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ ।
ਕਿਰਤ ਕਰਾਈਐ ਪੂਤ ਤੇ ਜਸ ਪਾਈਐ ਸੰਸਾਰ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਦੁਆਦਸ ਬਰਸ ਕੇ ਨਾਨਕ ਭਏ ।
ਤਦ ਕਾਲੂ ਮਨ ਉਦਮ ਠਏ ।
ਨਾਨਕ ਤੇ ਕਛੁ ਕਿਰਤ ਕਰਾਈਐ ।
ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮੈਂ ਸੋਭਾ ਪਾਈਐ ।
ਨਾਨਕ ਲੀਨਾ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ।
ਹਿਤ ਸੋ ਕਹੀ ਤਿਸੈ ਸਮਝਾਇ ।
ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਛੁ ਕਿਰਤ ਕੋ ਕਰੋ ।
ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਪਿਤਾ ਜੀ ਭਲੋ ।
ਕਛੁ ਕ ਬੀਜ ਗ੍ਰਹਿ ਤੇ ਲੇ ਜਾਉ ।
ਨੀਕੀ ਪੈਲੀ ਮੈਂ ਬੋਵਾਉ ।
ਨਾਨਕ ਜੀ ਲੇ ਬੀਜ ਬਿਜਾਇਆ ।
ਤਦ ਕਾਲੂ ਮਨ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
ਖੇਤੀ ਉਗਵੀ ਹਰੀ ਸੁਹਾਇ ।
ਕਿਸੇ ਨ ਬਰਜੈ ਕੋਊ ਖਾਇ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਕਾਲੂ ਦੇਖਨ ਗਇਉ ।
ਖਾਹਿ ਪਸੁ ਤਬ ਕ੍ਰੋਧਤ ਭਇਉ ।
ਨਾਨਕ ਕੋ ਦੁਰਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ।
ਬਡ ਸਪ੍ਰਭੁ ਗ੍ਰਹਿ ਭਇਉ ਹਮਾਰੇ ।
ਗੁਰ ਪਹਿ ਆਇਉ ਕ੍ਰੋਧਹਿ ਭਰਿਉ ।
ਭਲੇ ਛਤ੍ਰ ਨਾਨਕ ਸਿਰ ਫਿਰਿਉ ।
ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਤੋਰ ਸਭ ਝੂਠੇ ।
ਇਨ ਨਾਨਕ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੁਠੇ ।

ਤਬ ਗੁਰ ਬੋਲਿਉ ਹਿਤ ਕਰ ਭਾਇ ।
 ਕਾਲ੍ਹ ਤੁਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੀ ਨਾਹਿ ।
 ਯਾ ਤੇ ਅਤਿ ਅਨੰਤ ਬਰਸਾਹਿ ।
 ਮਨ ਭਾਵਤ ਯਾਤੇ ਫਲ ਪਾਹਿ ।
 ਮਾਨਖ ਕੋ ਕਤ ਕਹੁ ਕਰਤਾਰ ।
 ਭਿੰਨ ਨਾਹਿ ਯਹ ਹੈ ਅਵਤਾਰ ।
 ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਇਹ ਭੰਤਾ ।
 ਕਾਲ੍ਹ ਧਾਰ ਰਖੀ ਮਨ ਰਾਤਾ ।
 ਨਾਨਕ ਤੇ ਵਖਰ ਮੰਗਵਾਵੇ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਤਾਂ ਤੇ ਕਿਰਤ ਕਰਾਵੇ ।
 ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਨਾਨਕ ਬੋਲਾਇਆ ।
 ਅਤਿ ਆਦਰ ਸਿਉ ਪਾਸ ਬਹਾਇਆ ।
 ਕਛੁ ਕਿਰਤ ਪ੍ਰਤ ਕਰ ਲੇਉ ।
 ਬਿਰਧ ਬੈਸ ਮੁਹਿ ਨਾ ਦੁਖੁ ਦੇਉ ।
 ਹੇ ਪਿਤ ਅਬ ਕਿਛੁ ਚਿੰਤ ਨ ਧਰੋ ।
 ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੇ ਸੋਈ ਮੈ ਕਰੋ ।
 ਕਾਲ੍ਹ ਕਹਿ ਵਖਰ ਲੇ ਆਉ ।
 ਬੀਸ ਰੁਪਈਏ ਅਬ ਲੈ ਜਾਉ ।
 ਜਬ ਤੂੰ ਸਉਦਾ ਲਿਆਵੈ ਖਰਾ ।
 ਬਹੁਤਾ ਦੁਬ ਦੇਉ ਤੁਹਿ ਭਲਾ ।
 ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਸਉਦਾ ਸੂਦਾ ਲਿਆਈਐ ।
 ਘਰ ਅਪਨੇ ਕੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈਐ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਬਹੁਤ ਹੈ ਭਲਾ ।
 ਲੇ ਬਾਲਾ ਸੰਗ ਨਾਨਕ ਚਲਾ ।
 ਮਗ ਮੈ ਦੇਖੇ ਬੰਨੇ ਸੰਤ ।
 ਨਿਰਬਾਣੀ ਹੈ ਬਡੇ ਮਹੰਤ ।
 ਤਿਨੇ ਦੇਖ ਨਾਨਕ ਨੇ ਕਹੋ ।
 ਤੁਮ ਸੁਆਮੀ ਨਾਂਗੇ ਕਿਉ ਰਹੋ ।
 ਕਿਆ ਤੁਮ ਬਸਤਰ ਮਿਲਤੇ ਨਾਹਿ ।
 ਕੀ ਤੁਮਰਾ ਹੈ ਰਿਦਾ ਅਚਾ ਹਿ।

ਉਤਰ ਦੀਨ ਸਾਧ ਤਿਤਕਾਲੇ ।
ਬਸਤਰ ਹਮ ਨਹੀਂ ਪਹਿਰੈ ਬਾਲੇ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਭੋਜਨ ਖਾਤੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖਾਤੇ ।
ਪ੍ਰਭ ਪਠਵੈ ਤਬ ਕਿਉ ਨਹੀ ਪਾਤੇ ।

ਬਾਲਾ ਵਾਚ—

ਚਲ ਨਾਨਕ ਸਉਦੇ ਕੀ ਵੇਲਾ ।
ਗੋਸਟ ਕਰਤੇ ਹੋਇ ਅਵੇਰਾ ।
ਹਮ ਕਾਲੂ ਹੈ ਕਾਮ ਪਠਾਏ ।
ਇਹ ਨਹੀ ਜੋ ਚਰਚਾ ਕੇ ਆਏ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਅਉਰ¹ ਕਿਰਤ ਮੈਂ ਹੋਤ ਸਵਾਏ ।
ਇਸ ਸਉਦੇ ਮੈਂ ਬਹਤੇ ਲਾਹੇ ।
ਬਾਲੇ ਕੋ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਹਿਉ ।
ਇਹ ਸਉਦਾ ਨੀਕਾ ਹਮ ਲਹਿਉ ।
ਬੀਸੇ ਇਨ ਕੇ ਆਗੈ ਪਰੈ ।
ਭਲੇ ਸੰਤ ਜਨ ਭੋਜਨ ਕਰੈ ।
ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ਜੁ ਤੁਮ ਮਨ ਭਾਏ ।
ਹਮ ਤੋ ਹੈ ਸਉਦੇ ਕੇ ਆਏ ।
ਕਾਲੂ ਪੂਛੇ ਤਬਿ ਕਿਆ ਕਰੈ ।
ਤਾਂ ਤੇ ਮਨ ਮੇਰਾ ਅਤਿ ਡਰੈ ।
ਤੂੰ ਹੈ ਬੇਟਾ ਉਹ ਹੈ ਬਾਪ ।
ਤੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਤੂੰ ਹੀ ਜਾਪ ।
ਤਬ ਨਾਨਕ ਸਭ ਦਾਮ ਨਿਕਾਲੇ
ਸੰਤਨ ਦੀਨੇ ਬਰਜਤ ਬਾਲੇ ।
ਤਦ ਸੰਤਨ ਕਹਿਉ ਤਿਸ ਤਾਈ ।
ਏਹ ਦੁਬ ਹਮਰੇ ਕ੍ਰਿਤ ਨਾਹੀ ।
ਤੁਮ ਲੇ ਜਾਵਉ² ਬਾਲ ਸੁਜਾਨ ।
ਹਮਕੋ ਭੋਜਨ ਪਠੈ ਨਰਾਨ³ ।

¹ਅ. ਅਰੁ ²ਅ. ਜਾਉ ³ਅ. ਨਾਰਾਇਨ

ਨਾਨਕ ਜੀ ਬਹੁ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨੀ ।
 ਤਬ ਮਹੰਤ ਤਿਸ ਆਗਿਆ ਦੀਨੀ ।
 ਦੂਬ ਹਮਾਰੇ ਕਾਰਜ ਨਾਹਿ ।
 ਸਉਜਾ^੧ ਲਿਆਉ ਜੋ ਭੋਜਨ ਪਾਹਿ ।
 ਤਬ ਬਾਲੈ ਲੇ ਨਾਨਕ ਨਾਲ ।
 ਮੈਦਾ ਘੀਉ ਲਿਆਏ ਤਤਕਾਲ ।
 ਸੰਤਨ ਕੋ ਭੋਜਨ ਅਚਵਾਇ ।
 ਲੇ ਅਸੀਸ ਘਰ ਆਏ ਧਾਇ ।
 ਬਾਲਾ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਗਏ ।
 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਝੀਲੀ ਪੜ ਰਹੇ ।
 ਕਾਲੂ ਸੁਨ ਬਾਲਾ ਘਰਿ ਆਇਆ ।
 ਢੀਲ ਨ ਕੀਨੀ ਤਬ ਹੀ ਧਾਇਆ ।
 ਕਹੁ ਬਾਲਾ ਨਾਨਕ ਕਤ ਰਹਿਆ ।
 ਸਬ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਬਾਲੇ ਕਹਿ ਦਇਆ ।
 ਫੁਨ ਦੋਨੋ ਝੀਲੀ ਪਰਿ ਆਏ ।
 ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਨਾਨਕ ਪਾਏ ।
 ਤਬ ਕਾਲੂ ਦੁਰ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ।
 ਦੁਇ ਹਥ ਨਾਨਕ ਮੁਖ ਪਰ ਮਾਰੇ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਮੁਖ ਕਛੂ ਨ ਕਹਿਆ ।
 ਸਿਰ ਨੀਚੇ ਧਰ ਚੁਪ ਕਰ ਰਹਿਆ ।
 ਤਹਾ ਰਾਇ ਕੇ ਚਾਕਰ ਆਹੇ ।
 ਤਿਨ ਰਾ ਕੋ ਬਿਰਤੰਤ ਸੁਨਾਏ ।
 ਤਬ ਰਾ ਮਨ ਮੈ ਕ੍ਰੋਧਤ ਭਇਆ ।
 ਭ੍ਰਿਤਨ ਪ੍ਰਤ ਅਸ ਬਾਕ ਸੁ ਕਹਿਆ ।
 ਕਾਲੂ ਲਿਆਉ ਨਾਨਕ ਸਾਥ ।
 ਨਾਨਕ ਮੋਰ ਨਿਵਾਈਉ ਮਾਥ ।
 ਤਰੈ ਦੂਤ ਬੇਗ ਚਲ ਗਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਮਾਥਾ ਨਇਆ ।

^੧ਅ. ਸਉਦਾ ।

ਚਲ ਕਾਲੂ ਤੁਹਿ ਰਾਇ ਬੁਲਾਵੈ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਜੋ ਮਨ ਭਾਵੈ ।
 ਤਦ ਕਾਲੂ ਨਾਨਕ ਉਠ ਚਲੇ ।
 ਰਾਉ ਬੰਗ ਨਾਨਕ ਗਰ ਮਿਲੇ ।
 ਆਦਰ ਸਿਉ ਨਾਨਕ ਬੈਠਾਏ ।
 ਕਾਲੂ ਕੇ ਬਹੁ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਕਿਉ ਰੇ ਮੈਂ ਤੇ ਕੋ ਕਹਿ ਦਇਆ ।
 ਮੇਰੇ ਕਹਿਓ ਨ ਮਨ ਧਰ ਲਇਆ ।
 ਤੇ ਕੋ ਦੇਤਾ ਬਡੀ ਸਜਾਇ ।
 ਕਹਾ ਕਰੇ ਨਾਨਕ ਰਾਇ ਨਾਹਿ ।
 ਤਬ ਕਾਲੂ ਮੁਖ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ।
 ਸੁਨ ਬਿਨਤੀ ਹੇ ਰਾਉ ਹਮਾਰੇ ।
 ਮੈਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਉਦਾ ਲਿਆ ਆਉ ।
 ਘਰ ਅਪਨੇ ਕੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਉ ।
 ਬੀਸ ਰੁਪਈਏ ਦੀਨੇ ਹਾਥ ।
 ਬਾਲਾ ਸੰਧੂ ਦੀਨਾ ਸਾਥ ।
 ਨਾਹ ਦਰੁਬ ਨਾ ਸਉਦਾ ਲਿਆਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਮੈਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਖਿਝਾਇਆ ।
 ਉਮਦਾ ਲੀਨ ਰਾਇ ਬੁਲਾਇ ।
 ਤਾ ਕੋ ਕਹਿਓ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇ ।
 ਭੀੜ ਤੇ ਜਾ ਲਿਆਉ ਰੁਪਈਏ ।
 ਸੋ ਬੀਸ ਕਾਲੂ ਕੋ ਦਈਏ ।
 ਬੰਗ ਲਿਆਇ ਕਾਲੂ ਕਰ ਦੀਨ ।
 ਕਾਲੂ ਮੁਖ ਨੀਚਾ ਕਰ ਲੀਨ ।
 ਫੁਨ ਕਾਲੂ ਮੁਖ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ।
 ਤਮਰੇ ਹੈ ਪੰਨ ਮਾਲ ਹਮਾਰੇ ।
 ਏ ਪੰਥੇ ਮੈਂ ਲੇਤਾ ਨਾਹਿ ।
 ਖਿਸਾ ਕਰੇ ਜੀ ਮੇਰੇ ਗੁਨਾਹਿ ।
 ਕ੍ਰੋਧਤ ਹੋਇ ਫੁਨ ਰਹਿਉ ਰਾਉ ।
 ਲ ਬੀਸੋ ਮਤ ਦੀਲ ਲਗਾਉ ।

ਤੋਂ ਕੋ ਹੈ ਮਾਇਆ ਸਿਉ ਹੋਤ ।
 ਤੂੰ ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਭੋਤ ।
 ਕਾਲੂ ਬੀਸ ਰੁਪਈਏ ਲੀਨ ।
 ਲਜਤ ਹੋ ਮੁਖ ਨੀਚਾ ਕੀਨ ।
 ਫੁਨ ਕਾਲੂ ਕੋ ਬੋਲੇ ਗਾਇ ।
 ਜੋ ਕਢ ਨਾਨਕ ਖਰਚੈ ਖਾਇ ।
 ਜੋ ਨਿਤ ਮੰਦੀ ਤੇ ਲੇ ਜਾਇ ।
 ਖਬਰਦਾਰ ਮਤ ਢੀਲ ਲਗਾਇ ।
 ਅਨ ਧਨ ਤਨ ਸਰਬੰਸ ਹਮਾਰਾ ।
 ਸੋ ਸਭੁ ਨਾਨਕ ਜੀ ਪੈ ਵਾਰਾ ।
 ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਨਾਨਕ ਗ੍ਰਹ ਆਏ ।
 ਸੰਤ ਜਨੋ ਮਨ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਮੇਰੇ ਦੁੰਦ ।
 ਤੁਮ ਪੂਰਨੁ ਹੋ ਸੁਖ ਕੇ ਕੇਤ ।
 ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੬।

7. ਸਾਖੀ : (ਵੈਦ)

ਕਾਲੂ ਬੈਦ¹ ਬੁਲਾਇਆ, ਕਰੈ ਕਾਰੀ ਸੁਤ ਮੋਹਿ ।
ਜਿਨ ਕਉ ਪੀੜਾ² ਪਰਮ³ ਕੀ ਬਿਨ ਪਿਰ⁴ ਕਿਉਂ ਸੁਖ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥

ਚਉਪਈ— ਦੋਹਰੈ —

ਭਉਰਾ ਤੇ ਢੂਢਾਉਆ ਇਕਾ ਜੇਹੀ ਚਾਲ ।
ਜਿਚਰ ਪਿਰੀਆ ਨਾ ਮਿਲਨ ਤਿਚਰ ਬਹਿਣ ਮਹਾਲ ॥ ੧ ॥
ਸਾਰ ਕਿ ਜਾਣਨਿ ਮਿਲਣ ਦੀ ਜੋ ਪਿਰੀਆ ਕੋਲ ਵਸੈਨ ।
ਸਜਣ ਵਿਛੜਿ ਜੋ ਮਿਲਨ ਸੇਈ ਦਰ ਜਣੈਨ ॥ ੧ ॥
ਪੂਰੇ ਮਨ ਮੁਹਬਤੀ ਲਿਵ ਲਗਤੀ ਸੁ ਰਹੈਨ ।
ਡਰਦੇ ਪਾਸ ਨ ਤਕਨੀ ਮਤ ਗੈਰ ਹਾਜਰ ਬਿਚ ਲਿਖੈਨ ॥ ੧ ॥

ਚਉਪਈ—

ਨਾਨਕ ਮਗਨ ਰਹੈ ਰਸ ਮਾਹਿ ।
ਪ੍ਰੇਮੀ ਕੋ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੀ ਚਾਹਿ ।
ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਉਪਵਾਸ ਰਹੈ ।
ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਕਿਛੁ ਕਿਸੇ ਨ ਕਹੈ ।
ਜਬ ਬੈਠੈ ਤਬ ਬੈਠਾ ਰਹੈ ।
ਦੇਸ ਨਉਰ ਤਜ ਅਉਰ ਨ ਗਹੈ ।
ਇਤ ਬਿਧ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਹੋਇ ਜਾਹਿ ।
ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬਿਸਮੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
ਭਾਈ ਮਾਤ-ਵੀਧ ਸਭ ਕਹੈ ।
ਕਾਲੂ ਕਾ ਸੁਤੁ ਰੋਗੀ ਰਹੈ ।
ਕੋਊ ਕਹੈ ਉਹ ਭਇਆ ਦਿਵਾਨਾ ।
ਕੋ ਰਹਿਤਾ ਹਰ ਰਸ ਲਪਟਾਨਾ ।
ਕੋਊ ਕਹੈ ਉਹ ਕਹੈ ਬਕਾਉ ।
ਕੋ ਕਹਿ ਤੁਮ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ਭਾਉ ।

¹ਅ. ਵੈਦ ²ਅ. ਕਰਿ ³ਅ. ਪੀਰੁ ⁴ਅ. ਪਿਰਮ ⁵ਅ. ਪਿਰੁ ।

ਇਸ ਕੀ ਗਤਿ ਕਛੁ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ ।
ਰੰਗੀ ਹੈ ਕੇ ਜੋਗ ਕਮਾਇ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਉਸਨ ਸੀਤ ਤਿਸ ਕੇ ਨਹੀ ਨ ਕਛੁ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ।
ਦੁਖ ਸੁਖ ਖਟ ਉਰਮੀ ਨਹੀ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁਲਾਸ । ੧ ।
ਫੁਨ ਸਭਨੋਂ ਮਿਲ ਇਹ ਠਹਰਾਈ ।
ਬਡੇ ਰੋਗ ਨਾਨਕ ਰਿਦ ਮਾਹੀ ।
ਤਾਂ ਤੇ ਕਾਲੂ ਕੇ ਹਮ ਕਹੈ ।
ਤੂੰ ਸੁਧ ਨਾਨਕ ਕੀ ਨਹੀਂ ਲਹੈ ।
ਪੁਤਰ ਕੀ ਕਾਰੀ ਕਰਵਾਇ ।
ਭਲੇ ਵੇਦ ਤੂੰ ਤੁਰਤ ਬੁਲਾਇ ।
ਇਸ ਕਾਰਜ ਮੈ ਢੀਲ ਨ ਲਾਇ ।
ਕਲ ਕਰਨਾ ਸੋ ਅਜ ਕਰ ਧਾਇ ।
ਜਾ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸੰਤ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੋਇ ।
ਤਿਸ ਅਨ ਧਨ ਕੀ ਤੋਟ ਨ ਕੋਇ ।
ਪੁਤ੍ਰ ਪਾਈਐ ਅਤਾਵਡਭਾਗ ।
ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਸੋਇਆ ਹਿਰਦੇ ਜਾਗ ।
ਪੁਤ੍ਰ ਪੜਾ ਰੰਗੀ ਘਰਿ ਮਾਹਿ ।
ਤੁਝ ਧਨ ਲੱਭੀ ਕੇ ਚਿਤ ਨਾਹਿ ।
ਇਹੀ ਬਾਤ ਕਾਲੂ ਸੁਨ ਪਾਈ ।
ਲਾਲੂ ਕਹੀ ਇਹ ਸਚ ਹੈ ਭਾਈ ।
ਹਮ ਸਭ ਬੈਠੇ ਸੁਰਤ ਵਿਸਾਰ ।
ਇਸ ਕੀ ਕਛੁ ਨ ਕਰ ਹੈ ਸਾਰ ।
ਕਾਲੂ ਤਬੈ ਬੈਠ ਲੇ ਆਇਆ ।
ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਨਿਕਟ ਬਹਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਕੀ ਭੁਜਾ ਵੇਦ ਨੇ ਗਹੀ ।
ਨਾਤਿ ਦੇਖ ਮਨ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹੀ ।
ਰੰਗ ਕਛੁ ਮੁਝ ਲਖਿਯੋ ਨ ਜਾਇ ।
ਨਾਤੀ ਇਸ ਕੀ ਅਪਨੇ ਠਾਇ ।
ਨਾਨਕ ਸੋ ਪੂਛਾ ਕਰ ਹੇਤ ।
ਕਹਾ ਖ੍ਰਿਸਾ ਮੁਝ ਦੀਜੈ ਭੋਤ ।

ਦਾਰੂ ਕਰੇ ਰਿਦੇ ਕਰ ਪਿਆਰ ।
ਤੁਮ ਲਖੀਅਤ ਸਾਚੇ ਦਾਤਾਰ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਲੋਕ—

ਵੈਦੁ ਬੁਲਾਇਆ ਵੈਦਗੀ ਪਕੜ ਟਟੋਲੇ¹ ਬਾਹੁ² ।
ਭੂਲਾ ਵੈਦੁ ਨ ਜਾਣਈ ਕਰਕ ਕਲੇਜੇ ਮਾਹਿ ।
ਜਾਹਿ ਬੈਦ ਘਰਿ ਆਪਣੇ ਮੇਰੀ ਆਹਿ ਨ ਲੇਹਿ ।
ਹਮ ਰਾਤੇ ਸਹੁ ਆਪਣੇ ਤੂੰ ਕਿਸੁ ਦਾਰੂ ਦੇਹਿ ।
ਵੈਦਾ ਵੈਦ ਸੁ ਵੈਦ ਤੂ ਪਹਿਲੇ ਰੋਗੁ ਪਛਾਣ ।
ਐਸਾ ਦਾਰੂ ਢੂੰਢਿ ਲਹੁ ਜਿਤ ਵੇਵੇ ਰੋਗਾ ਘਾਣ ।
ਦੁਖ ਲਗੈ ਦਾਰੂ ਘਣਾ ਵੈਦੁ ਖੜੋਇਆ ਆਇ ।
ਕਾਇਆ ਰੋਵੈ ਹੰਸ ਪੁਕਾਰੇ ਵੈਦ ਨ ਦਾਰੂ ਲਾਇ ।
ਜਾਹਿ ਵੈਦ ਘਰਿ ਆਪਣੇ ਜਾਣੈ ਕੋਇਮ ਕੋਇ ।
ਜਿਨ ਕਰਤੇ ਦੁਖ ਲਾਇਆ ਨਾਨਕ ਲਾਹੈ ਸੋਇ ।੧।

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧

ਭੂਲੇ ਵੈਦ ਨ ਦਾਰੂ ਲਾਇ ।
ਇਸ ਮਨ ਅਪਣੇ ਕਉ ਮਿਲੇ ਸਜਾਇ ।੧। ਰਹਾਉ ।
ਦਰਦ ਹੋਵੇ ਦੁਖ ਰਹੈ ਸਰੀਰ ।
ਐਸਾ ਦਾਰੂ ਲਗੈ ਨ ਵੀਰ ।੧।
ਦੁਖ ਮੁਹਰਾ ਮਾਰਨੁ ਹਰਿ ਨਾਉ ।
ਸੀਲ ਸੰਤਖ ਪੀਸਨੁ ਸਤ ਦਾਨ ।
ਨਿਤ ਨਿਤ ਲਾਇ ਨ ਛੀਜੈ ਦੇਹ ।
ਅੰਤ ਕਾਲ ਜਮ ਮਾਰੈ ਠੰਹ ।
ਸਾਧਿ ਕਰ ਸਮ ਧਾਤਿ ਸਨਾ ਕਰ ਤੋਲੁ ।
ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਅਗਨੀ ਸਿਓ ਮੋਲੁ ।
ਹੋਮੁ ਜਗੁ ਸਭ ਪਾਠ ਪੁਰਾਨ ।
ਜੇ ਤਿਸ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪੁਰਾਨ ।
ਰਾਜ ਮਾਲ ਜੋਬਨ ਸਭ ਨਾਉ ।
ਰਥ ਫਿਰੰਦੇ ਦੀਸਹਿ ਖਾਉ ।

¹ਅ. ਢੁਢੋਲੇ

²ਅ. ਖਾਹਿ

ਅਗੈ ਨਾਉ ਨ ਦਿਸੈ ਜਾਤ ।
 ਉਥੈ ਦਿਨ ਦਿਥੈ ਸਭ ਰਾਤ ।੮।
 ਪਤ ਕਾਗਦ ਤੇਰ ਨਾਮੁ ਨੀਸਾਨੁ ।
 ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ।
 ਸੇ ਧਨਵੰਤ ਦਿਸਹਿ ਦਰ ਜਾਇ ।
 ਜਨ ਨਾਨਕ ਨੀਯਨਿਆ ਪਨ ਮਾਹਿ ।੧।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਬ ਐਸੇ ਭਣਾ ।
 ਵੈਦ ਸਕੁਚੁ ਹੋ ਮਾਥਾ ਧੁਨਾ ।
 ਵੈਦ ਕਹੈ ਇਹ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਪਿਆਰਾ ।
 ਇਸ ਕੀ ਗਤ ਹੈ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ।
 ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ ਚਰਨੀ ਲਾਗੇ ।
 ਮਨ, ਮੈ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਸ ਪਾਗੇ ।
 ਵੈਦ ਸਭਨ ਸਿਉ ਹਿਤ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
 ਰੋਗ ਨਹੀ ਇਹ ਪਿਆਰਾ ਦਈ ।
 ਕਛੁ ਚਿੰਤ ਮਤ ਮਨ ਮੈ ਕਰੇ ।
 ਇਸ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤ ਧਰੇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਣੈ ਸੁਣਾਇ ।
 ਤਿਸੈ ਵਿਆਧ ਨਹੀ ਵਿਆਪੈ ਕਾਇ ।
 ਰੋਗ ਰਹਿਤ ਸੋ ਸਦਾ ਅਰੋਗੀ ।
 ਜੋ ਧਿਆਵੈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਗੀ ।
 ਸੰਤ ਦਾਸ ਕੀ ਸੁਨ ਅਰਦਾਸ ।
 ਨਿਰ ਰੋਗ ਰਖ ਚਰਨ ਪਿਆਸ ।੭।

8. ਸਾਖੀ : (ਨਾਨਕੀ ਦਾ ਵਿਆਹ)

ਜੈ ।

ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

ਰਾਮਾ ਪਲਤਾ ਖੜੀ ਲੱਧੀ¹ ਕਾ ਦੀਵਾਨ² ।

ਕਾਲੂ ਅਤ ਹਿਤ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿਉ ਤਿਸ³ ਦੀਨੋ ਕੰਨਿਆਦਾਨ⁴ । ੧ ।

ਦੁਇਪਈ—

ਜੈ ਰਾਮ ਪਲਤਾ ਬਡਾ ਸੁਜਾਨ ।

ਦੁਇਲਤ ਖਾਂ ਕਾ ਥਾ ਦੀਵਾਨ ।

ਸੋ ਆਇਆ ਤਿਲਵੰਡੀ ਮਾਂਹੀ ।

ਹਾਸਲ ਪੋਤਾ ਲੋਨੇ ਤਾਈ ।

ਇਕ ਦਿਨ ਰਾ ਬੈਠੇ ਜੈ ਰਾਮ ।

ਤਿਤ ਮਗ ਚਲੀ ਨਾਨਕੀ ਕਾਮ ।

ਜੈ ਰਾਮੈ ਸੋ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪਈ ।

ਇਹ ਸੁਰਜਨ ਸਤਿਵੰਤੀ ਸਹੀ ।

ਜਾ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿ ਐਸੀ ਤ੍ਰਿਆ ਹੋਇ ।

ਤਿਸ ਜਨ ਅਪਦਾ ਤਾਰੇ ਖੋਇ ।

ਸੀਲ ਧਰਮ ਜਸ ਸੰਪਤਿ ਖਾਣ ।

ਇਸ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟ ਭਗਵਾਨ ।

ਜੈ ਰਾਮੈ ਸੋ ਦਈ ਦਿਖਾਇ ।

ਇਹ ਲੜਕੀ ਹੈ ਕੀ ਕੀ ਰਾਇ ।

ਕਾਲੂ ਹੈ ਹਮਰੇ ਪਟਵਾਰੀ,

ਬੇਦੀ ਖੜੀ ਅਤਿ ਸੁਭਚਾਰੀ ।

ਵਾ ਕੀ ਸੂਤਾ ਸੁ ਮੋਰੀ ਆਹ ।

ਤੁਹਿ ਕਤ ਪੂਛਾ ਤੁਹਿ ਕਿਆ ਚਾਹ ।

ਦ੍ਰਿਗ ਨਿਵਾਇ ਜੈ ਰਾਮੈ ਕਹਿਉ ।

ਬਿਆਹਿ ਕਰਨਿ ਸੇਰੇ ਮਨਿ ਚਹਿਉ ।

¹ਅ. ਲੱਧੀ

²ਦੀਵਾਨ

³ਅ. ਤਿਸੁ

⁴ਕੰਨਯਾਦਨ

ਰਾਉ ਤਬੈ ਉਤਰ ਫਿਰ ਦੀਨਾ ।
 ਇਹ ਬਿਧ ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਆਧੀਨਾ ।
 ਤੁਮ ਸੈ ਇਨ ਸੈ ਹੋਤੀ ਹੋਇ ।
 ਰਾਇ ਕਹਿਉ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ।
 ਨਿਧਾ ਬ੍ਰਹਮਣੁ ਥਾ ਤਿਸ ਸਾਥ ।
 ਤਿਸ ਜੈ ਰਾਮ ਸਿਝਾਈ ਗਾਥ ।
 ਹਮ ਅਰ ਬੇਦਿਨ ਹੋਤ ਸਕਾਈ ।
 ਨਿਧਾ ਕਹਿ ਇਹ ਤੋਂ ਸੁਭ ਆਈ ।
 ਸਭ ਬਿਧ ਫੁਨ ਆ ਰਾ ਪੈ ਕਹੀ ।
 ਰਾ ਕਹਿਉ ਜੋ ਕਰੈ ਸੋ ਦੇਈ ।
 ਤਬ ਕਾਲੂ ਕੋ ਰਾਇ ਬੁਲਾਇ ।
 ਸਭ ਬਿਧ ਤਾ ਕੋ ਕਹੀ ਸਿਝਾਇ ।
 ਕਾਲੂ ਕਹਿਉ ਸੁਨੀਐ ਰਾਇ ।
 ਮੇਰੀ ਸੁਤਾ ਸੁ ਤੁਮਰੀ ਆਹਿ ।
 ਖੜੀ ਕਿਹ ਬਿਧ ਉਚਰੈ ਆਪ ।
 ਸੋ ਬੋਲੈ ਜਾ ਕੇ ਮਨ ਪਾਪ ।
 ਕਛੁ ਲੋਭ ਲੋਨੇ ਕਾ ਹੋਇ ।
 ਇਤ ਤੇ ਭਾਖੇ ਖੜੀ ਸੋਇ ।
 ਮਨ ਕਰ ਬਚ ਮੁਹਿ ਚਿੰਤਾ ਆਹਿ ।
 ਕਿਉਂ ਹੂੰ ਦੇਵ ਸੁਤਾ ਬਿਵਾਹਿ ।
 ਤਿਲ ਫੁਲ ਜੋ ਤੁਮਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ।
 ਤੇ ਦੇਓ ਮਨ ਕਰ ਅਹਿਲਾਦੁ ।
 ਰਾਇ ਕਹਿਓ ਜੋ ਤੁਮ ਮੇਰੀ ਰੀਤ ।
 ਸੋਈ ਕਰੀਏ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ।
 ਤੋ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੋ ਮੇਰੀ ਮਾਨ ।
 ਭਰਮ ਭੇਦ ਕਛੁ ਚਿੰਤ ਨ ਆਨ ।
 ਕਾਲੂ ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਘਰਿ ਗਏ ।
 ਸਭ ਬਿਭੰਤ ਲਾਲੂ ਸਿਉ ਕਹੇ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਪ੍ਰਾਤ ਜਬ ਰਾ ਪੈ ਆਇਉ ।
 ਰਾ ਸਭ ਤਾ ਕੋ ਕਹਿ ਸਮਝਾਇਉ ।

ਜਿਹ ਬਿਧ ਖਤੀਅਨ ਕੀ ਹੈ ਰੀਤ ।
 ਤਿਹ ਬਿਧ ਮਾਗੋਂ ਬਿਰ ਕਰ ਚੀਤ ।
 ਹੈ ਰਾਮੋਂ ਤਬ ਬਿਧ ਪਠਾਏ ।
 ਕੁਲ ਪ੍ਰਹਿਤ ਕਾਲੂ ਘਰਿ ਆਏ ।
 ਬਹੁ ਬਿਧ ਬਿਨਤੀ ਤਿਨੋਂ ਬਖਾਨੀ ।
 ਕਾਲੂ ਹਿਤ ਕਰ ਕਹੀ ਸੁ ਬਾਨੀ ।
 ਬਿਧ ਬੁਲਾਇ ਸੁਭ ਲਗਨ ਸੁਧਾਇਆ ।
 ਤਿਲਕ ਜਨੇਊ ਲਗਨ ਪਠਾਇਆ ।
 ਬਿਆਹਿ ਭਇਓ ਅਨੰਦਹਿ ਸਾਬ ।
 ਕਿਉ ਨਾ ਹੋਈ ਜਿਹ ਨਾਨਕ ਨਾਥ ।
 ਸੁਧ ਕੁਲ ਰੀਤ ਕਰੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ । ੧ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਕੀ ਨਾਰੀ ਗਾਇ ।
 ਜੇਵਨਵਾਰ ਖਿਲਾਵਤ ਭਏ ।
 ਜਬਾ ਸਕਤਿ ਫੁਨ ਦਾਜ ਦਏ ।
 ਭਿਦਾ ਹੋਇ ਜੈ ਰਾਮ ਸਿਧਾਏ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮਿਲ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ।
 ਜੋ ਇਹ ਕਥਾ ਸੁਨੈ ਚਿਤ ਲਾਇ ।
 ਤਿਸ ਕੰਨਿਆ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਹਿ ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਜੋ ਕੰਨਿਆ ਕਾ ਭਾਰ ।
 ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਸੁਖ ਸਿਉ ਦੇਇ ਉਤਾਰ ।
 ਯਾ ਮੈ ਭਰਮ ਭੇਦ ਕਢੁ ਨਾਹਿ ।
 ਪਤਿ ਰਾਖੈ ਤਿਹ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ । ੮ ।
 ਬਲਹੁ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

9. ਸਾਖੀ : (ਨਾਨਕੀ ਦਾ ਮੁਕਲਾਵ)

ਗਉਨੇ ਆਈ ਨਾਨਕੀ ਨਾਨਕ ਲਿਆਇਓ¹ ਭਾਈ ।
ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਆਨੰਦ ਭਏ ਮੰਗਲ ਮਨੇ ਸੁਹਾਇ ।

ਚਉਪਈ—

ਇਕ ਦਿਨ ਕਾਲੂ ਉਚਰੇ ਬੰਨ ।
ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਰ ਲਿਆਓ ਭੰਨ ।
ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਭਲਾ ਹੇ ਭਾਤ ।
ਤੋ ਮਨ ਉਪਜੀ ਨੀਕੀ ਬਾਤ ।
ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਕੋ ਨਾਨਕ ਚਲੇ ।
ਬਾਲਾ ਸੰਧੂ ਸਾਥੀ ਭਲੇ ।
ਬਿਗਸਤ ਖੋਲਤ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ।
ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਸਿਉ ਰਾਇਨ ਰਾਇ ।
ਜੈ ਰਾਮ ਸੁਨਾ ਜੋ ਨਾਨਕ ਆਇਆ ।
ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਨੀ ਆਗੇ ਧਾਇਆ ।
ਗ੍ਰਿਹ ਲੇ ਆਇਆ ਆਦਰ ਸਾਥ ।
ਮਨ ਮੈ ਜਾਨੇ ਨਾਥਨ ਨਾਥ ।
ਨਾਨਕੀ ਮਨ ਮੈ ਭਈ ਵਧਾਈ ।
ਸੁਖ ਬਿਗਾਸ ਹੈ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ।
ਪ੍ਰਭੀ ਕੁਸਲ ਅਤਿ ਹੂੰ ਕਰਿ ਪਿਆਰ ।
ਤਾਤ ਸਾਤ ਅਰ ਸਭ ਪਰਵਾਰ ।
ਕਛੁ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਹ ਰਹੇ ।
ਜੈ ਰਾਮ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਿ ਤੇ ਭਏ ।
ਦੀਜੈ ਫਿਦਾ ਨਾਨਕੀ ਸਾਥ ।
ਜੈ ਰਾਮ ਕਹੀ ਅਤ ਹੀ ਭਲ ਨਾਥ ।
ਨਾਨਕ ਬਹਨਿ ਸਾਥ ਲੈ ਚਲੇ ।
ਕਛੁ ਦਿਨਨਿ ਕਾਲੂ ਆ ਮਿਲੇ ।

¹ਅ. ਲਿਆਉ

ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮਨ ਭਈ ਵਧਾਈ ।
 ਨਾਨਕ ਅਉਰ ਨਾਨਕੀ ਆਈ ।
 ਸੁਖ ਸਿਉ ਮਿਲਿਉ ਸਭ ਪਰਵਾਰ ।
 ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਕਰੈ ਨਾਨਕੀ ਪਿਆਰ ।
 ਕਛੇ ਕੇ ਦਿਨ ਬਹੁਰੇ ਆਏ ।
 ਚੇਤ ਵੈਸਾਖ ਅਤਿ ਸਰਬ ਸੁਹਾਏ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਬਹੁਰਿ ਤਿਲਵੰਡੀ ਆਇਉ ।
 ਕਾਲੂ ਬੀਬੀ ਜੀ ਮਨ ਭਾਇਉ ।
 ਬਹੁਰੇ ਮਿਲੇ ਰਾਇ ਕੇ ਜਾਇ ।
 ਰਾਇ ਮਿਲਿਉ ਮਨਿ ਅਤਿ ਕਰ ਭਾਇ ।
 ਕਛੁ ਦਿਨ ਤਹ ਬਸਿਓ ਜੈ ਰਾਮ ।
 ਹਾਸਲ ਪੌਤੇ ਕਾ ਤਿਤ ਕਾਮ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੋ ਪਿਆਰ ।
 ਜਾਨੈ ਇਹ ਤਿਭਵਨ ਆਧਾਰ ।
 ਬਿਦਾ ਲੀਨ ਮਨ ਆਨੰਦ ਭਇਆ ।
 ਨਾਲੂ ਤਬ ਮੁਕਲਾਵਾ ਦਇਆ ।
 ਰਾ ਬੁਲਾਰ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਆਇਆ ।
 ਤਾ ਕੇ ਰਾ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਤੇਰਾ ਸਸੁਰਾ ਹੈ ਦੁਰ ਬਾਕਾ ।
 ਤੂੰ ਹੈ ਇਨ ਕਾ ਉਤਮ ਸਾਕਾ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਸਾਧਨ ਸਿਰ ਸਾਧ ।
 ਜਾ ਕੇ ਨਹਿ ਮਾਇਆ ਕੀ ਵਿਆਧ ।
 ਮੈ ਪਠਵੇ ਨਾਨਕ ਤੁਹਿ ਪਾਸ ।
 ਵਰਤੀਓ ਹੋਇ ਦਾਸਨ ਸਿਰ ਦਾਸ ।
 ਯਾ ਕੀ ਕੀਜੈ ਕਹੂੰ ਸਕਾਈ ।
 ਹਿਤ ਚਿਤ ਜਾਨੀਓ ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਾਈ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਕਹੈ ਵਡਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ।
 ਨਾਨਕ ਜੋ ਹਮਰੇ ਪਗ ਧਾਰੇ ।
 ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਜੈ ਰਾਮ ਸਿਧਾਏ ।
 ਫੁਨ ਅਪਨ ਸਸੁਰਾ ਲੈ ਆਏ ।

ਬਿਦਾ ਭਇਓ ਕਰ ਸਭ ਸਨਮਾਨ ।
 ਸਭ ਕ੍ਰਿਤਨਿ ਕੋ ਦੀਨਾ ਦਾਨ ।
 ਪਤਨੀ ਲੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਆਏ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਸਨ ਅਤ ਸੁਖ ਪਾਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਚਿੰਤ ਨਿਵਾਰ ।
 ਕਰ ਦੇ ਕਰਿ ਕਰ ਬੰਡਾ ਪਾਰ ।
 ਬਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੯ ।

10. ਸਾਖੀ : (ਮਦੀਖਾਨਾ ਸੰਭਾਲਿਆ)

ਨਾਨਕ ਲਾਗੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤਿਭੁਤ ਦੀਨੇ ਦਾਨ ।
ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੀਰਤ ਚਲੀ ਉਦੇ ਹੋਤ ਜਿਉ ਭਾਨ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਏਕ ਸਾਧ ਤਿਲਵੰਡੀ ਆਇਆ ।
ਗਿਆਨਵੰਤ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਕਾਇਆ ।
ਨਿਕਟ ਨਗਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਆਇ ।
ਸਹਿਜ ਬ੍ਰਿਤ ਜੋ ਪਹੁੰਚੇ ਖਾਇ ।
ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਹੀ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ।
ਸਾਧ ਦੇਖ ਤਿਹ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
ਸਾਧਕ ਕਹਿਉ ਤੇਰਾ ਕਿਆ ਨਾਉ ।
ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਇਹ ਨਾਉ ।
ਸਾਧ ਭਣਿਓ ਤੂੰ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
ਤਉ ਕਿਆ ਹਮਰੀ ਕਾਇਆ ਨਿਆਰੀ ।
ਨਾਨਕ ਕਹਿਓ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਕੋਇ ।
ਦ੍ਰਿਸਟ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਸਭੀ ਹੈ ਸੋਇ ।
ਸਾਧ ਕਹਿਉ ਜੋ ਸਭ ਨਿਰੰਕਾਰ ।
ਗਡਵਾ ਮੁੰਦੀ ਦੇਇ ਉਤਾਰ ।
ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਬ ਬਿਲਮ ਨ ਕਰਿਓ ।
ਗਡਵਾ ਮੁੰਦੀ ਆਗੇ ਧਰਿਉ ।
ਸਾਧ ਕਹੈ ਤੂ ਸਾਚਾ ਸਹੀ ।
ਗਡਵਾ ਛਾਪ ਲੀਜੀਐ ਦਈ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਮੇਰੇ ਨਹੀ ਕਾਮ ।
ਜੇ ਦੀਜੈ ਫਿਰ ਲੀਜੈ ਰਾਮ ।
ਸਾਧ ਧਿਆਨ ਪਰ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ ।
ਏ ਪੂਰਨ ਸਾਚਾ ਭਰਤਾਰ ।

ਯਾ ਪ੍ਰਭੂ ਭੀਤਰਿ ਭਿੰਨ ਨ ਕੋਇ ।
 ਏਕ ਮੇਕ ਹੈ ਦੀਸੈ ਦੋਇ ।
 ਸਾਭ ਭਈ ਗੁਰ ਘਰਿ ਕੇ ਆਏ ।
 ਮਾਤ ਤਾਤ ਕੇ ਦਰਸ ਦਿਖਾਏ ।
 ਕਾਲੂ ਕਹਿ ਗਭਵਾ ਕਤ ਭਾਈ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਮੁਖ ਬੋਲੈ ਨਾਹੀ ।
 ਕਾਲੂ ਫੁਨ ਮੁਖ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ।
 ਤੋਹਿ ਕਾਮ ਨਹੀ ਧਾਮ ਹਮਾਰੇ ।
 ਜਿਤ ਤੂੰ ਚਾਹੈ ਤਿਤ ਤੂੰ ਜਾਇ ।
 ਤੂੰ ਤੋ ਹੋਇਉ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
 ਰਾਇ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਸਕਲ ਸੁਣਿ ਪਾਇਆ ।
 ਕਾਲੂ ਕੋ ਕਹਿ ਬਚਨੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਪਠੋ ਭਣੋਈ ਪਾਸ ।
 ਮਤ ਯਾ ਕੇ ਮਨ ਮਿਟੈ ਉਦਾਸ ।
 ਕਾਲੂ ਤਬ ਸੋਈ ਬਿਧ ਕੀਨ ।
 ਨਾਨਕ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਪਠ ਦੀਨ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਗਏ ।
 ਬਾਲਾ ਸੰਧੂ ਸਾਥੀ ਲਏ ।
 ਕੋ ਦਿਨ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਤਿਹ ਜਾਇ ।
 ਜੋ ਪਿਆਰੇ ਤ੍ਰਿਭਣ ਕੇ ਰਾਇ ।
 ਜੋ ਰਾਮੈ ਮਨਿ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਏ ।
 ਜਾਨੈ ਮੇ ਘਰਿ ਨਾਕਰ ਆਏ ।
 ਨਾਨਕੋ ਨਿਸ ਦਿਨ ਆਦਰ ਕਰੈ ।
 ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮਨ ਧਰੈ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ।
 ਕਿਰਤ ਕਰੈ ਜੋ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ।
 ਜੋ ਰਾਮ ਬੋਲੈ ਹਿਤ ਕਰਿ ਭਾਉ ।
 ਜੋ ਤੁਮ ਮਨ ਸੋ ਖਰਚੇ ਖਾਉ ।
 ਜੋ ਕੁਛ ਹੈ ਸਰਬੰਸੁ ਹਮਾਰਾ ।
 ਸੋ ਸਭ ਨਾਨਕ ਤੋ ਪਰ ਵਾਰਾ ।

ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਤੁਮ ਕਹਿ ਸੁ ਸਹੀ ।
 ਕਿਰਤ ਕਰੋ ਮੇਰੇ ਮਨ ਚਹੀ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਕਹਿਉ ਜੋ ਤੁਮ ਚਿਤ ਆਈ ।
 ਸੋ ਦਿਖ ਪਹਿਲੇ ਰਾਮ ਬਨਾਈ ।
 ਲੋਧੀ ਪੈ ਜੈ ਰਾਮ ਸਿਧਾਇਆ ।
 ਸਭ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਕਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਸਨਾਇਆ ।
 ਖਾਨ ਕਹਿਓ ਸੁਨੀਐ ਜੈ ਰਾਮ ।
 ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸਭ ਤੇਰੇ ਕਾਮ ।
 ਜੋ ਤੂੰ ਜਾਨੈ ਸੋਈ ਦੇਇ ।
 ਨਾਨਕ ਕੋ ਰਾਜੀ ਕਰ ਲੇਇ ।
 ਮੋਦੀ ਖਾਨਾ ਨਾਨਕ ਲੀਆ ।
 ਹਜਾਰ ੧੦੦੦) ਰੂਪਈਆ ਲੋਧੀ ਦੀਆ ।
 ਨਾਨਕ ਲਗਾ ਕਾਮ ਚਲਾਨ ।
 ਸਭ ਕਾ ਬਹੁਤਾ ਰਾਖੈ ਮਾਨ ।
 ਦੀਨ ਕੋਊ ਜੋ ਮਾਗੈ ਆਇ ।
 ਤਾ ਕੋ ਸੀਧਾ ਬਹੁਤ ਦਿਵਾਇ ।
 ਬ੍ਰਹਮਨ ਅਰ ਅਤੀਤ ਜੋ ਆਵੈ । ੧ ।
 ਘੀ ਮੈਦਾ ਸੋ ਬਹੁਤਾ ਪਾਵੈ ।
 ਜੋ ਕੋਊ ਮੁਖ ਮਾਗੈ ਜਾਇ ।
 ਦੇਇ ਦਾਨ ਕਛੁ ਢੀਲ ਨ ਲਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਪੈ ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ।
 ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਤੁਮ ਅਬ ਲਹਿਉ ।
 ਮੇਰੀ ਬਿਨਤੀ ਜੋ ਸੁਨ ਲੋਹੁ ।
 ਮੈ ਘਰਿ ਜਾਵੇ ਆਗਿਆ ਦੇਹੁ ।
 ਨਾਨਕ ਬੋਲੇ ਸੁਨ ਹੋ ਬਾਲਾ ।
 ਤੂੰ ਮੁਝ ਪ੍ਰਾਨਨਿ ਤੇ ਅਤਿ ਪਿਆਰਾ ।
 ਖਾਉ ਖਰਚ ਜੋ ਤੁਮ ਮਨ ਚਾਹੈ ।
 ਘਰ ਜਾਨੈ ਕੀ ਆਗਿਆ ਨਾਹੈ ।
 ਬਾਲਾ ਸੰਧੂ ਚੁਪ ਕਰ ਵਹਿਆ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਕਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਇਆ ।

ਇਤ ਬਿਧ ਬਿਤੇ ਹੈ ਬਹੁ ਮਾਸਾ ।
 ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਮੈ ਬਡੋ ਹੁਲਾਸਾ ।
 ਕਾਲੂ ਕੇ ਮਨ ਉਪਜਿਉ ਪ੍ਰੇਮ ।
 ਨਾਨਕ ਦੇਖੋ ਲੀਨੋ ਨੇਮ ।
 ਕਾਲੂ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਕੋ ਚਲੇ ।
 ਆ ਨਾਨਕ ਜੈ ਰਾਮਾ ਮਿਲੇ ।
 ਨਾਨਕ ਪਿਤ ਕੋ ਨਾਇਓ ਮਾਥ ।
 ਕਾਲੂ ਚੁੰਮੇ ਅਤ ਹਿਤ ਸਾਥ ।
 ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਛੈ ਹਿਤ ਚਿਤ ਗਾਥ ।
 ਪੁਨ ਪੁਨ ਪਿਤ ਕੋ ਨਾਵੈ ਮਾਥ ।
 ਬਹੁਤ ਸੁਖੀ ਹੋ ਮੇਰੇ ਤਾਤ ।
 ਭਾਈ ਬੰਧ ਅਰ ਬੀਬੀ ਮਾਤ ।
 ਅਉਰ ਸੁਖੀ ਹੈ ਸਭ ਪਰਵਾਰ ।
 ਮੇਰਾ ਤਿਨ ਸਿਉ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ।
 ਬਹੁਤ ਮਿਲੇ ਜੈ ਰਾਮ ਆਇ ਕੋ ।
 ਨਾਨਕੀ ਬਹੁਰੋ ਮਿਲੀ ਧਾਈ ਕੋ ।
 ਆਦਰ ਸਿਉ ਭੀਤਰ ਲੈ ਆਏ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਭਾਏ ।
 ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਕਾਲੂ ਤਹ ਰਹਿਉ ।
 ਭੇਤ ਭਾਉ ਸਭ ਤਿਨਕਾ ਲਹਿਉ ।
 ਜੋ ਰਾਮੈ ਤਬ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ।
 ਹਿਤ ਸਿਉ ਭਾਖੀ ਤਿਸੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਇਹ ਮੈਂ ਤੁਮੈ ਉਲਾਹਨਾ ਦੋਨ ।
 ਨਾਨਕ ਕੀ ਤੁਮ ਸੁਧ ਨਹਿ ਕੀਨ ।
 ਦੋ ਬਰਸਨਿ ਮੈ ਕਛੁ ਨ ਕਮਾਇਉ ।
 ਮਾਤ ਤਾਤ ਕੋ ਕਛੁ ਨ ਪਠਾਇਉ ।
 ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਕਛੁ ਨ ਸੰਚਿਓ ਦਾਸ ।
 ਕਉਨ ਕਾਜ ਹੈ ਐਸਾ ਕਾਮ ।
 ਫੁਨ ਯਾ ਕੀ ਨਹੀ ਕਰੀ ਸਕਾਈ ।
 ਤੁਮ ਕੈਸੇ ਹੋ ਯਾ ਕੋ ਭਾਈ ।

ਜੈ ਰਾਮੈ ਕਾਲੂ ਕੀਨ ਦਿਲਾਸਾ ।
 ਭਗਵਤ ਪ੍ਰੇਰੇਗੋ ਸਭ ਆਸਾ ।
 ਕਾਲੂ ਸੁਖ ਸਿਉ ਘਰਿ ਕੋ ਆਇਆ ।
 ਗ੍ਰਿਹ ਆਇ ਸਭ ਬਿਰਤੀਤ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਬੀਬੀ ਮਾਤਾ ਜਨ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਮਨ ਕਾ ਸਭ ਸੰਤਾਪ ਮਿਟਾਇਆ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਸਤਿ ਨਿਰੰਜਨ ਸਹੀ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਦੀ ਮਾਨੋ ਕਹੀ । ੧੦ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

11. ਸਾਖੀ : (ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚ)

ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੀਰਤ ਚਲੀ ਨਾਨਕ ਬਡੇ ਦਾਤਾਰ ।
ਲੰਧੀ ਲੀਨ ਹਿਸਾਬ ਕੇ ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਸੰਭਾਰ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਬਾਤ ਚਲੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ।
ਨਾਨਕ ਬੇਦੀ ਵਡੇ ਦਤਾਰ ।
ਜੋ ਕੋਊ ਮਾਗੈ ਸੋ ਪਾਇ ।
ਖਟ ਦਰਸਨ ਮੈ ਜੋ ਕੋਊ ਜਾਇ ।
ਇਹ ਭੀ ਕਹਿਨ ਲਗੇ ਸਭ ਗਾਮ ।
ਨਾਨਕ ਖੋਏ ਖਾਂ ਕੇ ਦਾਮ ।
ਇਹ ਸਭ ਬਾਤ ਖਾਨ ਸੁਨ ਪਾਈ ।
ਮੋਦੀ ਕੀ ਗਤਿ ਲਖੀ ਨ ਜਾਈ ।
ਖਾਨ ਜੈ ਰਾਮੈ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
ਨਾਨਕ ਦੀਨਾ ਦੁਬ ਲੁਟਾਇ ।
ਤਾਂ ਤੇ ਅਬ ਹਿਸਾਬ ਕੇ ਕਰੇ ।
ਲੈਨ ਦੇਨ ਮੈ ਚੂਕ ਨ ਧਰੇ ।
ਜੈ ਰਾਮ ਖਾਨ ਸੋ ਐਸੇ ਕਹਿਉ ।
ਤੁਮਰੇ ਦਿਲ ਝੂਠਾ ਭ੍ਰਮ ਭਇਉ ।
ਨਾਨਕ ਕੋ ਤਬ ਖਾਨ ਬੁਲਾਇਆ ।
ਕਿਉ ਤੈ ਮੇਰਾ ਦਰੁਬ ਲੁਟਾਇਆ ।
ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਬਾਤ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ।
ਦਾਮ ਦਾਮ ਕੋ ਲੇਖਾ ਕੀਜੈ ।
ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਤੇਰਾ ਕਿਆ ਨਾਮ ।
ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕਹਿ ਗਾਮ ।
ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕਿਆ ਮਾਨੇ ।
ਜੈਰਾਮੋ ਤਬ ਬਚਨ ਬਖਾਨੇ ।

ਬੇਨਮੂਨ ਬੇਚਗੂਨ ਹੈ ਜੋਦੀ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ ਕਹੀਐ ਸੋਦੀ ।
 ਖਾਂ ਨੇ ਜਾਦੋ ਲੀਆ ਬੁਲਾਇ ।
 ਲੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਨਕ ਪੈ ਜਾਇ ।
 ਨੀਕੀ ਬਿਧ ਸੋ ਲੇਖਾ ਲੀਜੈ ।
 ਵਾ ਕਾ ਲੇਉ ਨਾ ਅਪਨਾ ਦੀਜੈ ।
 ਸੋ ਆਇਆ ਨਾਨਕ ਜੀ ਪਾਸ ।
 ਲੇਖਾ ਲੇਨੇ ਕੀ ਮਨ ਆਸ ।
 ਨੀਕੀ ਬਿਧ ਸੋ ਲੇਖਾ ਲੀਆ ।
 ਵਾ ਕਾ ਲੀਆ ਨ ਅਪਨਾ ਦੀਆ ।
 ਨਾਨਕ ਲੇਖੇ ਫਾਜਲ ਪਏ ।
 ਇਕ ਸਉ ਅਰ ਪੰਤੀਸ ਰੁਪਏ ।
 ਜਾਦੋ ਆਏ ਖਾਂ ਕੇ ਪਾਸ ।
 ਸਭ ਹਿਸਾਬ ਕਹਿ ਦੀਨਾ ਰਾਸ ।
 ਖਾਨ ਉਲਟ ਕਰਤ ਸੋ ਕਹਿਆ ।
 ਖੂਬ ਸਮਝ ਕਰ ਲੇਖਾ ਲਹਿਆ ।
 ਸੁਨੋ ਖਾਨ ਅਤ ਕੀਨ ਹਿਸਾਬ ।
 ਅਪ ਮਨ ਮੈ ਧਰ ਕਰ ਤਾਬ ।
 ਐਸਾ ਲੇਖਾ ਕੀਨੀ ਨ ਕੀਆ ।
 ਜੋਸਾ ਲੇਖਾ ਨਾਨਕ ਮੋਦੀ ਦੀਆ ।
 ਤੇਰੇ ਬਡੇ ਭਾਗ ਹੈ ਲੋਦੀ ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਐਸਾ ਮੋਦੀ ।
 ਦਿਲ ਮੈ ਖਾਨ ਬਹੁਤ ਖੁਸ ਭਾਇਆ ।
 ਸਿਰੇ ਪਾਉ ਨਾਨਕ ਕੋ ਦਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕੇ ਦਾਮ ਸਭੇ ਭਰ ਦੀਨੇ ।
 ਅਉ ਤੀਨ ਹਜਾਰ ਹਵਾਲੇ ਕੀਨੇ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਨਾਨਕੀ ਭਈ ਖੁਸਾਲੀ ।
 ਰੁਤ ਬਸੰਤ ਜਿਉ ਫੁਲੈ ਡਾਲੀ ।
 ਸਭ ਨੇ ਆਇ ਮੁਮਾਰਖ ਕੀਨ ।
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਭਏ ਜੋ ਥੇ ਦੀਨ ।

ਤਿਹ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਦੀਨੋ ਦਾਨ ।
 ਦਾਨ ਦੇਇ ਬਹੁ ਰਾਖੈ ਮਾਨ ।
 ਮੰਗਤ ਜਨ ਸਭ ਕਰੈ ਅਸੀਸ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਲਾਖ ਬਰੀਸ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਲੇਖੇ ਮੈ ਹੈ ਬਹੁਤ ਜੰਜਾਲ ।
 ਲੇਖਾ ਮੇਟ ਅਲੇਖ ਦਿਆਲ । ੧੧ ।
 ਬਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

12. ਸਾਖੀ : (ਨਾਨਕ ਦੀ ਕੁਤਮਾਈ)

ਨਾਨਕ¹ ਕੀ ਕੁਤਮਾਈ ਹੋਈ ਸੁਭ ਨਿਛਰੁ ਸੁਭ ਵਾਰ ।
ਇਹ ਸੁਧ ਸੁਨੀ ਕੁਟੰਬ ਮੈ ਅਰਿ ਘਰਿ ਮੰਗਲਚਾਰ । ੧ ।

ਜੋਧਈ² —

ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰਾ ਸੈ ਪੈਤਾਲੀ ।
ਸੰਘਰ ਸੁਦੀ ਪੰਚਮ ਤਿਥ ਭਾਲੀ ।
ਪਖੇ ਕੇ ਰੰਧਾਵੇ ਰਹੇ ।
ਵਲੇ ਖਤੀ ਸਭ ਜਗੁ ਕਹੇ ।
ਨਾਨਕ ਕੀ ਕੁਤਮਾਈ ਹੋਈ ।
ਮੂਲੇ ਚੋਣੇ ਕੇ ਘਰ ਸੋਈ ।
ਜੈਰਾਮ ਨਾਨਕੀ ਪਾਤੀ ਲਿਖੀ ।
ਅੰਮਾ ਬੀਬੀ ਕਾਲੂ ਮੁਖੀ ।
ਸਭ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਅਰ ਲਿਖੀ ਵਧਾਈ ।
ਸੋ ਪਾਤੀ ਪਹੁੰਚੀ ਜਬ ਜਾਈ ।
ਪਤਿ ਕਾਲੂ ਮਨਿ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
ਸਭ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਬੰਧਨ ਸਮਝਾਇਆ ।
ਅਉ ਲਿਖਿਆ ਤੁਮ ਬੰਗ ਹੀ ਧਾਓ ।
ਚਉਕੜ ਖਰਚੀਐ ਜਬ ਤੁਮ ਆਓ ।
ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮਨ ਆਨੰਦ ਨਏ ।
ਸਭ ਵਧਾਈ ਦੇਵਤ ਭਏ ।
ਤਿਸ ਨਿਸ ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਕੀ ਨਾਰ ।
ਮਿਲ ਗਾਵਤ ਭਈ ਮੰਗਲਚਾਰ ।
ਫੁਨ ਇਕ ਬ੍ਰਹਮਣਿ ਲੀਆ ਬੁਲਾਇ ।
ਰਾਮੇ ਝੰਗਰ ਕੇ ਤੂੰ ਜਾਇ ।

¹ਅ. ਨਾਨਕ ਜ। ²ਅ. ਜੋਧਈ

ਸਭ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਕਹਿ ਪ੍ਰਗਟਿ ਸੁਨਾਇ ।
 ਨਾਨੀ ਨਾਨੇ ਬੋਲ ਲਿਆਇ ।
 ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਪਹੁੰਚਿਉ ਤਹ ਜਾਈ ।
 ਪਾਤੀ ਦੇ ਫੁਨ ਦੀਨ ਵਧਾਈ ।
 ਸਭ ਨਿਹਾਲ ਭਇਆ ਖੁਸਾਲ ।
 ਆਜ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ਹਮੇਂ ਦਿਆਲ ।
 ਸਭ ਮਿਲ ਤਬ ਤਿਲਵੰਡੀ ਆਏ ।
 ਨਾਨਾ ਨਾਨੀ ਮਾਮਾ ਭਾਏ ।
 ਕਾਲੂ ਤਿਨ ਬਹੁ ਆਦਰ ਕਰਿਉ ।
 ਤਨ ਮਨ ਸਭ ਆਨੰਦੈ ਭਰਿਉ ।
 ਫੁਨ ਦਿਨ ਸੋਧ ਰੰਧਾਵੇ ਚਲੇ ।
 ਕਾਲੂ ਲਾਲੂ ਰਾਮਾ ਭਲੇ ।
 ਕਿਸਨਾ ਬੀਬੀ ਅਉਰ ਭਿਰਾਈ ।
 ਧਨ ਸਜੁ ਗਹਤ ਰਥ ਦੀਨ ਚਲਾਈ ।
 ਪੰਚ ਦਿਨਨਿ ਮੈ ਪਹੁੰਚੇ ਧਾਇ ।
 ਪਰਮਾਨੰਦ ਘਰ ਉਤਰੇ ਜਾਇ ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਜੈ ਰਾਮ ਆ ਮਿਲਿਉ ।
 ਆਦਰ ਕਰ ਮਨ ਆਨੰਦ ਖਿਲਿਉ ।
 ਤਬ ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਏ ਧਾਇ ।
 ਮਾਤ ਭਾਤ ਕੇ ਬੰਦੇ ਪਾਇ ।
 ਤਿਨ ਚੋਮਿਓ ਨਾਨਕ ਕਾ ਸੀਸ ।
 ਸੀਸ ਚੁੰਮ ਬਹੁ ਦੀਨ ਅਸੀਸ ।
 ਫੁਨ ਚਾਚੇ ਤੇ ਬੰਦੇ ਪਾਇ ।
 ਲਾਲੂ ਬੋਲਿਓ ਹਿਤ ਕਰ ਰਾਇ ।
 ਤੂੰ ਦੀਪਕ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਕਲ ਮਾਹੀ ।
 ਯਾ ਮੈ ਭਰਮ ਭੇਦ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ।
 ਨਾਨੇ ਲੀਨ ਕੰਠ ਲਗਾਇ ।
 ਹਿਤ ਕਰਿ ਨਾਨਾ ਤਿਆਗੈ ਨਾਹਿ ।
 ਨਾਨੈ ਨਾਨੀ ਤੀਸ ਰੁਪਈਏ ।
 ਵਾਰੇ ਫੇਰ ਦੀਨਨਿ ਕੋ ਦੀਏ ।

ਸਭ ਨੋ ਨਾਨਕ ਮਿਲਤੇ ਭਏ ।
 ਬਹੁਰੋ ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਗਏ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਬਹੁ ਦੀਨ ਅਸੀਸ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਸਦ ਜਗਦੀਸ ।
 ਕਛੁ ਦਿਨ ਰਹਿ ਰੰਧਾਵੇ ਗਏ ।
 ਬਾਗ ਸੁਹਾਵੇ ਬੈਠਤਿ ਭਏ ।
 ਨਿਧਾ ਬ੍ਰਹਮਣੁ ਆਗੇ ਗਇਆ ।
 ਮੂਲੇ ਕੋ ਸੋ ਕਹਿਤਾ ਭਇਆ ।
 ਤੇਰੇ ਸਮਧੀ ਉਤਰੇ ਬਾਗ ।
 ਕਾਲੂ ਅਉ ਜੈ ਰਾਮੈ ਆਦ ।
 ਰਾਮਾ ਝੰਗਰ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ।
 ਬਾਗ ਬੀਚ ਹੈ ਭਾਈ ਬੰਧ ।
 ਮੂਲੇ ਮਨ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖ ਲਹਿਆ ।
 ਸੋ ਭਾਈਅਨ ਕੋ ਟੇਰਤ ਭਇਆ ।
 ਸਭਨਿ ਸਾਥ ਲੇ ਮਿਲਨੇ ਆਇਆ ।
 ਅਤਿ ਹਿਤ ਸੋ ਆ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
 ਆਦਰ ਸਿਉ ਲੇ ਆਇਓ ਧਾਮੇ ।
 ਚਉਕੜ ਖਰਚੀ ਕਾਲੂ ਰਾਮੇ ।
 ਮੂਲੇ ਕੇ ਜੋ ਥੀ ਕੁਲ ਰੀਤ ।
 ਤਿਨ ਭੀ ਦੀਨੀ ਮਨ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ।
 ਦੋਨੋ ਦਿਸ ਮਨ ਭਾਈ ਖੁਸਾਲੀ ।
 ਸਭੈ ਗਾਮ ਮੈ ਕੀਰਤ ਚਾਲੀ ।
 ਮੂਲੇ ਕੋ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਕਹਿਉ ।
 ਬਿਆਹ ਦੇਉ ਮੈ ਨਿਮ੍ਰਤ ਭਇਉ ।
 ਨਿਮ੍ਰਤ ਹੋ ਮੂਲੇ ਫੁਨ ਕਹੀ ।
 ਏਕ ਬਰਸ ਮੈ ਦੇਓ ਸਹੀ ।
 ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਫੁਨ ਸਭੀ ਸਿਧਾਏ ।
 ਕਛੁ ਦਿਨ ਮੈ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰਿ ਆਏ ।
 ਕਛੁਅਕ ਦਿਨ ਤਹ ਬਸੇ ਸੁਜਾਨ ।
 ਬਹੁਰੋ ਗਹਿ ਕੋ ਚਲੇ ਮਹਾਨ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਨਾਨਕ ਕੋ ਕਹਿਉ ।
 ਕਛੁ ਗੁਹਜ ਦਾਨ ਦੀਜੈ ਮਨ ਚਹਿਉ ।
 ਨਾਨਕ ਚੋਲਾ ਦੀਆ ਉਤਾਰ ।
 ਅਰ ਬਰ ਦੀਨਾ ਤੂੰ ਸਿਖ ਤਾਰ ।
 ਤੇਰੇ ਸਿਉ ਹੈ ਮੇਰਾ ਭਾਉ ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਘਰ ਤੇ ਫਿਰਿ ਆਉ ।
 ਸਭ ਤਿਲਵੰਡੀ ਪਹੁਤੇ ਜਾਏ ।
 ਰਾਮਾ ਭੀਮਾ ਏਕੋ ਧਾਏ ।
 ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਕੋ ਗਏ ।
 ਸਭਨੇ ਮਨਿ ਅਤਿ ਆਨਦ ਭਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮਨ ਕੀਨ ਵਧਾਈ ।
 ਤਿਉ ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਚਿੰਤ ਮਿਟਾਈ । ੧੨
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

13. ਸਾਖੀ : (ਨਾਨਕ ਦਾ ਵਿਆਹ)

ਨਾਨਕ ਕੋ¹ ਇਹ ਧਿਆਨ ਹੈ ਦਾਨ ਦੇਨ ਸੋ ਕਾਮ ।
ਜਗ ਮੈ ਕੀਰਤ ਅਤਿ ਚਲੀ ਦੇਸ ਦੇਸ ਸਭ ਗਾਮ² । ੧ ।

ਚਉਪਈ³—

ਨਾਨਕ ਕੀ ਨਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਰੀਤ ।
ਦੇਇ ਖਿਲਾਵੈ ਮਨ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਯਹਿ ਚਲੀ ਕਹਾਨੀ ।
ਨਾਨਕ ਸੋ ਅਉਰ ਨਦਾਨੀ ।
ਜੋ ਕੋਊ ਬਾਂਛਾ ਕਰ ਆਇ ।
ਮੁਖ ਮਾਂਗੈ ਬਿਨ ਸੋਊ ਪਾਇ ।
ਬਹੁਤੇ ਕੀਨੇ ਕੰਨਿਆਦਾਨ ।
ਇੰਦ੍ਰ ਜਿਉ ਬਰਸੈ ਸਭ ਥਾਨ ।
ਬਹੁਤ ਖਾਨ ਪੈ ਕਿਨ੍ਹ ਸੁਨਾਇਆ ।
ਨਾਨਕ ਤੁਮਰਾ ਦਰਬ ਲੁਟਾਇਆ ।
ਬਹੁਰੋ ਲੇਖਾ ਮੰਗੈ ਰਾਉ ।
ਨਾਨਕ ਦੀਨਾ ਹਿਤ ਕਰ ਚਾਉ ।
ਪੰਚ ਦਿਵਸ ਮੈ ਲੇਖਾ ਲੀਆ ।
ਜਾਦੋ ਰਾ ਅਤਿ ਉਦਮ ਕੀਆ ।
ਬਹੁਤੋ ਤ੍ਰੈ ਸੈ ਫਾਜਲ ਆਏ ।
ਖਾਨਹਿ ਜਾਦੋ ਰਾਇ ਸੁਨਾਏ ।
ਖਾਨ ਕਹਿਆ ਮਤ ਭੂਲੇ ਹੋਊ ।
ਜਾਦੋ ਕਹਿ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ।
ਖਾਨ ਭਵਾਨੀ ਦਾਸ ਬੁਲਾਏ ।
ਨਾਨਕ ਕੋ ਸਭ ਦਾਮ ਦਿਵਾਏ ।

¹ਅ. ਕੋਊ

²ਅ. ਗਾਮ

³ਅ. ਚੌਪਈ

ਅਪਨੇ ਦੀਨੇ ਤੀਨ ਹਜਾਰ ।
 ਨਾਨਕ ਖੂਬ ਚਲਾਏ ਕਾਰ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਗੁਰੂ ਲੇ ਘਰ ਕੋ ਆਏ ।
 ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਅਤਿ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ।
 ਪੁਨ ਜੈ ਰਾਮ ਪ੍ਰੋਹਤਿ ਪਠ ਦੀਨੇ ।
 ਮੂਲੇ ਕੋ ਤਿਨ ਆ ਸਿਖ ਕੀਨੇ ।
 ਮੂਲੇ ਆਦਰ ਸਿਉ ਬੈਠਾਏ ।
 ਕਹੁ ਸਿਸਰ ਜੀ ਕਤ ਤੇ ਆਏ ।
 ਪਰਮਾਨੰਦੈ ਅਉ ਜੈ ਰਾਮ ।
 ਹਮ ਕੋ ਪਠਿਆ ਤੁਮਰੇ ਧਾਮ ।
 ਬਹੁਤ ਬਿਨੈ ਤਿਨ ਹੁੰ ਅਤਿ ਕੀਨ ।
 ਤੁਮ ਹੋ ਸਭ ਬਿਧ ਮੈ ਪਰਬੀਨ ।
 ਹੋ ਜਜਮਾਨ ਕੀਜੈ ਬਿਧ ਸੋਈ ।
 ਜਾ ਤੋ ਕਾਰਜ ਸੀਘਰ ਹੋਈ ।
 ਮੂਲੇ ਪੰਡਿਤ ਬਡੇ ਮੰਗਾਏ ।
 ਮਾਨ ਦਾਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਮਨਾਏ ।
 ਸੁਭ ਨਿਛੜੁ ਸੁਭ ਲਗਨ ਸੁਧਾਇਆ ।
 ਭਾਏ ਬਾਈਹਵੇ ਲਗਨ ਗਣਾਇਆ ।
 ਬਿਦਾ ਕੀਨ ਫੁਨ ਸਭ ਹੀ ਲਾਗੀ ।
 ਮੂਲਾ ਹੈ ਅਤ ਹੀ ਵਡਭਾਗੀ ।
 ਲਾਗੀ ਸਭ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਆਏ ।
 ਜੈ ਰਾਮੈ ਤਬ ਸਭੀ ਮੰਨਾਏ ।
 ਬਹੁਰੇ ਪਾਤੀ ਪਾਚ ਰੁਪਏ ।
 ਕਾਲੂ ਪੈ ਸੁਖ ਸਿਉ ਪਠਏ ।
 ਅਰ ਸਭ ਲਿਖਿਓ ਮੰਗਲਚਾਰ ।
 ਸੁਖ ਸਿਉ ਆਈਐ ਸਭ ਪਰਵਾਰ ।
 ਕਾਲੂ ਕੋ ਸੁਧ ਪਹੁਚੀ ਆਇ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮਨ ਅਨਦ ਨ ਮਾਇ ।
 ਸਭ ਸਨਬੰਧ ਵਧਾਈ ਕੀਨ ।
 ਇਹ ਸੁਧ ਸਭ ਰਾਮੈ ਪਠਿ ਦੀਨ ।

ਤੰਗਰ ਮਨ ਮੈ ਭਇਓ ਖੁਸਾਲ ।
 ਆਜ ਰਾਮ ਮੁਹਿ ਕੀਨ ਨਿਹਾਲ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਇਕਠੇ ਹੋ ਚਲੇ ।
 ਕਾਲੂ ਬੇਦੀ ਕੋ ਆ ਮਿਲੇ ।
 ਕਾਲੂ ਸਭ ਗ੍ਰਿਹ ਭਾਜੀ ਦੀਨ ।
 ਰਾ ਕੋ ਆਇ ਮੁਖਾਰਖ ਕੀਨ ।
 ਗਾਇ ਬਹੁਤ ਮਨ ਆਨੰਦ ਭਇਓ ।
 ਕਾਲੂ ਕੋ ਫੁਨ ਐਸੇ ਕਹਿਓ ।
 ਸਲਾਮ ਹਮਾਰੀ ਨਾਨਕ ਕਹਿਓ ।
 ਤੂੰ ਨਾਨਕ ਤੇ ਡਰਤਾ ਰਹਿਓ ।
 ਕਾਲੂ ਰਾ ਪੈ ਰੁਖਸਤ ਲੀਨ ।
 ਘਰ ਆ ਸਗਲ ਤਇਆਰੀ ਕੀਨ ।
 ਸਭ ਬੇਦੀ ਸਭ ਤੰਗਰ ਨਾਥ ।
 ਰਬ ਬੈਠਾਏ ਆਦਰ ਸਾਥ ।
 ਜਾਚਕ ਭਟ ਅਉਰ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਚਲੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਹਤਿ ਗੁਨਵਾਨਾ ।
 ਸਭ ਚਲ ਸਲਤਾਨਪੁਰ ਕੋ ਆਏ ।
 ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਹੋਤ ਮਨ ਭਾਏ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਨਾਨਕੈ ਸਭ ਆ ਮਿਲੇ ।
 ਮਾਨੋ ਕਵਲ ਤਾਲ ਮੈ ਖਿਲੇ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਆਇ ਸਭ ਕੀਨ ਤਇਆਰੀ ।
 ਚਲੀ ਜਨੇਤ ਸਕਲ ਗੁਨਕਾਰੀ ।
 ਖੀਪੈ ਰੁਖਸਤ ਨਾਨਕ ਲੀਨੀ ।
 ਹਿਤ ਸਿਉ ਲੋਧੀ ਆਗਿਆ ਦੀਨੀ ।
 ਖਾਨ ਕਹਿਓ ਕਹੀਉਸ ਕਾਮ ।
 ਜਾ ਤੇ ਹੋਵੇ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ।
 ਜੋ ਕਛੁ ਖਰਚ ਬਿਆਹ ਕੋ ਚਾਹੈ ।
 ਸੋ ਮੇਰੇ ਘਰਿ ਤੇ ਲੇ ਜਾਉ ।
 ਕਰ ਸਲਾਮ ਬਿਦਾ ਤਬ ਭਏ ।
 ਜੈ ਰਾਮੈ ਮਨਿ ਆਨੰਦ ਲਏ ।

ਕਛੁ ਦਿਨ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਜਾ ਤਹਾ ।
 ਮੂਲਾ ਚੋਣਾ ਰਹਿਤਾ ਜਹਾ ।
 ਬਾਗ ਬੀਚ ਜਾ ਬੈਠਕ ਕੀਨੀ ।
 ਮੂਲੇ ਕੇ ਸਭ ਸੁਧ ਪਠਿ ਦੀਨੀ ।
 ਮੂਲੇ ਤਬੈ ਸਉਜ ਪਠਵਾਈ ।
 ਥਾਨ ਪਾਨ ਅਰ ਬਹੁਤ ਮਿਠਾਈ ।
 ਮੂਲਾ ਜਿਤੇ ਪੈ ਤਬ ਗਇਆ ।
 ਸਭ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਤਾਹਿ ਕਹਿ ਦਇਆ ।
 ਚਉਧਰੀ ਕਹਿ ਸੁਣ ਮੂਲਾ ਭਾਈ ।
 ਭਲਿ ਲੋਗਨ ਸਿਉ ਕੀਨ ਸਕਾਈ ।
 ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਿਨ ਕਾ ਹਿਤ ਕਰੀਉ ।
 ਚੂਕ ਹੋਇ ਮਤ ਮਨ ਮੈ ਡਰੀਉ ।
 ਪੂਤ ਅਜਿਹਾ ਲੀਨ ਹਕਾਰਾ ।
 ਪੂਤ ਮੂਲੇ ਕੇ ਸਾਬ ਸਿਧਾਰਾ ।
 ਸੋ ਚਿਤ ਚਾਹੇ ਤਾ ਤੇ ਦੂਨਾ ।
 ਕਾਹੁ ਬਾਤ ਨ ਰਾਖੀਓ ਉਨਾ ।
 ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਮੂਲਾ ਘਰਿ ਆਇਆ ।
 ਭਾਇ ਬੰਧ ਮੀਤਨ ਸਦਵਾਇਆ ।
 ਮੋ ਕੰਨਿਆ ਸੋ ਤੁਮਰੀ ਆਹਿ ।
 ਕਰੋ ਕਾਜ ਜਿਉ ਤੁਮ ਮਨ ਭਾਇ ।
 ਸਭਨ ਕੀਨਾ ਤਾਹਿ ਦਿਲਾਸਾ ।
 ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪੂਰੇ ਸਭੁ ਆਸਾ ।
 ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਿਨ ਕੀਨ ਭਯਾਰੀ ।
 ਰੀਤ ਕਰੀ ਜੋ ਕੁਲ ਕੀ ਧਾਰੀ ।
 ਇਤ ਕਾਲੂ ਨਾਨਕ ਪਹਿਰਾਇਆ ।
 ਨੀਕਾ ਕੇਸਰ ਸਭ ਨਿਛਵਾਇਆ ।
 ਚੜੀ ਬਰਾਤ ਅਤਿ ਬਨੀ ਬਨਾਇ ।
 ਜਾ ਕੀ ਸੋਭਾ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
 ਗ੍ਰਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਰਿਧ ਪਹੁਚੀ ਬਹੁ ਭਾਇ ।
 ਜੋਸੀ ਜਾ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਚਾਹਿ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਇਹ ਕੀਨਾ ਖੇਲ ।
 ਸਭਸ ਨਗਰ ਰਿਧ ਦੀਨੀ ਮੇਲ ।
 ਸਭ ਜਨ ਬਿਸਮੇ ਇਹ ਕਿਆ ਭੇਵ ।
 ਰਿਧ ਕਹਾ ਤੇ ਆਈ ਦੇਵ ।
 ਰਾਉ ਰੰਗ ਘਰਿ ਰੋਟੀ ਦੀਨ ।
 ਗਤਿ ਬਿਅੰਤ ਕਿਨਹੂੰ ਨ ਚੀਨ ।
 ਸਬਦ ਅਨਾਹਤ ਹੋਤ ਸੁਹਾਏ ।
 ਗੁਪਤ ਲੋਕ ਸੁਭ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ।
 ਸਭ ਲੋਕਨ ਜਾਨਿਓ ਮਨ ਮਾਹੀ ।
 ਏ ਬਡਪੁਰਖਾ ਸੰਸੈ ਨਾਹੀ ।
 ਨਗਰ ਲੋਕ ਸਭ ਦੇਖਨ ਆਏ ।
 ਦੇਖ ਬਰਾਡੈ ਅਤਿ ਬਿਗਸਾਏ ।
 ਅਤਿ ਅਨੂਪ ਹੈ ਸਭ ਪਰਕਾਰ ।
 ਬਾਜੇ ਬਾਜੇ ਝੰਮਰ ਡਾਰ ।
 ਸਭ ਸੁਰਜਨ ਮਨ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ ।
 ਏ ਦੂਲੇ ਸਾਚੇ ਅਉਤਾਰ ।
 ਐਸੇ ਦੂਲੇ ਕਹੂੰ ਨ ਪੇਖਿਉ ।
 ਰੂਪ ਖਾਣ ਇਹ ਦੂਲੇ ਦੇਖਿਉ ।
 ਜੋ ਦੇਖੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਲਗਾਇ ।
 ਤਾ ਕੇ ਮਨ ਲੇ ਦੇਵੈ ਨਾਹਿ ।
 ਸਭੈ ਲੋਕ ਹਰਖੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
 ਏ ਅਚਰਜ ਕਛੁ ਲਖਿਨ ਨ ਜਾਇ ।
 ਮੂਲੇ ਮਨ ਤਬ ਉਦਮ ਕੀਆ ।
 ਆ ਬਰਾਤ ਕਾ ਆਗਾ ਲੀਆ ।
 ਡੇਰਾ ਦੀਨਾ ਮਨ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ।
 ਫਿਰ ਸਭ ਕੀਨੀ ਕੁਲ ਕੀ ਰੀਤ ।
 ਫੁਨ ਪੂਤਕ ਭਰ ਖਾਰੇ ਲਿਆਏ ।
 ਅਤਿ ਮੀਠੀ ਖਾ ਸਭੇ ਅਘਾਏ ।
 ਫੁਨ ਜਾ ਬੈਠੇ ਬੇਦੀ ਮਾਹਿ ।
 ਸਮਧੀ ਸਮਧੀ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ।

ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਕੀ ਆਈ ਨਾਰ ।
 ਹਿਤ ਸਿਉ ਗਾਵੈ ਮੰਗਲਚਾਰ ।
 ਬਿਪ ਕਰੈ ਅਤਿ ਬੇਦ ਉਚਾਰ ।
 ਸਭ ਬਿਧ ਕਰ ਪੂਜਾ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਬਿਧਵਤ ਨਾਨਕ ਲਾਵਾਂ ਲੀਨ ।
 ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਸਭ ਬਿਧ ਕੀਨ ।
 ਬਿਪਨ ਕੇ ਬਹੁ ਦੀਨੇ ਦਾਨ ।
 ਦਾਨ ਦੇਇ ਫਿਰ ਕੀਨੇ ਮਾਨ ।
 ਦੂਲੇ ਦੁਲਹਨਿ ਭੀਤਰਿ ਗਏ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮਨ ਆਨੰਦ ਭਏ ।
 ਪ੍ਰਾਤੈ ਜੇਵਨ ਵਾਰ ਖਿਲਾਈ ।
 ਅਤ ਮੀਠੀ ਕਛੁ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ।
 ਮੰਗਤ ਜਨ ਸਭ ਕਰੈ ਅਸੀਸ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਲਾਖ ਬਰੀਸ ।
 ਤੀਜੈ ਦਿਨ ਅਤ ਵਰੀ ਸੁਹਾਈ ।
 ਜਾ ਕੀ ਛਬ ਕਿਛੁ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਕਛੁਅਕ ਦਿਨ ਤਹ ਰਹੈ ।
 ਸੋਧ ਨਿਛਤ੍ਰ ਬਿਦਾ ਤਬ ਭਏ ।
 ਮੂਲੇ ਦਾਜਾ ਬਹੁਤਾ ਦੀਨਾ ।
 ਸਭ ਭਾਈਅਨਿ ਮੈ ਅਤਿ ਜਸ ਲੀਨਾ ।
 ਗਰ ਮੈ ਅੰਚਰ ਲੀਨਾ ਡਾਰ ।
 ਬਿਨਤੀ ਕੀਨੀ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ।
 ਕਾਲੂ ਰਾਮੇ ਅਉ ਜੈ ਰਾਮ ।
 ਮੂਲੇ ਕਉ ਕੀਨਾ ਬਹੁ ਮਾਨ ।
 ਡੋਲੀ ਪਰ ਬਹੁ ਦੁਬ ਘੁਮਾਇ ।
 ਡਾਰ ਦੀਆ ਕਉ ਲੈ ਜਾਇ ।
 ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਬਿਦਾ ਤਬ ਭਏ ।
 ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਕੇ ਅਗਮ ਕੀਏ ।
 ਤਹਾ ਨਾਨਕੀ ਜੋਤੀ ਨਾਰ ।
 ਹਿਤ ਸਿਉ ਗਾਵੈ ਮੰਗਲਚਾਰ ।

ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਿਨ ਕੀਨ ਵਧਾਈ ।
 ਤਾਸ ਪ੍ਰੀਤ ਕਛੁ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ।
 ਕਛੁ ਦਿਨ ਸਭ ਹੀ ਠਾਂ ਰਹੇ ।
 ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਨ ਆਨਦ ਲਹੇ ।
 ਫੁਨ ਸਭ ਬਿਦਾ ਭਏ ਹਿਤ ਸਾਥ ।
 ਸਭ ਜਨੇਤ ਦੁਲੈ ਗੁਰ ਨਾਥ ।
 ਦੁਲਹਨ ਲੇ ਨਾਨਕ ਘਰਿ ਆਏ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮਿਲ ਕਾਜ ਸੁਹਾਏ ।
 ਝੰਗਰ ਅਰ ਜੋ ਬੇਦੀ ਨਾਥ ।
 ਤੋ ਆਏ ਬਡ ਫੁਬ ਕੇ ਸਾਥ ।
 ਸਭ ਸੁਖ ਸਿਉ ਪਹੁਚੇ ਘਰਿ ਆਇ ।
 ਦਾਨ ਦੀਏ ਮਨ ਅਤ ਸੁਖ ਪਾਇ ।
 ਅਪਨੇ ਘਰ ਅਤਿ ਮੰਗਲ ਕੀਨ ।
 ਸਭਸ ਨਗਰ ਕੇ ਰੋਟੀ ਦੀਨ ।
 ਝੰਗਰ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੇ ਗਏ ।
 ਭਾਈ ਬੰਧ ਬਿਦਾ ਸਭ ਭਏ ।
 ਜਾਚਕ ਭਟ ਲਾਗੀ ਪਹਿਰਾਏ ।
 ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਤੇ ਸਭੇ ਜਿਧਾਏ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੁਖ ਸਿਉ ਤਹ ਰਹੇ ।
 ਕਾਲੂ ਆਦ ਸਭਨਿ ਸੁਖ ਲਹੇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਹਿਤ ਸੋ ਸਾਖੀ ਉਚਰ ਸੁਨਾਇ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਕੰਨਿਆ ਹੋਇ ਬਿਵਾਹਿ ।
 ਤਿਸ ਗ੍ਰਿਹ ਸੰਤਤ ਹੋਇ ਸੁਖਾਰੀ ।
 ਸਾਖੀ ਉਚਰ ਸ੍ਰਵਨ ਜਿਨ ਧਾਰੀ ।
 ਜੋ ਕੋ ਪੜੈ ਸੁਨੈ ਚਿਤ ਲਾਇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਹੋ ਤਿਸੈ ਸਹਾਇ । ੧੩ ।
 ਬੋਲ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

14. ਸਾਖੀ : (ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰੀ)

ਕਛੁ ਦਿਨ ਤਿਲਵੰਡੀ ਰਹੇ ਸੁਖ ਸਿਉ ਨਾਨਕ ਰਾਇ ।
ਬਹੁਰੇ ਦੁਲਹਨਿ ਸਾਥ ਲੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਪਹੁੰਚੇ ਆਇ । ੧ ।

ਦੁਇਪਈ—

ਕਛੁ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਘਰ ਮੇਂ ਰਹੇ ।
ਪੁਨ ਕਾਲੁ ਸਿਉ ਕਹਿਤੇ ਭਏ ।
ਜੇ ਅਬ ਤੁਮਰੀ ਆਗਿਆ ਹੋਇ ।
ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਕੋ ਜਾਵੈ ਦੋਇ ।
ਮੰਦੀਖਾਨੇ ਕਾ ਹੈ ਕਾਮ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਮਗ ਦੇਖੈ ਜੈ ਰਾਮ ।
ਕਾਲੁ ਮਨ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਅਤਿ ਭਇਉ ।
ਨਾਨਕ ਬਾਕ ਭਲੇ ਤੁਮ ਕਹਿਉ ।
ਸੁਭ ਨਿਛਰੁ ਸੁਭ ਦਿਵਸ ਦਿਖਾਇ ।
ਬਿਦਾ ਭਏ ਤਬ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ ।
ਬਹੁਰੇ ਰਾ ਕੇ ਮਿਲੇ ਦਿਆਲ ।
ਬਿਦਾ ਲੀਨ ਰਾ ਭਏ ਖੁਸਾਲ ।
ਮੁਹਿ ਨ ਬਿਸਾਰੈ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ।
ਰਾ ਕਹੇ ਇਹ ਬਚਨ ਰਸਾਲ ।
ਗੁਰ ਤਾ ਕੋ ਕੀਨਾ ਸਨਮਾਨ ।
ਤੂੰ ਹਮਰੇ ਪ੍ਰਾਨਨਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਨ ।
ਰਬ ਈਨੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਾਇ ।
ਮਾਤਾ ਚੋਣੀ ਜੰਗ ਸੁਹਾਇ ।
ਕਛੁ ਦਿਨ ਮੈਂ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਕੋ ਆਏ ।
ਸਭ ਦੀਨਨ ਮਨ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ।
ਜੈ ਰਾਮ ਆਦ ਸਭ ਆਏ ਧਾਇ ।
ਭਾਭੀ ਮਿਲੀ ਨਾਨਕੀ ਆਇ ।

ਸੁਖ ਸਿਉ ਬਸਨ ਲਗੇ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਕੋ ਤਿਨ ਕਾ ਭੇਵ ।
 ਮੰਦੀਖਾਨਾ ਲੀਆ ਸਮਾਲ ।
 ਸਈ ਕਰੈ ਜੁ ਤਿਸ ਕੀ ਚਾਲ ।
 ਦੇਇ ਦਿਲਾਵੈ ਖਰਚੈ ਖਾਇ ।
 ਮੂਲਾ ਚੰਦੋ ਸੁਣ ਦੁਖ ਪਾਇ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਬੀਤੇ ਬਹੁਤੇ ਮਾਸ ।
 ਚੰਦੋ ਆਈ ਨਾਨਕੀ ਪਾਸ ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਸਭ ਬਿਧ ਕਹਿ ਸਮਝਾਈ ।
 ਖਾਣ ਪਾਣ ਕੋ ਕਛੁ ਘਟ ਨਾਹੀ ।
 ਭੂਖਨ ਬਸਤਰ ਭਰੇ ਪਿਟਾਰ ।
 ਸਭੀ ਸਉਜ ਸਿਉ ਪੂਰ ਭੰਡਾਰ ।
 ਦਾਸੀ ਆਗੈ ਟਹਲਿ ਕਮਾਹਿ ।
 ਸਭ ਸੰਪਤ ਹੈ ਘਰਿ ਕੇ ਮਾਹਿ ।
 ਚੋਣੀ ਸਿਉ ਨਾਨਕ ਨਹੀ ਬੋਲੇ ।
 ਯਾ ਤੇ ਮੋਰਾ ਮਨ ਅਤਿ ਭੋਲੇ ।
 ਮੈ ਭਾਖੀ ਤੁਮ ਸੋ ਇਹ ਬਾਣੀ ।
 ਤੂੰ ਸੁਰਜਨ ਹੈ ਸਮਝ ਸਿਆਣੀ ।
 ਨਾਨਕੀ ਤਾ ਕੋ ਕੀਨ ਦਿਲਾਸਾ ।
 ਠਾਕੁਰ ਪੂਰੇਗੇ ਸਭ ਆਸਾ ।
 ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਘਰਿ ਜਾਵੋ ਮਾਸੀ ।
 ਹੋਇ ਅਚਿੰਤ ਤੁਮ ਭਜੋ ਉਦਾਸੀ ।
 ਤੇ ਤੁਲਸਾ ਨਾਨਕ ਪੈ ਜਾਉ ।
 ਮੋਰਾ ਕਹਿ ਤੂੰ ਟੇਰ ਲਿਆਉ ।
 ਤੁਲਸਾ ਆ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਨਾਨਕੀ ਬੋਲਨ ਮੰਗਿ ਪਠਾਇਉ ।
 ਚਲੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਮਿਲ ਫਿਰ ਆਉ ।
 ਬਹਨ ਪਿਆਰੀ ਦਰਸ ਦਿਖਾਉ ।
 ਤੁਲਸਾ ਸੰਗ ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਏ ।
 ਨਾਨਕੀ ਪੇਖ ਬਹੁਤ ਸੁਖ ਪਾਏ ।

ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਬ ਉਚਰੇ ਬੈਨ ।
 ਕਿਆ ਆਗਿਆ ਹੈ ਮੇਰੀ ਭੈਨ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਪਿਆਰੇ ਭਾਈ ।
 ਏਕ ਬਾਤ ਮੇਰੇ ਜੀ ਆਈ ।
 ਭਾਭੀ ਸਭ ਬਾਤਨ ਹੈ ਸੁਖੀ ।
 ਤੁਮ ਨਹੀ ਬੋਲੋ ਯਾ ਤੇ ਦੁਖੀ ।
 ਚੰਦ ਭੀ ਮੁਹਿ ਦੀਨ ਉਲਾਨਾ ।
 ਯਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਅਕੁਲਾਨਾ ।
 ਅਉਰ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨ ।
 ਬਿਨਾ ਸਕਤਿ ਨਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ।
 ਰਿਖੀ ਮੁਨੀਸਰ ਅਉ ਤੂੰ ਦੇਵ ।
 ਸਭ ਸੰਗ ਸਕਤ ਪ੍ਰਗਟ ਇਹ ਭੇਵ ।
 ਵੁਨ ਵਹ ਅਬ ਤੁਮ ਚਰਨੋ ਲਾਗ ।
 ਬਾਹ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਸੰਭਾਰ ।
 ਨੈਨੋ ਦੱਖੋ ਤੁਮਰੀ ਔਸ ।
 ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਬਾਢੈ ਤੁਮਰੇ ਬੰਸ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਸੁਨੋ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ।
 ਮੈਂ ਸਭ ਮਾਨੇ ਤੁਮਰੇ ਬੈਨ ।
 ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਅਪਨੇ ਘਰਿ ਆਏ ।
 ਮਾਤਾ ਚੋਣੀ ਮਨਿ ਸੁਖ ਪਾਏ ।
 ਬਤੀਸ ਬਰਸ ਕੇ ਨਾਨਕ ਭਏ ।
 ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਖੇਲ ਦਿਖਾਵਾਹ ਨਏ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮਿਉ ਪ੍ਰਤਾ ।
 ਜੋਗ ਸੁ ਜੋਗੀ ਅਤਿ ਅਉਧੁਤਾ ।
 ਸਿਰੀਚੰਦ ਤਿਹ ਨਾਮ ਸੁਹਾਇਆ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮਿਲ ਮੰਗਲ ਗਾਇਆ ।
 ਮੂਲੇ ਚੰਦੋ ਸੁਣਾ ਸੁਭਾਇ ।
 ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
 ਕਾਲੂ ਘਰਿ ਅਤਿ ਭਈ ਵਧਾਈ ।
 ਸਭੈ ਸੁਮਾਰਖ ਦੇਵਨ ਆਈ ।

ਘਰਿ ਘਰਿ ਹੁਆ ਮੰਗਲਚਾਰ ।
 ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਸੋ ਸਭ ਨੋ ਪਿਆਰ ।
 ਤਿਤ ਦਿਨ ਦਾਨ ਸੁ ਦਏ ਅਪਾਰ ।
 ਘਰਿ ਘਰਿ ਸਭ ਹੀ ਇਛਾ ਧਾਰ ।
 ਫੁਨ ਸਭ ਕੀਨੀ ਕੁਲ ਕੀ ਰੀਤ ।
 ਜੋ ਰਾਮ ਨਾਨਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤ ।
 ਪਾਚ ਬਰਸ ਕੇ ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਭਏ ।
 ਉਹ ਭੀ ਖੇਲ ਦਿਖਾਵਹਿ ਨਏ ।
 ਜੈਸਾ ਬਾਪੂ ਤੈਸਾ ਪੂਤ ।
 ਗੁਰ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ਅਤਿ ਅਉਧੂਤ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਨਾਮ ਦਾਨ ਸਿਉ ਕਾਮ ।
 ਅਉਰ ਨ ਬਾਛਾ ਮਨ ਅਭ ਰਾਮ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਖੇਲ ਗੂੜ ਗੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ।
 ਸੰਤ ਦਾਸ ਪਗਿ ਪਰਿ ਬਲਿਹਾਰ । ੧੪ ।
 ਬੋਲੇ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

15. ਸਾਖੀ : (ਵੇਈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼)

ਗ੍ਰਿਹਤਾਸ੍ਰਮ ਅਥ ਲਗ ਕੀਉ¹ ਆਖੀ ਜੋਗ² ਕਮਾਇ ।
ਆਪ ਸੁ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ³ ਹੈ ਲੋਕਿਨ ਪੰਥ⁴ ਬਤਾਇ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਇਕ ਦਿਨ ਸਾਧੂ ਆਵਤਿ ਭਏ ।
ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੇ ਦਰਸਨਿ ਲਹੇ ।
ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰਿ ਤਿਨ ਆਦਰ ਕੀਆ ।
ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਇਉ ਤਾਕਾ ਹੀਆ ।
ਤਿਨ ਪ੍ਰਛਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹੀਲਾ ।
ਜਾ ਤੇ ਤੇਰਾ ਮੁਖੁ ਹੈ ਪੀਲਾ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਪ੍ਰੇਮੀ ਕੇ ਇਹ ਚਾਰ ਸਦਾ ਸੰਗ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ।
ਰੰਗ ਜਰਦ ਮੁਖ ਆਹ ਨੀਂਦ ਨਹੀ ਦ੍ਰਿਗ ਜਲ ਬਹੈ । ੧ ।

ਨਾਨਕਵਾਚ—

ਕਹੋ ਕਹਾ ਹੋ ਸਾਧ ਜੋ ਬੇਦਨ ਮੈ ਚਿਤ ਗਹੀ ।
ਸੋ ਤੇ ਅਗਤ ਅਗਾਧ ਬਿਨ ਨਾਏ ਖਾਵੈ ਨਾਹੀ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਖੜੀ ਹਮ ਆਹਿ ।
ਬਿਨ ਨਾਏ ਮੁਖ ਕਛੂ ਨ ਪਾਹਿ ।
ਸਾਧ ਬਾਕ ਕਛੂ ਲਖਿਓ ਨਾਹਿ ।
ਫਿਰ ਉਮਦੇਸ ਕਰੈ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ।
ਸਾਧ ਕਹੈ ਉਠਿ ਪ੍ਰਾਤ ਨਹਾਈਐ ।
ਕਛੂ ਭੋਜਨ ਮੁਖ ਸੋ ਤਬ ਪਾਈਐ ।
ਯਾ ਤੇ ਕਵਲ ਤੋਹਿ ਰਹੇ ਹਰੈ ।
ਅਗੈ ਜੋ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੈ ।

¹ਅ. ਕੀਯੋ

²ਅ. ਜੋਗੁ

³ਅ. ਬ੍ਰਹਮ

⁴ਅ. ਪੁੰਥ

ਤਿਸ ਦਿਨ ਤੇ ਨਿਤ ਪ੍ਰਾਤ ਨਹਾਵੇ ।
 ਕਛੁ ਮੁਖ ਮੇਲ ਹਟੀ ਚਲਿ ਆਵੇ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਬੀਤੇ ਹੈ ਬਹੁ ਮਾਸ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਪਰਮ ਹੁਲਾਸ ।
 ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਹਿ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਚਿਤ ਕਛੁ ਨ ਚਾਹਿ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਨਾਮ ਦਾਨ ਸਿਉ ਕਾਮ ।
 ਅਉਰ ਨਾ ਬਾਂਛਾ ਮਨ ਅਭਰਾਮ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਨਾਵਨ ਗਏ ।
 ਲੇ ਟੁਬਕੀ ਜਲ ਭੀਤਰ ਰਹੇ ।
 ਖਬਰ ਭਈ ਸਭ ਲੋਕਨ ਮਾਹਿ ।
 ਨਾਨਕ ਜਲ ਤੋ ਨਿਕਸੇ ਨਾਹਿ ।
 ਕਉ ਕਹੈ ਕਤ ਹੂੰ ਦੂਰ ਗਇਆ ।
 ਕਉ ਕਹੈ ਦੂਬ ਖਾਵਤ ਭਇਆ ।
 ਕਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਹੈ ਪੂਰਾ ।
 ਇਹ ਕੁਛ ਖੋਲ ਦਿਖਾਵੈ ਸੂਰਾ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਨਾਨਕੀ ਬਿਸਮੈ ਭਏ ।
 ਨਾਨਕ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਵਹਿ ਨਏ ।
 ਇਹ ਸਭ ਬਾਤ ਖਾਨ ਸੁਨ ਪਾਈ ।
 ਨਾਨਕ ਜਲ ਤੇ ਨਿਕਸੇ ਨਾਹੀ ।
 ਝੀਵਰ ਸਭ ਹੀ ਖਾਨ ਬੁਲਾਏ ।
 ਮਹਾਂ ਜਾਲ ਤਿਨ ਸਭ ਨੋ ਪਾਏ ।
 ਦੂਢ ਥਕੇ ਕਛੁ ਖੋਜ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਚਲਿਤ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਖਾਨ ਕਹਿਆ ਸੁਨੀਐ ਜੈ ਰਾਮ ।
 ਨਾਨਕ ਇਹ ਕਿਆ ਕੀਨੇ ਕਾਮ ।
 ਅਉਰ ਬਾਤ ਜੈ ਰਾਮ ਸੁਨੀਜੈ ।
 ਨਾਨਕ ਕੋ ਲੇਖਾ ਤੁਮ ਦੀਜੈ ।
 ਤਬ ਬੋਲਾ ਭਾਈ ਜੈ ਰਾਮ ।
 ਜੋ ਨਾਨਕ ਆਵੈ ਨਹੀ ਖਾਨ ।

ਦਾਮ ਦਾਮ ਕਾ ਲੇਖਾ ਦੇਉ ।
 ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਪੁਨ ਚਰਨਨ ਸੇਉ ।
 ਇਤ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਿਕਸ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਬੈਠੇ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ।
 ਸਭ ਲੋਕਨ ਮਨ ਅਚਰਜ ਲਹਿਉ ।
 ਇਤਨੇ ਦਿਨ ਜਲ ਮੈ ਕਤ ਰਹਿਉ ।
 ਸਭੀ ਲੋਕ ਦੇਖਨ ਕੋ ਆਏ ।
 ਜੈ ਰਾਮੋ ਤਬ ਹੀ ਸੁਨ ਪਾਏ ।
 ਸੋ ਆਇਉ ਨਾਨਕ ਪੈ ਧਾਇ ।
 ਹਿਤ ਸਿਉ ਲੀਲਾ ਕੰਠ ਲਗਾਇ ।
 ਦ੍ਰਿਗ ਭਰਿ ਆਏ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਚਿਤ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
 ਪੁਨ ਜੈ ਰਾਮੋ ਸਬਦ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਲੇਖੇ ਕਾਰਨ ਖਾਨ ਬੁਲਾਇਆ ।
 ਸੁਨ ਬਚਨ ਨਾਨਕ ਉਠ ਚਲਾ ।
 ਜਿਸ ਕੀ ਅਬਗਤਿ ਪੂਰਨ ਕਲਾ ।
 ਖਾਨਹਿ ਤਬ ਜੈ ਰਾਮੋ ਕਹੀ ।
 ਨਾਨਕ ਆਏ ਹੈ ਘਰਿ ਸਹੀ ।
 ਲੇਖਾ ਲੀਜੈ ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਜੈ ।
 ਸਰੋਪਾਇ ਨਾਨਕ ਕਉ ਦੀਜੈ ।
 ਖਾਨੇ ਜਾਦੋ ਰਾਇ ਬੁਲਾਇਆ ।
 ਲੇਖਾ ਲੇ ਕਹਿ ਤਿਸੇ ਸਿਝਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਲੇਖਾ ਹਿਤ ਸੋ ਦੀਆ ।
 ਦਾਮ ਦਾਮ ਕਾ ਲੇਖਾ ਕੀਆ ।
 ਲੇਖੇ ਮੈ ਇਹ ਫਾਜਲ ਗਏ ।
 ਪੰਜ ਦੋ ਸੈ ਅਰ ਸਾਠ ਰੁਪਏ ।
 ਲੇਖਾ ਜਾਦੋ ਰਾਇ ਬਤਾਇਆ ।
 ਖਾਨ ਦੇਖ ਅਤ ਹੀ ਬਿਸਮਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਦੀਨਾ ਦਾਨ ਅਪਾਰ ।
 ਇਸ ਕਾ ਕਛੁ ਨ ਲਖੀਐ ਸਾਰ ।

ਦਉਲਤ ਖਾਨ ਨਾਨਕੇ ਕਹਿਆ ।
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਮੈਂ ਤੋਂ ਪਰ ਭਇਆ ।
 ਅਪਨੇ ਪੈਸੇ ਅਰ ਬਹੁ ਲੇਇ ।
 ਕਾਮ ਆਪਨੇ ਕੋ ਚਿਤ ਦੇਇ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਖਾਨ ਸੁਜਾਨ ।
 ਇਨ ਕਾ ਮਨ ਦੁਨੀਆ ਕੀ ਕਾਨ ।
 ਭਈ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ।
 ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਹੈ ਬਿਰੀਆ ।
 ਅਉਰ ਕਾਜ ਮੇਰੇ ਨਹੀ ਕਾਮ ।
 ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ । ੧ ।
 ਖਾਨ ਰਹਿਉ ਬਹੁਤਾ ਸਮਝਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਚਿਤ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹਿ ।
 ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਅਪਨਾ ਦੂਬ ਲੇਉ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਫਕੀਰਨ ਦੇਉ ।
 ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਬਾਹਰਿ ਪਗ ਧਾਰੋ ।
 ਗ੍ਰਿਹ ਨ ਗਇਉ ਜਾ ਬੈਠ ਕਿਨਾਰੋ ।
 ਜੋ ਰਾਮੇ ਚਿਤ ਚਿਤਾ ਭਈ ।
 ਜੋ ਉਤ ਭਈ ਸੁ ਘਰਿ ਮੈਂ ਕਹੀ ।
 ਬਹਿਨ ਬਿਆਕਲ ਅਤਿ ਹੀ ਭਈ ।
 ਚੋਣੀ ਮਾਤਾ ਸੁਧ ਬੁਧ ਗਈ ।
 ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਤਿਸ ਦੀਨ ਦਿਲਾਸਾ ।
 ਚਿਤ ਬਿਰ ਕਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਸਾ ।
 ਇਹ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਮੂਲੇ ਸੁਨ ਪਾਇਆ ।
 ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਨੀ ਤਬ ਉਠ ਧਾਇਆ ।
 ਮੂਲੇ ਕਾ ਸਾਮਾ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਸਕਲ ਸੁਨਾਏ ਭੰਵ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਆ ਦਲ ਨਾਨਕ ਪਾਸ ।
 ਹਮ ਭੀ ਦੇਖੋ ਤਿਸ ਕਿਆ ਆਸ ।
 ਸਾਮਾ ਭੀ ਬਾ ਕੁਛ ਗੁਨਵਾਨ ।
 ਤਿਨ ਦੇਖੋ ਨਾਨਕ ਭਗਵਾਨ ।

ਦਰਸਨ ਦੇਖ ਸੀਤਲ ਚਿਤ ਭਇਉ ।
 ਤਉ ਭੀ ਕਛੁ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਹੇ ਨਾਨਕ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀਜੈ ।
 ਸਾਂਤ ਬੁਧ ਘਟਿ ਮੈ ਧਰਿ ਲੀਜੈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਜਾਨਸੁ ਗਿਆਨ ।
 ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਮੈ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ।

ਬਸੰਤ ਮਹਲਾ ੧—

ਨਾਜਾ ਬਾਲਕੁ ਨਗਰੀ ਕਾਚੀ ਦੁਸਟਾ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੈ ।
 ਦੁਇ ਮਾਈ ਦੁਇ ਬਾਪਾ ਪੜੀਅਤਿ ਪੰਡਿਤ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੈ ।
 ਸੁਆਮੀ ਪੰਡਿਤਾ ਤੁਮ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ।
 ਕਿਨ ਬਿਧ ਪਾਵਉ ਪ੍ਰਾਨ ਪਤੀ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
 ਭੀਤਰ ਅਗਨਿ ਬਨਾਸਪਤਿ ਮਉਲੀ ਸਾਗਰੁ ਪੰਡੈ ਪਾਇਆ ।
 ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਘਰ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਨ ਪਾਇਆ । ੨ ।
 ਰਾਮ ਰਵੰਤਾ ਜਾਣੀਐ ਇਕ ਮਾਈ ਭੋਗੁ ਕਰੇਇ ।
 ਤਾ ਕੇ ਲਖਣ ਜਾਣੀਅਹਿ ਖਿਮਾ ਧਨੁ ਸੰਗ੍ਰਹੇਇ । ੩ ।
 ਕਹਿਆ ਸੁਣਹਿ ਨ ਖਾਇਆ ਮਾਨਹਿ ਤਿਨ ਹੀ ਸੰਤੀ ਵਾਸਾ ।
 ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਖਿਨੁ ਤੋਲਾ ਖਿਨੁ ਮਾਸਾ । ੪ ।
 ਸਾਮੇ ਤਬ ਮੂਲੇ ਸਿਉ ਕਹਿਆ ।
 ਨਾਨਕ ਲਹਿਣਾ ਥਾ ਸੋ ਲਹਿਆ ।
 ਮੂਲੇ ਫੁਨ ਬਹੁ ਬਾਤਾ ਕੀਨ ।
 ਨਾਨਕ ਕਛੁ ਨ ਉਤਰਿ ਦੀਨ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਾਮੇ ਚਿਤ ਲੀਨਾ ।
 ਮੂਲੇ ਸਹਿਤ ਪਿਆਨਾ ਕੀਨਾ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਬੀਤੇ ਹੈ ਤ੍ਰੈ ਮਾਸਾ ।
 ਜਨਮ ਤਭੇ ਤਬ ਲਖਮੀ ਦਾਸਾ ।
 ਰਿਧ ਨਿਧ ਸਿਉ ਸਭ ਘਰ ਭਰਿ ਰਹਿਉ ।
 ਘਰ ਲੋਕਨਿ ਮਨ ਅਚਰਜ ਲਹਿਉ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਮਨ ਆਨੰਦ ਭਏ ।
 ਬੇਦੀ ਪਲਤਨ ਅਤਿ ਸੁਖ ਲਏ ।

ਮੂਲਾ ਸੁਨਤ ਖਾਨ ਪੈ ਆਇਆ ।
ਤਾ ਕੋ ਇਹ ਕਹਿ ਮਤਾ ਸੁਨਾਇਆ ।

ਨਾਨਕ ਕੇ ਜੋ ਤੋ ਪੈ ਦਾਮ ।
ਦੇਉ ਖਾਨ ਤਿਸ ਘਰ ਕੇ ਕਾਮ ।
ਵਾ ਕੇ ਘਰ ਕੀ ਹੋਇ ਗੁਜਰਾਨ ।
ਦੁਆਇ ਦੇਹ ਤੁਝ ਕੋ ਹੇ ਖਾਨ ।
ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਮੂਲਾ ਸੁਨਿ ਲੇਹਿ ।
ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਫਕੀਰਨਿ ਦੇਹਿ ।

ਮੂਲਾ ਕਹਿ ਉਹ ਭਇਆ ਦਿਵਾਨਾ ।
ਤਿਸ ਕਾ ਸੁਖਨ ਭਲੇ ਤੁਮ ਮਾਨਾ ।
ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਜੈ ਰਾਮ ਸੁਨੀਜੈ ।
ਇਸ ਝਗੜੇ ਕੋ ਕਹੁ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ।
ਜੈ ਰਾਮੈ ਤਬ ਕੀਨ ਬਖਾਨ ।
ਨਾਨਕ ਕੋ ਫਿਰ ਪੂਛੋ ਖਾਨ ।

ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਨੀਕੀ ਤੈ ਕਹੀ ।
ਮੁੱਲਾਂ ਕਰ ਆਵੈ ਕਛੁ ਸਹੀ ।
ਖਾਂ ਨੇ ਮੁੱਲਾਂ ਭਲੇ ਮੰਗਾਏ ।
ਤਿਨ ਕੋ ਮਤਲਬ ਸਗਲ ਸਿਝਾਏ ।
ਤੁਮ ਜਾ ਦੇਖੋ ਨਾਨਕ ਤਾਈਂ ।
ਭਇਉ ਦਿਵਾਨਾ ਕੰ ਸੁਧ ਮਾਹੀਂ ।

ਮੁੱਲਾਂ ਆਏ ਨਾਨਕ ਪਾਸ ।
ਪੜ੍ਹ ਮੰਤ੍ਰ ਅਰ ਫੁਕੈ ਸਾਸ ।
ਬਲੈ ਕਹੁ ਰੇ ਕਿਆ ਹੈ ਨਾਉ ।
ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਕਿਤ ਤੇਰੇ ਥਾਉ ।
ਸਾਚ ਬੋਲ ਨਹਿ ਦੇਹਿ ਸਜਾਇ ।
ਹਸਿ ਬੋਲੈ ਤਦ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ ।

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੧ ਸਲੋਕ—

ਧ੍ਰਿਗ ਤਿਨਾ ਦਾ ਜੀਵਿਆ ਜੋ ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਵੇਚਹਿ ਨਾਉ ।
ਖੇਤੀ ਜਿਨ ਕੀ ਉਜੜੀ ਖਲਵਾਏ ਕਿਆ ਥਾਉ । ੧ ।

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧

ਕੋਈ ਆਖੈ ਭੂਤਨਾ ਕੋ ਕਹੈ ਬੇਤਾਲਾ ।
 ਕੋਈ ਆਖੈ ਆਦਮੀ ਨਾਨਕੁ ਵੇਚਾਰਾ । ੧ ।
 ਭਇਆ ਦਿਵਾਨਾ ਸਾਹ ਨਾ ਨਾਨਕੁ ਬਉਰਾਨਾ ।
 ਹਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਾ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
 ਤਉ ਦੋਵਾਨਾ ਜਾਣੀਐ ਜਾਂ ਭੈ ਦੋਵਾਨਾ ਹੋਇ ।
 ਏਕੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਹਰਾ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇ । ੨ ।
 ਤਉ ਦੋਵਾਨਾ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਏਕਾ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ।
 ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਖਸਮ ਕਾ ਦੂਜੀ ਅਵਰੁ ਸਿਆਣਪ ਕਾਇ । ੩ ।
 ਤਉ ਦੋਵਾਨਾ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਸਾਹਿਬ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ।
 ਮੰਦਾ ਜਾਣੈ ਆਪ ਕਉ ਅਵਰੁ ਭਲਾ ਸੰਸਾਰੁ । ੪ । ੧ ।
 ਮੂਲਾਂ ਜੰਤ ਮੰਤ ਕਰ ਰਹੇ ।
 ਬਾਕ ਪਰੇ ਕਛੁ ਅੰਤ ਨ ਲਹੇ ।
 ਦਉਲਤ ਖਾਨੈ ਤਿਨੈ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਹਮੇ ਗਉਸ ਲਖ ਪਾਇਆ ।
 ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਕਹਿਨਾ ਭਲਿ ਨਾਹੀ ।
 ਇਹ ਤੋ ਕੁਤਬ ਖੇਲ ਰਸ ਮਾਹੀ ।
 ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਨਾਨਕ ਲੈ ਆਉ ।
 ਖਾਨ ਬੁਲਾਵੈ ਤਾਹਿ ਸੁਨਾਉ ।
 ਸੇਵਕ ਆਏ ਨਾਨਕ ਪਾਸ ।
 ਤੁਮ ਦੀਦਾਰ ਕੀ ਖਾਨੈ ਪਿਆਸ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਮੈ ਤੋ ਨਹੀ ਆਵੈ ।
 ਕਿਆ ਕੁਛ ਤੁਮਰੇ ਖਾਨ ਧਰਾਵੈ ।
 ਜਿਉ ਤਿਉ ਮਿੰਨਤ ਸੋ ਲੋ ਆਏ ।
 ਖਾਨ ਨਿਕਟ ਹਿਤ ਸੋ ਬੈਠਾਏ ।
 ਖਾਂ ਪੈ ਤੇਜ ਨ ਸਹਿਆ ਗਇਓ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਮਾਥਾ ਨਇਓ ।
 ਫੁਨ ਦਉਲਤ ਖਾਂ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ ।
 ਕਿਉ ਤਿਆਗਿਉ ਤੁਮ ਮੋਦੀਖਾਨਾ ।
 ਜੋ ਕਛੁ ਚਾਹੀਐ ਸੋਈ ਲੇਇ ।
 ਕਰੇ ਚਾਕਰੀ ਪੀਠ ਨ ਦੇਇ ।

ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਮੈ ਬੰਦਾ ਤਿਸ ਕਾ ।
 ਉਤਪਤ ਪੁਲੈ ਖੇਲ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ।
 ਖਾਨ ਕਹੇ ਭੂ ਏਕ ਧਿਆਇ ।
 ਕਰ ਨਿਸਾਜ ਹਮ ਸੋ ਅਬ ਆਇ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਬਹੁਤ ਹੈ ਭਲੈ ।
 ਤਬੈ ਖਾਨ ਕਾਜੀ ਉਠ ਚਲੈ ।
 ਸਭ ਮਸੀਤ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਜਾ ਬੈਠੇ ਇਕ ਠਾਇ ।
 ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਹੋਏ ਭੀ ਭੀਤ ।
 ਯਹ ਦਈ ਹੋਤੀ ਬਡੀ ਅਨੀਤ ।
 ਚਿਤਾਤੁਰ ਜੈ ਰਾਮ ਘਰਿ ਆਇਆ ।
 ਤਿਨ ਸਭ ਘਰ ਬਿਤੋਤ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕੀ ਤਿਸ ਕੋ ਧੀਰਜੁ ਦੀਨੈ ।
 ਕੁਮ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕ ਨਹੀ ਦੀਨੈ ।
 ਜੋ ਕਛ ਨਾਨਕ ਕੀਨਾ ਚਾਹਿ ।
 ਸੋ ਕਰਿ ਦੇਵੇ ਭੋਪੁਵਾਹਿ ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਕੁਮ ਧੀਰਜੁ ਧਰੈ ।
 ਹੋ ਅਚਿੰਤ ਉਠਿ ਭੋਜਨ ਕਰੈ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਕਹੈ ਤਬ ਸਭ ਕੁਛ ਭਾਵੈ ।
 ਸੁਖ ਸਿਉ ਸਭ ਨਾਨਕ ਘਰਿ ਆਵੈ ।
 ਮਨ ਲਾਗੋ ਜਿਹ ਬਿਧ ਜਲ ਮੀਨ ।
 ਨਿਧੇ ਆਇ ਮੁਮਾਰਖ ਦੀਨ ।
 ਨਾਨਕ ਆਇਉ ਚਿੰਤ ਨ ਕਾਇ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਕਹੀ ਸਭ ਬਾਤ ਸੁਨਾਇ ।
 ਨਿਧੇ ਕਹਿਉ ਮੈ ਇਤ ਬਿਧ ਸੁਣਿਉ ।
 ਆਪਸ ਮੈ ਮੁਲਾ ਨੇ ਭਣਿਉ ।
 ਖਾਨ ਕਾਜੀ ਨੇ ਸਿਜਦਾ ਕੀਨਾ ।
 ਨਾਨਕ ਨੇ ਤਬ ਹੀ ਹਸ ਦੀਨਾ ।
 ਕਾਜੀ ਕਹੇ ਖਾਨ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ।
 ਅਤਿ ਸਜਾਇ ਨਾਨਕ ਕੋ ਦੀਜੈ ।

ਹਮ ਤੁਮ ਜਬ ਹੀ ਸਿਜਦਾ ਕੀਨ ।
 ਇਨ ਕਾਫਰ ਤਬ ਹੀ ਹਸ ਦੀਨ ।
 ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਫੂਰਕਾਨ ਕਿਤਾਬ ।
 ਐਸੇ ਮਾਰਨ ਬਡੇ ਸਵਾਬ ।
 ਖਾਨ ਉਲਟ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਕਿਉ ਰੇ ਤੈ ਹਮ ਕੇ ਹਸਿ ਦਇਉ ।
 ਉਤ ਤੂੰ ਆਇਉ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖ ।
 ਕਰੋ ਨਿਮਾਜ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਬ ।
 ਇਤ ਤੇ ਆਇ ਕਿਨਾਰਾ ਲੀਨ ।
 ਤਾ ਤੇ ਤੈ ਉਲਟਾ ਹਸਿ ਦੀਨ ।

ਸਲੋਕ ਮ. ੧—

ਮਥਾ ਠਕੇ ਜਿਮੀ ਸਿਉ ਦਿਲ ਉਠੇ ਅਸਮਾਨ ।
 ਖਾਨ ਕਾਜੀ ਖੜੇ ਮਸੀਤ ਮੈ ਰੂਹ ਲੈ ਗਇਆ ਸੈਤਾਨ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਤੂੰ ਥਾ ਕੰਧਾਰ ।
 ਤੁਹਿ ਨਿਮਾਜ ਸੋ ਕੈਸਾ ਪਿਆਰ ।
 ਤੂੰ ਘੋੜੇ ਥਾ ਲੇਨੇ ਗਇਆ ।
 ਇਸ ਕਾਰਨ ਮੈ ਨੇ ਹਸਿ ਦਇਆ ।
 ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਇਹ ਸਾਚੀ ਬਾਤ ।
 ਲਜਤ ਹੋਇ ਨਿਵਾਇਉ ਮਾਥ ।
 ਫੁਨ ਕਾਜੀ ਨਾਨਕ ਸੋ ਕਹਿਉ ।
 ਮੈ ਸੰਗ ਕਾਹਿ ਕਰਤ ਨਾ ਭਇਉ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਘੋੜੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ।
 ਤਿਨ ਜਾਈ ਥੀ ਰਾਤ ਬਢੇਰੀ ।
 ਤੂੰ ਥਾ ਬਾਧਨ ਗਇਆ ਤਾਹਿ ।
 ਮਤ ਸੋ ਖੂਹੇ ਮੈ ਪਛਿ ਜਾਹਿ ।
 ਮੈ ਕਾ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰੋ ਨਿਮਾਜ ।
 ਇਹ ਕਾਜੀ ਇਹ ਇਤ ਕਾ ਰਾਜ ।
 ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਕਾਜੀ ਕਛੁ ਲਹਿਉ ।
 ਕਾਜੀ ਕਹਿ ਨਾਨਕ ਸਚ ਕਹਿਉ ।

ਇਹ ਤੋ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ।
 ਕਾਮਲ ਸਿਰ ਕਾਮਲ ਅਤਿ ਭਾਰਾ ।
 ਕਹਿਉ ਖਾਨ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਲੇਉ ।
 ਤੋਹਿ ਦਾਸ ਮੈ ਕਾ ਕੋ ਦੇਉ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿਓ ਖਾਨ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ।
 ਤੁਹਿ ਮਨ ਆਵੈ ਤਾ ਕੋ ਦੀਜੈ ।
 ਖਾਨ ਕਹਿਓ ਉਪਜਿਉ ਮਨ ਬਾਟ ।
 ਆਧੇ ਆਧ ਦੀਜੀਐ ਬਾਟ ।
 ਆਧੇ ਦੇਹਿ ਫਕੀਰ ਖਿਲਾਇ ।
 ਆਧੇ ਦੇਵੈ ਤੋ ਘਰਿ ਮਾਹਿ ।
 ਬਹੁਰ ਖਾਨ ਨਾਨਕ ਕੋ ਕਹੈ ।
 ਜੰਤ ਤੁਮ ਚਾਹੈ ਤਿਤ ਤੁਮ ਰਹੈ ।
 ਨਿਧੇ ਇਹ ਸਭ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ।
 ਤਬ ਲਗ ਨਾਨਕ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ।
 ਤੁਲਸੀ ਉਚੇ ਟੋਰ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਸੁਨੈ ਬਹੁ ਜੀ ਨਾਨਕ ਆਇਆ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਨਾਨਕੀ ਐਏ ਧਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਲੀਨੋ ਕੰਠ ਲਗਾਇ ।
 ਹਿਤ ਸੋ ਤਬ ਭੀਤਰ ਲੇ ਗਏ ।
 ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਚਿਤ ਪਾਵਤ ਭਏ ।
 ਫੁਨ ਪ੍ਰਛੀ ਜੀ ਕਿਤ ਬਿਧ ਭਈ ।
 ਸੋਈ ਕਹੀ ਜੋ ਨਿਧੇ ਕਹੀ ।
 ਸਭਸ ਨਗਰ ਮਨ ਭਈ ਖੁਸਾਲੀ ।
 ਨਾਨਕ ਹੈ ਪੂਰਨ ਅਉਤਾਰੀ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਤਿਸੈ ਨ ਬਿਆਪੈ ਚਿੰਤਾ ਕਾਇ ।
 ਤਾ ਕੋ ਹੋਵੈ ਧਰਮ ਸਹਾਇ ।
 ਸੰਤ ਦਾਸ ਕੀ ਬਿਨੈ ਸੁਨੀਜੈ ।
 ਦਾਸ ਜਾਨ ਅਪਨੋ ਕਰ ਲੀਜੈ । ੧੫ ।
 ਬੋਲੇ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

16. ਸਾਖੀ : (ਮਗਨਤਾ)

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਮ¹ ਕੇ ਸਦਾ ਮਗਨ² ਰਸ³ ਮਾਹਿ ।
ਨਿਸ⁴ ਦਿਨ⁵ ਚਿੰਤਾ ਮਿਤ⁶ ਕੀ ਅਉਰ ਨ ਕਛੁ ਸੁਹਾਇ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਕਬ ਨਾਨਕ ਘਰਿ ਭੀਤਰ ਰਹੈ ।
ਕਬਹੂੰ ਜਾ ਜੰਗਲ ਮੇਂ ਬਹੈ ।
ਬਹੁ ਦਿਨ ਤਿਤ ਹੀ ਬੈਠਾ ਰਹੈ ।
ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਕਾਹੂ ਨਹੀਂ ਕਹੈ ।
ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਰਹਿਤਾ ਨਿਰਧਾਰ ।
ਕਬਹੂੰ ਕਛੁ ਤੁਛ ਕਰੇ ਅਹਾਰ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ਸਮਾਧ ਧਿਆਨ ।
ਤੇਜਮਯ ਜਿਉ ਦੀਸੈ ਭਾਨ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਮੂਲਾ ਚੰਦ ਆਏ ।
ਨਾਨਕ ਕੇ ਕਟ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
ਜੋ ਤੇਰੇ ਮਨ ਥੀਅਸ ਚਾਹਿ ।
ਕਾਹੇ ਕੇ ਤੈ ਕੀਨ ਬਿਵਾਹਿ ।
ਨਾਨਕ ਕਛੁ ਨ ਉਤਰ ਦੀਉ ।
ਏਕ ਸਬਦ ਮਾਰੂ ਮੈਂ ਲੀਉ ।

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧—

ਮਿਲਿ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਪਿੰਡੁ ਕਮਾਇਆ ।
ਤਿਨਿ ਕਰਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖਾਇਆ ।
ਲਿਖੁ ਦਾਤਿ ਜੋਤਿ ਵਡਿਆਈ ।
ਮਿਲਿ ਮਾਇਆ ਸੁਰਤਿ ਗਵਾਈ । ੧ ।

¹ਅ. ਨਾਮੁ

²ਅ. ਮਗਨੁ

³ਅ. ਰਸਿ

⁴ਅ. ਨਿਸੁ

⁵ਅ. ਦਿਨੁ

⁶ਅ. ਮਿਤੁ

ਮੂਰਖ ਮਨ ਕਾਹੇ ਕਰਸਹਿ ਮਾਣਾ ।
 ਉਠਿ ਚਲਣਾ ਖਸਮੈ ਭਾਣਾ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
 ਤਜਿ ਸਾਦ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ।
 ਘਰਿ ਛਡਣੇ ਰਹੈ ਨ ਕੋਈ ।
 ਕਛੁ ਖਾਜੈ ਕਿਛੁ ਧਰਿ ਜਾਈਐ ।
 ਜੇ ਬਾਹੁੜਿ ਦੁਨੀਆਂ ਆਈਐ । ੨ ।
 ਸਜੁ ਕਾਇਆ ਪਟੁ ਹੰਦਾਏ ।
 ਫੁਰਮਾਇਸਿ ਬਹੁਤ ਚਲਾਏ ।
 ਕਰਿ ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਸੋਵੈ ।
 ਹਥੀ ਪਉਦੀ ਕਾਹੇ ਰੋਵੈ । ੩ ।
 ਘਰ ਘੰਮਣ ਵਾਣੀ ਭਾਈ ।
 ਪਾਪ ਪਥਰ ਤਰਣੁ ਨ ਜਾਈ ।
 ਭਉ ਬੇੜਾ ਜੀਉ ਚੜਾਉ ।
 ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵੈ ਕਾਹੂ । ੪ । ੧ ।
 ਇਤਨਾ ਸੁਨ ਦੋਨੋ ਉਠ ਗਏ ।
 ਨਾਨਕ ਅਬ ਦੁਨੀਆ ਤੇ ਰਹੇ ।
 ਦੋਨੋ ਜੈ ਰਾਮੈ ਘਰ ਆਏ ।
 ਨਾਨਕ ਬਹੁ ਹਿਤ ਸੋ ਬਹਠਾਏ ।
 ਕਛੁ ਦਿਨ ਤਹਾ ਬਸ ਭਏ ਉਦਾਸ ।
 ਜੈ ਰਾਮੇ ਸਿਉ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸ ।
 ਚੋਣੀ ਸੁਤ ਸਿਉ ਹਮ ਲੈ ਜਾਇ ।
 ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਦੇਇ ਸੋ ਏਕਨੇ ਖਾਇ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਕਹੈ ਮੈ ਤਿਨ ਕਾ ਦਾਸ ।
 ਮੈ ਘਰ ਮੈ ਸੋ ਤਿਨ ਕਾ ਭਾਸ ।
 ਮੂਲੇ ਤਿਨ ਸੋ ਇਹ ਠਹਰਾਈ ।
 ਲਖਮੀ ਚੋਣੀ ਹਮ ਲੇ ਜਾਈ ।
 ਤਿਨ ਸੋ ਉਲਟ ਨਾਨਕੀ ਕਹੇ ।
 ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਹਮ ਪਰ ਰਹੇ ।
 ਚੋਣੀ ਜੀ ਅਰ ਲਖਮੀ ਦਾਸ ।
 ਲੈ ਸੰਗ ਚਾਲੇ ਮਨ ਕਰ ਪਿਆਸ ।

ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਫੁਛੀ ਪੈ ਰਹੇ ।
 ਦੇਨਹੁ ਕੇ ਮੂਲਾ ਲੈ ਗਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ । ੧੬ ।
 ਬਲੇ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ।

17. ਸਾਖੀ : (ਮਰਦਾਨਾ ਰਬਾਬ ਲੈਣ ਗਿਆ)

ਮਰਦਾਨਾ ਕਾਲੂ ਪਠਯੋ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ।
ਮੈਂ ਨੇ ਕੁਛ¹ ਅਚਰਜ ਸੁਨਿਉ² ਨਾਨਕ ਭਇਉ³ ਉਦਾਸ ।

ਜਉਪਈ---

ਇਤ ਕਾਲੂ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਉ ।
ਮੇਰੇ ਮਨ ਅਤ ਹੀ ਭ੍ਰਮ ਗਹਿਉ ।
ਤੂੰ ਜਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ।
ਗ੍ਰਿਹ ਮੈਂ ਹੈ ਕਿ ਭਇਉ ਉਦਾਸ ।
ਉਡਤੀ ਸੁਨੀ ਜੋ ਭਇਉ ਫਕੀਰ ।
ਤੂੰ ਮਿਲ ਆਉ ਜੁ ਉਪਜੈ ਧੀਰ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਬੇਗ ਸਿਧਾਇਆ ।
ਹਿਤ ਸਿਉ ਨਾਨਕ ਜੀ ਪੈ ਆਇਆ ।
ਨਾਨਕ ਕੋ ਅਸੀਸਾ ਦੀਨ ।
ਸਤਗੁਰ ਤਾ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀਨ ।
ਕਹੁ ਜਜਮਾਨ ਕਹਾ ਭ੍ਰਮ ਚੀਨਾ ।
ਪਗੜੀ ਤਿਆਗ ਅੰਗੜਾ ਲੀਨਾ ।
ਗ੍ਰਿਹ ਕਟੰਭ ਤਿਆਗਿਉ ਰੁਜਗਾਰ ।
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਛਾ ਕਰਤਾਰ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ।
ਭ੍ਰਮ ਕੋ ਹਮ ਸੁਰ ਕਾ ਗੁਣ ਦਇਉ ।
ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਭ੍ਰਮ ਤੇ ਨਹੀ ਛਾਨੋ ।
ਗੁਣ ਦੀਨੋ ਮੈਂ ਭ੍ਰਮ ਹੀ ਜਾਨੋ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਕਰ ਹਮਰਾ ਸਾਬ ।
ਗੁਣ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਤੁਝ ਹਾਬ ।

¹ਅ. ਕੁਛ

²ਅ. ਸੁਨਯੋ

³ਅ. ਭਯੋ

ਕਦ ਲੇ ਜਾਵੈ ਮੈ ਕੋ ਨਾਥ ।
 ਲਖੀ ਨ ਜਾਵੈ ਭੁਮਰੀ ਗਾਥ ।
 ਜਤ ਲੈ ਜਾਵੈ ਤਤ ਕਰਤਾਰ ।
 ਭੁਖ ਪਿਆਸ ਹੈ ਹਮ ਸੋ ਯਾਰ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਕਾਲੂ ਪਠ ਦੀਨ ।
 ਅੰਮਾ ਬੀਬੀ ਦੀਨਾ ਚੀਨ ।
 ਤੇ ਦੇਖੈ ਨਿਸ ਦਿਨ ਮਗ ਮੇਰੇ ।
 ਦੇ ਸੰਦੇਸ ਕਰ ਆਉ ਫੇਰੇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਜੋ ਤੋ ਚਿਤ ਚਾਇ ।
 ਮੈ ਸੰਗ ਚਲ ਕੈ ਘਰ ਕੈ ਜਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹੇ ਅਉਖੀ ਭਈ ।
 ਤੇਰੇ ਸੰਗ ਨ ਤਿਆਗੈ ਦਈ ।
 ਨਾਨਕ ਭਾਖਿਉ ਤਿਸੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਤੂੰ ਜਾ ਖੋਜ ਰਬਾਬ ਲਿਆਉ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਇਹ ਜਾਨਤ ਭਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਖੋਜਨ ਗਇਆ ।
 ਖੋਜਤ ਹੀ ਇਕ ਢਾਢੀ ਪਾਇਆ ।
 ਤਿਸੈ ਦੇਖ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਆਇਆ ।
 ਸੋ ਪਠਾਣ ਕੇ ਆਗੇ ਗਾਵੈ ।
 ਮੰਝੋਲਾ ਰਬਾਬ ਵਜਾਵੈ ।
 ਉਠ ਪਠਾਣ ਅਪਣੇ ਘਰ ਗਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਢਾਢੀ ਕੈ ਕਹਿਆ ।
 ਤੋ ਕੋ ਏਕ ਬੁਲਾਵੈ ਪਿਆਰਾ ।
 ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਨੀ ਉਠ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰਾ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਥੇ ਧਿਆਨੇ ਮਾਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਉ ਰਬਾਬ ਬਜਾਇ ।
 ਜਬ ਉਠ ਢਾਢੀ ਤਾਰ ਵਜਾਈ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਸਮਾਧ ਖੁਲ ਆਈ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤੂੰ ਤਾਰ ਬਜਾਇ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮੈ ਜ ਨੋ ਨਾਹਿ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰ ਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਨ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੇ ਸੁਰ ਗੁਨ ਦੀਨ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤੂ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਨੈ ।
 ਜੇ ਤੂ ਕਹਿਉ ਹਮਾਰੇ ਮਾਨੈ ।
 ਹੁਕਮ ਮਾਨ ਹਥ ਲੀਨ ਰਬਾਬ ।
 ਤਾਰ ਬਜੀ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਹਸਾਬ ।
 ਮ੍ਰਿਗ ਪੰਖੀ ਜਿਨਹੂੰ ਸੁਨ ਲਈ ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਗਤ ਚਲਨੇ ਤੇ ਗਈ ।
 ਸੇ ਢਾਢੀ ਹੋ ਰਹਿਉ ਹੈਰਾਨ ।
 ਐਸਾ ਕਹੂੰ ਨ ਮਿਲੈ ਸੁਜਾਨ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਮਨ ਅਤਿ ਬਿਗਸਇਉ ।
 ਇਹ ਗੁਨ ਨਾਨਕ ਜੀ ਮੋਹਿ ਦਇਉ ।
 ਨਾਨਕ ਹੈ ਸਾਚਾ ਕਰਤਾਰ ।
 ਇਸ ਕਾ ਕਛੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ।
 ਉਹ ਢਾਢੀ ਤਬ ਰੁਖਸਤ ਭਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੇ ਨਾਨਕ ਕਹਿਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਤੂੰ ਤਾਰ ਬਜਾਇ ।
 ਤਿਨ ਮਨ ਕਹਿਉ ਸਾਜ ਮੋਹਿ ਨਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਚਲਿਉ ਤਬ ਧਾਇ ।
 ਸਭ ਹੀ ਢਾਢੀ ਖੋਜੇ ਜਾਇ ।
 ਉਹ ਕਰਹੈ ਮਰਦਾਨੇ ਹਾਸੀ ।
 ਅਪ ਰਾਹੀ ਕੇ ਇਹੀ ਮਿਰਾਸੀ ।
 ਰਬਾਬ ਤਿਨੂੰ ਕਿਨ ਦੀਨਾ ਨਾਹਿ ।
 ਸੇ ਫਿਹ ਆਇਉ ਨਾਨਕ ਪਾਹਿ ।
 ਰਬਾਬ ਆਣਿ ਉਰੇ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਤੁਮ ਤੇ ਨਹੀ ਛਾਨਾ ।
 ਜੇ ਕਛੁ ਮੁਹਿ ਸਭ ਕਹੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਸੇ ਮੁਝ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
 ਇਹ ਨਿੰਦਕ ਸਭ ਹੀ ਝਖ ਮਾਰੈ ।
 ਚਰਨ ਧੂਰ ਤੇਰੀ ਸਭ ਝਾਰੈ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਆਸਕਪੁਰ ਜਾਉ ।
 ਦੋ ਨਦੀਅਨ ਮੈ ਬਸਹੈ ਗਾਉ ।

ਫੇਰੰਦਾ ਬਸਹੈ ਤਿਤ ਠਾਉ ।
 ਤਿਸ ਪੈ ਜਾਉ ਰਬਾਬ ਲਿਆਉ ।
 ਜੋ ਤੁਝ ਕੋ ਇਹ ਦੇਵੈ ਨਾਹਿ ।
 ਨਾਨਕ ਮਾਗਿਉ ਤਿ ਸੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਜਾ ਮਰਦਾਨਾ ਢੀਲ ਨ ਲਾਉ ।
 ਮੌਲ ਨਾਨਕੀ ਤੇ ਲੇ ਆਉ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬੇਬੇ ਪੈ ਗਇਆ ।
 ਰਬਾਬ ਬਾਤ ਸਭ ਕਹਤਾ ਭਇਆ ।
 ਨਾਨਕੀ ਕਹੇ ਚਾਹਿ ਸੋ ਲੇਇ ।
 ਪਾਚ ਸਾਤ ਜੋ ਤੁਝ ਮਨ ਦੇਇ ।
 ਬੇਬੇ ਦੀਨੋ ਸਾਤ ਰੁਪਈਏ ।
 ਸੋ ਮਰਦਾਨੇ ਹਿਤ ਸੋ ਲੇਇ ।
 ਪੁਨ ਨਾਨਕ ਤੇ ਰੁਖਸਤ ਭਇਆ ।
 ਆਸਕਪੁਰ ਤੇ ਤਿਨ ਮਗ ਲਇਆ ।
 ਕਛ ਦਿਨ ਮੈ ਪਹੁਤਾ ਵਹੁ ਜਾਇ ।
 ਗਾਮ ਦੇਖ ਮਨ ਰਹਿਆ ਲੁਭਾਇ ।
 ਦੋ ਦਿਨ ਸੋ ਤਿਸ ਪੁਰ ਮੈ ਰਹਿਉ ।
 ਖੋਜ ਬਕਿਉ ਫੇਰੂ ਨਾ ਲਹਿਉ ।
 ਜਬੈ ਉਦਾਸ ਹੋਇ ਉਠ ਚਲੋ ।
 ਤਬ ਹੀ ਆਇ ਫਿਰੰਦਾ ਮਿਲੋ ।
 ਕਹੁ ਕਿਸ ਕੋ ਤੂੰ ਖੋਜੇ ਭਾਈ ।
 ਢਾਢੀ ਕਹੇ ਫਿਰੰਦੇ ਤਾਈ ।
 ਫੇਰੂ ਕਹੇ ਮੈ ਹੀ ਹੋ ਦਾਸ ।
 ਕਰ ਆਗਿਆ ਕਿਆ ਤੁਮਰੀ ਆਸ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕਹ ਤਿਸੇ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਤੋ ਪੈ ਨਾਨਕ ਮੋਹਿ ਪਠਾਇਆ ।
 ਸੁਨੈ ਸੁਜਾਨ ਰਬਾਬ ਸੁ ਦੀਜੈ ।
 ਇਸ ਕਾਰਜ ਮੈ ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਜੈ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਤੂੰ ਰਹੁ ਇਤ ਥਾਇ ।
 ਰਬਾਬ ਲਿਆਉ ਅਬ ਹੀ ਧਾਇ ।

ਤਾਤਕਾਲ ਵਹੁਲੇ ਹੀ ਆਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਅਤ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਲੇ ਰਬਾਬ ਜਬ ਥਾਟ ਬਨਾਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਅਚਰਜ ਆਇਆ ।
 ਤਿਸ ਰਬਾਬ ਤੇ ਸੁਰ ਇਹੁ ਹੋਇ ।
 ਨਾਨਕ ਬਿਨੈ ਨਾਮ ਪੈ ਸੋਇ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਹ ਮੇਲ ਕਿਆ ਲੇਉ ।
 ਜੋ ਕਛੁ ਕਹੇ ਸੋਈ ਮੈ ਦੇਉ ।
 ਫੇਰ ਫਿਰੰਦੇ ਦੀਨ ਜਬਾਬ ।
 ਮੇਲ ਨ ਮਿਲਹੈ ਐਸੇ ਰਬਾਬ ।
 ਚਲ ਭਾਈ ਨਾਨਕ ਪੈ ਚਲੈ ।
 ਜਉ ਵਹੁ ਨਾਨਕ ਤਉ ਪਗ ਮਲੈ ।

ਜੋ ਕੋਉ ਨਾਨਕ ਹੈ ਅਉਰ ।
 ਤਬ ਰਬਾਬ ਹੋ ਜਾਵੈ ਭਉਰ ।
 ਜਿਸ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਸੋਈ ਹੋਇ ।
 ਤਾਸ ਦਰਸ ਹਮ ਕਲਮਲ ਖੋਇ ।
 ਦੋਨੋ ਆਏ ਨਾਨਕ ਪਾਸ ।
 ਦੇਖ ਪ੍ਰਸਪਰ ਭਏ ਬਿਗਾਸ ।

ਦੋਨੋ ਮਗਨ ਭਏ ਹਿਤ ਮਾਹਿ ।
 ਦੇਹਿ ਗ੍ਰਹਿ ਕੀ ਕਛ ਸੁਧ ਨਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ ।
 ਸੁਖ ਬਿਗਾਸ ਹੈ ਸਭ ਪਰਵਾਰਾ ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਤੁਮਰੇ ਦਰਸਨ ਪਾਏ ।
 ਸੁਖ ਬਿਗਾਸ ਸਭ ਹਮਰੇ ਆਏ ।

ਕਹੁ ਭਾਈ ਰਬਾਬ ਕਿਤ ਲਇਆ ।
 ਹੋ ਨਾਨਕ ਤੁਮ ਤੇ ਨਹੀਂ ਛਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹੇ ਮੈਂ ਸਭ ਕਿਛ ਜਾਨਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਹਿਤ ਕਹੇ ਬਿਖਾਨਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕਾ ਭ੍ਰਮ ਮਿਟ ਜਾਇ ।
 ਤਾ ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਦੇਇ ਸੁਨਾਇ ।

ਤਬ ਫੇਰੁ ਸਭ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ ।
 ਪ੍ਰਗ ਜਨਮ ਹਮ ਤੁਮ ਦੋ ਭਾਈ ।
 ਏਕ ਬਹਨ ਧੀ ਗੁਨਨ ਅਪਾਰਾ ।
 ਤੇਲੀ ਕੇ ਘਰ ਜਨਮ ਹਮਾਰਾ ।
 ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹਮ ਤੁਮ ਪਿਆਰਾ ।
 ਇਹ ਰਬਾਬ ਹੈ ਤਬ ਕਾ ਥਾਰਾ ।
 ਏਕ ਦਿਵਸ ਤੁਮਰੇ ਮਨ ਆਈ ।
 ਨੀਚ ਜਨਮ ਹਮਰੇ ਭਇਉ ਭਾਈ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਦੋ ਭ੍ਰਮਨਾ ਭਰਮਾਏ ।
 ਇਸੀ ਬਾਸ ਜਨਮੇ ਫਿਰ ਆਏ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਜਾਤੇ ਥੇ ਬਨ ਮਾਹਿ ।
 ਭਗਤ ਕਰੈ ਹਰ ਕੈ ਗੁਨ ਗਾਇ ।
 ਜਬ ਹਮ ਨਿਸ ਕੋ ਫਿਰ ਘਰ ਆਇ ।
 ਇਹ ਰਬਾਬ ਰਾਖੈ ਬਨ ਮਾਹਿ ।
 ਤਾ ਦਿਨ ਕਾ ਥਾ ਇਹ ਤਿਤ ਠਾਇ ।
 ਤਬ ਤੁਮ ਪੈ ਇਹੁ ਦੀਨਾ ਲਿਆਇ ।
 ਕਹੁ ਭਾਈ ਕਿਆ ਹਮਰੇ ਨਾਉ ।
 ਕਉਣ ਦੇਸ ਬਸਹੈ ਕਿਤ ਨਾਉ ।
 ਸਿੰਦਨਪੁਰ ਮੈ ਥਾ ਤਬ ਨਾਉ ।
 ਸੋ ਪਿਆਰਾ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਗਾਉ ।
 ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਥਾ ਬਾਪ ਹਮਾਰਾ ।
 ਬਹਨ ਸੁੰਦੀ ਅਤ ਸੁਭ ਚਾਰਾ ।
 ਮੋਹਿ ਸੁੰਦਰ ਕਹਤਾ ਸਭ ਗਾਉ ।
 ਪ੍ਰੇਮਾ ਥਾ ਤਬ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸਭ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ ।
 ਅਬ ਭੀ ਏਕਠੇ ਰਹੀਐ ਭਾਈ ।
 ਫਿਰੰਦੇ ਕਹਿਉ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਮੋਹਿ ।
 ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਕੀ ਆਗਿਆ ਤੋਹਿ ।
 ਤਾ ਤੇ ਬਿਦਾ ਮੋਹਿ ਅਬ ਦੀਜੈ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹ ਇਛਾ ਕਰ ਲੀਜੈ ।

ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਤਿਨ ਨਿਵਾਇਉ ਸਾਥ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਉਠ ਚਲਿਉ ਸਾਥ ।
 ਮੈ ਆਗੇ ਤਕ ਜਾ ਪਹੁਚਾਵੇ ।
 ਮਾਰਗ ਲਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪੈ ਫਿਰ ਆਵੇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕਛ ਭੇਉ ਨ ਲਹਿਆ ।
 ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਫਿਰੇਦਾ ਭਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਪੈ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਆ ।
 ਮੈ ਨ ਲਖਾ ਉਹ ਕਤ ਦੁਰ ਗਇਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮੁਖਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ ।
 ਸਾਧਨ ਕੀ ਗਤ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਪੈ ਦਇਆ ਇਹ ਕਰੇ ।
 ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਸੀਸ ਕਰ ਧਰੇ ।
 ਬਲੇ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ । ੧੭ ।

18. ਸਾਖੀ : (ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ)

ਅਬ ਚਿਤ¹ ਕੀਨੋ ਉਦਾਸ² ਗੁਰ ਸਾਧ³ ਮਿਲਨ ਕੀ ਆਸ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ⁴ ਮਗਨ⁵ ਰਹੇ ਸਰਸ⁶ ਨਾ ਕਛ ਭੂਖ⁷ ਨ ਪਿਆਸ⁸ ।੧

ਚਉਪ ਤੀ—

ਰਬਾਬ ਬਜਾਵੈ ਥਾ ਮਰਦਾਨਾ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਧਿਆਨਾ ।
ਦੋ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਧਿਆਨ ਨ ਖੁਲਿਉ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਸਭ ਹੀ ਕਛ ਭੁਲਿਉ ।
ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਤੋਹਿ ਲਾਗੈ ਨਾਹਿ ।
ਮੈਂ ਮਰ ਜਾਉ ਕਛੁ ਨਾ ਖਾਹਿ ।
ਮੈਂ ਕੋ ਭੀ ਕਰ ਆਪ ਸਮਾਨ ।
ਨਾਹਿ ਤ ਬਿਦਾ ਦੇਹਿ ਜਜਮਾਨ ।
ਜੋ ਜਜਮਾਨ ਆਗਿਆ ਪਾਉ ।
ਬਿਦਾ ਦੇਇ ਤਿਲਵੰਡੀ ਜਾਉ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਜੋ ਤੋ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ।
ਹਮ ਸੰਗ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਨਿਤ ਨਾਹਿ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਚਲਾ ਅਸੀਸ ਮੁਖ ਭਾਖ ।
ਰਬਾਬ ਜਾਉ ਬੇਬੇ ਪੈ ਰਾਖ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਬੇਬੇ ਪੈ ਆਇਆ ।
ਤਾ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਕਹਿ ਸਮਝਾਇਆ ।
ਤੇਰੇ ਭਾਈ ਭੂਖ ਨ ਪਿਆਸ ।
ਮੈਂ ਨਾ ਖਾਉ ਤਾ ਜਾਵੈ ਸਾਸ ।
ਬੇਬੇ ਜੀ ਤਿਲਵੰਡੀ ਜਾਉ ।
ਦੇ ਸੰਦੇਸ ਜੋ ਸਭਨ ਸੁਣਾਉ ।

¹ਅ. ਚਿਤੁ ²ਅ. ਉਦਾਸੁ ³ਅ. ਸਾਧੁ ⁴ਅ. ਦਿਨੁ

⁵ਅ. ਮਗਨੁ ⁶ਅ. ਸਰਸ ⁷ਅ. ਕਛੁ ਨ ਭੂਖ ⁸ਅ. ਪਿਆਸੁ

ਇਹ ਰਬਾਬ ਨਾਨਕ ਕਾ ਆਹਿ ।
 ਹਿਤ ਸੋ ਰਾਖੋ ਗ੍ਰਿਹ ਕੇ ਮਾਹਿ ।
 ਨਾਨਕੀ ਕਹਿਉ ਜੈ ਰਾਮੈ ਧਾਇ ।
 ਅਤ ਚਿੰਤਾ ਲਾਗੀ ਹੈ ਆਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਨਾਨਕ ਸੰਗ ਰਹੈ ।
 ਤਉ ਭੀ ਸੁਖ ਸੰਦੇ ਕੋ ਲਹੈ ।
 ਅਬ ਮਰਦਾਨਾ ਭਇਆ ਉਦਾਸ ।
 ਕਉਣ ਰਹੈ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪਾਸ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਕਹਿਉ ਮਰਦਾਨੇ ਆਇ ।
 ਤੂੰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਤਿਆਗ ਨ ਜਾਇ ।
 ਜਬ ਲਗ ਨਿਕਟ ਰਹੈ ਇਤ ਥਾਇ ।
 ਦੋਨੋ ਵਖਤ ਰਸੋਈ ਪਾਇ ।
 ਜਬ ਤੁਮ ਦੂਰ ਜਾਉ ਕਤ ਪਾਥ ।
 ਵਥ ਲੈ ਜਾਉ ਖਰਚੀ ਸਾਥ ।
 ਅਪਨਾ ਜੰਡਾ ਤੁਰਤ ਲੈ ਆਇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਦੀਨਾ ਪਹਰਾਇ ।
 ਬੀਸ ਰੁਪਏ ਖਰਚੀ ਦਏ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਮੰਗਲ ਭਏ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਨਾਨਕ ਪੈ ਆਇਆ ।
 ਸਮਾਚਾਰ ਕਹ ਸਭ ਸਮਝਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਫੇਰ ਕਹਿਉ ਕਰ ਭਾਉ ।
 ਇਹ ਰੁਪਏ ਫੇਰ ਦੇ ਆਉ ।
 ਹੇ ਨਾਨਕ ਮੈ ਮਾਂਗ ਨ ਲਏ ।
 ਉਨਹੂੰ ਅਨਮੰਗਤ ਕਰ ਦਏ ।
 ਫੇਰ ਦੇਉ ਤਉ ਚਲੀਐ ਆਪ ।
 ਬੇਬੇ ਜੀ ਕਾ ਮੋਟੋ ਤਾਪ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਭਾਈ ।
 ਤਹਿ ਕਹੀ ਸੋ ਨੀਕੀ ਆਈ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਸੰਗ ਨਾਨਕ ਆਏ ।
 ਬਹਨ ਵੇਖ ਅਤ ਹੀ ਸੁਖ ਪਾਏ ।

ਤਬੇ ਦਉੜ ਚਰਨ ਮਨ ਦੀਨਾ ।
 ਨਾਨਕ ਹਾਥ ਛੁਵਨ ਨਹੀਂ ਦੀਨਾ ।
 ਹਿਤ ਸੋ ਬੈਠੇ ਭੀਤਰ ਆਇ ।
 ਹੇ ਮਰਦਾਨਾ ਦਾਮ ਲੇ ਆਇ ।
 ਤਿਨ ਹੂੰ ਤਬੈ ਰੁਪਈਏ ਦੀਏ ।
 ਬੇਬੇ ਬੇਚਨ ਬਹੁਤ ਅਸ ਕੀਏ ।
 ਇਨ ਨਹੀਂ ਮਾਗੇ ਹਮਰੇ ਪਾਸ ।
 ਮੈਂ ਦੀਨੇ ਮਨ ਕਰ ਅਤ ਪਿਆਸ ।
 ਬੇਬੇ ਸਉਪੇਂ ਮੇਂ ਕਰਤਾਰ ।
 ਜੀਵ ਜੰਤ ਸਭ ਕੋ ਦਾਤਾਰ ।
 ਬੇਬੇ ਕਹਿਉ ਜੋ ਤੁਮ ਮਨ ਧਰੋ ।
 ਜਿਉ ਤਿਉ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਕਰੋ ।
 ਤਬ ਤੁਲਸਾ ਨੇ ਕਰੀ ਤਿਆਰੀ ।
 ਬੇਬੇ ਜੀ ਰਸ ਖਾਨ ਸਵਾਰੀ ।
 ਤੁਲਸਾ ਕੋ ਕਹ ਇਉ ਕਰ ਭਾਉ ।
 ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਟੇਰ ਲਿਆਉ ।
 ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਤਿਤ ਹੀ ਰਹੇ ।
 ਜਬ ਕੇ ਨਾਨਕ ਬਾਹਰ ਗਏ ।
 ਤੁਲਸਾ ਬਾਲੇ ਬੋਲ ਲਿਆਈ ।
 ਦਰਸ ਦੇਖ ਮਨ ਭਈ ਵਧਾਈ ।
 ਤੀਨੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਿਲਾਇਆ ।
 ਬੇਬੇ ਜੀ ਮਨ ਅਤ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਬਾਲੇ ਤਬ ਬਹੁ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਤੇ ਰੁਖਸਤ ਲੀਨ ।
 ਬਾਲਾ ਤਬ ਤਿਲਵੰਡੀ ਗਇਆ ।
 ਸਮਾਚਾਰ ਕਾਲੂ ਕੋ ਕਹਿਆ ।
 ਇਤ ਨਾਨਕ ਜੋ ਰਾਮੋ ਕਹਿਉ ।
 ਮੇਮਨ ਸਾਧ ਦਰਸ ਕੋ ਚਹਿਉ ।
 ਕੋ ਦਿਨ ਗਵਨ ਕਰੈ ਫਿਰ ਆਵੈ ।
 ਹੇ ਬੇਬੇ ਜੀ ਆਗਿਆ ਪਾਵੈ ।

ਬੇਬੇ ਕਹੇ ਜੋ ਤੁਮ ਮਨ ਭਾਵੈ ।
 ਹਮਰੋ ਨਹੀਂ ਬਸ ਤੋਹਿ ਚਿਤ ਆਵੈ ।
 ਬੇਬੇ ਜੀ ਤੁਮ ਚਿੰਤ ਨ ਕਰੋ ।
 ਜਬ ਤੁਮ ਚਾਹੋ ਤਬ ਆ ਮਿਲੋ ।
 ਦੇ ਕਰ ਦਾਮ ਬਿਦਾ ਤਬ ਲੀਨ ।
 ਬੇਬੇ ਜੀ ਮਨ ਚਿੰਤ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
 ਬਿਛਰਨ ਕੋ ਦੁਖ ਕਹਿਆ ਨ ਜਾਇ ।
 ਸੋ ਜਾਨੈ ਜਾ ਕੇ ਮਨ ਆਹਿ ।
 ਬੇਬੇ ਜੀ ਮਨ ਅਤ ਦੁਖ ਪਾਇਉ ।
 ਧੀਰਵਾਨ ਕਹ ਮੁਖ ਨ ਸੁਨਾਇਉ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਧੀਰਨ ਕੇ ਸਿਰ ਧੀਰ ।
 ਦਾਸ ਨ ਦੀਜੈ ਬਿਛਰਨ ਪੀਰ ।
 ਬਲੈ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ । ੧੮ ।

19. ਸਾਖੀ : (ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਦਾਸੀ)

ਪ੍ਰਿਥਮ¹ ਉਦਾਸੀ ਗੁਰ ਕਰੀ ਆਏ ਇਮਨਾਬਾਦ ।
ਲਾਲੋ ਦਰਸਨ² ਕਰਤ³ ਹੀ ਉਪਜੇ⁴ ਮਨ ਅਹਲਾਦਿ⁵ ।

ਚਉਪਈ—

ਲਾਲੋ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਨਕ ਆਏ ।
ਧੰਨ ਭਾਗ ਜਿਨ ਦਰਸਨ ਪਾਏ ।
ਕਿਲੇ ਬਨਾਵੈ ਬਾ ਤਤਕਾਲ ।
ਦਰਸ ਪਰਸ ਸੋ ਭਇਉ ਨਿਹਾਲ ।
ਲਾਲੋ ਉਠ ਕੀਨਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ।
ਕਹੁ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕਿਆ ਤੁਮਰਾ ਨਾਮ ।
ਹੋ ਦਿਆਲ ਮੈ ਮਹਰਮ ਨਾਹਿ ।
ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਛੋ ਕਹੇ ਸੁਨਾਇ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਪਰਦੇਸੀ ਅਸੇ ।
ਪ੍ਰਭੁ ਬਟਾਉ ਜੋ ਕੁਛ ਦਿਸੈ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
ਚਰਨ ਧੂਰ ਉਨ ਮਾਥੇ ਧਾਰੀ ।
ਪ੍ਰੀਤ ਭਾਉ ਕਰ ਭੀਤਰ ਲਿਆਇਉ ।
ਚਰਨ ਧੋਇ ਸੁਭ ਠਾਂ ਬੈਠਾਇਉ ।
ਹਾਥ ਜੋੜ ਤਿਨ ਬਿਨੈ ਉਚਾਰੀ ।
ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਕਰੀਉ ਹੋ ਸੁਰ ਚਾਰੀ ।
ਨਾਨਕ ਹਸ ਕਰ ਕਹੀ ਸੁਹਾਇ ।
ਛਪੀ ਰਹੈ ਪਰ ਛਪਤੀ ਨਾਹਿ ।
ਲਾਲੋ ਕਹੈ ਜੋ ਤੋਹਿ ਰਜਾਇ ।
ਸੋਈ ਭਾਵੈ ਬੋ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ।

¹ਅ. ਪ੍ਰਿਥਮ

²ਅ. ਦਰਸਨ

³ਅ. ਕਰਤਿ

⁴ਅ. ਉਪਜੇ

⁵ਅ. ਅਹਿਲਾਦੁ

ਲਾਲੇ ਰਸ ਕੇ ਆਹਰ ਭਇਉ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਸਤਗੁਰ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਇਹ ਕੋਊ ਪੁਰਖ ਪੁਰਾਤਨ ਆਹਿ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ।
 ਇਹ ਉਹ ਹਮ ਤੁਮ ਕੈ ਜੁਗ ਮਾਹੀ ।
 ਇਕਠੇ ਥੇ ਕੁਛ ਸੰਸੇ ਨਾਹੀ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹ ਐਸੇ ਸੁਨਿਉ ।
 ਉਤਮ ਜਨ ਜੰਨਮ ਨਹੀ ਭਨਿਉ ।
 ਫਿਰ ਫਿਰ ਹਮ ਕਤ ਜਨਮਤ ਭਏ ।
 ਇਹ ਸੰਸੇ ਪ੍ਰਭ ਕੈਸੇ ਦਏ ।
 ਸਗਨ ਦੇਵ ਸਿਉ ਜਬ ਲਗ ਪ੍ਰੀਤ ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਹੈ ਤਬ ਲਗ ਮੀਤ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਘਟ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ।
 ਤਾਂ ਕੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਫੁਨ ਨਾਹਿ ।
 ਜਬ ਲਗ ਸੁਰਗੁਨ ਧਿਆਵੈ ਨਾਹਿ ।
 ਤਬ ਲਗ ਨਿਰਗੁਣ ਧਾਵੈ ਨਾਹਿ ।
 ਜਾਂ ਕੇ ਮਨ ਹੈ ਜੈਸੀ ਵਾਸ ।
 ਤਾਂ ਕੇ ਜੈਸੇ ਜਨਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ।
 ਇਤ ਲਾਲੇ ਰਸੋਈ ਕੀਨ ।
 ਨਿਮ੍ਹ ਹੋਇ ਅਤ ਬਿਨਤੀ ਦੀਨ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਚਲੇ ਰਸੋਈ ਪਾਉ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਤ ਹੀਲੇ ਆਉ ।
 ਲਾਲੇ ਤਬ ਮੁਖ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ।
 ਤੁਮ ਖਤੀ ਜਨਮ ਜਨੇਉ ਧਾਰੇ ।
 ਸਗਲੀ ਧਰਤੀ ਚਉਕਾ ਹਮਰਾ ਹਿਰਦੇ ਨਾਮ ਜਨੇਉ ।
 ਸਾਧ ਭਗਤ ਸਿਉ ਵਰਤਨ ਹਮਰੀ ਜਾ ਘਟ ਨਾਹੀ ਭੇਉ ।
 ਲਾਲੇ ਸਿਉ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਹਿਉ ।
 ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਮੋਹਿ ਭਿੰਨ ਨ ਰਹਿਉ ।
 ਫੁਨ ਲਾਲੇ ਭਿਤ ਹੀ ਲੈ ਆਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਤ ਕਰ ਪਾਇਆ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਐਸੇ ਕਿੰਨੀ ।
 ਲਹੇਡਰ ਟੂਕ ਸਰੋਹ ਦੀ ਪਿੰਨੀ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਗਿਨਤੀ ਕਰ ਨਾਹਿ ।
 ਸੁਆਦ ਲਓਗੈ ਜਬ ਮੁਖ ਪਾਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਟੁਕਰ ਮੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਸੁਆਦ ਲਹਿਆ ਮਨ ਅਤ ਬਿਗਸਾਇਆ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਪੈ ਫੁਨ ਕਹਿਉ ।
 ਐਸਾ ਸੁਆਦ ਜਨਮ ਨਾ ਲਹਿਉ ।
 ਇਹ ਕਛ ਅਚਰਜ ਹੈ ਜਜਮਾਨ ।
 ਸਭ ਰਸ ਸੁਆਦਨ ਕੀ ਕਿਹ ਖਾਣ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸਾਧਨ ਵਡਿਆਈ ।
 ਹਮ ਲੋਕਨ ਸੋ ਲਖੀ ਨ ਜਾਈ ।

ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿਨ ਤਿਹ ਰਹੇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਨਾਨਕ ਕਹੇ ।

ਕਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ਕਿਸ ਦਿਸ ਜਾਇ ।
 ਤਿਤ ਕਹਿਉ ਜਿਤ ਤੋਹਿ ਮਨ ਚਾਹਿ ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਮੈ ਕਹ ਨਹੀ ਸਕੈ ।
 ਨਿੰਦੈ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਮੈ ਦੁਖ ।

ਸਭੈ ਕਹਿਤ ਹੈ ਇਹ ਕੁਰਾਹੀ ।
 ਸੂਦਰ ਹਾਥ ਰਸੋਈ ਪਾਈ ।
 ਐਸੇ ਗੁਮ ਰਹਨ ਭਲ ਨਾਹੀ ।
 ਨਿੰਦਕ ਲੋਕ ਬਸੈ ਇਤ ਠਾਈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨੀਏ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤ ਏਕ ਸਮਾਨਾ ।

ਲਾਲੋ ਤਬ ਬੇਨਤੀ ਅਤ ਕੀਨ ।
 ਹੋ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
 ਏਕ ਮਾਸ ਬਸੀਐ ਗ੍ਰਹ ਮਰੈ ।
 ਚਰਨ ਧੋਇ ਪੀਵਾ ਨਿਤ ਤਰੈ ।
 ਤੁਮ ਗ੍ਰਹ ਭੀਤਰ ਬੈਠੇ ਰਹੋ ।
 ਬਡੇ ਭਾਗ ਮੈ ਦਰਸਨ ਲਹੋ ।

ਸਲੋਕ

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਇਕ ਕਹਿਉਸ ਲੋਕ ।
ਸੰਤ ਸੁਨੇ ਮਨ ਲਾਗੇ ਝੋਕ ।

ਜੇ ਬਹ ਰਹਾ ਤਾ ਆਖੀਐ ਬੈਠਾ ਸਥਰ ਘਰ ।
ਉਠ ਜਾਵਾ ਤਾ ਆਖੀਐ ਛਾਰ ਗਇਆ ਸਿਰ ਘਰ ।
ਜਾ ਬੋਲਾ ਤਾ ਆਖੀਐ ਬੜ ਬੜ ਕਰੈ ਬਹੁਤ ।
ਚੁਪ ਕਰਾ ਤਾ ਆਖੀਐ ਇਸ ਘਟ ਨਾਹੀ ਮਤ ।
ਜੇਕਰ ਨਿਵਾ ਤਾ ਆਖੀਐ ਡਰਦਾ ਕਰੈ ਭਗਤ ।
ਕਾਈ ਗਲੀ ਨ ਮੋਵਈ ਜਿਥੇ ਕਢਾ ਝਰ ।
ਇਥੇ ਉਥੇ ਨਾਨਕਾ ਕਰਤਾ ਰਖੈ ਪਤ । ੧ ।
ਯਾ ਲੋਕਨ ਤੇ ਰਾਖੈ ਸਾਈ ।
ਦੇਹੁ ਬਿਦਾ ਲਾਲੋ ਹਮ ਤਾਈ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਭੀ ਭਇਉ ਉਦਾਸ ।
ਹਮ ਕੋ ਤੁਮ ਸੰਤਨ ਕੀ ਆਸ ।
ਲਾਲੋ ਕਹੇ ਸੁਨੇ ਹੇ ਸੁਆਮੀ ।
ਜਾਨ ਨ ਦੇਵੇ ਅੰਤਰ ਜਾਮੀ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਜੋ ਤੁਮ ਮਨ ਭਾਵੈ ।
ਸੰਤ ਬਚਨ ਮੇਟਿਉ ਨਹੀ ਜਾਵੈ ।
ਕੇ ਦਿਨ ਤਿਹ ਬਸਿਉ ਮਰਦਾਨਾ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਤ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ ।
ਹੇ ਦਿਆਲ ਜੋ ਆਗਿਆ ਪਾਵੇ ।
ਤਉ ਤਿਲਵੰਡੀ ਤੇ ਫਿਰ ਆਵੇ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਜੋ ਤੋ ਚਿਤ ਚਾਇ ।
ਦੇ ਦਿਨ ਬਸ ਫਿਰ ਆਈਐ ਧਾਇ ।
ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਸੀ ਘਰ ਫਿਰ ਆਉ ।
ਹੇ ਦਿਆਲ ਮੈ ਬਿਲਮ ਨ ਲਾਉ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਤਿਲਵੰਡੀ ਗਇਆ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਲਾਲੋ ਘਰ ਰਹਿਆ ।
ਸਭ ਦਿਨ ਜਾ ਜੰਗਲ ਮੈ ਬਸੈ ।
ਰੈਨ ਸਗਲ ਲਾਲੋ ਗੁਹ ਰਸੈ ।

ਸਭੁ ਨਿਸ ਚਰਚਾ ਕਰਤ ਬਿਹਾਇ ।
 ਦੋਨੋ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕੋ ਨ ਅਘਾਇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਕੋਈ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਇਸ ਸਾਖੀ ਜੋ ਧਰੈ ਪਿਆਰ ।
 ਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਸੁਨ ਅਰਦਾਸ ।
 ਕਾਟੋ ਪ੍ਰਭ ਯਾ ਦੁਖ ਕੀ ਫਾਂਸ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ । ਸਾਖੀ । ੴ ।

20. ਸਾਖੀ : (ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ)

ਬ੍ਰਹਮ¹ ਭੋਜ ਭਾਗੂ ਕੀਉ² ਖਟ ਰਸ³ ਕਰੀ ਰਸੋਇ ।
ਟੂਕੇ ਲਾਲੂ ਸੰਤ⁴ ਜੋ ਤਿਹ ਤੁਲ ਭਏ ਨ ਸੋਇ ।

ਚਉਪਈ

ਇਕ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਜੰਗਲ ਚਲੇ ।
ਮਗ ਮੈ ਪੰਚਾ ਬ੍ਰਹਮਣ ਮਿਲੇ ।
ਤਿਨ ਨਾਨਕ ਸੋ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
ਨਿਮਤਾ ਹੈ ਨਿਜ ਆਈਉ ਧਾਇ ।
ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ ਹੈ ਭਾਗੂ ਕੀਆ ।
ਖਟ ਦਰਸਨ ਕੋ ਨਿਮਤਾ ਦੀਆ ।
ਤੂੰ ਭੀ ਆਈਉ ਮਨ ਕਰ ਪਿਆਰ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਛਾ ਕਰਤਾਰ ।
ਸਭ ਲੋਕ ਭੋਜਨ ਪਾ ਰਹੇ ।
ਪੰਚੇ ਜਾਇ ਮਲਕ ਸੋ ਕਹੇ ।
ਦੇਖੋ ਨਾਨਕ ਆਇਉ ਨਹੀ ।
ਮਲਕ ਕਹਿਉ ਤੁਮ ਤਾਂ ਸੋ ਕਹੀ ।
ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਹੈ ਮੈ ਨਿਮਤਾ ਦੀਨ ।
ਨਹੀ ਆਇਉ ਉਹ ਮਤ ਕਾ ਹੀਨ ।
ਮਲਕ ਕਹੇ ਜਾ ਤਾਹਿ ਲਿਆਉ ।
ਪੰਚੇ ਮੰਨ ਤਬ ਭਇਉ ਸੁ ਆਉ ।
ਪੰਚੇ ਦਉੜ ਲਾਲੋ ਘਰ ਆਏ ।
ਨਾਨਕ ਕੋ ਤਿਨ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
ਨਾਨਕ ਤੋ ਕੋ ਮਲਕ ਬੁਲਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਜੀ ਤਾ ਕੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਇਆ ।

¹ਅ. ਬ੍ਰਹਮ

²ਅ. ਕੀਯੋ

³ਅ. ਰਸ

⁴ਅ. ਸੰਤ

ਜਬ ਆਏ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਗੁ ਪਾਹਿ ।
 ਬੇ ਪਰਵਾਹੁ ਕਛੁ ਚਿਤ ਨਾਹਿ ।
 ਲਾਲੋ ਭੀ ਥਾ ਸੰਗ ਸਿਧਾਇਆ ।
 ਮਲਕ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਕਿਉ ਰੇ ਸੀਖਾ ਕਉਣ ਕੁਰਾਹਿ ।
 ਖੜੀ ਹੋਇ ਸੂਦਰ ਘਰ ਖਾਹਿ ।

ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਭੋਇ ਮਨ ਭਾਇ ।
 ਜੋ ਇਛਾ ਸੋ ਆਨ ਖਿਲਾਇ ।
 ਭਾਗੁ ਪੰਚੇ ਦੀਨ ਸਿਝਾਇ ।
 ਜਾ ਭੋਜਨ ਇਤ ਹੀ ਲੈ ਆਇ ।
 ਪੰਚੇ ਭੋਜਨ ਕੋ ਜਬ ਗਏ ।
 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਲਾਲੋ ਕੋ ਕਹੇ ।

ਭੈ ਭੀ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਟੁਕੜਾ ਲਿਆ ।
 ਬਿਲਮ ਨਾ ਕੀਨੀ ਲਿਆਇਉ ਧਾਇ ।
 ਉਤ ਤੇ ਪਾਂਜੇ ਭੋਜਨ ਲਿਆਇਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਹਾਥ ਉਠਾਇਆ ।
 ਉਤ ਲਾਲੋ ਤੇ ਟੁਕੜਾ ਲੀਨਾ ।
 ਮਲਕ ਕਹੇ ਇਨ ਨੇ ਕਿਆ ਕੀਨਾ ।

ਦੇਨੋ ਲੋਕਰ ਦਾਬੇ ਨਾਥ ।
 ਸ੍ਰੋਣਤ ਦ੍ਰਵਿਉ ਹੈ ਇਕ ਹਾਥ ।
 ਚਲਿਉ ਦੂਧ ਏਕ ਤੇ ਤਤਕਾਲ ।
 ਦੇਖ ਚਲਿਤ੍ਰ ਸਭ ਭਏ ਬਿਹਾਲ ।
 ਮਲਕ ਉਲਟ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਯਾ ਕੇ ਭੇਵ ਹਮੇ ਨਹੀ ਲਇਉ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਜੋ ਤੁਮਰੋ ਧਾਨ ।
 ਤਾ ਤੇ ਸ੍ਰੋਣਤ ਦ੍ਰਵੈ ਸੁਜਾਨ ।
 ਕੋਧੈ ਕਾ ਜੋ ਟੁਕੜਾ ਰੂਖਾ ।
 ਤਾ ਤੇ ਚਲਿਉ ਦੂਧ ਪਯੂਖਾ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਲੋਹੂ ।
 ਇਸ ਰੋਟੀ ਕੇ ਸਮ ਕਿਆ ਹੋਉ ।

ਜੋਰ ਜੁਲਮ ਕਰ ਦਰਬ ਉਪਾਇਆ ।
 ਤਿਸ ਦਰਬ ਕਾ ਲੋ ਜਗ ਰਚਾਇਆ ।
 ਸੁਕੁਤ ਕਰ ਅਰ ਹਰ ਜਸ ਗਾਇ ।
 ਤਿਸ ਭੋਜਨ ਸਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਹਿ ।
 ਸਭੈ ਸਭਾ ਬਿਸਮੇ ਹੋਇ ਰਹੀ ।
 ਇਹ ਨਾਨਕ ਸੁਰ ਹੈ ਕੋ ਸਹੀ ।
 ਮਲਕ ਤਬੈ ਚਿਤ ਬਹੁ ਤਿਖਿਲਾਨਾ ।
 ਸਾਚ ਵੇਖ ਮੁਖ ਕਛ ਨ ਬਖਾਨਾ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਲਾਲੋ ਘਰ ਆਏ ।
 ਲਾਲੋ ਮਨ ਅਤ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ।

(ਖਾਨ ਪਠਾਣ ਦੇ ਪੂਤ੍ਰ ਦਾ ਰੋਗ)

ਦੋਹਰਾ—

ਖਾਨ ਪਠਾਣ ਕੇ ਪੂਤ੍ਰ ਕੋ ਰੋਗ ਬਡੋ ਘਟ ਜਾਨ ।
 ਮਲਕ ਜਾਇ ਚੁਗਲੀ ਕਰੀ ਤਾ ਕੋ ਸੁਨੇ ਸੁਜਾਨ । ੧ ।
 ਖਾਨ ਪਠਾਣ ਗਾਵੁ ਕੋ ਧਨੀ ।
 ਮਲਕ ਮੁਸਾਹਬ ਥਾ ਵਡ ਗੁਨੀ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਖਾਨ ਮਲਕ ਸੋ ਕਹਿਉ ।
 ਪੂਤ੍ਰ ਰੋਗ ਮੇਰਾ ਮਨ ਦਹਿਉ ।
 ਅਉਖਦ ਦਾਰੂ ਲਾਗਤ ਨਾਹਿ ।
 ਟੋਨਾ ਟਾਮਨ ਕੀ ਗਤ ਕਾਹਿ ।
 ਕਹੁ ਅਬ ਕੀਜੈ ਕਉਣ ਉਪਾਇ ।
 ਜਾਂ ਤੇ ਰੋਗ ਪੂਤ੍ਰ ਕੋ ਜਾਇ ।
 ਮਲਕ ਕਹਿਉ ਕਾਮਲ ਕੋ ਹੋਇ ।
 ਸੋ ਯਾ ਕੋ ਦੁਖ ਖਿਨ ਮੈ ਖੋਇ ।
 ਖਾਨ ਕਹੇ ਕਾਮਲ ਕਤ ਪਾਈਐ ।
 ਸਭੈ ਫਕੀਰਨ ਕੋ ਮੰਗਾਈਐ ।
 ਹਿੰਦੂ ਹੋਵੈ ਮੁਸਲਮਾਨ ।
 ਸਭ ਕੋ ਬਾਧ ਰਖੋ ਘਰ ਆਨ ।
 ਮਤ ਕੋ ਕਾਮਲ ਤਿਨ ਮੈ ਹੋਇ ।
 ਸੋ ਦੁਖ ਯਾ ਕਾ ਛਿਨ ਮੈ ਖੋਇ ।

ਸਾਧ ਭਗਤ ਕੋ ਨਿਕਸੈ ਆਇ ।
 ਤਿਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਦੁਖ ਮਿਟ ਜਾਇ ।
 ਖਾਨ ਕਹੇ ਚਾਕਰ ਤੁਮ ਜਾਉ ।
 ਜੋ ਫਕੀਰ ਸੋ ਪਕੜ ਲਿਆਉ ।
 ਚਹੁ ਦਿਸ ਸਭ ਪਠਾਣ ਉਠ ਧਾਏ ।
 ਸਭੈ ਫਕੀਰਨ ਪਕੜ ਲਿਆਏ ।
 ਨਾਨਕ ਮਗ ਮੈ ਫਿਰਦੇ ਪਾਏ ।
 ਤਾ ਕੋ ਭੀ ਤੇ ਸਾਥ ਲਿਆਏ ।
 ਤਬ ਇਹ ਸੁਧ ਲਾਲੋ ਕੋ ਭਈ ।
 ਜਾ ਦੇਖੈ ਤਉ ਬੈਠੇ ਸਹੀ ।
 ਲਾਲੋ ਕੋ ਹੂਆ ਬੈਰਾਗ ।
 ਦੇਖ ਦਸਾ ਤਬ ਰੋਵਨ ਲਾਗ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਲਾਲੋ ਕੋ ਦੇਖਾ ।
 ਅਤ ਬੈਰਾਗ ਕਰਤ ਸੋ ਪੇਖਾ ।
 ਲਾਲੋ ਬੋਲੇ ਹੋ ਭਗਵਾਨ ।
 ਜੁਲਮ ਕਰਤ ਹੈ ਮੁਗਲ ਪਠਾਣ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ ।
 ਆਸਾ ਕੀ ਸੂਰ ਭੀਤਰ ਧਾਰਾ ।

ਸਲੋਕ ਮ: ੧

ਰਹੇ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਮਾਨਸ ਬੀਚ ਬਹਾਨਾ ।
 ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖ ਸੋਈ ਬੂਝੇ ਸੋਈ ਸਾਹੁ ਸੁਲਤਾਨਾ । ੧ ।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧—

ਕੀਤਾ ਹੋਵੈ ਕਰੈ ਕਰਾਇਆ ਤਿਸੁ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਭਾਈ ।
 ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੋ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ਕੀਤੇ ਕਿਆ ਚਤੁਰਾਈ ।
 ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਭਲਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ।
 ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਉ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਸਾਢੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ । ੧। ਰਹਾਉ ।
 ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਪਰਵਾਣਾ ਲਿਖਿਆ ਬਾਹੁੜਿ ਹੁਕਮੁ ਨ ਹੋਈ ।
 ਜੈਸਾ ਲਿਖਿਆ ਤੈਸਾ ਪੜਿਆ ਮੋਟ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ । ੨ ।
 ਜੇ ਕੋ ਦਰਗਹ ਬਹੁਤਾ ਬੋਲੈ ਨਾਉ ਪਵੈ ਬਾਜਾਰੀ ।
 ਸਤਰੰਜ ਬਾਜੀ ਪਕੈ ਨਾਹੀ ਕਚੀ ਆਵੈ ਸਾਰੀ । ੩ ।

ਨਾ ਕੋ ਪੜਿਆ ਪੰਡਿਤੁ ਬੀਨਾ ਨਾ ਕੋ ਮੂਰਖੁ ਮੰਦਾ ।
 ਬੰਦੀ ਅੰਦਰਿ ਸਿਫਤਿ ਕਰਾਏ ਤਾਂ ਕਉ ਕਹੀਐ ਬੰਦਾ । ੪ । ੧ ।
 ਜਬ ਸਭ ਸਾਧਨ ਕੋ ਦੁਖ ਭਇਆ ।
 ਹੁਕਮ ਪਾਇ ਲੜਕਾ ਮਰ ਗਇਆ ।
 ਤਬ ਫਕੀਰ ਸਭ ਦੀਨ ਛਡਾਏ ।
 ਚਲੇ ਸਭੇ ਆਸਨ ਕੋ ਧਾਏ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਲਾਲੋ ਕੇ ਆਏ ।
 ਲਾਲੋ ਕੇ ਦੁਖ ਮਿਟੇ ਸਬਾਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਗੁਰ ਚਰਨਨ ਸਿਉ ਲਾਗੋ ਭਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਬਿਨੈ ਸੁਨੀਜੈ ।
 ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਅਬੰਧ ਕਰੀਜੈ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ । ੨੦ ।

21. ਸਾਖੀ : (ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਲਵੰਡੀ ਆਏ)

ਚਉਪਈ—

ਅੰਗਦ ਪੈ ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ਇਤ ਬੀਤੀ ਇਹ¹ ਬਾਤ² ।
ਅਬ ਤਿਲਵੰਡੀ³ ਜੋ ਭਈ ਸੋ ਸੁਨੀਐ ਸਖਿਆਤ । ੧ ।

ਬਾਲਾ ਸੰਧੂ ਆਗੇ ਗਇਆ ।
ਕਾਲੂ ਤਾ ਸਿਉ ਝਗੜਤ ਭਇਆ ।
ਤੈ ਨੇ ਮੇਰਾ ਪੂਤ ਬਿਗਾੜਾ ।
ਖਾਤ ਕਮਾਤ ਪੜਾ ਕਿਆ ਧਾੜਾ ।
ਬਾਲਾ ਕਹ ਪੁਛ ਧੀ ਜਵਾਈ ।
ਮੈ ਨਾਨਕ ਲਗ ਕ੍ਰਿਤ ਗਵਾਈ ।
ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਮਰਦਾਨਾ ਆਇਆ ।
ਕਾਲੂ ਕੋ ਕਲਿਆਣ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਕਹ ਮਰਦਾਨਾ ਨਾਨਕ ਬਾਤ ।
ਕਉਣ ਦਿਸਾ ਕਿਤ ਆਵਤ ਜਾਤ ।
ਹੇ ਜਜਮਾਨ ਚਿਤ ਮਤ ਕਰੋ ।
ਤੋ ਕੁਲ ਚੰਦ ਭਇਉ ਚਿਤ ਧਰੋ ।
ਤੋਇ ਘਰ ਰਾਮ ਲੀਨ ਅਉਤਾਰ ।
ਜਾ ਕਾ ਕਛੂ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ।
ਕਹਿ ਕਾਲੂ ਸੁਣ ਹੋ ਸਭ ਭਾਈ ।
ਮੇਰ ਨਾਮ ਤਿਨ ਦੀਨ ਰੁੜਾਈ ।
ਮੂਰਖ ਡੂਮ ਬਾਤ ਕਿਆ ਕਰੈ ।
ਤਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਅਤ ਜਰੈ ।
ਰਾ ਬੁਲਾਰ ਕੋ ਕਿਨ੍ਹ ਸੁਨਾਇਆ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਨਾਨਕ ਤੇ ਆਇਆ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਸੋ ਕੀਨਾ ਭਾਇ ।
ਰਾਇ ਤਬੀ ਤਿਸ ਲੀਨ ਬੁਲਾਇ ।

¹ਅ. ਇਹ

²ਅ. ਬਾਤ

³ਅ. ਤਲਵੰਡੀ

ਕਹੁ ਭਾਈ ਨਾਨਕ ਕੀ ਬਾਤ ।
 ਜਾ ਸੁਨਤੇ ਮੋਹਿ ਉਪਜੈ ਸਾਤ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਨਿਮ੍ਰਤ ਰੋਇ ਕਹੀ ।
 ਰਾਇ ਤੁਮੇ ਨਾਨਕ ਗਤ ਲਹੀ ।
 ਸਾਹਨ ਪਤ ਪੀਰਨ ਸਿਰ ਪੀਰ ।
 ਨਾਨਕ ਅਬਗਤ ਬਡੋ ਫਕੀਰ ।
 ਸਭ ਤੇ ਉਚਾ ਨਾਨਕ ਰਾਇ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਉਚਾ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ।
 ਰਾਇ ਕਹਿਉ ਅਬ ਮੈ ਭਇਉ ਪੀਰ ।
 ਨਾਨਕ ਮੇਲੇ ਉਪਜੈ ਧੀਰ ।
 ਕਿਉ ਹੂ ਤੂ ਨਾਨਕ ਇਤ ਲਿਆਇ ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਦੀਦਾਰ ਦਿਖਾਇ ।
 ਰਾਇ ਸੁਨੇ ਉਹ ਹਮ ਬਸ ਨਾਹਿ ।
 ਤੁਮ ਹਿਤ ਬਹੁਤ ਉਪਾਉ ਕਰਾਹਿ ।
 ਬਾਲਾ ਸੰਧੂ ਮੋਹਿ ਸੰਗ ਚਲੈ ।
 ਮਤ ਨਾਨਕ ਆ ਤੁਮ ਸੋ ਮਿਲੈ ।
 ਰਾਇ ਤਬੈ ਬਾਲੇ ਸਦਵਾਇ ।
 ਹਿਤ ਸਿਉ ਤਾ ਕੋ ਨਿਕਟ ਬਹਾਇ ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿਉ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇ ।
 ਹੇ ਬਾਲਾ ਨਾਨਕ ਪੈ ਜਾਇ ।
 ਜਿਉ ਤਿਉ ਮੇਰੀ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਕੋ ਤਿਲਵੰਡੀ ਲਿਆਇ ।
 ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ਸੁਨੇ ਹੇ ਰਾਇ ।
 ਤੁਮ ਆਗਿਆ ਹਸ ਤਾ ਪੈ ਜਾਇ ।
 ਚਲੇ ਤਬੈ ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਕਛ ਦਿਨ ਮੈ ਆ ਮਿਲੈ ਸੁਜਾਨਾ ।
 ਲਾਲੇ ਨਾਨਕ ਸੋ ਆ ਮਿਲੈ ।
 ਮੀਤ ਮਿਲੈ ਮੀਤਨ ਮਨ ਖਿਲੈ ।
 ਹਾਥ ਜੋਤ ਤਿਨ ਬਿਨੈ ਬਿਖਾਨੀ ।
 ਤੁਮ ਸਰਬਗ ਤੁਮੇ ਸਭ ਜਾਨੀ ।

ਬਿਨੰ ਕਰੀ ਬਹੁ ਰਾਇ ਬੁਲਾਰ ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਮੁਝ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ।
 ਅਉਰ ਕਹੀ ਮੈ ਬੂਢਾ ਆਹਿ ।
 ਨਹੀ ਆ ਦੇਖੋ ਉਤ ਹੀ ਪਾਹਿ ।
 ਜਿਉ ਜਾਨੋ ਤਿਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਜੈ ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਮੁਝ ਦਰਸਨ ਦੀਜੈ ।
 ਕਹਿ ਨਾਨਕ ਹੁਣ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ।
 ਰਾ ਕਾ ਹੈ ਹਮ ਉਪਰ ਭਾਰਾ ।
 ਤਾ ਤੇ ਚਲਨਾ ਭਇਆ ਜਰੂਰ ।
 ਪ੍ਰਭ ਇਛਾ ਸੋਈ ਭਰਪੂਰ ।
 ਲਾਲੋ ਕੋ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਹਿਆ ।
 ਰਾ ਬਲਾਰ ਕੋ ਮਿਲਨਾ ਭਇਆ ।
 ਲਾਲੋ ਤਬ ਮਨ ਮੈ ਅਕੁਲਾਨਾ ।
 ਏਕ ਮਾਸ ਰਹੁ ਕੀਆਬ ਖਾਨਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਪਚੀਸ ਦਿਨ ਗਏ ।
 ਬਹੁਰੋ ਪਾਂਚ ਦਿਵਸ ਆ ਰਹੇ ।
 ਲਾਲੋ ਤੇ ਗੁਰ ਰੁਖਸਤ ਲੀਨ ।
 ਤਿਲਵੰਡੀ ਸੁ ਪਇਆਨਾ ਕੀਨ ।
 ਕਛੁ ਦਿਨ ਮੈ ਪਹੁਚੈ ਤਹ ਜਾਇ ।
 ਚੰਦ੍ਰ ਭਾਨ ਖੂਹ ਬੈਠੇ ਆਇ ।
 ਚੰਦ੍ਰ ਭਾਨ ਬਾਲੇ ਕਾ ਬਾਪ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਮਨ ਕਾ ਮੋਟਾ ਤਾਪ ।
 ਕਾਲੂ ਬੀਬੀ ਲਾਲੂ ਧਾਏ ।
 ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਨੀ ਜਬ ਸੁਨ ਪਾਏ ।
 ਨਾਨਕ ਆ ਦੇਖਾ ਧਿਆਨ ।
 ਮਨ ਦੁਖ ਪਾਇਉ ਕਰ ਅਗਿਆਨ ।
 ਏਕ ਚੰਦ੍ਰ ਹੈ ਓਢੈ ਦੇਹ ।
 ਸਿਰ ਪਰ ਤੁਛ ਅੰਗੋਛਾ ਹੋ ।
 ਤੇਜ ਜਗਮਗੈ ਜੈਸੇ ਭਾਨ ।
 ਕਉਨ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਰ ਸਕੈ ਪਛਾਨ ।

ਕਟ ਮੈ ਧੌਤੀ ਹਾਥੈ ਪਰਨਾ ।
 ਇਹ ਧਿਆਨ ਨਾਨਕ ਕਾ ਬਰਨਾ ।
 ਕਾਲੂ ਦੇਖ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਲਾਲੂ ਕਾਲੂ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ।
 ਦੇਖੈ ਤੂੰ ਮੁਖ ਤੇ ਕਛੁ ਭਾਖੈ ।
 ਰਾ ਰਾਖੈ ਤੋ ਇਸ ਘਰਿ ਰਾਖੈ ।
 ਅੰਮਾ ਬੀਬੀ ਲਾਲੂ ਦਾਸਾ ।
 ਨਾਨਕ ਕੇ ਬਹੁ ਕੀਨ ਦਿਲਾਸਾ ।
 ਘਰ ਮੈ ਰਹੁ ਰੇ ਹਮਾਰੇ ਪੂਤ ।
 ਜਾ ਤੇ ਬਾਢੈ ਹਮਰਾ ਸੂਤ ।
 ਪੂਤ ਭਤੀਜਾ ਏਕ ਸਮਾਨ ।
 ਲਾਲੂ ਕਹਿ ਕਰ ਮੇਰਾ ਮਾਨ ।
 ਘਰ ਰਹੀਐ ਮੁਹਿ ਬਿਨੈ ਸੁਨੀਜੈ ।
 ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬੰਧਨਿ ਸੁਖ ਦੀਜੈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮੁਖ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ ।
 ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਿ ਤਿਸ ਕੇ ਧਾਰਾ ।

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧

ਖਿਮਾ ਹਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਕਹੀਐ ਸੰਤੋਖ ਹਮਾਰਾ ਪਿਤਾ
 ਸਤ ਹਮਾਰਾ ਚਾਚਾ ਕਹੀਐ ਜਿਸ ਸੰਗਿ ਮਨੂਆ ਜਿਤਾ । ੧ ।
 ਸੁਣ ਲਾਲ ਤੂੰ ਗੁਣ ਐਸੇ ।
 ਸਗਲੇ ਲੋਕ ਬੰਧਨਿ ਕੇ ਬਾਧੇ ਸੋ ਗੁਣ ਕਹੀਐ ਕੈਸੇ । ੧. ਰਹਾਉ ।
 ਭਾਈ ਭਾਉ ਸੰਗਿ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਤ ਸੋ ਚਾਚਾ ।
 ਧੀਇ ਹਮਾਰੀ ਧੀਰਜ ਬਨੀ ਹੈ ਅੰਸੋਂ ਸੰਗਿ ਹਮ ਰਾਚਾ । ੨ ।
 ਸਾਤ ਹਮਾਰੇ ਸੰਗ ਸਹੇਲੀ ਮਤ ਹਮਾਰੀ ਚੇਲੀ ।
 ਏਹ ਹਮਾਰਾ ਕੁਟੰਬ ਕਹੀਐ ਸਾਸ ਸਾਸ ਹਮ ਖੇਲੀ । ੩ ।
 ਏਕੇਕਾਰ ਹਮਾਰਾ ਖਾਵਦ ਜਿਸ ਹਮ ਬਨਤ ਬਨਾਏ ।
 ਉਸ ਕੇ ਤਿਆਗ ਅਉਰ ਕੇ ਲਾਗੈ ਨਾਨਕ ਸੋ ਦੁਖ ਪਾਏ । ੪ ॥
 ਰਾਇ ਸੁਨਿਓ ਨਾਨਕ ਇਤ ਆਇਓ ।
 ਤਬੋ ਉਮੇਦਾ ਤੁਰਤ ਪਠਾਇਓ ।
 ਮੇਰੀ ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਕਰੀਓ ।
 ਦੀਨ ਹੋਇ ਅਤ ਪਾਇਨ ਪਰੀਓ ।

ਪੁਨ ਕਹੀਉ ਮੇਰੀ ਅਰਦਾਸ ।
 ਦਰਸ ਤੁਮਾਰੇ ਕੀ ਮਨ ਪਿਆਸ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਆਈਐ ਹਮਰੇ ਪਾਸ ।
 ਸਫਲੇ ਕਰੇ ਦਾਸ ਕੇ ਸਾਸ ।
 ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਮੇਦੇ ਆਇ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ।
 ਬਹੁਤ ਭਲਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹੀ ।
 ਚਲ ਭਾਈ ਹਮ ਆਵਤ ਵਹੀ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਉਠ ਰਾ ਕੇ ਆਏ ।
 ਰਾਇ ਦੇਖ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਨ ਮਾਏ ।
 ਚਰਨ ਹਾਥ ਲਗਾਏ ਰਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕੀਨੇ ਤਾ ਤੇ ਅਤਿ ਭਾਇ ।
 ਹਮ ਤੁਮਰੇ ਪਗ ਪਕਰੈ ਹਾਥ ।
 ਤੁਮ ਹੋ ਬਡੇ ਹਮਾਰੇ ਨਾਥ ।
 ਰਾਇ ਕਹਿਓ ਐਸੇ ਮਤ ਕਹੋ ।
 ਚਰਨ ਧੂਰ ਮੈ ਨਿਸ ਦਿਨ ਚਹੋ ।
 ਆਪ ਹਾਥ ਲੇ ਪਲਘ ਬਿਛਾਏ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਨਾਨਕ ਜੀ ਬੈਠਾਏ ।
 ਆਪ ਨਿਕਟ ਫੁਨ ਬੈਠੇ ਰਾਇ ।
 ਹਾਥ ਜੋੜ ਬਹੁ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਆਜ ਦਈ ਮੁਹਿ ਕੀਨ ਨਿਹਾਲ ।
 ਤੁਮਰੇ ਦਰਸਨ ਦੀਖ ਦਿਆਲ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਰਾਇ ਕਹਿਓ ਮੁਹਿ ਬਖਸ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਬਖਸਾਇ ।
 ਤੇਇ ਦਈ ਮੈ ਭੇਦ ਨਹਿ ਤੂੰ ਪਿਆਰਾ ਹਰਿ ਰਾਇ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨੀਓ ਹੇ ਰਾਇ ।
 ਤੁਮ ਬਖਸੇ ਹੋ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
 ਰਾਇ ਕਹਿਉ ਜੋ ਆਗਿਆ ਹੋਇ ।
 ਸੋ ਆ ਬਾਮਣ ਕਰੇ ਰਸੋਇ ।

ਤਪਾ ਕਹੈ ਬਕਰਾ ਬਣਵਾਵੈ ।
ਜੋ ਕਛੁ ਖਾਵੈ ਸੋਈ ਪਕਾਵੈ ।
ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਇਛਾ ਤੇ ਆਇ ।
ਸੁਨੈ ਰਾਇ ਹਮ ਸੋਈ ਪਾਇ ।
ਸੁਧੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਸਦਵਾਏ ।
ਰਾ ਤਾ ਕੋ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
ਪਹਿਲੇ ਕਛੁ ਮਿਠਾ ਲੇ ਆਇ ।
ਪਾਛੈ ਸਲੋਨਾ ਤੁਰਤ ਖਿਲਾਇ ।
ਤਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਬਦ ਬਖਾਨਾ ।
ਰਾ ਨਿਸਚੈ ਅਬ ਗਤਿ ਹੈ ਜਾਨਾ ।

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧—

ਮਿਠਾ ਮਰਮੁ ਸਲੂਣਾ ਸੰਜਮ ਖਟਾ ਖਰਾ ਧਿਆਨਾ ।
ਐਸਾ ਭੋਜਨ ਜੋ ਜਨ ਅਚਵੈ ਸੋ ਮਾਨਸ ਪਰਧਾਨਾ । ੧ ।
ਰਾਇ ਜੀ ਐਸਾ ਭੋਜਨ ਕਰੀਐ ।
ਅਉਰ ਸਾਦ ਸਗਲੇ ਪਰ ਹਰੀਐ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
ਸੇਵਾ ਮਗਨ ਲਗਾ ਸਚ ਸੇਤੀ ਜਿਸ ਖਾਧੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਰਖ ਫਲਿਆ ਸਣ ਡਾਲੀ ਸੋ ਫਲਿ ਚੁਣਿ ਚੁਣਿ ਖਾਵੈ ॥੨॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਰਸ ਨਾਮ ਧਨੀ ਕੋ ਸੋ ਪੀਵੈ ਜਿਸ ਦੇਵੈ ।
ਸਫਲੋ ਦਰਸਨ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਰਿਦੇ ਸਮੇਵੈ ॥੩॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੋ ਖਰਾ ਸੁਆਦੀ ਏਕੰਕਾਰ ਰਸ ਲੀਆ ।
ਅਉਰ ਸਾਦ ਸਭ ਫੀਕੇ ਲਾਗੇ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਮੁਖ ਪੀਆ ॥੪॥
ਰਾਇ ਬਹੁਰਿ ਕਛੁ ਬੋਲਿਆ ਨਾਹੀ ।
ਇਹ ਸਚ ਰਸਿਆ ਇਸ ਰਸ ਕਾ ਹੀ ।
ਫੁਨ ਅੰਮਾ ਬੀਬੀ ਕਾਲੂ ਭਾਖ ।
ਜਿਉ ਜਾਨੈ ਰਾ ਨਾਨਕ ਰਾਖ ।
ਰਾ ਜੀ ਤੁਮ ਬਿਨ ਓਟ ਨ ਕੋਈ ।
ਜਾ ਪੈ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਹੈ ਹਮ ਰੋਈ ।
ਰਾ ਕੋ ਰਿਦੇ ਦਇਆ ਅਤਿ ਆਈ ।
ਨਾਨਕ ਜੀ ਪੈ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਈ ।

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਅਤਿ ਕਰੈ ਬਿਲਾਪ ।

ਘਰ ਬੈਠੇ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਜਾਪ ।

ਖੇਤੀ ਕੋ ਕਾਮੇ ਰਖ ਦੇਉ ।

ਹਾਲਾ ਪੌਤਾ ਕਦੀ ਨ ਲੇਉ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਸਬਦ ਸੁਨਾਇਆ ।

ਰਾਇ ਸੁਨਤਿ ਮਨ ਅਤਿ ਬਿਗਸਾਇਆ ।

ਸੋਰਠ ਮਹਲਾ ੧—

ਮਨੁ ਹਾਲੀ ਕਿਰਸਾਣੀ ਕਰਣੀ ਸਰਮੁ ਪਾਣੀ ਤਨੁ ਖੇਤ ।

ਨਾਮੁ ਬੀਜੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸੁਹਾਗਾ ਰਖੁ ਗਰੀਬੀ ਵੇਸੁ ।

ਭਾਉ ਕਰਮ ਕਰਿ ਜੰਮਸੀ ਸੋ ਘਰੁ ਭਾਗਨ ਦੇਖੁ ।੧।

ਬਾਬਾ ਮਾਇਆ ਸਾਥਿ ਨ ਹੋਇ ।

ਇਨਿ ਮਾਇਆ ਜਗੁ ਮੋਹਿਆ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ।੧। ਰਹਾਉ

ਖੇਤੀ ਪਰ ਇਹ ਚਿਤ ਨ ਰਹੈ ।

ਕਹਿ ਲਾਲ ਤਬ ਹਟ ਕਰ ਬਹੈ ।

ਹਾਣੁ ਹਟਿ ਕਰਿ ਆਰਜਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਕਰ ਵਥੁ ।

ਸੁਰਤਿ ਸੋਚ ਕਰਿ ਭਾਂਡਸਾਲ ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਤਿਸ ਕੋ ਰਖ ।

ਵਣਦਾਰਿਆ ਸਿਉ ਵਣਜੁ ਕਹਿ ਲੈ ਲਾਹਾ ਮਨਿ ਹਸੁ ।੨।

ਲਾਲੂ ਕਹਿ ਜੋ ਤੋ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ।

ਘੋੜੇ ਲੇ ਦੇਸੰਤਰ ਜਾਹਿ ।੧।

ਸੁਣਿ ਸਾਸਤ ਸਉਦਾਗਰੀ ਸਤੁ ਘੋੜੇ ਲੇ ਚਲੁ ।

ਖਰਚੁ ਬੰਨੁ ਚੰਗਿਆਈਆ ਮਤੁ ਮਨ ਜਾਣੇ ਕਲੁ ।

ਨਿਰੰਕਾਰ ਕੈ ਦੇਸ ਜਾਇ ਤਾਂ ਸੁਖਿ ਲਹਹਿ ਮਹਲੁ ।੩।

ਕਿਰਤ ਕਾਮ ਜੋ ਰਿਦ ਨਹੀ ਧਰੈ ।

ਕਾਲੂ ਕਹੈ ਚਾਕਰੀ ਕਹੈ ।੧।

ਲਾਇ ਚਿਤੁ ਕਰਿ ਚਾਕਰੀ ਮੰਨਿ ਨਾਸੁ ਕਰਿ ਕੰਮੁ ।

ਬਨੁ ਬਦੀਆ ਕਰਿ ਧਾਵਣੀ ਤਾਂ ਕੋ ਆਖੈ ਧੰਨੁ ।

ਨਾਨਕ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਚੜੈ ਚਵਗਨ ਵੰਨੁ ।੪।੧।

ਰਾਇ ਕਹਿਓ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ ।

ਕਛੁ ਫੁਰਮਾਇਸ ਮੋ ਮਨ ਚਾਹਿ ।੧।

ਮਹਲਾ ੧ —

ਇਕ ਫੁਰਮਾਹਿਸ ਆਖੀਐ ਜੇ ਮੰਨੈ ਸਾਂਈ ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਜੋਰੁ ਨ ਚਲਈ ਕਰਿ ਜੋਰੁ ਧਿੰਗਾਈ ।੧।
 ਐਸਾ ਸਾਹਿਬ ਰਾਇ ਜੀ ਕਿਸੇ ਵਸ ਨ ਆਵੈ ।
 ਸਾਈ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਜੋਈ ਉਸ ਭਾਵੈ ।੧।
 । ਰਹਾਉ । ਹਿਕਮਤ ਹੁਕਮ ਨ ਚਲਈ ਕੋਈ ਕਰ ਦੇਖੈ ।
 ਸੇਖ ਮਸਾਇਕ ਸਿਧ ਪੀਰ ਸਭਿ ਲਿਖੀਅਹਿ ਲੇਖੈ ।੨।
 ਦਸ ਅਉਤਾਰੀ ਆਇਆ ਜਗੁ ਹੁਕਮ ਚਲਾਇਆ ।
 ਅੰਤ ਕਾਲ ਧਰਤੀ ਪਤੇ ਕਛੁ ਹਾਥ ਨ ਆਇਆ ।੩।
 ਬਡੇ ਬਡੇ ਮਹਾਬਲੀ ਜੋਧੇ ਅਰ ਸੂਰੇ ।
 ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਭਿ ਦੇਖਿਆ ਸਭਿ ਧਰਤੀ ਧੂਰੇ ।੪।੧।
 ਰਾਇ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਹੋ ਤਪਾ ਸੰਗਰ ਤੁਮ ਦੇਉ ।
 ਤੈ ਖੂਹ ਦੇਵੇ ਭਾਇ ਕਰ ਪਤਾ ਨਹੀ ਲੇਵੇ ।
 ਸਾਧ ਫਕੀਰਨ ਭਾਉ ਕਰ ਬਾਣੇ ਖਿਲਵਾਵੇ ।
 ਫੁਨ ਨਾਨਕ ਸਬਦ ਉਚਾਰਿਆ ਸੁਨਤੇ ਸੁਖ ਪਾਵੇ ।੧।

ਆਸਾ ਮ: ੧

ਲੰਗਰ ਏਕ ਖੁਦਾਈ ਦਾ ਦੂਸਰ ਲੰਗਰ ਨਾਹੀ ।
 ਦੂਸਰ ਲੰਗਰ ਨਾ ਚਲੈ ਬਿਰ ਜਗਤ ਰਹਾਈ ।੧।
 ਰਾਇ ਬੁਲਾਰ ਸੁਣੀਏ ਸਹੀ ਯਹਿ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ।
 ਖਾਲਕ ਸਚਾ ਏਕ ਹੈ ਜਿਨ ਖਲਕ ਸਵਾਰੀ ।੧। ਰਹਾਉ ।
 ਦਾਤਾ ਏਕ ਰਹੀਮ ਹੈ ਸਭ ਖਲਕ ਸਭਾਲੇ ।
 ਦੇਵਨ ਕੇ ਆਪੇ ਧਨੀ ਸਗਲਿਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ।੨।
 ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਤਨੁ ਧਨ ਦੀਆ ਕੀਏ ਰਸ ਭੋਗਾ ।
 ਆਪਹੁ ਕਛੁ ਨ ਹੋਵਈ ਪ੍ਰਭ ਕੀਏ ਸੰਜੋਗਾ ।੩।
 ਸਭਨਾ ਦੇ ਸਿਰ ਏਕ ਹੈ ਸਿਧ ਸਾਧ ਬੀਚਾਰੇ ।
 ਨਾਨਕ ਮੰਗਤਾ ਸਭ ਜਗ ਦਾਤਾ ਸਿਰਜਨਹਾਰੇ ।੪।੧।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਬਦ ਸੁਖ ਭਾਖਿਉ ।
 ਰਾਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਮਨ ਮੈ ਰਾਖਿਉ ।
 ਦੁਆਇ ਸਲਾਮ ਕਰ ਨਾਨਕ ਚਲੇ ।
 ਰਾ ਭੀ ਦੁਆਇ ਕੀਨ ਮਨ ਭਲੇ ।

ਕਛੁ ਦਿਨ ਤਹਾਂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਰਹੇ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਰਮਨੇ ਗਏ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਕਹੀ ।
 ਇਸ ਨਗਰੀ ਟੰਭਾ ਕੋ ਨਹੀ ।
 ਰਾਇ ਕਹੂੰ ਤ ਇਹ ਸੁਨ ਪਾਇਆ ।
 ਕਰ ਉਦਮ ਟੰਭਾ ਕਢਵਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਟੰਭਾ ਨਾਉ ਧਰਾਇਆ ।
 ਸਭੈ ਗਾਮ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਅਉ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਬਾਲੇ ਲੈ ਸੰਗ ਕੀਨ ਪਇਆਨਾ ।
 ਕਾਲੂ ਲਾਲੂ ਰਾ ਸੋ ਕਹੀ ।
 ਨਾਨਕ ਚਲਾ ਰਾਖ ਕਰ ਸਈ ।
 ਰਾਇ ਉਮੇਦਾ ਦੀਨ ਪਨਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਜਾਨਿ ਸੁਨਾਇ ।
 ਦੇਹੁ ਦਰਸ ਮੋ ਕੋ ਫੁਨ ਜਾਇ ।
 ਮੋ ਕੋ ਨਿਸ ਦਿਨ ਪਗ ਕੀ ਚਾਹਿ ।
 ਤਿਨ ਆ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੋ ਕਹੀ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਰਾਇ ਬਿਨੈ ਇਹਿ ਦਈ ।
 ਦੇਹ ਦਰਸ ਮੋ ਕੋ ਫੁਨ ਜਾਹਿ ।
 ਬਹੁਤ ਭਲੈ ਰਾਇ ਦੇਖੈ ਆਇ ।
 ਨਾਨਕ ਆਏ ਰਾ ਕੇ ਪਾਸ ।
 ਰਾਇ ਕਹਿਉ ਗੁਸਤਾਕੀ ਮਾਫ ।
 ਤੁਮ ਮਾਫੀ ਹੋ ਦਰਗਹ ਮਾਹਿ ।
 ਯਾ ਮੈ ਭਰਮ ਭੇਦ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ।
 ਰਾ ਕਹਿਉ ਤੁਮ ਕਛੁ ਨ ਕਰੋ ।
 ਪਰ ਕਛੁ ਦਿਨ ਈਹਾਂ ਹੀ ਭਰੋ ।
 ਰਾਇ ਸੁਨੋ ਹਮਰੇ ਬਸਿ ਨਾਹਿ ।
 ਜਹਾਂ ਰਾਖੇ ਤਹਾਂ ਰਖੇ ਖੁਦਾਇ ।
 ਰਾਇ ਕਹਿਉ ਜਿਉ ਤੋਹਿ ਰਜਾਇ ।
 ਤਬ ਚਾਲੇ ਕਰ ਪਨਹਿ ਖੁਦਾਇ ।

ਕਾਲੂ ਲਾਲੂ ਅਤਿ ਬਿਸਮਾਏ ।
 ਮਾਤਾ ਕਾ ਦੁਖ ਕਹਿਉ ਨ ਜਾਏ ।
 ਰਾ ਤਿਨ ਕੀ ਕੀਨੀ ਮਨੁ ਹਾਰ ।
 ਧੀਰਜ ਧਰੇ ਸੁਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰ ।
 ਸਤਗੁਰ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਛੁ ਖੇਲ ।
 ਫਿਰ ਆ ਹੋਇ ਭੁਰਤ ਹੀ ਮੇਲ ।
 ਇਤ ਲਾਲੋ ਘਰ ਤੀਨੋ ਆਏ ।
 ਲਾਲੋ ਮਨ ਅਤਿ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਰਾ ਬੁਲਾਰ ਜਿਉ ਮਨ ਕਰ ਭਾਇ ।
 ਤਾਹਿ ਰੋਗ ਸੁਪਨੇ ਭੀ ਨਾਹਿ ।
 ਅਭੈ ਪਰਮ ਪਦੁ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਸੁਨਿ ਅਰਦਾਸ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਾਖੇ ਚਰਨਨਿ ਪਾਸ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ॥੨੧॥

22. ਸਾਖੀ : (ਮਰਦਾਨੇ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਾਈ)

ਲਾਲੋ ਤੇ ਵਿਦਿਆ ਭਏ¹ ਤੀਨੋਂ ਸਹਿਜ² ਸੁਭਾਇ ।
ਚਲੇ ਸੁ ਰਮਤੇ ਖਲਤੇ ਬਨਿ ਬਨਿ ਦੇਖੇ ਜਾਇ ।੧।

ਚਉਪਈ—

ਲਾਲੋ ਕੇ ਦਿਨ ਪਾਚੋ ਰਹੇ ।
ਹਰਿ ਚਰਚਾ ਕੇ ਕਾਖੀ ਭਏ ।
ਲਾਲੋ ਸਿਉ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਕੀਨ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਭਾਉ ਬਿਦਾ ਫੁਨਿ ਲੀਨ ।
ਅਉਝਤਿ ਅਉਝਤਿ ਚਲਤੇ ਜਾਹਿ ।
ਬਸਤੀ ਕੋਉ ਦੇਖੋ ਨਾਹਿ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਖੁਧਿਆ ਲਾਗੀ ।
ਤਿਨ ਕਹਿਆ ਸੁਨੀਏ ਵਡਭਾਗੀ ।
ਮੋ ਕੋ ਖੁਧਿਆ ਬਿਆਪੀ ਆਇ ।
ਮੋ ਤੋ ਗੁਰ ਜੀ ਚਲਾ ਨ ਜਾਇ ।
ਗੁਰ ਹਮ ਕਹਿਓ ਧਾਨੀ ਪੀਉ ।
ਰੂਖ ਦੇਖ ਬਿਰ ਰਾਖੋ ਜੀਉ ।
ਹਮਰੇ ਸੰਗਿ ਹੈ ਐਸੀ ਚਾਲਾ ।
ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਫੁਨ ਹਸਿਉ ਬਾਲਾ ।
ਢਾਢੀ ਕਹਿ ਮੋ ਜਾਤੀ ਜਾਨ ।
ਇਨ ਦੋਨੋ ਲੋ ਹਾਸੀ ਠਾਨ ।
ਇਹ ਬਾਲਾ ਮੁਹਿ ਕਾਹਿ ਨ ਹਸੇ ।
ਇਸ ਕੋ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਮਗ ਦਸੇ ।

ਗੁਰਵਾਰ—

ਸਿਧੋ ਕੀ ਵਸਤੀ ਹੈ ਪਾਸ ।
ਜਾ ਪੂਰਨਿ ਕਰਿ ਆਉ ਆਸ ।

¹ਅ. ਬਿਦਾ

²ਅ. ਸਹਜ

ਉਪਲ ਖੜੀ ਹੈ ਚਾਤਾਰ ।
 ਤੂੰ ਠਾਢਾ ਹੋ ਤਿਸ ਕੇ ਦੁਆਰ ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਤੂੰ ਕਛੂ ਹੂੰ ਨ ਕਹੀਓ ।
 ਮਨ ਚਾਹੈ ਸੰਥੀ ਤੂੰ ਲਹੀਓ ।
 ਤੇ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਪੂਜੈ ਆਇ ।
 ਕਤ ਤੇ ਆਇਉ ਪੂਛੈ ਨਾਹਿ ।
 ਹਮ ਨਿਹਾਲ ਭਏ ਦਰਸਨਿ ਯਾਹ ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਬਚਨ ਸੁਨਾਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਵਸਤਿ ਮੈ ਗਇਉ ।
 ਉਪਲ ਦੁਆਰੇ ਠਾਢੇ ਭਇਉ ।
 ਸਭ ਨੋ ਆ ਕਰ ਪੂਜਾ ਕੀਨ ।
 ਟਕੇ ਰੁਪਈਏ ਕਪੜੇ ਦੀਨ ।
 ਪੌਣ ਬਾਂਧ ਮਰਦਾਨਾ ਚਲਾ ।
 ਮਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਾਨਕ ਸੋ ਮਿਲਾ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਬ ਆਵਤ ਦੇਖਾ ।
 ਲੋਭ ਡੂੰਮ ਕਾ ਕਛੂ ਨ ਲੇਖਾ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਅਉ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ।
 ਬਹੁਤ ਹਸੇ ਮਰਦਾਨੇ ਖਿਆਲਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਆ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
 ਮਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਖੀ ਬਹੁ ਮਾਇਆ ।
 ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਫਿਉ ਕਿਆ ਹੈ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਦਾਮ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈ ਬਹੁ ਬਿਧ ਨਾਨਾ ।
 ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਪੂਜਾ ਕੋ ਆਏ ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਬਹੁ ਦਾਮ ਲਿਆਏ ।
 ਮੈ ਲੇ ਆਇਉ ਤੁਮਰੇ ਪਾਹਿ ।
 ਸੋਈ ਕਰੇ ਜੁ ਤੁਮ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਹਮਰੇ ਕਤ ਕਾਮ ।
 ਡਾਰ ਦੇਇ ਇਤ ਹੀ ਸਭ ਦਾਮ ।
 ਕੈ ਲੇ ਜਾ ਤੂੰ ਘਰਿ ਕੀ ਓਰ ।
 ਤੇਰੇ ਹਿਤ ਮਾਇਆ ਸਿਉ ਜੋਗ ।

ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈਂ ਲੇ ਸੁਖ ਪਾਇ ।
 ਕਰ ਸੋਈ ਜੋ ਮਨ ਭਾਇ ।
 ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਹੈ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਦੀਜੈ ਰਾਸ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਤਬ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ।
 ਮੈਂ ਭੁਲਾ ਤੂੰ ਬਖਸ ਗੁਨਾਹਿ ।
 ਮੈਂ ਕੋ ਦੇ ਚਰਨੋਂ ਕਾ ਸੰਗ ।
 ਭੂਖ ਨੰਗ ਹੈ ਸਭ ਸੁਖ ਅੰਗ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਤਬ ਸਭ ਕਿਛੁ ਡਾਰਿਉ ।
 ਵੁਨ ਤੀਨੋਂ ਆਗੇ ਪਗ ਧਾਰਿਉ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਜਿਉ ਭੂਖ ਭਗਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਚਿੰਤ ਮਿਟਾਇ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੨੨ ।

23. ਸਾਖੀ : (ਸੱਜਨ ਠੱਗ ਨਿਸਤਾਰਾ)

ਇਕ¹ ਦਿਨ² ਰਮਤੇ ਖੇਲਤੇ ਠਗ ਕੈ ਪਹੁਚੇ³ ਆਇ ।
ਸਜਣ ਅਤ⁴ ਚਿਤ⁵ ਦੀਨ ਹੋ⁶ ਗੁਰ ਕੇ ਪਕੜੇ ਪਾਇ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਇਕ ਦਿਨ ਰਮਤੇ ਪਹੁਚੇ ਤਹਾਂ ।
ਸਜਣ ਠਗ ਕਾ ਆਸ੍ਰਮ ਜਹਾਂ ।
ਫੁਨ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
ਮੈਂ ਕੋ ਖੁਧਿਆ ਲਾਗੀ ਆਇ ।
ਅਬ ਮੁਝ ਇਕ ਪਗ ਚਲਯੋ ਨ ਜਾਇ ।
ਹੇ ਗੁਰ ਕੀਜੈ ਕਉਣ ਉਪਾਇ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਯੋ ਤੂੰ ਰਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ।
ਤੋਹਿ ਖਿਲਾਵੈ ਭੋਜਨ ਨਾਨਾ ।
ਗ੍ਰਾਮ ਨਿਕਟ ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਜਾਇ ।
ਤਬ ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਇਸ ਗ੍ਰਾਮੈ ਜਾਇ ।
ਉਦਰ ਪੂਰ ਗ੍ਰਿਹ ਪੈ ਠੀਉ ਨਾਹਿ ।
ਉਦਰ ਪੂਰ ਸੀਘਰ ਫਿਰ ਆਈਉ ।
ਗਾਮ ਦੇਖ ਮਤਿ ਗਹੁਰ ਲਗਾਈਉ ।
ਮਨ ਮੈਂ ਕਹੈ ਸੁ ਮੈਂ ਡਰ ਕੈਸਾ ।
ਜਾ ਕਾ ਰਖਪਾਲ ਪ੍ਰਭੁ ਐਸਾ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਚਲ ਪਹੁਚਾ ਤਹਾਂ ।
ਸਜਣ ਠਗ ਬੈਠਾ ਥਾ ਜਹਾਂ ।
ਬੈਸਨ ਰੂਪ ਤਿਲਕ ਹੈ ਭਾਲਾ ।
ਨਿਰਮਲ ਬਸਤਰ ਗਲ ਮੈਂ ਮਾਲਾ ।

¹ਅ. ਇਕੁ

²ਅ. ਦਿਨੁ

³ਅ. ਨਿਕਸੇ

⁴ਅ. ਅਤਿ

⁵ਅ. ਚਿਤੁ

⁶ਅ. ਹੋਇ

ਕੋਰੇ ਪਟ ਪਾਨੀ ਕੇ ਭਰੇ ।
 ਬਾਟ ਬਟੂਅਨ ਆਦਰ ਕਰੇ ।
 ਸੁੰਦਰ ਧਰਮ ਸਾਲ ਹੈ ਥਾਪੇ ।
 ਬਹੁਤ ਜੰਤ ਤਿਸਹੀ ਮੈਂ ਥਾਪੇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਜੈ ਰਾਮ ਉਚਾਰੀ ।
 ਸਜਣ ਕਹਿ ਸਤਿਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਬਸਤਰ ਅਤਿ ਸੋਹੈ ।
 ਸੁਧ ਸੁਧਾਰ ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਧੋਏ ।
 ਸਜਣ ਕਹਿ ਤੂੰ ਕੋ ਹੈਂ ਭਾਈ ।
 ਨਾਮ ਜਾਤ ਕੁਲ ਦੇਹਿ ਬਤਾਈ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਤਦ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਡੂਮ ਜਾਤ ਪਰਦੇਸੀ ਆਹਿ ।
 ਸਜਣ ਕਹਿ ਤੂੰ ਡਿਨ ਮਿਰਾਸੀ ।
 ਹੈਂ ਧਨਵੰਤ ਮੋਹਿ ਮਨਿ ਭਾਸੀ ।
 ਸਜਣ ਚੇਲਿਨ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਈ ।
 ਯਾ ਕੋ ਆਦਰ ਕੀਜੀਐ ਭਾਈ ।
 ਯਾਹਿ ਬੇਗ ਭੀਤਰ ਲੈ ਜਾਵੇ ।
 ਖਟ ਰਸ ਆਛੇ ਤੁਰਤ ਭੁਗਾਉ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਉਠ ਚਲਿਉ ਸਾਥ ।
 ਉਦਰ ਲੋਭ ਸਭ ਭੂਲੀ ਗਾਥ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਭੀਤਰ ਲੇ ਗਏ ।
 ਦੁਸਟ ਰੂਪ ਤਬ ਦਰਸਨ ਦੇਏ ।
 ਬਸਤਰ ਵਾ ਕੇ ਲਏ ਉਤਾਰ ।
 ਪੂਛੈ ਕਤ ਮਾਇਆ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਉਹ ਕਹਿਤਾ ਮੈਂ ਦੀਨ ਮਿਰਾਸੀ ।
 ਮੁਝ ਪਹਿ ਮਾਇਆ ਕਹਾ ਤੁਮ ਭਾਸੀ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਨਾਨਕ ਧਿਆਇਉ ।
 ਭਲੀ ਠਉਰ ਮੁਹਿ ਆਨ ਫਸਾਇਉ ।
 ਗੁਰ ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ਚਲ ਭਾਈ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਮਨ ਚਿੰਤ ਕਰਾਈ ।

ਇਹ ਬਾਲੇ ਅੰਗਦ ਪੈ ਭਾਖੀ ।
 ਤਬ ਗੁਰ ਚਲੇ ਮੋਹਿ ਲੇ ਸਾਖੀ ।
 ਫੁਨ ਹਮ ਦੋਨੋ ਪਹੁਚੇ ਤਹਾਂ ।
 ਸਜਣ ਠਗ ਬੈਠੇ ਥੇ ਜਹਾਂ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ।
 ਸਜਣ ਬੋਲੇ ਜੈ ਕਰਤਾਰ ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਫਿਓ ਤਹਿ ਕਿਆ ਹੈ ਨਾਉ ।
 ਬਿਸਨ ਬਰਨ ਸਜਣ ਕਹਿ ਗਾਉ ।
 ਤਾ ਕੇ ਗੁਣ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਾਨੇ ।
 ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤੇ ਕਿਆ ਥੇ ਕਿਛੁ ਛਾਨੇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਤ ਮਾਨੁਖ ਆਇਉ ।
 ਸਜਣ ਕਹੈ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨਹੀ ਪਾਇਉ ।
 ਤੁਮ ਸੋ ਕਹੋ ਬੂਠ ਕਿਤ ਕਹੋ ।
 ਤੁਮ ਤੋ ਸਾਧ ਭਗਤ ਸੋ ਲਹੋ ।
 ਮੈ ਤੋ ਕਉਨ ਨ ਆਵਤ ਦੇਖਾ ।
 ਮੋਹ ਧਿਆਨ ਬਾ ਅਲਖੇ ਅਲੇਖਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨੀਉ ਰੇ ਬਾਲਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਟੇਰਹੁ ਤਤਕਾਲਾ ।
 ਬਚਨ ਪਾਇ ਭੀਤਰ ਮੈ ਗਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਧਾ ਤਹਿ ਲਹਿਆ ।
 ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ਚਲ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਤੁਹਿ ਟੇਰਤ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨਾ ।
 ਤਬ ਮਰਦਾਨੇ ਬਚਨ ਉਚਾਰ ।
 ਮੈ ਬਸਤਰ ਇਨ ਲੀਨ ਉਤਾਰੁ ।
 ਤੁਮ ਪਠਿਉ ਮੈ ਕੋ ਭੀ ਲਜਾਈ ।
 ਮੈ ਮਾਰਨ ਕੀ ਇਨ ਠਹਿਰਾਈ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਲੇ ਮੁਕਤਾਇਆ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪੈ ਲੇ ਆਇਆ ।
 ਹਸ ਪ੍ਰਫਿਓ ਬਸਤਰ ਕਤ ਭਾਈ ।
 ਬਡੇ ਸਾਧ ਇਨ ਲਏ ਛਿਨਾਈ ।

ਭੋਜਨ ਅਰਬ ਭੀਤਰ ਲੇ ਗਏ ।
 ਸਭ ਸਰਬਸ ਛੀਨਤ ਮੇ ਭਏ ।
 ਸਾਧ ਰੂਪ ਮੁਖ ਮੀਠੀ ਕਹੈ ।
 ਯਾਹਿ ਕਪਟ ਕੋ ਪਾਰ ਨ ਲਹੈ ।
 ਇਹ ਕੋ ਦੁਸਟ ਰੂਪ ਬੈਰਾਗੀ ।
 ਇਸ ਦਰਸਨ ਅੰਤਰ ਦਵ ਲਾਗੀ ।
 ਸਜਣ ਮਨ ਸਰਮਿੰਦਾ ਭਇਆ ।
 ਨੀਚੇ ਮੁਖ ਲਜਤ ਹੋ ਰਹਿਆ ।
 ਕਹੁ ਭਾਈ ਸਜਣ ਤੁਹਿ ਨਾਉਂ ।
 ਜੀ ਇਉਂ ਹੀ ਕਹਿਤਾ ਸਭ ਗਾਉਂ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਿਉ ।
 ਸਜਣ ਹਿਤ ਸੂਹੀ ਮਧ ਧਾਰਿਉ ।

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧—

ਉਜਲੁ ਕੈਹਾਂ ਚਿਲਕਣਾ ਘੋਟਿਮੁ ਕਾਲੜੀ ਮਸੁ ।
 ਧੋਤਿਆਂ ਜੂਠਿ ਨ ਉਤਰੈ ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਾਂ ਤਿਸੁ । ੧।
 ਸਜਣ ਸੇਈ ਨਾਲਿ ਮੈ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲ ਚਲੰਨਿ ।
 ਜਿਥੇ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਤਿਥੇ ਖੜੇ ਦਿਸੰਨਿ । ਰਹਾਉ । ੧।
 ਬਗਾ ਬਗੇ ਕਪੜੇ ਤੀਰਥ ਮੰਝਿ ਵਸੰਨਿ ।
 ਘੁਟਿ ਘੁਟਿ ਜੀਆ ਖਾਵਣੇ ਬਗੇ ਨਾ ਕਹੀਅੰਨਿ । ੨।
 ਕੋਠੇ ਮੰਡਪ ਮਾੜੀਆਂ ਪਾਸਹੁ ਚਿਤਵੀਆਹਾ ।
 ਦੁਨੀਆ ਕੰਮਿ ਨ ਆਵਨੀ ਵਿਚਹੁ ਸਖਣੀਆਹਾ । ੩।
 ਸਿੰਮਲ ਰੁਖੁ ਸਰੀਰ ਮੇ ਮੇ ਜਨ ਦੇਖ ਭੁਲੰਨਿ ।
 ਸੇ ਫਲ ਕੰਮਿ ਨ ਆਵਨੀ ਸੇ ਗੁਣ ਮੈ ਤਨਿ ਹੰਨਿ । ੪।
 ਅੰਧੁਲੈ ਭਾਰੁ ਉਠਾਇਆ ਭੂਗਰ ਵਾਟੁ ਬਹੁਤੁ ।
 ਅਖੀ ਲੋੜੀ ਨਾ ਲਹਾਂ ਹਉ ਚੜਿ ਲਘਾ ਕਿਤੁ ।
 ਚਾਕਰੀਆ ਚੰਗਿਆਈਆ ਅਵਰ ਸਿਆਣਪ ਕਿਤੁ ।
 ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਤੂੰ ਬਧਾ ਛੁਟਹਿ ਜਿਤੁ । ੩ । ੧ ।
 ਅਗਣ ਪਿਪਲ ਗਹਿਰ ਛਾਉ ਬੂਹੇ ਤੇ ਧਰਮਸਾਲ ।
 ਬਾਹਰ ਦਿਸੇ ਸੋਹਣਾ ਅੰਦਰ ਖੋਟੇ ਲਾਲ । ੧ ।

ਮਥੇ ਟਿਕਾ ਲਾਲ ਹੈ ਗਲ ਵਿਚ ਮਾਲਾ ਚਾਰ ।
 ਫਾਦ ਫਰੋਸੀ ਸਿਖੀਆ ਠਗਣਿ ਕਉ ਸੰਸਾਰ । ੨ ।
 ਇਹ ਜੋ ਸਾਂਗ ਸਜਣ ਤੈਂ ਧਾਰਾ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਨਿਸਚੈ ਪੜਿਹੈ ਮਾਰਾ ।
 ਜੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਭੁਝ ਚਾਹਿ ਸੁ ਲੇਹਿ ।
 ਅਬ ਹਮ ਜਾਤੇ ਤੂੰ ਰਹ ਬੇਹ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਬ ਬਚਨ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਸਜਣ ਠਗ ਅਤਿ ਹੀ ਬਿਸਮਾਇਆ ।
 ਉਠਿ ਨਾਨਕ ਕੀ ਚਰਨੀ ਲਾਗੋਂ ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਅਬ ਮੋਹਿ ਨ ਤਿਆਗੋਂ ।
 ਤੁਮ ਸੁਆਮੀ ਹੋ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ।
 ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੀ ਸੁ ਮੈ ਮੈ ਖਾਮੀ ।
 ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੈ ਪਾਪ ਗਵਾਉ ।
 ਤੋਹਿ ਬਿਨਾ ਮੈ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ।
 ਗੁਰ ਕੇ ਕੋਟ ਮਾਹਿ ਲੇ ਗਇਆ ।
 ਸੁੰਦਰ ਥਾਨ ਦਿਖਾਵਤ ਭਇਆ ।
 ਅਰ ਭੋਰੇ ਮੜਿਓ ਕੇ ਧਰੇ ।
 ਦੂਬ ਸਾਥ ਬਹੁ ਕੋਠੇ ਭਰੇ ।
 ਸਭ ਕਛ ਨਾਨਕ ਕੇ ਦਿਖਲਾਇਆ ।
 ਬਹੁੜਿ ਬਹੁੜਿ ਚਰਨੋਂ ਕੇ ਧਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੁਹਿ ਚਿਤ ਕਿਆ ਭਾਈ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਜਿਤ ਹੋਇ ਭਲਾਈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਸ ਘਰ ਕੇ ਢਾਹਿ ।
 ਸੁਭ ਜਾਘਾ ਧੂਮਸਾਲ ਬਣਾਇ ।
 ਦੀਨ ਹੀਨ ਸਭ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੈ ਪਰਲੋਕੀ ਭਲੇ ।
 ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਨ ਬਾਰੇ ਬਾਰ ।
 ਇਸ ਕਾ ਲਾਹਾ ਭਜੋ ਮੁਹਾਰ ।
 ਬਹੁਰਿ ਨ ਮਿਲਹੈ ਐਸੇ ਦਾਉ ।
 ਭਉ ਤਰਨੇ ਕੀ ਇਹ ਹੈ ਨਾਉ ।

ਅਬ ਚੂਕੇ ਚਉਰਾਸੀ ਪਰੇ ।
 ਸਾਸ ਨ ਬਿਲਮੋ ਕਰਨਾ ਕਰੇ ।
 ਮਤ ਇਹ ਹੋਇ ਅੰਤ ਕੋ ਸਾਸ ।
 ਕਾਲ ਅਚਾਨਕ ਡਾਰੈ ਫਾਸ ।
 ਫਿਰ ਪਛੁਤਾਏ ਕਛੂ ਨ ਹੋਇ ।
 ਇਹ ਅਉਸਰ ਜਬ ਜਾਵੈ ਖੋਇ ।
 ਸੋ ਸਭ ਸਜਣ ਮਨ ਤਨ ਕੀਨ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮੈਂ ਹਿਰਦਾ ਦੀਨ ।
 ਪਹਿਲੀ ਧਰਮਸਾਲ ਗੁਰ ਥਾਪੀ ।
 ਸਭ ਠਗ ਸਾਧ ਭਏ ਗੁਰ ਜਾਪੀ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਟਹਿਲ ਸਭਸ ਕੀ ਕਰੈ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕਾਇ ਨਾਮ ਰਿਦ ਧਰੈ ।
 ਤਿਤ ਤੇ ਬਿਦਾ ਭਏ ਗੁਰ ਦਿਆਲ ।
 ਕਛੂ ਦਿਨ ਬਸਤਿਨ ਕੀਨ ਨਿਹਾਲ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੰਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਮਨ ਠਗ ਮੋਰੇ ਲੇਹੁ ਸਿਝਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਭੀ ਪਕੜੇ ਪਾਇ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ । ੨੩ ।

24. ਸਾਖੀ : (ਬਿਖਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਣ)

ਬਨਿ ਬਨਿ¹ ਫਿਰੇ ਦਿਆਲ² ਜੀ ਮਰਦਾਨੇ ਲਾਗੀ ਭ੍ਰੂਖ ।
ਕਰ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੂ ਬਿਖ ਫਲ³ ਕੀਏ ਪਯੂਖ । ੧ ।

ਚਉਪਈ ---

ਸਜਣ ਤਾਰ ਚਲੇ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
ਅਉਝੜ ਅਉਝੜ ਚਲੈ ਸੁਭਾਇ ।
ਅਤਿ ਦੀਰਘ ਬਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਏ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਮੈ ਭੈ ਭਏ ।
ਤੇਰੀ ਕ੍ਰਦਰਤ ਤੂੰ ਸੋਭਾਨ ।
ਮੁਝ ਕੋ ਕਹਾਂ ਫਸਾਇਓ ਆਨ ।
ਨਾਨਕ ਕੇ ਮਨਿ ਚਿੰਤਾ ਨਾਹਿ ।
ਭਾਵੈ ਜੀਵੈ ਕੋ ਮਰ ਜਾਹਿ ।
ਮੈਂ ਤੋ ਡ੍ਰਮ ਭਿਖਾਰੀ ਆਹਿ ।
ਸਾਗ ਖਾਹਿ ਹੋ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
ਹਮ ਕੋ ਦੇਖੈ ਕੋ ਜਜਮਾਨ ।
ਘੀ ਮੈਦਾ ਦੇ ਰਾਖੈ ਮਾਨ ।
ਅਬ ਕੋਊ ਬਨ ਕਾ ਜੀ ਖਾਇ ।
ਗੋਰ ਕਫਨ ਭੀ ਪਾਵੈ ਨਾਹਿ ।
ਜੋ ਇਸ ਬਨ ਤੇ ਕਢੇ ਖੁਦਾਇ ।
ਸਾਗ ਪਿੰਨ ਹਮ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਖਾਹਿ ।
ਇਸ ਕੋ ਭ੍ਰੂਖ ਪਿਆਸ ਨ ਲਾਗੈ ।
ਏ ਬਸਤੀ ਦੇਖ ਕਿਨਾਰੇ ਭਾਗੈ ।
ਬਾਲਾ ਨਾਨਕ ਦੋਨੋਂ ਹਸੇ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਸਾਚੈ ਬਨ ਫਸੇ ।

¹ਅ. ਬਨ ਬਨ

²ਅ. ਦਿਆਲੁ

³ਅ. ਫਲੁ

ਮਰਦਾਨਾ ਚਿਤਾ ਕਰ ਨਾਹਿ ।
 ਇਹ ਬਸਤੀ ਹੈ ਅਉਝਤ ਨਾਹਿ ।
 ਨਾਮ ਪੁਛੁ ਕਾ ਜਿਤ ਚਿਤ ਆਵੈ ।
 ਸੋ ਕਾਨਨਿ ਅਮਰਾ ਪੁਰ ਭਾਵੈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਇਕ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤੇ ਹਮੈ ਪਿਆਰਾ ।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧—

ਦੇਵਤਿਆ ਦਰਸਨ ਕੈ ਤਾਈ ਦੂਖ ਭੂਖ ਤੀਰਥ ਕੀਏ ।
 ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਜੁਗਤਿ ਮਹਿ ਰਹਤੇ ਕਰਿ ਕਰਿ ਭਗਵੇ ਭੋਖ ਭਏ । ੧ ।
 ਤਉ ਕਾਰਣਿ ਸਾਹਿਬਾ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ।
 ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਅਨੇਕਾ ਰੂਪ ਅਨੰਤਾ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਕੇਤੇ । ੧ ।
 ।ਰਹਾਉ। ਘਰ ਦਰ ਮਹਲਾ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਛੋਡਿ ਵਿਲਾਇਤ ਦੇਸ ਗਏ ।
 ਪੀਰ ਪੇਕਾਬਰ ਸਾਲਿਕ ਸਾਦਿਕ ਛੋਡੀ ਦੁਨੀਆ ਥਾਇ ਪਏ । ੨ ।
 ਸਾਦ ਸਹਜ ਸੁਖ ਰਸ ਕਸ ਤਜੀਅਲੇ ਕਾਪੜ ਛੋਡੇ ਚਮੜ ਲੀਏ ।
 ਦੁਖੀਏ ਦਰਦਵੰਦ ਦਰਿ ਤੇਰੇ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਦਰਵੇਸ ਭਏ । ੩ ।
 ਖਲੜੀ ਖਪਰੀ ਲਕੜੀ ਚਮੜੀ ਸਿਖਾ ਸੂਤੁ ਧੋਤੀ ਕੀਨੀ ।
 ਤੂੰ ਸਾਹਿਬ ਹਉ ਸਾਗੀ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਜਾਤਿ ਕੈਸੀ । ੪ । ੧ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤੂੰ ਤਾਰ ਬਜਾਇ ।
 ਇਕ ਮਨ ਹੋ ਤੂੰ ਓਦਰ ਨਾਹਿ ।
 ਨਾਨਕ ਸੁਨੋ ਬਜਾਉਨ ਗਾਉ ।
 ਭੂਖ ਲਗੀ ਹੈ ਅਬ ਮਰ ਜਾਉ ।
 ਚਲ ਮਰਦਾਨੇ ਵਸਦੀ ਜਾਇ ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਮੁਝਿ ਚਲੈ ਨ ਪਾਇ ।
 ਬਾਲਾ ਹਸਿ ਨਾਨਕ ਸੋ ਕਹੇ ।
 ਅਬ ਮਰਦਾਨਾ ਬਨ ਮੇ ਰਹੇ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਹਸਿ ਦੀਨ ਬਤਾਇ ।
 ਉਠ ਮਰਦਾਨਾ ਇਹ ਫਲ ਖਾਇ ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਮੁੜ ਉਠਿਉ ਨ ਜਾਇ ।
 ਤੁਮ ਹੂੰ ਲਿਆ ਮੁਖ ਦੇਉ ਮਿਲਾਇ ।
 ਤਬ ਬਾਲੇ ਉਠ ਉਦਮ ਕੀਨ ।
 ਫਲ ਆਛੇ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀਨ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਜਬ ਲੇ ਫਲ ਖਾਏ ।
 ਬਹੁਰੇ ਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਮੋਹਿ ਆਗਿਆ ਦੀਜੈ ।
 ਮੈਂ ਘਰ ਜਾਉ ਗਉਨ ਤੁਮ ਕੀਜੈ ।
 ਮੈਂ ਮਰਤਾ ਹਉ ਖੁਧਿਆ ਮਾਰੇ ।
 ਤੁਮ ਹਸਤੇ ਹੋ ਬਚਨ ਪਸਾਰੇ ।
 ਅਕੈ ਤ ਕੀਜੈ ਆਪ ਸਮਾਨ ।
 ਭ੍ਰਖ ਪਿਆਸ ਮੇਂ ਲਗੈ ਨ ਆਨ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਹ ਪ੍ਰਭੂ ਕੈ ਹਾਥ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਤਾ ਕੋ ਨਾਈਐ ਮਾਥ ।

ਫਰੀਦ ਦੇ ਪਟਨ ਵਿਚ

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਨ ਦੇਖ ਸੁਹਾਇਉ ।
 ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ ਪਟਣ ਆਇਉ ।
 ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਸੈਲ ਥਾ ਗਇਆ ।
 ਸੇਖ ਬਿਰਾਹਮ ਪਟਣ ਰਹਿਆ ।
 ਸੇਖ ਕਮਾਲ ਈਧਨ ਕੋ ਆਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਰਬਾਬ ਬਜਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਲੋਕ ਇਕ ਦੀਨਾ ।
 ਸੇਖ ਕਮਾਲੈ ਸੋ ਸੁਨ ਲੀਨਾ ।

ਸਲੋਕ

ਆਪੇ ਪਟੀ ਕਲਮ ਆਪਿ ਉਪਰਿ ਲੇਖੁ ਭਿ ਤੂ ।
 ਏਕੋ ਕਹੀਐ ਨਾਨਕਾ ਦੂਜਾ ਕਾਹੇ ਕੂ । ੧ ।
 ਇਹ ਸਲੋਕ ਕਮਾਲ ਜਬ ਸੁਣਿਆ ।
 ਸੋਇ ਬਿਰਾਹਮ ਪੈ ਆ ਭਣਿਆ ।
 ਮੈਂ ਚੁਨਤਾ ਥਾ ਈਧਨ ਜਹਾ ।
 ਤੀਨ ਸਖਸ ਬੈਠ ਹੋ ਤਹਾ ।

ਏਕ ਦਰਵੇਸ ਏਕ ਹੈ ਢਾਢੀ ।
 ਏਕ ਟਹਲੂਆ ਹੋ ਇਸ ਭਾਗੀ ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਨੀਕੇ ਬੈਤ ਉਚਾਰੇ ।
 ਏਕਾ ਏਕੀ ਮਾਨੇ ਧਾਰੇ ।
 ਤੈਂ ਨੇ ਭੀ ਕਛੁ ਦੇਖਾ ਜੋਇ ।
 ਕਹਾ ਕਹੋ ਰੋਸਨ ਸਭ ਭੋਹਿ ।
 ਕਹਿ ਇਬਰਾਹਿਮ ਮੋਹਿ ਦਿਖਾਇ ।
 ਮੈਂ ਸਮਝੀ ਦਰਵੇਸ ਖੁਦਾਇ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦ ਦੋਨੋ ਉਠਿ ਆਏ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਪਾਏ ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਰਹਿਉ ਸਲਾਮਾ ਲੰਕ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਅਲੋਕੁ ਸੇਖ ।
 ਆਈਐ ਪੀਰ ਤੁਮ ਮਇਆ ।
 ਦਸਤ ਪੋਸਤੀ ਕਰ ਬਹਿ ਗਇਆ ।
 ਦਰਵੇਸੋ ਸੁਨ ਬੈਤ ਤੁਮਾਰੋ ।
 ਅਤਿ ਅਕੁਲਾਨਾ ਰਿਦੋ ਹਮਾਰੋ ।
 ਤਾ ਤੇ ਹਮ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ।
 ਦਰਸ ਦੇਖ ਮਨ ਅਤਿ ਬਿਗਸਾਏ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਨਿਵਾਜਸ ਭਈ ।
 ਤੁਮ ਰਹਿਤੇ ਹੋ ਇਤ ਹੀ ਮਹੀ ।
 ਹਮਰੇ ਮੁਰਸਦ ਕਾ ਇਹ ਧਾਮ ।
 ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਹੈਂ ਤਿਸ ਨਾਮ ।
 ਤੁਮੋ ਬੈਤ ਮੋ ਏਕੋ ਕਹਿਉ ।
 ਤਾ ਕੋ ਉਤਰ ਮੋ ਮਨ ਚਹਿਉ ।
 ਹਿਕੋ ਸਾਹਿਬ ਤੈ ਦੁਇ ਹਦੀ ।੧।
 ਕੇੜੀ ਸੋਵੇ ਕੇੜੀ ਰਦੀ ।੧।
 ਹਿੰਦੂ ਕਹਿਤੇ ਰਾਮ ਹਮਾਰੋ ।
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਸੂਲ ਪਿਆਰੋ ।
 ਤੁਮ ਹੂੰ ਕਹੋ ਕਉਨ ਹੈ ਸਾਚ ।
 ਮੇਰਾ ਚਿਤ ਤਾਹੂੰ ਸਿਉ ਰਾਚ ।

(ਫਰੀਦ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ)

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਹਿਕੋ ਸਾਹਿਬ ਤੈ ਇਕ ਹਦ ।
ਹਿਕੋ ਸੇਵ ਦੂਜੇ ਕਉ ਰਦ ।
ਦੁਜਾਕਾ ਕਾਹੇ ਸਿਮਰੀਐ ਜੰਮੇ ਤੈ ਮਰ ਜਾਇ ।
ਏਕੋ ਸਿਮਰੇ ਨਾਨਕਾ ਜਲ ਥਲ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ।੧।

ਸੇਖ ਵਾਚ—

ਪਾਤਿ ਪਟੋਲਾ ਧਜ ਕਰੀ ਕੰਬਲਤੀ ਪਹਿਰਉ ।
ਜਿਨੀ ਵੇਸੀ ਸਹੁ ਮਿਲੈ ਸੇਈ ਵੇਸ ਕਰੈਉ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਕਾਇ ਪਟੋਲਾ ਧਜ ਕਰਹਿ ਕੰਮਲੀ ਪਹਿਰਹਿ ਕਾਇ ।
ਘਰ ਹੀ ਬੈਠਿਆਂ ਸਹੁ ਮਿਲੈ ਜੇ ਚਿਤ ਰਾਖਾਹਿ ਠਾਇ ।੧।
ਘਰ ਹੀ ਮੁੰਧ ਵਿਦੇਸ ਪਿਰੁ ਨਿਤ ਸਾਰ ਸੰਮਾਲੇ ।
ਮਿਲਦਿਆ ਢਿਲ ਨ ਲਗਈ ਜਿ ਨੀਅਤਿ ਰਾਸ ਕਰੇਇ ।੨।

ਸੇਖ ਵਾਚ—

ਨੰਢੀ ਕੰਤੁ ਨ ਰਾਵਿਆ ਵਡੀ ਥੀ ਮੁਈਆਸ ।
ਧੰਨ ਸਿਕੰਦੀ ਗੌਰ ਮਹਿ ਤੈ ਸਹਿ ਨਾ ਮਿਲੀਆਸ ।੧।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮਹਲ ਕੁਚਜੀ ਮਰਵਤੀ ਕਾਲੀ ਮਨਹੁ ਕੁਸੁਧ ।
ਜੇ ਗੁਣ ਹੋਵਹਿ ਤਾ ਪਿਰ ਮਿਲਹਿ ਨਾਨਕ ਅਉਗੁਣ ਮੁੰਧ ।੧।

ਸੇਖ ਵਾਚ—

ਕਵਣੁ ਸੁ ਅਖਰੁ ਕਵਣੁ ਗੁਣੁ ਕਵਣੁ ਸੁ ਮਣੀਆ ਮੰਤੁ ।
ਕਵਣੁ ਸੁ ਭੈਣੇ ਵੇਸ ਕਰੀ ਜਿਤੁ ਵਸਿ ਆਵੀ ਕੰਤੁ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਨਿਵਣੁ ਸੁ ਅਖਰ ਖਵਣੁ ਗੁਣ ਜਿਹਬਾ ਮਣੀਆ ਮੰਤੁ ।
ਏ ਤੈ ਭੈਣੇ ਵੇਸ ਕਰ ਤਾ ਵਸ ਆਵੀ ਕੰਤੁ ।

ਸੇਖ ਵਾਚ—

ਸੇਵਾ ਤੇ ਨਦਰ ਕਿ ਨਦਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ।
ਯਾ ਕੋ ਮੋਹਿ ਬਤਾਉ ਭੇਵਾ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਜੁ ਕੰਤ ਕੀ ਕੰਤ ਉਸੀ ਕਾ ਹੋਇ ।
 ਗਾਰਬ ਕੰਤ ਨ ਪਾਈਐ ਖਰੀ ਸੁਆਲਿਹੁ ਕੋਈ । ੧ ।
 ਸੇਖ ਜਬੈ ਗੁਰ ਬਚਨ ਸੁਹਾਏ ।
 ਹਾਥ ਜੋੜ ਚਰਨੋਂ ਕੇ ਧਾਏ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਆਜ ਦਾਸ ਹਮ ਜੀਵੇ ।
 ਬੁੰਦ ਮਿਲੇ ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਕ ਥੀਵੇ ।
 ਖਿਨ ਖਿਨ ਪ੍ਰਫਨ ਹੈ ਬੁਰਿਆਈ ।
 ਤਉ ਭੀ ਮੈ ਕੋ ਰਹਿਓ ਨ ਜਾਈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਓ ਸੋ ਸਾਸ ਹੈ ਲੇਖੈ ।
 ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਚਰਚਾ ਕੇ ਰਸ ਪੇਖੈ ।
 ਹੋਰ ਬਾਦ ਪ੍ਰਭ ਦੇਖੈ ਨਾਹਿ ।
 ਜਾ ਮੈ ਜਨਮ ਸੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਹਿ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਰੁਪੈ ਕਾਮੈ ਦੋਸਤੀ ਭੁਖੈ ਸਾਦੈ ਗੰਢ ।
 ਲਬੈ ਮਾਲੈ ਘੁਲ ਮਿਲ ਉਘੈ ਸਉੜ ਪਲੰਘ ।
 ਭਉਕੈ ਕ੍ਰੋਧ ਖੁਆਰ ਹੋਇ ਫਕਤ ਪਿਟੈ ਹੰਧੁ ।
 ਚੁਪੈ ਚੰਗਾ ਨਾਨਕਾ ਵਿਣ ਨਾਵੈ ਮੁਖ ਗੰਧੁ । ੧ ।
 ਜਿਉ ਬਿਸੈ ਬਿਖੈ ਆਪਸ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤ ।
 ਤਿਉ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਹਰਿ ਚਰਚਾ ਚੀਤ । ੧ ।

ਸੇਖ ਵਾਚ—

ਜੋ ਕਾਤੀ ਮੁਹਿ ਮਿਲੈ ਦਿਆਲ ।
 ਮਾਨੁਖ ਕੁਠਾ ਹੋਇ ਹਲਾਲ । ੧ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਲੋਕ

ਸਚ ਕੀ ਕਾਤੀ ਸਚੁ ਸਭ ਸਾਰ ।
 ਘਾਤਤ ਤਿਸ ਕੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਸਚ ਕੀ ਸਾਣ ਰਖਾਈ ਲਾਇ ।
 ਗੁਣ ਕੀ ਥੇ ਕੈ ਵਿਚ ਸਮਾਇ ।
 ਤਿਸ ਕਾ ਕੁਠਾ ਹੋਵੈ ਸੇਖੁ ।
 ਲੋਹੁ ਲਬੁ ਨਿਕਥਾ ਦੇਖੁ ।

ਹੋਇ ਹਲਾਲ ਲਗੈ ਹਕਿ ਜਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਦਰ ਦੀਦਾਰ ਸਮਾਇ । ੧ ।
 ਸੇਖ ਸੁਣੇ ਇਹ ਬਚਨ ਰਸਾਲ ।
 ਜਾਣੇ ਇਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾਲ ।
 ਤੁਮ ਖੁਦਾਇਐ ਅੰਤਰ ਨਾਹਿ ।
 ਹਮ ਪੈ ਮਿਹਰ ਕਰੈ ਹਿਤ ਚਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਰਹੁ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ।
 ਖੋਪ ਤੁਮਾਰੀ ਨਿਬਹੈ ਸਾਹਿ । ੧ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਤਿਸ ਖੋਪ ਨਿਬਾਹਿ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਸੁਣ ਅਰਦਾਸ ।
 ਸਾਸ ਸਾਸ ਦੇ ਚਰਨ ਪਿਆਸ । ੨੪ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਗੁਰੂ ।

25. ਸਾਖੀ : (ਕਿੜੀ ਪਠਾਣਾਂ ਵਿਚ) (ਸੈਦਪੁਰ ਦਾ ਕਤਲਾਮ)

ਬੰਦੀ ਗਏ ਪਠਾਣ¹ ਬਹੁ ਬ੍ਰਹਮਣ² ਲੀਨ ਬਚਾਇ ।
ਬਾਬਰ³ ਸਿਉ ਚਰਚਾ ਕਰੀ⁴ ਬੰਦੀ ਦਈ ਛਡਾਈ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਮਤੇ ਖੋਲਤੇ ਕਿੜੀ ਪਹੁਤੇ ਜਾਇ ।
ਸਭ ਪਠਾਣ ਆ ਸਿਖ ਭਏ ਤੇ ਦੁਖ ਤੇ ਲੀਨ ਬਚਾਇ ।੧।

ਚਉਪਈ—

ਕਿੜੀ ਦੇਖ ਗੁਰ ਆਗੇ ਚਲੇ ।
ਖੋਲ ਗੂੜ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਭਲੇ ।
ਤਿਸ ਦਿਨ ਕਛੁ ਅਤੀਤ ਥੇ ਸਾਥ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਬਗਤ ਗਾਥ ।
ਬਹੁੜ ਸਰੋਏ ਨਿਕਸੇ ਆਇ ।
ਤਿਨ ਪਠਾਣ ਕੇ ਘਰ ਵਿਆਹਿ ।
ਸਭ ਹੀ ਨਾਚੈ ਗਾਵੈ ਤਾਨ ।
ਖਾਇ ਖਿਲਾਵੈ ਬਹੁ ਮਿਝਮਾਨ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਹਿ ਬੰਠੇ ਜਾਇ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਤਬ ਕਹਿਓ ਸੁਭਾਇ ।
ਸਾਧੋ ਚਲ ਸੀਧਾ ਲੇ ਆਵੈ ।
ਖੁਧਿਆ ਲਗੀ ਰਸੋਈ ਪਾਵੈ ।
ਸਾਧ ਅਤੀਤ ਗਏ ਪੁਰ ਮਾਹਿ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤੇ ਪ੍ਰਭਿਆ ਨਾਹਿ ।
ਜਿਨਕੇ ਘਰੇ ਸੁਆਲ ਜਾ ਕੀਨਾ ।
ਤਿਨ ਅਭਿਮਾਨਨ ਉੱਤਰ ਦੀਨਾ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਭਏ ਨਿਰਾਸ ।
ਨਾਨਕ ਜੀ ਪੈ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ।

¹ਅ. ਪਠਾਣ ਕੇ

²ਅ. ਬ੍ਰਹਮਣ

³ਅ. ਬਾਬਰ

⁴ਅ. ਭਈ

ਚਲ ਦਿਆਲ ਆਗੈ ਚਲਿ ਜਾਹਿ ।
 ਕਿਉ ਮਰਦਾਨਾ ਤੁਝ ਕਿਆ ਚਾਹਿ ।
 ਅਤੀਤ ਗਏ ਥੇ ਨਗਰ ਮਝਾਰ ।
 ਮਾਂਗ ਲਿਆਹਿ ਕਛੁ ਕਰੈ ਅਹਾਰ ।
 ਸਭ ਦਰ ਮਾਂਗ ਮਾਂਗ ਥਕ ਰਹੈ ।
 ਕਿਨ੍ਹ ਨ ਫਿਰ ਕਛੁ ਉਤਰ ਦਏ ।
 ਇਨ ਕੇ ਘਰਿ ਹੈ ਆਜਿ ਬਿਵਾਹ ।
 ਨਾਚੈ ਟਾਪੈ ਗਾਵੈ ਖਾਹਿ ।
 ਇਨੋ ਤਕਬਰ ਚਿੰਤ ਨ ਕਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਰਬਾਬ ਬਜਾਇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ ।
 ਆਗਿਆ ਭਈ ਤਬੈ ਕਰਤਾਰਾ ।
 ਗੁਰ ਪਿਆਰੈ ਅਪਨੇ ਰੰਉ ਮਾਹਿ ।
 ਭਣਿਉ ਸਬਦ ਕਿਛੁ ਰਿਸ ਮਨ ਨਾਹਿ ।
 ਇਕ ਬ੍ਰਹਮਣ ਥਾ ਉਹਾ ਖੜਾ ।
 ਹੋ ਭੈਮਾਨ ਕਾਨ ਤਿਨ ਧਰਾ ।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ --

ਜੈਸੀ ਮੈਂ ਆਵੈ ਖਸਮ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤੈਸੜਾ ਕਰੀ ਗਿਆਨੁ ਵੇ ਲਾਲੇ ।
 ਪਾਪ ਕੀ ਜੇਵ ਲੈ ਕਾਬਲਹੁ ਧਾਇਆ ਜੋਰੀ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਵੇ ਲਾਲੇ ।

 ਜਾਤ ਸਨਾਤੀ ਹੋਰਿ ਹਿੰਦਵਾਣੀਆ ਏਹਿ ਭੀ ਲੇਖੈ ਲਾਇ ਵੇ ਲਾਲੇ ।
 ਖੂਨ ਕੇ ਸੋਹਿਲੇ ਗਾਵੀਅਹਿ ਨਾਨਕ ਰਤੁ ਕਾ ਕੁੰਗੂ ਪਾਇ ਵੇ ਲਾਲੇ ।੨।
 ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਗੁਣ ਨਾਨਕੁ ਗਾਵੈ ਮਾਸਪੁਰੀ ਵਿਚਿ ਆਖੁ ਮਸੋਲਾ ।
 ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ਰੰਗਿ ਰਵਾਈ ਬੈਠਾ ਵੇਖੈ ਵਖਿ ਇਕੋਲਾ ।
 ਸਚਾ ਸੋ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਤਪਾਵਸੁ ਸਚੜਾ ਨਿਆਉ ਕਰੇਗੁ ਮਸੋਲਾ ।
 ਕਾਇਆ ਕਪੜੁ ਟੁਕੁ ਟੁਕੁ ਹੋਸੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੁ ਸਮਾਲਸੀ ਬੋਲਾ ।
 ਆਵਨੁ ਅਠਤ੍ਰੈ ਜਾਨ ਜਤਾਨਵੈ ਹੋਰੁ ਭੀ ਉਰਸੀ ਮਰਦ ਕਾ ਚੋਲਾ ।
 ਸਚ ਕੀ ਬਾਣੀ ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਸਚੁ ਸੁਣਾਇਸੀ ਸਚੁ ਕੀ ਬੋਲਾ ।੨।
 ਉਹ ਬ੍ਰਹਮਣ ਥਾ ਉਹਾ ਖੜਾ ।
 ਹੋ ਭੈਮਾਨ ਬਾਕ ਸੁਨ ਡਰਾ ।
 ਹਾਥ ਜੋੜਿ ਤਿਨ ਬਿਨਤੀ ਦੀਨ ।
 ਕਠਨ ਬਾਕ ਵੇਰੋ ਪਰਬੀਨ ।

ਹੇ ਮਿਸਰ ਹਮਰੇ ਬਸ ਨਾਹਿ ।
 ਜੋ ਕਛੁ ਕਰੈ ਸੁ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
 ਭਲਾ ਦੇਵਤਾ ਸੁਨ ਇਕ ਬਾਤ ।
 ਤੂੰ ਈਹਾ ਨਹੀ ਰਹੀਉ ਰਾਤ ।
 ਲੇ ਅਪਨਾ ਕੁਲ ਅਬੈ ਸਿਧਾਇ ।
 ਟੱਭੇ ਪਰ ਬਨ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
 ਤਿਨ ਨੇ ਬਚਨ ਮਾਨ ਤਬ ਲੀਨਾ ।
 ਜਿਉ ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁ ਤੈਸੇ ਕੀਨਾ ।
 ਗੁਰ ਸਾਧਨ ਸੰਗ ਰਮਤੇ ਭਏ ।
 ਅਉਰ ਗਾਮ ਮੈ ਅਸਥਿਤ ਰਹੇ ।
 ਪ੍ਰਾਤ ਫਉਜ ਬਾਬਰ ਕੀ ਆਈ ।
 ਮਾਰ ਲੂਟ ਫੁਨ ਬੰਦ ਚਲਾਈ ।
 ਸੈਦ ਪੁਰੈ ਹੂਓ ਕਤਲਾਮ ।
 ਛੂਟੇ ਨਹੀ ਖਾਸ ਅਰ ਆਮ ।
 ਸਭ ਤੇ ਬੁਰੀ ਸਾਧ ਕੀ ਮਾਰ ।
 ਜਾ ਕੀ ਖਬਰ ਨ ਲਹੀਐ ਸਾਰ ।
 ਭੇਖ ਜਾਨ ਕਛੁ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ ।
 ਤਾ ਗੁਨ ਅਉਗੁਨ ਚਿਤ ਨ ਧਰੀਏ ।
 ਜਿਉ ਸੁ ਬਾਘ ਮਗ ਮੂਓ ਹੋਇ ।
 ਮਨ ਭੈ ਕਰੀਏ ਮਤ ਰਹਿਉ ਸੋਇ ।
 ਤਿਸ ਪੁਰ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਆਏ ।
 ਦੇਖ ਉਜਾੜੀ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਕਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ਇਹ ਕਿਆ ਭਇਆ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਚਹਿਆ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤੂੰ ਤਾਰ ਬਜਾਇ ।
 ਸਬਦ ਭਨਿਓ ਕਿਛੁ ਹਿਤ ਮੈ ਆਇ ।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧

ਕਹਾ ਸੁ ਖੇਲ ਤਬੇਲਾ ਘੋੜੇ ਕਹਾ ਭੇਰੀ ਸਰਨਾਈ ।
 ਕਹਾ ਸੁ ਤੇਗਬੰਦ ਗਾਡੇਰੜ ਕਹਾ ਸੁ ਲਾਲ ਕਵਾਈ ।
 ਕਹਾ ਸੁ ਆਰਸੀਆ ਮੁਹ ਬੰਕੇ ਐਥੈ ਦਿਸਹਿ ਨਾਹੀ । ੧ ।

ਇਹੁ ਜਗੁ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਗੋਸਾਈ ।
 ਏਕ ਘੜਿ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਜਰੁ ਵੰਡਿ ਦੇਵੈ ਭਾਈ । ੧ ।
 । ਰਹਾਉ । ਕਹਾ ਸੁ ਘਰ ਦਰ ਮੰਡਪ ਮਹਲਾ ਕਹਾ ਸੁ ਬੰਕ ਸਰਾਈ ।
 ਕਹਾ ਸੁ ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਕਾਮਣਿ ਜਿਸੁ ਵੇਖਿ ਨੀਂਦ ਨ ਪਾਈ ।
 ਕਹਾ ਸੁ ਪਾਨ ਤੰਬੁਲੀ ਹਰਮਾ ਹੋਈਆ ਛਾਈ ਮਾਈ । ੨ ।
 ਇਸੁ ਜਰ ਕਾਰਣਿ ਘਣੀ ਵਿਗੁਤੀ ਇਨਿ ਜਰ ਘਣੀ ਖੁਆਈ ।
 ਪਾਪਾ ਬਾਝਹੁ ਹੋਵੈ ਨਾਹੀ ਮੁਇਆ ਸਾਥਿ ਨ ਜਾਈ ।
 ਜਿਸਨੋ ਆਪਿ ਖੁਆਏ ਕਰਤਾ ਖਸ ਲਏ ਚੰਗਿਆਈ । ੩ ।
 ਕੋਟੀ ਹੂ ਪੀਰ ਵਰਜਿ ਰਹਾਏ ਜਾ ਮੀਰੁ ਸੁਣਿਆ ਪਾਇਆ ।
 ਥਾਨ ਮੁਕਾਮ ਜਲੇ ਬਿਜ ਮੰਦਰ ਮੁਛਿ ਮੁਛਿ ਕੋਇਰ ਰੁਲਾਇਆ ।
 ਕੋਈ ਮੁਗਲੁ ਨਾ ਹੋਆ ਅੰਧਾ ਕਿਨੈ ਨ ਪਰਚਾ ਲਾਇਆ । ੪ ।
 ਮੁਗਲੁ ਪਠਾਣਾ ਭਈ ਲੜਾਈ ਰਣ ਮਹਿ ਤੋਗ ਵਗਾਈ ।
 ਓਨੀ ਤੁਪਕ ਤਾਣਿ ਚਲਾਈ ਓਨੀ ਹਸਤ ਚਿੜਾਈ ।
 ਜਿਨ ਕੀ ਚੀਰੀ ਦਰਗਾਹਿ ਪਾਟੀ ਤਿਨਾ ਮਰਣਾ ਭਾਈ । ੫ ।
 ਇਕ ਹਿੰਦਵਾਣੀ ਅਵਰ ਤੁਰਕਾਣੀ ਭਟਿਆਣੀ ਠਕੁਰਾਣੀ ।
 ਇਕਨਾ ਪੇਰਣ ਸਿਰ ਖੁਰ ਫਾਟੇ ਇਕੁਨਾ ਵਾਸੁ ਮਸਾਣੀ ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਬੰਕੇ ਘਰੀ ਨ ਆਇਆ ਤਿਨੁ ਕਿਉ ਰੈਣੀ ਵਿਹਾਣੀ । ੬ ।
 ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖਿ ਸੁਣਾਈਐ ।
 ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਤੇਰੈ ਭਾਣੈ ਹੋਵੈ ਕਿਸ ਥੈ ਜਾਇ ਰੁਆਈਐ ।
 ਹੁਕਮੀ ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਏ ਵਿਗਸੈ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਪਾਈਐ । ੭ । ੧ ।
 ਮਾਰ ਪਠਾਣ ਬਾਬਰ ਫਿਰ ਗਇਆ ।
 ਅਉਰ ਜਗਾ ਡੇਰਾ ਜਾ ਪਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਲਸਕਰ ਜਾ ਵਡੇ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰਨਿ ਕੋ ਚਲੇ ।
 ਮੀਰ ਬਾਬਰ ਸੋ ਬਾ ਦਰਵੇਸ ।
 ਰੈਨ ਬੰਦਗੀ ਦਿਨ ਕੋ ਵੇਸ ।
 ਪਤਿਸਾਹੀ ਸਭਿ ਦਿਨ ਕੋ ਕਰੈ ।
 ਰੈਨ ਸਮੈ ਸੰਗਲ ਪਗ ਧਰੈ ।
 ਸਿਰ ਨੀਚੇ ਉਪਰ ਕੋ ਪਾਇ ।
 ਸਭ ਨਿਸ ਜਪੈ ਖੁਦਾਇ ਖੁਦਾਇ ।
 ਜਹੈ ਥੀ ਬੰਦ ਤਹਾ ਗੁਰ ਆਏ ।
 ਬੰਦ ਦੇਖ ਇਕ ਸਬਦ ਸੁਨਾਏ ।

(ਬਾਬਰ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ)

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧

ਖੁਰਾਸਾਨ ਖਸਮਾਨਾ ਕੀਆ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੁ ਡਰਾਇਆ ।
 ਆਪੈ ਦੋਸੁ ਨ ਦੇਈ ਕਰਤਾ ਜਮੁ ਕਰਿ ਮੁਗਲ ਚੜਾਇਆ ।
 ਏਤੀ ਮਾਰ ਪਈ ਕੁਰਲਾਣੇ ਤੈ ਕੀ ਦਰਦੁ ਨ ਆਇਆ । ੧ ।
 ਕਰਤਾ ਤੂ ਸਭਨਾ ਕਾ ਸੋਈ ।
 ਜੇ ਸਕਤਾ ਸਕਤੇ ਕਉ ਮਾਰੈ ਤਾ ਮਨਿ ਰੋਸ ਨ ਹੋਈ । ੧ ।
 । ਰਹਾਉ । ਸਕਤਾ ਸੀਹੁ ਮਾਰੈ ਪੈ ਵਗੈ ਖਸਮੈ ਸਾ ਪੁਰਸਾਈ ।
 ਰਤਨ ਵਿਗਾਭ ਵਿਗੋਏ ਕੁਤੀ ਮੁਇਆਂ ਸਾਰ ਨ ਕਾਈ ।
 ਆਪੇ ਜੋਤਿ ਵਿਛੋੜੇ ਆਪੇ ਵੇਖੁ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ । ੨ ।
 ਜੇ ਕੋ ਨਾਉ ਧਰਾਏ ਵਡਾ ਸਾਦ ਕਰੇ ਮਨਿ ਭਾਣੈ ।
 ਖਸਮੈ ਨਦਰੀ ਕੀੜਾ ਆਵੈ ਜੇਤੇ ਚੁਗੈ ਦਾਣੈ ।
 ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਵੈ ਤਾਂ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ । ੩ ।
 ਬੇਦੀ ਦੇਖ ਸਬਦ ਜਬ ਭਇਆ ।
 ਦੂਤਨ ਜਾਇ ਸਾਹਿ ਸਿਉ ਕਹਿਆ ।
 ਸੁਨੈ ਸਾਹਿ ਇਕ ਹੋ ਦਰਵੇਸ ।
 ਬੰਦ ਦੇਖ ਸੋ ਕਰਤ ਕਲੇਸ ।
 ਸਾਹਿ ਕਹਿਆ ਤਾ ਕੋ ਲੇ ਆਵਹੁ ।
 ਬੇਗ ਦਉਤ ਮਤ ਢੀਲ ਲਗਾਵਹੁ ।
 ਤੇ ਮਾਨੁਖ ਨਾਨਕ ਪੈ ਆਏ ।
 ਆਦਰ ਸਿਉ ਲੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਏ ।
 ਮੀਰ ਜਬੈ ਗੁਰਦਰਸਨਿ ਲਇਆ ।
 ਕਰ ਸਲਾਮ ਆਸਨ ਤਬ ਦਇਆ ।
 ਹੋ ਦਰਵੇਸ ਉਹ ਬੈਤ ਬਖਾਨੈ ।
 ਬੰਦ ਦੇਖ ਜੋ ਕੀਆ ਬਖਾਨੈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸਬਦ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਮੀਰ ਸਮਝ ਅਤਿ ਹੀ ਬਿਸਮਾਇਆ ।
 ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਪਿਆਲਾ ਲੇ ਆਇਆ ।
 ਮੀਰਹਿ ਖਿਜਮਤਦਾਰ ਪਿਲਾਇਆ ।
 ਮੀਰ ਕਹਿਆ ਦਰਵੇਸ ਖੁਦਾਇ ।
 ਹਮ ਭਾਗ ਤੁਮੁ ਕੁਛੁ ਖਾਇ ।

ਕਹੈ ਗੁਰੂ ਬਿਜੀਆ ਹਮ ਖਾਈ ।
 ਜਾਹਿ ਕੈਫ ਕਬ ਉਤਰੈ ਨਾਹੀ ।
 ਮੀਰ ਕਹੀ ਸੋ ਹਮੈ ਪਿਲਾਇ ।
 ਜਾਸ ਕੈਫ ਨਿਸਦਿਨ ਨਹਿਰਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਓ ਮਰਦਾਨੇ ਭਾਇ ।
 ਹੋ ਪਿਆਰੇ ਤੂੰ ਤਾਰ ਬਜਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਤਬ ਤਾਰ ਬਜਾਈ ।
 ਸਗਲ ਸਭਾ ਸੁਧ ਰਹੀ ਨ ਕਾਈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ ।
 ਸੁਰ ਤਿਲੰਗ ਮੈ ਲਗੈ ਪਿਆਰਾ ।

ਰਾਗ ਤਿਲੰਗ ਮਹਲ ੧

ਭਉ ਤੇਰਾ ਭਾਂਗ ਖਲੜੀ ਮੇਰਾ ਚੀਤੁ ।
 ਮੈ ਦੇਵਾਨਾ ਭਇਆ ਅਤੀਤ ।
 ਕਰ ਕਾਸਾ ਦਰਸਨ ਕੀ ਭੂਖ ।
 ਮੈ ਦਰਿ ਮਾਂਗਉ ਨੀਤਾ ਨੀਤ । ੧ ।
 ਤਉ ਦਰਸਨ ਕੀ ਰਹਉ ਸਮਾਇ ।
 ਸੈਂ ਦਰ ਮਾਂਗਤ ਭੀਖਿਆ ਪਾਇ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
 ਕੇਸਰਿ ਕੁਸਮ ਸਿਰਗ ਮੈ ਹਰਣਾ ।
 ਸਰਬ ਸਰੀਰੀ ਚੜਣਾ ।
 ਚੰਦਨ ਭਗਤਾ ਜੰਤ ਇਨੇਹੀ ਸਰਬ ਪਰਮਲੁ ਕਣਾ । ੧ ।
 ਘਿਅ ਪਟ ਭਾਂਡਾ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ।
 ਐਸਾ ਭਗਤ ਵਰਨੁ ਮਹਿ ਹੋਇ ।
 ਤੇਰੈ ਨਾਮਿ ਨਿਵੇ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਦਰਿ ਭੀਖਿਆ ਪਾਇ । ੩ । ੧ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨੀਏ ਹੋ ਮੀਰ ।
 ਭਉ ਕੀ ਭਾਂਗ ਭਖੀ ਕਰ ਧੀਰ ।
 ਜਾਹਿਬ ਕਾ ਭਉ ਨਿਸਦਿਨ ਰਹੈ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਮਨ ਬਿਖਿਆ ਨਹੀ ਚਹੈ ।
 ਹਮ ਤ ਦਰ ਕੇ ਭੀਖਕ ਆਹਿ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ਚਰਨਿ ਕੀ ਚਾਹਿ ।

ਮੀਰ ਬਾਬਰ ਤਬ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ।
 ਧਨਿ ਨਾਨਕ ਤੁਹਿ ਜਨਨੀ ਧੰਨਿ ।
 ਅਬ ਚਲ ਨਾਨਕ ਹਮਰੇ ਸਾਥ ।
 ਜੋ ਚਾਹੈ ਸੋ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖ ।
 ਗੁਪ ਕਹਿਓ ਸਭ ਬੰਦ ਛਡਾਇ ।
 ਤੋ ਕੋ ਰਾਖੈ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ।
 ਮੀਰ ਕਹਿਓ ਜੋ ਮੈ ਮਨਿ ਮਾਹਿ ।
 ਸੋ ਲੇ ਦੇਵੋ ਬੰਦ ਛਡਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਜੋ ਚਾਹਿ ਸੁ ਲੇਵੋ ।
 ਦੁਬ ਮੁਲਿਕ ਮੈ ਬਹੁਤਾ ਦੇਵੋ ।
 ਮੀਰ ਕਹਿਉ ਇਹ ਮਾਗੈ ਭਲੇ ।
 ਕੁਰਸੀ ਕੁਰਸ ਰਾਜ ਮੁਹਿ ਚਲੇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਨੀਕੋ ਕਰ ਸਾਜ ।
 ਚਿਰ ਤਕ ਚਲਿਹੈ ਕੁਰਸੀ ਰਾਜ ।
 ਮੀਰ ਬਹੁੜਿ ਨਿਸਚੈ ਜੀ ਆਈ ।
 ਪਹਿਰਾਇ ਬੰਦ ਸਭ ਦਈ ਛਡਾਈ ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਜੰਗ ਰਾਜ ਤੁਹਿ ਦੋਨੋ ਪਾਏ ।
 ਬਿਦਾ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
 ਬਾਬਰ ਮਨ ਉਪਜੀ ਬਹੁ ਚਾਹਿ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਜਿਉ ਗੁਰ ਦੀਨੀ ਬੰਦ ਛੁਡਾਇ ।
 ਤਿਉ ਗੁਰ ਮੇਰੀ ਚਿੰਤ ਮਿਟਾਇ ।
 ਬੰਲੇ ਭਾਈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ । ੨੫ ।

26. ਸਾਖੀ : (ਕਰੌੜੀਏ ਦਾ ਉੱਧਾਰ)

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਮਤੇ ਸਹਿਜ¹ ਸਿਉ ਇਕ ਠਾਂ² ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
ਪਰਚਾ ਦੀਨ ਕਰੌੜੀਏ ਅਬਗਤ³ ਅਲਖ⁴ ਅਥਾਹਿ⁵ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਖੇਲਤ ਬਿਗਸਤ ਸਹਿਜੁ ਸੁਭਾਇ ।
ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
ਕੋ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਹੈ ਤਿਤ ਠਾਇ ।
ਚਾਰ ਬਰਨ ਲਾਗੇ ਪਗ ਆਇ ।
ਹਿੰਦੂ ਕਹੈ ਕੋਈ ਅਉਤਾਰ ।
ਕੁਰਕ ਕਹੈ ਵਲੀਅਨਿ ਸਿਰਦਾਰ ।
ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਆਵੈ ਤਹਿ ਧਾਇ ।
੫ ਪਨੇ ਮਨ ਤੇ ਸਿਖ ਹੋ ਜਾਇ ।
ਜੋ ਆਵੈ ਜੈਸੀ ਮਨ ਧਾਰ ।
ਪੂਰਨ ਕਰ ਦੇਵੈ ਕਰਤਾਰ ।
ਏਕ ਨਾਮ ਕੀ ਚਰਚਾ ਹੋਇ ।
ਏਕ ਬਿਨਾ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਕੋਇ ।
ਇਕ ਸਿਫਤ ਏਕ ਸਿਉ ਪਿਆਰ ।
ਏਕੋ ਹੋ ਪਸਰਿਉ ਧਾਸਾਰ ।
ਐਸੀ ਚਰਚਾ ਨਿਸ ਦਿਨ ਹੋਇ ।
ਜੋ ਆਵੈ ਭ੍ਰਮ ਜਾਵੈ ਖੋਇ ।
ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੰਨਿਆਸੀ ।
ਬ੍ਰਹਮਣ ਖੜੀ ਜੰਗ ਉਦਾਸੀ ।
ਤਪੀ ਤਪੀਸਰ ਗ੍ਰਿਸਤੀ ਖਾਨ ।
ਬੈਸਨੋ ਦਿਗੰਬਰ ਬਡੇ ਸੁਜਾਨ ।

¹ਅ. ਸਹਜੁ

²ਅ. ਨਾ

³ਅ. ਅਬਿਗਤ

⁴ਅ. ਅਲਖੁ

⁵ਅ. ਅਥਾਇ

ਜਿਮੀਦਾਰ ਚਉਧਰਿ ਸੁਲਤਾਨ ।
 ਦਰਸਨ ਦੇਖੈ ਮਿਟਹੈ ਮਾਨ ।
 ਤਨ ਮਨ ਸੀਤਲ ਸੋ ਹੋ ਰਹੈ ।
 ਬਿਨ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਅਉਰ ਨ ਚਹੈ ।
 ਤਹਾਂ ਨਿਕਟ ਇਕ ਬਸਤੀ ਆਹਿ ।
 ਨਾਮ ਕਰੋੜੀ ਬਸਤਤਾ ਤਾਹਿ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਐਸੀ ਆਈ ।
 ਇਹ ਕੋ ਹੈ ਜਿਨ ਸਭ ਭਰਮਾਈ ।
 ਹਿੰਦੂ ਹੈਂ ਸਦਾ ਅਜਾਨ ।
 ਬੇਇਮਾਨ ਭਏ ਮੁਸਲਮਾਨ ।
 ਚਲੋ ਤਾਹਿ ਬਾਧ ਲੇ ਆਵੈ ।
 ਸਰਾ ਕਹੈ ਸੋ ਤਾਹਿ ਦਿਖਾਵੈ ।
 ਘੋੜੇ ਪਰ ਸੋ ਚੜਨੇ ਲਾਗਾ ।
 ਘੋੜਾ ਨਿਕਸ ਤਲੇ ਤੇ ਭਾਗਾ ।
 ਉਹ ਤਿਸ ਦਿਨ ਤੋ ਗਾਇਆ ਨਾਹਿ ।
 ਚਿੰਤਾ ਲਾਗ ਰਹੀ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
 ਦੂਸਰ ਦਿਨ ਸਵਾਰ ਜਬ ਭਇਆ ।
 ਮਗ ਮੇ ਜਾਤਾ ਅੰਧਾ ਭਇਆ ।
 ਨਿਕਟ ਦੂਰ ਕਛੁ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਆਵੈ ।
 ਮਨ ਮੈ ਪੀਰ ਰਸੂਲ ਧਿਆਵੈ ।
 ਤਬ ਲੋਕੋ ਨੇ ਕਹਿਆ ਸੁਨਾਇ ।
 ਇਹ ਨਾਨਕ ਹੈ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ।
 ਨਹਿ ਖੁਦਾਇ ਤੋ ਭਿੰਨ ਭੀ ਨਾਹਿ ।
 ਤਾ ਕੇ ਚਰਨਿ ਰਿਦ ਲੇ ਧਿਆਇ ।
 ਤਬ ਸੋ ਮਨ ਤੇ ਮਾਨ ਤਿਆਗ ।
 ਨਾਨਕ ਸਿਫਤ ਕਰਨਿ ਸੋ ਲਾਗ ।
 ਚੇਲੇ ਕਹਿਤੇ ਸੁਨੋ ਸਭਾਗ ।
 ਚਰਨੋ ਚਲ ਘੋੜੇ ਕੋ ਤਿਆਗ ।
 ਘੋੜਾ ਛਾਡਾ ਮਨ ਕਰ ਧੀਰ ।
 ਪੈਰੋਂ ਨਾਗਾ ਚਲਿਆ ਪੀਰ ।

ਜਬ ਸੁ ਥਾਨ ਗੁਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਇਆ ।
 ਤਿਹ ਤੇ ਸਿਜਦਾ ਕੀਨ ਸਵਾਇਆ ।
 ਜਬੈ ਨਿਕਟ ਨਾਨਕ ਕੇ ਆਇਆ ।
 ਚਰਨ ਧੂਰ ਪਰ ਜਾ ਲਪਟਾਇਆ ।
 ਮੈ ਭੁਲਾ ਹੋ ਬਖਸ਼ ਗੁਨਾਹਿ ।
 ਪੀਰ ਪੀਰ ਸਾਹਨਿ ਸਿਰਿ ਸਾਹਿ ।
 ਤਾ ਕੋ ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਦਿਲਾਸਾ ।
 ਤਿਨ ਦਿਨ ਰਾਖਾ ਪੂਰੀ ਆਸਾ ।
 ਬਿਦਾ ਭਇਓ ਤਬ ਕਰ ਅਰਦਾਸ ।
 ਮੁਝ ਇਤੀਮ ਕੀ ਪੂਰੇ ਆਸ ।
 ਹੁਕਮ ਹੋਇ ਇਕ ਚਕ ਬਨਾਵੇ ।
 ਕਰਤਾਰਪੁਰਾ ਤਿਸ ਨਾਮ ਧਰਾਓ ।
 ਜੋ ਉਪਜੈ ਤਿਸ ਪੁਰ ਤੇ ਮਾਲ ।
 ਸੋ ਲੰਗਰ ਚਾਲੈ ਧਰਮਸਾਲ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਤੇਰੇ ਮਨ ਚਾਹਿ ।
 ਪ੍ਰਭ ਸਭ ਬਿਧ ਹੈ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਿਰਦੇ ਲੇ ਧਾਰ ।
 ਚਲਯੋ ਕਰੌੜੀ ਅਪਨੇ ਦੁਆਰ ।
 ਤਤ ਖਿਣ ਸੁਭ ਧਰਮਸਾਲ ਬਣਾਈ ।
 ਲੰਗਰ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਦੀਨੇ ਚਲਾਈ ।
 ਬਹੁਰੇ ਚਕ ਕੀਨਾ ਕਰ ਪਿਆਰ ।
 ਮਨ ਤੇ ਦੀਨੇ ਗਰਬ ਨਿਵਾਰ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਪੀਰ ਮਨ ਮੰਟਿਓ ਜਿਉ ਦਿਆਲ ।
 ਦਾਸ ਦਾਸ ਕੋ ਕਰੋ ਨਿਹਾਲ ।

ਬੋਲੇ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੨੬ ।

27. ਸਾਖੀ : (ਬਨਜਾਰੇ ਦੀ ਵਾਰਤਾ)

ਦਉਪਈ

ਕਰਤਾਰਪੁਰੇ ਕਛ¹ ਦਿਨ² ਰਹੇ ਤਹੰ³ ਤੇ ਭਏ ਉਦਾਸ⁴ ।

ਬਨਜਾਰੇ ਕੋ⁵ ਦੇਖ⁶ ਕੈ ਏਕ⁷ ਸਬਦ⁸ ਮੁਖ⁹ ਭਾਸ¹⁰ ।੧।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਹੰ ਤੇ ਉਠਿ ਚਲੇ ।

ਮਗ ਮੇ ਵਣਜਾਰਾ ਇਕ ਮਿਲੇ ।

ਤਿਸ ਨਾਇਕ ਕੇ ਜਨਮਿਉ ਪੂਤ ।

ਬਨਜਾਰੇ ਚਿਤ ਬਾਢਯੋ ਸੂਤ ।

ਲੋਕ ਬੰਧ ਬਹੁਤੇ ਮਿਲ ਆਵੈ ।

ਦੇਤੁ ਮਮਾਰਖ ਮੰਗਲ ਗਾਵੈ ।

ਇਤ ਬਿਧ ਤੀਨ ਪਹਰ ਜਬ ਭਏ ।

ਅਪਣੇ ਅਪਣੇ ਸਭ ਉਠਿ ਗਏ ।

ਨਾਇਕ ਭੀ ਭੀਤਰ ਕੋ ਠਏ ।

ਬਡੇ ਚਲਿਤ ਤਾ ਕੇ ਘਰਿ ਨਏ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਸਭਿ ਦੀਖ ਤਮਾਸਾ ।

ਪੈ ਤਿਸ ਕੀ ਕਛ ਪੁਜੀ ਨ ਆਸਾ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਖੁਧਿਆ ਜਾਗੀ ।

ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਸਤਿਗੁਰ ਪਗ ਲਾਗੀ ।

ਹਮਰੀ ਸੁਧ ਕਿਨ ਲੀਨੀ ਨਾਹਿ ।

ਇਹ ਤੇ ਅਪਣੇ ਮੰਗਲ ਮਾਹਿ ।

ਆਗਿਆ ਹੋਇ ਤ ਬੰਦਾ ਜਾਵੈ ।

ਯਾ ਤੇ ਕਛ ਵਧਾਈ ਲਿਆਵੈ ।

ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੁਨ ਕੈ ਬਿਗਸਾਨੇ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਬਖਾਨੇ ।

¹ਅ. ਕਿਛ

²ਅ. ਦਿਨ

³ਅ. ਤਹੰ

⁴ਅ. ਉਦਾਸ

⁵ਅ. ਕੋ

⁶ਅ. ਦੇਖ

⁷ਅ. ਏਕ

⁸ਅ. ਸਬਦ

⁹ਅ. ਮੁਖਿ

¹⁰ਅ. ਭਾਖਿ

ਇਸ ਕੇ ਘਰਿ ਨਾ ਜਨਮਿਉ ਪੂਤ ।
 ਇਸ ਕਾ ਇਹ ਕਰਜੋਈ ਦੂਤ ।
 ਚਾਰ ਪਹਿਰ ਕਾ ਹੈ ਮਿਝਮਾਨ ।
 ਕਛੁ ਲੀਆ ਲੇਵੈ ਕਿਛੁ ਆਨ ।
 ਤੇਰੇ ਮਨਿ ਆਈ ਤੂ ਜਾਇ ।
 ਅਸੀਸ ਨ ਦੀਜੋ ਮੁਖੋ ਸੁਨਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਜਾ ਠਾਢਾ ਰਹਿਆ ।
 ਨ ਮਾਗਾ ਨ ਕਛੁ ਕਹਿਆ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬਕ ਫਿਰ ਉਠਿ ਆਇਆ ।
 ਰਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ਕਿਆ ਕਛੁ ਖਾਇਆ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਕਿਛੁ ਰੋਸਨ ਤੋਹਿ ।
 ਫਿਰ ਫਿਰ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਆ ਪੂਛੇ ਮੋਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਰਬਾਬ ਬਜਾਇ ।
 ਸਬਦ ਕੀਓ ਹੈ ਇਤ ਪਰਥਾਇ ।

ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੧—

ਪਹਿਲੈ ਪਹਿਰੈ ਰੈਣ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹੁਕਮਿ ਪਾਇਆ ਗਰਭਾਸਿ ।
 ਉਰਧ ਤਪੁ ਅੰਤਰਿ ਕਰੇ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਖਸਮ ਸੇਤੀ ਅਰਦਾਸਿ ।
 ਖਸਮ ਸੇਤੀ ਅਰਦਾਸਿ ਵਖਾਣੈ ਉਰਧ ਧਿਆਨਿ ਲਿਵ ਲਾਗਾ ।
 ਨਾਮਰਜਾਦ ਆਇਆ ਕਲਿ ਭੀਤਰਿ ਬਹੁਤਿ ਜਾਸੀ ਨਾਗਾ ।
 ਜੈਸੀ ਕਲਮ ਵ੍ਰਤੀ ਹੈ ਮਸਤਕਿ ਤੈਸੀ ਜੀਅਤੇ ਪਾਸਿ ।
 ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਹਿਲੈ ਪਹਿਰੈ ਹੁਕਮਿ ਪਾਇਆ ਗਰਭਾਸਿ । ੧ ।
 ਦੂਜੈ ਪਹਿਰੈ ਰੈਣ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਵਿਸਰਿ ਗਇਆ ਧਿਆਨੁ ।
 ਹਥੋਂ ਹਥਿ ਨਚਾਈਐ ਪ੍ਰਾਣੀ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਜਿਉ ਜਸ੍ਰਦਾ ਘਰਿ ਕਾਨੁ ।
 ਹਥੋਂ ਹਥ ਨਚਾਈਐ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤ ਕਹੈ ਸੁਤੁ ਮੇਰਾ ।
 ਚੇਤਿ ਅਚੇਤ ਮੂੜ ਮਨ ਮੇਰੇ ਅੰਤਿ ਨਹੀਂ ਕਛੁ ਤੇਰਾ ।
 ਜਿਨਿ ਰਚਿ ਰਚਿਆ ਤਿਸਹਿ ਨ ਜਾਣੈ ਮਨ ਭੀਤਰਿ ਧਰਿ ਧਿਆਨ ।
 ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੂਜੈ ਪਹਿਰੈ ਵਿਸਰਿ ਗਇਆ ਧਿਆਨੁ । ੨ ।
 ਤੀਜੈ ਪਹਿਰੈ ਰੈਣ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਧਨ ਜੋਬਨ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ।
 ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਹੀ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਬਧਾ ਛੁਟਹਿ ਜਿਤੁ ।
 ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਚੇਤੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਬਿਕਲੁ ਭਇਆ ਸੰਗਿ ਮਾਇਆ ।
 ਧਨ ਸਿਉ ਰਤਾ ਜੋਬਨਿ ਮਤਾ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਯਵਾਇਆ ।

ਧਰਮੁ ਸੇਤੀ ਵਾਪਾਰੁ ਨ ਕੀਤੋ ਕਰਮੁ ਨ ਕੀਤੋ ਮਿਤੁ ।
 ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੀਜੈ ਪਹਿਰੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਧਨ ਜੋਬਨ ਸਿਉ ਚਿਤੁ । ੩ ।
 ਚਉਥੈ ਪਹਿਰੈ ਰੈਣਿ ਕੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਲਾਵੀ ਆਇਆ ਖੇਤੁ ।
 ਜਾ ਜਮਿ ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਆ ਵਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਕਿਸੈ ਨ ਮਿਲਿਆ ਭੇਤੁ ।
 ਭੇਤੁ ਚੇਤੁ ਹਰਿ ਕਿਸੇ ਨ ਮਿਲਿਓ ਜਾ ਜਮਿ ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਆ ।
 ਝੂਠਾ ਰੁਦਨੁ ਹੋਆ ਦੁਆਲੇ ਖਿਨ ਮਹਿ ਭਇਆ ਪਰਚਾਇਆ ।
 ਸਾਈ ਵਸਤੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ਜਿਸੁ ਸਿਉ ਲਾਇਆ ਹੇਤੁ ।
 ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਚਉਥੈ ਪਹਿਰੈ ਲਾਵੀ ਲੁਣਿਆ ਖੇਤੁ ॥੪॥੧॥
 ਪ੍ਰਾਤ ਭਈ ਬਾਲਕ ਚਲ ਗਇਆ ।
 ਝੂਠਾ ਰੁਦਨ ਦੁਆਲੇ ਭਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੀਨੀ ਅਰਦਾਸ ।
 ਹਸ ਖੇਲਤ ਥੇ ਕਲ ਸੁਖ ਆਸ ।
 ਕਾਲੁ ਮੁਮਾਰਖ ਅਉਰ ਵਧਾਈ ।
 ਆਜ ਪ੍ਰਭੁ ਕਹੁ ਕਿਆ ਵਰਤਾਈ ।
 ਲੋਨਾ ਥਾ ਸੋ ਤਿਨਾ ਨੋ ਲਇਆ ।
 ਲੇਖਾ ਨਿਬਤਾ ਸੋ ਚਲਿ ਗਇਆ । ੧ ।

ਸਲੋਕ ਮ: ੧—

ਜਿਤੁ ਮੁਖ ਮਿਲਨ ਮੁਮਾਰਖੀ ਲਖ ਲਖ ਮਿਲਨ ਅਸੀਸ ।
 ਸੇ ਮੁਹ ਫੇਰ ਪਿਟਾਈਅਹਿ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਹੈ ਕਸੀਸ ।
 ਇਕ ਮੂਏ ਇਕ ਦਬਿਆ ਇਕ ਦਿਤੇ ਨਦੀ ਵਹਾਇ ।
 ਗਈ ਮੁਮਾਰਖ ਨਾਨਕਾ ਭੀ ਸਚੇ ਨੋ ਸਾਲਾਹਿ ।
 ਇਹ ਬਿਰਤੰਤ ਤਹਾ ਹੋ ਰਹੇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਚਿਤ ਆਗੇ ਚਹੇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦਾਸ ਪੈ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ।
 ਅਪਨੋ ਜਾਨ ਭੁਜਾ ਗਹਿ ਲੀਜੈ ।

ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੨੭ ।

28. ਸਾਖੀ : (ਹੋਲਾਂ ਬਦਲੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ)

ਪ੍ਰੀਤ ਸਹਿਤ¹ ਲਿਆਇਉ² ਚਨੇ ਤਾ ਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ।
ਬਰ³ ਦੇ ਫਿਰ ਆਗੇ ਚਲੇ ਕਿਆ ਕੋ ਕਰੇ⁴ ਬਖਾਨ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਮਰਦਾਨਾ ਅਉ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ।
ਚਲੇ ਜਾਤ ਮਗ ਗੁਰੂ ਦਿਆਲਾ ।
ਖੇਤ ਚਣੇ ਕਾ ਥਾ ਮਗ ਮਾਹਿ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਹੋਲਾਂ ਖਾਹਿ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਭ ਜਾਣੀ ਜਾਨ ।
ਆਗੇ ਜਾ ਬੈਠੇ ਸੁਭ ਬਾਨ ।
ਖੇਤਦਾਰ ਹੋਲਾਂ ਲੇ ਆਇਆ ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਹਸ ਕਰ ਤਬ ਹਾਥ ਉਠਾਈਆ ।
ਥਾ ਮਰਦਾਨਾ ਹੋਲਾਂ ਆਇਆ ।
ਹੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਕੇ ਮਨਿ ਆਈ ।
ਗ੍ਰਿਹਿ ਜਾ ਰੋਟੀ ਲਿਆਵੇ ਸਾਈ ।
ਖੇਤੀ ਵਾਲਾ ਘਰਿ ਉਠਿ ਚਲੇ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਕਤ ਜਾਵੇ ਭਲੇ ।
ਤਿਨ ਕਹਿਆ ਭੋਜਨ ਲੇ ਆਵੇ ।
ਕਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮ ਕਛੁ ਮੁਖ ਪਾਵੇ ।

ਸਲੋਕ ਮ. ੧—

ਸਥਰ ਤੇਰਾ ਲੇਫ ਨਿਹਾਲੀ ਭਾਉ ਤੇਰਾ ਪਰਵਾਨ ।
ਨਾਨਕ ਸਿਫਤੀ ਤ੍ਰਿਪਤਿਆ ਬਹੁਰੇ ਤੂੰ ਸੁਲਤਾਨ ।
ਤਿਸ ਕੋ ਬਖਸ਼ ਕੀਨ ਭਗਵਾਨ ।
ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਬਚਨ ਭਇਉ ਸੁਲਤਾਨ ।

¹ਅ. ਸਹਿਤ

²ਅ. ਲਿਆਯੋ

³ਅ. ਬਰ

⁴ਅ. ਕਰੇ

ਕਛੁ ਦਿਨ ਮੈ ਸੋ ਰਾਜਾ ਭਇਆ ।
 ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਸੋ ਨਿਤ ਵਧਤਾ ਗਇਆ ।
 ਕਿਤੀ ਬਾਤ ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਦਿਆਲ ।
 ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਏਕ ਖਿਆਲ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਹੋਲਾਂ ਖਾ ਕੀਨੋ ਮੁਲਤਾਨ ।
 ਇਸ ਦਾਸੈ ਭੀ ਦੇ ਗੁਰ ਦਾਨ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੨੮ ।

29. ਸਾਖੀ : (ਮੁਹਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲੇ ਤੇ ਸੂਲੀ ਦੀ ਸੂਲ)

ਚਉ ਮਾਸਾ ਇਕ ਨਾ¹ ਬਸੇ ਮਰਦਾਨੇ ਕੇ ਹੋਤ² ।
 ਏਕ³ ਸਾਧ⁴ ਇਕ⁵ ਬਿਖੀ ਬਾ ਦੋਨੋਂ ਕੀਨ ਸੁਚੇਤ⁶ ।੧।

ਚਉਪਈ—

ਮਰਦਾਨੇ ਇਹ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਈ ।
 ਚਉ ਮਾਸਾ ਬਸੀਐ ਇਕ ਨਾਈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਕੋ ਆਵੈ ਗਾਮ ।
 ਤਾ ਕੇ ਨਿਕਟ ਕਰੈ ਬਿਸਰਾਮ ।
 ਏਕ ਸਹਿਰ ਕੇ ਜਾਇ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਏਕ ਕੋਸ ਬਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰਾਰੇ ।
 ਜਾ ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਹਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨਿ ਮੈ ਸੁਖ ਲਹਾ ।
 ਗਾਮੋ ਕੋ ਜਾਤਾ ਬਾ ਰਾਹਿ ।
 ਸੀਤਲ ਕਾਇਆ ਅਰ ਜਲ ਆਹਿ ।
 ਤਿਸੀ ਪੰਥ ਇਕ ਖਤ੍ਰੀ ਆਇਆ ।
 ਦਰਸ ਦੇਖ ਮਨਿ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਉਨ ਖਤ੍ਰੀ ਮਨਿ ਲੀਨਾ ਨੇਮ ।
 ਤਾ ਕੇ ਮਨ ਜਾਗੇ ਗੁਰ ਪ੍ਰੇਮ ।
 ਦਰਸਨ ਕਰ ਸੀਧਾ ਪਹੁਚਾਉ ।
 ਤਾਂ ਪਾਛੇ ਨਿਤ ਭੋਜਨ ਪਾਵੈ ।
 ਨਿਤ ਪ੍ਰਭ ਜਾ ਉਹੁ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ।
 ਤਨ ਮਨ ਪਰਮ ਅਨੰਦੈ ਭਰੈ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਨਿਤ ਤਾਰ ਬਜਾਵੈ ।
 ਬਾਲਾ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਧਿਆਵੈ ।

¹ਅ. ਨਾ

²ਅ. ਹੋਤੁ

³ਅ. ਏਕੁ

⁴ਅ. ਸਾਧੁ

⁵ਅ. ਇਕੁ

⁶ਅ. ਸਚੇਤੁ

ਇਕ ਦਿਨ ਖਤੀ ਦਰਸਨ ਗਇਆ ।
 ਅਉਰ ਏਕ ਤਿਸ ਦੇਖਤ ਭਾਇਆ ।
 ਤਿਨ ਪ੍ਰਫਿਓ ਨਿਤ ਜਾਤਾ ਕਹਾਂ ।
 ਉਨ ਭਾਖੀ ਹੈ ਸਾਧੂ ਜਹਾਂ ।
 ਪੁਨ ਕਹਿਉ ਅਜ ਇਕਨੇ ਜਾਹਿ ।
 ਤੂੰ ਸਾਧਨ ਮੈਂ ਗਨਕਾ ਪਾਹਿ ।
 ਦੇਖੈ ਲਾਭ ਹੋਇ ਕਿਸ ਆਜ ।
 ਗਨਕ ਭਜੇ ਕਿ ਸੰਤਨਿ ਕਾਜ ।
 ਏ ਦੇਨੋ ਤਬ ਇਕਨੇ ਚਲੇ ।
 ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਰਸ ਮੈਂ ਖਿਲੇ ।
 ਦੋ ਰਾਹੇ ਪੈ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ।
 ਦੋਨੋ ਕਹਿਉ ਮਿਲੈਂ ਇਤ ਆਇ ।
 ਪਹਿਲੇ ਆਇ ਸੁ ਬਿਲਗੀ ਭਾਈ ।
 ਤਬ ਲਗ ਇਹ ਠਾਂ ਤਿਆਗ ਨ ਜਾਈ ।
 ਇਕ ਇਤ ਕੋ ਇਕ ਇਤ ਕੋ ਚਲਾ ।
 ਦੋਨੋ ਮਨ ਮੈਂ ਮਾਨੈ ਭਲਾ ।
 ਇਕ ਗਨਕਾ ਘਰਿ ਪਹੁਤੋ ਜਾਈ ।
 ਸੋ ਥੀ ਕਤਹੂੰ ਕਾਜ ਸਿਧਾਈ ।
 ਸੋ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਫਿਰ ਤਿਤ ਆਇਆ ।
 ਜਿਸ ਸਥਾਨ ਥਾ ਮਿਲਨ ਬਤਾਇਆ ।
 ਚਿੰਤਾਵਾਨ ਬੈਠਿ ਤਿਤ ਆਇ ।
 ਖੋਦਨ ਭ੍ਰਮ ਲਗੀ ਤ੍ਰਿਨ ਪਾਇ ।
 ਮਟਕੀ ਨਿਕਸੀ ਕੋਲਿਨ ਭਰੀ ।
 ਮੁਹਰ ਏਕ ਤਿਸ ਉਪਰਿ ਧਰੀ ।
 ਮੁਹਰ ਹਾਥ ਤਿਨ ਲੀਨ ਉਠਾਇ ।
 ਮਟਕੀ ਦੀਨੀ ਬਹੁਰ ਦਬਾਇ ।
 ਸਾਧੂ ਫਿਰ ਓਹ ਦਰਸਨ ਪਾਇ ।
 ਪਗ ਕਾਟਾ ਪੁੜਿਆ ਦੁਖਦਾਇ ।
 ਪਗ ਲੇ ਬਾਂਧਾ ਲਭੇ ਸਾਥ ।
 ਜੂਤਾ ਲੀਨਾ ਬਾਵੇ ਹਾਥ ।

ਸੋ ਸਾਧੂ ਤਿਤ ਪਰਚਯੋ ਆਇ ।
 ਉਹ ਬਿਖਈ ਬੈਠਾ ਜਿਤ ਠਾਇ ।
 ਤਿਨ ਪ੍ਰਛਾ ਕਿਤ ਬਿਲਮ ਲਗਾਇਉ ।
 ਸਾਧ ਦਰਸ ਤੇ ਕਿਆ ਕਛੁ ਪਾਇਉ ।
 ਪਗ ਸੈਂ ਕਾਂਟਾ ਪੁੜਿਆ ਮੋਹਿ ।
 ਕਹੁ ਕਿਆ ਰਸਤੇ ਪਾਇਆ ਭੋਹਿ ।
 ਏਕ ਮੁਹਰਿ ਹੈ ਸੈਂ ਨੇ ਪਾਈ ।
 ਮਟਕੀ ਕੀ ਕਰਿ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ।
 ਸਾਧੂ ਕੇ ਮਨ ਸੈਂ ਭ੍ਰਮ ਭਇਓ ।
 ਪਾਪ ਕਰਤ ਇਨ ਮਟਕਾ ਲਹਿਓ ।
 ਸੈਂ ਸਾਧਨ ਕੇ ਦਰਸਨ ਗਇਆ ।
 ਤਾ ਤੇ ਦੁਖ ਸੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਇਆ ।
 ਤਬ ਅਕਾਸ ਤੇ ਬਾਨੀ ਹੋਈ ।
 ਸੁਨੋ ਸਾਚ ਭ੍ਰਮ ਕਰੋ ਨ ਦੋਈ ।
 ਇਹ ਮਟਕੀ ਥੀ ਇਸ ਕੀ ਧਰੀ ।
 ਸੋ ਮਟਕੀ ਥੀ ਮੁਹਰਨਿ ਭਰੀ ।
 ਜਿਉ ਜਿਉ ਉਹ ਪਾਪਨਿ ਕੋ ਧਾਇ ।
 ਤਿਉ ਤਿਉ ਕੋਲੇ ਹੋਤੇ ਜਾਇ ।
 ਆਸ ਬੇਸਵਾ ਇਨੇ ਨ ਪਾਈ ।
 ਏਕ ਮੁਹਰ ਤਾ ਤੇ ਠਹਿਰਾਈ ।
 ਦੂਸਰ ਬਾਬ ਲਿਖੀ ਥੀ ਸੂਲੀ ।
 ਸਾਧ ਸੰਗ ਤੇ ਹੋ ਗਈ ਤੀਲੀ ।
 ਇਹ ਮਹਿਮਾ ਹੈ ਸਾਧ ਪ੍ਰਸੰਗਾ ।
 ਸੂਲੀ ਤੇ ਹੋਇਓ ਹੈ ਕੰਡਾ ।
 ਤਬ ਦੋਨੋ ਮਨ ਉਪਜਾ ਪ੍ਰੇਮ ।
 ਸਾਧ ਟਹਿਲ ਕਾ ਲੀਨਾ ਨੇਮ ।
 ਦੋਨੋ ਆਏ ਨਾਨਕ ਪਾਸਿ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਕੀ ਲਾਗੀ ਆਸ ।
 ਗੁਰ ਭੀ ਤਿਨ ਕੋ ਕਹਿਉ ਸੰਦੀ ।
 ਜੋ ਅਕਾਸ ਤੇ ਬਾਨੀ ਹੋਈ ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਰਖਿਆ ਕਰੋ ਹਮਾਰੀ ।
 ਸਾਧ ਸੇਵ ਲਾਗੈ ਹਮ ਪਿਆਰੀ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੋ ਵਰ ਦਏ ।
 ਤਨ ਮਨ ਬਾਕ ਸਿਖ ਸੋ ਭਏ ।
 ਚਉ ਮਾਸੇ ਕੇ ਦਿਨ ਤਹ ਰਹੇ ।
 ਪੁਨ ਇਛਾ ਕੈ ਰਮਤੇ ਭਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਨ ਦੀਜੀਐ ਹੇ ਦਾਤਾਰ ।
 ਸੰਤ ਦਾਸ ਕੇ ਪਾਪ ਨਿਵਾਰ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੨੯ ।

30. ਸਾਖੀ : (ਠੱਗਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਤਾਰਾ)

ਮਨ¹ ਚਾਹੀਐ ਸੋ ਪਾਈਐ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ।
ਧਾਏ ਮਨ ਬਿਪ੍ਰੀਤ² ਕਰ ਠਗ³ ਤੇ ਹੂਏ ਸਾਧ⁴ ।

ਚਉਪਈ—

ਸਾਧ ਤਾਰੇ ਆਗੇ ਗੁਰ ਚਲੇ ।
ਮਗ ਮੈ ਆਇ ਬਹੁਤ ਠਗਿ ਮਿਲੇ ।
ਮਨ ਮੈ ਠਗਨਿ ਬਾਤਿ ਠਹਿਰਾਈ ।
ਯਾ ਕੋ ਮਾਰ ਲੂਟੀਐ ਭਾਈ ।
ਇਹ ਦੀਸਤਿ ਹੈ ਅਤਿ ਦੁਬਾਵਾਨ ।
ਤੇਜ ਜਗਮਗੈ ਜਿਉ ਦਿਨ ਭਾਨ ।
ਸਭ ਸਲਾਹ ਕਰ ਆਗੇ ਆਏ ।
ਗਿਰਦ ਹੋਇ ਤਿਨ ਘੇਰਾ ਪਾਏ ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਛਾ ਤੁਮ ਕੋ ਹੋ ਭਾਈ ।
ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਹਮ ਠਗ ਗੋਸਾਈ ।
ਤੁਮਰੇ ਮਾਰਣ ਕੋ ਹਮ ਆਏ ।
ਤੋਹਿ ਮਾਰ ਦੂਬ ਲੇਹਿ ਛਿਨਾਏ ।
ਗੁਰ ਹਸਿਉ ਯਾ ਤੇ ਸੁਭ ਨਾਹੀ ।
ਸੇਈ ਕਰੋ ਜੁ ਤੁਮ ਮਨ ਮਾਹੀ ।
ਪਰ ਇਕ ਕਾਮ ਕਰੋ ਤੁਮ ਜਾਵੋ ।
ਵਾ ਧੂਏ ਤੇ ਆਗ ਲਿਆਵੋ ।
ਮਾਰ ਲੂਟ ਪੁਨਿ ਦਾਗੈ ਦੀਜੈ ।
ਇਸ ਕਾਰਜ ਮੈ ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਜੈ ।
ਠਗ ਬੋਲੇ ਹਮ ਤੇਰੇ ਦਾਸ ।
ਆਗ ਲਿਆਵੈ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ।

¹ਅ. ਮਨ

²ਅ. ਬਿਪਰੀਤ

³ਅ. ਠਗ

⁴ਅ. ਸਾਧ

੨ ਸ ਬੋਲੇ ਹਮ ਮਾਰਤ ਯਾਹਿ ।
 ਕਰਤ ਆਗਿਆ ਬੰਪਰਵਾਹਿ ।
 ਇਸ ਕੇ ਮਨ ਮਰਨੇ ਕੀ ਨਾਹਿ ।
 ੨ ਮੇ ਨ ਜਾਨੇ ਹੈ ਗੁਮਰਾਹਿ ।
 ਇਕ ਠਗ ਬੋਲਿਉ ਸੁਨੇ ਭਿਰਾਇ ।
 ਇਹ ਅਬ ਹਮ ਤੇ ਭਾਗਤ ਨਾਹਿ ।
 ਹਮ ਨੇ ਮਾਨੁਖ ਮਾਰੇ ਬਹੁ ।
 ਹਸ ਕੇ ਬੋਲਿਉ ਹੈ ਨਹੀ ਕਹੁ ।
 ਖੁਸ ਹੋ ਕਿਨੂ ਨ ਮਰਨਾ ਚਹਿਉ ।
 ਮੈ ਦੇਖ ਕਿਸ ਤੇ ਜਨ ਰਹਿਉ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਭਾਈ ਕੋਉ ਜਾਵੈ ।
 ਦਉਰੈ ਤੁਰਤ ਆਗ ਲੇ ਆਵੈ ।
 ਦਇ ਠਗ ਦਉਰੇ ਤੇ ਪਹੁਚੇ ਤਹਾਂ ।
 ਰਿਖ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਲਤ ਬੀ ਜਹਾਂ ।
 ਆਗੇ ਦੀਖੈ ਹੋਤ ਲੜਾਈ ।
 ਜਮ ਗਣ ਹਰਿ ਗਣ ਆਪਸ ਮਾਹੀ ।
 ਠਾਗ ਪ੍ਰਛੈ ਤੁਮ ਕਾਹੇ ਲੜੇ ।
 ਸੀਤ ਬ੍ਰਧ ਘਟਿ ਭੀਤਰ ਧਰੇ ।
 ਤੁਮ ਕੋ ਆਪਸ ਮੈ ਜੋ ਝੇੜਾ ।
 ਹਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਕਰ ਦੇਹਿ ਨਿਬੋੜਾ ।
 ਜਮਗਣ ਹਰਿ ਗਣ ਹਸੈ ਸੁਭਾਵੈ ।
 ਇਹੀ ਪੰਚ ਹਮ ਬਾਦ ਚੁਕਾਵੈ ।
 ਪੁਨਿ ਤਿਨ ਠਗ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਏ ਹਰਿ ਗਣ ਹਮ ਜਮ ਗਣ ਆਹਿ ।
 ਜਮ ਭਾਖੀ ਇਸ ਪਾਪੀ ਲਿਆਉ ।
 ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਯਾਹਿ ਪਹੁਚਾਉ ।
 ਪਾਛੇ ਤੇ ਹਰਿ ਗਣ ਹੈ ਆਏ ।
 ਏਹ ਕਹਹਿ ਬੈਕੁੰਠਹਿ ਜਾਏ ।
 ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਚਾਹਿ ।
 ਜੋਉ ਬਲੀ ਸੋਉ ਲੇ ਜਾਇ ।

ਅਬ ਤੁਮ ਹਮਰਾ ਬਾਦ ਚੁਕਾਉ ।
ਜੇ ਗੁਨ ਹੈ ਤਉ ਹਮੈ ਸਿਝਾਉ ।
ਠਗ ਬੋਲੇ ਹਮ ਕਿਆ ਹੈਂ ਦੀਨ ।
ਇਨ ਬਾਤਨਿ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
ਹੇ ਗਣ ਇਸ ਮੈਂ ਕਹਾ ਭਲਾਈ ।
ਜਾ ਤੇ ਇਹ ਬੈਕੁੰਨੇ ਜਾਈ ।
ਠਗ ਸਿਉ ਹਰਿ ਗੁਣ ਐਸੇ ਕਹਿਉ ।
ਏਕ ਸਾਧ ਵਾ ਦਿਸਤੇ ਗਇਉ ।
ਵਾ ਕਿ ਦ੍ਰਿਸਟ ਪਰੀ ਇਤ ਆਇ ।
ਧੂਮਰ ਦੇਖਿਉ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ।
ਸਾਧ ਦ੍ਰਿਸਟ ਕਾ ਇਹ ਪਰਸਾਦ ।
ਮਿਟੇ ਪਾਪ ਇਹ ਹੁਆ ਸਾਧ ।
ਤਾ ਤੇ ਹਮ ਹਰਿ ਪੁਰ ਲੈ ਜਾਹਿ ।
ਜਮ ਗਣ ਕੇ ਹਮ ਪੈ ਬਸ ਨਾਹਿ ।

ਸਵਯਾ

ਹੀਰ ਗਣੇ ਵਾਚ—

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਪ ਨਿਰੰਜਨ ਹੈ ਮਹਿਮਾ ਗੁਰ ਕੀ ਕਹੁ ਕਉਨ
ਲਖੈ ।
ਹਿਤ ਸੇ ਪਰਸੇ ਗੁਰ ਚਰਨਨਿ ਕੇ ਗੁਰ ਧਿਆਨ ਸਹੀ ਜੋਉ ਨਾਮ
ਲਖੈ ਸੋਉ ਸਾਰ ਲਖੈ ।
ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਕੇ ਮਨਿ ਮੈਂ ਧਰ ਕੈ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਅੰਬੂਤ ਆਇ ਚਖੈ ।
ਜਿਨ ਸਰਨ ਗਹੀ ਤਿਨ ਸਿਧ ਲਹੀ ਕਲ ਸੰਕਟ ਤੇ ਤਿਸ ਆਪ ਰਖੈ ।

ਜਮ ਗਣੇ ਵਾਚ—

ਕਿਉ ਨ ਕਥੋਂ ਮਹਿਮਾ ਗੁਰ ਕੀ ਜਗ ਤਾਰੇ ਬਹੁ ਤੁਮ ਹੋਰੁ ਸੁਖਾਰੇ ।
ਹਮ ਤੋ ਦੁਖ ਪਾਇ ਹੈ ਭੂਖ ਮਰੈ ਜਮ ਪੰਥ ਨਹੀ ਜਨ ਕੋ ਪਗ ਧਾਰੇ ।
ਵਾਹਗੁਰੂ ਜਪ ਕੀਰਤ ਨਾਮ ਇਤਿ ਮਗ ਸੰਤ ਅਨੰਤ ਸੁ ਤਾਰੇ ।
ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੁਖਦਾਇਕ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਤਉ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਹਮਹੂੰ ਪ੍ਰਭਿਪਾਰੇ । ੨।
ਠਗਨ ਸੁਨੀ ਜਬ ਐਸੀ ਬਾਤ ।
ਸਿਖਲ ਭਏ ਸਭ ਤਿਨ ਕੇ ਗਾਤ ।

ਅਤਿ ਕਾਪੈ ਮਨ ਮੈ ਭੈ ਪਾਏ ।
 ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਨੀ ਤਬ ਉਠ ਧਾਏ ।
 ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਰਹੇ ਲਪਟਾਇ ।
 ਅਤਿ ਕਾਪੈ ਸੁਧ ਬੁਧ ਨਹੀ ਕਾਇ ।
 ਠਗੋਂ ਕਹੀ ਇਹ ਕਾਪਤ ਕਾਇ ।
 ਬਉਰੇ ਭਏ ਕਿ ਲਾਗੀ ਬਾਇ ।
 ਤਿਨ ਦੋ ਸਭ ਸਿਉ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ।
 ਨਾ ਬਉਰੇ ਨਾ ਲਾਗੀ ਰਾਇ ।
 ਇਹ ਪੂਰਨ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਬਾਇ ।
 ਇਸ ਕੀ ਗਤ ਹੈ ਅਗਮ ਅਬਾਹਿ ।
 ਠਗ ਪੂਛੇ ਤੁਮ ਕਹੁ ਬਿਰਤੰਤ ।
 ਤੁਮ ਕਤ ਜਾਨੇ ਪੂਰਨ ਸੰਤ ।
 ਤਿਨ ਸਭ ਗਣ ਕੀ ਕਹਿ ਸਮਝਾਈ ।
 ਸਭ ਠਗ ਕਾਪੈ ਚਿਤ ਭੈ ਪਾਈ ।
 ਸਭ ਦਉਰ ਤਬ ਚਰਨਿਨ ਲਾਗੇ ।
 ਆਜ ਪਾਪ ਹਮ ਸਗਲੇ ਭਾਗੇ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਹਮਰੇ ਬਖਸ ਗੁਨਾਹਿ ।
 ਹਮ ਪਾਪੀ ਤੁਮ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੁਮਰੇ ਕ੍ਰਿਤ ਏਹੋ ।
 ਧਨ ਬਸਤਰ ਤੁਮ ਸਭ ਹੀ ਲੋਹੋ ।
 ਖੁਸੀ ਰਹੇ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀਜੈ ।
 ਅਪਨੇ ਬਾਲਨਿ ਜਾ ਸੁਖ ਦੀਜੈ ।
 ਠਗ ਬੋਲੈ ਹਮ ਹੈ ਵਡ ਪਾਪੀ ।
 ਸੰਤ ਨ ਸੇਵੇ ਨਾ ਹਰਿ ਜਾਪੀ ।
 ਅਬ ਤੁਮਰੇ ਦਰਸਨ ਹਮ ਭਏ ।
 ਪਾਪ ਦੱਖ ਸਭ ਹੀ ਮਿਟ ਗਏ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਕੀਜੈ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ।
 ਹਮ ਨੀਚਨ ਕੀ ਪੂਰੇ ਆਸ ।
 ਤੁਮ ਹੀ ਕੁਲ ਕੁਲ ਕੁਟੰਬ ਸਨਬੰਧ ।
 ਤੁਮਰੇ ਬਿਨ ਅਬ ਹੈ ਸਭ ਬੰਧ ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀਨ ।
 ਫੁਨ ਸਿਖਿਆ ਗੁਨ ਤਿਨ ਕਉ ਦੀਨ ।
 ਜਾਵੇ ਅਬ ਕਿਰਸਾਣੀ ਕਰੇ ।
 ਸਾਧ ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਧਰੇ ।
 ਸਭਿ ਘਟ ਮੈ ਜਾਨੋ ਹਰਿ ਆਪ ।
 ਕੀਟੀ ਕਉ ਮਤ ਦੇਉ ਤਾਪ ।
 ਗੁਰ ਹਰਿ ਜਪੋ ਚਿਤ ਭੈ ਧਰੇ ।
 ਦੀਨ ਹੀਨ ਅਤ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ।
 ਉਠ ਠਗ ਲੀਨੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕਾਇ ਸੁ ਭਏ ਸੁਜਾਨ ।
 ਤਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਬਦ ਬਖਾਨਾ ।
 ਠਗ ਬੈਠੇ ਮਗਨ ਲਾ ਧਿਆਨਾ ।

ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧—

ਲਬੁ ਕੁਤਾ ਕੂੜੁ ਚੂਹੜਾ ਠਗਿ ਖਾਧਾ ਮੁਰਦਾਰੁ ।
 ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਪਰਮਲੁ ਮੁਖੁ ਸੁਧੀ ਅਗਨਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਚੰਡਾਲੁ ।
 ਰਸ ਕਸ ਆਪੁ ਸਲਾਹਣਾ ਏ ਕਰਮ ਮੇਰੇ ਕਰਤਾਰ ।੧।
 ਬਾਬਾ ਬੋਲੀਐ ਪਤਿ ਹੋਇ ।
 ਉਤਮ ਸੇ ਦਰਿ ਉਤਮ ਕਹੀਅਹਿ ਨੀਚ ਕਰਮ ਬਹਿ ਰੋਇ ।੧।

।ਰਹਾਉ। ਰਸੁ ਸੁਇਨਾ ਰਸੁ ਰੁਪਾ ਕਾਮਣਿ ਰਸੁ ਪਰਮਲ ਕੀ ਵਾਸੁ ।
 ਰਸੁ ਘੋੜੇ ਰਸੁ ਸੋਜ ਮੰਦਰ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਰਸੁ ਮਾਸ ।
 ਏਤੇ ਰਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਕੈ ਘਟਿ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸੁ ।੨।
 ਜਿਤੁ ਬੋਲੀਐ ਪਤਿ ਪਾਈਐ ਸੋ ਬੋਲਿਆ ਪਰਵਾਣੁ ।
 ਫਿਕਾ ਬੋਲਿ ਵਿਗੁਚਣਾ ਸੁਣਿ ਮੂਰਖ ਮਨ ਅਜਾਣ ।
 ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵਹਿ ਸੋ ਭਲੇ ਹੋਰਿ ਕਿ ਕਹਣ ਵਖਾਣ ।੩।
 ਤਿਨ ਮਤ ਤਿਨ ਪਤਿ ਤਿਨ ਧਨੁ ਪਲੈ ਜਿ ਹਿਰਦੈ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ।
 ਤਿਨ ਕਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹਣਾ ਅਵਰ ਸੁਆਲਿਓ ਕਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਬਾਹਰੇ ਰਾਚੈ ਦਾਨਿ ਨਾ ਨਾਇ ।੪।੪।

ਸਲੋਕੁ— ਬਲਦ ਮਸਾਇਕ ਹਾਲੀ ਸੇਖਾ ।
 ਧਰਤ ਕਡੋਬ ਓੜੀ ਲਾ ਲਖਾ ।

ਚੰਟੀ ਕਾਪਰ ਸੇ ਉਅਡੀ ਜਾਏ ।
 ਤਾ ਕਾ ਖਟਿਆ ਸਭ ਕੇ ਖਾਏ ।
 ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ ।
 ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣੈ ਸੇਇ ॥੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਬ ਕੀਨ ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪਗ ਪਰਸਤ ਭਏ ।
 ਸਭ ਸੰਤ ਭਏ ਮਗ ਚੀਨ ।
 ਬਾਲਮੀਕ ਸੇ ਸਭ ਹੀ ਭਏ ।
 ਠਗ ਸਭ ਸਾਧ ਕੀਨ ਤਤਕਾਲ ।
 ਆਗੇ ਚਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਗੁਰਦਿਆਲ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਲਜਾ ਭੋਇ ।
 ਪੰਚ ਠਗਨਿ ਤੇ ਰਾਖੇ ਮੋਇ ।

ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ॥੩੦॥

31. ਸਾਖੀ : (ਸਿਧ ਮਤੇ ਤੋਂ ਨਾਨਕ ਮਤਾ, ਸਿਧਾਂ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ)

ਤਹ ਤੇ ਰਮਤੇ ਦਿਆਲ¹ ਜੀ ਸਿਧ ਮਤਿ ਸੁ² ਨਿਕਸੇ ਆਇ ।
ਸੂਕ³ ਤਰਿ⁴ ਹਰਿਆ ਕੀਆ ਸਿਧ⁵ ਰਹੇ ਬਿਸਮਾਇ ।੧।

ਚਉਪਈ—

ਸਿਧ ਮਤੇ ਨਿਕਸੇ ਹਰਿ ਜਾਇ ।
ਸੂਕਾ ਪਿਪਲ ਬਾ ਤਿਤ ਨਾਇ ।
ਤਾ ਨੀਚੇ ਜਾ ਆਸਨ ਕੀਨਾ ।
ਬਹੁ ਦਿਨ ਕਾ ਸੂਕਾ ਤਰ ਚੀਨਾ ।
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟ ਕੀਨੀ ਕਰਿ ਪਿਆਰ ।
ਖਿਨ ਮਹਿ ਹਰਾ ਭਇਆ ਨਿਰਧਾਰ ।
ਤਹਾ ਸਿਧ ਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ।
ਤਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕ੍ਰੋਧ ਮਨ ਲਏ ।
ਹਮ ਆਗੇ ਇਹ ਸਿਧ ਕਹਾਵੈ ।
ਕਉਣ ਬਾਲ ਕਤ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ।
ਸਿਧ ਪ੍ਰਛਾ ਕੋ ਹੈ ਬਾਲੇ ।
ਕਿਸੇ ਸਿਖ ਕਿਆ ਮਾਰਗ ਭਾਲੇ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਇਕ ਸਬਦ ਬਖਾਨਾ ।
ਸਿਧ ਸਾਧ ਸੇਤ ਪਹਿਚਾਨਾ ।

ਸੂਹੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੧

ਕਉਣ ਤਰਾਜੀ ਕਵਣੁ ਤੁਲਾ ਤੇਰਾ ਕਵਣੁ ਸਰਾਵੁ ਬੁਲਾਵਾ ।
ਕਉਣ ਗੁਰੂ ਕੋ ਪਹਿ ਦੀਖਿਆ ਲੇਵਾ ਕੋ ਪਹਿ ਮੁਲੁ ਕਰਾਵਾ ।੧।
ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨ ਜਾਣਾ ।
ਤੂੰ ਜਲ ਬਲਿ ਮਹੀਅਲ ਭਰਪੁਰਿ ਲੀਨਾ ਤੂੰ ਆਪੇ ਸਰਬ ਸਮਾਣਾ ।੨।

।ਰਹਾਉ।

ਮਨੁ ਤਾਰਾਜੀ ਚਿਤੁ ਤੁਲਾ ਤੇਰੀ ਸੇਵ ਸਰਾਵੁ ਕਮਾਵਾ ।
ਘਟ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਸੋ ਸਹੁ ਤੋਲੀ ਇਨ ਬਿਧਿ ਚਿਤੁ ਰਹਾਵਾ ।੩।

¹ਅ. ਦਿਆਲੁ

²ਅ. x

³ਅ. ਸੂਕਾ

⁴ਅ. ਤਰੁ

⁵ਅ. ਸਿਧੁ

ਆਪੇ ਕੰਡਾ ਤੋਲੁ ਤਰਾਜੀ ਆਪੇ ਤੋਲਣ ਹਾਰਾ ।
 ਆਪੇ ਦੇਖੈ ਆਪੇ ਬੂਝੈ ਆਪੇ ਹੈ ਵਣਜਾਰਾ ।੩।
 ਅੰਧੁਲਾ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਪਰਦੇਸੀ ਖਿਨ ਆਵੈ ਤਿਲੁ ਜਾਵੈ ।
 ਤਾ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਨਾਨਕ ਰਹਿਦਾ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮੂੜਾ ਪਾਵੈ ।੪।੨।
 ਜਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਬਦ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਮਾਛਿੰਦੁ ਮਨ ਅਤਿ ਹੀ ਭਾਇਆ ।

ਮਾਛਿੰਦੁ ਵਾਰ—

ਅਰੇ ਬਾਲਾ ਤੂੰ ਜੋਗਿ ਹੋਹਿ ।
 ਹਮਿ ਅਤਿ ਹਿਤ ਕਰ ਕਹਿਤੇ ਤੋਹਿ ।
 ਬਹੁਤ ਕਸਟ ਕਰ ਹੋਹਿ ਨਿਹਾਲ ।
 ਸੋ ਤੁਹਿ ਸ੍ਰਮ ਬਿਨ ਦੇਹਿ ਤਿਤਕਾਲ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਰ —

ਕਹੈ ਸੁਆਮੀ ਕਿਤ ਬਿਧ ਪਾਈਐ ।
 ਜਾ ਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕੋਧਿਆਈਐ ।੧।

ਮਾਛਿੰਦੁ ਵਾਰ—

ਖਿੰਥਾ ਪਹਿਰੇ ਡੰਡਾ ਲੇਵੇ ਭਸਮ ਚੜਾਵੇ ਅੰਗੇ ।
 ਕਾਨ ਛਿਦਾ ਵਹੁ ਮੁੰਦਾ ਪਾਵਹੁ ਮੰਡੁ ਮੁੰਡਾਵਹੁ ਸੰਗੇ ।
 ਸਿੰਝੀ ਵਾਹਵਹੁ ਅਨਹਦ ਚਿਤ ਲਾਵਹੁ । ਤਉ ਹੋ ਜੋਗੀ ਜੋਗ
 ਕਮਾਵਹੁ ।੧।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਰ—

ਸਲੋਕ —

ਜੋਗੁ ਨ ਖਿੰਥਾ ਜੋਗੁ ਨ ਡੰਡੈ ਜੋਗੁ ਨ ਭਸਮ ਚੜਾਈਐ ।
 ਜੋਗੁ ਨ ਮੁੰਦੀ ਮੁੰਡ ਮੁੰਡਾਇਐ ਜੋਗੁ ਨ ਸਿੰਝੀ ਵਾਈਐ ।
 ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਜੋਗੁ ਜੁਗਤਿ ਦਿਵ ਪਾਈਐ ।੧।
 ।ਰਹਾਉ। ਗਲੀ ਜੋਗੁ ਨਾ ਹੋਈ ।
 ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰ ਸਮਸਰਿ ਜਾਣੈ ਜੋਗੀ ਕਹੀਐ ਸੱਦੀ ।੧।

ਗੋਰਖ ਵਾਰ—

ਬਾਹਰ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ਰਹਿਣਾ ।
 ਤਾੜੀ ਲਾਇ ਕਿਸ੍ਹੁ ਨਹੀ ਕਹਿਣਾ ।
 ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰਿ ਤੀਰਥਿ ਨਾਵੈ ।
 ਤਉ ਜੋਗੀ ਸੋ ਜੋਗ ਕਮਾਵੈ ।੧।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਜੋਗੁ ਨ ਬਾਹਰਿ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ਜੋਗੁ ਨ ਤਾੜੀ ਲਾਈਐ ।
ਜੋਗੁ ਨ ਚੇਸਿ ਦਿਸੰਤਰਿ ਭਵਿਐ ਜੋਗੁ ਨ ਤੀਰਥਿ ਨਾਈਐ ।
ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨ ਰਹੀਐ ਜੋਗੁ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਈਐ ।੨।
ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਸੋ ਇਵ ਨਹੀ ਪਾਈਐ ।
ਮਛਿੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਛਾ ਕਿਤ ਬਿਧ ਧਿਆਈਐ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੈ ਤ ਸਹਸਾ ਤੂਟੇ ਧਾਵਤੁ ਵਰਜਿ ਰਹਾਈਐ ।
ਨਿਰਝਰੁ ਝਰੈ ਸਹਜ ਧੂਨਿ ਲਾਗੈ ਘਰ ਹੀ ਪਰਚਾ ਪਾਈਐ ।
ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਜੋਗੁ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਈਐ ।੩।
ਨਾਨਕ ਜੀਵਤਿਆ ਮਰ ਰਹੀਐ ਐਸਾ ਜੋਗੁ ਕਮਾਈਐ ।
ਵਾਜੇ ਬਾਝਹੁ ਸਿੰਠੀ ਵਾਜੈ ਤਉ ਨਿਰਭਉ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ।
ਜੋਗੁ ਨ ਭਗਵੇ ਕਪੜੀ ਜੋਗੁ ਨ ਮੈਲੇ ਵੇਸ ।
ਨਾਨਕ ਘਰ ਬੈਠਿਆ ਜੋਗੁ ਪਾਈਐ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ।੧।੧੦।

ਸਲੋਕ—

ਸੁਣਿ ਮਾਛਿੰਦ੍ਰਾ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ।
ਵਸਗਤਿ ਪੰਚ ਕਰੇ ਨਹੀ ਡੋਲੈ ।
ਐਸੀ ਜੁਗਤਿ ਜੋਗੁ ਕਉ ਪਾਲੈ ।
ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੈ ।
ਸੋ ਅਉਧ੍ਰੁਏ ਐਸੀ ਮਤਿ ਪਾਵੈ ।
ਅਹਿਨਿਸਿ ਸੁਨਿ ਸਮਾਧਿ ਸਮਾਵੈ ।

।ਚਹਾਉ।

ਭਿਖਿਆ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਚਲੈ ।
ਹੋਵੈ ਸੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਸੰਤੋਖਿ ਅਮੁਲੈ ।
ਧਿਆਨ ਰੂਪਿ ਹੋਇ ਆਸਣੁ ਪਾਵੈ ।
ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਤਾੜੀ ਚਿਤ ਲਾਵੈ ।
ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ।
ਸੁਣਿ ਮਾਛਿੰਦ੍ਰਾ ਅਉਧ੍ਰੁ ਨੀਸਾਣੀ ।
ਆਸਾ ਮਾਹਿ ਨਿਰਾਸੁ ਵਲਾਏ ।
ਨਿਹਚਉ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਪਾਏ ।੩।
ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਅਗਮੁ ਸੁਣਾਏ ।
ਗੁਰ ਚੋਲੇ ਕੀ ਸੰਧਿ ਮਿਲਾਏ ।

ਦੀਖਿਆ ਦਾਰੂ ਭੋਜਨੁ ਭਾਇ ।
 ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਕੀ ਸੋਝੀ ਧਾਇ ।੪।
 ਜਬ ਗੁਰ ਸਾਚ ਬਚਨ ਇਹ ਕਹੈ ।
 ਸਿਧੋ ਮਨ ਪੁਰਖ ਕਰ ਲਹੈ ।
 ਯਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਐਸ੍ਰਿਤ ਹੈ ਚੀਨ ।
 ਸੂਕਾ ਤਰਿ ਹਰਿਆ ਇਨ ਕੀਨ ।
 ਪਹਿਲੇ ਸਿਧ ਮਤਾ ਉਹ ਬਾਨ ।
 ਤਬ ਤੇ ਨਾਨਕ ਮਤਾ ਬਖਾਨ ।
 ਸਿਧਨ ਕੀ ਪੂਜਾ ਖਿਚ ਲੀਨੀ ।
 ਨਾਨਕ ਧਰਮਸਾਲ ਤਹਾ ਕੀਨੀ ।
 ਗੋਰਖ ਕੈ ਮਨਿ ਲਾਗੀ ਸੋਇ ।
 ਐਸਾ ਚੇਲਾ ਹਮਰਾ ਹੋਇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਸੂਕੇ ਹਰੇ ਕੀਓ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ।
 ਦਾਸ ਹਰਯੋ ਕਰ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
 ਬੋਲੇ ਵਾਰਿਗੁਰੂ ਜੀ ।੩੧।

32. ਸਾਖੀ : (ਕਲਜੁਗ)

ਕਲ¹ ਆਇਉ² ਬਿਕਰਾਲ³ ਹੈ⁴ ਬਨ ਮੈ⁵ ਮਿਲਿਓ⁶ ਆਇ ।
ਮਨ⁷ ਭਾਵਤ⁸ ਚਰਚਾ ਕਰਿ ਪੈ ਗੁਰ⁹ ਸਿਉ ਕਹਾ ਬਸਾਇ ।

ਚਉਪਈ—

ਨਾਨਕ ਮਤੇ ਕਿਤੇ ਦਿਨ ਰਹੇ ।
ਪੁਨ ਬਨਿ ਦੇਖਨ ਕੇ ਮਨਿ ਭਏ ।
ਅਤਿ ਦੀਰਘ ਬਨਿ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
ਗੋਰਖ ਭੀ ਫਿਰ ਮਿਲਿਓ ਆਇ ।
ਲਾਗੀ ਗੁਸਟ ਅਦਭੁਤ ਹੋਣ ।
ਦੇਉ ਪਰਸਪਰ ਹਾਰੇ ਕਉਣ ।
ਹੁਕਮ ਪਾਇ ਕਲ ਤਿਤਹੁ ਆਇਆ ।
ਮਹਾ ਭਇਆਨਕ ਦੀਰਘ ਕਾਇਆ ।
ਸਿਰ ਆਕਾਸ ਪਗ ਲਗੇ ਪਤਾਲ ।
ਬਡੇ ਦਾਤ ਅਤਿ ਕਰਤੇ ਬਾਲ ।
ਬੁਜ ਲਾਥੀ ਕਛੂ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
ਬਡੇ ਦੇਸ ਜਿਸ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ।
ਆਧੀ ਉਠੀ ਦੇਹ ਦੁਖਦਾਈ ।
ਨਿਕਟ ਪਰਸਪਰ ਦੀਸੈ ਨਾਹੀ ।
ਊਡਹਿ ਕੰਕਰਿ ਕਠਨ ਕਠਰ ।
ਪਉਨ ਪਰਸ ਦੁਮ ਕਰਤੇ ਸੇਰ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਮੈ ਭੈ ਪਾਇਆ ।
ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਹਮੈ ਕਉਨ ਬਨ ਲਿਆਇਆ ।
ਇਹ ਬਲਾਇ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਖਾਇ ।
ਗੋਰ ਕਫਨ ਭੀ ਮਿਲਹੈ ਨਾਹਿ ।

¹ਅ. ਕਲਿ

²ਅ. ਆਯੋ

³ਅ. ਬਿਕੁਰਾਲ

⁴ਅ. ਹੈ

⁵ਅ. ਮਹਿ

⁶ਅ. ਮਿਲਿਯੋ

⁷ਅ. ਮਨੁ

⁸ਅ. ਭਾਵਤੁ

⁹ਅ. ਗੁਰ ਜੀ

ਮੈਂ ਵਾਦੀ ਥਾ ਦੀਨ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਮੰਗ ਪਿੰਨ ਕੈ ਖਾਵਣਹਾਰਾ ।
 ਦਿਨ ਫਿਰ ਨਿਸ ਅਪਨੇ ਘਰਿ ਆਈ ।
 ਸੋਵੈ ਆਛੀ ਲੋਫ ਤੁਲਾਈ ।

ਇਹ ਦੀਰਘ ਬਨ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ।
 ਹਮ ਇਤ ਆਏ ਮਰਨਾ ਜਾਨ ।

ਇਹ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ।
 ਮਰਨ ਜਨਮ ਤੇ ਹੈ ਇਹ ਨਿਆਰਾ ।
 ਇਸ ਬਾਲੇ ਗ੍ਰਹਿ ਕੀ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ।
 ਨਾ ਘਰ ਪ੍ਰਤ ਨ ਧੀ ਜਵਾਈ ।
 ਮੈਂ ਵਾਦੀ ਸਭ ਹੀ ਬਿਧ ਮੂਆ ।
 ਕਿਰਤ ਛਾਡ ਇਨ ਕੇ ਸੰਗ ਹੂਆ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਰਹੁ ਤੂੰ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਮੈਂ ਤੇ ਧੀਰਜ ਧਰਿਓ ਨ ਜਾਇ ।
 ਜਨਮ ਪਾਇ ਨਹੀਂ ਦੀਖ ਬਲਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਮੁਖ ਅੰਚਰ ਡਾਰ ।
 ਜੇ ਕਛੁ ਕਰੈ ਸੋਊ ਕਰਤਾਰ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਤਿਤ ਹੀ ਬਿਧ ਕੀਨ ।
 ਵਪ ਮੁਖ ਕੇ ਪਤਿ ਰਹਿਓ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
 ਬਾਲਾ ਤਬ ਨਹ ਨਹ ਕਰ ਹਸੇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਸਾਚੇ ਬਨ ਫਸੇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਅਤਿ ਰਿਸ ਆਈ ।
 ਮੈਂ ਮਰਹੋਂ ਇਨ ਰਮਜ ਚਲਾਈ ।

ਭੈ ਤੇ ਕਛੁ ਨ ਉਤਰ ਦੀਆ ।
 ਕਲ ਚਲ ਆਇ ਬਿਲਮ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ।
 ਜਿਉ ਜਿਉ ਵਹ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਦਿਸ ਆਇ ।
 ਤਿਉ ਤਿਉ ਕਾਇਆ ਘਟਤੀ ਜਾਇ ।
 ਜਬ ਉਹ ਨਿਕਟ ਗੁਰੂ ਕੇ ਆਇਆ ।
 ਤਬ ਤਿਨ ਅਪਨਾ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਆ ।

ਫੁਨ ਪੂਛਾ ਤੁਮ ਕੋ ਹੋ ਆਥ ।
ਇਹ ਨਾਨਕ ਮੈਂ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ।
ਕਲ ਕਹਿਓ ਸੁਨਹੋ ਮੈਂ ਕਾਲ ।
ਗੋਰਖ ਅਪਨਾ ਆਪ ਸਮਾਲ ।

ਕਾਲ ਵਾਚ—

ਜਗਤ ਚਬੀਣਾ ਕਾਲ ਕਾ ਕਰ ਦੀਆ ਰਘਨਾਥ ।
ਕਛੁ ਚਾਬਿਆ ਕਛੁ ਗੰਦ ਮਹਿ ਕਛੁ ਮੁਖ ਮੈਂ ਕਛੁ ਹਾਥ । ੧।
ਮੈਂ ਉਠਤ ਮਾਰੇ ਬੈਠਤ ਮਾਰੇ ਮਾਰੇ ਜਾਗਤ ਸੂਤਾ ।
ਤੀਨ ਗੁਣਾ ਕਉ ਈਧਨ ਜਾਰਉ ਕਹਾ ਰਹੋਗੇ ਪੂਤਾ । ੨।
ਤੂੰ ਕਹਿਤਾ ਮੈਂ ਗੋਰਖੁ ਆਹਿ ।
ਕਿਉ ਹੀ ਅਪਣਾ ਆਪ ਬਚਾਇ ।
ਤੋਹਿ ਗੋਇ ਕੀ ਕਹੁ ਕਿਆ ਪਤੀ ।
ਆਪ ਬਚਾਇ ਛਾਡ ਦੇ ਅਤੀ ।

ਗੋਰਖ ਵਾਚ—

ਉਠਤ ਜਾਗੋ ਬੈਠਤ ਜਾਗੋ ਜਾਗੋ ਸੋਇਆ ਸੂਤਾ ।
ਤੀਨ ਗੁਣਾ ਤੇ ਰਹੋ ਨਿਆਰਾ ਤਉ ਗੋਰਖ ਅਉਧੂਤਾ । ੩।

ਕਾਲ ਵਾਚ—

ਸਗਲ ਧਰਤੀ ਕੀ ਡਿਬੀਆ ਕਰੋ ਅਕਾਸ ਕਾ ਪਾਵੋ ਪਾਰਾ ।
ਚਹੁ ਜੁਗਾ ਮਹਿ ਜਾਲ ਹਮਾਰਾ ।
ਕਹੀਐ ਤੂੰ ਕਹਾ ਰਹੋਗਾ ਨਿਆਰਾ । ੪ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਧਰਤ ਤੇ ਚਉਤਾ ਅਕਾਸ ਤੇ ਉਚਾ ।
ਇੰਦ੍ਰੀ ਕਾ ਜਤੀ ਜਿਹਬਾ ਕਾ ਸੂਚਾ ।
ਇੰਦ੍ਰੀ ਜਿਹਬਾ ਏਕੈ ਡਾਲ ।
ਨਾਨਕ ਇਤ ਬਿਧ ਬਚੀਐ ਕਾਲ । ੫ ।

ਕਾਲ ਵਾਚ—

ਘੜੀ ਪਲਕ ਕੀ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਕਰੋ ਕਾਲ ਸਿਉ ਸਾਜ ।
ਕਾਲ ਅਚਾਨਕ ਮਾਰਹੈ ਜਿਉ ਤੀਤਰ ਕੋ ਬਾਜ । ੬ ।
ਜੇ ਕੋ ਸਤ ਕਰੈ ਸੋ ਫੀਸੈ ਤਪੁ ਘਰਿ ਤਪੁ ਨ ਹੋਈ ।
ਜੇ ਕੋ ਨਾਉ ਲਏ ਬਦ ਨਾਵੀ ਕਲਿ ਕੇ ਲਖਣ ਏਈ । ੭।

ਸਤ ਆਦ ਜੋ ਭਲਾ ਕਮਾਵੈ ।

ਤਾ ਕੋ ਕਲ ਬਹੁਤਾ ਭਰਮਾਵੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਲੋਕ । ਪਕਤੋ ਕਮਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਸੁਰਤ ਕੇ ਚਲਾਵੈ ਤੀਰ ।

ਨਾਨਕ ਜਿਨਾ ਮਨ ਕੀਆ ਪ੍ਰਕਿਰਤਾ ਮਾਰੀਆ ਸੋਈ ਜਨ ਕਾਲ ਕੇ ਪੀਰ ।੯।

ਕਲ ਕਹਿਓ ਅਬ ਮੈਂ ਸਿਰਦਾਰ ।

ਜੋ ਮੈਂ ਕਰੋ ਸੋ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਜਿਸੁ ਸਿਕਦਾਰੀ ਤਿਸਹਿ ਖੁਆਰੀ ਚਾਕਰ ਕੇਹੇ ਭਰਨਾ ।

ਜਾਂ ਸਿਕਦਾਰੈ ਪਵੈ ਜੰਜੀਰੀ ਤਾਂ ਚਾਕਰ ਹਥਹੁ ਮਰਣਾ ।

ਜਬ ਤੂੰ ਪਕੜੀਏਗਾ ਹਿਸਾਬ ਕੇ ਤਾਈ ।

ਹਮਰੇ ਹੋਹਿ ਹਵਾਲੇ ਤਬ ਹੀ ਸੋ ਦਿਨ ਚਿਤ ਕਰਾਹੀ ।

ਤਬ ਕਲ ਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਇਹ ਆਈ ।

ਸਾਚ ਕਹੈ ਇਹ ਪਿਆਰੇ ਸਾਈਂ ।

ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਲ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ।

ਸਾਚ ਭਣੇ ਤੁਮ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ।

ਕਛੁ ਕ ਭੋਟ ਅਬ ਹਮ ਤੇ ਲੀਜੈ ।

ਇਛਾ ਹੋਇ ਸੋਈ ਕਹਿ ਦੀਜੈ ।

ਕਹੁ ਕਲ ਹੈ ਕਿਆ ਤੋ ਪੈ ਭਾਈ ।

ਹਮ ਮਾਂਗੈ ਤੂੰ ਹੋਹਿ ਰਜਾਈ ।

ਕਲ ਕਹਿਆ ਸਭ ਕਿਛੁ ਮੈਂ ਪਾਹੀ ।

ਮੰਤੀ ਮੰਦਰ ਦੇਉ ਚੜਾਈ ।

ਰਤਨ ਆਦ ਸਭ ਜੜਤ ਲਗਾਵੈ ।

ਸਭ ਸੁਗੰਧ ਕਾ ਗਾਰਾ ਪਾਵੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੧

ਮੰਤੀ ਤ ਮੰਦ੍ਰ ਉਸਰਹਿ ਰਤਨੀ ਤ ਹੋਹਿ ਜੜਾਉ ।

ਕਸਤੂਰਿ ਕੁੰਗੁ ਅਗਰਿ ਚੰਦਨਿ ਲੀਪਿ ਆਵੈ ਚਾਉ । ੧ ।

ਮਤ੍ਰੁ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ । ੨ ।

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜੀਉ ਜਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ।

ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭਿ ਦੇਖਿਆ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਬਾਉ । ੩ ।

ਕਾਲ ਵਾਚ—

ਲਾਲ ਹੀਰਨਿ ਕੀ ਧਰਤ ਜੜਾਉ ।
ਸੋਹਣੀਆਂ ਸਭ ਟਹਿਲੇ ਲਾਉ । ੧ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

। ਰਹਾਉ । ਧਰਤੀ ਤ ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਜੜਤੀ ਪਲਘਿ ਲਾਲ ਜੜਾਉ ।
ਸੋਹਣੀ ਮੁਖਿ ਮਣੀ ਸੋਹੈ ਕਰਿ ਰੰਗਿ ਪਸਾਉ ।
ਮਤੁ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ । ੨ ।
ਕਲ ਭਾਖੀ ਤੁਮ ਰਿਧ ਸਿਧ ਲੋਵੋ ।
ਅਉਰ ਕਹੈ ਸੋਈ ਮੈਂ ਦੇਉ । ੧ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਿਧੁ ਹੋਵਾ ਸਿਧਿ ਲਾਈ ਰਿਧਿ ਆਖਾ ਆਉ ।
ਗੁਪਤੁ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ਬੈਸਾ ਲੋਕੁ ਰਾਖੈ ਭਾਉ ।
ਮਤੁ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ । ੩ ।

ਕਾਲ ਵਾਚ—

ਕਲ ਕਹਿਆ ਪਾਤਸਾਹੀ ਲੋਵੋ ।
ਹੁਕਮ ਕਰਿ ਲਸਕਰ ਸੰਗ ਦੇਵੋ । ੧ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸੁਲਤਾਨੁ ਹੋਵਾ ਮੇਲਿ ਲਸਕਰ ਤਖਤਿ ਰਾਖਾ ਪਾਉ ।
ਹੁਕਮੁ ਹਾਸਲੁ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਨਾਨਕਾ ਸਭ ਵਾਉ ।
ਮਤੁ ਦੇਖਿ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ । ੪ ।
ਕਲ ਤਬ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਖੜਾ ।
ਬਹੁ ਬਿਨਤੀ ਨੀਚੇ ਮੁਖ ਧਰਾ ।
ਮੋਰੀ ਭੇਟ ਲੋਤ ਅਬ ਨਾਹੀ ।
ਮੈਂ ਗਤ ਕਿਤ ਬਿਧ ਹੋਇ ਗੁਸਾਈ । ੧ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਲ ਕੋ ਐਸੇ ਕਹੀ ।
ਤੋਂ ਗਤ ਕਰੈ ਏਕ ਸਿਖ ਸਹੀ ।
ਸੰਤ ਜਨ ਸਿਉ ਧਰੀਉ ਭਾਉ ।
ਨਿਸ਼ ਦਿਨ ਜਪੀਉ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਨਾਉ । ੧ ।
ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕਹਿਓ ਸਲੋਕੁ ।
ਕਲ ਤਬ ਮਨ ਮੈਂ ਕੀਨ ਸੰਤੋਖੁ ।

ਸਲੋਕ — ਆਵੈ ਕਾਲ ਕਹਾ ਕੋ ਜਾਇ ।
 ਜਲ ਥਲ ਮਹੀਅਲ ਕਾਲ ਸਮਾਇ ।
 ਆਵੈ ਕਾਲ ਕਹਾ ਕੋ ਨਸੈ ।
 ਕਾਲ ਖੜਾ ਸਿਰ ਪਰ ਹਸੈ ।
 ਚਉਦਹਿ ਤਬਕ ਕਾਲ ਕੇ ਵਸ ।
 ਕਵਨ ਕੁੰਟ ਜਹ ਜਾਈਐ ਨਸ ।
 ਮ੍ਰਿਤ ਕਹੈ ਏ ਰਾਮ ਰਸੂਲ ।
 ਨਾਨਕ ਬਰ ਸਰ ਕਾਲ ਕਬੂਲ । ੧ ।
 ਕੋਟਨ ਮੈ ਕੋ ਸਿਖ ਮੋ ਹੋਇ ।
 ਕਲ ਤੋਹਿ ਗਤਿ ਕਥ ਹੈ ਸੋਇ ।
 ਕਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਤਬੈ ਸਿਧਾਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਫਿਰ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਮੈ ਨ ਡਰਾ ਇਹ ਦੇਖ ਬਲਾਇ ।
 ਸੋਇ ਰਹਿਆ ਮੈ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ।
 ਗੋਰਖ ਬਾਲਾ ਗੁਰ ਮੁਸਕਾਨੇ ।
 ਸਾਚ ਕਹੈ ਹਮ ਹੂ ਅਸ ਜਾਨੇ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਵਿਦਿਆ ਹੋ ਗਏ ।
 ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਨਾਥ ਜੀ ਭਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦਾਸ ਕੋ ਸੁਖ ਪ੍ਰਭ ਦੇਵੋ ।
 ਯਾ ਕਲ ਕੀ ਕਲ ਤੇ ਰਖ ਲੇਵੋ । ੩੨ ।

33. ਸਾਖੀ : (ਵਸਦਾ ਰਹੇ ਉਜੜ ਜਾਵੇ)

ਦੌਇ ਨਗਰ ਦੇਖੇ ਗੁਰੂ ਰਮਤੇ ਸਹਿਜ¹ ਸੁਭਾਇ ।
 ਏਕ² ਬਸਾਇਓ³ ਜਿਹੁ⁴ ਤਾ ਦੂਜਾ ਦੀਨ ਖਿਡਾਇ⁵ ।

ਚਉਪਤੀ—

ਤਿਸ ਬਨ ਦੇਖ ਚਲੇ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਏਕ ਨਗਰ ਦਿਸ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
 ਤਹਿ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭੀ ਜੁੜ ਆਏ ।
 ਆਇ ਤਿਨੋਂ ਤਬ ਦਰਸਨ ਪਾਏ ।
 ਕੋ ਕਹਿਤਾ ਇਹ ਹੈ ਬਕਬਾਈ ।
 ਕੋਈ ਕਹਿ ਆਪੇ ਉਠਿ ਜਾਈ ।
 ਲੋਕ ਹਸੈ ਅਰ ਰਸਜ ਚਲਾਵੈ ।
 ਸੀਧਾ ਪਾਨੀ ਕਉਨ ਲਿਆਵੈ ।
 ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕਾ ਦੇਖ ਤਮਾਸਾ ।
 ਇਹ ਸਲੋਕ ਮੁਖ ਕਮਲ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ।

ਸਲੋਕ — ਇਸ ਕਲੀਓ ਪੰਜ ਭੀਤੀਓ ਕਿਉ ਕਰਿ ਰਖਾ ਪਤ ।
 ਜੇ ਬੋਲਾ ਤਾ ਆਖੀਐ ਬੜਿ ਬੜਿ ਕਰੇ ਬਹੁਤ ।
 ਚੁਪ ਕਰਾ ਤਾ ਆਖੀਐ ਇਤ ਘਟ ਨਾਹੀ ਮਤ ।
 ਜੇ ਬਹਿ ਰਹਾ ਤਾ ਆਖੀਐ ਬੈਠਾ ਸਥਰ ਘਤਿ ।
 ਉਠ ਚਲਾ ਤਾ ਆਖੀਐ ਛਾਰ ਗਇਆ ਸਿਰ ਘਤ ।
 ਜੇ ਕਰਨਿਵਾ ਤਾ ਆਖੀਐ ਡਰਦਾ ਕਰੇ ਭਗਤ ।
 ਕਾਈ ਗਲੀ ਨ ਮੋਵਣੀ ਜਿਤ ਬਹਿ ਕਵਾ ਝਤ ।
 ਇਥੇ ਉਥੇ ਨਾਨਕ ਕਰਤਾ ਰਖੇ ਪਤ । ੧ ।
 ਜਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹਯੋ ਸਲੋਕੁ ।
 ਲੋਕ ਹਸੈ ਫੁਨਿ ਕੀਨਾ ਰੱਖ ।

¹ਅ. ਸਹਿਜ

²ਅ. ਏਕੁ

³ਅ. ਬਸਾਯੋ

⁴ਅ. ਜਿਹੁ

⁵ਅ. ਖਿਡਾਯ

ਤਿਨ ਕੀ ਦਸਾ ਦੇਖ ਅਰ ਸਾਖ ।

ਏਕ ਸਬਦ ਗੁਰ ਮੁਖ ਫੁਨ ਭਾਖ । ੧ ।

ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਹਸਣਾ ਸਉਣਾ ਵਿਸਰਿ ਗਇਆ ਹੈ ਮਰਣਾ ।

ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਖੁਆਰੀ ਕੀਨੀ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਨਹੀ ਰਹਿਣਾ । ੧।

ਪ੍ਰਾਣੀ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ।

ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਵਹੁ । ੧ । ਰਹਾਉ ।

ਤੁਧ ਨੋ ਸੇਵਹਿ ਤੁਝ ਕਿਆ ਦੇਵਹਿ ।

ਮਾਗਹਿ ਲੇਵਹਿ ਰਹਹਿ ਨਹੀ ।

ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਜੀਆਂ ਸਭਨਾ ਕਾ ।

ਜੀਆ ਅੰਦਰਿ ਜੀਉ ਰਹੀ । ੨ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਵਹਿ ਸਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਵਹਿ ਸੇਈ ਸੂਚੇ ਹੋਹੀ ।

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ, ਮੈਲੇ ਹਛੇ ਹੋਹੀ । ੩ ।

ਜੋਹੀ ਰੁਤਿ ਕਾਇਆ ਸੁਖੁ ਤੇਹਾ, ਤੇਹੋ ਜੋਹੀ ਦੇਹੀ ।

ਨਾਨਕ ਰੁਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਸਾਈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਰੁਤਿ ਕੇਹੀ । ੪ । ੧ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਸਿਉ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੀ ।

ਇਹ ਲੋਕਨ ਕੀ ਮਤਿ ਸੁਧਿ ਲਹੀ ।

ਇਹ ਵਸਦੀ ਇਤ ਵਸਦੀ ਰਹੈ ।

ਹਮ ਤੁਮ ਚਲੇ ਅਵਰ ਨਾ ਬਹੈ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਹ ਤੇ ਉਠ ਗਏ ।

ਅਉਰ ਨਗਰ ਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਏ ।

ਸੇਵਾ ਟਹਿਲ ਬਹੁਤ ਤਿਹ ਹੋਈ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਕੀ ਖੁਸ਼ਿਆ ਖੋਈ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਮਰਦਾਨੇ ਭਾਈ ।

ਇਹ ਵਸਦੀ ਇਤ ਠਾ ਭਲਿ ਨਾਹੀ ।

ਇਤ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭੀ ਖਿਡ ਜਾਵੈ ।

ਜਾ ਕੇ ਬਹੁਤੇ ਪਿੰਡ ਵਸਾਵੈ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਜਬ ਇਤ ਬਿਧ ਸੁਨਾ ।

ਹਾਥ ਜੋੜ ਨਾਨਕ ਸੋ ਭਣਾ ।

ਜਿਤ ਠਾ ਹਾਸ ਮਸਕਰੀ ਹੋਈ ।

ਤਿਤ ਹੂੰ ਠਾਇ ਵਸਾਈਆ ਸੋਈ ।

ਜਿਨ ਮਨ ਤਨ ਕਰ ਸੇਵਾ ਕੀਨ ।

ਤਿਨ ਕੋ ਉਜੜ ਕਾ ਬਰ ਦੀਨ ।

ਭਛਾ ਭਛਾਵਸ ਭਛਾ ਨਿਆਉ ।

ਤੈ ਕਾ ਰੂ ਜਾਣੈ ਪ੍ਰਭਾਉ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਓ ਸੁਣੀਐ ਮਰਦਾਨਾ ।

ਉਹ ਉਤ ਹੀ ਵਸਦਾ ਰਹੇ ਥਾਨਾ ।

ਜਿਤ ਨਾ ਉਤ ਕਾ ਮਾਨੁਖ ਜਾਇ ।

ਸੁਧ ਜਨੋ ਕੇ ਦੇ ਭਰਮਾਇ ।

ਇਤ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੀਨ ਖਿੰਡਾਇ ।

ਇਨ ਸੰਗਿ ਦੁਸਟ ਸੁਜਨਿ ਹੋਇ ਜਾਇ ।

ਜਿਤ ਨੇ ਦੇਸਨਿ ਮੈ ਇਹ ਬਸੈ ।

ਇਨ ਸੰਗ ਉਹ ਭੀ ਸੇਵਾ ਰਸੈ ।

ਏਕੋ ਰੈਨ ਬਸੈ ਤਿਹ ਠਾਇ ।

ਪੁਨਿ ਆਸਾ ਧਰਤੀ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ।

ਆਸਾ ਦੇਸ ਵਿਚ ਫਰੀਦ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ

ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬਸੇ ਜਿਸ ਮਾਹਿ ।

ਤਿਸ ਬਨ ਪਹੁਚੇ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ ।

ਦੇਖ ਫਰੀਦ ਫਕੀਰੀ ਵੇਸ ।

ਕਹ ਅਲਾ ਅਲਾ ਹੇ ਦਰਵੇਸ ।

ਗੁਰ ਭਣਿਓ ਅਲਾ ਸਭ ਮਾਹਿ ।

ਸੇਖ ਜੇਹਦੀ ਪਨਹਿ ਖੁਦਾਇ ।

ਦਸਤ ਪੋਸਤੀ ਦੁਹਾਨਿ ਕੀਨ ।

ਬੰਠ ਗਏ ਪੁਨ ਆਪਾ ਚੀਨ ।

ਦੇਖ ਦਸਾ ਅਰ ਸਾਥ ਰਬਾਬ ।

ਮੁਖ ਤੇ ਕੀਨ ਸੇਖ ਜਵਾਬ ।

ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਵਾਚ—

ਅਕੈ ਤ ਲੋੜਿ ਮੁਕਦਮੀ ਅਕੈ ਤ ਲੋੜਿ ਲੋੜ ।

ਦੁਹ ਬੇੜੀ ਨ ਲਤਿ ਧਰ ਮਤ ਵੇਵੈ ਵਖਰ ਬੇੜ । ੧ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਦੁਹੀ ਬੇੜੀ ਲਤ ਧਰ ਦੁਹੀ ਵਖਰ ਪਾਇ ।
ਕੂੜੀ ਕਿਸਤੀ ਡੁਬਸੀ ਸਚੀ ਬੰਨੈ ਲਾਇ ।
ਨਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਬੇੜੀਆ ਨਾ ਡੁਬੈ ਨਾ ਜਾਇ ।
ਘਰ ਬਨ ਹੈ ਤਿਸ ਏਕ ਸਾ ਜਿਨ ਮਨ ਸਚਾ ਨਾਇ । ੧ ।

ਫਰੀਦ ਵਾਚ—

ਚੁੜੇਲੀ ਸੰਗਤਿਆ ਇਹ ਦੁਨੀਆਵਾ ਹੋਤ ।
ਨਾਨਕ ਅਖੀਂ ਦੇਖਦਿਆ ਉਜੜ ਵੰਞੇ ਖੋਤ । ੧ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਧੁਰਹੁ ਧੁਰਾਹੁ ਲਿਖਿਆ ਚੁੜੇਲੀ ਸੰਗ ਹੋਤ ।
ਨਾਨਕ ਖੋਤ ਨ ਉਜੜੀ ਜੋ ਰਾਖਾ ਰਹੇ ਸੁਚੇਤ । ੧ ।

ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਵਾਚ, ਸੂਹੀ—

ਬੇਤਾ ਬੰਧਿ ਨ ਸਕਿਓ ਬੰਧਨ ਕੀ ਵੇਲਾ ।
ਭਰਿ ਸਰਵਰੁ ਜਬ ਉਛਲੈ ਤਬ ਤਰਣੁ ਦੁਹੇਲਾ । ੧ ।
ਹਥੁ ਨ ਲਾਇ ਕਸੁਭੈ ਜਲਿ ਜਾਸੀ ਢੋਲਾ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
ਇਕ ਆਪੀਨੈ ਪਤਲੀ ਸਹ ਕੇਰੇ ਬੋਲਾ ।
ਦੁਧਾ ਥਣੀ ਨਾ ਆਵਈ ਫਿਰਿ ਹੋਇ ਨ ਮੇਲਾ । ੨ ।
ਕਹੈ ਫਰੀਦ ਸਹੇਲੀਓ ਸਹੁ ਅਲਾਏਸੀ ।
ਹੰਸ ਚਲਸੀ ਡੁਮਣਾ ਅਹਿ ਤਨੁ ਢੇਰੀ ਥੀਸੀ । ੩ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਜਪ ਤਪ ਕਾ ਬੰਧੁ ਬੇੜੁਲਾ ਜਿਤੁ ਲੰਘੈ ਵਹੇਲਾ ।
ਨਾ ਸਰਵਰੁ ਨਾ ਉਛਲੈ ਅੰਸਾ ਪੰਥੁ ਸੁਹੇਲਾ । ੧ ।
ਤੇਰਾ ਏਕੈ ਨਾਮੁ ਮਜੀਠੜਾ ਰਤਾ ਮੇਰਾ ਚੋਲਾ ।
ਸਦ ਰੰਗ ਢੋਲਾ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
ਸਾਜਨ ਚਲੇ ਪਿਆਰਿਆ ਕਿਉ ਮੇਲਾ ਹੋਈ ।
ਜੇ ਗੁਣ ਹੋਵਹਿ ਗੰਠੜੀਐ ਮੇਲੇਗਾ ਸੋਈ । ੨ ।
ਮਿਲਿਆ ਹੋਇ ਨ ਵੀਫੁੜੈ ਜੇ ਮਿਲਿਆ ਹੋਈ ।
ਆਵਾਗਉਣੁ ਨਿਵਾਰਿਆ ਹੈ ਸਾਚਾ ਸੋਈ । ੩ ।
ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਨਿਵਾਰਿਆ ਸੀਤਾ ਹੈ ਢੋਲਾ ।
ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਸਹ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਲਾ । ੪ ।

ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸਹੇਲੀਹੋ ਸਹੁ ਖਰਾ ਪਿਆਰਾ ।
ਹਮ ਸਹ ਕੋਰੀਆ ਦਾਸੀਆ ਸਾਚਾ ਖਸਮੁ ਹਮਾਰਾ । ੫ । ੨ ।

ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਵਾਚ—

ਇਲਹੁ ਮੁਹਬਤਿ ਜਿਨ ਸੇਈ ਸਚਿਆ ।
ਜਿਨ ਮਨਿ ਹੋਰੁ ਮੁਖਿ ਹੋਰ ਸਿ ਕਾਢੇ ਕਚਿਆ । ੧ ।
ਰਤੇ ਇਸਕ ਖੁਦਾਇ ਰੰਗ ਦੀਦਾਰ ਕੇ ।
ਵਿਸਰਿਆ ਜਿਨ ਨਾਮੁ ਤੇ ਭੁਇ ਭਾਰੁ ਥੀਏ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
ਆਪਿ ਲੀਏ ਲੜਿ ਲਾਇ ਦਰਿ ਦਰਵੇਸ ਸੇ ।
ਤਿਨ ਧੰਨ ਜਣੇਦੀ ਮਾਉ ਆਏ ਸਫਲੁ ਸੇ । ੨ ।
ਪਰਵਦਗਾਰ ਅਪਾਰ ਅਗਮ ਬੇਅੰਤ ਤੂੰ ।
ਜਿਨਾ ਪਛਾਤਾ ਸਚ ਚੁੰਮਾਂ ਪੈਰ ਮੂੰ—। ੩ ।
ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ਤੂੰ ਬਖਸੰਦਗੀ ।
ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਪੈਰੁ ਦੀਜੈ ਬੰਦਗੀ । ੪ । ੧ ।
ਸੇਖ ਫਰੀਦੈ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ।
ਹੈਨ ਬਸੇ ਇਕ ਠਾਂ ਮਰਦਾਨਾ ।
ਏਕ ਸਾਧ ਜਾਤੋ ਮਗ ਮਾਹੀ ।
ਤਿਸ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟ ਪਰੇ ਬਨ ਮਾਹੀ ।
ਸੋ ਜਾ ਗ੍ਰਹਿ ਤੇ ਦੂਧ ਲੇ ਆਇਆ ।
ਤਬਲਬਾਜ ਭਰ ਸਰਬ ਸੁਹਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬੇ ਲਾਗੇ ਧਿਆਨ ।
ਬੈਠੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਸਗਿਆਨ ।
ਸੋ ਤਹ ਤਬਲਬਾਜ ਧਰ ਗਇਆ ।
ਸੇਖ ਆਪਨ ਬਾਂਟਾ ਲਇਆ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਬ ਖੁਲੇ ਧਿਆਨ ।
ਸੇਖ ਫਰੀਦੇ ਬਚਨ ਬਖਾਨ ।

(ਫਰੀਦ) : ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਰੈ ਫੁਲੜਾ ਫਲੁ ਭੀ ਪਛਾ ਰਾਤਿ ।
ਜੋ ਜਾਗੰਨਿ ਲਹੰਨਿ ਸੋ ਸਾਂਈ ਕੰਨ ਦਾਤਿ । ੧ ।

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਦਾਤੀ ਸਾਹਿਬ ਸੰਦੀਆ ਕਿਆ ਚਲੈ ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ।
ਇਕਿ ਜਾਗੰਦੇ ਨਾ ਲਹੰਨਿ ਇਕਨਾ ਸੁਤਿਆ ਦੇਇ ਉਠਾਇ । ੨ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਕ ਕਾਮੈ ਕੀਜੈ ।
 ਤਬਲਬਾਜ ਮੈ ਹਾਥ ਧਰੀਜੈ ।
 ਸੇਖ ਜਬੈ ਤਾ ਮੈ ਕਰ ਪਾਇ ।
 ਮੁਹਰਿ ਚਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਮਾਹਿ ।
 ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਨਾਨਕ ਜੀ ਹਸੇ ।
 ਦੋਉ ਧਰਸਪਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਰਸੇ ।
 ਪ੍ਰਾਤ ਭਈ ਚਾਰੋ ਉਠ ਚਲੇ ।
 ਤਬਲਬਾਜ ਰਾਖੇ ਤਰ ਤਲੇ ।
 ਪਾਛੇ ਤਿਸ ਬਾਸਨਿ ਕੋ ਧਨੀ ।
 ਅਇਓ ਬਸਤਿ ਲੇਨਿ ਮਨਿ ਮਨੀ ।
 ਤਬਲਬਾਜ ਸੋਨੇ ਕੇ ਭਇਉ ।
 ਮੁਹਰਨਿ ਭਰਿਉ ਦੇਖ ਭ੍ਰਮ ਭਇਉ ।
 ਮਨ ਮੈ ਕਰਤਾ ਏਹ ਬਿਚਾਰ ।
 ਥੇ ਰਸਾਇਨੀ ਚਾਰੋ ਯਾਰ ।
 ਮੈ ਕਾਹੇ ਨਿਸ ਘਰਿ ਮੈ ਰਹਿਉ ।
 ਬਡੇ ਅਭਾਗ ਕਛੁ ਨਾ ਲਹਿਉ ।
 ਇਹ ਚਾਰੋ ਜਾ ਪਹੁਚੇ ਤਹਾ ।
 ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜਾ ਥਾ ਜਹਾ ।
 ਸੋ ਬਸ ਕਾਲ ਭਇਆ ਥਾ ਰਾਇ ।
 ਮੁੰਡੀ ਤਾ ਕੀ ਜਲਤੀ ਨਾਹਿ ।
 ਬਿਨਾ ਕਪਾਲ ਭਸਮ ਹੋ ਰਹੇ ।
 ਸੋ ਨਾ ਜਲੇ ਜਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ।
 ਸਭ ਗੁਨ ਜਨ ਪੂਛੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ।
 ਸਿਰ ਨ ਜਲੇ ਹਮ ਹੈ ਹੈਰਾਨ ।
 ਜੋ ਤਕੀਓ ਕਹਿ ਦੀਨ ਬਿਚਾਰ ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਇਨ ਝੂਠ ਉਚਾਰ ।
 ਯਾ ਤੇ ਇਹ ਸਿਰ ਜਲਤਾ ਨਾਹਿ ।
 ਝੂਠ ਸਮਾਨ ਪਾਪ ਕੋ ਨਾਹਿ ।
 ਅਬ ਘੋ ਸਾਧੂ ਚਰਨਿ ਛੁਹਾਵੈ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਰਾਇ ਪਰਮ ਧਦ ਪਾਵੈ ।

ਤਿਨ ਰੋਕੇ ਤਬ ਚਾਰ ਦੁਆਰੇ ।
 ਜੋ ਆਵੈ ਇਸ ਪਰ ਪਗ ਧਾਰੇ ।
 ਸਭੀ ਭੇਖ ਜੋ ਆਵੈ ਜਾਇ ।
 ਸੋ ਤਿਸ ਸਿਰ ਕੋ ਚਰਨ ਛੁਹਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਸੇਖੇ ਚਰਨਿ ਛੁਹਾਇ ।
 ਸੋ ਕਹਿ ਮੋਹਿ ਸਕਤ ਨਹੀਂ ਕਾਇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਚਰਨਿ ਛੁਹਾਏ ।
 ਸੋ ਸਿਰ ਭਸਮ ਭਏ ਖਿਨ ਮਾਏ ।
 ਦੇਖ ਚਲਿਤ ਜਨ ਬਿਸਮੇ ਭਏ ।
 ਇਹ ਕੋ ਸਿਧ ਸੁ ਹਿਰਦੇ ਕਹੇ ।
 ਸਭੇ ਦੁਇਰ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਾਗੇ ।
 ਤਨੁ ਮਨੁ ਜੀਉ ਚਰਨ ਅਨੁਰਾਗੇ ।
 ਜੋ ਕੋਊ ਸੀਧਾ ਲੇ ਆਵੈ ।
 ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ਸੋ ਪਾਵੈ ।
 ਸੇਖੈ ਕਹੈ ਖਾਉ ਜੀ ਰੋਟੀ ।
 ਸੋ ਕਹਿ ਮੈ ਪਾਈ ਹੈ ਮੋਟੀ ।
 ਖਾਈ ਭੀ ਅਰ ਹੈ ਮੁਝ ਪਾਹਿ ।
 ਫੁਨ ਤਿਨ ਲੋਕਨ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਤੂੰ ਕੋਈ ਉਸ ਦਿਨ ਕਾ ਮੂਠਾ ।
 ਜਹਾ ਫਰੀਦ ਬਸੈ ਉਹ ਝੂਠਾ ।
 ਉਸੈ ਜੁ ਕਹੈ ਕੋਊ ਕਛੁ ਖਾਇ ।
 ਸੋ ਕਹਿਤਾ ਮੈ ਰਹਿਉ ਪਾਇ ।
 ਖਾਇ ਰਹਿਉ ਅਰ ਹੈ ਮੁਝ ਪਾਹਿ ।
 ਕਪੜੇ ਬਾਧੀ ਦੇਤ ਦਿਖਾਇ ।
 ਮਨ ਮੈ ਕੀਨਾ ਸੇਖ ਬਿਚਾਰ ।
 ਕਾਸਟ ਰੋਟੀ ਦੀਨੀ ਡਾਰ ।
 ਝੂਠ ਕਹਾ ਬਾ ਰਾਇ ਇਕ ਬਾਰ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਇਨ ਸ੍ਰਮ ਲੀਨ ਅਪਾਰ ।
 ਹਮ ਕਾਹੇ ਕੋ ਝੂਠ ਬਖਾਨੈ ।
 ਕਰਨਹਾਰ ਤੇ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਨੈ ।

ਗੁਰ ਕਹਿ ਸੇਖ ਅਉਲੀਆ ਆਹਿ ।
 ਤਉ ਭੀ ਪੀਰ ਕਰੋ ਕੰਊ ਚਾਹਿ ।
 ਆਪਸ ਮਾਹਿ ਬਿਦਾ ਤਬ ਭਏ ।
 ਸੇਖ ਆਪਨੇ ਆਸਨ ਗਏ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਦਿਨ ਤਹ ਰਹੇ ।
 ਨਾਮ ਧਰੀਕ ਸਿਖ ਬਹੁ ਭਏ ।
 ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਾ ਜਪਤੋ ਜਾਪ ।
 ਜਾ ਤੇ ਲਗੇ ਨ ਦੁਖ ਸੰਤਾਪ ।
 ਮੰਵੀ ਭੀ ਗੁਰ ਤਹ ਥਾਪੀ ।
 ਧਰਮਸਾਲ ਕੀਰਤ ਗੁਰ ਜਾਪੀ ।
 ਗੁਰ ਤਬ ਰਮੈ ਤਿਨ ਕੋ ਕਹਿ ਖੁਸੀ ।
 ਸੰਗਤ ਸਭੈ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਰਸੀ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਪਾਇ ਪਰਸ ਜਿਉ ਉਧਰੇ ਰਾਇ ।
 ਤਿਉ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਸੈ ਤਪਤ ਮਿਟਾਇ । ੩੩ ।
 ਬੋਲੈ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

34. ਸਾਖੀ : (ਬਿਖ-ਫਲ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ)

ਬਨ ਬਨ^੧ ਰਮਤੇ ਦਿਆਲ ਜੀ ਇਕ^੨ ਬਨ^੩ ਨਿ ਕਸੇ ਜਾਇ ।
ਅਤਿ ਖੁਸ਼ਿਆ ਵਾਦੀ ਲਗੀ ਬਿਖਫਲ^੪ ਦੀਨ^੫ ਖਿਲਾਇ^੬ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਫੁਨ ਗੁਰ ਚਲੇ ਬੰਗਾਲੇ ਤਾਂਈ ।
ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ਸੰਗ ਲਾਈ ।
ਅੰਗਦ ਗੁਰ ਪੈ ਬਾਲਾ ਕਹੈ ।
ਚਲੇ ਚਲੈ ਬੈਠੇ ਬਹਿ ਰਹੈ ।
ਜੜ ਗੁਰ ਬੈਠੇ ਧਿਆਨ ਲਗਾਇ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਤਾਰ ਬਜਾਇ ।
ਜਹਿ ਅਤਿ ਹੋਤੀ ਸੁਧ ਰਸੋਈ ।
ਗੁਰ ਤੁਛ ਲੇਹਿ ਖਾਵਿ ਹਮ ਦੋਈ ।
ਨਾ ਤੋ ਰਹਿ ਗੁਰ ਪਉਨ ਅਹਾਰੀ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਬਾ ਖੁਸ਼ਿਆਕਾਰੀ ।
ਸੋ ਹਠਿ ਕਰ ਜੋ ਖਾਵੈ ਨਾਹਿ ।
ਕਛੁ ਦਿਨ ਚਲੇ ਨ ਚਲਿਆ ਜਾਇ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਅਤਿ ਬਨ ਕੋ ਭਏ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਚਲਲੇ ਤੇ ਰਹੇ ।
ਹਾਥ ਜੋੜ ਤਿਨ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ।
ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਲਾਗੀ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ।
ਮਰਤਾ ਹੋ ਖੁਸ਼ਿਆ ਕੇ ਮਾਰੇ ।
ਕਰੇ ਸਾਜ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਨ ਪਧਾਰੇ ।
ਮਰਦਾਨ ਤੁਮ ਮਰੀਏ ਨਾਹਿ ।
ਜਾ ਇਨ ਰੂਖਨ ਤੇ ਫਲ ਖਾਹਿ ।

^੧ਅ. ਬਨੁ ਬਨੁ

^੬ਅ. ਖਲਾਇ

^੨ਅ. ਇਕੁ

^੩ਅ. ਬਨੁ

^੪ਅ. ਬਿਖੁ ਫਲੁ

^੫ਅ. ਦੀਨੁ

ਮੈਂ ਮਰਤਾ ਹਉ ਇਕ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ।
 ਏ ਕਹਿਤੇ ਜਾ ਬਿਖ ਫਲ ਖਾਹਿ ।
 ਅਬੈ ਨ ਛਾਡੈ ਮੈਂ ਸੰਗ ਹਾਸੀ ।
 ਜਾਨਸੁ ਭਾਇ ਜਿਸੈ ਜੋ ਘਾਸੀ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਹਾਸੀ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ।
 ਬਚਨ ਪਾਇ ਜਾ ਭੁਖਿ ਮਿਟਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨੈ ਆਗਿਆ ਮਨ ਲੀਨ ।
 ਜਾ ਫਲ ਖਾਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚੀਨ ।
 ਜਿਉ ਜਿਉ ਵਹ ਫਲ ਖਾਤਾ ਜਾਇ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾ ਜਿਉ ਕੋਨ ਅਘਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਕਛੁ ਸਾਥ ਨ ਲੀਜੈ ।
 ਜਿਤਨੇ ਖਾਇ ਤਿਤੇ ਮਨ ਦੀਜੈ ।
 ਮਰਦਾਨੈ ਮਨ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਕਛੁਕ ਸਾਥ ਲੇ ਖਾਉ ਸਕਾਰਾ ।
 ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਮਗ ਮੈ ਚਲਿ ਜਾਇ ।
 ਖਾਇ ਮਰਦਾਨਾ ਦ੍ਰਿਸਟ ਬਚਾਇ ।
 ਏਕ ਦੋਇ ਫਲ ਜਬ ਮੁਖ ਪਾਏ ।
 ਮੂਰਛ ਹੋ ਤਬ ਧਰ ਲਪਟਾਏ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ਤਬ ਹਸੇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਫਲ ਖਾ ਅਬ ਰਸੇ ।
 ਮੈਂ ਕਹਿਆ ਥਾ ਸਾਥ ਨ ਲੀਜੈ ।
 ਬਿਖ ਫਲ ਜਿਉ ਇਨ ਕੋ ਤਜ ਦੀਜੈ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਵਾਚ—

ਮੈਂ ਭੂਲਾ ਤੂੰ ਬਖਸ ਗੁਨਾਹ ।
 ਤੂੰ ਖੁਦਾਇ ਕੈ ਵਲੀ ਖੁਦਾਇ ।
 ਇਕ ਫਲ ਗੁਰ ਫੁਨ ਹਾਥ ਉਠਾਇ ।
 ਲੇ ਮਰਦਾਨਾ ਏ ਭੀ ਖਾਇ ।

ਬਚਨ ਪਾਇ ਤਿਨ ਲੈ ਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ।
ਉਠ ਬੈਠਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਿਉ ਖਾਇਆ ।
ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
ਬਿਖਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਨ ਮੁਰਾਰ ।
ਦਾਸ ਦਾਸ ਕੀ ਬਿਖਮ ਨਿਵਾਰ । ੩੪ ।

35. ਸਾਖੀ : (ਨੂਰ ਸ਼ਾਹ ਨਿਸਤਾਰਾ)

ਦੇਸ¹ ਕਾਵਰੂ ਜਾਇ ਗੁਰ ਅਤਕੁਤ² ਰਚਨਾ ਕੀਨ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਮੁਕਤਾਇ ਕੇ³ ਸਿਖ ਸਭੇ⁴ ਜਨ ਚੀਨ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਖੇਲਤ ਬਿਗਸਤ ਸਹਜ ਸੁਭਾਏ ।
ਦੇਸ ਕਾਵਰੂ ਸੀ ਗੁਰ ਆਏ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਬੋਲਿਉ ਚਿਤ ਚਾਇ ।
ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਆਛੇ ਨਗਰ ਸੁਹਾਇ ।
ਬਚਨ ਹੋਇ ਪੁਰ ਭੀਤਰਿ ਜਾਉ ।
ਉਦਰ ਪੂਰਨਾ ਕਰ ਫਿਰ ਆਉ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਣੀਯੈ ।
ਇਸ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਪਾਉ ਨ ਦੋਜੈ ।
ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਬਨਿ ਬਨਿ ਲੈ ਭੁਮਾਇਉ ।
ਜਬ ਪੁਰ ਆਇ ਕਹੈ ਨਹੀਂ ਜਾਉ ।
ਖੁਹਿਆ ਲਾਗੀ ਉਦਰ ਹਮਾਰੇ ।
ਕਛੁ ਨ ਖਾਉ ਤਬ ਪ੍ਰਾਨ ਪਧਾਰੇ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਜੋ ਤੋ ਮਨ ਭਾਇ ।
ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਉਠ ਚਲਿਉ ਧਾਇ ।
ਆਗੇ ਪਾਚ ਤਿਆ ਥੀ ਬੈਠੀ ।
ਦੇਖਿਓ ਤਬ ਦ੍ਰਿਸਟ ਅਮੈਠੀ ।
ਪਾਂਚੋ ਕਹਿ ਸੈ ਹੀ ਲੇ ਜਾਉ ।
ਨਾਇਕ ਸੰਤ ਕੀਨ ਪ੍ਰਭਾਉ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਗਲ ਤਾਗਾ ਪਾਇਆ ।
ਛਤਰਾ ਕਰ ਸੇ ਦਾਸ ਬਧਾਇਆ ।

¹ਅ. ਦੇਸੁ

²ਅ. ਅਤਕੁਤਿ

³ਅ. ਕੇ

⁴ਅ. ਸਭੇ

ਕਿਲੇ ਸਿਉ ਜਬ ਰਾਖੇ ਬਾਧ ।
 ਬਿਲਮ ਲਗੀ ਤਬ ਬਾਲੇ ਭਾਖ ।
 ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮਰਦਾਨਾ ਨਹੀਂ ਆਇਉ ।
 ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਕਤ ਗਹੁਰ ਲਗਾਇਉ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਲੇ ਸਿਉ ਹਸੇ ।
 ਫਤਰਾ ਹੋ ਮਰਦਾਨਾ ਫਸੇ ।
 ਚਲੇ ਤਾਹਿ ਅਬ ਲੇਹਿ ਛਡਾਹਿ ।
 ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇਖੈ ਜਾਇ ।
 ਨਿਕਟ ਨਗਰ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਆਏ ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਇਕ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਏ ।
 ਤਿਆ ਇਕ ਕੁੰਭ ਭਰਨਿ ਕੇ ਚਲੀ ।
 ਤਿਸ ਸਿਉ ਪ੍ਰਭਾ ਸਤਿਗੁਰ ਬਲੀ ।
 ਇਤ ਹਮਰਾ ਇਕ ਮਾਣੁ ਆਇਆ ।
 ਦੂਢ ਲੇਹੁ ਹਮ ਨਹਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਇਆ ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਮੁਖ ਕਛੁ ਨ ਕਹਯੋ ।
 ਤਾ ਕੇ ਸੀਸ ਕੁੰਭ ਲਗ ਰਹਯੋ ।
 ਸੋਊ ਜਤਨ ਬਹੁਤ ਕਰ ਰਹੇ ।
 ਕੁੰਭ ਨ ਉਤਰੇ ਅਤਿ ਦ੍ਰਿੜ ਭਏ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪੁਰ ਭੀਡਰ ਆਏ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਲੇ ਦਿਖਰਾਏ ।
 ਉਹੀ ਚਾਰ ਬੰਨੀ ਥੀ ਤਹਾ ।
 ਇਨੈ ਦੇਖ ਮਨ ਮੈਂ ਸੁਖ ਲਹਾ ।
 ਇਕ ਤਾਗਾ ਲੇ ਦਉਰੀ ਤਬੈ ।
 ਬਾਲੇ ਸਿਉ ਕਰ ਫੁਇਉ ਜਬ ।
 ਫੁਵਤ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੁਆਨੀ ਭਈ ।
 ਇਕ ਛਤ੍ਰੀ ਅਉ ਕੁਤੀ ਭਈ ।
 ਇਤ ਉਤ ਭਉਕੈ ਤੀਨੋ ਕ੍ਰਿਆ ।
 ਸੁਆਨ ਰੂਪ ਉਨ ਕ੍ਰਿਆ ਨੇ ਲਹਾ ।
 ਬਾਲੇ ਕੋ ਕਹਿਓ ਗੁਰ ਜਾਉ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਖੋਲ ਲਿਆਉ ।

ਬਦਨ ਪਾਇ ਬਾਲਾ ਤਹ ਗਏ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਖੋਲਤ ਭਏ ।
 ਜਬ ਤਾਗਾ ਖੋਲਿਉ ਕਰ ਬਾਲੇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਤਬ ਆਪ ਸੰਭਾਲੇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਫੁਨ ਦਉਰਿਉ ਧਾਇ ।
 ਹਿਤ ਸਿਉ ਗੁਰ ਕੇ ਪਕਰੇ ਪਾਇ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਹੀਐ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਭਸ ਖੋਹ ਕਿਆ ਕਰੇ ਬਖਾਨਾ ।
 ਜਤ ਕਤ ਦੀਸੈ ਬਡੀ ਬਲਾਇ ।
 ਬਨ ਬਨ ਫਿਰੈ ਤ ਭ੍ਰਮ ਸਤਾਇ ।
 ਗੁਰ ਹਸ ਕੀਨੋ ਤਾਹਿ ਦਿਲਾਸਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਨਹਿ ਕੀਜੈ ਤ੍ਰਾਸਾ ।

ਤਬ ਲਉ ਉਨ ਤ੍ਰਿਆ ਕੇ ਪਤਿਆਏ ।
 ਖੋਜ ਰਹੇ ਸੁਧਿ ਕਹੂ ਨ ਪਾਏ ।
 ਹਾਰ ਪੀਟ ਜਬ ਹੀ ਥਕ ਰਹੇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਏ ।
 ਗ੍ਰਾਮ ਕਿਨਾਰੇ ਬੈਠੇ ਸਹੀ ।
 ਤੇਜ ਜਗਮਗੈ ਸਿਉ ਰਵਦਈ ।

ਇਨ ਸਿਉ ਮਤ ਉਨ ਕਰੀ ਛਿੜਾਹਿ ।
 ਇਕ ਬੋਲਿਉ ਕਛੁ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ ।
 ਇਹ ਤੋ ਹੈ ਕੇ ਪੂਰਨ ਸੂਰੇ ।
 ਇਨ ਹੀ ਕੀ ਗਤਿ ਮਨ ਮੈ ਝੂਰੇ ।
 ਮਨ ਮੈ ਗਿਨਤੀ ਕਰੀ ਅਪਾਰ ।
 ਦਉਰ ਚਰਨਿ ਲਾਗੇ ਨਿਰਧਾਰ ।
 ਤ੍ਰਿਆ ਹਮਾਰੀ ਪਰਮ ਅਜਾਨ ।
 ਤਿਨੋ ਨ ਤੁਕਿਮ ਕੋ ਸਕਯੋ ਪਛਾਨ ।
 ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਅਉਗਣ ਅਪਰਾਧ ।
 ਤੁਮ ਦਿਆਲ ਹੋ ਮੇਰਨ ਏਆਧ ।
 ਬਹੁ ਥਿਧ ਬਿਨਤੀ ਤਿਨ ਜਬ ਕਰੀ ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਫੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਧਰੀ ।

ਗੁਰ ਦਿਆਲ ਭਬ ਭਏ ਸਹਾਇ ।
 ਚਾਰੇ ਸੁਆਨੀ ਦਈ ਬਤਾਇ ।
 ਚਾਰੇ ਪੁਨ ਪੁਨ ਪਕਰੇ ਪਾਇ ।
 ਅਬ ਪ੍ਰਭ ਦੀਜੈ ਇਨੇ ਛਡਾਇ ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟ ਕੀਨੀ ਕਰਤਾਰ ।
 ਤ੍ਰਿਆ ਭਈ ਬੁਨ ਚਾਰੇ ਨਾਰ ।
 ਇਹ ਚਰਚਾ ਪੁਰ ਸਗਰੇ ਭਈ ।
 ਕੋ ਬਡਪੁਰਖ ਆਇਉ ਮਹੀ ।
 ਨੂਰ ਸਾਹਿ ਤਿਤ ਭੂਪਤਿ ਆਹੀ ।
 ਤਿਸ ਸੁਧ ਪਹੁਚੀ ਕਿਨ੍ਹ ਸੁਨਾਈ ।
 ਚਾਰ ਤ੍ਰਿਆ ਕੀ ਕਹਿ ਸਮਝਾਈ ।
 ਸੁਆਨੀ ਛਤ੍ਰੀ ਕਹਿ ਬਤਲਾਈ ।
 ਅਉ ਫੁਨ ਏਕ ਮੇਲ ਦਿਖਲਾਇਉ ।
 ਤ੍ਰਿਆ ਏਕ ਸਿਰ ਕੁੰਭ ਲਗਾਇਉ ।
 ਹਮ ਸਭ ਕੀਨੋ ਜਤਨ ਅਪਾਰ ।
 ਤ੍ਰਿਆ ਮਰਤ ਹੈ ਕੁੰਭੇ ਭਾਰ ।
 ਨੂਰ ਸਾਹਿ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧੀ ਭਈ ।
 ਸਭੀ ਨਾਇਕਾ ਬੋਲ ਪਠਈ ।
 ਸੁਨਤ ਬਾਕ ਸਭ ਆਈ ਧਾਇ ।
 ਜੋ ਨਾਇਕ ਥੀ ਮੰਤ੍ਰ ਬਲਾਇ ।
 ਕੋ ਚੜਿ ਤਰਵਰ ਉਪਰ ਆਈ ।
 ਕੋ ਮ੍ਰਿਗਛਾਲ ਅਸਨ ਬਨਾਈ ।
 ਕੋਉ ਢੋਲ ਮੁਦੰਗ ਬਜਾਏ ।
 ਸਭੀ ਸਾਜ ਅਪਨੇ ਸਭ ਲਿਆਏ ।
 ਤੇ ਭੀ ਮੰਤ੍ਰ ਜੇਤ੍ਰ ਕਰ ਆਹੇ ।
 ਸਬਦ ਉਨੋ ਕੇ ਬਲੀ ਫਸਾਏ ।
 ਨੂਰ ਸਾਹ ਕਹਿ ਦੀਨੀ ਤਾਹਿ ।
 ਜਾਉ ਬੰਦ ਕਰਿ ਲਿਆਉ ਵਾਹਿ ।
 ਬਡ ਬਡ ਜੰਤਰ ਮੰਤ੍ਰ ਵਾਰੀ ।
 ਤੇ ਧਾਈ ਮਨ ਅਤ ਅਹੰਕਾਰੀ ।

ਅਪਨੇ ਜਤਨ ਸਭੀ ਕਰ ਰਹੀ ।
 ਥਾਕ ਪਰੀ ਕਛੁ ਮਿਤ ਨਾ ਲਹੀ ।
 ਨੂਰ ਸਾਹਿ ਕੇ ਸੁਧ ਪਹੁਚਾਈ ।
 ਜੰਤ ਮੰਤ ਕਛੁ ਚਲਤਾ ਨਾਹੀ ।
 ਨਿਜ ਉਠ ਧਾਈ ਕੰਧ ਅਪਾਰ ।
 ਮ੍ਰਿਗ ਛਾਲਾ ਪੈ ਭਈ ਸਵਾਰ ।
 ਚੰਮੂ ਤਿਆ ਕੀ ਸੰਗ ਅਪਾਰ ।
 ਬਾਜ ਨਾਗ ਕੀ ਬਹੁ ਸਬਾਰ ।
 ਆਵਤ ਹੀ ਅਤਿ ਮੰਤ ਚਲਾਏ ।
 ਜਿਨ ਸਿਉ ਅਰ ਜਨ ਜੋ ਬਸ ਆਏ ।
 ਮੰਤ ਜੰਤ ਕਿਛੁ ਚਲਿਉ ਨਾਹਿ ।
 ਤਉ ਉਨ ਕੀਨਾ ਕਾਮ ਉਪਾਇ ।
 ਨੂਰ ਸਾਹਿ ਅਤਿ ਸੁੰਦ ਆਹੀ ।
 ਜਾ ਕੇ ਸਮਸਰ ਰੰਭਾ ਨਾਹੀ ।
 ਹਾਉ ਭਾਉ ਬਹੁ ਕੀਨ ਉਪਾਇ ।
 ਤਿਆ ਚਿਤਿਤ ਕਰ ਮੀਨਾ ਗਾਇ ।
 ਅਉਰ ਕੀ ਜਤਨ ਬਹੁਤ ਕਰ ਰਹੀ ।
 ਥਾਕ ਪਰੀ ਸਭ ਮਿਤ ਨ ਲਹੀ ।
 ਅੰਗੇ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਅਭੰਗ ।
 ਤਾਹਿ ਮੰਤ ਕਿਆ ਕਰੈ ਅਨੰਗ ।
 ਢਾਢੀ ਕੇ ਗਰ ਕਹਿਉ ਅਲਾਇ ।
 ਹ ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਰ ਬਜਾਇ ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤਬ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ ।
 ਰਾਗ ਵਡਹੰਸ ਲਗੈ ਪਿਆਰਾ ।

ਵਡਹੰਸ ਮਹਲਾ ੧—

ਗੁਣਵੰਤੀ ਸਹੁ ਰਾਵਿਆ ਨਿਰਗੁਣਿ ਕੂਕੈ ਕਾਇ ।
 ਜੇ ਗੁਣਵੰਤੀ ਥੀ ਰਹਾ ਤਾਂ ਭੀ ਸਹੁ ਰਾਵਣ ਜਾਇ । ੧।
 ਮੇਰਾ ਕੰਤੁ ਰੀਸਾਲੂ ਕੀ ਧਨ ਅਵਰਾ ਰਾਵੇ ਜੀ । ੧। ਰਹਾਉ ।
 ਕਰਣੀ ਕਾਮਣਿ ਜੇ ਥੀਐ ਜੇ ਮਨੁ ਧਾਗਾ ਹੋਇ ।
 ਮਾਣਕੁ ਮੁਲਿ ਨ ਪਾਈਐ ਲੀਜੈ ਚਿਤਿ ਪਹੋਇ । ੨ ।

ਰਾਹੁ ਦਸਾਈ ਨ ਜਲਾਂ ਆਖਾਂ ਅਬੰਦੀਆਸੁ ।
 ਤੈ ਸਹ ਨਾਲ ਅਕੁਅਣਾ ਕਿਉ ਥੀਵੈ ਘਰਵਾਸੁ ।
 ਨਾਨਕ ਏਕੀ ਬਾਹਰਾ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ।
 ਤੈ ਸਹਿ ਲਗੀ ਜੇ ਰਹੈ ਭੀ ਸਹੁ ਰਾਵੇ ਸੋਇ ।
 ਨੂਰ ਸਾਹਿ ਤਬ ਮੰਤ ਅਨੇਕ ।
 ਬਹੁਰੋ ਕੀਨੇ ਜਤਨ ਬਿਬੇਕ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਅਧਰਨ ਮੁਸਕਾਨੇ ।
 ਸੂਹੀ ਮਧੇ ਸਬਦ ਬਖਾਨੇ ।

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧—

ਮੰਦ੍ਰ ਕਚਜੀ ਅੰਮਾਵਣਿ ਡੇਸੜੇ ਹਉ ਕਿਉ ਸਹੁ ਰਾਵਣਿ ਜਾਉ ਜੀਉ ।
 ਇਕ ਦੂ ਇਕਿ ਚੜਦੀਆ ਕਉਣੁ ਜਾਣੈ ਮੇਰਾ ਨਾਉ ਜੀਉ ।
 ਜਿਨੀ ਸਖੀ ਸਹੁ ਰਾਵਿਆ ਸੇ ਅੰਬੀ ਛਾਵੜੀਏਹਿ ਜੀਉ ।
 ਸੇ ਗੁਣ ਮੰਦ੍ਰ ਨ ਹੋਵਨੀ ਹਉ ਕੈ ਜੀ ਦੋਸ ਧਰੋਉ ਜੀਉ ।
 ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਵਿਥਰਾ ਹਉ ਕਿਆ ਕਿਆ ਘਿੰਨਾ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ਜੀਉ ।
 ਇਕ ਤੁ ਟੋਲਿਨ ਹਉ ਅੰਬੜਾ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੀ ਤੇਰੇ ਜਾਉ ਜੀਉ ।
 ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਰੰਗਲਾ ਮੱਤੀ ਤੈ ਮਾਣਿਕ ਜੀਉ ।
 ਜੇ ਵਸਤੂ ਸਹਿ ਦਿਤੀਆ ਮੈ ਰਿਨ ਸਿਉ ਲਾਇਆ ਚਿਤੁ ਜੀਉ ।
 ਮੰਦ੍ਰ ਮਿਟੀ ਸੰਦੜੇ ਪਥਰ ਕੀਤੇ ਰਾਸਿ ਜੀਉ ।
 ਹਉ ਏਨੀ ਟੋਲੀ ਭੁਲੀਆਸੁ ਤਿਸੁ ਕੰਤੁ ਨ ਬੈਠੀ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ।
 ਅੰਬਰਿ ਕੂਜਾ ਕੁਰਲੀਆ ਬਗ ਬਹਿਨੇ ਆਇ ਜੀਉ ।
 ਤੈ ਸਹਿ ਨਾਲਹੁ ਮੁਤੀਆ ਭੁਖਾ ਕੂ ਧਰੀ ਆਸੁ ਜੀਉ ।
 ਸਾ ਧਨ ਚਲੀ ਸਾਹੁਰੈ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸੀ ਆਗੈ ਜਾਇ ਜੀਉ ।
 ਸੁਤੀ ਸੁਤੀ ਝਾਲੁ ਥੀਆ ਭੁਲੀ ਵਾਟੜੀਆਸੁ ਜੀਉ ।
 ਤੁਹੁ ਗੁਣ ਮੈ ਸਭਿ ਅਵਗਣਾ ਇਕ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ।
 ਸਭਿ ਰਾਤੀ ਸੰਹਾਗਣੀ ਮੈ ਫੁਹਾਗਣਿ ਕਾਈ ਰਾਤਿ ਜੀਉ ।
 ਨੂਰ ਸਾਹਿ ਤਬ ਬਹੁਤ ਖਿਸਾਨੀ ।
 ਲਜਤ ਹੋਤ ਨਹੀ ਬਾਤ ਬਖਾਨੀ ।
 ਫੁਨ ਜੋ ਨਾਇਕ ਥੀ ਗੁਨਵਾਨ ।
 ਕੰਪ ਭਰੀ ਬਹੁ ਮੰਤ ਬਖਾਨ ।
 ਢੁਲਕ ਆਜ ਸਾਜ ਜੋ ਆਫੇ ।
 ਆਪੇ ਬਾਜੇ ਆਪੇ ਨਾਚੇ ।
 ਸੋ ਭੀ ਕਾਮਣਿ ਕਰ ਬਕ ਰਹੇ ।
 ਬਸ ਨ ਚਲੇ ਫੁਨ ਧਰਨੀ ਗਹੇ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬੋਲੇ ਮੁਸਕਾਇ ।
ਹੇ ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਰ ਬਜਾਇ ।

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧—

ਤਾਲ ਮਦੀਰੇ ਘਟ ਕੇ ਘਾਟ ।
ਦੋਲਕ ਦੁਨਿਆ ਵਾਜਹਿ ਵਾਦ ।
ਨਾਰਦੁ ਨਾਚੈ ਕਲਿ ਕਾ ਭਾਉ ।
ਜਤੀ ਸਤੀ ਕਹ ਰਾਖਹਿ ਪਾਉ ।੧।
ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ।
ਅੰਧੀ ਦੁਨੀਆ ਸਾਹਿਬੁ ਜਾਣੁ ।੧। ਰਹਾਉ ।
ਦਰਸਨ ਦੇਖੇ ਦਇਆ ਨ ਹੋਇ ।
ਲਏ ਦਿਤੇ ਬਿਨ ਰਹੇ ਨ ਕੋਇ ।
ਰਾਜਾ ਨਿਆਉ ਕਰੈ ਹਥੁ ਨ ਹੋਇ ।
ਕਹੇ ਖੁਦਾਇ ਨ ਮਾਨੇ ਕੋਇ ।੨।
ਗੁਰੂ ਪਾਸੋ ਫਿਰਿ ਚੋਲਾ ਖਾਇ ।
ਤਾਮਿ ਪਰੀਤਿ ਵਸੈ ਘਰਿ ਆਇ ।
ਜੇ ਸਉ ਵਰਿਆ ਜੀਵਣ ਖਾਣੁ ।
ਖਸਮੁ ਪਛਾਣੈ ਸੋ ਦਿਨ ਪ੍ਰਵਾਣੁ ।੩।
ਮਾਣਸ ਮੂਰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ।
ਕਰਣੀ ਕੁਤਾ ਦਰਿ ਫੁਰਮਾਣੁ ।
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਜਾਣੈ ਸਿਹਮਾਣੁ ।
ਤਾ ਕਿਛੁ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਣੁ ।੪।
ਤਬ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਹੇ ਸਲੋਕੁ ।
ਸੰਤ ਸੁਨਤ ਮਨ ਲਾਗੇ ਝੋਕ ।

ਸਲੋਕ ਮ: ੧

ਗਲੀ ਅਸੀ ਚੰਗੀਆਂ ਆਚਾਰੀ ਬੁਰੀਆਹ ।
ਮਨਹੁ ਕੁਜੁਧਾ ਕਾਲੀਆ ਬਾਹਰਿ ਚਿਟਵੀਆਹ ।
ਰੀਸਾ ਕਰਹਿ ਤਿਨਾੜੀਆ ਜੋ ਸੇਵਹਿ ਦਰੁ ਖੜੀਆਹ ।
ਨਾਲਿ ਖਸਮੈ ਰਤੀਆ ਮਾਣਹਿ ਸੁਖਿ ਰਲੀਆਹ ।
ਹੋਏ ਤਾਣਿ ਨਿਤਾਣੀਆ ਰਹਹਿ ਨਿਮਾਨਣੀਆਹ ।
ਨਾਨਕ ਜਨਮੁ ਸਕਾਰਥਾ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਹ ।੧।

ਨੂਰ ਸਾਹਿ ਮਨ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ ।
 ਸਭ ਕੇ ਹੋ ਮਾਇਆ ਸਿਉ ਪਿਆਰ ।
 ਕੰਚਨ ਮਾਣਕ ਸੋ ਭਰਮਾਵੇ ।
 ਨਾ ਭਰਮੇ ਤਬ ਪਗ ਲਪਟਾਵੇ ।
 ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ।
 ਤਿਨ ਸੋ ਭਾਖੀ ਜਾਵੇ ਧਾਇ ।
 ਜੋ ਕਛੁ ਨੀਕੋ ਮੋਰ ਭੰਡਾਰ ।
 ਤੇ ਸਭ ਲਿਆਵੇ ਰਤਨ ਅਪਾਰ ।
 ਤਿਨ ਹੂੰ ਆਗਿਆ ਲੀਨੀ ਮਾਨ ।
 ਰੋਗ ਲਿਆਏ ਰਤਨ ਸੁਗਿਆਨ ।
 ਹੋਮ ਲਾਲ ਅਰ ਬਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ।
 ਗੁਰ ਆਗੇ ਰਾਖੇ ਕਰ ਪਿਆਰ । ੧ ।

ਗਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ

ਤਿਲੋਗ ਮਹਲਾ ੧

ਇਆਨੜੀਏ ਮਾਨਤਾ ਕਾਇ ਕਰੇਹਿ ।
 ਆਪਨਝੈ ਘਰਿ ਹਰਿ ਰੰਗੇ ਕੀ ਨਾ ਮਾਣੇਹਿ ।
 ਸਹੁ ਨੇੜੈ ਧਨ ਕੰਮਲੀਏ ਬਾਹਰੁ ਕਿਆ ਢੂਢੇਹਿ ।
 ਭੈ ਕੀਆਂ ਦੇਹਿ ਸਲਾਈਆ ਨੈਣੀ ਭਾਵ ਕਾ ਕਰਿ ਸੀਗਾਰੋ ।
 ਤਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਜਾਣੀਐ ਲਾਗੀ ਜਾਂ ਸਹੁ ਧਰੇ ਪਿਆਰੋ । ੧।
 ਇਆਣੀ ਬਾਲੀ ਕਿਆ ਕਰੇ ਜਾ ਧਨ ਕੰਤ ਨ ਭਾਵੇ ।
 ਕਰਣ ਪਲਾਹ ਕਰੇ ਬਹੁਤੇਰੇ ਸਾ ਧਨ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵੇ ।
 ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ ਨਾਹੀ ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਧਾਵੇ ।
 ਲਬ ਲੱਭ ਅਹੰਕਾਰ ਕੀ ਮਾਤੀ ਮਾਇਆ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ ।
 ਇਨੀ ਬਾਤੀ ਸਹੁ ਪਾਈਐ ਨਾਹੀ ਭਈ ਕਾਮਣਿ ਇਆਣੀ । ੨।
 ਜਾਇ ਪੁਛਹੁ ਸੋਹਾਗੀਣ ਵਾਹੈ ਕਿਨੀ ਬਾਤੀ ਸਹੁ ਪਾਈਐ ।
 ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਭਲਾ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ਹਿਕਮਤਿ ਹੁਕਮੁ ਚੁਕਾਈਐ ।
 ਜਾ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮਿ ਪਦਾਰਥ ਪਾਈਐ ਤਉ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ।
 ਸਹੁ ਕਹੈ ਸੁ ਕੀਜੈ ਤਨੁ ਮਨੋ ਦੀਜੈ ਐਸਾ ਪਰਮਲੁ ਲਾਈਐ ।
 ਏਵ ਕਹਹਿ ਸੁਹਾਗਣੀ ਭੈਣੇ ਇਨੀ ਬਾਤੀ ਸਹੁ ਪਾਈਐ । ੩।

ਆਪੁ ਗਵਾਈਐ ਤਾ ਸਹੁ ਪਾਈਐ ਅਉਰੁ ਕੰਜੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ।
 ਸਹੁ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੀ ਸੋ ਦਿਨੁ ਲੇਖੀ ਕਾਮਣਿ ਨਉਨਿਧਿ ਪਾਈ ।
 ਆਪਣੇ ਕੰਤੁ ਪਿਆਰੀ ਸਾ ਸੋਹਾਗਣ ਨਾਨਕ ਸਾ ਸਭਰਾਈ ।
 ਐਸੇ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਹਜ ਕੀ ਮਾਤੀ ਅਹਿਨਿਸਿ ਭਾਈ ਸਮਾਣੀ ।
 ਸੁੰਦਰਿ ਸਾਇ ਸਰੂਪ ਬਚਖਣਿ ਕਹੀਐ ਸਾਇ ਸਿਆਣੀ ।੪।
 ਨੂਰ ਸਾਹਿ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਆਈ ।
 ਹਮਰੇ ਬਸ ਕਛੁ ਚਲਤਾ ਨਾਹੀ ।
 ਇਹ ਤੋ ਹੈ ਕੋ ਪੂਰਾ ਸੂਰਾ ।
 ਇਸ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟ ਦੇਖੀ ਅਤਿ ਦੂਰਾ ।
 ਬਡੇ ਬਡੇ ਜੋਧਾ ਬਲ ਧਾਰੀ ।
 ਸਿਧ ਜਤੀ ਜੋ ਅਤਿ ਅਹੰਕਾਰੀ ।
 ਹਮਰੇ ਬਸ ਤੇ ਛਿਨ ਮੈ ਭਏ ।
 ਗੁਣਾ ਕੇਸ ਸੇ ਰਸ ਕਰ ਲਏ ।
 ਹਮਰੇ ਮਨ ਇਹ ਨਿਸਚੈ ਆਈ ।
 ਇਹ ਪੁਰਖਾ ਕੋ ਪੂਰਨ ਸਾਈ ।
 ਇਸ ਤੇ ਹਮਰਾ ਮਨ ਅਬ ਡਰੈ ।
 ਕੋਪ ਦ੍ਰਿਸਟ ਮਤ ਇਹ ਕਛੁ ਕਰੈ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਹਮ ਸਭ ਹੀ ਜਰਿ ਮਰੈ ।
 ਤਤਪਰ ਜੈ ਇਸ ਪਾਇ ਨ ਪਰੈ ।
 ਦਉੜ ਚਰਨ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਭਇ ਕੈ ।
 ਹਮ ਭੂਲੀ ਇਤਨਾ ਮੁਖ ਕਹਿ ਕੈ ।
 ਅਬ ਤੁਮ ਚਰਨ ਗਹੇ ਮਨ ਭਾਇ ।
 ਹਮ ਆਪ ਬਖਸ਼ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
 ਇਸ ਕੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕੁੰਭ ਉਤਾਰੈ ।
 ਪਾਵਨ ਮੰਤ੍ਰੁ ਮੁਖ ਉਚਾਰੈ ।
 ਅਉ ਹਮਰੀ ਗਤਿ ਕਰ ਲੇਹੁ ।
 ਪ੍ਰੀਤ ਚਰਨ ਕਮਲੀ ਕੀ ਦੇਹੁ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਹੁ ਮੰਤ੍ਰ ।
 ਉਤਰ ਪੜੇਗਾ ਕੁੰਭ ਮਹੰਤ ।
 ਤੁਮ ਭੀ ਜਪੋ ਇਹੀ ਮਨ ਜਾਪੁ ।
 ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਾ ਬਡ ਪਰਤਾਪ ।

ਤਿਨ ਤਬ ਤੈਸੇ ਕੀਨ ਉਚਾਰ ।
 ਕੰਭ ਉਤਾਰਾ ਮਨ ਕਰਿ ਪਿਆਰ ।
 ਮਨ ਤਨ ਕਰ ਸਭ ਸੇਵਕ ਭਏ ।
 ਵਾਹਗੁਰੂ ਜਪ ਹਿਰਦੇ ਗਹੇ ।
 ਕਛੁ ਦਿਨ ਤਿਹ ਬਸੇ ਗੁਰ ਦਿਆਲ ।
 ਬਿਦਾ ਭਏ ਕੀਨੀ ਧਰਮਸਾਲ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਜਿਉ ਲੀਨ ਖਲਾਇ ।
 ਚਿਤ ਤਿਆ ਤੇ ਦਾਸ ਫਡਾਇ ॥੩੬॥

ਸਵਯੰ—

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਗ ਤਾਰਨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੁਖ ਮੰਤ ਉਚਾਰਾ ।
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪ ਸਾਚ ਅਖੰਡੁ ਹੈ ਸੰਤ ਭਣੈ ਤਿ ਸਵਾਰਨਹਾਰਾ ।
 ਵਾਸ ਦੇਵ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਮਥੇ ਜੁਗ ਚਾਰ ਸੁ ਸਾਰ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਤਿਨ ਤਾਪ ਕਹਾ ਕਰੁ ਹੈ ਜਿਨੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਿਲ ਮਾਹਿ ਉਚਾਰਾ ॥੩੭॥
 ਭੋਲੈ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

“ਚ” ਵਿਚ ਇਹ ਸਵਯੰ ਲਿਖ ਹੈ ।

36. ਸਾਖੀ : (ਕੀੜ ਨਗਰ)

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਮਤੇ ਸਹਿਜ¹ ਸਿਉ ਕੀੜੀ ਪੁਰ ਪਹੁਤੇ ਜਾਇ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਭੈ ਪਾਇ ਕੇ ਪੂਛਾ ਸਹਜਿ² ਸੁਭਾਇ ।

ਚਉਪਈ—

ਬਹੁ ਦਿਨ ਰਮਤੇ ਕਾਨਨ³ ਮਾਹਿ ।
ਜਿਤ⁴ ਚਿਤ⁵ ਹੋਇ ਤਿਤ⁶ ਬਹਿ ਜਾਹਿ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਦਿਸ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ।
ਤਹਾ ਬਸੈ ਕੀਟੀ ਕੀ ਰਾਇ ।
ਕੀੜੀਪੁਰ ਸਭ ਹੀ ਜਨ ਕਹੈ ।
ਅਤਿ ਅਸਥੂਲ ਕੀੜੀ ਤਹ ਰਹੈ ।
ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਖਿਆ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
ਬਲ ਬਨ ਪਰਬਤ ਦੀਸੈ ਸਿਆਹਿ ।
ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਇਨ ਕੀ ਪਤਸਾਹੀ ।
ਦੂਰ ਦਿਸਾ ਲਗ ਬਹੁਤੀ ਜਾਈ ।
ਇਕ ਇਕ ਕੀੜੀ ਦੇਹ ਬਿਥਾਰ ।
ਅਸ ਹਾਥੀ ਸੋ ਬਡੋ ਅਕਾਰ ।
ਦੂਰ ਦਿਸਾ ਬਨ ਬਸੈ ਜੁ ਜੀਵਾ ।
ਇਨ ਕੇ ਭੈ ਉਹ ਰਹੈ ਸਦੀਵਾ ।
ਤੁਮ ਕੋ ਤੋ ਕੇਈ ਡਰਿ ਨਾਹਿ ।
ਬਿਨ ਸੰਕਾ ਤੁਮ ਚਲੀਐ ਰਾਹਿ ।
ਅਉਰ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਏਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ।
ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਮਿਤ ਅਭੰਗ ।
ਇਕ ਭੂਪਤਿ ਬਾ ਅਤਿ ਬਲਵਾਨ ।
ਕਿਸੀ ਨ ਜਾਨੇ ਆਪ ਸਮਾਨ ।

¹ਅ. ਸਹਜੁ

²ਅ. ਤਹੀ

³ਅ. ਸਹਜੁ

⁴ਅ. ਕਾਨਨਿ

⁵ਅ. ਜਿਤੁ

⁶ਅ. ਚਿਤੁ

ਜਿਤ ਕੋ ਬਲੀ ਦੇਸ ਸੁਨ ਪਾਵੇ ।
 ਤਿਤ ਉਠ ਧਾਵੇ ਬਿਲਮ ਨ ਲਾਵੇ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਪ੍ਰਿਅ ਤਾ ਕੋ ਸੰਗ੍ਰਮ ।
 ਅਰ ਜੀਤਨ ਕੀ ਮਨ ਮੈ ਕਾਮ ।
 ਬਹੁਤੇ ਦੇਸ ਜੀਤ ਬਸ ਕੀਨੇ ।
 ਭੰਡ ਬਡੇ ਜੰਧ ਤੇ ਲੀਨੇ ।
 ਕੋਊ ਨ ਤਾ ਕੀ ਸਮਸਰ ਕਰੈ ।
 ਦੇਵ ਭੂਤ ਜਖਕ ਕੋ ਭਰੈ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਇਤ ਮਗ ਨਿਕਸਿਉ ਆਇ ।
 ਮਹਾ ਬਲੀ ਰਾਇਨ ਸਿਰ ਰਾਇ ।
 ਥਾਵਨ ਖੂਹਨ ਸੈਨਾ ਸੰਗ ।
 ਅਤਿ ਮਦ ਮਾਤੀ ਅਪਨੇ ਰੰਗ ।
 ਜਬ ਇਸ ਭੂ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਇ ।
 ਦੂਤਨ ਕਹਯੋ ਕੀਟ ਨਿਪੁ ਜਾਇ ।
 ਇਕ ਭੂਪਤ ਅਤ ਮਦ ਅਹੰਕਾਰ ।
 ਸੈਨ ਅਮਿਤ ਸੰਗ ਵਾਰ ਨ ਪਾਰ ।
 ਜੋ ਆਇ ਉਤਰਿਉ ਤੁੰਮ ਬਨ ਮਾਹਿ ।
 ਅਬ ਸੋ ਕਹੋ ਜੁ ਤੁਮ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ।
 ਕੀੜੀ ਹਸੀ ਚਿਤਾ ਮਨ ਨਾਹਿ ।
 ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪਾਛੇ ਇਤ ਰਾਹ ।
 ਆਇਉ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਸਾਹਿ ।
 ਇਸੈ ਦੇਖੀਐ ਕਛੁ ਖਿਲਾਇ ।
 ਕੀੜੀ ਦੀਨਾ ਦੂਤ ਪਠਾਇ ।
 ਨਿਮਤ ਲਿਆਉ ਮਾਨਵ ਕੋ ਰਾਉ ।
 ਤਿਨ ਆ ਕਹੀ ਰਾਇ ਸੋ ਬਾਤ ।
 ਈਹਾ ਹੁਕਮ ਹਮਾਰਾ ਤਾਤ ।
 ਇਕ ਤ ਅਉਰ ਬਾਟ ਤੁਮ ਜਾਵਉ ।
 ਇਕੋ ਤੇ ਹਮਰੀ ਚਦਿ ਮੈ ਧਾਉ ।
 ਭੂਪਤ ਕਹਿ ਕਿਆ ਤੁਮਰੀ ਚਾਹਿ ।
 ਮੈ ਕਹਿ ਦੀਜੈ ਹਮ ਸੁਨ ਪਾਹਿ ।

ਕੀਤ ਕਹਿ ਹਮਰੇ ਘਰ ਆਜ ।
 ਸਭੈ ਰਸੋਈ ਪਾਵੇ ਰਾਜ ।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਮੈ ਤੋ ਨਹੀ ਪਾਵੇ ।
 ਬਾਵਨ ਛੂਹਨ ਰਾਇ ਸਦਾਵੇ ।
 ਕੀਤੀ ਕਹਿ ਕਰ ਜੁਧ ਹਮ ਸੰਗ ।
 ਸਭ ਸੈਨਾ ਕੇ ਤੋੜੈ ਅੰਗ ।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਹਮਰਾ ਇਹ ਕਾਮ ।
 ਦੇਸ ਪਾਲ ਅਰ ਸੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ।
 ਕੀਤੀ ਭੀ ਅਪਨਾ ਦਲ ਸਾਜ ।
 ਚਲੀ ਬਜਾਵਤ ਅਪਨੇ ਬਾਜ ।
 ਪ੍ਰਬਲ ਜੁਧ ਲਗਾ ਅਤ ਹੋਨ ।
 ਰਾਇ ਕੀਟ ਮੈ ਜੀਤੈ ਕੋਨ ।
 ਕੀਤੀ ਅਪਨੀ ਸੈਨ ਬੁਲਾਇ ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਜਾਉ ਬਿਖ ਅਬ ਹੀ ਲੈ ਆਉ ।
 ਅਰ ਸੈਨਾ ਕੋ ਕੁਰਤ ਲਗਾਉ ।
 ਇਕ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਲੇਹਿ ਬਚਾਇ ।
 ਅਉਰ ਸੈਨ ਸਭ ਹਤੋ ਅਗਾਹਿ ।
 ਤੇ ਧਾਈ ਸਭ ਆਗਿਆ ਮਾਨ ।
 ਕਾਲ ਕੂਟ ਲਿਆਈ ਬਲਿਵਾਨ ।
 ਅਰ ਸੈਨਾ ਮੈ ਪਰੀ ਸੁਚੇਤ ।
 ਕਿਸੀ ਨ ਜਾਨੇ ਤਿਨ ਕੇ ਭੇਤ ।
 ਜਾ ਕੇ ਤਨ ਕੋ ਤਨਕ ਲਗਾਹਿ ।
 ਪਰੇ ਮੂਰਛਾ ਸੁਧਿ ਬੁਧਿ ਨਾਹਿ ।
 ਸਭ ਸੈਨਾ ਤਿਨ ਲੀਨੀ ਮਾਰ ।
 ਰਹਿਉ ਏਕ ਭੂਪਤਿ ਨਿਰਧਾਰ ।
 ਤਬ ਕੀਤੀ ਬੋਲੀ ਤਿਤ ਆਇ ।
 ਅਬ ਭੀ ਰਾਇ ਰਸੋਈ ਪਾਇ ।
 ਭੂਪ ਕਹੀ ਜੋ ਕਛੁ ਹੂੰ ਕਹੈ ।
 ਸੋਈ ਕਰੋ ਨ ਸੋਸੈ ਅਹੈ ।

ਕਿਉਂ ਹੀ ਮੇਰੀ ਸੈਨ ਜਿਵਾਇ ।
 ਮਰਨ ਜੀਵਨ ਮੇਂ ਤੋਂ ਕਰ ਮਾਹਿ ।
 ਤਬ ਕੀੜੀ ਬੋਲੀ ਅਤਿ ਭਾਇ ।
 ਮੇਂ ਸੈਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲੇ ਆਇ ।
 ਸਭ ਹੀ ਧਾਈ ਬਿਲਖ ਤਿਆਗ ।
 ਅਮੀ ਲਿਆਈ ਅਤਿ ਵਡਭਾਗ ।
 ਜੇ ਤੋਂ ਧਰਿਉਂ ਸਭੈ ਪਤਾਲ ।
 ਤਿਤ ਤੇ ਲਿਆਈ ਕੀੜੀ ਭਾਲ ।
 ਸਭ ਸੈਨਾ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈਂ ਮੇਲ ।
 ਸਭ ਜੀਵਾਈ ਕਰਤੇ ਖੇਲ ।
 ਭੂਪਤਿ ਮਨ ਤਨ ਅਚਰਜ ਭਇਉ ।
 ਸਭ ਸੈਨਾ ਲੇ ਤਿਸ ਗ੍ਰਹ ਗਇਉ ।
 ਕੀੜੀ ਸਭ ਕਾ ਕੀਨਾ ਮਾਨ ।
 ਦੀਨ ਭੰਡਾਰਾ ਖੋਲ ਸੁਜਾਨ ।
 ਸਭ ਸੈਨਾ ਤਬ ਅਚੀ ਰਸੋਈ ।
 ਜੇ ਜਿਸ ਕੇ ਮਨ ਭਾਵਤ ਸੋਈ ।
 ਰਾਜੇ ਪ੍ਰਭਾ ਮਨ ਕਰਿ ਹੇਤ ।
 ਕੀਟ ਰਾਜ ਮੁਝ ਦੀਜੈ ਭੇਤ ।
 ਸਭ ਪਕਵਾਨ ਸੀਤਲ ਅਤਿ ਆਹਿ ।
 ਤ੍ਰਿਣ ਦਾਣਾ ਸਭ ਚੀਥਾ ਸਾਹਿ ।
 ਕੀੜੀ ਕਹਿ ਰਾਜਾ ਸੁਨ ਝਾਤ ।
 ਆਗੇ ਭੀ ਐਸੀ ਭਈ ਤਾਤ ।
 ਇਤ ਮਗ ਇਕ ਭੂਪਤ ਜੁਗ ਆਇਉ ।
 ਤਿਨ ਭੀ ਬਹੁਤਾ ਗਰਬ ਜਨਾਇਉ ।
 ਤਿਸ ਸੰਗ ਥੀ ਤਦ ਤਿਤਨੀ ਸੈਨ ।
 ਜਿਉਂ ਉਡ ਗਗਨ ਅਨਗਨ ਚੈ ਗੈਨ ।
 ਤਿਨ ਭੀ ਈਹਾ ਰਸੋਈ ਪਾਈ ।
 ਬਸੇ ਰੈਨ ਇਕ ਦੁਇ ਇਤ ਜਾਈ ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਜੂਠਨ ਜੋ ਬਚ ਰਹੀ ।
 ਤੇ ਰਾਜਾ ਭੁਹਿ ਸੈਨਾ ਲਹੀ ।

ਅਬ ਭੀ ਦੇਖੋ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ।
ਉਨਾ ਭਇਉ ਨ ਏਕ ਦੁਆਰ ।
ਰਾਜਾ ਕਾ ਮਿਟਿਆ ਅਭਿਮਾਨ ।
ਫਿਰ ਘਰ ਚਾਲਾ ਜਾਗਾ ਗਿਆਨ ।

ਸਲੋਕੁ ਮ: ੧

ਸੀਹਾ ਬਾਜਾ ਦਰਗਾ ਕੁਹੀਆ ਏਨਾ ਖਵਾਲੇ ਘਾਹ ।
ਘਾਹੁ ਖਾਨ ਤਿਨਾ ਮਾਸੁ ਖਵਾਲੇ ਏਹਿ ਚਲਾਏ ਰਾਹ ।
ਨਦੀਆਂ ਵਿਚਿ ਟਿਥੇ ਦੋਖਾਲੇ ਥਲੀ ਕਰੇ ਅਸਗਾਹ ।
ਕੀੜਾ ਥਾਪਿ ਦੇਇ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਲਸਕਰ ਕਰੇ ਸੁਆਹ ।
ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਜੀਵਹਿ ਲੈ ਸਾਹਾ ਜੀਵਾਲੇ ਤਾ ਕਿਆ ਸਾਹ ।
ਨਾਨਕ ਜਿਉ ਜਿਉ ਸਚੇ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਤਿਉ ਦੇਇ ਗਿਰਾਹ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਉਠ ਚਰਨੀ ਲਾਗਾ ।
ਤੋ ਗਤ^੧ ਗੁੜ ਸਗੁੜ^੨ ਸਭਾਰਾ ।
ਤੀਨੋ ਤਬ ਆਗੇ ਕੋ ਚਲੇ ।
ਖੇਲਤ ਬਿਗਸਤ ਕਾਨਨਿ ਭਲੇ ।
ਏਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
ਦਾਸ ਦਾਸ ਕੀ ਬਿਨੈ ਸੁਨੀਜੈ ।
ਬਿਖ ਤਜ ਅਮੀ ਦਾਨ ਗੁਰ ਦੀਜੈ ॥੩੬॥

^੧ਅ. ਗਤਿ

^੨ਅ. ਅਤਿ ਸਗੁੜ

37. ਸਾਖੀ : (ਸੰਘਲਾਦੀਪ ਯਾਤ੍ਰਾ, ਸਿਵ ਨਾਭ, ਪ੍ਰਾਣ ਸੰਗਲੀ)

ਢਾਦੀ ਬਾਲਾ ਸੰਗ¹ ਲੋ² ਸੰਘਲਾ ਦੀਪੋ³ ਕੀਨ ਪਯਾਨ⁴ ।
 ਸਿਖ ਕੀਨੋਂ ਸਿਵ ਨਾਭ ਕੋ ਮੋਟਿਉ⁵ ਤਾਕਾ ਮਾਨ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਡੋਦ ਮਾਸੁ ਮੈ ਪਹੁਚੈ ਤਹਾ ।
 ਸਿੰਘਲ ਦੀਪ ਟਾਪੂ ਥਾ ਜਹਾ ।
 ਤਹ ਕਾ ਰਾਜਾ ਥਾ ਸਿਵ ਨਾਭ ।
 ਸਭ ਕੋ ਦੇ ਮਨ ਭਾਵਤ ਲਾਭੁ ।
 ਪੁਤ ਮੰਘ ਜੋ ਮਾਗੈ ਦੇਇ ।
 ਵੁਨ ਭੀ ਬਹੁਤੀ ਸਿਧ ਕਰੇਇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਹਰ ਰੰਗ ਮਤਵਾਰੇ ।
 ਜਾ ਬੈਠਾ ਤਿਸ ਨਗੁਰ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਆਇਆ ਖੋਲ ਸਿਕਾਰੁ ।
 ਬੈਠੇ ਦੇਖੇ ਤੀਨੋਂ ਜਾਰੁ ।
 ਤਿਨ ਮੁਖ ਤੇ ਕਛ ਬਾਕ ਨ ਕਹਿਆ ।
 ਦਰਸ ਦੇਖ ਸੋਚ ਲਗਤਾ ਰਹਿਆ ।
 ਰਾਜਾ ਕੇ ਰਿਦ ਸਿਧ ਜੋ ਆਹਿ ।
 ਖਿੰਚ ਲੀਨਾ ਗੁਰ ਬੇਪਰਵਾਹੁ ।
 ਰਾਜਾ ਮਨ ਮਹਿ ਚੇਤਤ ਭਇਆ ।
 ਪਰਸ ਰਾਮ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੋ ਕਹਿਆ ।
 ਇਹ ਅਚਰਜ ਕਛੁ ਲਖਾ ਤੈ ਨ ਜਾਇ ।
 ਅਬ ਵਹੁ ਕਲਾ ਹਮਾਰੀ ਨਾਹਿ ।
 ਕਿਆ ਜਾਨਾ ਇਹ ਕਿਆ ਬਿਧ ਭਈ ।
 ਤਨਕ ਚੂਕ ਨਹੀ ਮਨ ਬਚ ਕਈ ।

¹ਅ. ਸੰਗੁ

²ਅ. ਲੋ

³ਅ. ਸੰਗਲਾਦੀਪੋ

⁴ਅ. ਪਇਆਨ

⁵ਅ. ਮੋਟਯੋ

ਮੰਤ੍ਰੀ ਮਨ ਮੈ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ ।
 ਇਹ ਕਿਛ ਉਨ ਸਾਧਨ ਕੀ ਮਾਰੁ ।
 ਉਹ ਜੋ ਬੈਠੇ ਬਨ ਕੇ ਮਾਹਿ ।
 ਭੋਜਨ ਸੁਧ ਹਮ ਲੀਨੀ ਨਾਹਿ ।
 ਹਾਥ ਜੋੜ ਤਿਨ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ।
 ਇਕ ਅਤੀਤ ਬੈਠ ਪੁਰ ਪਾਸ ।
 ਦੁਇ ਚੇਲੇ ਹੈ ਤਾ ਕੇ ਸੰਗ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਤਾ ਕੇ ਧਿਆਨ ਅਭੰਗ ।
 ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ਕਲਾ ਧਰੁ ਸੇਇ ।
 ਤਾਸ ਕਲਾ ਕਛੁ ਵਰਤੀ ਹੋਇ ।

ਰਾਜਾ ਵਾਚ—

ਜਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤੂ ਸੁਧ ਲੇ ਆਇ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੋਜਨ ਲੀਨ ਬਨਾਇ ।
 ਜਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਗੇ ਧਰੇ ।
 ਹਾਥ ਜੋੜ ਬਹੁ ਬਿਨਤੀ ਕਰੇ ।
 ਰਾਜਾ ਜੀ ਇਹ ਭੋਗ ਪਠਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਸਬਦ ਸੁਨਾਇਆ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਰਸ ਕਸ ਸੁਆਦ ਅਨੇਕ ਹੈ ਬਿਖ ਫਲ ਮੀਠੇ ਚਾਖੁ ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਜਿਸ ਆਪਣੀ ਤਾ ਕੇ ਰਾਖੋ ਆਪੁ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੋਜਨ ਫੇਰ ਲੇ ਗਇਆ ।
 ਰਾਜਾ ਸੇ ਸਭ ਕਹਿਤਾ ਭਇਆ ।
 ਅਥੇ ਅਪਛਰਾ ਲੇ ਮੈ ਜਾਉ ।
 ਤਾ ਕੇ ਚਿਤ ਚੇਤਾ ਭਰਮਾਉ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਮੋਹਣੀਆ ਲੈ ਸੰਗੁ ।
 ਆਏ ਤਹ ਜਹਿ ਨਾਥ ਅਭੰਗ ।
 ਦੇ ਬਿਖ ਭਰੀਆ ਗੰਦਲਾ ਧਰੀਆ ਖੇਡ ਲਵਾਤੁ ।
 ਸੁੰਦ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ਹੈ ਦੇਤੀ ਜਨਮ ਵਿਗਾਤੁ ।
 ਰਾਜਾ ਪੈ ਜਾ ਤਿਸੇ ਸੁਨਾਈ ।
 ਮੋਹਨੀ ਤਿਨ ਤੇ ਮੁਖ ਨ ਲਗਾਈ ।

ਇਹ ਸਭ ਹਾਉ ਭਾਉ ਕਰ ਰਹੀ ।
 ਉਹ ਅਡੋਲ ਇਹ ਹੀ ਥਕਿ ਪਈ ।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਬਸਤਰ ਲੇ ਜਾਇ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੀਨਾ ਸੋਊ ਉਪਾਇ ।
 ਅਤਿ ਬਾਛੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸੁਭ ਖਰੇ ।
 ਲੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰੇ ।੧।
 ਕਾਇਆ ਕਪਤ ਝੂਠ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਦੋਖ ਨ ਝੂਲ ।
 ਇਸ ਕਾ ਰੰਗ ਦਿਨ ਬੋਤਭੇ ਛੋਛਾ ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਮਨ ਮੈ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰੁ ।
 ਇਸ ਕਾ ਕਛੁ ਨ ਲਖੀਐ ਪਾਰੁ ।
 ਤਾ ਤੇ ਇਸ ਪੈ ਬਿਨੈ ਕਰੀਜੈ ।
 ਹੋਇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਕਾ ਮਤ ਲੀਜੈ ।

ਮੰਤ੍ਰੀਵਾਚ—

ਪ੍ਰੇਮਨ ਅਪਣਾ ਕਥੇ ਗੁਸਾਈ ।
 ਸੋ ਉਪਾਇ ਹਮ ਕਰਹੈ ਜਾਈ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਅਪਣਾ ਹੁਕਮ ਨਿਵਾਰ ਤੂੰ ਅਜਮਤ ਝੂਠੀ ਬਾਤ ।
 ਭਾਣਾ ਮਨ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਹਿਰਦੈ ਉਪਜੀ ਸਾਤਿ ।੪੧।
 ਪਰਸ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ਪੈ ਆਇਆ ।
 ਹੇ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸ ਅਉਰ ਹੀ ਭਾਇਆ ।
 ਤੁਮਰੀ ਅਜਮਤ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ।
 ਸੁਨਤ ਪ੍ਰਮਾਨ ਰਾਜਾ ਉਠ ਚਲੇ ।
 ਰਾਜਾ ਥਾ ਅਤਿ ਸੁਘੜ ਸੁਚੇਤਿ ।
 ਤਿਨ ਮਨ ਜਾਨਾ ਗੁਰ ਕਾ ਭੇਤ ।
 ਆਇ ਤਿਨੈ ਤਬ ਦਰਸਨ ਕਰਾ ।
 ਹਾਥਿ ਜੋੜ ਪੁਨ ਪਾਇਨ ਪਰਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸੁਣ ਰਾਜਾ ਸਿਵ ਨਾਭ ਤੂੰ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਤੇਰੀ ਰਾਸੁ ।
 ਨਾਨਕ ਪੜਦਾ ਦੂਰਿ ਕਰ ਹੋਵੈ ਦਾਸਨੁ ਦਾਸ ।੫।
 ਰਾਜਾ ਫਿਰ ਚਰਨੋਂ ਪਰ ਪੜੇ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਮੁਝੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕਰੇ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ।
 ਰਾਜਾ ਜਨਮ ਤੁਮਾਰਾ ਧੰਨ ।
 ਐਸੀ ਕਿਰਪਾ ਮਹਾ ਗੁਰ ਕਰੀ ।
 ਰਿਧ ਸਿਧ ਰਾਜਾ ਕੇ ਘਟਿ ਧਰੀ ।
 ਇਹ ਬਾਲਾ ਅੰਗਦ ਪੈ ਕਹੇ ।
 ਸੁਨਤੇ ਅੰਗਦ ਇਕ ਮਨ ਰਹੇ ।
 ਪਹਰ ਸਤਾਈ ਸੁਧ ਨਹੀ ਰਹੀ ।
 ਮਗਨ ਭਏ ਕਛੁ ਜਾਤ ਨ ਕਹੀ ।
 ਐਸਾ ਰੰਗੁ ਚੜ੍ਹਿਉ ਮੁਖ ਮਾਹਿ ।
 ਸੋ ਰੰਗੁ ਮੁਖ ਤੇ ਬਰਨਨਿ ਜਾਹਿ ।
 ਫਿਰ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਕੀਨ ਸੰਭਾਲ ।
 ਬਚਨ ਕੀਨ ਸਾਖੀ ਕਹੁ ਬਾਲ ।
 ਫੁਨ ਸਭ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ ਬਾਲੇ ।
 ਅੰਗਦ ਪ੍ਰੇਮ ਦ੍ਰਵਿਉ ਤਤ ਕਾਲੇ ।
 ਰਾਜੇ ਮਨ ਤਨ ਪ੍ਰੇਮ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਕੇ ਮੰਦਰ ਲੇ ਆਇਆ ।
 ਸੁਤ ਆਸਨ ਪਰ ਆਨ ਬੈਠਾਇਓ ।
 ਉਸਤਤਿ ਕਰੇ ਭਗਤ ਰੰਗ ਲਾਇਉ ।
 ਰਾਜਾ ਬਾ ਸਭ ਬਿਧ ਮੈ ਸੂਰਾ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਜਾਨਿਉ ਗੁਰ ਪੂਰਾ ।
 ਪੁਨ ਪ੍ਰਫਿਉ ਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰਾ ।
 ਹੇ ਜੋਗੀ ਕਿਆ ਨਾਮ ਤੁਮਾਰਾ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚੁ—

ਮਾਰੂ—

ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰ ਮਾਇਲੁ ।
 ਤਾ ਕੈ ਮੈਲੁ ਨ ਰਾਤੀ ।
 ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਥੁ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸੰਗੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਗਤਿ ਬੀਤੀ । ੧ ।
 ਗੁਸਾਈ ਤੇਰਾ ਕਹਾ ਨਾਮੁ ਕੈਸੇ ਜਾਤੀ ।
 ਜਾ ਤਉ ਭੀਤਰਿ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਵਹਿ ਪ੍ਰਫਿਉ ਬਾਤ ਨਿਰੰਤੀ । ੧੨੮੫੬ ।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਤੁਮ ਬ੍ਰਹਮਣ ਅਹੇ ।
 ਹੇ ਦਿਆਲ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਕਹੇ ।

ਬ੍ਰਹਮਣੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਇਸਨਾਨੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਪੂਜੇ ਪਾਤੀ ।
 ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਏਕੋ ਨਾਰਾਇਣੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਏਕੋ ਜੋਤੀ ।੨।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਤੁਮ ਖਤ੍ਰੀ ਆਹਿ ।
 ਨਾਨਕ ਬੋਲੇ ਬੇ ਪ੍ਰਵਾਹੁ ।
 ਜਿਹਬਾ ਡੰਡੀ ਇਹੁ ਘਟ ਛਾਬਾ ਤੋਲਉ ਨਾਮੁ ਅਜਾਰੀ ।
 ਏਕੋ ਹਾਟ ਸਾਹੁ ਸਭਨਾ ਸਿਰਿ ਵਣਿਜਾਰੇ ਇਕ ਭਾਤੀ ।੩।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਤੁਮ ਗੋਰਖ ਆਹਿ ।
 ਗਰ ਤਬ ਪਉੜੀ ਕਹੁ ਸੁਨਾਇ ।
 ਉਪਰਿ ਗਗਨੁ ਗਗਨ ਪਰਿ ਗੋਰਖੁ ਤਾ ਕਾ ਅਗਮੁ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਨਿਨਾਸੀ ।
 ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਬਾਹਰਿ ਘਰਿ ਏਕੋ ਨਾਨਕੁ ਭਇਆ ਉਦਾਸੀ ।੪।

ਉਸਤਤ : ਰਾਜੇ ਵਾਚ—

ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਗਰ ਹੈ । ਗੁਰ ਨਉ ਨਿਧ ਕੋ ਰਤਨਾਗਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰ ਦੇਤ ਹੈ ਦਾਨ ਅਖੰਡ ਸਦਾ । ਜਿਤ ਦਾਨ ਲੀਏ ਨਿਤ ਬਾਢੈ ਪ੍ਰਭਾ ।
 ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਉ ਨਿਧਿ ਸੋਊ ਲਹੈ । ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਚਰਨਨਿ ਜੋਊਗਾ ਹੈ ।੧।
 ਗੁਰ ਮਾਨੁਖ ਤੇ ਸੁਰ ਦੇਵ ਕਰੇ । ਗੁਰ ਭਾਇ ਤ ਸੂਕੇ ਹੋਹਿ ਹਰੇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਇ ਲਹੈ । ਗੁਰ ਭਾਇ ਤ ਆਨਦ ਮਾਹਿ ਰਹੈ ।
 ਗੁਰ ਸਰਨ ਗਹੈ ਭਵ ਪਾਰ ਪਰੈ । ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸੁ ਚਿਤ ਧਰੈ ।੨।
 ਗੁਰ ਨਾਮ ਪਦਾਰਥ ਦਾਤਾ ਹੈ । ਕਿਨ ਵਿਰਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਹੈ ।
 ਗੁਰ ਓਟ ਬਿਨਾ ਧ੍ਰਿਗ ਜੀਵਨ ਹੈ । ਗੁਰ ਵਾਕ ਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਵਨ ਹੈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਮ ਸੁ ਭਉਜਲ ਤਾਰਨ ਹੈ । ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪਤਤ ਉਧਾਰਨ ਹੈ ।

ਸਿਖ ਭਇਉ ਰਾਜਾ ਸਣ ਪਰਵਾਰ ।
 ਜਪੈ ਜਪਾਵੈ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ।
 ਸਭ ਰਈਅਤਿ ਕੋ ਇਹੀ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਜਪ ਸਭਨ ਸਿਖਾਇਆ ।
 ਮਨਿ ਬਚ ਕਾਇਆ ਤੇ ਸਿਖ ਭਏ ।
 ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਵਿਤ ਨਏ ।
 ਅਹੁਨਿਸ ਕੀਰਤ ਲੰਗਰ ਹੋਇ ।
 ਲੋਨ ਬੀਸ ਮਣ ਪੜਤ ਰਸੋਇ ।
 ਏਕ ਬਾਗ ਰਾਜਾ ਕਾ ਖਰਾ ।
 ਬਹ ਦਿਨ ਕਾ ਸੂਕਾ ਥਾ ਪੜਾ ।
 ਏਕ ਪਾਤ ਭੀ ਹਰਿਆ ਨਾਹਿ ।
 ਤਹਿ ਜਾ ਬੈਠੇ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸਟ ਆਇ ਗੁਰ ਕਰੀ ।
 ਫੁਲਿਉ ਫਲਿਉ ਨ ਲਾਗੀ ਘਰੀ ।
 ਨੰਦਨ ਬਨ ਸੇ ਬਾਗ ਸੁਹਾਇ ।
 ਅਤਿ ਢਬਿ ਤਾਕੀ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
 ਤਹਾ ਰਹੇ ਉਨਤੀਸ ਮਹੀਨੇ ।
 ਪ੍ਰਾਨ ਸੰਗਲੀ ਪੁਸਤਕ ਕੀਨੇ ।
 ਸੋ ਇਕ ਸਉ ਅਰ ਡੇਰਾ ਧਿਆਉ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਗੁਨ ਅਤਿ ਬਡੇ ਪ੍ਰਭਾਉ ।
 ਰਾਜਾ ਨਿਸ ਦਿਨ ਚਰਨਿਨ ਗਹੈ ।
 ਮਨ ਜਾਨੈ ਭਗਵਤ ਮੈ ਲਹੈ ।
 ਖੁਸੀ ਏਕ ਦਿਨ ਕੂਪਤਿ ਦੀਨ ।
 ਅਸਰ ਪਨਾਹ ਚਲੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
 ਰਾਜਾ ਮਨ ਕਰ ਛਾਡੈ ਨਾਹਿ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਸਿਉ ਕਛੁ ਨ ਬਸਾਇ ।
 ਬਿਛਰ ਨ ਸਕੈ ਰਾਇ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਧੀਰਜ ਦੀਨ ।
 ਮੰਜੀ ਰਾਜੇ ਕੋ ਬੈਠਾਇ ।
 ਵਰ ਦੀਨੋ ਤਿਸ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹਿ ।
 ਇਹੁ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰਸ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਜੋ ਅਤਿ ਮਤ ਹੀਨ ।
 ਰੁਮ ਦਿਆਲ ਹੋ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬੀਨ । ੩੭ ।

38. ਸਾਖੀ : (ਕੌਡੇ ਰਾਖਸ਼ ਦਾ ਉੱਧਾਰ)

ਕੌਡਾ ਰਾਖਸ਼¹ ਤਾਰਿਆ ਮਰਦਾਨੇ ਕੇ ਹੋਤ² ।

ਇਕੈ ਤ³ ਨਿਤ⁴ ਮਾਨਵ⁵ ਭਖੰ ਇਕੈ ਤ ਭਾਇਆ⁶ ਸੁਚੇਤ⁷ ।

ਚਉਪਈ—

ਸੰਘਲ ਦੀਪ ਤੇ ਆਗੇ ਚਲੇ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਮਗ ਮੈ ਹੋ ਖਲੇ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪੈ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਈ ।

ਮੈ ਆਗੇ ਪ੍ਰਭ ਜਾਵੇ ਨਾਹੀ ।

ਸਾਦ ਬਾਤ ਕਹਿ ਰੁਖੇ ਸੁਨਾਵੇ ।

ਖੁਸੀ ਦੇਹਿ ਮੈ ਘਰ ਕੇ ਜਾਵੇ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਅਬ ਹਮ ਸੰਗ ਚਾਲੁ ।

ਅਉਰ ਬਾਤ ਕਾ ਛਾਡੋ ਖਿਆਲ ।

ਪਾਛੈ ਮਗ ਮੈ ਬੁਰੀ ਬਲਾਇ ।

ਹਮ ਸੰਗ ਤਿਆਗ ਨ ਇਕ ਖਿਨ ਜਾਇ ।

ਨਾਨਕ ਜੀ ਬਾਲੇ ਕੇ ਭਾਖ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਜਿਉ ਤਿਉ ਸੰਗ ਰਾਖੁ ।

ਬਾਲਾ ਰਹਿਓ ਤਿਸੈ ਸਿਝਾਇ ।

ਆਗਿਆ ਗੁਰ ਕੀ ਮੋਟ ਨ ਜਾਇ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਮਨ ਅੰਸੈ ਬਿਚਲਾ ।

ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਪਾਛੈ ਕਉ ਚਲਾ ।

ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਕਹੈ ਅਬ ਬਾਲਾ ।

ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਤੁਹਿ ਬਿਛ ਦਿਆਲਾ ।

ਤਿਸ ਦਿਨ ਬਨ ਮੈ ਰਹੈ ਦਿਆਲ ।

ਆਗੈ ਗਏ ਨ ਸਦ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ।

¹ਅ. ਰ. ਰਾਕਸ਼

²ਅ. ਦ. ਹੋਤੁ

³ਅ. ਦ. ਤਾ

⁴ਨਿਤੁ

⁵ਅ. ਦ. ਮਾਨੁਖ

⁶ਅ. ਦ. ਭਯਾ

⁷ਅ. ਦ. ਸੁਚੇਤੁ

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਬਾਲੇ ਕੇ ਕਹਿਉ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕੋ ਰਾਕਸ ਗਹਿਉ ।
 ਅਬ ਤਿਸ ਤਲੇ ਕੜਾਹੇ ਮਾਹਿ ।
 ਚਲ ਬਾਲਾ ਅਬ ਤਿਸੇ ਛੜਾਹਿ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿਉ ਤਲਨ ਦੇਉ ਤਾਹਿ ।
 ਉਨ ਤੋ ਬਚਨ ਮਾਨਿਉ ਨਾਹਿ ।

ਬਾਹ ਗਹੇ ਕੀ ਕਹੈ ਹਮ ਲਾਜ ।
 ਪੁਨ ਮਰਦਾਨਾ ਹਮਰੇ ਕਾਜੁ ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕਿਤਨਾ ਹੈ ਦੂਰਿ ।
 ਦੋ ਜੋਜਨ ਬਨ ਹੈ ਆਤਿ ਕੂਰ ।
 ਜਬ ਲਗ ਹਮ ਗੁਰ ਪਹੁਚੈ ਜਾਇ ।
 ਤਬ ਲਗ ਮਤ ਵਹ ਤਾ ਕੋ ਖਾਇ ।

ਬਾਲੇ ਕਾ ਕਰ ਪਕਰ ਪ੍ਰਭ ਲੀਨ ।
 ਆ ਪਹੁਚੇ ਤਹ ਪਲਕ ਨ ਚੀਨ ।
 ਦਰਸ ਜਾਇ ਮਰਦਾਨੇ ਦਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਲਜਤ ਹੋ ਰਹਿਆ ।
 ਬਾਲੇ ਦੇਖੇ ਕੜਾਹੇ ਭਖੈ ।
 ਅਬ ਤਲ ਯਾ ਕੋ ਰਾਕਸ ਚਖੈ ।
 ਚਲ ਅਬ ਦੇਖੈ ਜਾਇ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਕਹਾ ਚੋਜ ਕਰਤਾਰ ਸਵਾਰੇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਦੁਚਿਤਾ ਹੋਇ ਰਹਾ ।
 ਕਛੁ ਧੀਰਜੁ ਕਛੁ ਡਰ ਮਨ ਗਹਾ ।
 ਜਬ ਹੀ ਕੜਕਿਉ ਆਵਾ ਤੇਲ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਰਾਕਸ ਪੇਲੁ ।

ਜਬ ਤਿਨ ਦੀਨ ਕੜਾਹੇ ਡਾਰ ।
 ਹਿਮ ਤੇ ਸੀਤਲ ਭਇਉ ਅਪਾਰੁ ।
 ਰਾਕਸ ਮਨ ਮੈ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰੁ ।
 ਇਹ ਤੋ ਹੈ ਕਛੁ ਚਰਤਿ ਅਪਾਰੁ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਰਾਕਸ ਕੋਧੀ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਆ ।

ਤੂ ਕੋ ਹੈ ਅਰ ਕਿਆ ਗੁਨ ਤੋਰ ।
ਸੀਤਲ ਭਇਆ ਕੜਾਹਾ ਮੋਰ ।

ਗੁਰ ਹਸ ਕੇ ਤਬ ਤਾ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
ਖਾਇ ਤਿਸੈ ਅਬ ਚੁਪ ਕਤ ਰਹਿਉ ।

ਕੌਡਾ ਰੇ ਇਕ ਬਾਤ ਸੁਨੀਜੈ ।
ਬਹਿੜ ਕੜਾਹੇ ਤਪਨਾ ਕੀਜੈ ।

ਬਹੁੜੋ ਬਹੁਤੀ ਅਗਨ ਭਖਾਇ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਕੇ ਫਿਰ ਤਲ ਖਾਇ ।

ਕੌਡਾ ਕਹੈ ਮੈ ਅਤ ਹੋਰਾਨੁ ।
ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਤੈ ਕਤ ਤੇ ਜਾਨ ।

ਮੈ ਭੈ ਤੇ ਕਾਪੈ ਅਤਿ ਦੇਵ ।
ਤੈ ਕਤਿ ਜਾਨੈ ਮੇਰੇ ਭੇਵ ।

ਸੀਤਲ ਭਇਉ ਕੜਾਹਾ ਭਾਰਾ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ । ੧।

ਚੂਕਾ ਭਾਰਾ ਭਰਮਾ ਕਾ ਹੋਏ ਨਿਹਕਰਮਾ ।
ਸਾਗੁਰ ਤੇ ਕੰਢੇ ਚੜੇ ਗੁਰਿ ਕੀਨੇ ਧਰਮਾ ।

ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਰਹਿਓ ।
ਤਪਤ ਕੜਾਹਾ ਬੁਝਿ ਗਇਆ ਗੁਰਿ ਸੀਤਲ ਨਾਮੁਦੀਓ । ੧। ਰਹਾਉ ।

ਫੂਟੇ ਆਡਾ ਭਰਮ ਕਾ ਮਨਹਿ ਭਇਓ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ।
ਕਾਟੀ ਬੋੜੀ ਪਗਹੁ ਤੇ ਗੁਰਿ ਕੀਨੀ ਬੰਦਿ ਖਲਾਸੁ । ੨।

ਜਬ ਤੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਭਇਆ ਤਉ ਛੰਡਿ ਗਏ ਨਿਗਰਾਹੁ ।
ਜਿਸ ਕੀ ਅਟਕ ਤਿਸੀ ਤੇ ਛੂਟੀ ਕਹਾ ਕਰੈ ਕੋਟਵਾਰੁ । ੩।

ਸਚੁ ਥਾਨੁ ਸਚ ਬੈਸਣਾ ਸਚੁ ਸੁਆਉ ਬਣਾਇਆ ।
ਸਚੁ ਪੂਜੀ ਸਚੁ ਵਖਰੇ ਨਾਨਕ ਘਰਿ ਪਾਇਆ । ੪। ੧।

ਤਬ ਕੌਡੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ਬਿਚਾਰਾ ।
ਇਕ ਪ੍ਰਭੁ ਹੈ ਕੇ ਪ੍ਰਭੁ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ।

ਦਉੜ ਚਰਨ ਕੇ ਲਾਗਾ ਧਾਇ ।
ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੇ ਬਖਸ ਗੁਨਾਹਿ ।

ਮੈ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਪ ਕੀਨ ਬਹੁ ਭਾਇ ।
 ਕਹਾ ਕਰੇ ਜੋ ਜਨਮ ਸੁਭਾਇ ।
 ਅਬ ਗੁਰ ਪਕੜੇ ਤੁਮਰੇ ਪਾਇ ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਮੋਹਿ ਛੁਡਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਹਸ ਤਾ ਸੇ ਕਹਿਉ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤੇਰਾ ਗੁਰ ਭਇਉ ।
 ਮਨ ਤਨ ਤੂ ਇਸ ਚਰਨੀ ਲਾਗੁ ।
 ਤੋ ਗਤ ਨਿਸਚੈ ਹੋਇ ਸਭਾਗੁ ।
 ਕੰਡਾ¹ ਕਹੈ² ਮੈ ਚੇਰ³ ਤਾਹਿ ।
 ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਮੈ ਕੋ ਛਾਡ ਨ ਜਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਭਾ ਬਾਲਾ ਕਹੁ ਗਿਆਨ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਤੇਰੀ ਤੂੰ ਜਾਨ ।
 ਕੋਢੇ ਕੇ ਗੁਰ ਕਹਉ ਸੁਭਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਕਛੂ ਖਿਲਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬਹ ਦਿਨ ਕਾ ਭੂਖਾ ।
 ਸੇ ਲਿਆਇਓ ਫਲ ਤੁਰਤ ਪਯੂਖਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਬਾਲੇ ਪੇ ਧਰੀਉ ।
 ਬਾਲਾ ਤੀਨ ਭਾਗ ਬਿਸ ਕਰੀਐ ।
 ਹੁਕਮ ਪਾਇ ਤਿਨ ਤੇਸੇ ਕੀਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਇਕ ਬਾਲੇ ਲੀਆ ।
 ਗੁਣ ਭਣਿਉ ਮਰਦਾਨੇ ਖਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਸਿਰ ਰਹਿਉ ਨਾਇ ।
 ਫੁਨ ਕੁਛ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ।
 ਮੈ ਖਾਏ ਤੂ ਬਖਸ਼ ਗੁਨਾਹਿ ।
 ਮੈ ਨੇ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਨ ਮਾਨਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਨ ਸਮਾਨਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਏਕ ਭਾਗੁ ਗੁਰ ਹਾਥ ਉਠਾਇਆ ।

¹ਅ. ਏ. ਕੰਡਾ²ਅ. ਏ. ਕਹੈ³ਅ. ਏ. ਚੇਰਾ

ਜੋ ਉਠਾਇ ਗੁਰ ਕੰਡੇ ਦੀਆ
ਹਿਤ ਸਿਉ ਤਿਨ ਮਾਥੇ ਧਰ ਲੀਆ ।

ਕੰਡੇ ਕਛ ਨਹੀ ਭਾਖੁ ਸੁਨਾਏ ।
ਹੁਕਮ ਪਾਇ ਸਭ ਹੀ ਢਲ ਖਾਏ ।

ਖਾਤੇ ਹੀ ਮਨ ਉਪਜੀ ਬਾਟੁ ।
ਕੰਡੇ ਕੇ ਖੁਲ ਗਏ ਕਪਾਟੁ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਲਾ ਜਬ ਦੋਖੇ ।
ਕੰਡਾ ਭਇਉ ਅਦੁਰ ਹੀ ਲੇਖੇ ।

ਬਾਲਾ ਕਹੇ ਗੁਰੂ ਕਿਆ ਕੀਨ ।
ਹਮ ਤੇ ਆਗੇ ਇਸ ਪਦ ਦੀਨ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਬਾਲਾ ਭਾਈ ।
ਕਰਤਾਰ ਤਮਾਸੇ ਦੋਖੇ ਰਜਾਈ ।

ਇਸ ਧਰਤੀ ਜੋ ਹਮ ਤੁਮ ਆਏ ।
ਇਨ ਕਾਰਨ ਕਰਤਾਰ ਪਠਾਏ ।

ਸਾਤ ਦਿਵਸ ਕੰਡੇ ਕੇ ਰਹੇ ।
ਸਭ ਰਾਕਸ ਚਰਨੀ ਆਇ ਪਏ ।

ਉਸ ਬਨ ਥਾ ਅਸਰਨ ਕਾ ਭਰਾ ।
ਸਾਧ ਭਏ ਜਬ ਦਰਸਨ ਕਰਾ ।

ਕੰਡੇ ਕੇ ਮੰਜੀ ਬੰਠਾਇ ।
ਰਾਕਸ ਸੰਗਤ ਦਈ ਨਿਵਾਇ ।

ਤਿਸ ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਕਸ ਭਏ ਮੇਤ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਜਪੈ ਪ੍ਰਭੂ ਭਗਵੰਤ ।

ਕੋਹਰਾ ----

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬਹੁ ਬਾਰ ।
ਦੈਤਨ ਤੇ ਸਾਧੂ ਕਰੇ ਕਰਤ ਨ ਲਾਗੀ ਵਾਰੁ । ੧ ।

ਕੰਡੇ ਕਉ ਗੁਰ ਤਾਰ ਦਿਆਲ ।
ਆਗੇ ਚਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾਲੁ ।

ਸੈਤਾਲੀ ਦਿਨ ਕਾ ਮਾਰਗ ਭਹਾ ।
ਆਗੇ ਗੁਰ ਜਾਨਾ ਥਾ ਜਹਾ ।

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ

ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਜਿਉਂ ਢਾਢੀ ਕੀ ਰਖਿਆ ਕਰੀ ।
 ਕਰ ਦੇ ਦਾਸ ਰਾਖੀਐ ਹਰੀ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ । ੩੮ ।

39. ਸਾਖੀ : (ਸਾਲਸ ਰਾਇ ਜਵਾਹਰੀ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ)

ਮਰਦਾਨੇ ਖੁਧਿਆ ਲਗੀ ਮਗ ਮਹਿ ਦੀਨੇ¹ ਲਾਲ² ।
ਸਾਲਸ ਰਾਇ ਜਵਾਹਰੀ ਅਧੂਰਾ³ ਕੀਨ ਨਿਹਾਲੁ ।

ਚਉਪਈ

ਇਕ ਦਿਨ ਮਗ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਉ ।
ਭੂਖ ਲਗੀ ਚਲਨਾ ਮੁਝ ਰਹਿਉ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਪੁਰ ਪਹੁਚੈ ਜਾਇ ।
ਤੋ ਮਨ ਭਾਵੈ ਸੋ ਤੂ ਖਾਇ ।
ਮੇਰੇ ਖੀਸੇ ਨਾਹੀ ਦਾਮ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਚਿਤ ਰਾਖ ਅਰਾਮ ।
ਪਗ ਸੋ ਬਾਲੂ ਕੀਨਾ ਦੂਰ ।
ਲਾਲ ਨਿਕਾਸਿ ਗੁਰ ਭਰਪੂਰ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਦੀਨ ਉਠਾਇ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਮਗ ਚਲੇ ਵਿਲਾਇ ।
ਨਿਕਟ ਨ ਗੁਰ ਕੋ ਉਤਰੇ ਜਾਇ ।
ਹਸ ਬੋਲੇ ਸਾਹਿਨ ਕੇ ਸਾਹਿ ।
ਇਹ ਪੁਰ ਨੀਕਾ ਦੇਖੋ ਜਾਇ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਜਾ ਭੂਖ ਮਿਟਾਇ ।
ਇਸੇ ਲਾਲ ਕੋ ਬੇਚ ਲਿਆਇ ।
ਜੇ ਕੁਛ ਦੇਹਿ ਸੁ ਆ ਕਹ ਜਾਇ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਲਾਲੈ ਲੈ ਚਲਾ ।
ਏਕ ਜੋਹਰੀ ਤਾਂ ਕੋ ਮਿਲਾ ।
ਤਿਸ ਕੋ ਦੀਨਾ ਲਾਲ ਦਿਖਾਇ ।
ਤਿਨ ਕਹੀ ਤੀਨ ਦਾਮ ਕਾ ਆਹਿ ।

¹ਅ. ਏ. ਦੀਨੇ

²ਅ. ਏ. ਲਾਲੂ

³ਅ. ਏ. ਅਧਰੂਕਾ

ਮਰਦਾਨਾ ਸੁਨਤੇ ਉਠ ਆਇਆ ।
 ਤੈ ਪੈਸੇ ਕਹਿ ਮੋਲ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕਹਉ ਮਰਦਾਨੇ ਜਾਉ ।
 ਜਿਤ ਜੋਹਰੀ ਹੈ ਸਾਲਸ ਰਾਉ ।
 ਤਿਸੇ ਜਾਇ ਇਹ ਰਤਨ ਦਿਖਾਇ ।
 ਸੇ ਜੋ ਕਹਿ ਸੇ ਕਹਿ ਆਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਆਇ ।
 ਲੋਕਨ ਕੋ ਮਗ ਪੂਛਤ ਜਾਇ ।
 ਸਾਲਸ ਰਾ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ਆਇ ।
 ਟੇਰ ਕਹਿਉ ਮੈ ਮਿਲਨਾ ਤਾਹਿ ।
 ਸਾਹ ਅਧ੍ਰਕਾ ਦੀਉ ਪਠਾਇ ।
 ਜਾਇ ਦੇਖ ਇਹ ਕੋ ਜਨ ਆਹਿ ।
 ਚੇਰੇ ਪੂਛਾ ਕਹੁ ਕਤ ਆਇਆ ।
 ਸਉਦਾ ਹੈ ਤਿਤ ਕਾਰਨ ਧਾਇਆ ।
 ਅਧ੍ਰਾ ਪੂਛ ਭੀਤਰ ਲੇ ਗਇਆ ।
 ਮਹਲ ਦੇਖ ਮਨ ਅਚਰਜ ਭਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਫੁਲ ਲਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਸਾਲਸ ਦੇਖ ਬਹੁਤ ਬਿਗਸਾਇਆ ।
 ਏਹੁ ਆਗੇ ਮੈ ਦੇਖਿਆ ਨਾਹਿ ।
 ਲਾਲ ਕਿਧੈ ਇਹ ਅਚਰਜ ਮਾਹਿ ।
 ਹਿਕ ਸਉ ਏਕ ਰੁਪਈਆ ਲੀਨਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕਉ ਗਨ ਕਰ ਦੀਨਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਮੈ ਲੈ ਜਾਉ ।
 ਅਪਨੇ ਸਾਹਿਬ ਤੈ ਪੁਛ ਆਉ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਨਾਨਕ ਪੈ ਆਏ ।
 ਸੋਊ ਰੁਪਈਏ ਕਾਢ ਦਿਖਾਏ ।
 ਗੁਰ ਪੂਛਾ ਇਹ ਤਿਸ ਕਾ ਮੋਲਾ ।
 ਉਨ ਦੀਨੇ ਮੈ ਕਛੁ ਨ ਬੋਲਾ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੂੰ ਤਿਸ ਪੁਛ ਆਉ ।
 ਇਹ ਦੁਬ ਦੀਨਾ ਕਉਨ ਪੁਛਾਉ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਆਇਆ ਧਾਇ ।
 ਜੋ ਗੁਰ ਕਹੀ ਸੋ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਸਿਉ ਸਾਲਸ ਕਹੈ ।
 ਭਾਈ ਇਸ ਪਰ ਲਿਖਿਆ ਅਹੈ ।
 ਮੋਲ ਬਿਨਾ ਤਿਸ ਦੀਜੈ ਏਹ ।
 ਜੋ ਕੋ ਹਾਕ ਆਇ ਕੈ ਦੇਇ ।
 ਮੈ ਤੁਝ ਤੇ ਦੀਨਾ ਨਿਮਤੇ ਮਾਹਿ ।
 ਲਾਲ ਅਪਨਾ ਤੂ ਲੈ ਜਾਹਿ ।
 ਲਾਲ ਦੀਨ ਅਉ ਸਾਥਿ ਰੁਪਈਏ ।
 ਢਾਢੀ ਲਿਆਇ ਰੁਜੂ ਗੁਰ ਕੀਏ ।
 ਆ ਗੁਰ ਕੋ ਸਭ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਕਛੁ ਲਿਖਿਆ ਭਾਈ ।
 ਲਾਲ ਨਹੀਂ ਇਹ ਜਾਨੈ ਨਾਮੁ ।
 ਰਾਖ ਇਕੇ ਸੈ ਲੇਉ ਦਾਮੁ ।
 ਦੁਬ ਚਾਹੈ ਤਉ ਬੇਚੈ ਨਾਮੁ ।
 ਦੁਖ ਭੁਖ ਚਾਹੈ ਧਾਰੈ ਨਾਮੁ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਸਮਝਾ ਮਨ ਮਾਹੀ ।
 ਮੈ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਮ ਬੇਚਤਾ ਨਾਹੀ ।
 ਜਾਹਿ ਰੁਪਈਏ ਫੇਰ ਦੇ ਆਉ ।
 ਲਾਲ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਲਿਆਉ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਤਿਸ ਦੀਨ ਰੁਪਈਏ ।
 ਬਿਨ ਸਉਦੇ ਹਮਰੇ ਕਤ ਥੀਏ ।
 ਸਾਲਸ ਭੀ ਉਹ ਲੈਵੇ ਨਾਹਿ ।
 ਧਰਮੁ ਅਪਨੇ ਕੀ ਮੁਝ ਚਾਹਿ ।
 ਇਤ ਤੇ ਉਤ ਉਤ ਤੇ ਇਤ ਥਾਏ ।
 ਜਾਤ ਫੇਰ ਮਰਦਾਨੇ ਪਾਏ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਛਿਥਾ ਭਇਆ ।
 ਡਾਰ ਦਾਮ ਗੁਰ ਪਹਿ ਉਠ ਗਇਆ ।
 ਅਧੁਕਾ ਲੀਨਾ ਸਾਹਿ ਬੁਲਾਇ ।
 ਤੂ ਇਸ ਮਾਨੁਖ ਪੀਛੈ ਜਾਇ ।

ਇਸ ਕਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਗੁਨਵਾਨ ।
 ਲੋਭ ਨਹੀ ਜਾ ਕਾ ਮਨ ਆਨ ।
 ਚੇਰਾ ਆਇਉ ਡਿਤ ਹੀ ਠਾਇ ।
 ਇਹ ਤੀਨੋਂ ਬੈਠਾ ਜਿਤ ਜਾਇ ।
 ਇਨੈ ਦੋਖ ਜਾ ਬੈਠ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਕਉਨ ਪੁਰਖ ਮਨ ਮਾਹਿ ਬਿਚਾਰੇ ।
 ਠਉਰ ਦੋਖਿਆ ਕਹੀ ਸੁ ਸਾਹਿ ।
 ਸਾਹਿ ਦਰਸ ਕੀ ਜਾਗੀ ਚਾਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਮੁਖ ਬੋਲੈ ਨਾਹਿ ।
 ਭੂਖ ਲਗੀ ਮਨ ਮੈ ਦੁਖ ਪਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਚਿਤ ਮੈ ਹਸੇ ।
 ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਕਉ ਤਕ ਰਸੇ ।
 ਸਾਲਸ ਰਾਇ ਦਰਸ ਕੋ ਆਇਆ ।
 ਮੇਵਾ ਖਾਨ ਪਾਨ ਸੰਗ ਲਿਆਇਆ ।
 ਨਫਰੋ ਆਨ ਧਰੇ ਗੁਰ ਆਗੇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੇ ਦੁਖ ਤਬ ਭਾਗੇ ।
 ਸਾਲਸ ਭੀ ਫੁਨ ਕੀਨ ਚੁ ਗਾਰ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿ ਕਰਤਾਰੁ ।
 ਬਹੁਰ ਦਾਮ ਤਿਨ ਆਗੇ ਧਰੇ ।
 ਪਾਇ ਲਾਗ ਬਿਨਤੀ ਬਹ ਕਹੇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਜੋ ਸਉਦਾ ਹੋਇ ।
 ਤਉ ਕਛੁ ਲੇਨਾ ਦੇਨਾ ਸੋਇ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਮੈ ਕਛੁ ਬਨਜ ਨ ਭਇਆ ।
 ਹਮਰੇ ਕਾਮ ਨਹੀ ਸਚ ਕਹਿਆ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਮੈ ਦੇਖੋ ਖਿਆਲ ।
 ਉਹ ਬਾ ਲਾਲ ਕਿ ਤੁਮ ਹੋ ਲਾਲ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਰ—

ਲਾਲੋ ਲਾਲੁ ਉਪਾਇਆ ਲਾਲੋ ਲਾਲ ਦਿਸੈਨ ।
 ਜਿਨਾ ਲਾਲੀ ਨੇਤ੍ਰ ਮੈਹਿ ਨਾ ਦੂਜਾ ਨ ਜਾਣੈਨ ।੧।

ਸੁਣ ਸਾਲਸ ਤੂ ਜਉਹਰੀ ਅਪਣਾ ਲਾਲ ਪਛਾਣ ।
 ਕੂੜਾ ਲਾਲ ਨ ਗੰਢ ਬਨਿ ਅਪਣਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿਆਣ ।੧।
 ਕੋਕਰ ਪਬਰ ਮੋਲਿ ਕੇ ਨਾਉ ਸਦਾਇਆ ਸਾਹੁ ।
 ਬਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਧ ਹੈ ਮੂਲ ਨ ਬੁਝੇ ਰਾਹਿ ।੨।
 ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਕਰ ਸੰਚਿਓ ਰਾਤੀ ਅਤੇ ਡੇਹੁ ।
 ਕਾਦੀ ਸਾਖ ਨ ਉਪਜੈ ਕਲਰ ਵਠ ਮੇਹੁ ।੩।
 ਸੁਣ ਸਾਲਸ ਇਕ ਬੰਲ ਤੂ ਜੇ ਕਰਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ।
 ਨਾਨਕ ਏਕ ਅਰਾਧੀਐ ਦੁਖ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਇ ।੪।੧।
 ਸਾਲਸ ਪ੍ਰਛੇ ਮਨ ਕਰ ਭਾਉ ।
 ਬਰਨ ਕਉਣ ਕਿਆ ਤੁਮਰਾ ਨਾਉ ।
 ਦੇਖ ਭੇਖ ਤੁਮਰਾ ਹੈ ਕਉਣ ।
 ਦੇਖਿਉ ਸੁਣਿਉ ਨ ਤੁਮ ਸਾ ਝੋਣ ।
 ਸਤ ਦੇਖ ਖਟ ਦਰਸਨ ਆਇ ।
 ਦੇਸ ਦਰਸ ਮਨਿ ਹੈ ਬਿਸਮਾਦੁ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਰੁ —

ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਹੈ ਨਾਮੁ ।
 ਭਰਨ ਭੇਖੁ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੀ ਗਾਮੁ ।
 ਸਾਲਸ ਕਹਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੀ ਦੇਖਾ ।
 ਤਬ ਗੁਰ ਸਬਦ ਮਾਰੂ ਮਧ ਲੇਖਾ ।

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ —

ਬਿਮਲ ਮਝਾਰਿ ਬਸਸਿ ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਪਦਮਨਿ ਜਾਵਲ ਰੇ ।
 ਪਦਮਨਿ ਜਾਵਲ ਜਲ ਰਸ ਸੰਗਤਿ ਸੰਗਖ ਨਹੀ ਰੇ ।੧।
 ਦਾਦਰ ਤੂੰ ਕਬਹਿ ਨਹਿ ਜਾਨਸਿ ਰੇ ।
 ਭਖਸਿ ਸਿਬਾਲੁ ਬਸਸਿ ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾ ਲਖਸਿ ਰੇ ।ਰਹਾਉ।
 ਬਸੁ ਜਲ ਨਿਤਨ ਵਸਤ ਅਲੀਅਲ ਮੇਰਾ ਚਚਾ ਗੁਨ ਰੇ ।
 ਚੰਦ ਕੁਮੁਦਨੀ ਦੂਰਹੁ ਨਿਵ ਸਸਿ ਅਨਭਉ ਕਾਰਣ ਰੇ ।੨।
 ਪੰਡਤਿ ਸੰਗ ਵਸਹਿ ਜਨ ਮੂਰਖ ਆਗਮ ਸਾਸ ਸੁਣੇ ।
 ਅਪਣਾ ਆਪ ਤੂ ਕਬਹੁ ਨ ਛੋਡਸਿ ਸੁਆਨ ਪ੍ਰਛਿ ਜਿਉ ਰੇ ।੩।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡ ਦੂਧ ਮਧੁ ਸੰਚਿਸਿ ਤੂ ਸੁਨ ਚਾਤੁਰ ਰੇ ।
 ਅਪਣਾ ਆਪ ਤੂ ਕਬਹੁ ਨ ਛੋਡਿਸਿ ਪਿਸਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿਉ ਰੇ ।੪।੧।

ਇਕਿ ਪਾਖੰਡੀ ਨਾਮ ਨ ਰਾਚਹਿ ਇਕਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਰੇ ।
 ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਵਸਿ ਨਾਨਕ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪ ਰੇ ॥੫॥
 ਜਉਹਰੀ ਕਹੇ ਰੁਪਈਏ ਲੇਉ ।
 ਮੰ ਅਧੀਨ ਕੀ ਮਾਨੋ ਸੇਵੁ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਹ ਗਿਰਹੀ ਕਾਮੁ ।
 ਅਭੀਤ ਜਨਨਿ ਕੀ ਫਾਸੀ ਦਾਮੁ ।
 ਸਾਲਸ ਕਹਿ ਮੇਵਾ ਪਕਵਾਨੁ ।
 ਇਹੁ ਕੁਛ ਅਚੀਏ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਮੁਖ ਕਛੂ ਨ ਕਹੈ ।
 ਭੂਖ ਲਗੀ ਮੁਹ ਨਾਨਕ ਦਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚੁ—

ਪ੍ਰੀਤ ਪਕਵਾਨ ਸੋ ਭੋਜਨ ਕਹੀਐ ਲੁਚੀਆ ਲੋਚਾ ਪੂਰੀ ।
 ਮਿਠਿਆਈ ਰਸਨਾ ਰਸ ਕਰਿ ਬੋਲੈ ਤਾ ਮਨ ਰਹੈ ਹਜੂਰੀ ॥੧॥
 ਸੁਣ ਸਾਲਸ ਤੂ ਭਾਈ ਮੇਰੇ ।
 ਸਮਝ ਪਈ ਚਾ ਹੋਇ ਨਿਬੇਰੇ ॥੧ ਰਹਾਉ॥
 ਮੇਵਾ ਮਿਲਨ ਤੁਮਾਰਾ ਕਹੀਐ ਸਤਿ ਕੇ ਬਾਗੇ ਜੋੜੇ ।
 ਖਾਵਨ ਖਾਇ ਅਘਾਇ ਸੋਈ ਜੋ ਬਿਖ ਤੇ ਸਨੂਆ ਮੋੜੇ ।
 ਤਾ ਅਧ੍ਰਕਾ ਬੇਗ ਸਾਹਿ ਤੇ ਆਗੇ ।
 ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਗਹੈ ਰਸ ਪਾਗੇ ।
 ਨਾਨਕ ਤਾ ਪਰ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ।
 ਹੋ ਚੇਰੇ ਤੁਹਿ ਮਸਤਿਕ ਧੰਨ ।
 ਉਤਮ ਜਨਮ ਸੋ ਸਾਕਤ ਕਹੀਐ ਨੀਚ ਨਰਾਇਣ ਪਾਵੇ ।
 ਲੋਭ ਲਹਿਰ ਤੇ ਛੂਟੇ ਸੋਈ ਸਾਧਿ ਸੰਗਤ ਗੁਣ ਗਾਵੇ ।
 ਸੁਣ ਸਾਲਸ ਇਹ ਗੋਲਾ ਤੇਰਾ ਆਪ ਨਰਾਇਣ ਮਾਨਾ ।
 ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸੰਗ ਰਹਾਇਆ ਉਚੇ ਪਦ ਨਹਿਰਾਨਾ ॥੪॥
 ਤਬ ਸਾਲਸ ਇਹ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ ।
 ਮੰ ਗਤ ਕਰੇ ਹਾਥ ਦੇ ਹਰੀ ।
 ਤਾ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਲੋਹੁ ਬਚਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਣ ਸਾਲਸ ਰਾਇ ।
 ਉਨ ਚੇਰੇ ਕੀ ਚਰਨੀ ਲਾਗੁ ।
 ਤਉ ਗਤ ਤੇਰੀ ਹੋਇ ਸਭਾਗੁ ।

ਸਾਲਸ ਕਹੇ ਅਧੂਕਾ ਵਡਭਾਗੇ ।
 ਕਹੇ ਜੁ ਆਨ ਕੀ ਚਰਨੀ ਲਾਗੇ ।
 ਫੁਨ ਫੁਨ ਸਾਲਸ ਚਰਨੀ ਲਾਗਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਅਧ ਉਠ ਵਡਭਾਗਾ ।
 ਸਾਲਸ ਚਰਨ ਤੋ ਉਠਲਾਇਆ ।
 ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪਰਨਾ ਲਾਹਿਆ ।
 ਲੈ ਸਾਲਸ ਕੇ ਸਿਰ ਧਰ ਬਾਧਾ ।
 ਖੁਲੇ ਕਪਾਟ ਪਰਮ ਪਦ ਲਾਧਾ ।
 ਸਾਲਸ ਅਉਰ ਰੰਗ ਮੈ ਭਇਆ ।
 ਸਬਦ ਤਾਹਿ ਤਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਇਆ ।

ਸਾਲਸਵਾਚੁ —

ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤਾ ਨਾਮ ਕਾ ਦੀਨੇ ਖੋਲ ਕਪਾਟੁ ।
 ਏਕ ਵਣਜ ਵਣੀਜਿਆ ਬਹੁਰ ਨ ਆਵੈ ਹਾਟੁ । ੧।
 ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਭ ਬਿਧ ਪੂਰਾ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕਾਇ ਬਚਨ ਕਾ ਪੂਰਾ । ੧। ਰਹਾਉ ।
 ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਦਿਖਾਵੈ ਖੋਲੇ ਨੇਤ੍ਰ ਅਨੰਦੁ ।
 ਜਗ ਵਣਜਾਰਾ ਸਗਲ ਹੈ ਸਾਹਿ ਏਕ ਭਗਵੰਤ । ੨।
 ਵਣਜ ਹਮਾਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ ਪੂੰਜੀ ਹਮਰੀ ਨਾਮੁ ।
 ਆਨ ਪਹਰਿ ਧੁੰਨ ਰਹੈ ਸੋਈ ਹਮਰੇ ਕਾਮੁ । ੩।
 ਸਾਲਸ ਬਿਨਵੈ ਬੇਨਤੀ ਤੁਮ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਕਰਤਾਰੁ ।
 ਕਚਾ ਰੰਗੁ ਉਤਾਰ ਕੇ ਚਾੜੈ ਰੰਗੁ ਅਪਾਰੁ । ੪। ੧।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚੁ —

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ਮਨ ਬੁਧ ਆਵਾਗਉਣ ।
 ਲਖ ਜੂਨ ਭਰਮਾਈਐ ਫਿਰ ਪਾਵੈਗਾ ਭਉਣ । ੧।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਗ ਪ੍ਰਬਣਹਾਰੁ ਜੀ । ੧।
 ਰਹਾਉ ।
 ਬੇਦੀ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣਿਆ ਪੜ ਪੰਡਤ ਵੀਚਾਰੁ ।
 ਬੇੜਾ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਚੜਿ ਉਤਰੈ ਪਾਰੁ । ੨।
 ਅੰਜਨ ਪਾਏ ਸਭ ਕੋ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਵਿਡਾਣ ।
 ਜਿਨ ਲੰਇਣ ਹਰ ਦੇਖੀ ਸੋ ਲੰਇਣ ਪ੍ਰਵਾਣ । ੩।
 ਕਚ ਤੇ ਕੰਚਨ ਹੋਇਆ ਮਾਣਕ ਧਰੇ ਅਪਾਰੁ ।
 ਜੰਦ੍ਰਾ ਖੋਲਿਆ ਕੋਠੜੀ ਜਨੁ ਨਾਨਕ ਧਰਮ ਦੁਆਰੁ । ੪। ੧।

ਸਾਲਸ ਕਹੈ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰ ਕੀਜੈ ।
 ਦਾਸ ਧਾਮ ਪਾਵਨ ਪਦ ਦੀਜੈ ।
 ਗੁਰੂ ਬਿਸੁੰਭਰ ਪੁਰ ਮੈ ਆਏ ।
 ਸਾਲਸ ਅਪ੍ਰੈ ਬਹੁ ਮਨ ਭਾਏ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀਨੀ ਮਇਆ ।
 ਸਾਲਸ ਪੁਰ ਸਗਲਾ ਪੁਰ ਪਇਆ ।
 ਸਾਲਸ ਕੋ ਮੰਜੀ ਬੈਠਾਇਆ ।
 ਸਭੈ ਦੇਸ ਤਿਸ ਚਰਨ ਲਗਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਸੁਣ ਸਾਲਸ ਰਾਇ ।
 ਇਹ ਰਚਨਾ ਗੁਰ ਰਖੀ ਬਣਾਇ ।
 ਤੁਹਿ ਜੀਵਤਿ ਤੁਹੀ ਮੰਜੀ ਆਹਿ ।
 ਪਾਛੈ ਅਧ੍ਰਕਾ ਬੈਠੇ ਤਾਹਿ ।
 ਦੇ ਬੁਖ ਅਰ ਹੈ ਸਤ ਮਾਸੁ ।
 ਤਬ ਲਗ ਤੇਰੇ ਤਨ ਮੈ ਸਾਸੁ ।
 ਦੇਹ ਛੁਟੈ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ।
 ਯਾ ਮੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ।
 ਮੰਜੀ ਥੀ ਚੇਰੇ ਕਾ ਮਾਲੁ ।
 ਤੂ ਥਾ ਇਸ ਕਾ ਸਾਹਿਬ ਦਿਆਲੁ ।
 ਤਾ ਤੇ ਤੁਝ ਕੋ ਪਹਿਲੇ ਦੀਨੀ ।
 ਅਧ੍ਰਕੇ ਚਿਤ ਨਾ ਕਾਈ ਕੀਨੀ ।
 ਹੁਕਮ ਨਿਰੋਜਨ ਕਾ ਹੈ ਏਹੋ ।
 ਅਧ੍ਰਕੇ ਕੋ ਜਾ ਮੰਜੀ ਦੇਉ ।
 ਸਾਲਸ ਕਹਾ ਭਲਾ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਤੁਮਰੇ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਣੋ ਭੇਉ ।
 ਮੇ ਕਉ ਦੇਇ ਚਰਨਨ ਕੀ ਧੂਰ ।
 ਇਹ ਲੋਚਾ ਮੈ ਨਿਸ ਦਿਨ ਪੂਰ ।
 ਦੇਇ ਬਰਸ ਅਰ ਸਾਤ ਮਹੀਨੇ ।
 ਗੁਰ ਤਹ ਰਹੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਭੀਨੇ ।
 ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਨਗਰ ਸਮੇਤ ।
 ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਬਢਾਵੈ ਹੇਤ ।

ਇਕ ਦਿਨ ਢਾਢੀ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਜਾਨੇ ਤੁਮ ਇਤ ਰਚਨਾ ਆਏ ।
 ਬਾਲਾ ਮਨ ਮੈ ਗਿਨਤ ਗਿਨਾਇ ।
 ਕਹਾ ਕਰੋ ਜੇ ਜਨਮ ਸੁਭਾਇ ।
 ਸਾਲਸ ਸੁਭ ਦਿਨ ਛੁਟੇ ਪ੍ਰਾਨੁ ।
 ਗਤ ਕੀਨੀ ਤਿਸ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਾਨੁ ।
 ਅਧੂਕੇ ਕੇ ਮੰਜੀ ਬੈਠਾਇ ।
 ਬਿਸੀਅਰ ਦੇਸ ਚਲੇ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਚਰਨੋ ਲਾਗੇ ।
 ਬਿਦਾ ਭਏ ਸਭ ਰਸ ਗੁਰ ਪਾਗੇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਸਾਲਸ ਗਤ ਕੀਨੀ ਕਰਤਾਰੁ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਚਿਤ ਨਿਵਾਰੁ ।
 ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ॥੩੯॥

40. ਸਾਖੀ : (ਮੱਛ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ)

ਬੇਪਰਵਾਹ¹ ਅਲੇਖ² ਪ੍ਰਭ ਨਿਤ ਨਉ³ ਖੇਲ⁴ ਦਿਖਾਇ ।
ਸਾਗਰ⁵ ਪੈ ਪੈਰੋਂ ਚਲੇ ਤਾਰਿਉ⁶ ਮਛ ਅਗਾਹਿ ।੧।

ਚਉਪਈ—

ਬਿਸੁੰਭਰ ਪੂਰ ਤੇ ਚਲੇ ਦਿਆਲੁ ।
ਸਾਗਰ ਕੋ ਮਗ ਲੀਨ ਕਿਰਪਾਲੁ ।
ਢਾਡੀ ਕਹਿ ਅਬ ਕਿਤ ਚਿਤ ਧਾਰਾ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾਰਾ ।
ਇਸ ਪੂਰ ਮੈ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਰਹੇ ।
ਕਹੁ ਜਜਮਾਨ ਕਹਾ ਕਛ ਲਹੇ ।
ਗੁਰ ਕਹਿ ਹੁਕਮ ਭਏ ਕਰਤਾਰਾ ।
ਅਧੁਕੇ ਕੋ ਮੰਜੀ ਬੈਠਾਰਾ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਬਿਨ ਆਗਿਆ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਹਮ ਇਕ ਪਗ ਨਹੀ ਦੋਇ ।
ਜਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦਿਆਲ ਕੀ ਸੋਉ ਸੀਸ ਧਰ ਲੇਹੁ ।

ਸੋਰਠਾ—

ਸੁਨ ਢਾਢੀ ਧਰ ਕਾਨ ਗੁਨ ਜਮ ਤੋ ਤੋ ਸੋ ਕਹੈ ।
ਮੋਹਿ ਜੁ ਪਠਿਉ⁷ ਨਰਾਨ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਕਾਰਨੇ ।੧।

ਦੋਹਰਾ--

ਤਿਸ ਸਾਚੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਮੋ ਸੇ ਦੀਨ ਅਨੰਤ ।
ਇਹ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਦੁਲੰਭ ਹੈ ਮੈ ਦੂਢੇ ਰਜ ਸੰਤ ।੧।
ਤਿਸ ਰਜ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਇ ਦਇਆਲ ।
ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਛੂਟੀਐ ਅਤਿ ਗਤ ਦੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ।੨।

ਮਰਦਾਨਾ ਵਾਚੁ—

ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਰੀ ਤ੍ਰਿਸ ਭਇਉ ਤ੍ਰਿਸ ਬਿਨ ਕਉਨ ਮਿਟਾਇ ।
ਤ੍ਰਿਸ ਸਾਧਨ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਕਿਆ ਤ੍ਰਿਸ ਤੇ ਆਗੇ ਆਹਿ ।੧।
ਸੁਨ ਮਰਦਾਨਾ ਸਾਚ ਕੀ ਧਰ ਮਨ ਅਤ ਚਿਤ ਜਾਇ ।
ਅਚਤ ਅਲੇਖ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋ ਰਜ ਸਾਧਨ ਚਾਹਿ ।੨।

¹ਅ. ਦ. ਬੇਪਰਵਾਹ

²ਅ. ਦ. ਅਲੇਖ

³ਅ. ਦ. ਨਿਤ

⁴ਅ. ਦ. ਖੇਲ

⁵ਅ. ਦ. ਸਾਗਰ

⁶ਅ. ਦ. ਤਾਰਯੋ

⁷ਅ. ਸ. ਪਠਯੋ

ਚਉਪਈ—

ਮਰਦਾਨੇ ਮਹਿਮਾ ਜਬ ਸੁਨੀ ।
 ਸੰਤ ਬਿਅੰਤ ਸਦਾ ਜਚ ਗਨੀ ।
 ਸੋ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਬਿਸਮਾਇ ।
 ਸੰਤਨ ਕੀਮਤ ਅਮਿਤ ਅਥਾਹੁ ।
 ਪੁਨ ਪੂਛਯੋ ਮਨ ਕਰ ਅਤਿ ਭਾਇ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਅਬ ਕਉਨੈ ਦਿਸ ਜਾਇ ।
 ਬਿਸੀਅਰ ਦੇਸ ਕਹੇ ਤਿਸ ਭਾਈ ।
 ਏਕ ਸਾਧ ਬਸਹੈ ਤਿਤ ਠਾਈ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਹੈ ਜਾਇ ।
 ਸੰਤ ਦਰਸ ਸਭ ਅਘਨ ਅਘਾਇ ।
 ਸਾਗਰ ਤੀਰ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਗਏ ।
 ਬਾਟ ਘਾਟ ਕਛ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਪਏ ।
 ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜਲ ਉਪਰ ਜਲ ਜਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਅਚਰਜ ਆਇ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਹਮ ਕਿਸ ਪੈ ਚਲ ਜਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਬਾਲਾ ਇਸੇ ਜਿਝਾਇ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੇ ਮੈ ਗੁਰ ਕਿਆ ਕਹੇ ।
 ਤੇ ਗਤ ਗੁੜ ਕਛਹੁ ਨਾ ਲਹੇ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਇਤ ਮੀਨ ਹੈ ਭਾਈ ।
 ਬਾਰਾ ਭੋਜਨ ਇਸੇ ਲੰਬਾਈ ।
 ਪਾਚ ਕੋਸ ਮੇ ਚਉੜੀ ਆਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਸੁਨ ਮਨ ਤੈ ਪਾਇ ।
 ਮੈ ਢਾਢੀ ਥਾ ਦੀਨ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਕਉਨ ਬਲਾਇ ਲਿਆਇ ਇਨ ਤਾਰਾ ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਤਿਨ ਕਛੁ ਕਹਿਉ ਨਾਹਿ ।
 ਚਲਯੋ ਜਾਇ ਭੈ ਅਤਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
 ਤੀਨ ਦਿਵਸ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ।
 ਮਛੀ ਕਾ ਸਿਰ ਦੇਖਿਉ ਆਇ ।
 ਬਦਨ ਮਛ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਮਨ ਕਾਪਤਿ ਪਇਆ ।

ਤਾਤ ਕਾਲ ਤਿਨ ਬਦਨ ਪਸਾਰਾ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਭੈ ਅਤ ਧਾਰਾ ।

ਬਾਲਾ ਕਹ ਤੂ ਡਰਿ ਕਿਛ ਨਾਹਿ ।

ਹੈ ਜਜਮਾਨ ਇਹ ਹਮ ਕੋ ਖਾਇ ।

ਕ੍ਰੋਧਵੰਤ ਹੋਇ ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ।

ਅਜੋ ਨ ਤੈ ਗੁਰ ਨਿਸਚਾ ਲਹਿਉ ।

ਬਾਤੈ ਕਰਤ ਘੜੀ ਇਕ ਬੀਤੀ ।

ਮਕਰ ਤਬੈ ਉਗਲੀ ਮੁਖ ਕੀਤੀ ।

ਭੋਜਨ ਨਿਕਸੇ ਬਹ ਪ੍ਰਕਾਰੁ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਚਿਤ ਭਏ ਖੁਸਾਲ ।

ਤਬ ਗੁਰ ਮਕਰੈ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।

ਤੋਰ ਨਾਮ ਕਿਆ ਦੇਹ ਬਤਾਇ ।

ਮੀਨ ਭਣੈ ਮੈ ਮਛ ਨਰ ਕਾਹਿ ।

ਤੂ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਆਹਿ ।

ਗੁਰੁ ਕਹੀ ਤੁਮੋ ਕਤ ਜਾਨੈ ।

ਮੀਨ ਕਹੀ ਤੈਤੇ ਇਕ ਬਾਨੈ ।

ਹਮ ਤੁਮ ਮੂਰਤ ਪੂਜੀ ਦੇਵ ।

ਜਨਮ ਲੀਣ ਮੂਰ ਕੀ ਸੇਵ ।

ਗੁਰ ਕਹਿ ਮਛ ਕਵਨ ਬਿਧ ਭਇਆ ।

ਕਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇਹਿ ਅਸ ਲਹਿਆ ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਇਕ ਦਿਨ ਕਾਮ ਤੈ ਕਹਿਆ ।

ਮਨ ਨ ਧਰੈ ਮੈ ਚੁਪ ਕਰ ਰਹਿਆ ।

ਤੁਮਹੂ ਕਹਾ ਕਾਮ ਜਬ ਕਹੈ ।

ਤਬ ਤੁਮ ਮਸਟ ਮੇਨ ਧਰ ਰਹੈ ।

ਪੂਰਬ ਕੇ ਅਘ ਮੈ ਕਉ ਗਹਿਉ ।

ਤਬੈ ਉਲਟ ਮੈ ਉਤਰ ਕਹਿਉ ।

ਕਿਆ ਤੂ ਤੜਫੈ ਮੀਨ ਨਿਆਈ ।

ਤੁਮਹ ਮੁਖ ਕਛੁ ਭਾਖੀ ਨਾਹੀ ।

ਕ੍ਰੋਧ ਥਾਮਿਉ ਚਿਤ ਕੇ ਮਾਹੀ ।

ਉਹੀ ਧਾਤ ਮੁਹ ਜੂਨ ਲਿਆਈ ।

ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਨੋਂ ਮਰਮ ਭੁਮਾਰਾ ।
 ਤੂੰ ਕਹਤਾ ਹੈਂ ਨਾਹੀ ਨਿਆਰਾ ।
 ਤਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਝਖ ਹੀ ਮੈਂ ਭਇਉ ।
 ਅਉਰ ਨ ਭਇਉ ਜਨਮ ਜਬ ਲਇਉ ।
 ਤਿਸ ਦਿਨ ਤੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਚਿਤ ਚਾਇ ।
 ਇਸ ਦਿਸ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਆਇ ।
 ਮੇਂ ਤਾਪ ਅਬ ਸਭ ਹੀ ਮਿਟ ਗਏ ।
 ਤੇਹਿ ਦਰਸ ਅਬ ਪਾਵਨ ਭਏ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਕਹੁ ਤੋਂ ਕਿਆ ਚਾਹੁ ।
 ਸੋਈ ਕਰ ਹੈ ਬੇ ਪ੍ਰਵਾਹੁ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਅਬ ਜੂਨਿ ਛਡਾਇ ।
 ਆਪ ਸੰਗ ਲੇ ਖੋਹੁ ਮਿਲਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹੁ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਧਰ ਲੇਹਿ ।
 ਕਾਲ ਛੁਟੈਗੀ ਤੇਰੀ ਦੇਹਿ ।
 ਮਛ ਕਹੈ ਜਬ ਲਗ ਮੇਂ ਪ੍ਰਾਨੁ ।
 ਤਬ ਲਗ ਰਹੀਏ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਾਨੁ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੇ ਰਹਿਆ ਨ ਗਇਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸੇ ਅੰਸਾ ਕਹਿਆ ।
 ਰਹੀਐ ਜੀ ਇਸ ਕਾ ਹੋਇ ਭਲਾ ।
 ਕਛੁ ਮੁਖ ਮੇਂ ਲੇ ਅਬਗਤ ਕਲਾ ।
 ਗੁਰ ਭਣੀ ਏ ਬਾਲਾ ਕਿਆ ਕਰੀਏ ।
 ਕਹੀ ਮਰਦਾਨੇ ਸੇ ਚਿਤ ਧਰੀਏ ।
 ਮੈਂ ਕਿਆ ਬੁਰੀ ਕਹੀ ਮਰਦਾਨੇ ।
 ਗੁਰ ਕਸਿਉ¹ ਤੂੰ ਸਾਚ ਬਖਾਨੈ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਚੇਤਾ ਭਇਆ ।
 ਇਹ ਕਹਤਾ ਮੈਂ ਉਤਰ ਕਹਿਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਗਲ ਅੰਚਰ ਪਾਇ ।
 ਦਉਤ ਗਹੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਾਇ ।

¹ਅ. ਏ. ਕਹਯੋ

ਬਹੁ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤੇਰੇ ਸੰਗੁ ।
 ਹਮੇ ਨ ਚੇਤੇ ਤੇਰੇ ਰੰਗੁ ।
 ਤੂ ਅਭਿਗਤ ਹੈ ਅਲਖ ਅਥਾਹਿ ।
 ਅਬ ਬਖਸੇ ਜੀ ਮੇਰ ਗੁਨਾਹਿ ।
 ਭੂਲ ਚੂਕ ਜੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੀ ।
 ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਹੀ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ^੧ ਚਿੰਤਾ ਕਰ ਨਾਹਿ ।
 ਤੁਝ ਰਾਖੇ ਪ੍ਰਾਨਨ ਕੇ ਮਾਹਿ ।
 ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਰਿਦ ਮੈ ਇਹ ਕੀਨ ।
 ਗੁਨ ਅਉਗੁਨ ਤੁਮ ਚਿਤ ਨ ਲੀਨੁ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਫੁਨ ਲੇ ਭੋਜਨ ਸੁਖ ਸਿਓ ਖਾਇਆ ।
 ਰੈਨ ਬਸੈ ਮਛ ਕੀ ਪੁਠਿ ਜਾਨੁ ।
 ਦਿਨ ਚੜਤੇ ਤਿਨ ਤਿਆਗੇ ਪ੍ਰਾਨ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਚਲ ਆਗੇ ਭਾਈ ।
 ਹਮ ਭੀ ਪਾਛੈ ਮਿਲ ਹੈ ਆਈ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਸੰਕਟ ਤੇ ਜਿਉ ਮਛ ਉਬਾਰੇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕਰ ਦੇ ਨਿਸਤਾਰੇ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੪੦ ।

^੧ਅ. ਏ. ਭਣਯੋ

41. ਸਾਖੀ : (ਕਲ ਨਾਰਦ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ)

ਕਵਲ ਨੈਨ ਰਾਜਿਦ੍ਰ¹ ਕੇ ਦੇਸੈ² ਕੀਨ ਪਇਆਨ੍ਹ³ ।
ਕਲ ਬਲਾਇ ਨਾਰਦ ਮਿਲੈ⁴ ਮਗ੍ਹ⁵ ਕਛੁ ਕੀਨ ਬਖਾਨ੍ਹ ।

ਚਉ ਪਈ—

ਤਬ ਗੁਰ ਚਾਲੈ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ।
ਧਿਆਨ ਲਗੈ ਤਿਤ ਹੀ ਬਹ ਜਾਇ ।
ਕਹੂੰ ਕਛੁ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਰਹੈ ।
ਕਹੂੰ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਕਛੁ ਨ ਕਹੈ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਭਾਖੀ ਅਭਲਾਇ ।
ਅਬ ਬੇਦੀ ਜੀ ਕਿਤ ਦਿਸ ਜਾਇ ।
ਆਗੇ ਬਾਟ ਘਾਟ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ।
ਕੰਧੀ ਕਹੁ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਪਾਇ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤੂੰ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਇ ।
ਖੇਲ ਦੇਖ ਗੁਰ ਚਰਨ ਧਿਆਇ ।
ਤਬ ਬੋਲੇ ਬਾਲਾ ਸਤਿ ਭਾਇ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਤੂੰ ਇਕ ਚਿਤ ਨਾਹਿ ।
ਤਿਤ ਦਿਨ ਗਲ ਸੈਂ ਪਲ੍ਹ ਡਾਰੁ ।
ਬਿਨੈ ਕੀਨ ਤੈ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰੁ ।
ਆਜ ਬਹੁਰ ਤੈ ਚਿਤ ਭਰਮਾਇਉ ।
ਤੁਹ ਗੁਰੂ ਕਾ ਭਉ ਨ ਪਾਇਉ ।
ਤਬ ਗੁਰ ਤਿਨ ਕੋ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ ।
ਮੇ ਪਾਛੇ ਚਲ ਅਉ ਸੁਜਾਨਾ ।
ਅਗੈ ਨਾਨਕ ਪੀਛੇ ਬਾਲਾ ।
ਜਲ ਪਲ ਚਲੈ ਸਾਥ ਮਰਦਾਨਾ ।

¹ਅ. ਦ. ਰਾਜਿਦਰ

²ਅ. ਦ. ਦੇਸੈ

³ਅ. ਦ. ਪਯਾਨ

⁴ਅ. ਦ. ਮਿਲੈ

⁵ਅ. ਦ. ਮਗ੍ਹ

ਮਰਦਾਨਾ ਫਿਰ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੇ ।
 ਤੂੰ ਖੁਦਾਇ ਕਢ ਭੇਦ ਨ ਅਹੇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤੂੰ ਦੁਪ ਕਰ ਜਾਇ ।
 ਆਗੇ ਆਵੈ ਬੁਰੀ ਬਲਾਇ ।
 ਤਿਨ ਭਣਿਉ^੧ ਪਾਛੇ ਮੁਤ ਧਾਈਐ ।
 ਜਉ ਬਲਾਇ ਕਿਤ ਆਗੇ ਜਾਈਐ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ^੨ ਜਉ ਪਾਛੇ ਜਾਇ ।
 ਤਉ ਦਉੜ ਸੋ ਮਿਲ ਹੈ ਧਾਇ ।
 ਪਾਚ ਦਿਵਸ ਜਲ ਪੈਦਲ ਗਏ ।
 ਕਲ ਬਲਾਇ ਕੇ ਦਰਸ ਨ ਭਏ ।
 ਇਕ ਡੰਡਾ ਥਾ ਮਗ ਮੈ ਧਰਾ ।
 ਸੋ ਗੁਰ ਹਾਥ ਅਪਨੇ ਧਰਾ ।
 ਕਲ ਬਲਾਇ ਇਕ ਰੂਪ ਭਇਆਨੁ ।
 ਆਗੇ ਗੁਰ ਜੀ ਬਡ ਬਾਦਲ ਜਾਨੁ ।
 ਗੁਰ ਮਾਰਾ ਧੀਰਜ ਕਾ ਡੰਡਾ ।
 ਭਾਗੀ ਮੁਖ ਕਰਾਇ ਕੈ ਖੰਡਾ ।
 ਨਾਰਦ ਆਇਉ ਤਿਤ ਹੀ ਕਾਲੁ ।
 ਤਿਨ ਆਇ ਪਰਸੇ ਦੀਨ ਦਿਆਲੁ ।
 ਨਾਰਦ ਗੁਰ ਸਿਉ ਐਸੇ ਕਹਿਉ ।
 ਤੁਮੇ ਕਾਹਿ ਕਲ ਕੋ ਦੁਖਿ ਦਹਿਉ ।
 ਕਲ ਤੋ ਹੁਕਮ ਸਾਥ ਨਿਰੋਕਾਰੁ ।
 ਜੜ ਕਤ ਫਿਰਤੀ ਕਰਤੀ ਕਾਰੁ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚੁ —

ਇਸ ਕੀ ਕਾਰ ਜਗਤ ਪੈ ਆਹੀ ।
 ਕਿਧੋ ਰਾਮ ਸਾਧਨ ਫੁਰਮਾਈ ।
 ਨਾਰਦ ਕਹਿ ਜਗ ਪੈ ਵਡਿਆਈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਹਮ ਪੈ ਕਿਉ ਆਈ ।
 ਨਾਰਦ ਕਹਿਉ ਇਸ ਪੂਛੇ ਜਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਤ ਹੀ ਲੈ ਆਇ ।

^੧ਅ. ਦ. ਭਣਯੋ

^੨ਅ. ਦ. ਕਹਯੋ

ਨਾਰਦ ਕਲ ਕੋ ਲੀਨ ਬੁਲਾਇ ।
 ਨਾਦੀ ਭਈ ਨਿਕਟ ਸੋ ਆਇ ।
 ਨਾਰਦ ਕਹਿਉ ਇਤ ਕਿਉ ਆਈ ।
 ਸਾਧਨ ਪਰ ਤੇਰੀ ਗਤ ਨਾਹੀ ।
 ਕਲਿ ਕਹਿ ਇਕੋ ਆਪ ਛੁਟਕਾਵੈ ।
 ਕੈ ਅਪਨੇ ਕੋ ਆਪ ਖਸਾਵੈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਜੋ ਹਮਰੇ ਹੋਇ ।
 ਸੋ ਛੁਟੈ ਤੇਰੇ ਮੁਖ ਖੋਇ ।
 ਤੇਰੇ ਕਰਤਾ ਅਬ ਰੀ ਕਾਮੁ ।
 ਜੋ ਨਹੀ ਆਵਤ ਨਾਰਦ ਰਾਮੁ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਮੈ ਖਸਮੈ ਬੰਦੀ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਹਮ ਤਾਹਿ ਅਨੰਦੀ ।
 ਹਮ ਪ੍ਰਭੁ ਤੇ ਲੀਨਾ ਬਖਸਾਇ ।
 ਹੋ ਹਮਰਾ ਕਲ ਤਾਹਿ ਨ ਜਾਇ ।
 ਨਾਰਦ ਕਹਿ ਸੁਣਿ ਹੋ ਕਲ ਮਾਈ ।
 ਸਾਧਨ ਸੋ ਤੇਰੀ ਬਸ ਨਾਹੀ ।
 ਇਹ ਤੋ ਹੈ ਮੂਰਤ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ।
 ਯਾ ਸੇ ਬਸੁ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਡਿਹਾਰ ।
 ਦੇਨੋ ਚਲੇ ਸੀਸ ਕੋ ਨਾਇ ।
 ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਕੀਰਤ ਗਾਇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਕਲ ਤੇ ਲੀਨੇ ਸੰਤ ਛੁਡਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਤੇਰੇ ਜਸ ਗਾਇ ।
 ਬਲੰ ਭਾਈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ । ੪੧ ।

42. ਸਾਖੀ : (ਝੰਡੇ ਬਾਢੀ ਨੂੰ ਮੰਜੀ ਬਖਸ਼ੀ)

ਉਧੂ ਸੈਨ¹ ਕੇ ਦੇਸ² ਕੋ³ ਪਹੁਚੇ⁴ ਨਾਨਕ ਰਾਇ⁵ ।
ਝੰਡੇ ਕਉ⁶ ਮੰਜੀ ਦਈ ਇੰਦੂ ਸੈਨ ਮਨ ਭਾਇ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਆਗੇ ਚਲੇ ਬਹੁਰ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
ਪੰਧਰਾ ਦਿਨ ਮੈ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਇ ।
ਸਾਗੁਰ ਕੇ ਟਾਪੂ ਕੇ ਮਾਹਿ ।
ਬਿਸੀਅਰ ਦੇਸ ਕਹੈ ਤਿਤ ਠਾਇ ।
ਉਧੂਸੈਨ ਰਾਜਾ ਤੇ ਰਹੈ ।
ਬਡਾ ਰਾਜ ਤਾ ਕਾ ਅਤਿ ਅਹੈ ।
ਤਹਿ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਇ ।
ਨਿਕਟਨ ਗੁਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਭਾਇ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਆਗਿਆ ਪਾਉ ।
ਭੁਖ ਮਿਟਾਇ ਪੁਰ ਮੈ ਜਾਉ ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਫਿਉ ਕਿਆ ਕਰੀਏ ਬਾਲਾ ।
ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਦੀਨ ਦਿਆਲਾ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਜਾਤੁ ਸੁਭਾਇ ।
ਤੁਮ ਸੰਗ ਰਹੈ ਲੋਭ ਨਹੀ ਜਾਇ ।
ਗੁਰ ਹਸ ਕਹਿਉ ਕਤ ਤੁਮ ਜਾਉ ।
ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਜਿਤ ਆਗਿਆ ਪਾਉ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਤ ਬਸਿਹੈ ਗਾਉ ।
ਝੰਡਾ ਬਾਢੀ ਕਹਿਤੇ ਨਾਉ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਦੇਉ ਨਿਸਾਨੀ ।
ਜਾ ਤੇ ਲਵੇ ਪੁਰਖ ਵਹ ਗਿਆਨੀ ।

¹ਅ. ਦ. ਸੁੰਦਰ ਸੈਨ

⁵ਅ. ਦ. ਸਾਹਿ

²ਅ. ਦ. ਦੇਸੁ

⁶ਅ. ਦ. ਕੋ

³ਅ. ਦ. ਕੋ

⁴ਅ. ਦ. ਪਹੁੰਚੇ

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤਿਸ ਪਿਤ ਕੇ ਨਾਮੁ ।
ਖਾਬਰ ਬਾਦੀ ਕਹਹੈ ਗਾਮੁ ।

ਇਹੀ ਪਤਾ ਤੂਮ ਪੁਛੋ ਜਾਇ ।
ਤਾਹਿ ਖੋਜ ਕੈ ਇਤ ਲੈ ਆਇ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਪੁਰ ਭੀਤਰਿ ਆਇਆ ।
ਏਕ ਸਾਧ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ ।

ਤਿਸ ਤੇ ਝੰਡਾ ਕਾ ਘਰ ਪੂਛਾ ।
ਤਿਨ ਜਾਨੀ ਇਹ ਹੈ ਕੋ ਸੂਚਾ ।
ਤਿਨ ਪੂਛਾ ਤੂ ਨਾਮ ਬਤਾਇ ।
ਕਤ ਤੇ ਆਇਉ ਕਤ ਤੇ ਜਾਇ ।

ਦੇਸ ਜਾਤ ਤੇਰਾ ਕੁਲ ਕਉਨ ।
ਕਹਾ ਬਸੈ ਕਤ ਤੇਰਾ ਭਉਨ ।

ਮੈ ਪੁਦੇਰੀ ਤੂ ਕਿਆ ਚਾਹੁ ।
ਮੈ ਕਉ ਝੰਡਾ ਦੇਹਿ ਬਤਾਇ ।
ਜਬ ਲਗ ਤੂ ਨ ਕਹੈ ਸਤਿ ਭਾਇ ।
ਤਬ ਲਗ ਝੰਡਾ ਕੋਇ ਨ ਬਤਾਇ ।
ਕਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ਇਹ ਇਤ ਰੀਤੁ ।
ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਅਬ ਚੇਤੇ ਚੀਤੁ ।

ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਸੁਨੇ ਮਰਦਾਨਾ ।
ਜਾਤ ਭੂਮਿ ਪੰਜਾਬੈ ਥਾਨਾ ।
ਤਿਸ ਪੰਜਾਬੈ ਮਹ ਇਕ ਜਾਇ ।
ਤਲਵੰਡੀ ਭੋ ਭਟੀ ਰਾਇ ।

ਤਿਤ ਭੇ ਹਮ ਆਏ ਇਤ ਥਾਇ ।
ਅਬ ਝੰਡਾ ਤੂ ਦੇਹਿ ਬਤਾਇ ।
ਫੁਨ ਪੂਛਾ ਸੁਨੀਏ ਮਰਦਾਨੈ ।
ਏਕ ਤਪਾ ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਜਾਨੈ ।

ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਮੈ ਢਾਢੀ ਤਾਹਿ ।
ਤੂ ਕਹੁ ਕਿਤ ਬਿਧ ਜਾਨੈ ਵਾਹੁ ।
ਸੋ ਤੇ ਹਮਰਾ ਆਦੀ ਯਾਰੁ ।
ਤਿਸ ਕਾ ਹਮਰਾ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੁ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ਪਛਾਨੈ ।
 ਹਾ ਜਬਿ ਦੇਖੈ ਤਬ ਤਿਸ ਜਾਨੈ ।
 ਦਾਦੀ ਭਾਖੀ ਉਹ ਇਤ ਠਾਇ ।
 ਚਲ ਭਾਈ ਮੁਝ ਦੇਹਿ ਬਤਾਇ ।
 ਸੁਨ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਕੋ ਲੇ ਜਾਵੇ ।
 ਆਗਿਆ ਮੋਟਿ ਬਹੁਰ ਪਛਤਾਵੇ ।
 ਪਹਿਲਾ ਝੰਡਾ ਦੇਉ ਬਤਾਇ ।
 ਪਾਛੇ ਨਾਨਕ ਡੇਹਿ ਦਿਖਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਸੁਣ ਹੋ ਭਾਈ ।
 ਨਾਮ ਅਪਨਾ ਦੇਹ ਬਤਾਈ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਹੈ ਮੇਰਾ ਨਾਮੁ ।
 ਝੰਡੇ ਕੇ ਆਏ ਫੁਨ ਧਾਮੁ ।
 ਝੰਡਾ ਬੈਠਾ ਮੰਜੀ ਵੁਣੈ,
 ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਸਨਾ ਤੋ ਭਣੈ ।
 ਝੰਡੇ ਦੇਖਿਉ ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ।
 ਉਠ ਆਦਰ ਤਿਨ ਕੀਨ ਸੂ ਚੈਨ ।
 ਮੰਜੀ ਦੀਨੀ ਤੁਰਤ ਬਿਛਾਇ ।
 ਦੋਨੋ ਤਾ ਪੁਰ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
 ਝੰਡੇ ਪ੍ਰਛਿਉ ਇਹ ਹੈ ਕਉਨੁ ।
 ਸੇਨ ਕਹਿਉ ਤੁਹਿ ਖੋਜੈ ਭਉਨ ।
 ਤਹਿ ਖੋਜਤ ਇਸ ਨੇ ਦੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਤਾ ਤੇ ਇਸੇ ਸੰਗ ਮੈ ਲਿਆਇਆ ।
 ਝੰਡਾ ਕਹਿ ਕਤ ਖੋਜਤ ਭਾਈ ।
 ਅਪਨਾ ਦੀਜੇ ਨਾਮ ਬਤਾਈ ।
 ਮੋ ਸੋ ਹੈ ਕਿਆ ਤੇਰਾ ਕਾਮੁ ।
 ਤੂ ਕਤ ਜਾਨੈ ਮੇਰਾ ਨਾਮੁ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤਿਸ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਤੋ ਕੇ ਬੋਲ ਪਠਾਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਨਾਮੁ ।
 ਸੀਘਰ ਚਲ ਤਜ ਘਰ ਕਾ ਕਾਮੁ ।

ਝੰਡਾ ਕਹਿ ਮੈਂ ਤਾਹਿ ਨ ਜਾਨੈ ।
 ਨਾਮ ਸੁਨਿਉ ਨਹੀਂ ਰੂਪ ਪਛਾਨੈ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਫੁਨ ਬਾਕ ਬਖਾਨੈ ।
 ਤੂ ਨਹ ਜਾਨਹ ਉਹੁ ਤੁਹ ਜਾਨੈ ।
 ਸੀਘਰ ਚਲ ਤਜ ਅਉਰ ਖਿਆਲੁ ।
 ਦਰਸ ਪਰਸ ਕੇ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੁ ।
 ਤਿਨ ਭਣਿਉ ਮੰਜੀ ਬਨੁ ਲਉ ।
 ਤਉ ਤੁਹਿ ਸੰਗ ਪੰਥ ਪਗ ਦੇਉ ।
 ਬਹੁਤ ਭਲਾ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹੀ ।
 ਮੰਜੀ ਸੀਘਰ ਤਿਨ ਬੁਨ ਲਈ ।
 ਪੁਨ ਪ੍ਰਫਿਉ ਤਿਸ ਕਉਨ ਸਰੂਪ ।
 ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਕਹਜ ਜਨਿ ਭੂਪ ।
 ਮਨ ਜਾਨੀ ਕੈ ਸੰਤ ਅਤੀਤ ।
 ਖਾਲੀ ਚਲਨਾ ਨਾਹੀ ਮੀਤੁ ।
 ਕਛੁ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੇ ਚਲੀਏ ਸਾਥਿ ।
 ਕਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ਤੂ ਵਡ ਗਿਆਤੁ ।
 ਝੰਡੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਿਆ ਬੁਲਾਇ ।
 ਤਾ ਕੇ ਹਿਤ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ਸਿਝਾਇ ।
 ਕਟ ਬਗਲ ਕਾ ਸਾਗ ਬਨਾਵੈ ।
 ਆਛੀ ਰੋਟੀ ਤੁਰਤ ਪਕਾਵੈ ।
 ਮੈ ਫਲ ਲਿਆਉ ਰਾਜਾ ਬਾਗੁ ।
 ਸੰਤ ਪਰਸੀਏ ਉਚੇ ਭਾਗੁ ।
 ਝੰਡਾ ਆਛੇ ਫਲ ਲੇ ਆਇਆ ।
 ਇਤ ਤਨ ਸਭ ਕਛੁ ਤੁਰਤ ਪਕਾਇਆ ।
 ਝੰਡੇ ਸਿਰ ਤੇ ਲੀਨ ਉਠਾਇ ।
 ਚਲ ਭਾਈ ਮੈਂ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਲੇ ਆਇਉ ਸੰਗੁ ।
 ਜਹਿ ਬੈਠੇ ਬੇ ਪੁਰਖ ਅਭਗੁ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿ ਹੋ ਕਰਤਾਰੁ ।
 ਨਾਨਕ ਬੋਲੇ ਸਤਿ ਕਰਤਾਰੁ ।

ਝੰਡੇ ਜਾਨਿਉ ਇਹ ਇਸ ਬਾਕੁ ।
 ਝੰਡੇ ਭੀ ਤਬਿ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖ ।
 ਫੁਨ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਗੁਰ ਆਗੈ ਧਰੈ ।
 ਨਿਮ੍ਹੁ ਹੋਇ ਅਤ ਪਾਇਨ ਪਰੈ ।
 ਗੁਰ ਬੋਲੇ ਆ ਝੰਡਾ ਭਾਈ ।
 ਇਹ ਕਿਆ ਮੁਖ ਤੇ ਦੋਹ ਬਤਾਈ ।
 ਤੁਮ ਨਮਿਤ ਕਛੁ ਭੋਜਨ ਲਿਆਇਉ ।
 ਕੰਦ ਮੂਲ ਫਲ ਗਰਹਿ ਤੇ ਪਾਇਉ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਜਾਣੈ ।
 ਮੈ ਨਹੀ ਜਾਣੈ ਤੂ ਤੋ ਜਾਣੈ ।
 ਇਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੂ ਕਤ ਤੇ ਲਿਆਇਆ ।
 ਪਰਮੇਸਰ ਜਿਤ ਮੋਹ ਪਠਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਤੂ ਜਾਨਤ ਤਾਹਿ ।
 ਝੰਡੇ ਭਾਖਿਉ ਸਭ ਘਟਿ ਮਾਹਿ ।
 ਚੀਟੀ ਪਸੂ ਪਛਾਨਤ ਤਾਹਿ ।
 ਏ ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਤੇ ਮਾਨੁਖ ਆਹਿ ।
 ਗੁਰ ਹਸ ਕਹਿਆ ਕਦ ਕਾ ਜਾਣੈ ।
 ਜਾਸ ਭੇਵ ਨਹੀ ਭੇਦ ਪਛਾਣੈ ।
 ਸੁਣ ਸੁਣ ਮਨ ਧਾਰਾ ਅਨੁਮਾਨੁ ।
 ਝੰਡੇ ਕਹਾ ਕਹਿਆ ਨਾ ਸਕਾ ਪਛਾਨੁ ।
 ਪਹਿਲੇ ਕਛੁ ਮੁਖ ਅਚੀਏ ਦੇਵੁ ।
 ਪਾਛੈ ਚਰਚਾ ਕੀਚੇ ਭੇਵੁ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਰਹਿਆ ਨ ਗਇਆ ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਇਨ ਸਿਖ ਨੇ ਸਚ ਕਹਿਆ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਭੋਜਨ ਖਾਇ ਖਿਲਾਇ ।
 ਚਰਚਾ ਤੋ ਕਤ ਭਾਗਤ ਨਾਹਿ ।
 ਨਾਨਕ ਬਿਗਸਯੋ ਦੇਖੇ ਬਾਲਾ ।
 ਕਹੁ ਬਾਲਾ ਸੁਨ ਦੀਨ ਦਿਆਲਾ ।
 ਜੈਸਾ ਜਿਸ ਕੋ ਆਦ ਸੁਭਾਇ ।
 ਪ੍ਰਾਨ ਜਾਇ ਪੈ ਉਹ ਨਹੀ ਜਾਇ ।

ਗੁਰ ਭੰਡੇ ਕੋ ਕਹਿਓ ਜਾਉ ।
 ਅਪਨੇ ਮੀਤ ਬੋਲ ਲੇ ਆਉ ।
 ਭੰਡਾ ਕਹਿ ਕਛੁ ਤੁਮ ਮੁਖ ਪਾਵੋ ।
 ਮਾ ਜਾ ਬੇਗ ਤਾਹਿ ਲੇ ਆਵੋ ।
 ਗੁਰ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਪਵਨ ਅਹਾਰੀ ।
 ਕੈ ਕੋਊ ਸੰਤ ਹੋਇ ਸੁਭ ਕਾਰੀ ।
 ਤਾ ਕੈ ਕਰਤੇ ਅਚੈ ਦਿਆਲ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਾਚੇ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਖਿਆਲ ।
 ਭੰਡਾ ਕਾਰ ਪਾਚੈ ਦਿਨ ਭਾਗੁ ।
 ਇਕ ਦੋ ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਲਾਗੁ ।
 ਹੁਕਮ ਪਾਇ ਤਿਨ ਪਾਚੈ ਕੀਨ ।
 ਇਕ ਉਠਾਇ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀਨ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਮੈ ਤੋ ਨਹੀ ਖਾਉ ।
 ਜਬ ਲਗੁ ਤੁਮ ਮੁਖ ਮੈ ਨਹੀ ਪਾਉ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਭੋਜਨ ਤੂੰ ਪਾਇ ।
 ਹਮ ਭੀ ਅਚੈ ਜੁ ਇੰਦ੍ਰ ਆਇ ।
 ਜਾ ਭੰਡਾ ਰਾਜਿ ਤੂੰ ਲਿਆਈਐ ।
 ਇਕਠੇ ਹੋਇ ਤਬ ਭੋਜਨ ਪਾਈਐ ।
 ਬਚਨ ਪਾਇ ਭੰਡਾ ਤਬ ਧਾਇਆ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਕੋ ਖੋਜਤ ਪਾਇਆ ।
 ਭੰਡਾ ਕਹਿ ਮੈ ਖੋਜਤੁ ਤੋਹਿ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਕਹੁ ਗਿਆ ਕਹੁ ਮੋਹੁ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਜਿਸ ਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੈ ।
 ਸੋ ਗੁਰੁ ਆਇ ਚਲ ਪਗ ਪਰੈ ।
 ਸੈਨ ਕਹੈ ਉਹ ਹਮ ਮਰ ਖਾਰੁ ।
 ਪੂਰਬ ਉਸ ਕਾ ਹਮਰਾ ਪਿਆਰੁ ।
 ਭੰਡਾ ਕਹਿ ਮੁਝ ਲਖਿਉ ਨ ਜਾਇ ।
 ਤੇਰੇ ਮੀਤ ਕਵਨ ਬਿਧ ਆਹਿ ।
 ਸੈਨ ਕਹੈ ਤੂ ਆਪੇ ਜਾਨੇ ।
 ਹਮ ਅਰ ਉਹ ਜਬ ਮਿਲੈ ਸੁ ਗਿਆਨੇ ।

ਝੰਡਾ ਕਹੈ ਬੇਗ ਤੁਮ ਚਲੋ ।
 ਸਾਧ ਭਗਤ ਸਿਉ ਮਨ ਕਰ ਮਿਲੋ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਮਨ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਅਬ ਲੋ ਲਖੀ ਨ ਕਿਨ ਮੁਝ ਭਾਰਾ ।
 ਅਬ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਕੋ ਆਇਆ ।
 ਮੋਹਿ ਬਸ ਨਿਹ ਤਿਸ ਕੋ ਮਨ ਭਾਇਆ ।
 ਭਾਈ ਝੰਡਾ ਅਬ ਤੂ ਜਾਇ ।
 ਕਲ ਕਰੇਗੇ ਦਰਸਨ ਆਇ ।
 ਝੰਡਾ ਕਹਿ ਉਹ ਕੁਛ ਨਾ ਖਾਹਿ ।
 ਤੁਮਰੇ ਮੁਖ ਬਿਨ ਮੋਲੇ ਨਾਹਿ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਮਨ ਮਹਿ ਨਹਰਾਈ ।
 ਚਲ ਝੰਡਾ ਜੋ ਤੁਧ ਚਿਤ ਭਾਈ ।
 ਮੀਤ ਮੀਤ ਪੁਭ ਜੀ ਪੈ ਆਏ ।
 ਦੋਨੋ ਆ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ।
 ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਦੰਊ ਆ ਕਰੀ ।
 ਸਤਿ ਕਰਤਾਰ ਕਹਿਉ ਗੁਰ ਹਰੀ ।
 ਆਉ ਪੁਰਾਤਨ ਯਾਰ ਹਮਾਰੇ ।
 ਝੰਡਾ ਕਹਿ ਤੁਮ ਅਬ ਪਗ ਧਾਰੇ ।
 ਇਹ ਹੈ ਕਬ ਕੇ ਮੀਤ ਤੁਮਾਰੇ ।
 ਫੁਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਕ ਉਚਾਰੇ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਤੇ ਪੂਛਿਉ ਝੰਡਾ ।
 ਤੁਮਰੇ ਚਿਤ ਕਾ ਉਤਰੇ ਕੰਡਾ ।
 ਝੰਡਾ ਪੂਛਾ ਸਚ ਕਹੁ ਭਾਈ ।
 ਮੁਕਰ ਪੜਾ ਮੈ ਜਾਨ ਨਾਹੀ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਫਨ ਤਾ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਤੈ ਤੇ ਭੇਉ ਸਕਲ ਮੈ ਦਇਉ ।
 ਅਬ ਕਿਉ ਮੁਕਰੇ ਇਸ ਨਾ ਆਇ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਕਹੈ ਕੋ ਪਤਾ ਬਤਾਇ ।
 ਤਪਾ ਜੁ ਹਮ ਕੋ ਦੇਇ ਨਿਸਾਨੀ ।
 ਮਨ ਤਨ ਤਬ ਨਿਸਚੈ ਜੀ ਜਾਨੀ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਇਦ੍ਰ ਸੈਨ ।
 ਭੰਡੇ ਸੁਨੇ ਨ ਐਸੇ ਬੈਠ ।
 ਤੂੰ ਤੇ ਜਾਤ੍ਰੇ ਸਿਮਰ ਹੈ ਭਾਈ ।
 ਵਾ ਦਿਨ ਕੀ ਸੁਧਿ ਤੋਹਿ ਕਿ ਨਾਹੀ ।
 ਤੁਮ ਹਮ ਦਾਸੁ ਨ ਜਨਕ ਕੇ ਆਹੇ ।
 ਤੇਤੇ ਮੈ ਨਿਸ ਦਿਨ ਹਰ ਧਿਆਏ ।
 ਰਾਇ ਜਨਮ ਤਬ ਸਾਗ ਉਠਾਇਆ ।
 ਹੇਤ ਹੰਸ ਨੀਲੋ ਭਰਮਾਇਆ ।
 ਹੰਸ ਕਹੇ ਹੰਸਨੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਮੇਰੀ ਕਤ ਤੇਰੀ ।
 ਹਮੁ ਤੁਮ ਕੇ ਕਬ ਝੂਠ ਕਹਾਇਆ ।
 ਸਾਖ ਅਸਤ ਦਈ ਤਿਤ ਠਾਇਆ ।
 ਹਮ ਨ ਥੇ ਤਬ ਥੇ ਪ੍ਰਵਾਹੁ ।
 ਹਮਰੇ ਗੁਰ ਹੈ ਅਗਮ ਅਥਾਹਿ ।
 ਤਬ ਗੁਰ ਹਮੁ ਤੁਮ ਐਸੇ ਕਹਿਉ ।
 ਜਨਮ ਫੇਰ ਤੁਮ ਲਹਿਨਾ ਰਹਿਉ ।
 ਕਾਹੇ ਕੇ ਮੁਖ ਝੂਠੇ ਬਖਾਨਾ ।
 ਪੂਜੇ ਮੂਰਤ ਸਗਨ ਪਛਾਨਾ ।
 ਹਮ ਸਭ ਕੇ ਮਿਲ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਈ ।
 ਅਬ ਹਸ ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਕਿਤ ਥਾਈ ।
 ਜਨਕ ਕਹਿਉ ਚਿੰਤਾ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ।
 ਭਗਤ ਤੁਮਾਰੀ ਮੈ ਛਿਨ ਮਾਹੀ ।
 ਪੁਰਨ ਪੁਰਖ ਮਿਲੈਗੇ ਆਇ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਸੇ ਤੂੰ ਮੈਂ ਜਪਾਇ ।
 ਕੀਤੇ ਕੇ ਜਾਨੈਗਾ ਨਾਹੀ ।
 ਕਰਨਹਾਰ ਰਾਖੇ ਚਿਤ ਮਾਹੀ ।
 ਕਲ ਮੈ ਤੁਮਰਾ ਹੋਇ ਉਧਾਰੋ ।
 ਉਰੈ ਨਹੀ ਉਹਿ ਮਨ ਮਹਿ ਧਾਰੋ ।
 ਤੁਮ ਸੰਗੁ ਉਧਰੈਗੇ ਬਹੁ ਲੋਕ ।
 ਕਲ ਮੈ ਕੀਰਤ ਕਰੈ ਨਿਸ਼ੇਕੁ ।

ਇਹ ਬਾਨੀ ਜਬ ਜਨਕ ਸੁਨਾਈ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਸਭਨਿ ਸਾਤ ਮਨ ਆਈ ।
 ਲਾਲੂ ਨੂ ਜਨਮ ਮਛ ਕਾ ਲੀਆ ।
 ਤਿਸ ਉਬਾਰ ਕਰਤੇ ਨੇ ਕੀਆ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਸੁਨਿ ਏਕ ਨਿਸਾਨੀ ।
 ਅਉਰ ਪੂਛ ਜੋ ਤੁਮ ਮਨਿ ਆਨੀ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਕਹੈ ਹਮ ਬਲੇ ਨਾਹਿ ।
 ਅਬ ਕਹੁ ਜੀ ਕਿਆ ਤੋ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਮੋਰ ਮਨੋਰਥ ਦਿਹੈ ।
 ਤੁਮ ਹਮ ਤਬ ਭੀ ਇਕਠੇ ਰਹੈ ।
 ਇਕੈ ਤ ਹਮ ਕੋ ਤੁਮ ਸੁ ਉਧਾਰੈ ।
 ਕੈ ਤੁਮ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਉਬਾਰੈ ।
 ਸੈਨ ਕਹੈ ਮੈ ਜਾਨੈ ਸਹੀ ।
 ਤੇਰ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਰਹੀ ।
 ਅਬ ਤੁਮ ਝੰਡਾ ਕਾ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ।
 ਮੇਰੀ ਬਿਨਤੀ ਹਿਰਦੇ ਧਰੈ ।
 ਸੁਨ ਹੋ ਭਾਈ ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ।
 ਹਮ ਇਤ ਅਏ ਤੋ ਹਿਤ ਗੈਨੁ ।
 ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਥਾ ਇਹ ਬਾਕੁ ।
 ਸੇ ਹਮ ਪੂਰਾ ਕੀਨਾ ਝਾਕੁ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਕਹੈ ਤੂ ਬਚ ਕਾ ਪੂਰਾ ।
 ਤੂ ਨਾਨਕ ਸੂਰਿਨ ਸਿਰ ਸੂਰਾ ।
 ਜੋ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤੁਮ ਕਹੈ ।
 ਸੇ ਮੈ ਸਿਰ ਮਾਥੇ ਪਰ ਸਹੈ ।
 ਇਹ ਖਟ ਖਟ ਮੁਹਿ ਖੁਸੀ ਨ ਆਵੈ ।
 ਆਗੇ ਜੋ ਤੁਮਰੇ ਮਨ ਭਾਵੈ ।
 ਹਮ ਕੋ ਤੁਮਰੇ ਸੰਗ ਹੈ ਕਾਮੁ ।
 ਤੂ ਪੂਰਨ ਹੈ ਆਤਮੁ ਰਾਮੁ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਫੁਨ ਬਾਕ ਉਚਾਰੈ ।
 ਝੰਡੇ ਕਾ ਕਛੁ ਕਰੇ ਪਿਆਰੈ ।

ਨਾਨਕ ਭਣਿਉ ਤੋਹਿ ਰਜਾਇ ।
 ਭੰਡੇ ਕੇ ਤਬ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਗੁਰ ਜੀ ਕਹੇ ਸੁਣ ਭੰਡਾ ਕੀਜੈ ।
 ਅਪਨੋ ਜਨਮ ਸਫਲ ਕਰ ਲੀਜੈ ।
 ਭੰਡਾ ਕਹਿ ਨਾ ਜਾਨੈ ਭੇਵੁ ।
 ਕਿਆ ਆਗਿਆ ਕਰਤੇ ਗੁਰਦੇਵੁ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚੁ

ਰਾਮਕਾਲੀ ਮ: ਪ
 ਈਧਨ ਤੇ ਬੇਸੰਤਰੁ ਭਾਗੈ ।
 ਸਾਟੀ ਕਉ ਜਲੁ ਦਿਹਿ ਦਿਸ ਤਿਆਗੈ ।
 ਉਪਰਿ ਚਰਨ ਤਲੇ ਆਕਾਸੁ
 ਘਟਿ ਮਹਿ ਸਿੰਧ ਕੀਉ ਪਰਗਾਸੁ ।੧।
 ਐਸਾ ਸਮਰੰਬੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ।
 ਆਨ ਪਹਰ ਮਨ ਤਾ ਕਉ ਜਾਪੁ ।੧।
 ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਸਰੈ ਜੀਆ ਭਗਤਨ ਕੈ
 ਇਹ ਬਿਧ ਸਮਝ ਨਿਰੰਜਨ ਧਿਆਇ ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਭੰਡਾ ਮਿਟ ਜਾਇ ।
 ਮੈ ਬਾਦੀ ਅਤਿ ਦੀਨ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਮਰੈ ਕੁਟੰਬ ਜੁ ਤਿਆਗੈ ਕਾਰਾ ।੧।

ਭੰਡਾ ਵਾਚੁ—

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚੁ—

ਪ੍ਰਥਮੇ ਮਾਖਨ ਪਾਛੈ ਦੂਧ ।
 ਮੈਲ ਕੀਨੋ ਸਾਬਨੁ ਸੂਧੁ ।
 ਭੈ ਤੇ ਨਿਰਭਉ ਡਰਤਾ ਫਿਰੈ ।
 ਹੋਦੀ ਕਉ ਅਣਹੋਦੀ ਹਿਰੈ ।੨।
 ਹੋ ਭੰਡਾ ਕਹਿ ਉਹ ਗੁਰਜ ਬਸਤ ਹੈ ।
 ਭੁਮ ਕਿਰਪਾ ਬਿਨ ਨਾਹਿ ਦਿਸਤ ਹੈ ।੧।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚੁ—

ਦੇਹੀ ਗੁਪਤ ਬਿਦੇਹੀ ਦੀਸੈ ।
 ਸਗਲੇ ਸਾਜਿ ਕਰਤ ਜਗਦੀਸੈ ।
 ਸੰਤ ਸਭਾ ਮਿਲਿ ਕਰਹੁ ਬਖਿਆਨ ।
 ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤਰ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਕੋ ਕਹੈ ਅਦਿਸਟ ।
 ਅਦਿਸਟਿ ਮਾਨ ਭੂਲੀ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ ਬੀਚਾਰੇ ਕੋਇ ।
 ਨਾਨਕ ਤਾਂ ਕੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਹੋਇ ।੪੧।
 ਝੰਡਾ ਕਹਿ ਮੈ ਅਰਥ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਇਹ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਇਸ ਕਾ ਸਾਰਸ ਏਹੁ ।
 ਬਿਲਮ ਨ ਕਰੇ ਨਾਮੁ ਜਪ ਲੇਹੁ ।੧।
 ਬਾਲ ਜੁ ਰਹਿਤਾ ਗਰਭੁ ਮੰਝਾਰੁ ।
 ਤਿਸ ਕਾ ਏਕੋ ਨਾਮ ਅਧਾਰੁ ।
 ਸਬਦ ਸੁਨਤ ਬਾਢੀ ਮਨ ਡਰਾ ।
 ਮੈ ਤੋ ਉਤਰ ਬਹੁਤਾ ਕਰਾ ।
 ਹੋ ਗੁਰ ਬਖਸੇ ਮੋਰ ਗੁਨਾਹਿ ।
 ਜੋ ਭਲਾ ਹੋ ਤੁਮਰਾ ਆਹਿ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਕਹਿ ਭੈ ਨਾ ਕਰੀਏ ।
 ਹਮ ਹਿਤ ਆਏ ਚਿਤ ਲੈ ਧਰੀਏ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਝੰਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ।
 ਆਗੇ ਰਾਖੇ ਮਨ ਅਹਿਲਾਦੁ ।
 ਤੀਨੋ ਲਾਗੇ ਰੋਟੀ ਖਾਨ ।
 ਅਰਧ ਰਾਤ ਤਬ ਬੀਤੀ ਜਾਨੁ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਧਾ ਪਾਇਆ ।
 ਆਧਾ ਝੰਡੈ ਕੇ ਖਿਲਵਾਇਆ ।
 ਲੇ ਝੰਡਾ ਇਹ ਹਿਤ ਸੋ ਖਾਇ ।
 ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਨ ਲੀਨ ਮੁਖ ਪਾਇ ।
 ਜਬ ਕਛੁ ਮੁਖ ਮੇਲਿਉ ਲੇ ਬਾਢੀ ।
 ਸੂਧ ਨ ਰਹੀ ਅੰਤਰਿ ਸੂਧ ਜਾਗੀ ।
 ਝੰਡਾ ਤਦਿ ਬਿਦੇਹੁ ਹੋਇ ਗਇਆ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਤਬ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿਆ ।
 ਹੋ ਗੁਰ ਕਰਨਾ ਥਾ ਕਛੁ ਅਉਰ ।
 ਬਾਢੀ ਭਇਉ ਅਉਰ ਤੇ ਅਉਰ ।

ਇਸ ਕੋ ਕਬ ਮੰਜੀ ਬੈਠਾਵੈ ।
 ਇਹ ਬਿਦੇਹਿ ਸੁਧ ਮੈ ਕਬਿ ਆਵੈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨੀਏ ਰੇ ਬਾਲਾ ।
 ਕਿਤਨੀ ਰੈਨ ਰਹੀ ਇਹ ਕਾਲਾ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੇ ਜਾਮ ਇਕ ਰੈਨੁ ।
 ਕੁੰਭ ਲਿਆਉ ਭਰ ਗੁਰ ਕਹਿ ਬੈਨੁ ।
 ਬਾਲਾ ਦਉਰ ਕੁੰਭ ਕਰ ਲਿਆਇਆ ।
 ਅਪਨੇ ਗੁਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਆ ।
 ਫੁਨ ਨਲਾਇਉ ਝੰਡਾ ਤਾਹਿ ।
 ਦਉੜ ਗਹੇ ਝੰਡਾ ਸੁਧ ਪਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਹੁ ਝੰਡਾ ਭਾਈ ।
 ਤੇਰੀ ਗਤ ਤੂੰ ਜਾਨੈ ਸਾਈ ।
 ਮੁਝ ਗਰੀਬ ਕੋ ਪੁਛੇ ਕਹਾ ।
 ਮੈ ਅਧੀਨ ਕਛੁ ਭੋਉ ਨ ਲਹਾ ।
 ਝੰਡੇ ਤੁਝ ਮੰਜੀ ਬੈਠਾਵੈ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਜੀ ਜੋ ਤੁਝ ਕੋ ਭਾਵੈ ।
 ਗੁਰ ਦਿਆਲ ਹੋ ਮੰਜੀ ਦਈ ।
 ਇੰਦ੍ਰਸੈਨ ਸੁਖ ਪਾਇਉ ਸਹੀ ।
 ਇਸੀ ਕਿਰਤ ਮੈ ਭਈ ਪਰਭਾਤੁ ।
 ਰਾਜਾ ਪੈ ਜਾ ਪਹੁਚੀ ਬਾਤ ।
 ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਕੋ ਕਿਨੂ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਏਕ ਤਪਾ ਇਸ ਠਾ ਹੈ ਆਇਆ ।
 ਤਿਨ ਝੰਡਾ ਮੰਜੀ ਬੈਠਾਇਆ ।
 ਬਿਨ ਮੈ ਅਉਰ ਭਇਉ ਚੰਗੁ ਲਾਇਆ ।
 ਰਾਇ ਕਹਉ ਤਾ ਕੇ ਲੋ ਆਉ ।
 ਕਉਨ ਤਪਾ ਮੈ ਦੇਖੋ ਭਾਉ ।
 ਏ ਪਾਚੋ ਬੈਠੇ ਥੇ ਜਹਾ ।
 ਦਉੜ ਨਫਰ ਆ ਪਹੁਚੇ ਤਹਾ ।
 ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਦੇ ਪਾਇਕ ਆਏ ।
 ਕਉਨ ਤਪਾ ਤਿਸ ਰਾਇ ਬੁਲਾਏ ।

ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਤਿਨ ਕੋ ਤਦ ਕਹਾ ।
 ਚਲੋ ਸਾਥ ਮੈ ਤੁਮਰੇ ਤਹਾ ।
 ਚਲੋ ਰਾਇ ਕੀ ਨਿਸਾ ਕਰਾਉ ।
 ਤੁਮ ਚਿਤ ਲਿਆਉ ਨ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਤਿਨ ਸੰਗ ਸਿਧਾਇਆ ।
 ਰਾਜਾ ਕੋ ਆ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
 ਰਾਜਾ ਤਾ ਕੋ ਆਦਰ ਕੀਨੁ ।
 ਕਛੁ ਕਹਿਨਾ ਸੋ ਕਹੋ ਪ੍ਰਬੀਨੁ ।
 ਇਹ ਪਾਇਕ ਥੇ ਤੁਮਹਿ ਪਠਾਏ ।
 ਇਤ ਕਾਰਨ ਹਮ ਤੁਮ ਪੈ ਆਏ ।
 ਕਹਾ ਕਰੋਗੇ ਇਤ ਆ ਸਾਧ ।
 ਉਨ ਕੀ ਗਤ ਹੈ ਪਰਮ ਅਗਾਧ ।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਮੈ ਭੀ ਸੁਨ ਪਾਇਆ ।
 ਝੰਡਾ ਤਿਨ ਮੰਜੀ ਬੈਠਾਇਆ ।
 ਹਉ ਭੀ ਤਿਨ ਕੋ ਦੇਖਾ ਚਾਹੈ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਕਹੇ ਸੁਨੀਏ ਨਰ ਨਾਹੈ ।
 ਇਕ ਦੇਖਨ ਮੈ ਹੋਵੈ ਬੁਰਾ ।
 ਏਕ ਪੇਖਨ ਮੈ ਹੋਵੈ ਭਲਾ ।
 ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜਾ ਮੈ ਗੁਨ ਹੋਇ ।
 ਤਿਤ ਬਿਧ ਜਾਇ ਦੇਖੀਐ ਸੋਇ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਭਗਤੀ ਸੁਤ ਰਾਇ ।
 ਅਤ ਹਿਤ ਸੋ ਰਾਖੇ ਤਿਸ ਭਾਇ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਤਬ ਰਾ ਕੋ ਕਹੈ ।
 ਬਲ ਸੋ ਦਰਸਨ ਸੁਖ ਨ ਚਹੈ ।
 ਸਾਧੂ ਪੈ ਉਨ ਜਾਈਐ ਆਪ ।
 ਚਰਨੋ ਚਲ ਮੋਟੇ ਭੈ ਤਾਪੁ ।
 ਸਾਥ ਲੀਜੀਐ ਸੁਭ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ।
 ਤਾ ਤੇ ਮਿਟਹੈ ਸਗਲ ਬਿਆਧੁ ।
 ਜਿ ਬਿਧ ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਕਹੁ ਦੀਨ ।
 ਰਾਜਾ ਜੀ ਸੋਈ ਬਿਧ ਕੀਨ ।

ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਕੋ ਲੀਨਾ ਸਾਥੁ ।

ਆ ਦੋਖੋ ਨਾਥੋ ਕੇ ਨਾਥੁ ।

ਆਵਤ ਹੀ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਾਗੁ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਪਾਦੀਐ ਵਡਭਾਗੁ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਤਬ ਥਾਪੀ ਦੀਨੀ ।

ਫੁਨ ਮੁਖ ਤੇ ਕਛੁ ਭਾਖਾ ਕੀਨੀ ।

ਏਕੋ ਰਾਜ ਦੀਆ ਸੁਧੁ ਸੈਨੁ ।

ਅੰਜਨ ਗਿਆਨ ਲਇਓ ਤਿਨ ਠੈਨੁ ।

ਮਿਟੈ ਅੰਧਯਾਰ ਤਜੇ ਬਿਕਾਰਾ ।

ਐਸਾ ਸਾਹਿਬ ਮੀਤ ਹਮਾਰਾ । ੧ ।

ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਏਹ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ।

ਏਕੋ ਰਾਜ ਦੀਆ ਛਿਤ ਕਾਰੀ ।

ਅਠ ਦਸ ਰਾਜੇ ਰਈਅਤ ਕੀਨੋ ।

ਸੇਵ ਕਰੈ ਸਭ ਮਨ ਤਨ ਭੀਨੋ ।

ਐਸੀ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ।

ਗੁਰਮਤ ਉਪਜੀ ਰਿਦੇ ਬੀਚਾਰੀ । ੨ ।

ਸਉ ਟਾਪੂ ਕਾ ਰਾਜ ਤੁਮਾਰਾ ।

ਤੀਨਦੀਪ ਤੁਮ ਚਰਿਨ ਪੁਜਾਰਾ ।

ਸਭ ਭੂਪਨਿ ਤੇ ਤੁਮ ਹੋ ਉਚੇ ।

ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਤੂ ਤ ਨਿਰਮਲ ਸੂਚੇ । ੩ ।

ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਇਹ ਸੰਗੁ ਤੁਮਾਰਾ ।

ਕਰਨਹਾਰ ਆਪੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ।

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਆਪੁ ਦਿਆਲਾ ।

ਤਿਸ ਸਰਬ ਸੁਖ ਮਿਟੈ ਜੰਜਾਲਾ । ੪ । ੧ ।

ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਕੇ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭਾਉ ।

ਤੀਨ ਦੀਪ ਕੋ ਕੀਨੋ ਰਾਉ ।

ਸਭ ਰਾਜੇ ਤਿਸ ਸੇਵ ਕਮਾਵੈ ।

ਇਕ ਛਿਤ ਰਾਜ ਕਰੈ ਗੁਰ ਧਿਆਵੈ ।

ਬਡੇ ਬਲੀ ਜੋ ਸਤ ਦਸ ਰਾਇ ।
 ਬਿਨ ਸ੍ਰਮ ਸਭ ਪਦ ਲਾਗੇ ਆਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨੀਏ ਹੇ ਰਾਉ ।
 ਝਡੇ ਸਿਉ ਰਖੀਉ ਬਹ ਭਾਉ ।
 ਹਾਥ ਜੋਰ ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਦੇਉ ।
 ਜੋ ਤੁਮ ਭਾਇ ਰਾਜ ਇਹੁ ਲੇਉ ।
 ਮੈ ਚਰਨੋ ਸੰਗ ਲਾਗਾ ਫਿਰੋ ।
 ਇਹ ਦੁਤਰ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤਰੋ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੂੰ ਦੋਉ ਕਮਾਉ ।
 ਰਾਜ ਜੋਗ ਕਾ ਤੋ ਘਰ ਨਾਉ ।
 ਰਾ ਝੰਡਾ ਦੇਉ ਪਗ ਲਾਗੇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਹਮ ਦੇਖੈ ਆਗੇ ।
 ਹਮ ਕੋ ਇਕ ਕਰਤਾਰ ਪਠਾਇਆ ।
 ਤੁਮ ਤੀਨੋ ਹਿਤ ਇਤ ਕੋ ਲਿਆਇਆ ।
 ਰਾਜਾ ਧੀਰਜ ਧਰਿਉ ਨ ਗਇਉ ।
 ਇਤ ਰਹੀਐ ਚਰਨੋ ਪੜਿ ਰਹਉ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਭੀ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨੁ ।
 ਏਕ ਮਾਸ ਰਹੀਐ ਹਿਤ ਚੀਨੁ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਹ ਰਹੇ ਮਹੀਨਾ ।
 ਖੁਜੀ ਦੀਨ ਆਗੇ ਚਿਤ ਕੀਨਾ ।
 ਸਭਸੁ ਦੇਸਿ ਆ ਦੀਖਿਆ ਲੀਨੁ ।
 ਮੁਕਤ ਪਦਾਰਥ ਤਿਨ ਗੁਰ ਦੀਨ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਕੋ ਅਤਿ ਕਰ ਭਾਇ ।
 ਮਧੂ ਬੈਨ ਪੁਰ ਧਰੋ ਪਾਇ ।
 ਖਾਢੀ ਰਾਜਾ ਤਰੇ ਸੁਜਾਨੁ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੇ ਰਾਖੇ ਮਾਨੁ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ । ੪੨ ।

43. ਸਾਖੀ : (ਸਿਲਮਿਲ ਦੀਪ)

ਮਧੁਬੈਨ¹ ਕੋ ਸਿਖ² ਕੀਉ³ ਸੁਨਿਉ⁴ ਸਗਲ⁵ ਨਰੇਸੁ⁶ ।
ਸੁਧੂ⁷ ਸੈਨ ਸਿਰ⁸ ਮਾਨਿਉ⁹ ਸਤਗੁਰ¹⁰ ਕੇ¹¹ ਉਪਦੇਸੁ ।੧।

ਚਉਪਈ—

ਸਿਲਮਿਲ ਦੀਪ ਚਲੇ ਗੁਰਦੇਵ ।
ਸਾਗਰ ਪੰਥ ਰਮੇ ਨਹੀ ਭੇਵ ।
ਜਿਉ ਜਿਉ ਉਸ ਧਰਤੀ ਪੈ ਚਲਿ ਜਾਏ ।
ਪਗੁ ਨ ਭਿਜੈ ਤਿਉ ਸਤਿਗੁਰ ਧਾਏ ।
ਜਿਤ ਚਿਤ ਹੋਇ ਤਿਤ ਬੈਠੇ ਰਹੈ ।
ਧਿਆਨ ਖੁਲੈ ਆਗੈ ਖੋ ਚਹੈ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਜਲਚਰ ਦਰਸਨਿ ਆਏ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਦਰਸਨਿ ਪਾਏ ।
ਏਕ ਏਕ ਕੀ ਦੇਹਿ ਅਪਾਰ ।
ਇਕ ਤੇ ਇਕ ਬਡੋ ਬਿਕਾਰੁ ।
ਮਕੁਨ ਨ ਹੁਨਾ ਨਾ ਭਖ ਵਿਆਲਾ ।
ਸਉ ਜੰਜਨ ਤਨ ਪਰਮ ਬਿਜਾਲਾ ।
ਐਸੇ ਏਕ ਤਿਨੋ ਖੋਜਾਹੀ ।
ਏਕਨ ਕੇ ਡਰਤੇ ਪਿੰਡ ਰਾਹੀ ।
ਗੁਰੂ ਬਿ ਲੋਕ ਟਰਤ ਨਹੀ ਟਾਰੇ ।
ਮਨ ਹਰਖਤ ਸਭ ਭਏ ਖੁਸਾਲੇ ।
ਤਿਨ ਤੀ ਓਟ ਨ ਦੇਖੀਏ ਬਾਰੀ ।
ਮਗਨ ਭਏ ਗੁਰ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰੀ ।

¹ਅ. ਦ. ਸੁੰਦਰ ਸੈਨ

²ਅ. ਦ. ਸਿਖੂ

³ਅ. ਦ. ਕੀਯੋ

⁴ਅ. ਦ. ਸੰਨਯੋ

⁵ਅ. ਦ. ਸਗਲ

⁶ਅ. ਦ. ਨਰੇਸ

⁷ਅ. ਦ. ਮਧੁਰ ਬੈਨ

⁸ਅ. ਦ. ਸਿਰ

⁹ਅ. ਦ. ਮਾਨਿਯੋ

¹⁰ਅ. ਦ. ਸਤਿਗੁਰ

¹¹ਅ. ਦ. ਕੋ

ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਕੀਨਾ ।

ਪ੍ਰੇਮ ਸਦੀ ਚਿਤ ਚਰਨਨਿ ਦੀਨਾ ।

ਮੂਰਤ ਧਰ ਬਾਰੀ ਸਸੁ ਆਏ ।

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਲਪਟਾਏ ।

ਉਸਤਤਿ ਕਰਿ ਪੁਨ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ।

ਚਲੇ ਧਾਮ ਕੇ ਕੀਰਤ ਗਾਏ ।

ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ਕਛੁ ਕਹੈ ।

ਇਸ ਕਰਤੇ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਅਹੈ ।

ਇਹ ਲਹਿਰੈ ਪਰਬਤ ਜਿਉ ਚਲੈ ।

ਹਮ ਸਿਉ ਦੂਰ ਬਾਰ ਸਿਉ ਮਿਲੈ ।

ਇਹ ਅਨੰਤ ਬਡੇ ਤਨ ਧਾਰੀ ।

ਮਛੁ ਕਛੁ ਉਰਗਾ ਜਲਚਾਰੀ ।

ਇਹ ਕੋ ਹਮਰੇ ਨਿਕਟ ਨ ਆਇ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਇਹੀ ਖੁਦਾਇ ।

ਪੰਚ ਮਾਸ ਤਬ ਕੀਨੋ ਸੈਲ ।

ਕਬ ਬਨ ਮੈ ਕਬ ਸਾਗਰ ਗੋਲ ।

ਜਾ ਪਹੁਚੇ ਹੈ ਨਗਰ ਕੀਨਾਰੇ ।

ਸੁਭ ਨਾ ਬੈਠੇ ਬਨ ਮੰਡਾਰੇ ।

ਆਗੇ ਥੀ ਸੁਧ ਪਹੁਚੀ ਜਾਇ ।

ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਰਾਇਨ ਸਿਰ ਰਾਇ ।

ਅਰ ਝੰਡਾ ਮੰਜੀ ਬੈਠਾਇਆ ।

ਏਕ ਤਪੇ ਇਹ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਇਆ ।

ਸਾਤ ਦਿਵਸ ਤਹ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ।

ਕੋ ਨ ਆਇ ਡਿਨ ਕੀ ਸੁਧ ਲਹੇ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਆਗਿਆ ਪਾਉ ।

ਪੂਰ ਦੇਖੋ ਕਛੁ ਮੁਖ ਮੇਲਾਉ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਕੋ ਹਸਿ ਕਹਿਉ ।

ਭੂਪ ਲਗੀ ਚਿਤ ਮੈ ਭਰਮਾਇਉ ।

ਤੁਮ ਤੋ ਐਸੇ ਕੀਨ ਖੁਦਾਇ ।
 ਮੈ ਹਠਿ ਜਾਲੋਂ ਤੁਮ ਸੰਗ ਖਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਅਬ ਕਰ ਸੰਤੋਖ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਉਪਜੇ ਰੇਖ ।
 ਤਾਤਕਾਲ ਰਾਜਾ ਤਹਾ ਆਇਆ ।
 ਤਿਨ ਆ ਤਿਨ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ ।
 ਸੋ ਆਇਆ ਥਾ ਖੇਲ ਸਿਕਾਰੁ ।
 ਤਿਸ ਮਨ ਆਈ ਇਹ ਕਛੁ ਖਿਆਰ ।
 ਇਹ ਬਨ ਮੈ ਹੈ ਤੀਨ ਮਨੁਖ ।
 ਸੀਤ ਉਸਨ ਨਹੀ ਇਨ ਕੋ ਭੁਖ ।
 ਨਿਕਟਿ ਆਇ ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਤੁਮ ਹੋ ਤੀਨ ਕਵਨ ਇਕ ਠਾਇ ।
 ਮਾਨੁਖ ਹੈ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਉ ।
 ਚਲਾ ਜਾਇ ਹਮ ਸੋ ਕਿਆ ਚਹਿਉ ।
 ਬਨ ਮੈ ਤੁਮ ਕਿਉ ਬੈਠੇ ਆਇ ।
 ਪੁਰ ਮੈ ਠਾਕੁਰ ਦੁਆਰੇ ਜਾਇ ।
 ਹਮੇ ਗੁਰ ਬਨ ਪੁਰ ਸਮਿ ਆਹਿ ।
 ਭੁਖ ਪਿਆਸ ਕੋ ਇਸ ਦੁਖ ਨਾਹਿ ।
 ਰਾਜਾ ਪੂਛੋ ਬ੍ਰਣ ਅਤੀਤ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿ ਦੇਖੋ ਚੀਤੁ ।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਤੂ ਕਿਉ ਕਰਿ ਬੋਲੈ ।
 ਜਿਉ ਕੋਉ ਬਲੀ ਬਡੋ ਬਲ ਤੋਲੈ ।
 ਬਾਲੇ ਜਾਨਿਉ ਇਹ ਹੈ ਭੂਖਾ ।
 ਤਾ ਤੇ ਇਹ ਬੋਲਤ ਹੈ ਰੂਖਾ ।
 ਬਾਲਾ ਬੋਲੈ ਅਤਿ ਕਰਤਾਇ ।
 ਸਾਧੂ ਹਮ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਆਹਿ ।
 ਕਉਨ ਦੇਸ ਤੇ ਆਏ ਧਾਇ ।
 ਪੰਜਾਬ ਥਾਨ ਤੇ ਆਏ ਰਾਇ ।
 ਤੁਮਹੂ ਸੁਨਿਉ ਰਾਇ ਕਦਾਹੀ ।
 ਜਾਉ ਅਬ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਪਾਹੀ ।

ਰਾਜੇ ਮਨ ਮੈ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰੁ ।
 ਇਹ ਉਹੀ ਹੈ ਸੁਨਿਉ ਜੁ ਖਿਆਰੁ ।
 ਝੰਡਾ ਬਾਢੀ ਰਾ ਸੁਦ੍ਰ ਸੈਨੁ ।
 ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ ਜਿਨ ਕੀਨੇ ਐਨੁ ।
 ਰਾ ਸੁ ਕਹਿ ਸੁਨੀਉ ਰੇ ਭਾਈ ।
 ਬਿਸੀਅਰ ਦੇਸ ਦੇਖਿਉ ਆਈ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਅਬ ਉਤ ਤੇ ਆਏ ।
 ਰਾਜੇ ਮਨ ਨਿਸਚੈ ਲਖ ਪਾਏ ।
 ਬਾਲਾ ਪ੍ਰਫਿਉ ਮਨ ਕਰਿ ਭਾਇ ।
 ਨਾਮ ਤੁਮਾਰਾ ਕਿਆ ਹੈ ਰਾਇ ।
 ਸੁਨ ਭਾਈ ਮੈ ਪਾਛੈ ਕਹੈ ।
 ਨਾਮ ਤੁਮਾਰਾ ਸੁਨਿਆ ਚਹੈ ।
 ਬਾਲੇ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਹੋ ਰਾਇ ।
 ਹਮ ਤੋ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਬਤਾਇ ।
 ਇਸੇ ਜਾਨ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਸਗਲ ਗੋਇ ਜਿਨ ਗੋਇ ਸਵਾਰੀ ।
 ਮੈ ਬਾਲਾ ਇਹ ਹੈ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਮੈ ਨੇ ਸਭ ਜਾਨਾ ।
 ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਕੋ ਦੀਨ ਪ੍ਰਤਾਪਾ ।
 ਝੰਡੇ ਕੋ ਮੰਜੀ ਪਰ ਥਾਪਾ ।
 ਇਹ ਨਾਨਕ ਮਤ ਸੋਇ ਹੋਇ ।
 ਸਾਚ ਕਹੈ ਹਮਰਾ ਭਰਮ ਖੋਇ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹ ਇਹ ਸਾਚੀ ਰਾਇ ।
 ਤੂ ਭੀ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਬਤਾਇ ।
 ਮੈ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮਧੁ ਬੈਨੁ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਹਮਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮਨਿ ਚੈਨੁ ।
 ਬ੍ਰਹਮੁ ਪੁਰੀ ਯਾ ਨਗਰੈ ਕਹੈ ।
 ਈਹਾ ਸੁਰ ਜਨ ਧਰਮੀ ਰਹੈ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਇਹ ਕਉਨੈ ਦੀਖ ।
 ਸਿਲਮਿਲ ਕਹਿਤੇ ਸਭੀ ਮਹੀਪ ।

ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਇਤ ਕਿਤਨੇ ਰਾਜੁ ।

ਰਾਜ ਕਰੈ ਲ ਅਪਨੇ ਸਾਜੁ ।

ਸੁਨ ਬਾਲਾ ਇਤ ਅਨ ਦਸ ਰਾਇ ।

ਤੀਨ ਦੀਪ ਮੈ ਰਾਜ ਕਰਾਇ ।

ਬਾਲਾ ਪੂਛਾ ਤਿਨਕਾ ਨਾਉ ।

ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਮੈ ਤੋਹਿ ਸੁਨਾਉ ।

ਅਸ਼ੋਰਾ ।੧। ਪਨਾਹ ।੨। ਮਧੁਬੇਨ ।੩। ਸੂਰਾ ਸਾਰ ਕੁਵਲ ਨੈਨ ।੪।

ਅਟਕ ਘਟਕ ਸੁਧਰ ਸੈਨ ।੫। ਪਰਸ ਰਾਮ ।੬। ਨਾਚੇ ਸੁਖ ਚੈਨ ।੭।

ਮੁਖ ਸੇਭਾ ਕਾ ।੮। ਬੀਰ ਬੈਨ ।੯। ਬੁਧ ਬਬੇਕ ਬਾਲਕੁ ।੧੦। ਸਗਰਸੈਨ

।੧੧। ਨੈਨ ਜੋਤ ।੧੨। ਰਾਅ ਐਨ ।੧੩। ਬਲਸੰਘਾਰ ।੧੪। ਲਾਲ

ਚੈਨ ।੧੫। ਤਰ ਤੁਰੰਗ ।੧੬। ਅਉ ਮਗਨੀ ਰਾਇ ।੧੭।

ਅਨ ਦਸ ਰਾਜੇ ਕਹੇ ਸੁਨਾਇ ।

ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ਸੁਨੀਏ ਰਾਇ ।

ਇਨ ਰਾਇਨ ਪਤਿ ਕੋ ਹੈ ਰਾਇ ।

ਰਾਜੇ ਤਿਸ ਫਿਰ ਉਤਰ ਦੀਨ ।

ਕਵਲ ਸਭ ਉਪਰ ਚੀਨੁ ।

ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਕਤ ਅਸਤ ਬਖਾਨੇ ।

ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਰਾਣਾ ਪਹਿਚਾਨੇ ।

ਰਾਇ ਕਹੇ ਤੁਹ ਕਿਨੇ ਸੁਨਾਇਆ ।

ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਮੇਰੇ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ।

ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਮੈ ਮਾਨਤ ਨਾਹਿ ।

ਜਉਨ ਸੁਨ ਤੋ ਗੁਰਮੁਖ ਮਾਹਿ ।

ਭਾਲਾ ਕਹਿ ਆ ਤੂ ਪੂਛ ਦੇਖਿ ।

ਇਹ ਤੋ ਲਿਖਿਆ ਕਰਤੇ ਲੇਖੁ ।

ਤਬ ਘੋੜੇ ਤੇ ਉਤਰ ਖਲੋਇਆ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਇਆ ।

ਹੇ ਬਾਲਾ ਇਹ ਬੋਲਤ ਭਾਇ ।

ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਤੂੰ ਦੇਖ ਬੁਲਾਇ ।

ਕਿਆ ਅਵਾਜ ਕਿਆ ਇਨ ਕਾ ਚਾਰੁ ।

ਭਣੇ ਰਾਇ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ।

ਰਾਇ ਤਿਸੀ ਬਿਧ ਕੀਨ ਉਚਾਰ ।
 ਨਾਨਕ ਭਾਖਿਉ ਸਤ ਕਰਤਾਰੁ ।
 ਸਮਾਧ ਛਟੀ ਫੁਨ ਨੈਨ ਪਸਾਰੇ ।
 ਹੇ ਮਹੰਤ ਜੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ।
 ਰਾਇ ਦਉਤ ਜਾ ਚਰਨੀ ਲਾਗਾ ।
 ਮਧਰ ਬੈਨ ਤੂੰ ਅਤਿ ਵਡਭਾਗਾ ।
 ਆਦਰ ਸਿਉ ਰਾਜਾ ਬੈਠਾਇਆ ।
 ਨਿਮ੍ਹ ਹੋਇ ਤਿਨ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਰਾਇ ਕਹਿਉ ਚਲੀਐ ਪੁਰ ਮਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਹਮੈ ਨ ਗਰਬ ਨ ਆਹਿ ।
 ਤਉ ਭੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨਗਰ ਮੈ ਚਲੇ ।
 ਪਾਉ ਭੰਡਾਰਾ ਮੇ ਹੋਇ ਭਲੇ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚੁ --

ਬਿਲਾਵਲ ਮ: ੧

ਏਕ ਭੰਡਾਰਾ ਨਾਮ ਕਾ ਜਿਸ ਸਭ ਕਛੁ ਦੀਆ ।
 ਰੂਪ ਨੰਗ ਸਭ ਛੇਦ ਕੇ ਅਪਨਾ ਕਰ ਲੀਆ । ੧ ।
 ਐਸਾ ਨਾਮ ਨ ਛਾਡੀਐ ਸਦ ਸੰਗ ਹਮਾਰੇ ।
 ਲੇਖਾ ਕੇਇ ਨ ਪੁਛਈ ਮਨ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
 ਭੋਜਨ ਉਤਮ ਹਮ ਕੀਏ ਸੰਤਨ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ।
 ਜਲ ਉਤਮ ਰਸਨਾ ਪੀਏ ਸੰਤਨ ਅਹਿਲਾਦੁ । ੨ ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਣਿਆ ਸਾਧਨਿ ਕੈ ਸੰਗੁ ।
 ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹੁ ਏਕ ਹੀ ਹੂਏ ਨਿ ਭੰਗੁ । ੩ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿਤ ਰਜਿੰਦ੍ਰ ਜੂ ਸਭ ਝੂਠ ਪਸਾਰਾ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਮਾਨ ਸਭ ਬਿਨਸ ਜਾਇ ਬਿਰ ਏਕੰਕਾਰਾ । ੪ । ੧ ।
 ਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਚਰਨਿ ਪੁਰ ਪੜੇ ।
 ਸੋਈ ਕਰੇ ਜੁ ਆਗਿਆ ਕਰੇ ।
 ਹਮਰੇ ਆਗਿਆ ਤੁਝ ਕੋ ਦੇਹੁ ।
 ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਕੇ ਕਰਿ ਨਿਤ ਦੇਹੁ ।
 ਹਮ ਉਸ ਕੋ ਰਾਜਨ ਪਤਿ ਕੀਨਾ ।
 ਤਾ ਤੇ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹਿਉ ਚੀਨਾ ।

ਸ੍ਰਧੂ ਸੈਨ ਕੇ ਜੋ ਬਡਿ ਜਾਨੈ ।
 ਸੋ ਗੁਨ ਅਉਗੁਨ ਕੋ ਪਹੁਚਾਨੈ ।
 ਨਹੀ ਤੁਮ ਅਪਨੀ ਖੁਸੀ ਕਰੇਇ ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਹਮ ਕਹਨਾ ਹੋ ।
 ਮਧੂ ਬੈਨ ਕਹਿਉ ਹੋ ਦੇਵ ।
 ਸ੍ਰਧੂ ਸੈਨ ਕੀ ਕਰਿ ਹੈ ਸੇਵ ।
 ਉਹ ਅਬ ਹਮਰਾ ਹੈ ਪਾਤਿਸਾਹਿ ।
 ਹਮ ਉਸ ਕੇ ਰਈਅਤ ਨਿਤ ਆਹਿ ।
 ਰਾਜ ਭਾਗ ਹਮਕੋ ਗੁਨ ਨਾਹਿ ।
 ਅਪਨੇ ਪਗ ਸੋ ਕਰੇ ਨਿਬਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਕੀਨੀ ਦਇਆ ।
 ਅਟਲਿ ਰਾਜ ਤਾ ਕਾ ਅਤਿ ਭਇਆ ।
 ਮਧੂ ਬੈਨ ਫੁਨ ਕੀ ਅਰਦਾਸੁ ।
 ਜਿਉ ਤੁਮਰਾ ਤਿਉ ਤਿਸ ਕਾ ਦਾਸੁ ।
 ਆਗਿਆ ਹੋਇ ਕਉਨ ਬਿਧ ਮਿਲੈ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਜਿਉ ਹਮ ਸੋ ਖਿਲੈ ।
 ਰਾਜਾ ਗੁਰ ਕੋ ਪੁਰ ਲੋ ਆਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਬਹੁ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੁਛ ਦਿਨ ਤਹ ਰਹੇ ।
 ਖੁਸੀ ਕੀਨ ਫੁਨ ਰਮਤੇ ਭਏ ।
 ਏਹੁ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਹੋ ਗੁਰ ਚਿੰਤਾ ਕਾਟੀਐ ਚਿਤ ਕੀ ਜਾਨਨਿਹਾਰੁ ।
 ਦਾਸ ਜਿਉ ਅਉਗੁਨ ਕਰੇ ਤੁਮ ਹੋ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੁ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੪੩ ।

ਦੋਹਰਾ—

44. ਸਾਖੀ : (ਦੇਵਲੂਤ)

ਕਬ¹ ਬਨ² ,ਬ ਸਾਗਰ³ ਚਲੋਂ ਤੰਬੂ⁴ ਪਹੁੰਤੇ⁵ ਜਾਇ ।
ਦੇਵ ਲੂਤ⁶ ਪ੍ਰਚਾ⁷ ਲੀਉ⁸ ਪੁਠ ਪਗ⁹ ਪਕਰੇ ਆਇ ।

ਚਉਪਈ—

ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰੀ ਤੇ ਚਲੋਂ ਦਿਆਲੁ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਅਉ ਬਾਲਾ ਨਾਲੁ ।
ਕਬ ਬਨ ਮੈ ਕਬ ਜਲ ਪੈ ਚਲੈ ।
ਬੇਪਰਵਾਹੁ ਕਾਲ ਕੋ ਛਲੈ ।
ਦੇਵ ਲੂਤ ਪੁਰ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਇ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਮਨ ਮੈ ਬਿਗਸਾਇ ।
ਨਗਰ ਪਹਾੜੀ ਪੈ ਦਿਸ ਆਵੈ ।
ਅਤਿ ਅਨੂਪ ਛਬਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਵੈ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
ਇਹ ਪੁਰ ਆਛਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪਇਉ ।
ਆਇਆ ਹੋਇ ਤ ਦੇਖੋ ਜਾਉ ।
ਨਗਰ ਦੇਖ ਕਿਛੁ ਆਵੈ ਖਾਉ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਹਸੈ ।
ਨਗਰ ਤਿਹਾਰੇ ਚਿਤ ਮੈ ਬਸੈ ।
ਗੂਰ ਜੀ ਤੁਹਿ ਹਰਿ ਕਾ ਭਉ ਨਾਹਿ ।
ਛੇ ਬੀਸ ਦਿਨ ਕੁਛ ਖਾਇ ਨਾਹਿ ।
ਮੈ ਮੁਖ ਤੇ ਕਛੁ ਬਰਾ ਨ ਕਹਿਉ ।
ਅਬ ਤੈ ਮੁਝੇ ਮੋਹਿਣਾ ਦਇਉ ।
ਸੁਣ ਬਾਲਾ ਕਿਆ ਕਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ।
ਸਾਚ ਕਹੇ ਤੁਮ ਤੇ ਨਹੀ ਛਾਨਾ ।

¹ਅ. ਏ. ਕਬ

²ਅ. ਏ. ਸਾਗਰ

³ਅ. ਏ. ਟਾਂਪੁ

⁴ਅ. ਏ. ਪਹੁੰਚੇ

⁵ਅ. ਏ. ਦੇਵਲੂਤ

⁶ਅ. ਏ. ਪਰਚਾ

⁷ਅ. ਏ. ਲੀਯੋ

⁸ਅ. ਏ. ਪਗ

ਇਕ ਕੁਖਾ ਅਉ ਜਨਮ ਸੁਭਾਇ ।
 ਦੇਹੁ ਬਾਕ ਜੋ ਜਾਵੈ ਖਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਰਹਿਯੋ ਨ ਗਇਉ ।
 ਫੁਨ ਉਤਰ ਬਾਲੇ ਕੋ ਕਹਿਉ ।
 ਸੁਨ ਬਾਲੇ ਭੁਹਿ ਗੁਰੂ ਸਵਾਰਯੋ ।
 ਭੁਖ ਪਿਆਸ ਕਾ ਰੋਗ ਨਿਵਾਰਿਉ ।
 ਮੈ ਤੋ ਜਿਉ ਕਾ ਤਿਵ ਹੀ ਰਹਿਉ ।
 ਰੁਮ ਸੰਗੁ ਮੈ ਕੋ ਸੁਖ ਨ ਲਹਿਉ ।
 ਗੁਰ ਹਸਿ ਬੋਲੇ ਸੁਣਿ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਇਸ ਨਗਰੀ ਮੈ ਕਰੜਾ ਥਾਨਾ ।
 ਈਹਾ ਬਸਤੇ ਤੈਸੇ ਦੇਵੁ ।
 ਤਪਤਿ ਕੜਾਹੇ ਜਾਣੋ ਭੇਉ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਹੋ ਗੁਰ ਪਿਆਰੇ ।
 ਅਉਰ ਦਿਸਾ ਚਲੀਏ ਇਸ ਡਾਰੇ ।
 ਇਸ ਪੁਰ ਮੈ ਕਿਆ ਹਮਰਾ ਕਾਮੁ ।
 ਬਨਿ ਬਨਿ ਸ ਬਸੈ ਲੇਹਿ ਹਰ ਨਾਮੁ ।
 ਮੈ ਕੋ ਖੁਧਿਆ ਲਾਗੀ ਨਾਹਿ ।
 ਮੈ ਕਹਿਆ ਬਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ।
 ਗੁਰ ਹਸਿ ਕਹਿਆ ਸੁਨ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਇਸ ਨਗਰੀ ਮੈ ਨਿਸਚੈ ਜਾਨਾ ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਤੇਰੀ ਤੂ ਜਾਣ ।
 ਹਮ ਵਾਰੇ ਹੈ ਤੋ ਪਰ ਪ੍ਰਾਣ ।
 ਨਗਰ ਪਹਾੜੀ ਪਰ ਅਤਿ ਰਸੈ ।
 ਗੁਰ ਇਕ ਦਿਸ ਨੀਚੇ ਜਾ ਬਸੈ ।
 ਦੇਵ ਲੂਤ ਦਾਨਵ ਕਹਾਇ ।
 ਖੇਲ ਸਿਕਾਰ ਆਇਉ ਪੁਰ ਠਾਇ ।
 ਉਪਰ ਤੇ ਤਿਸ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪਏ ।
 ਇਹ ਮਨੁਖ ਹਮਰਾ ਭਖਿ ਅਹੇ ।
 ਦਿਨ ਦੇਵਨ ਕੋ ਚੀਉ ਬਤਾਇ ।
 ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਕਪੜੋ ਧਾਇ ।

ਬਹੁ ਦਿਨ ਤੇ ਇਹ ਮਿਲਯੋ ਸਿਕਾਰੁ ।
 ਦੇਹੁ ਰਸੋਈ ਕਰੈ ਤਿਆਰੁ ।
 ਤੀਨ ਦੇਵੁ ਦਉਰੇ ਤਤ ਕਾਲੁ ।
 ਆਇ ਗਏ ਦਉਰਤ ਦਰਹਾਲੁ ।
 ਦੇਵ ਤੀਨ ਜਬ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪਏ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੇ ਮੁਖ ਸੁਕ ਗਏ ।
 ਗੁਰ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀਨ ਦਿਲਾਸਾ ।
 ਚਿੰਤ ਨ ਕਰ ਤੂੰ ਦੇਖ ਤਮਾਸਾ ।
 ਤੀਨੇ ਦੈਤ ਨਿਕਟ ਜਬ ਆਏ ।
 ਅੰਧ ਭਏ ਕਛੁ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਪਾਏ ।
 ਬਾਲਾ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਪੈ ਕਹੇ ।
 ਤਿਨ ਦੇਵਨਿ ਹਮ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਪਾਏ ।
 ਸ ਫਿਰ ਗਏ ਭੂਪ ਕੇ ਮਾਹਿ ।
 ਗੋਲ ਥਕ ਹਮ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਪਾਹਿ ।
 ਦੇਵ ਲੂਤ ਦੇਵਨਿ ਸੋ ਕਹੈ ।
 ਜੇਉ ਜਾਇ ਅੰਧ ਹੋਇ ਰਹੈ ।
 ਦੇਵ ਦੂਤ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤਿਸ ਆਹਿ ।
 ਤਿਨ ਰਾਜਾ ਕੇ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ।
 ਇਹ ਕੋ ਕਲਾਵਾਨ ਹੈ ਦੇਵੁ ।
 ਤੁਮੋ ਨ ਜਾਨੇ ਇਨ ਕੇ ਭੇਵ ।
 ਇਕ ਮੰਤ੍ਰ ਮੇਰੇ ਚਿਤ ਆਏ ।
 ਹੁਕਮ ਹੋਇ ਤਉ ਦੇਖ ਜਾਏ ।
 ਮੈ ਮਨਿ ਸੁਧ ਵਾਸਨਾ ਧਰੇ ।
 ਦਰਸ ਦੇਇ ਤਉ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ।
 ਜੋ ਉਠ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਸੁਜਾਨ ।
 ਨਿਸਚੈ ਜਾਨੈ ਹੈ ਕਲਵਾਨੁ ।
 ਨਿਕਟ ਜਾਇ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਆਇਆ ।
 ਮੈ ਭੀ ਕਰੈ ਰਾਖਸੀ ਮਾਇਆ ।
 ਜਿਉ ਤਿਨ ਦਰਸਨਿ ਦੀਨ ਸੁਭਾਇ ।
 ਤੁਮਹੂ ਸੇਵਾ ਕਰੀਉ ਰਾਇ ।

ਰਾਇ ਕਹੀ ਤੁਮ ਭਲੀ ਬਿਚਾਰੀ ।
 ਹਮ ਭੀ ਇਹ ਨਿਸਚੈ ਜੀ ਧਾਰੀ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਮਨ ਸੁਧ ਗੁਰ ਪੈ ਆਇਆ ।
 ਆਇ ਨਿਕਟ ਤਬ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਕਹਿ ਕਿਸ ਦਿਸ ਤੇ ਆਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਅਮਰਾਪੁਰ ਤੇ ਧਾਏ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਕਹਿ ਕਿਸ ਦਿਸ ਉਹ ਆਹੁ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤਿਸ ਕੇ ਦਿਸ ਨਾਹਿ ।
 ਫਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਪੂਛੇ ਮਨ ਭਾਉ ।
 ਹੇ ਸੁਆਮੀ ਤੁਮਰਾ ਕਿਆ ਨਾਉ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਨਿ ਜਾ ਕੀ ਕਲ ਧਾਰੀ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਿਦਾ ਭਇਉ ਫਿਰ ਆਇਉ ।
 ਰਾਜਾ ਕੋ ਆ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਉ ।
 ਹੇ ਰਾਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਲਧਾਰੀ ।
 ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਕੋਉ ਅਉਤਾਰੀ ।
 ਚਲੇ ਰਾਇ ਜੀ ਦਰਸਨਿ ਕਰੇ ।
 ਸੁਧ ਚਿਤ ਚੋਇ ਕਪਟੇ ਪੂਰੇ ।
 ਮਨਸਾ ਧਾਰ ਚਲੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
 ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਚਿਤ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ।
 ਰਾਜਾ ਮਨ ਮੈ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਇਹ ਤੇ ਹੈ ਰੇ ਭਖ ਹਮਾਰਾ ।
 ਸਾਵਧਾਨ ਜੋ ਇਨ ਪੈ ਜਾਉ ।
 ਢੀਲ ਨ ਕਰੇ ਬੇਗ ਤਿਨ ਖਾਉ ।
 ਜਉ ਮੇ ਕੋ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਆਵੈ ।
 ਤਉ ਮਨ ਸੁਧ ਚਰਧਿ ਕੋ ਧਾਵੈ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੰਗ ਕਟਕ ਸਭ ਲੀਨਾ ।
 ਰਾਜਾ ਤਬ ਉਤ ਕੋ ਪਗ ਦੀਨਾ ।
 ਨਿਕਟ ਗੁਰੂ ਕੇ ਜਬ ਸਭ ਆਏ ।
 ਸਭੈ ਅੰਧ ਭਏ ਕਛੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਪਾਏ ।

ਇਕ ਸੰਤ੍ਰੀ ਨੇ ਅਚਰਜ ਦੇਖਾ ।
 ਰਾਇ ਕਹੈ ਇਹ ਪੁਰਖ ਅਲੇਖਾ ।
 ਮੁਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਛੇ ਕਹੀਐ ਰਾਜਾ ।
 ਅਬ ਕਹੁ ਕਿਤ ਬਿਧ ਕੀਜੈ ਕਾਜਾ ।
 ਰਾਇ ਕਹਿਉ ਤੁਮ ਸਾਚੀ ਕਹੀ ।
 ਏ ਕਲਵਾਨ ਪੁਰਖ ਹੈ ਸਹੀ ।
 ਅਬ ਜੋ ਮੁਝਿ ਕੋ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਆਇ ।
 ਚਰਨ ਗਹੋ ਤਿਤ ਹੀ ਖਿਨ ਧਾਇ ।
 ਸਾਚ ਕਹੋ ਕੇ ਕਰੋ ਬਿਲਾਸੁ ।
 ਰਾਜ ਕਹਿ ਪੁਰਨ ਭਈ ਆਸੁ ।
 ਦੇਵ ਦੂਤ ਤਬ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਈ ।
 ਰਾਜਾ ਸਭ ਪ੍ਰਭਗਿਆ ਆਈ ।
 ਹੇ ਸੁਆਮੀ ਅਬ ਦਰਸਨ ਦੀਜੈ ।
 ਭੂਪਤਿ ਜਨਮ ਸੁਫਲ ਕਰ ਲੀਜੈ ।
 ਗੁਰ ਜੀ ਬੋਲੋ ਮੀਠੇ ਬੈਨ ।
 ਦੇਵ ਲੂਤ ਅਬ ਖੋਲੈ ਨੈਨ ।
 ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਤਿਸ ਦ੍ਰਿਗ ਖੁਲ ਆਏ ।
 ਦੇਖ ਦਰਸ ਚਰਨੋ ਲਪਟਾਏ ।
 ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮੋਰੇ ਬਖਸ ਗੁਨਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਕਿਰਪਾਲ ਤਿਸ ਥਾਪੀ ਦਈ ।
 ਤੁਹਿ ਰਾਜਾ ਨਿਰਮਲ ਮਤਿ ਭਈ ।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਚਲੀਏ ਪੁਰ ਮਾਹਿ ।
 ਕਰੈ ਰਸੋਈ ਪ੍ਰਭ ਕਿਛੁ ਖਾਹਿ ।
 ਤੁਹਿ ਭੋਜਨ ਹਮਰੇ ਨਹੀ ਕਾਮੁ ।
 ਹਮ ਬਨ ਬਸੈ ਕਰੈ ਬਿਸਰਾਮੁ ।
 ਤੁਮਰੇ ਭਖ ਸੋਈ ਤੁਮ ਖਾਉ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਹਮਰੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਉ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੀ ਬਹੁ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਲੇ ਆਏ ਗੁਰ ਕੋ ਪੁਰ ਮਾਹਿ ।

ਦੇਵ ਲੂਤ ਦੂਤਨਿ ਫਰਮਾਇਆ ।
 ਅਤਿ ਪਾਵਨ ਸੀਧਾ ਫਰਮਾਇਆ ।
 ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਕਛੁ ਮੇਵਾ ਖਾਉ ।
 ਮੇਰੇ ਚਿਤ ਕਾ ਤਾਪ ਮਿਟਾਉ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੂ ਅਭਖ ਤਿਆਗੁ ।
 ਸੁਭ ਰਸ ਚਖ ਸਾਧੋ ਪਗ ਲਾਗੁ ।
 ਤਬ ਹਮ ਭੀ ਕਛੁ ਫਲੁ ਮੁਖ ਪਾਵੈ ।
 ਨਹੀ ਸਹਿਜ ਅਉਰੈ ਜਿਸ ਜਾਵੈ ।
 ਤੇਰੇ ਸੋ ਥਾ ਹਮਰਾ ਖੋਲੁ ।
 ਤਿਤ ਨਿਮਿਤ ਆਏ ਇਤ ਝੋਲੁ ।
 ਪ੍ਰਾਗ ਜਨਮ ਤੂ ਹਮਰਾ ਮੀਤੁ ।
 ਤੈ ਮਨ ਤਨ ਅਡ ਸੇਵਾ ਕੀਤੁ ।
 ਤੇਰੇ ਚਿਤ ਥਾ ਅਤਿ ਅਹੰਕਾਰੁ ।
 ਤਾ ਤੇ ਲੀਨ ਅਸੁਰ ਬਪ ਧਾਰੁ ।
 ਰਾਇ ਕਹੈ ਮੈ ਅਭਖ ਤਿਆਗਾ ।
 ਤੋ ਚਰਨਿਨ ਮੇਰਾ ਮਨ ਲਾਗਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਤੂੰ ਜਾਣੈ ।
 ਉਹ ਹਮਰਾ ਭਖ ਲੋਕ ਬਖਾਣੈ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਓ ਇਹ ਬਾਤ ਬਿਸਾਰੁ ।
 ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਪਗ ਹਿਰਦੇ ਧਾਰੁ ।
 ਉਹਿ ਕੀਨੋ ਰਾਜਨ ਪਤ ਰਾਜਾ ।
 ਹੁਕਮਿ ਸਤਿ ਤਿਸ ਕੋ ਬਡ ਸਾਜਾ ।
 ਜਉ ਤੂੰ ਤਿਸ ਕੋ ਹਮਸੇ ਧਿਆਇ ।
 ਤਉ ਤੁਹ ਭਲੋ ਹੋਇ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ।
 ਦੇਵ ਲੂਤ ਤਬ ਬਾਕ ਤਖਾਨੋ ।
 ਤੁਮ ਤੇ ਅਧਿਕ ਤਾਹਿ ਅਬ ਮਾਨੋ ।
 ਤਾਕੀ ਆਗਿਆ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰੋ ।
 ਕਬੂ ਨ ਸਮਝ ਤਾ ਕੀ ਕਰੋ ।
 ਤਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮੇਵਾ ਖਾਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਅਧਕ ਖਿਲਾਇਆ ।

ਬਾਲੇ ਕਉ ਗੁਰ ਆਗਿਆ ਦੀਨੁ ।
 ਕਰੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬੀਨੁ ।
 ਹੁਕਮ ਪਾਇ ਤਿਨ ਕੀਨ ਰਸੋਈ ।
 ਡੋਢ ਪਹਿਰ ਮੈ ਸਿਧ ਸੇ ਹੋਈ ।
 ਰਾਇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੋਨੋ ਨੇ ਕਹਿਆ ।
 ਅਚੀਏ ਭੋਜਨ ਕੀਜੈ ਮਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਹੀਏ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਰਾ ਸਾਚ ਬਖਾਨਾ ।
 ਫੁਨ ਜਾ ਬੈਠੇ ਬੀਚ ਰਸੋਈ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਖਾਇਉ ਦੁਖ ਖੋਈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਲਗੀ ਸਮਾਧ ।
 ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਲਉ ਮਨ ਅਹਿਲਾਦ ।
 ਨਾਨਕ ਦੋਖਿਉ ਦ੍ਰਿਸਟ ਪਸਾਰੁ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਖੜੇ ਦੁਆਰੁ ।
 ਆਪ ਹਾਥ ਤਿਨ ਦੀਉ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ।
 ਖਾਵਤ ਮਗਨ ਭਏ ਅਹਿਲਾਦੁ ।
 ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਕੀ ਸੁਧਿ ਹੋਇ ਆਈ ।
 ਰਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੋਨੋ ਗਤ ਪਾਈ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਇਹ ਭਏ ਬਿਦੇਹੁ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸਾਧੂ ਭਏ ਏਹੁ ।
 ਚਾਰ ਘੜੀ ਤਿਨ ਰਹੀ ਖੁਮਾਰੀ ।
 ਪੂਰਨ ਸਾਧ ਭਏ ਗੁਨਕਾਰੀ ।
 ਗੁਰ ਪੈ ਬਚਨ ਬਹੁਰ ਤਿਨ ਕਹੇ ।
 ਅਬ ਹਮ ਧੂਰ ਦੇਵ ਨ ਰਹੇ ।
 ਦੇਵ ਲੂਤ ਤੂ ਰਾਜਾ ਆਹਿ ।
 ਅਬ ਮਸੰਦ ਤੂ ਅਧਕ ਸੁ ਹਿਹ ।
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਟਹਲ ਕਰੈ ਧਰ ਪਿਆਰ ।
 ਦੋਨੋ ਸਿਮਰੇ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ।
 ਉਹ ਤੋ ਮਸਤ ਮਗਨ ਹੋਇ ਰਹੇ ।
 ਬਡੇ ਪਦਾਰਥ ਗੁਰ ਤੇ ਲਹੇ ।

ਅਉਰ ਅਨੰਤ ਦੇਤ ਜੇ ਆਹੇ ।
 ਤਿਨ ਭੀ ਗੁਰ ਪੈ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ।
 ਸਭੇ ਅਸੁਰ ਤਬ ਸੁਰਜਨ ਭਏ ।
 ਮਨ ਤਨ ਪਾਪ ਤਿਨੋਂ ਤਜ ਦਏ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਕੀਰਤਨ ਹੋਇ ਹੈ ਤਹਾ ।
 ਪੰਜ ਸਾਤ ਮਿਲ ਬੈਠੇ ਜਹਾ ।
 ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਕੋ ਦੋਖੀ ਨਾਹਿ ।
 ਸੁਭ ਭੋਜਨਿ ਤਿਸ ਦਿਨ ਤੇ ਖਾਹਿ ।
 ਇਕੇ ਤ ਦੇਵਤ ਦੇਵਨ ਫੇਰ ।
 ਅਬ ਨਹੀ ਸਾਕੈ ਤਿਨਕਾ ਤੇਰ ।
 ਬਿਨਾ ਭਜਨ ਨਹੀ ਅਉਰੈ ਕਾਮੁ ।
 ਮਨ ਚਿਤ ਸੋਧੈ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਅਉਰ ਪੰਥ ਤੇ ਕਛੁ ਮਿਲੈ ਬਡੀ ਜੁ ਘਾਲੈ ਘਾਲ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀ ਸਰਨੀ ਪੜੇ ਇਕ ਖਿਨ ਨਜਰ ਨਿਹਾਲੁ । ੧ ।
 ਏਹੁ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦੇਵ ਲੂਤ ਕੋ ਕੀਨ ਉਬਾਰੁ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੇ ਪਾਪ ਨਿਵਾਰੁ । ੨ ।

ਦੋਹਰਾ :

ਦਾਨਵ ਕੋ ਨਿਸ ਤਾਰ ਕੇ ਬਨ ਜਨ ਦੇਖੇ ਜਾਇ ।
 ਤਿਨ ਪੈ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ ਕੈ ਆਗੈ ਧਰੇ ਪਾਇ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੪੪ ।

54. ਸਾਖੀ : (ਬਨਮਾਣਸਾਂ ਦੀ ਗੁਰੂ-ਭਗਤੀ)

ਬਨਬਨਾ¹ ਫਿਰੈ ਦਿਆਲ ਜੀ ਇਕ² ਬਨ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
ਬਨ ਮਾਣੂ³ ਭੀ ਸਿਖ ਥੇ ਤੇ ਪਗ ਲਾਗੈ ਆਇ ।

ਚਉਪਈ—

ਇਕ ਦਿਸ ਏਕ ਬਡੇ ਬਨ ਆਹਿ ।
ਤਹਿ ਜਾ ਬੈਠੇ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹਿ ।

ਬਨਮਾਣੂ ਆ ਦਰਸਨ ਲਾਗੇ ।
ਦਰਸ ਦੇਖ ਦੂਰਹਿ ਉਠ ਭਾਗੇ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਤਿਨ ਤੇ ਭੈ ਪਾਇ ।
ਸੇ ਦੇਖਤਿ ਪਾਛੈ ਭਜਿ ਜਾਇ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਬੋਲੈ ਕਛੁ ਬਾਲਾ ।
ਬਾਲਾ ਕਹਿਤੋ ਅਚਰਜ ਖਿਆਲਾ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਫੁਨ ਪ੍ਰਫਿਉ ਭਾਇ ।
ਕਹੁ ਗੁਰ ਜੀ ਏ ਕਉਨ ਬਲਾਇ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਬਨਮਾਣੂ ਏਹਿ ।
ਏਹਿ ਭੀ ਸਿਖ ਹੈ ਮਨ ਧਰ ਲੇਹਿ ।

ਬਹੁਤੇ ਤਬ ਪਾਵੇ ਹੀ ਰਹੇ ।
ਏਕ ਆਇ ਸਨਮੁਖ ਗੁਰ ਭਏ ।

ਬਾਲੇ ਪੂਛਾ ਨਾਮ ਸਭਾਗਾ ।
ਚੀਕ ਮਾਰ ਪਾਛੈ ਉਠ ਭਾਗਾ ।

ਨਾਨਕ ਜੀ ਇਹ ਬੋਲੇ ਨਹੀ ।
ਬਾਲੇ ਇਨੈ ਬਾਕ ਹੈ ਇਹੀ ।

ਤੀਖ ਤੈਨ ਇਨ ਕਾ ਇਹ ਰਾਇ ।
ਚੀਕ ਮਾਰ ਪਾਛੈ ਜੋ ਜਾਇ ।

¹ਅ. ਏ. ਬਨ

²ਅ. ਏ. ਇਕੁ

³ਅ. ਏ. ਬਨਮਾਣੂ

ਤਬ ਲਗ ਵਹ ਬਨ ਕੇ ਫਲ ਲਿਆਇਆ ।

ਆਗੇ ਧਰ ਪਾਛੇ ਉਠ ਧਾਇਆ ।

ਗੁਰੂ ਕਹਿਉ ਫਲ ਅਚੀਏ ਬਾਲਾ ।

ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਦੀਨ ਦਿਆਲਾ ।

ਤੁਮ ਤੇ ਪੁਰ ਕਰ ਖਾਵੇ ਨਾਹਿ ।

ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਇਹ ਪਾਵਨ ਆਹਿ ।

ਬਾਲੇ ਹਿਤ ਸਿਉ ਫਲ ਤਬ ਲਏ ।

ਬਾਟੇ ਤੀਨ ਆਪ ਗੁਰ ਕੀਏ ।

ਇਕ ਬਾਟਾ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀਨਾ ।

ਇਕ ਬਾਲੇ ਇਕ ਨਾਨਕ ਲੀਨਾ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਜਬ ਲੇ ਮੁਖ ਪਾਏ ।

ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਨ ਦੇਵ ਅਘਾਏ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਭਇਆ ।

ਇਹ ਸੁਆਦ ਮੈ ਕਬਹੂ ਨ ਲਇਆ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਲੇ ਮੁਖ ਪਾਏ ।

ਬਨਮਾਣੁ ਸਭ ਦਰਸਨਿ ਆਏ ।

ਚਾਇ ਸਾਹਿਤੁ ਚਰਨੇ ਲਪਟਾਏ ।

ਫਲ ਫਲ ਅਪਨੀ ਭੇਟਿ ਲਿਆਏ ।

ਕੋਉ ਨਿਰਤ ਕਰੈ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ।

ਕੇ ਪ੍ਰਭਿ ਉਪਰ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਵੈ ।

ਤੀਖ ਤੈਨ ਅਤਿ ਭਗਤ ਕਰੋਇ ।

ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਨੀਕੇ ਫਲ ਲਿਆ ਦੇਇ ।

ਫਲ ਨ ਕਤਾਹੈ ਕਰ ਲੇ ਆਵੈ ।

ਬਾਟ ਖਾਇ ਕੀਰਤ ਅਤਿ ਪਾਵੈ ।

ਪ੍ਰੇਮ ਮਈ ਤਿਨ ਕੀ ਸੁਰ ਹੋਇ ।

ਸੁਨਤੇ ਮਗਨ ਹੋਤਿ ਇਹ ਦੇਇ ।

ਬਾਲਾ ਢਾਢੀ ਅਚਰਜ ਭਏ ।

ਇਹ ਨਾਨਕ ਨਰਾਇਣੁ ਅਹੇ ।

ਤੀਖ ਤੈਨ ਤਬ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ ।

ਸੁਨ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ।

ਹਮ ਕਿਆ ਹੈ ਤੁਛ ਦੀਨ ਬਿਚਾਰੇ ।
 ਜੀਤ ਜੰਤ ਜੋ ਜਲ ਬਲ ਧਾਰੇ ।
 ਚਰ ਅਉ ਅਚਰ ਜ ਖਾਣੀ ਚਾਰੁ ।
 ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟਿ ਜੋ ਹੈ ਨਿਜ ਧਾਰ ।
 ਤੇ ਸਭ ਨਿਤਪ੍ਰਤ ਗੁਰ ਕੋ ਧਿਆਇ ।
 ਇਹ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਆਇ ।
 ਤੁਮ ਰਹਿਤੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਗੁਰ ਸਾਥਿ ।
 ਤਾ ਤੇ ਤੁਮੋ ਨ ਪਾਈ ਗਾਥ ।
 ਤੁਮਰੇ ਮਨ ਮਹਿ ਹੈ ਅਭਮਾਨੁ ।
 ਹਮ ਨਾਨਕ ਕਥੈ ਥੈ ਗਿਆਨੁ ।
 ਯਾ ਤੇ ਗੁਰ ਗਤਿ ਲਖੇ ਨ ਕੋਇ ।
 ਸੋ ਕਛੁ ਪਾਇ ਜੁ ਪਗ ਰਜੁ ਹੋਇ ।
 ਬਾਲੇ ਮਨ ਮਿਟਿਉ ਅਭਮਾਨਾ ।
 ਬਿਸਮੇ ਭਏ ਸੁਨਤ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਏਕ ਮਾਸ ਤਹ ਬਸੈ ਦਿਆਲੁ ।
 ਪੁਨ ਆਗੇ ਕੇ ਚਲੇ ਕਿਰਪਾਲ ।
 ਏਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰੁ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨਿ ਕਰ ਗਹਿ ਨਿਸਤਾਰੁ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ । ੪੫ ।

46. ਸਾਖੀ : (ਮੱਕਾ ਫੇਰਿਆ)

ਮਰਦਾਨੇ ਕਰਾ¹ ਜੋੜ² ਕੈ ਗੁਰ ਪੈ ਕੀ ਅਰਦਾਸੁ ।
ਮਕਾ ਮੈ ਦੇਖਾ ਚਹੈ³ ਮੇ ਮਨਿ ਅਧਕ⁴ ਪਿਆਸੁ । ੧ ।

ਚਉਪਈ :

ਇਕ ਦਿਨ ਮਰਦਾਨੇ ਨੈ ਕਹੈ ।
ਹੇ ਗੁਰ ਮਕਾ ਦੇਖਾ ਚਹੈ ।
ਤੁਰਤ ਕਰਤ ਹੈ ਬਹੁਤ ਤਰੀਫ ।
ਅਤਿ ਗੁਨ ਬਰਨੈ ਬਹੁਤ ਲਝੀਫੁ ।
ਤਬ ਗੁਰ ਮਰਦਾਨੇ ਕੈ ਕਹਿਉ ।
ਸਤਿ ਸੈ ਜੋਜਨ ਪਾਵੈ ਰਹਿਉ ।
ਅਰ ਹਿੰਦੂ ਕੈ ਜਾਨ ਨਿ ਦੇਹੁ ।
ਤਹ ਜਾਹ ਸਕਹੁ ਕਹਾ ਕਰੇਇ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਕਤ ਭਰਮਾਵੈ ।
ਝੁਹਿ ਭਾਵੈ ਤੋ ਪਲਕ ਨ ਲਾਵੈ ।
ਅਉਰ ਕੋਹ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀ ਜਾਇ ।
ਕਉਨ ਬਲੀ ਜੈ ਤੁਝ ਅਟਕਾਇ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਭਲ ਤੋ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ।
ਤੇਰਾ ਕਹਿਆ ਫੇਰਿਨਾ ਨਾਹਿ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਚਿਤਵਨ ਚਿਤ ਕੀਨੋ ।
ਏਕ ਪਲਕੁ ਮੈ ਪਹੁਚੈ ਤੀਨੋ ।
ਗੁਰ ਕਹਿ ਦੇਖ ਲੈਉ ਮਰਦਾਨਾ ।
ਇਹ ਮਕਾ ਹੈ ਸੰਭੂ ਥਾਨਾ ।
ਗੁਣ ਭਣਿਆ ਜਾ ਨੀਕੇ ਦੇਖ ।
ਭੀਤਰ ਬਾਹਰ ਬਹੁ ਬਿਧ ਪੇਖ ।

¹ਅ. ਦ. ਕਰਿ

²ਅ. ਦ. ਜੋਰਿ

³ਅ. ਦ. ਚਹੈ

⁴ਅ. ਦ. ਅਧਿਕ

ਹੁਕਮ ਪਾਇ ਮਰਦਾਨਾ ਗਇਆ ।
 ਜਾਇ ਦੁਆਰਾ ਪਰ ਡਾਢ ਭਇਆ ।
 ਭੀਤਰ ਜਾਵਣ ਕੇ ਮਨ ਕੀਨੁ ।
 ਏਕ ਮੁਜਾਵਰ ਧਕਾ ਦੀਨੁ ।
 ਭੀਤਰ ਹੁਕਮ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਾਹਿ ।
 ਬਿਨਾ ਮੁਜਾਵਰ ਕੋਇ ਨ ਜਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਫਿਰ ਗੁਰ ਪੈ ਧਾਇਆ ।
 ਕਿਉ ਮਰਦਾਨਾ ਦੇਖ ਸੁ ਆਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਕਛੂ ਨ ਭਇਆ ।
 ਮੈ ਦਰ ਜਾਇ ਖੜਾ ਜਬਿ ਰਹਿਆ ।
 ਭੀਤਰਿ ਕੋ ਚਿਤ ਮੈ ਜਬ ਕੀਨਿ ।
 ਬਡ-ਦਾੜੇ ਮੁਹ ਧਕਾ ਦੀਨ ।
 ਵੀਤਰਿ ਜਾਨ ਨ ਦੀਨਾ ਮੈ ਕੋ ।
 ਆਇਉ ਬਾਤ ਕਹਿਨ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਕੋ ।
 ਤੁਮ ਸੰਗ ਹੋਤੋ ਦੇਖੋ ਨਾਹਿ ।
 ਬਡ ਸੰਸਾ ਰਹੈ ਜੀ ਕੇ ਮਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਤੋ ਬਹ ਚਿਤ ਚਾਇ ।
 ਅਬ ਜਾ ਨੀਕੈ ਦੇਖਸੁ ਆਇ ।
 ਬਚਨ ਪਾਇ ਸੇ ਬਹੁਰੇ ਗਇਆ ।
 ਭੀਤਰਿ ਗਇਆ ਦਿਸਟਿ ਨ ਪਇਆ ।
 ਸਭੀ ਮੁਜਾਵਰ ਜਾਨੋ ਅਧੇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਸਭਿ ਦੀਖੇ ਧੰਧੇ ।
 ਕਿਆ ਦੇਖਾ ਤਦ ਭੀਤਰਿ ਜਾਇ ।
 ਏਕ ਸਿਲਾ ਪੇਖੀ ਤਿਤ ਥਾਇ ।
 ਤਾ ਹਿਤ ਫਾਫ ਕਰੈ ਫਿਰ ਆਵੈ ।
 ਬਡੇ ਬਡੇ ਜੋ ਹਾਜੀ ਜਾਵੈ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਹਰ ਫਿਰ ਆਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕੋ ਸਭ ਕਛੂ ਆਨ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਅਜ ਕ੍ਰਾਬਾ ਦੇਖਾ ।
 ਹਾ ਜੀ ਇਕ ਪਥਰ ਵਡ ਪੇਖਾ ।

ਬਾਲਾ ਕਹਾ ਲਿੰਗ ਹੈ ਸਿਵ ਕਾ ।
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਾਨ ਮਹਾ ਦੇਵ ਕਾ ।
 ਇਹ ਜੀ ਮੈ ਅਤਿ ਪਾਜ ਧਰਤ ਹੈ ।
 ਭੀਤਰਿ ਜਾ ਤਿਸ ਅਟਕ ਕਰਤ ਹੈ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਭਰਮ ਭਇਉ ।
 ਇਹ ਕਛੁ ਭੇਉ ਮੁਝੈ ਨਾ ਲਹਿਉ ।
 ਇਉ ਸਭ ਕਹਿਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ।
 ਬੁਤ ਪੁਸਤ ਸੋ ਬੇਈਮਾਨੁ ।
 ਜੈ ਸਭ ਇਸ ਕੋ ਕਾਬਾ ਕਹੈ ।
 ਸਿਜਦਾ ਸਭ ਇਸ ਦਿਸ ਕੋ ਲਹੈ ।
 ਇਸ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਿਤ ਕਤਿ ਨਾਹਿ ।
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਕੁਫਰ ਕਮਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਹੋ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਇਹੁ ਤੁਝ ਦੇਖਿਉ ਲਾਇ ਧਿਆਨਾ ।
 ਅਉਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਆਗਿਆ ਨਾਹਿ ।
 ਬਿਨਾ ਸਾਧ ਅੰਧਾ ਹੋਇ ਜਾਇ ।
 ਦੇਖਣ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਜਜਮਾਨੁ ।
 ਇਹੁ ਭੀ ਮੁਝ ਪੈ ਕਹੈ ਬਖਾਨੁ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੁਨੋ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਖੁਨਕਾਰ ਹੁਸੈਨ ਏਕ ਸੁਲਤਾਨਾ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਇਸ ਬੁਤੈ ਉ ਉਖਾਰੁ ।
 ਜਾਇ ਬਹਿ ਮੈ ਦੇਵਉ ਡਾਰੁ ।
 ਸਭ ਮਲੇਛੁ ਖੰਦਤ ਬਹ ਭਏ ।
 ਯਾ ਕੇ ਪਾਰ ਕਤੂ ਨ ਲਹੈ ।
 ਪੁਨਿ ਸਭਨੋ ਘਰ ਆਤਸ ਲਾਗੀ ।
 ਸਾਹ ਗਰੀਬ ਸਭਨਿ ਘਰ ਜਾਗੀ ।
 ਖੁਨਕਾਰ ਹੁਸੈਨ ਪਿਆਦਾ ਧਾਇਆ ।
 ਇਸ ਬੁਤ ਪੈ ਬਹੁ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
 ਇਸ ਕਾ ਗੁਨ ਇਹ ਧਾਰ ਛਪਾਇ ।
 ਸਿਜਦਾ ਕਰੈ ਚਹੂੰ ਦਿਸ ਆਇ ।

ਫਿਰ ਇਨ ਮੂਰਤ ਬੋਲੇ ਬੋਲੁ ।
 ਅੰਧਾ ਹੋਇ ਆਵੈ ਦ੍ਰਿਗ ਬੋਲੁ ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਤੇ ਦੇਖਸੁ ਆਇਆ ।
 ਭਇਆ ਨ ਅੰਧਾ ਤੁਮਰੀ ਦਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਆਗਿਆ ਇਨ ਦੋਇ ।
 ਸੁਧ ਚਿਤ ਜੋ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਹੋਇ ।
 ਹੋ ਗੁਰ ਹਿੰਦੂਅਨਿ ਕਾਫਰ ਕਹੈ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਆ ਸੋ ਆਪੇ ਅਹੈ ।
 ਇਹ ਮਹੇਸ ਕੀ ਮੂਰਤ ਆਹਿ ।
 ਇਸ ਕੇ ਵਿੰਗ ਖੋਟ ਕੇ ਨਾਹਿ ।
 ਇਨ ਮੂਰਤ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਦਈ ।
 ਸਭੇ ਨਿਵੇ ਦੁਬਧਾ ਉਠ ਗਈ ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇ ਵਲ ਆਏ ।
 ਸਭ ਮੁਲਾ ਕੇ ਦਰਸ ਦਿਖਾਏ ।
 ਤਿਨ ਸੰਗ ਬਹੁਤੀ ਗੋਸਟਿ ਦਈ ।
 ਨਿਆਰੀ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰਗਟਿ ਸਭ ਮਹੀ ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਜੀਤ ਚਲੇ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਸਭ ਮੁਲਾ ਨੇ ਪਕੜੇ ਪਾਇ ।
 ਕਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ਅਬ ਕਿਆ ਕਰੈ ।
 ਹੋ ਦਿਆਲ ਜੋ ਚਿਤ ਮੈ ਧਰੈ ।
 ਇਹ ਸਭ ਪੋਲ ਇਨੋ ਕਾ ਦੇਖਾ ।
 ਕਹੈ ਮਦੀਨਾ ਕਾ ਕਿਆ ਲੇਖਾ ।
 ਇਹ ਭੀ ਮਨ ਮੈ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਇ ।
 ਦੇਸ ਮਦੀਨਾ ਦੇਖਿਉ ਨਾਹਿ ।
 ਚਲ ਬਾਲਾ ਅਬ ਤਿਤ ਭੀ ਜਾਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਰੰਜ ਰਖਨਾ ਨਾਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੇ ਹੋਤ ਕਰ ਗਏ ਮਦੀਨੇ ਦਿਆਲੁ ।
 ਮੁਲਾ ਸਭ ਹਾਰਤ ਭਏ ਚਰਚਾ ਕਰ ਕਰ ਖਿਆਲੁ । ੧ ।
 ਬਾਰਾ ਦਿਨ ਮਕੇ ਤ ਚਲੇ ।
 ਜਾਇ ਮਦੀਨੇ ਥੀਏ ਖਲੇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਮਰਦਾਨੇ ਜਾਉ ।
 ਹਮ ਹਿਤ ਬੈਠੇ ਤਾ ਫਿਰ ਆਉ ।

ਦੋਹਰਾ :

ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਅਟਕਾਵੇ ।
 ਫਿਰ ਹਮ ਭੀਤਰਿ ਕਿਤ ਬਿਧ ਜਾਵੇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਈਹਾ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ।
 ਤਾ ਤੇ ਤੁਰਕ ਜਨ ਤੂੰ ਆਹਿ ।
 ਗੁਰ ਸੋ ਹੈ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਉ ।
 ਤੁਰਕ ਜਨਮ ਖੂਹੈ ਵਿਚ ਪਇਉ ।
 ਮੈ ਕਛੁ ਪੂਜਣਿ ਬੰਤਾ ਆਇਆ ।
 ਲੋਕਾ ਥੀ ਮੈ ਨੇ ਸੁਣ ਪਾਇਆ ।
 ਲੋਕਾ ਬਹੁਤ ਤਰੀਫ ਸੁਨਾਈ ।
 ਦੇਖ ਚਲਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਆਈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਜਾਇ ਦੇਖ ਫਿਰ ਆਉ ।
 ਮਨ ਕਾ ਸਭ ਸੰਤਾਪ ਮਿਟਾਉ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਜਾਇ ਦੇਖੀ ਗੋਰੁ ।
 ਚੀਜ ਦੁਨੀ ਕੇ ਤੋਢੇ ਹੋਰੁ ।
 ਇਤ ਗੁਰ ਬਾਲਾ ਰਹਿਉ ਸੋਇ ।
 ਗੋਰ ਤਰਫ ਪਗ ਕੀਨੋ ਦੋਇ ।
 ਏਕ ਮੁਲਾ ਜਬ ਦੇਖੈ ਆਇ ।
 ਇਹ ਸੋਇ ਹੈ ਕਉਨ ਬਲਾਇ ।
 ਇਨ ਰੋਜੇ ਕੇ ਅਦਬ ਨ ਕੀਏ ।
 ਪਗ ਪਸਾਰ ਰੋਜੇ ਦਿਸ ਦੀਏ ।
 ਮੁਲਾ ਕਹਿ ਤੁਮ ਕੋ ਸੁਧ ਨਾਹਿ ।
 ਇਹੀ ਮਕਾਨ ਰਸੂਲ ਖੁਦਾਇ ।
 ਤੁਮ ਕੇ ਦੇਵ ਬਹੁਤ ਸਜਾਇ ।
 ਪਉ ਕੀਏ ਤੁਮ ਇਤ ਦਿਸ ਆਇ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਸੁਣ ਮੁਲਾ ਭਾਈ ।
 ਹਮ ਟੂਟੇ ਪਗ ਦੇਹਿ ਫਿਰਾਈ ।
 ਜਿਤ ਜਿਤ ਲੋਉ ਉਨਕੇ ਪਗ ਧਰੇ ।
 ਤਿਤ ਤਿਤ ਰੋਜਾ ਪਾਛੈ ਫਿਰੇ ।
 ਮੁਲਾ ਹਾਰਾ ਅਤਿ ਕਰ ਸੋਰੁ ।
 ਇਹ ਕੋਉ ਜਾਦੂਗਰ ਜੋਰੁ ।

ਕੇ ਮਾਰੈ ਤੁਮ ਕੋ ਇਤ ਠਾਇ ।
ਇਹੀ ਮਕਾਨ ਰਸੂਲ ਖੁਦਾਇ ।
ਇਸ ਮਕਾਨ ਤੇ ਜਾਉ ਭਾਗੁ ।
ਗੁਰਾ ਇਕ ਸਬਦ ਭਣਿਉ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗੁ ।

ਮ : ੧¹

ਮੁਕਾਮੁ ਕਰਿ ਘਰਿ ਬੈਸਣਾ ਨਿਤ ਚਲਣੈ ਕੀ ਧੋਖ ।
ਮੁਕਾਮੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਰਹੇ ਨਿਹਖਲ ਲੋਕੁ । ੧ ।
ਦੁਨੀਆ ਕੈਸਿ ਮੁਕਾਮੇ ।
ਕਰਿ ਸਿਦਕ ਕਰਣੀ ਖਰਚੁ ਬਾਧਹੁ ਲਾਗਿ ਰਹੁ ਨਾਮ । ੧। ਰਹਾਉ ।
ਜੋਗੀ ਤ ਆਸਣ ਕਰਿ ਬਹੈ ਮੁਲਾ ਰਹੈ ਮੁਕਾਮੁ ।
ਪੰਡਿਤ ਵਖਾਣਹਿ ਪੱਥੀਆ ਸਿਧ ਬਹਹਿ ਦੇਵ ਸਥਾਨਿ । ੨ ।
ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਮਲੂਕ ਉਮਰੇ ਗਏ ਕਰਿ ਕਰਿ ਕੂਚ ।
ਘੜੀ ਮੁਹਤਿ ਕਿ ਚਲਣਾ ਦਿਲ ਸਮਝਿ ਤੂ ਭਿ ਪਹੂਚੁ । ੩ ।
ਅਲਾਹ ਅਲੇਖੁ ਅਗਮ ਕਾਦਰੁ ਕਰਣਹਾਰ ਕਰੀਮੁ ।
ਸਭ ਦੁਨੀ ਆਵਣ ਜਾਵਣੀ ਮੁਕਾਮੁ ਏਕੁ ਰਹੀਮੁ । ੪ ।
ਸੁਰ ਸਿਧ ਗਣ ਗੰਧੂਬ ਮੁਨੀਸਰ ਸੇਖ ਪੀਰ ਸਲਾਰੁ ।
ਦਰਿ ਕੂਚ ਕੂਚਾ ਕਰਿ ਗਏ ਅਵਰੇ ਭਿ ਚਲਣਹਾਰੁ । ੫ ।
ਸਰਦਾਰ ਮਾਹਿ ਵਖਾਣੀਐ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੇ ਕੋਇ ।
ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਮੋਇ । ੬ ।
ਮੁਕਾਮੁ ਤਿਸ ਕੋ ਜਾਣੀਐ ਜਿਸ ਸਿਮਿਨ ਹੋਵੀ ਲੇਖੁ ।
ਸਭ ਦੁਨੀਆ ਆਵਣਿ ਜਾਵਣਿ ਮੁਕਾਮੁ ਓਹੀ ਏਕੁ । ੭ ।
ਦਿਨ ਰਵਿ ਚਲੈ ਨਿਰਿ ਸਸਿ ਚਲੇ ਤਾਰਿਕਾ ਲਖ ਪਲੋਇ ।
ਸਭ ਦੁਨੀਆ ਆਵਣ ਜਾਵਣੀ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਬੁਗੋਇ । ੮ । ੨ ।
ਮੁਲਾ ਕਹਿ ਅਲਾ ਨਹੀ ਜਾਣੈ ।
ਕਾਫਰ ਕਿਆ ਬਕਬਾਦ ਬਖਾਣੈ ।
ਨਾ ਨਿਵਾਜਾ ਨਾ ਰੋਜਾ ਧਰੈ ।
ਅਬੈ ਅਰਬ ਇਸ ਕੇ ਲੇ ਮਰੈ । ੧।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚੁ—

ਅਲਹ ਅਗਮ ਖੁਦਾਈ ਬੰਦੇ ।
ਛੋਡਿ ਖਿਆਲ ਦੁਨੀਆ ਕੇ ਧੋਧੇ ।
ਹੋਇ ਪੈਖਾਕ ਫਕੀਰ ਮੁਸਾਫਰ ਇਹ ਦਰਵੇਸੁ ਕਬੂਲੁ ਦਰਾ । ੧ ।

¹ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਆਇ ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਨਾ ੧੦੮੩

ਸਚੁ ਨਿਵਾਜ ਯਕੀਨ ਮੁਸਲਾ ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਨਿਵਾਰਿਹੁ ਆਸਾ ।
 ਦੇਸੁ ਮਸੀਤਿ ਮਨੁ ਮਉਲਾਣਾ ਕਲਮ ਖੁਦਾਈ ਪਾਕੁ ਖਰਾ ।੨।
 ਸਰਾ ਸਰੀਅਤ ਲੇ ਕਮਾਵਹੁ । ਤਰੀਕਤਿ ਤਰਕ ਖੋਜਿ ਟੁਲਾਵਹੁ ।
 ਮਾਰਫਤਿ ਮਨੁ ਮਾਰਹੁ ਅਬ ਦਾਲਾ । ਮਿਲਹੁ ਹਕੀਕਤਿ ਜਿਤੁ ਫਿਰਿ
 ਨ ਮਰਾ । ੩ ।

ਕੁਰਾਣੁ ਕਤੇਬ ਦਿਲ ਮਾਹਿ ਕਮਾਹੀ ।
 ਦਸ ਅਉਰਾਤ ਰਖਹੁ ਬਦ ਰਾਹੀ ।
 ਪੰਚ ਮਰਦ ਸਿਦਕਿ ਲੇ ਬਾਧਹੁ ਖੈਰਿ ਸਬੂਰੀ ਕਬੂਲ ਪੜਾ ।੪।
 ਸਚ ਕਮਾਵੈ ਸੋਈ ਕਾਜੀ ।
 ਜੇ ਦਿਲੁ ਸੋਹੈ ਸੋਈ ਹਾਜੀ ।
 ਸੋ ਮੁਲਾ ਮਲਉਨ ਨਿਵਾਰੈ ਸੋ ਦਹਵੇਸੁ ਜਿਸੁ ਸਿਫਤਿ ਧਰਾ ।੫।
 ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਮੌਮ ਦਿਲਿ ਹੋਵੈ ।
 ਔਤਰ ਕੀ ਮਲੁ ਦਿਲ ਤੇ ਧੋਵੈ ।
 ਦੁਨੀਆ ਰੰਗ ਨ ਆਵੈ ਨੇੜੈ ਜਿਉ ਕੁਸਮ ਪਾਟੁ ਘਿਉ ਕਾਕੁ ਹਰਾ ।੬।
 ਦਿਲ ਮਹਿ ਜਾਨਹੁ ਸਭ ਫਿਲ ਹਾਲਾ ।
 ਖਿਲ ਖਾਨਾ ਬਿਰਾਦਰ ਹਮੁ ਜੰਜਾਲਾ ।
 ਮੀਰ ਮਲਕ ਉਮਰੇ ਫਾਨਾਇਆ ਏਕ ਮੁਕਾਮੁ ਖੁਦਾਇ ਦਰਾ ।੭।
 ਅਵਲਿ ਸਿਫਤਿ ਦੂਜੀ ਸਾਬੂਰੀ ।
 ਤੀਜੇ ਹਲੇਮੀ ਚਉਥੇ ਖੈਰੀ ।
 ਪੰਜਵੇ ਇਕਤੁ ਮੁਕਾਮੇ ਏਹਿ ਪੰਜਿ ਵਖਤ ਤਰੇ ਅਖਰ ਪਰਾ ।੮।
 ਸਭਿ ਵਖਤ ਸਭੇ ਕਰਿ ਵੇਲਾ ।
 ਖਾਲਕੁ ਯਾਦਿ ਦਿਲੈ ਮਹਿ ਮਉਲਾ ।
 ਤਸਬੀ ਯਾਦਿ ਕਰਹੁ ਦਸ ਮਰਦਨੁ ਸੁਨਤਿ ਸੀਲੁ ਬੰਧਾਨਿ ਬਰਾ ।੯।
 ਹਕੁ ਹਲਾਲੁ ਬਖਰਹੁ ਖਾਣਾ ।
 ਦਿਲ ਦਰੀਆਉ ਧੋਵਹੁ ਮੈਲਾਣਾ ।
 ਪੀਰੁ ਪਛਾਣੈ ਭਿਸਤੀ ਸੋਈ ਅਜਰਾਈਲ ਨ ਦੋਜ ਠਰਾ ।੧੦।
 ਸਗਲੀ ਜਾਨਿ ਕਰਹੁ ਮਉਦੀਫਾ ।
 ਬਦ ਅਮਲ ਛੋਡਿ ਕਰਹੁ ਹਥਿ ਕੂਜਾ ।
 ਖੁਦਾਇ ਏਕ ਬੁਝਿ ਦੇਹੁ ਬਾਗ ਵਹੁ ਬੁਰਗੂ ਬਰਖੁਰਦਾਰ ਖਰਾ ।੧੧।
 ਕਾਇਆ ਕਿਰਦਾਰ ਅਉਰਤ ਯਕੀਨਾ ।
 ਰੰਗ ਤਮਾਸੇ ਮਾਣਿ ਹਕੀਨਾ ।
 ਨਾਪਾਕੁ ਪਾਕੁ ਕਰਿਹੁ ਦੂਰਿ ਹਦੀਸਾ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤਿ ਦਸਤਾਰ ਸਿਰਾ ।੧੨।

ਮਕਾ ਮਿਹਰ ਰੋਜਾ ਪੈ ਖਾਕਾ । ਭਿਸੁਤ ਪੀਰ ਲਫਜ ਕਮਾਇ ਅੰਦਾਜਾ ।
ਹੂਰ ਨੂਰ ਮੁਸਕੁ ਖੁਦਾਇਆ ਅਲਹ ਆਲਾ ਹੁਜਰਾ ।੧੩।

ਜਾ ਕਉ ਮਿਹਰ ਮਿਹਰ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ।

ਸੋਈ ਮਰਦੁ ਮਰਦੁ ਮਰਦਾਨਾ ।

ਸੋਈ ਸੋਖੁ ਮਸਾਇਕੁ ਹਾਜੀ ਸੋ ਬੰਦਾ ਜਿਸੁ ਨਜਰਿ ਨਰਾ ।੧੪।

ਕੁਦਰਤਿ ਕਾਦਰ ਕਰਣੁ ਕਰੀਮਾ ।

ਸਿਫਤ ਮੁਹਬਤਿ ਅਥਾਹ ਰਹੀਮਾ ।

ਹਕੁ ਹੁਕਮੁ ਸਚੁ ਖੁਦਾਇਆ ਤੁਝ ਨਾਨਕ ਬੰਦਿ ਖਲਾਸ ਤਰਾ ।੧੫।੧।

ਮੁਲਾ ਦੁਪ ਕਰ ਜਾਤਾ ਰਹਾ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਫਿਰ ਆਇਉ ਤਹਾ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਓ ਕਿਉਂ ਰੇ ਮਰਦਾਨਾ ।

ਗੁਰ ਜੀ ਮੈ ਕਿਆ ਕਰੇ ਬਖਾਨਾ ।

ਗੋਰ ਮਿਟੀ ਭੀਤਰ ਪਤੀ ।

ਰੰਗ ਤਮਾਸੇ ਕਰ ਕੈ ਧਰੀ ।

ਇਤ ਕੀ ਆਇ ਸੁਨਾਈ ਤੋਹਿ ।

ਆਗੇ ਕੀ ਸੁਧ ਨਾਹੀ ਮੋਹਿ ।

ਮੈ ਕੋ ਤੇ ਕਛੁ ਨਜਰ ਨ ਆਇਆ ।

ਲੋਕ ਮੁਰੀਦਨ ਡੰਫ ਬਨਾਇਆ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਓ ਮਰਦਾਨਾ ਸੁਨੀਏ ।

ਮਹਮਦ ਕੀ ਇਹ ਬਾਰਤਾ ਭਣੀਐ ।

ਪਧਰਾ ਸੈ ਬਰਸ ਸੁਰਗ ਮੈ ਰਹੈ ।

ਜਨਮ ਹਿੰਦੂ ਕਾ ਪੁਨਿ ਉਹਿ ਲਹੈ ।

ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਗੁਰ ਪੂਰਾ ਮਿਲੈ ।

ਬਹ ਰਜਾਇ ਮਤਲਬ ਸਿਉ ਹਿਲੈ ।

ਢਾਢੀ ਕਹਿ ਮਹਿਰਾਜੈ ਜਾਇ ।

ਉਨ ਬਾਤੈਨ ਮਿਲ ਕੀਨ ਖੁਦਾਇ ।

ਹੇ ਗੁਰ ਮੈ ਕੋ ਸਾਚ ਬਚਾਇ ।

ਜਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਭਰਮ ਮਿਟ ਜਾਇ ।

ਇਹ ਕਲਜੁਗ ਹੈ ਸੁਣ ਮਰਦਾਨਾ ।

ਸੋ ਸਿਆਨਾ ਜਿਨ ਕੂੜ ਬਖਾਨਾ ।

ਰੂਪ ਰੰਗ ਸੁਣ ਥਾਨ ਨਿਆਰਾ ।
ਸੋ ਦੇਹੀ ਪਰ ਬੋਲਣਹਾਰਾ ।
ਜਨ ਪਗ ਧੂਰ ਧੂਰ ਜੋ ਹੋਇ ।
ਮਨ ਤਨ ਮਾਣ ਤਾਣ ਸਭ ਖੋਇ ।
ਆਪਾ ਕਰ ਜੋ ਕਛੁ ਨ ਜਾਵੈ ।
ਸੋ ਕਿਛੁ ਮਿਤ ਜੋ ਪਾਇਤ ਪਾਵੈ ।
ਹੈ ਬਿਅੰਤ ਕਛੁ ਲਖਿਉ ਨ ਜਾਇਆ ।
ਜਬਰੀਲ ਰੂਪ ਤਿਸ ਸੁਨਯੋ ਦਿਖਾਇਆ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਵਾਚੁ —

ਤੁਮ ਗੁਰ ਕਹਿਓ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ।
ਕਿਰਿਆ ਕਰਤ ਸਭ ਦੇਹੀ ਥਾਪੀ ।
ਜਬ ਤੁਮ ਮਗਨ ਹੋਤ ਰਸ ਪਾਇ ।
ਇਹ ਨਿਕਸੈ ਤੁਮਰੇ ਮੁਖ ਆਇ ।
ਹੇ ਗੁਰ ਸਾਚੀ ਕਹੈ ਸੁਨਾਇ ।
ਜਾ ਤੇ ਮਨ ਕਾ ਭਰਮ ਮਿਟਾਇ ।

ਨਾਨਕ ਜੀ ਵਾਚੁ —

ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਮੈ ਸਭ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ।
ਰੂਪ ਰੰਗ ਸਭ ਤਿਸ ਕਾ ਤਾਰਾ ।
ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਕਿਛੁ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
ਰਿਖੀ ਮੁਠੀ ਕੋ ਮਿਤ ਨਹੀ ਪਾਇ ।
ਹਮ ਇਉ ਕਹਿਤੇ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ।
ਹੁਕਮ ਸਭਸ ਚਿਰ ਜੋ ਗੋ ਥਾਪੀ ।
ਪਾਂਚੁ ਤਤ ਅਰ ਖਾਣੀ ਚਾਰੁ ।
ਅਰ ਪਸਰਿਉ ਜੋ ਸਗਲ ਪਸਾਰੁ ।
ਤਿਸ ਕੇ ਹੁਕਮ ਹੋਇ ਸੋ ਹੋਇ ।
ਆਪੋ ਕਛੁ ਕਰ ਸਕੈ ਨ ਕੋਇ ।
ਪੂਰਾ ਗੁਰ ਜਿਸ ਦੇਇ ਸਿਝਾਇ ।
ਸੋ ਕਛੁ ਸੁਧ ਪਾਏ ਤੋ ਪਾਇ ।

ਸਲੋਕ —

ਕਾਚੇ ਗੁਰ ਕੀ ਦੀਖਿਆ ਐਸੀ ਜਿਉ ਭੰਗਰ ਕਾ ਬੀਜੁ ।
ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੰਨਿਆ ਕਿਆ ਕਰੈ ਜੋ ਭਰਤਾ ਪਾਇਆ ਹੀਜੁ ।੧।

ਭੇਖੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨ ਪਾਈਐ ਜਉ ਕਰਹੈ ਭੇਖ ਅਪਾਰੁ ।
 ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਬਿਨ ਮਰਦਾਨਿਆ ਭਰਮੇ ਸਭ ਸੰਸਾਰੁ ।
 ਤਬ ਮੁਲਾ ਬਹੁਤੇ ਜੁੜ ਆਏ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਬਾਦ ਰਚਾਏ ।
 ਸਭ ਹਾਰੇ ਬਹੁ ਬਾਦ ਸੁਨਾਇ ।
 ਸਮਝ ਕਉਨ ਕਹੈ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਮੁਲਾ ਕਹੈ ਗਉਸ ਇਹ ਆਹਿ ।
 ਮਾਨ ਤਿਆਗ ਪੁਨ ਪਕੜੇ ਪਾਇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਪੈ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੇ ।
 ਚਿੰਤਾ ਮੋਟ ਅਚਿੰਤ ਕਰੀਜੇ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ॥੪੬॥

47. ਸਾਖੀ : (ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਦੀ ਯਾਦ)

ਚਉਪਈ—

ਬੈਰਾਗ¹ ਭਇਓ ਚਿਤ² ਨਾਨਕੀ ਨਾਨਕ ਕੀ³ ਸੁਧ ਨਾਹਿ ।
 ਕਿਆ⁴ ਜਾਨੋ ਕਿਤ ਦੇਸ⁵ ਹੈ ਕੋ ਕਹਿ ਮੁਝੋ⁶ ਸੁਨਾਹਿ ।੧।
 ਇਕ ਦਿਨ ਬੇਬੇ ਕੇ ਮਨਿ ਆਈ ।
 ਕਿਆ ਜਾਨੋ ਕਿਤ ਦੇਸ ਹੈ ਭਾਈ ।
 ਅਤਿ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਭਈ ਬਿਦੇਹੁ ।
 ਕਬ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਸੁਧਿ ਲੋਹੁ ।
 ਉਤ ਜਾਨੀ ਗੁਰ ਜਾਨਨਿ ਹਾਰੁ ।
 ਭਲਾ ਮਿਲੈ ਇਛਾ ਕਰਤਾਰੁ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਬਾਲੇ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਮੇਰੀ ਬਹਿਨ ਮਹਾ ਦੁਖ ਲਹਿਉ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਤੇਰੀ ਭੁੰ ਜਾਨੁ ।
 ਜੋ ਤੋਹਿ ਭਾਵੈ ਸੇ ਪ੍ਰਵਾਨੁ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਅਬ ਦੇਖੋ ਤਾਹਿ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਤਨਾ ਰਾਹਿ ।
 ਸਤ ਸੈ ਜੋਜਨ ਇਤ ਤੇ ਅਹੈ ।
 ਜਿਤ ਜੇ ਰਾਮ ਨਾਨਕੀ ਰਹੈ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਕਬਹੂ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ।
 ਜੋ ਇਛਾ ਕਰ ਗੁਰ ਉਤ ਚਲੈ ।
 ਦੋਪਹਰ ਗਏ ਇਹ ਭਏ ਬਖਾਨ ।
 ਸੰਹਿਆ ਕੋ ਗੁਰ ਕੀਨ ਪਇਆਨੁ ।
 ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ਲੇ ਸੰਗ ।
 ਪਲ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਪੁਰਖ ਅਭੰਗੁ ।
 ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਰ ਆਇ ।
 ਅਤਿ ਅਗਾਧ ਗਤਿ ਕੋ ਲਖ ਪਾਇ ।

¹ਅ. ਦ. ਬੈਰਾਗੁ

⁵ਅ. ਦ. ਦੇਸੁ

²ਅ. ਦ. ਮਨੁ

⁶ਅ. ਦ. ਮੁਝੇ

³ਅ. ਦ. ਨਾਨਕ ਜੀ

⁴ਅ. ਦ. ਕਯਾ

ਨਾਨਕੀ ਕੋ ਕਿਨਹੂੰ ਜਾ ਕਹਿਉ ।
 ਨਾਨਕ ਆਇਉ ਸੁਨ ਸੁਖ ਲਹਿਉ ।
 ਸੁਨਤ ਨਾਨਕੀ ਆਗੈ ਧਾਈ ।
 ਜੇ ਰਾਮੇ ਸੀ ਘਰ ਸੁਧ ਪਾਈ ।
 ਦੋਨੋ ਆਏ ਚਰਨ ਲਪਟਾਨੇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਬਚਨ ਬਖਾਨੇ ।
 ਸੁਖ ਬਿਗਾਸ ਸੇ ਸਭ ਪ੍ਰਵਾਰ ।
 ਤੇ ਦਰਸਨ ਅਬ ਸੁਖੀ ਅਪਾਰ ।
 ਬਹੁ ਮੰਗਲ ਬੇਬੇ ਬਹੁ ਭਏ ।
 ਨਉ ਨਿਧ ਜਾਨ ਕਮੇਰੇ ਲਗੇ ।
 ਬਕੇ ਹੋਹਗੇ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ।
 ਅਜ ਆਇ ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਕਉ ਨੈ ਜਾਈ ।
 ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ਮਨਿ ਹਸੇ ।
 ਕਉਨ ਬਾਨ ਯਾ ਕੈ ਹਮ ਦਸੇ ।
 ਸੀਘਰ ਕੀਨ ਰਸੋਈ ਸਿਧ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਬੁਧ ।
 ਚਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ ।
 ਮਿਸਾ ਲੋਨਾ ਭਯਾ ਤਯਾਰੁ ।
 ਬਾਲਾ ਸੰਗ ਲੇ ਚਉਕੇ ਗਏ ।
 ਜੇ ਰਾਮੈ ਮਨ ਆਨੰਦ ਭਏ ।
 ਹਿਤ ਸਿਉ ਪ੍ਰਭੁ ਰਸੋਈ ਪਾਈ ।
 ਜਾਨੇ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਇਤ ਬਿਧ ਖਾਈ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਆਦਰ ਸਾਥ ।
 ਦੀਨ ਰਸੋਈ ਨਾਥਨ ਨਾਥ ।
 ਕਛੁ ਦਿਨ ਸੁਖ ਸਿਉ ਬਸੇ ਦਿਆਲ ।
 ਪਰ ਆਤਮ ਸਿਉ ਨਿਸ ਦਿਨ ਖਿਆਲ ।
 ਗੁਰ ਬਾਲੇ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹੇ ।
 ਮਿਲੇ ਕੁਟੰਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਭਏ ।
 ਹਮਰੇ ਚਿਤ ਉਦਾਸ ਅਬ ਭਇਉ ।
 ਸੀਘਰ ਮਿਲ ਆਉ ਗੁਰ ਕਹਯੋ ।

ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਹਮਰੇ ਘਰ ਬਾਰੁ ।
 ਤੁਮ ਚਰਨੋ ਸਿਉ ਲਾਗੈ ਪਿਆਰੁ ।
 ਉਠ ਚਾਲੇ ਚਿਤ ਭਏ ਉਦਾਸਾ ।
 ਜੈ ਰਾਮ ਨਾਨਕੀ ਕੀਨ ਦਿਲਾਸਾ ।
 ਸੀਘਰ ਮਿਲਹੋ ਤੁਮ ਕੋ ਆਇ ।
 ਕਛੁਕ ਕਾਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਲਾ ਲੇ ਸੰਗੁ ।
 ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਭਏ ਗੁਰ ਰੇਗੁ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਜਿਥੇ ਬੇਬੇ ਕੀ ਤਪਤ ਮਿਟਾਈ ।
 ਤਿਉ ਗੁਰ ਦਾਸੇ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੪੭ ।

48. ਸਾਖੀ : (ਕਮਲ ਨੈਨ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ)

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਹਾ¹ ਤੇ ਰਮੇ ਕਮਲ ਨੈਨ ਕੇ ਦੇਸ਼² ।
ਸਾਤ ਮਾਸ ਮਗ ਮੈ ਲਗੇ ਪੁਨ³ ਜਾ ਦੀਖ⁴ ਨਰੇਸ਼⁵ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—

ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਲਾ ਲੇ ਸੰਗੁ ।
ਚਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਅਤ ਅਲਖ ਅਭੰਗੁ ।
ਕਬ ਮਨ ਮੈ ਕਬ ਬਸਤੀ ਚਲੈ ।
ਕਬ ਡੁਗੁ ਕਬ ਜਲ ਪੈ ਖਿਲੈ ।
ਕਬੁ ਸਮਾਧ ਲਗੀ ਬਹੁ ਜਾਇ ।
ਏਕ ਤੇ ਏਕ ਤੇ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹੁ ।
ਐਸੇ ਬੈਠੇ ਹੋਇਨ ਚੀਤੇ ।
ਜਾਨੈ ਨਹਿ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ।
ਤੇਰਾ ਦਿਨ ਅਰ ਸਾਤ ਮਹੀਨੇ ।
ਇਤ ਬਿਧ ਚਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਭੀਨੇ ।
ਸਾਗਰ ਕਾ ਟਾਪੂ ਇਕ ਏਹੁ ।
ਜਾ ਮੈ ਲਾਗੇ ਇਤਨੇ ਦੇਹੁ ।
ਢਾਢੀ ਗੁਰ ਪੈ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਈ ।
ਕੇ ਪਰ ਹੈ ਕੇ ਅਉਝੜ ਸਾਈ ।
ਗੁਰ ਹਸ ਬੋਲੇ ਖੁਧਿਆ ਲਾਗੀ ।
ਕਿਨ ਹੂ ਆਨ ਧਰਿਉ ਮੁਹ ਲਾਗੀ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੂੰ ਓਦਰ ਨਾਹਿ ।
ਅਬ ਜੋ ਖਾਹ ਸਕੈ ਸੋ ਖਾਹਿ ।
ਕਿਤ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਤੀ ਜਾਇ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਫੁਨ ਲੇਵੈ ਪਾਇ ।

¹ਅ. ਦ. ਤਿਹ

²ਅ. ਦ. ਦੇਸ

³ਅ. ਦ. ਪੁਨ

⁴ਅ. ਦ. ਦੇਖ

⁵ਅ. ਦ. ਨਰੇਸ

ਚਾਰੋ ਕੋਸ ਪੈ ਨਗਰ ਬਤਾਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਆ ਬੈਠੇ ਇਕ ਨੀਕੇ ਠਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਜਾਇ ।
 ਜੋ ਮਨ ਭਾਵੈ ਸੋ ਤੂ ਖਾਇ ।
 ਜਿਤ ਬਿਧ ਤੇਰੀ ਹੋਇ ਰਜਾਇ ।
 ਮੈ ਪਲੇ ਇਕ ਦਮੜਾ ਨਾਹਿ ।
 ਮਨ ਭਾਵਤ ਰਸ ਕਿਤ ਬਿਧ ਖਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਜਾ ਆਪ ਉਠਾਇ ।
 ਤੋ ਕਰ ਕੋਊ ਪਕੜੇ ਨਾਹਿ ।
 ਕੋ ਤਸਕਰ ਕਰ ਬਾਧੈ ਮੋਹਿ ।
 ਕੋ ਭੈ ਨਾਹੀ ਸੁਖ ਹੈ ਭੋਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰੁ ।
 ਇਤ ਭੀ ਕੋਊ ਪਾਤ ਨ ਜਾਰੁ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਪੁਨ ਭੀਤਰਿ ਗਇਆ ।
 ਨਗਰ ਦੇਖ ਮਨ ਅਚਰਜ ਭਇਆ ।
 ਸਭ ਧਰਤੀ ਸੋਨੇ ਕੀ ਆਹਿ ।
 ਸਭੇ ਸਉਜ ਸਭ ਹਾਟੀ ਮਾਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਇਕ ਜਨ ਸਿਉ ਕਹਿਆ ।
 ਇਸ ਪੁਰ ਨਾਮ ਕਹੋ ਕਰ ਮਇਆ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਤੇਰਾ ਕਿਆ ਨਾਉ ।
 ਕਹਾ ਬਸੈ ਕਤ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ।
 ਹਸ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਦੂਰ ਦਿਸ ਰਹੈ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਮੈ ਕੋ ਸਭ ਕਹੈ ।
 ਕਹੁ ਭਾਈ ਅਬ ਇਤ ਕੀ ਚਾਲ ।
 ਸਭ ਹੀ ਦੇਇ ਬਤਾਇ ਖਿਆਲ ।
 ਸੁਵਰਨਪੁਰੀ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਉ ।
 ਕਵਲ ਨੈਨ ਇਤ ਕਾ ਹੈ ਰਾਉ ।
 ਸੁਰ ਸਿਧ ਕਾ ਬੇਟਾ ਪਿਆਰਾ ।
 ਸੇਵ ਕਰੈ ਇਸ ਰਾਇ ਸਤਾਰਾ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਫੁਨ ਪੂਛਾ ਤਾਹਿ ।
 ਕਿਤ ਬਿਧ ਚਲੈ ਈਹਾ ਕਾ ਰਾਹਿ ।
 ਜੜ ਕਤ ਦੀਸੈ ਹੋਮ ਅਪਾਰ ।
 ਕਉਨ ਬਿਧੀ ਹੋਤਾ ਬਿਉਹਾਰੁ ।
 ਸੁਨੋ ਸਾਧ ਇਤ ਧਰ ਮੈ ਚਾਲੁ ।
 ਈਹਾ ਕੁਦਰਤ ਕਾ ਸਭ ਖਿਆਲੁ ।
 ਅੰਨ ਆਦ ਸਭ ਆਪੇ ਹੋਇ ।
 ਨਾ ਕੋ ਚਾਹੈ ਨਾ ਕੋ ਬੋਇ ।
 ਜਿਸ ਭਾਵੈ ਸੋ ਲੂਣ ਲੈ ਆਇ ।
 ਖਾਇ ਪਕਾਇ ਅਉਰ ਮੁਖ ਪਾਇ ।
 ਰਾਜਾ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਏਹ ।
 ਇਕ ਚਾਹੈ ਸੋ ਦੂਸਰ ਦੇਹਿ ।
 ਪੀਸ ਪਕਾਵਨ ਸੋ ਹੈ ਕਾਮੁ ।
 ਨਹੀ ਮੋਲ ਕਾ ਈਹਾ ਨਾਮੁ ।
 ਕਾਰੀਗਰ ਭੀ ਕਰਤੇ ਕਾਮੁ ।
 ਸੋ ਭੀ ਲੋਹਿ ਨ ਕਿਸ ਤੇ ਦਾਮੁ ।
 ਪਹਿਲੇ ਲੋਭੀ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ।
 ਸਭ ਸੁਖੀ ਇਸ ਮੈ ਜੋਇ ।
 ਭੋਗ ਮਥਨ ਈਹਾ ਨਹੀ ਹੋਇ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਭੋਗ ਤੈ ਉਪਤਿ ਹੋਇ ।
 ਕਹੁ ਭਾਈ ਤੇਰਾ ਕਿਆ ਨਾਉ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕਹਤਾ ਸਭ ਗਾਉ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਮੋ ਖੁਧਿਆ ਲਾਗੀ ।
 ਜੋ ਚਾਹੈ ਸੋ ਖਾ ਵਡਭਾਗੀ ।
 ਈਹਾ ਅਟਿਕ ਕਿਸੂ ਕੋ ਨਾਹਿ ।
 ਜੋ ਚਾਹੈ ਸੋ ਲੈ ਮੁਖ ਪਾਹਿ ।
 ਆਪ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਵੋ ਨਾਹਿ ।
 ਤੁਮ ਕਰ ਦੇਉ ਸੋਊ ਹਮ ਖਾਹਿ ।
 ਤਿਨ ਪੂਛਾ ਤੋ ਸੰਗ ਕੋ ਅਉਰ ।
 ਹੈ ਦੋ ਸੰਤ ਬੈਠੇ ਇਕ ਠਉਰ ।

ਓਹ ਤੋ ਦੋਉ ਪਵਨ ਅਹਾਰੀ ।
 ਇਕ ਤਿਨ ਮੋ ਹਉ ਖੁਧਿਆਕਾਰੀ ।
 ਜੋ ਚਾਹੈ ਸੋ ਲੇ ਹਿਤ ਧਾਰ ।
 ਸੋਰ ਅਚਾਈ ਮੋਰ ਅਹਾਰੁ ।
 ਦੀਨ ਤੋਲ ਨੀਨੇ ਪਕਵਾਨੁ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਖਾਏ ਮਨ ਭਾਨੁ ।
 ਡੰਡੀ ਛਾਬਾ ਅਰ ਪ੍ਰਮਾਨੁ ।
 ਸਭ ਸੋਨੇ ਕੇ ਦੀਖ ਸੁਜਾਨੁ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਤਬ ਭੋਜਨ ਪਾਇਆ ।
 ਭੋਜਨ ਅਚ ਨਾਨਕ ਪੈ ਆਇਆ ।
 ਸਭ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਕਹਿ ਪ੍ਰਗਟਿ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਦੇਖਾ ਸੁਨਾ ਜੁ ਮਨ ਮੈ ਭਇਆ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਜਾਨੋ ਇਹ ਮੂਚਾ ।
 ਉਧੁ ਸੈਨ ਤੇ ਰਾਜਾ ਉਚਾ ।
 ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਅਬ ਉਹ ਭਇਉ ।
 ਆਗੇ ਸਦਾ ਸਲਾਮੀ ਰਹਿਉ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮੈ ਕਹਿ ਸਕਤਾ ਨਾਹਿ ।
 ਅਤਿ ਪਵਨ ਹੈ ਇਹ ਸੁਭ ਠਾਇ ।
 ਤੁਮ ਭੀ ਕਛੁ ਮੁਖ ਮੇਲੇ ਦੇਵ ।
 ਸੀਧਾ ਲਿਆਉ ਜੁ ਦੇਉ ਭੇਉ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਤੂ ਦੇਖ ਤਮਾਸਾ ।
 ਕਰਤਾ ਮੇਟੇ ਭ੍ਰੂਖ ਪਿਆਸਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕਰ ਲੀਨ ਰਬਾਬੁ ।
 ਤਾਰ ਬਜੈ ਮਨ ਪਦ ਕੇ ਲਾਗੁ ।
 ਮਾਨਕ ਕੀ ਸਮਾਧ ਲਗ ਗਈ ।
 ਸਾਤ ਦਿਵਸ ਲਉ ਲਾਗੀ ਰਹੀ ।
 ਅਠਵੇ ਦਿਨ ਹੂਏ ਸਰਧਾਨਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਜਾਉ ।
 ਉਦਰ ਪੂਰਸੀ ਘਰ ਫਿਰ ਆਉ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਆਗਿਆ ਲਈ ।
 ਸੁਧ ਨਗਰ ਚਿਤ ਕੀਨਾ ਸਹੀ ।
 ਆਜ ਕਉਨ ਸੋ ਲੇਵੈ ਦਈ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਸੋ ਭੋਟਾ ਭਈ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਕਛੁ ਖਾ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਹਾ ਭਾਈ ਦੀਜੈ ਪਕਵਾਨਾ ।
 ਤਿਨ ਫੁਨ ਦੀਨਾ ਵਹੀ ਤੁਲਾਇ ।
 ਜੋ ਰੁਚ ਸੋ ਮਰਦਾਨਾ ਖਾਇ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਫੁਨ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ।
 ਤੁਮ ਜੁ ਕਹੇ ਬੇ ਅਉ ਦੋ ਪਿਆਰੇ ।
 ਸੋ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਆਏ ਨਹੀ ।
 ਕੈ ਭਾਈ ਤੁਮ ਝੂਠੀ ਕਹੀ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਸੁਨੀਏ ਧਰ ਕਾਨਾ ।
 ਉਹ ਸੰਤੋਖੀ ਧਰਮ ਸੁਜਾਨਾ ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਹਿ ।
 ਉਹੇ ਦੋਨੋਂ ਹੈ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਮਨ ਜਾਗੋ ਪ੍ਰੇਮ ।
 ਉਨ ਦਰਸਨ ਸੁਭ ਹੋਵੈ ਨੇਮੁ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਮੁਖ ਕੀਨ ਉਚਾਰਾ ।
 ਲੇ ਜਾਈਐ ਤਉ ਕਰੇ ਅਹਾਰਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਅਤ ਸੁਧ ਹੋਇ ।
 ਤਉ ਕਛੁ ਮੁਖ ਮੇਲਤ ਹੈ ਸੋਇ ।
 ਪਾਂਚ ਸੇਰ ਤਿਨ ਲੀਨ ਤੁਲਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਸੰਗ ਚਲਿਉ ਧਾਇ ।
 ਮਗ ਮੈ ਹੈ ਪ੍ਰਫੇ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਤਿਨ ਸੋ ਜਾ ਕਿਆ ਕਰੋ ਬਖਾਨਾ ।
 ਸੁਨੋ ਸਾਧ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰੁ ।
 ਦੇਖ ਦਰਸ ਤਬ ਕਰੋ ਉਚਾਰੁ ।
 ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਤਿਤ ਨਾਂ ਜਬ ਗਏ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦਰਸਨ ਭਏ ।

ਦੇਸ ਦਰਸ ਨਿਰਮਲ ਭਈ ਬੁਧ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਕੀ ਉਪਜੀ ਸੁਧ ।
 ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਤਿਨੈ ਜਾ ਕਹੀ ।
 ਸਤਿ ਕਰਤਾਰ ਭਣਿਉ ਗੁਰ ਦਈ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਪਛ ਆਗੇ ਧਰੇ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਇਹ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਹਮ ਖਾਤੇ ਨਾਹਿ ।
 ਕਛੁ ਦੋਖ ਪ੍ਰਭ ਇਸ ਕੇ ਮਾਂਹ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਇਸ ਸੰਕਾ ਨਾਹਿ ।
 ਏਕ ਦੋਖ ਰਾਜਾ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਤ ਭੂਪਤ ਕੋਇ ।
 ਰਾਜਾ ਕਵਲ ਨੈਨ ਹੈ ਸੋਇ ।
 ਹੇ ਸਾਧੂ ਤੁਮ ਅਚਰਜ ਕਹਾ ।
 ਅਬ ਲਉ ਹਮ ਨੇ ਦੋਖਨ ਲਹਾ ।
 ਕਹਾ ਦੋਖ ਕਹੀਐ ਹੇ ਸਾਧ ।
 ਹਮਰੇ ਮਨ ਕੋ ਮਿਟੈ ਬਿਖਾਧ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਜਾ ਕੇ ਜੋ ਸੋਇ ।
 ਅਪਨ ਦੋਖਨਿ ਜਾਨੈ ਸੋਇ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਲਹੈ ।
 ਇਹ ਸਾਧੂ ਭੀ ਝੂਠ ਨ ਕਹੈ ।
 ਸਾਧੂ ਕਿਉ ਇਹ ਨਿਰਠੈ ਹੋਇ ।
 ਆਪ ਰਾਇ ਬੂਝੈ ਭਰਮ ਖੋਇ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਰੁਖਸਤ ਤਬ ਭਇਆ ।
 ਦੁਰਿ ਰਾਇ ਪੈ ਕਹਿਨ ਗਇਆ ।
 ਹੇ ਰਾਜਾ ਇਤ ਆਏ ਸਾਧੂ ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਗਤ ਕਛੁ ਅਗਤ ਅਗਾਧ ।
 ਉਨ ਪੈ ਭੋਜਨ ਮੈ ਲੈ ਗਇਆ ।
 ਅਚੋ ਸਾਧ ਅਸ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿਆ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖਯੋ ਹਮ ਖਾਤੇ ਨਾਹਿ ।
 ਮੈ ਕਹੀ ਕਉਨ ਦੋਖ ਯਾ ਮਾਹਿ ।

ਇਹ ਤੋ ਧਰਮ ਪੁਰੀ ਹੈ ਸਾਧ ।
 ਈਹਾ ਕਦੇ ਨ ਕੋਈ ਵਿਆਧ ।
 ਏਕ ਬਰਨਿ ਹੈ ਸਭ ਹੀ ਲੋਕੁ ।
 ਸਦਾ ਹਰਖ ਹੈ ਕਦੇ ਨਹੀ ਸੋਗੁ ।
 ਰਾਜਾ ਇਤ ਕਾ ਪ੍ਰਮ ਸਧਿਆਨ ।
 ਜਾ ਕੇ ਮਨ ਲਉ ਭਰ ਨਹੀ ਮਾਨੁ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਿਉ ਮੈਥਨ ਕਰੈ ।
 ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਭੋਗ ਨਹੀ ਧਰੈ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਇਹ ਸਭ ਸਚ ਸਾਧ ।
 ਰਾਜਾ ਸੈ ਰੰਦਕ ਹੈ ਵਿਆਧ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਉਹ ਹੈ ਕਿਤ ਥਾਨ ।
 ਸਿਲ ਮਿਲ ਗਿਰ ਕੇ ਦਾਵਣ ਜਾਨ ।
 ਰਾਜੇ ਤਬ ਹੀ ਅਸ ਮੰਗਵਾਇਆ ।
 ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਲੇ ਤਿਤ ਹੀ ਆਇਆ ।
 ਆਗੇ ਬੈਠਾ ਤਾਰ ਬਜਾਵੈ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਮੁਖ ਕੀਰਤ ਗਾਵੈ ।
 ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਉਹ ਦੋਨੋ ਗਏ ।
 ਗੁਰ ਬਾਲਾ ਲਿਵ ਮੇ ਲਗ ਰਹੇ ।
 ਰਾਜਾ ਜਾ ਨਾਲ ਹੋਇ ਰਹਾ ।
 ਧਿਆਨ ਤਿਆਗ ਅੰਸੇ ਗੁਰ ਕਹਾ ।
 ਆਈਐ ਭੂਪਤ ਅਤਿ ਵਡ ਭਾਗੁ ।
 ਧਾਇ ਰਾਇ ਤਬ ਚਰਨੋ ਲਾਗੁ ।
 ਆਦ੍ਰ ਸਿਓ ਭੂਪਤਿ ਬੈਠਾਇਆ ।
 ਰਾ ਗੁਰ ਸਿਉ ਤਬ ਕਹਿ ਸਮਝਾਇਆ ।
 ਮੇ ਮੇ ਕਉਨ ਦੇਖ ਨਹਿਰਾਇਆ ।
 ਮੇ ਤੋ ਸੂਰਖ ਕਛੂ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਜਾਤਿ ਸਮਰਥਾ ਰਾਇ ਸਗਿਆਨਾ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ ।
 ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕਛੂ ਸੁਧ ਆਹਿ ।
 ਭੂਪ ਕਹੀਐ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪਾਹਿ ।

ਜਨਕ ਬਿਦੇਹੀ ਕਾ ਇਸਨਾਨੀ ।
 ਤੂ ਬਾਇ ਹਸੇ ਵਾਤੈ ਠਾਨੀ ।
 ਸਭਾ ਪਹਿਰ ਰਾਤ੍ਰ ਜਬ ਰਹੈ ।
 ਕਰ ਸੇਵਾ ਤੂ ਫਲ ਕੇ ਲਹੈ ।
 ਰਾਜਾ ਤੇ ਪੈ ਬਹੁਤ ਦਿਆਲ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਰਾ ਕੀਨੋ ਇਕ ਖਿਆਲ ।
 ਅਹੇ¹ ਸੰਘਰ² ਜਲ ਪੀਲਾਉ ।
 ਬੰਗ ਹਿਮਾਲੇ ਤੇ ਤੂ ਲਿਆਉ ।
 ਤਬ ਤੂ ਸੰਘਰ ਜਲ ਲੇ ਆਇਆ ।
 ਸੀਤਲ ਜਲ ਭੁਪਤ ਪੀਲਾਇਆ ।
 ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਇ ਰਾਜੇ ਭੁਝ ਕਹਿਆ ।
 ਮਾਂਗ ਕਛੂ ਜੇ ਤੂ ਚਿਤ ਚਹਿਆ ।
 ਤੈ ਭਾਖੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕਛੂ ਨ ਚਾਹੈ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਤੁਮਰੇ ਚਰਨ ਧਿਆਉ ।
 ਜਨਕ ਕਹਿਉ ਕਤ ਝੂਠ ਉਚਾਰੈ ।
 ਮਗ ਜਾਵਤ ਤੈ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰੈ ।
 ਦੇਖੋ ਮੈ ਭੂਪਤਿ ਨਹੀ ਭਇਉ ।
 ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਸਤ ਕਹੈ ਮੈ ਚਹਿਉ
 ਤਬ ਰਾਜੇ ਦੋ ਕੇ ਬਰ ਦੀਨ ।
 ਤਿਤ ਬਿਆਧ ਰਾਜ ਤੈ ਕੀਨ ।
 ਕਵਲ ਨੈਨ ਹਸ ਕੇ ਤਦ ਕਹਾ ।
 ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਕਹੂੰ ਕਿਆ ਤਹਾ ।
 ਗੁਰ ਹਸ ਕਹਿਉ ਗੁਵਰਧਨ ਮੋਹੀ ।
 ਸਫਾ ਚੰਦ ਕਹਿਤੇ ਸਭ ਤੋਹੀ ।
 ਰੂਪ ਕਹਿਉ ਨਾਨਕ ਨਿਤੋਤਾਰੀ ।
 ਅਬ ਤੋ ਨਾਮ ਭਗਤ ਬਿਸਥਾਰੀ ।
 ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਚਰਨੋ ਪਰ ਪੜੇ ।
 ਅਬ ਸੁਧ ਭਈ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਕਰੇ ।
 ਅਬ ਮੁਖ ਨਿਰਨੇ ਭਾਖ ਸੁਨਾਉ ।
 ਕਉਨ ਦੋਖ ਮੇ ਧਰਿਉ ਨਾਉ ।

¹ਅ. ਦ. ਅਹੇ

²ਅ. ਦ. ਸੰਗਰਾ

ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਤੁਮ ਸੁਖ ਤੇ ਕਹੋ ।
 ਸਭ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀਹੈ ਸੁਖ ਲਹੋ ।
 ਫਿਰ ਕਾਹੇ ਕੋ ਆਨ ਮਨਾਵੇ ।
 ਸਤ ਦਸ ਰਾ ਪਰ ਡੰਡ ਲਗਾਵੇ ।
 ਤੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰੁ ।
 ਮੈ ਰਾਜਾ ਹੋ ਵਡ ਸਿਰਦਾਰ ।
 ਕਵਲ ਨੈਨ ਕਹਿ ਕਬੂ ਨ ਭਾਇਆ ।
 ਅਪਨੇ ਆਪਉ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਇਤਨਾ ਥਾ ਦੋਖ ।
 ਉਰ ਸਭਿਨ ਬਿਧ ਹੈ ਤੁਮ ਸੇਖ ।
 ਅਬ ਇਕ ਬਾਤ ਸੁਨ ਚਿਤ ਲਾਇ ।
 ਮਨ ਤੇ ਮਮਤਾ ਦੇਹਿ ਮਿਟਾਇ
 ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਨਾਇਕ ਪ੍ਰਭ ਕੀਨੁ ।
 ਤਿਸੇ ਨਿਵੇ ਮਨ ਹੋਇ ਅਧੀਨੁ ।
 ਅਰ ਜੋ ਤੂ ਚਿਤ ਐਸੇ ਕਹੈ ।
 ਇਨੇ ਕਹਾ ਇਨ ਬਾਤਨਿ ਅਹੈ ।
 ਕੋਊ ਰਾਜ ਕਰੈ ਤਜ ਜਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਤੋ ਹੈ ਬੇ ਪ੍ਰਵਾਹੁ ।
 ਹਮ ਕੇ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੋਇ ।
 ਸੋਈ ਕਰੈ ਨ ਸੰਸਾ ਕੋਇ ।
 ਇਹ ਭੀ ਤਾ ਤੇ ਤੁਮ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
 ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸ ਹੋ ਭੂਪਤਿ ਸਹੀ ।
 ਕਵਲ ਨੈਨ ਕਹਿ ਸਭੀ ਪਛਾਨੋ ।
 ਤੁਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ਛਾਨੋ ।
 ਤੁਮ ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਅੰਤਰ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ।
 ਸੁਨਿਉ ਜਨਕ ਬਿਦੇਹਿ ਪਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਹਮ ਕਛੁ ਨ ਰਾਇ ।
 ਸਾਧ ਚਰਨ ਰਜ ਨਿਸ ਦਿਨ ਚਾਇ ।
 ਕਉਨ ਕੀਟ ਹਮ ਦੀਨ ਬਿਚਾਰੇ ।
 ਜੇ ਤਿਸ ਭਾਇ ਤ ਪਾਰ ਉਤਾਰੇ ।

ਕਰਨਹਾਰ ਥੀ ਡਰਦੇ ਰਹੀਏ ।
 ਮਿਤ ਅਪਾਰ ਤਿਸ ਕਿਤ ਬਿਧ ਲਹੀਏ ।
 ਕੀਟਾ ਅੰਦਰਿ ਕੀਟੁ ਕਰ ਦੋਸੀ ਦੋਸੁ ਧਰੇ ।
 ਨਾਨਕ ਨਿਰਗੁਣਿ ਗੁਣੁ ਕਰੇ ਗੁਣਵੰਤਿਆ ਗੁਣੁ ਦੇਇ ।
 —ਤੋਹਾ ਕੋਇ ਨ ਸੁਝਦੀ ਜਿ ਤਿਸੁ ਗੁਣੁ ਕੋਇ ਕਰੋਇ ।
 ਜਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਐਸੈ ਕਹੀ ।
 ਕਵਲ ਨੈਨ ਪਗ ਪਰਸੋ ਸਹੀ ।
 ਪੁਨ ਭਾਖੀ ਮੈ ਤਿਸ ਕਾ ਦਾਸੁ ।
 ਸੁਧੁ ਸੈਨ ਦਾਸਨਿ ਅਤਿ ਦਾਸੁ ।
 ਕਬੂ ਨ ਤਾ ਕੀ ਸਮਸਰ ਕਰੇ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਆਗਿਆ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰੇ ।
 ਹੇ ਸੁਆਮੀ ਤਿਆਗਿਆ ਅਹੰਮੇਵ ।
 ਮੁਝੇ ਚਰਨ ਕੀ ਦੀਜੈ ਸੇਵ ।
 ਤੁਮ ਪਿਆਰੇ ਥੇ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰੇ ।
 ਹਮ ਤਬ ਭੀ ਥੇ ਸੇਵਕ ਥਾਰੇ ।
 ਤੁਹਿ ਪੂਰਨ ਕੀਨਾ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਹਮਰੀ ਐਸੀ ਜਾਨੀ ਸੇਵ ।
 ਰਾਗ ਦੇਉ ਕਿਸ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ।
 ਮੈ ਅਧੀਨ ਰਹੁ ਪਗ ਕੇ ਸਾਥ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਰਾਜ ਜੋਗ ਤੁਮ ਕਰੇ ।
 ਮਨ ਮੈ ਕੇ ਚਿੰਚਾ ਨਹੀ ਧਰੇ ।
 ਭਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰਿ ਪਾਵਿਨ ਧਾਮੁ ।
 ਕੇ ਦਿਨ ਇਕਠੇ ਹੋ ਬਿਸਰਾਮੁ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਆਏ ਪੁਰ ਭੂਪਤਿ ਸੁਖ ਮਾਨਾ ।
 ਗੁਰ ਪੁਰ ਦੇਖੈ ਐਸੈ ਕਹੀ ।
 ਰਾਜਾ ਤੁਮ ਸਫਲੀ ਮਤ ਲਹੀ ।
 ਕਵਲ ਨੈਨ ਨਿਤਿ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ।
 ਆਪ ਹਾਥ ਬ੍ਰਤ ਤੇ ਨਹੀ ਟਰੇ ।
 ਨਿਸਦਿਨ ਚਰਚਾ ਮਾਹਿ ਬਿਹਾਵੈ ।
 ਦੇਉ ਰਸਕ ਨ ਕੋਊ ਅਘਾਵੈ ।

ਪਰਮਾਤਮ ਕੀ ਚਰਚਾ ਹੋਇ ।
 ਆਤਮ ਬਿਨਾ ਦੁਜਾ ਨਹੀ ਕੋਇ ।
 ਤਹਾ ਬਸੇ ਪ੍ਰਭ ਪੰਧਰਾ ਮਾਸ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਪਿਆਸ ।
 ਫੁਨ ਗੁਰ ਤਹਿ ਤੇ ਭਏ ਉਦਾਸ ।
 ਮਨ ਮੈ ਕੀਨ ਮੇਰ ਦਿਸ ਆਸ ।
 ਰਾਜਾ ਬਿਛਰੈ ਬਿਛਰ ਨ ਸਕੈ ।
 ਪੁਨਿ ਪੁਨਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਪਗ ਦਿਸ ਤਕੈ ।
 ਫੁਨ ਗੁਰ ਤਾ ਕੇ ਕੀਨਾ ਭਾਉ ।
 ਤੁਮ ਹਮ ਮਿਲਹੈ ਗੁਰ ਪੈ ਰਾਉ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਨਾਮ ਧਰੀਕ ਹੋ ਸਿਖ ਤਿਹਾਰੈ ।
 ਬਿਰਦ ਲਾਜ ਦਾਸੈ ਨਿਸਤਾਰੈ ।
 ਬੋਲੇ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੪੮ ।

49. ਸਾਖੀ : (ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਉਤੇ ਸਿੱਧਾਂ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ)

ਚਉਪਈ :

ਬਾਲਾ ਗੁਰ ਅੰਗਤ¹ ਪੈ ਕਹੇ ।
ਇਹ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਪਾਛੇ ਸਭ ਭਏ ।
ਪੁਨ ਨਾਨਕ ਮਨ ਇਛਾ ਆਈ ।
ਅਬ ਸੁਮੇਰ ਕੋ ਦੇਖੋ ਜਾਈ ।
ਗੁਰ ਪੂਛੇ ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ।
ਦੂਰ ਦਿਸਾ ਹਮ ਕਰੈ ਪਇਆਨਾ ।
ਤੁਮ ਇਛਾ ਤਬ ਘਰ ਪਹੁਚਾਵੇ ।
ਇਛਾ ਤਬ ਮੈ ਸੰਗ ਸਿਧਾਵੇ ।
ਬਾਲੇ ਮਰਦਾਨੇ ਇਵ ਕਹੀ ।
ਜੀਵਨਿ ਮਰਨ ਤੋਹਿ ਸੰਗ ਸਹੀ ।
ਬਾਲੇ ਗੁਰ ਅੰਗਤ ਪੈ ਕਹਿਉ ।
ਪਵਨ ਸਵਾਰੁ ਹਮੈ ਕਰ ਲਇਉ ।
ਪਉਨ ਸਵਾਰ ਭਏ ਗੁਰਦੇਵ ।
ਹਮ ਸੰਗ ਦੋਉ ਅਲਖ ਅਵੇਵ ।
ਸਿਰਧਣ ਪਰਬਤ ਉਪਰ ਗਏ ।
ਤਹਾ ਜਾਇ ਠਾਢੇ ਪ੍ਰਭੁ ਰਹੇ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਪੂਛਾ ਕਿਆ ਨਾਉ ।
ਸਿਰਧਣ ਪਰਬਤ ਸਿਧਨ ਥਾਉ ।
ਇਕ ਤੋ ਪਹੁਚੇ ਪਹੁਚਨਹਾਰਾ ।
ਜੈ ਜਨ ਹੋਵੈ ਪਉਣ ਸਵਾਰਾ ।
ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਅਉਰ ਰਾਮਦਾਸ ।
ਤਿਨ ਆ ਦੇਖਿਉ ਪਵਨਾਭਿਆਸ ।

¹ਅ. ਦ. ਅੰਗਦ

ਮਰਦਾਨਾ ਕਹੁ ਹੇ ਜਜਮਾਨ ।
 ਪਾਡਵ ਗਲੇ ਇਤੀ ਅਸਥਾਨ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਉਹਿ ਹਿਮਾਲੇ ਗਲੇ ।
 ਸਣ ਦੇਹੀ ਏਕ ਜੁਧਿਸਠਰ ਚਲੇ ।
 ਸੋ ਭੀ ਸੁਰਗ ਲੋਕ ਤਕ ਗਇਉ ।
 ਸਿਧਨ ਬਿਨ ਇਹ ਮਗ ਕਿਨ ਲਹਿਉ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਜੀ ਆਗੈ ਭੀ ਚਲੇ ।
 ਕੈ ਇਤ ਤੇ ਪਾਛੈ ਕੋ ਖਿਲੇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਆਗੈ ਭੀ ਜਾਇ ।
 ਤਬ ਲਗ ਗੋਰਖ ਪਹਚੇ ਆਇ ।

ਗੋਰਖੋ ਵਾਚੁ—

ਕਉਨ ਰੂਪ ਕਿਆ ਜਾਤ ਹੁਮਾਰੀ ।
 ਕਹੈ ਕਹਾ ਅਬ ਲੇ ਉਡਾਰੀ ।
 ਆਗੈ ਧਰਤ ਨ ਰਹੁਗੇ ਕਹਾ ।
 ਅਤਿ ਸੀਤਲ ਜਲ ਬਰਸੈ ਤਹਾ ।
 ਆਗੈ ਮਗ ਨਹੀ ਪੀਛੈ ਭਾਗੈ ।
 ਨਿਕਸ ਜਾਇ ਕਾਹੇ ਦੁਖ ਪਾਗੈ ।
 ਝਿਲਮਿਲ ਕਰ ਝਿਲਕੈ ਝਿਲਕਾਰਾ ।
 ਤਹ ਸੂਰਾ ਪੂਰਾ ਪਹੁਚਣਹਾਰਾ ।
 ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਗੋਰਖ ਬੁਹਿ ਕਹੈ ।
 ਪਾਛੈ ਜਾ ਕਾਹੇ ਦੁਖ ਲਹੈ ।

ਨਾਨਕ ਜੀ ਵਾਚੁ—

ਜਾਤ ਹਮਾਰੀ ਅਚਰਜ ਕਹੀਐ ।
 ਜਹਾ ਨ ਦਿਨ ਅਰ ਰਾਤੀ ਮਹੀਐ ।
 ਪੀਛੈ ਆਗੈ ਦ੍ਰਿਸਟ ਹਮਾਰੀ ਧਰਨ ਅਕਾਸ ਪਸਾਰੀ ।
 ਦਇਆ ਹਮਾਰੀ ਸੀਤਲ ਹਿਮ ਹੈ ਤਿਨ ਰਹਿਣ ਹਮਾਰੀ ।
 ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਗੋਰਖ ਜੋਗੀ ਪੂਰਾ ਜੋਗ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਜੁਗਤ ਨ ਜਾਨੀ ਅਉਧ ਵਿਹਾਨੀ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਗਵਾਇਆ ।੨।
 ਗੋਰਖ ਸੁਣ ਕੈ ਚਲਤਾ ਰਹਾ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਸਿਉ ਕਹਾ ।

ਈਹਾ ਸੂਰਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨ ਪਾਇ ।
 ਹਮ ਆਏ ਹੈ ਕਉਨੈ ਥਾਇ ।
 ਫੁਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਕ ਸੁਨਾਏ ।
 ਹਮ ਸੂਰਜ ਤੇ ਉਪਰ ਆਏ ।
 ਮਾਤ ਲੋਕ ਤੇ ਉਚਾ ਭਾਨ ।
 ਲਖ ਜੋਜਨ ਕਹਿਤੇ ਪ੍ਰਮਾਨ ।
 ਫੁਨ ਮਰਦਾਨੇ ਨਿੰਮ੍ਰਤ ਹੋਇ ।
 ਬਿਨੈ ਕੀਨ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਛੇ ਭੋਹਿ ।
 ਮਨ ਭੈ ਕਰੇ ਨ ਰਹਿਆ ਜਾਇ ।
 ਖਿਨ ਖਿਨ ਪ੍ਰਛੇ ਮੋਰ ਸੁਭਾਇ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਕਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ਸੰਕ ਨ ਕੀਜੈ ।
 ਮਨ ਭਰਮ ਹੋ ਗੁਰ ਤੇ ਪ੍ਰਛ ਲੀਜੈ ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਕ ਇਤਨਾ ਅੰਤਰਾਇ ।
 ਸਿਖ ਪ੍ਰਛੇ ਗੁਰ ਦੇਇ ਬਤਾਇ ।
 ਜੇ ਗੁਰ ਸਿਖ ਕਾ ਭਰਮ ਨਹੀ ਹਰੈ ।
 ਸਿਖ ਉਚਤ ਸੋ ਗੁਰ ਨਹੀ ਕਰੈ ।
 ਗੁਰੁ ਸਮਝ ਕਰ ਕਰਣਾ ਆਇਆ ।
 ਤਨ ਮਨ ਨਿਸਚੈ ਜਾਪੇ ਭਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭੀ ਸਿਖ ਸਮਝ ਕਰ ਕਰੈ ।
 ਗੁਰ ਮਗ ਚਲੈ ਬਿਖੈ ਤੇ ਡਰੈ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਪਿਆਰ ।
 ਅਉਰ ਤਿਆਗੈ ਲੋਕਾਚਾਰੁ ।
 ਜੇ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਮਨ ਤਨ ਧਾਰ ।
 ਸੋ ਸਿਖ ਸੋਧ ਕਰੈ ਬਹੁ ਬਾਰੁ ।
 ਸਿਖ ਮਲਨ ਸਭ ਬਿਧ ਮੈ ਹੋਇ ।
 ਤਾ ਸੋ ਵਰਤੈ ਗੁਰੁ ਨ ਸੋਇ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਜੋ ਪਗ ਸਦ ਲਾਗੈ ।
 ਸਦ ਦ੍ਰਿੜੈ ਦੁਬਿਧਾ ਮਲ ਭਾਗੈ ।

ਬਾਲੇ ਹਸ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਉ
 ਪੂਛੋ ਅਬ ਮਸਟੈ ਕਤ ਰਹਿਉ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਪੂਛੋ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਕਾ ਪੂਛੋ ਬਾਲੇ ਬੁਰ ਮਾਨਾ ।
 ਕਹੁ ਬਾਲਾ ਕਿਆ ਕਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੁ ਮੈ ਬੁਰਾ ਨ ਮਾਨਾ ।
 ਹਾਸੀ ਮੈ ਇਤ ਕਾਰਨ ਆਈ ।
 ਅਜਮਾਏ ਕਾ ਕਿਆ ਅਜਮਾਈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਇਸ ਮੈ ਗੁਣ ਹੈ ਏਹੁ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਹਮ ਤੈ ਪੁਛ ਲੇਇ ।
 ਇਹ ਪੂਛੈ ਹਮ ਦੇਇ ਬਤਾਇ ।
 ਪਾਛੈ ਸਾਖੀ ਹੋ ਇਸੁ ਭਾਇ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਨ ਮਨ ਕੋ ਸਮਝਾਇ ।
 ਬੇਮੁਖ ਬਹੁਤ ਦਿਖਾਏ ਰਾਹੁ ।
 ਫੜੀਏ ਬਹੁਤ ਕਰਮਾਤ ਲਗਾਵੈ ।
 ਸਿਖ ਹੋਇ ਤਿਸ ਰਿਦੇ ਨ ਭਾਵੈ ।
 ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਸੁਣ ਬੀਚਾਰੁ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਮਰਦਾਨਾ ਬੇ ਯਾਰ ।
 ਪੁਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਹਮ ਹੈ ਮੀਤ ।
 ਬਾਲੇ ਤਬ ਇਹ ਬਿਨਤੀ ਕੀਤ ।
 ਕਰੇ ਅਰਜ ਸੁਨੀਏ ਚਿਤ ਲਾਇ ।
 ਖਿਮਾ ਕਰੇ ਹੋ ਬੇ ਪ੍ਰਵਾਹੁ ।
 ਬਾਲਾ ਅਜ ਹਮ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਹਮ ਪੈ ਭਏ ਦਿਆਲ ।
 ਜੋ ਤੂ ਭੀ ਹਮ ਸਿਉ ਕਛੁ ਕਹੈ ।
 ਤੋ ਇਛਾ ਸਤਿਗੁਰ ਤੋ ਲਹੈ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੁ ਗੁਰ ਸੇਕਾ ਮੋਹਿ ।
 ਏ ਭਰਮ ਮੇਰਾ ਦੀਜੈ ਖੋਇ ।
 ਹਮ ਸਭ ਮੇਲ ਪੁਰਬ ਤੇ ਹਇਉ ।
 ਢਾਢੀ ਤੁ ਕਹੈ ਕਿਉ ਝਇਉ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮਰਦਾਨਾ ਤਦ ਢਾਢੀ ਆਹਿ ।
 ਜਨਕ ਰਾਇ ਇਸ ਸੂਰ ਕੀ ਚਾਹਿ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਸੁਰਾ ਪਾਨ ਕਰ ਆਇਆ ।
 ਰਾਜਾ ਕੋ ਆਇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
 ਰਾਜਾ ਜੀ ਇਸ ਕੋ ਇਉਂ ਕਹਿਉ ।
 ਮਲੇਛ ਪਾਨ ਇਹ ਕਤ ਤੇ ਲਹਿਉ ।
 ਸਾਧ ਬਾਕ ਸੇ ਮਿਟਤੇ ਨਾਹਿ ।
 ਇਸ ਕਾਰਨਿ ਇਤ ਜਨਮਿਉ ਆਇ ।
 ਬਾਲ ਨਮਸਕਾਰ ਤਬ ਕੀਨਾ ।
 ਭਰਮ ਖੋਇਉ ਚਰਨੇ ਮਨ ਦੀਨਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਪੁਛਨਾ ਪੁਛ ਲੇਇ ।
 ਇਹ ਦਿਆਲ ਸਭ ਦੇਵੇ ਭੋਵ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਗੁਰੁ ਦਿਆਲ ।
 ਸੂਰਜ ਨੀਚੇ ਰਹਿਓ ਕਿਰਪਾਲ ।
 ਚੰਦ ਕਹਿਉ ਕਿਉਂ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪਾਇ ।
 ਚੰਦ ਸੂਰ ਰਹਤੇ ਇਕ ਠਾਇ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸੂਰਜ ਤੇ ਸਸ ਹੈ ਬਹ ਉਚਾ ।
 ਲਖ ਜੋਜਨ ਗਨਤੇ ਹੈ ਸੂਚਾ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਵਾਚ—

ਪ੍ਰਭ ਤਾਰਾ ਮੰਡਲ ਜੋ ਦਿਸ ਪਾਇ ।
 ਇਹ ਉਚਾ ਹੈ ਕਿਤਨਾ ਠਾਇ ।
 ਫਨ ਜੋਜਨ ਸੰਖਿਆ ਦੇਹ ਬਤਾਇ ।
 ਕਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋਜਨ ਠਹਿਰਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨਹੇ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਇਨ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੈ ਥਾਨਾ ।
 ਨਉ ਗਰਹਿ ਸਪਤ ਰਿਖਨ ਤੇ ਆਦੁ ।
 ਕਾਲ ਚਕਰ ਮੰ ਹੈ ਬਿਸਮਾਦੁ ।

ਇਕ ਤੇ ਇਕ ਕਾ ਮੰਡਲ ਦੂਚਾ ।
 ਧਰੁਹ ਭਗਤ ਹੈ ਸਭ ਤੇ ਮੂਚਾ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਆਗੇ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ।
 ਅਟਲ ਦੀਨ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨੇ ਤਾਹਿ ।
 ਅਬ ਜੋਜਨ ਕਾ ਸੁਨਬਿਸਥਾਰੁ ।
 ਲਿਖਿਆ ਬੀਚ ਪੁਰਾਨ ਸੁਧਾਰ ।
 ਤੀਨੋ ਜਵ ਕਰ ਅੰਗੁਲ ਏਕ ।
 ਚਾਰੋ ਅੰਗੁਲ ਮੁਸਟ ਸੁ ਦੇਖ ।
 ਖਟ ਮੁਸਟ ਕਰ ਏਕੋ ਡੰਡ ।
 ਚਾਰ ਦੰਡ ਕਹੁ ਖਨਖ ਪ੍ਰਚੰਡ ।
 ਦੇ ਸਹੰਸ੍ਰ ਧਨਖ ਕੇ ਕਹਿਤੇ ਕੋਸ ।
 ਚਾਰ ਕੋਸ ਜੋਜਨ ਸੋ ਹੋਸ ।
 ਇਹ ਜੋਜਨ ਕੀ ਸੰਖਿਆ ਕਹੀ ।
 ਪੰਚਾਸ ਕੋਟ ਜੋਜਨ ਸਭ ਮਹੀ ।
 ਕਛੁ ਬਲ ਹੈ ਕਛੁ ਜਲ ਮੈ ਰਹੀ ।
 ਕਛੁ ਬਨ ਮੈ ਕਛੁ ਪਰਬਤ ਗਹੀ ।
 ਅਬ ਸੁਨ ਲੋ ਤਾਰਿਨ ਕੀ ਬਾਤ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਸੂਰਜ ਹੈ ਸਖ ਆਤ ।
 ਮਹਤੇ ਦੂਚਾ ਜੋਜਨ ਲਾਖ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਦੁਗਨਾ ਸਸ ਕੇ ਭਾਖ ।
 ਸੂਰਜ ਕੇ ਮੰਡਲ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਇਕ ਸਹੰਸ੍ਰ ਜੋਜਨ ਨਿਜ ਧਾਰ ।
 ਚੰਦ ਮੰਡਲ ਕੇ ਗਿਨਤੇ ਏਹੁ ।
 ਅਠਾਸੀ ਸਹੰਸ੍ਰ ਜੋਜਨ ਹੈ ਬੋਹੁ ।
 ਸਸ ਤੇ ਦੂਚਾ ਤਾਰੇ ਜਾਨ ।
 ਇਕ ਲਖ ਜੋਜਨ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਨ ।
 ਤਿਨ ਤੇ ਦੂਚਾ ਮੰਗਲ ਜਾਨ ।
 ਇਕ ਲਖ ਜੋਜਨ ਨਿਸਰੇ ਮਾਨ ।
 ਪੰਦ੍ਰਾ ਸਹੰਸ੍ਰ ਬਿੰਬ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਤਿਸੇ ਤੇ ਸੁਕਰ ਅਧਿਕ ਹੈ ਸਾਰ ।

ਇਕ ਲਖ ਜੋਜਨ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਤੀਸ ਸਹੰਸੂ ਬਿੰਬ ਚਮਕਾਰ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਉਚ ਬਿਰਹਸਪਤਿ ਕਹੀਐ ।
 ਇਕ ਲਖ ਜੋਜਨ ਚਿਤ ਮੈ ਲਹੀਐ ।
 ਅਠਾਈ ਸਹੰਸੂ ਬਿੰਬ ਕਾ ਭੇਵ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਉਚਾ ਬੁਧ ਸੁ ਦੇਵ ।
 ਸੋ ਭੀ ਨਿਰਨੇ ਹੈ ਇਕ ਲਾਖ ।
 ਤੀਸ ਸਹੰਸੂ ਬਿੰਬ ਕੋ ਭਾਖ ।
 ਸੁਨਿਫਰ ਮਾਨੋ ਤਿਸ ਤੇ ਉਚਾ ।
 ਇਕ ਲਖ ਜੋਜਨ ਜਾਨੋ ਸੂਚਾ ।
 ਤੀਸੋ ਤਿਸ ਕੇ ਬਿੰਬਹਿ ਜਾਨ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਉਚਾ ਰਾਹਿ ਪਛਾਨ ।
 ਸੋ ਭੀ ਉਚਾ ਲਾਖ ਕਹਿਤ ਹੈ ।
 ਅਠਤਾਲੀ ਸਹੰਸੂ ਬਿੰਬ ਰਹਿਤ ਹੈ ।
 ਤਿਸ ਬਿਧ ਲਖ ਉਚਾ ਹੈ ਕੇਤ ।
 ਇਕ ਸਉ ਪਚੀਸ ਮੂਰਤ ਹੈ ਤੇਤ ।
 ਸਉ ਸਉ ਜੋਜਨ ਇਕ ਇਕ ਦੇਹੁ ।
 ਤਿਨ ਤੇ ਉਚ ਸਪਤ ਰਿਖ ਨੇਹੁ ।
 ਤੀਸ ਸਹੰਸੂ ਬਿੰਬਹਿ ਜਾਨ ।
 ਤਿਨ ਤੇ ਉਚਾ ਧਰੂਹ ਅਸਥਾਨ ।
 ਬਤੀਸ ਸਹੰਸੂ ਬਿੰਬ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਕਟ ਮੇ ਖਲ ਹੈ ਚਾਰ ।
 ਰਬ ਸੋ ਸੋਭਾ ਦੇਤ ਅਤਾਰੁ ।
 ਭਗਤਨਿ ਮਹਿਮਾ ਅਗਤ ਅਚਾਰ ।
 ਤਿਸ ਕਰ ਧਰੂਹ ਕਾ ਰਬ ਚਮਕਾਰਾ ।
 ਧਰੂਹ ਕੀ ਸੋਭਾ ਅਮਿਤ ਬਿਸਥਾਰਾ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਉਪਰ ਬੇਕੁੰਠ ਹੈ ਥਾਨ ।
 ਇਕ ਲਖ ਜੋਜਨ ਨਿਰਨੇ ਮਾਨ ।
 ਸੋ ਪੁਰ ਦੇਵ ਦੇਤ ਕੋ ਦੂਰ ।
 ਭਗਤ ਬਿਨਾ ਕੋ ਲਹੈ ਨ ਸੂਰ ।

ਭਗਤ ਬਿਨਾ ਤਿਸ ਕੋ ਗਮ ਨਾਹਿ ।
 ਭਗਤ ਪਿਆਰੇ ਅਗਮ ਅਥਾਹੁ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਪਰੇ ਸੁੰਨ ਕੋ ਜਾਨ ।
 ਸੁੰਨ ਪਰੇ ਤੇਜੈ ਪਹਿਚਾਨ ।
 ਤਾਸ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤਿਭੁਤ ਜੋਤਿ ।
 ਮਹਾ ਪਟਲੈ ਮੈ ਸੋਈ ਹੋਤ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਆਗੈ ਜਲ ਅਪਾਰੁ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਪਰੇ ਅਕਾਸ ਬਿਚਾਰ ।
 ਮਹਾ ਸੁੰਨ ਕੋ ਆਗੈ ਦੇਖ ।
 ਸੁੰਨ ਕੋ ਆਗੈ ਅਲਖ ਅਲੇਖ ।
 ਏਹ ਕਥਾ ਹੈ ਬਹੁ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਕਛੁਅਕ ਕਹੀ ਤੁਮਾਰੇ ਪਿਆਰ ।
 ਫਿਰ ਮਰਦਾਨੇ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਈ ।
 ਧੂਹੁ ਭਗਤ ਭੀ ਦੇਖੈ ਜਾਈ ।
 ਕਹੁ ਬਾਲਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹੀ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਤੁਮਰੇ ਮਨ ਅਹੀ ।
 ਸੋਈ ਕੀਜੈ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ।
 ਹਮ ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਮਾਨੁਖ ਖਿਆਲ ।
 ਸਿਰਧਣ ਗਿਰ ਤੇ ਉਠੈ ਦਿਆਲ ।
 ਉਨਾ ਗਿਰ ਜਾ ਬੈਠਿ ਕਿਰਪਾਲ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਪੂਛਾ ਮਨ ਕਰ ਭਾਉ ।
 ਤੇ ਗੁਰ ਇਸ ਗਿਰ ਕਾ ਕਿਆ ਨਾਉ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਇਸ ਗਿਰ ਉਨਾ ਕਹੈ ।
 ਸਿਧ ਸਥਾਨ ਇਤ ਜਿਤ ਕਿਤ ਰਹੈ ।
 ਇਸ ਗਿਰ ਕੀ ਸੋਭਾ ਗੁਨ ਉਚ ।
 ਸੋ ਬਰਨੈ ਜਿਸ ਜਿਹਬਾ ਮੂਚ ।
 ਇਤ ਇਹ ਬਾਕ ਪਰਸਪਰ ਕੂਹੇ ।
 ਉਤ ਗੋਰਖ ਮਨ ਆਗਮ ਲਹੇ ।
 ਧਰਿਉ ਨ ਧੀਰਜ ਸਭੀ ਬੁਲਾਏ ।
 ਨਾਥ ਜਤੀ ਸਿਧ ਸਭ ਮਿਲ ਆਏ ।

ਗੁਰਖ ਗੁਰ ਹਮ ਕਾਹ ਬੁਲਾਏ ।
 ਸੁਨੇ ਗੁਰੂ ਇਤ ਮਾਨੁਖ ਆਏ ।
 ਮਲਨ ਦੇਹ ਲੇ ਇਤ ਪਗ ਧਾਰਾ ।
 ਤਿਨ ਜੀਤਨ ਕਾ ਕਰੋ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਮਛਿੰਦ੍ਰ ਕਹੇ ਮੈ ਤਿਨ ਪੈ ਜਾਉ ।
 ਚਿਤਾ ਨਹੀ ਤਿਨ ਜੀਤ ਲਿਆਉ ।
 ਮਾਛਿੰਦ੍ਰ ਆਇ ਦਿਖਾਈ ਦੀਨ ।
 ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਬਾਕ ਅਸ ਕੀਨ ।
 ਰੇ ਬਾਲੇ ਤੂ ਦੀਹਾ ਆਇਆ ।
 ਤੂ ਕਛ ਸਕਤ ਰਖਤ ਹੈ ਕਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਉ ਮਛਿੰਦ੍ਰ ਨਾਥ ।
 ਸਭ ਕਛ ਤੁਮ ਜੇਤਨ ਕੈ ਹਾਥ ।
 ਜੇ ਚਿਤ ਤੁਹਿ ਸੋਈ ਮੰਗ ਲੇਇ ।
 ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਸੁ ਤੁਝ ਕੇ ਦੇਇ ।
 ਮਛਿੰਦ੍ਰ ਤਮਕ ਖਾਇ ਕੈ ਬੋਲਿਆ ।
 ਅਤ ਅਪਾਰ ਤੁਲਹਾ ਮੈ ਭੋਲਿਆ ।
 ਕੇ ਉਗਲ ਸਿਰ ਕਾ ਕਪਾਟ ।
 ਕੇ ਉਗਲ ਮੁਖ ਕਾ ਤਾਕ ।
 ਕੇ ਉਗਲ ਕਲੇਜੇ ਕੈ ਅੰਗੁਲ ਹੀਆਲਾ ।
 ਕੈ ਅੰਗੁਲ ਤਿਲੀ ਕੈ ਅੰਗੁਲ ਫਿਫਰਾ ।
 ਕੈ ਅੰਗੁਲ ਬਜਰ ਕੀ ਕੋਠੜੀ ਕੈਸੇ ਹਡੀਆ ।
 ਕੇਤੀਆ ਕੋਠੜੀਆ ਕੇਤੇ ਹਾਟ ।
 ਕੇਤੇ ਰਾਤ ਦਿਵਸ ਕੇ ਸਾਸ ।
 ਕੇਤੇ ਦੇਹੀ ਕੇ ਰੋਮ ਕੈਸੇ ਨਾੜੀ ।
 ਕੈਸੇ ਦੇਹੀ ਕੇ ਸਿੰਧਿ ।
 ਕਹੈ ਮਛਿੰਦ੍ਰ ਨਾਨਕ ਇਸ ਦੇਹੀ ਕਾ ਮਤੰਤ ॥੧॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਰ—

ਸਵਾ ਹਾਥ ਸਿਰ ਕਾ ਕਪਾਟ ।
 ਚਾਰੁ ਅੰਗੁਲੀਆ ਮੁਖ ਕਾ ਤਾਕ ।

ਹਾਥ ਲਿਲਾਟ ਪਾਟ ਛਬੀ ਅੰਗੁਲੀ ।
ਸੋਲਾ ਅੰਗੁਲ ਕਲੇਜਾ ।

ਪੰਚ ਅੰਗੁਲ ਹੀਅਲਾ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲ ਤਿਲੀ ।
ਅਠਾਰਾ ਅੰਗੁਲ ਫਿਵਰਾ ।

ਬਾਰਾ ਅੰਗੁਲ ਕੋਠੀ ਬਜਰਾ ।
ਅਉਰ ਕਹੀਐ ਅਠਸਠ ਹਾਟ ।

ਇਕੀ ਸਹੇਸ੍ਰ ਛੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਕੇ ਸਾਸੁ ।
ਨਉ ਸੈ ਨਾੜੀ ਸੋਲਾ ਸੈ ਸੰਧ ।
ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਮਛਿੰਦ੍ਰੁ ਇਸ ਦੇਹੀ ਕਾ ਲੇਇ ਮਤੰਤ ।੨।

ਨਾਥ ਮਛਿੰਦ੍ਰੁ ਚਲਤਾ ਰਹਾ ।
ਗੋਰਖ ਸਿਉ ਐਸੇ ਜਾਇ ਕਹਾ ।

ਉਹੁ ਮਲ ਸੂਤਰ ਦੇਹੀ ਨਾਹਿ ।
ਹੈ ਤੇ ਅਉਰ ਸਰੂਪੇ ਮਾਹਿ ।

ਭਰਥਰੀ ਆਗਿਆ ਲੀਨੀ ਗੁਰ ਤੇ ।
ਦੇਖਣ ਆਇਉ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਰਤੇ ।

ਆਦੇਸ ਹੁ ਬਾਲਾ ਆਦੇਸ ।
ਗੁਰ ਕਹਿ ਏਕੰਕਾਰ ਕੋ ਆਦੇਸ ।

ਫੁਨ ਭਰਥਰੀ ਇਹ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ ।
ਤੂੰ ਕੋ ਅਉ ਕਿਆ ਨਾਮ ਤੁਮਾਰਾ ।

ਨਾਮੁ ਸੁ ਨਾਨਕ ਹੈ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
ਬਹੁਰ ਭਰਥਰੀ ਬਾਤ ਉਚਾਰੀ ।੩।

ਕਵਨ ਘਾਟ ਜਿਹ ਕਰੈ ਸਨਾਨ ।
ਬੋਲ ਬਾਕ ਰਹੈ ਨਿਰਬਾਨ ।

ਕਵਨ ਸੁ ਜਲ ਜਿਤ ਤੂ ਰਸ ਪੀਵੈ ।
ਕਵਨ ਸੁ ਰਸ ਜਿਤ ਅਸਥਿਰ ਥੀਵੈ ।

ਐਸੇ ਗਿਆਨ ਦੇਹੁ ਅਬ ਮੋਰੈ ।
ਕਵਨ ਸੋ ਤੇਰ ਕਵਨ ਮੋ ਜੋਰੈ ।੪।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਉਪਰ ਅਉਘਟ ਸਰਵਰ ਨਾਵੈ ।
ਬਕੈ ਨ ਬੋਲੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ।
ਜਲ ਅਕਾਸੀ ਸੁਨ ਸਮਾਵੈ ।
ਸਤਿ ਭੋਲਿ ਮਹਾ ਰਸ ਪੀਵੈ ।
ਅਨਹਦ ਬਚਨ ਸਬਦ ਮਨ ਸੀਵੈ ।
ਭਰਪੂਰ ਏਕਕਾਰ ਸਭਨ ਸਿਰ ਓਰੈ ।
ਐਸਾ ਗਿਆਨ ਸੁਨੋ ਅਭ ਮੋਰੈ । ੫ ।

ਭਰਬਰੀਓ ਵਾਚ—

ਕਵਨ ਤਤ ਜਿਤ ਤਤ ਬਿਲੋਵੈ ।
ਕੈਸੇ ਰਾਚੇ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ ।
ਕਰਤਾ ਕਰੈ ਸੋਈ ਫੁਨ ਹੋਵੈ ।
ਕਵਨ ਸੋ ਰਵੈ ਕਉਨ ਸੋ ਰਾਵੈ । ੧ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸੋ ਮਨ ਕਾਰਨ ਤਤ ਬਿਲੋਵੈ ।
ਸੁਭ ਸਰਵਰ ਮਲ ਮਲ ਪੋਵੈ ।
ਜੈਸੇ ਰਾਚੇ ਤੈਸੇ ਹੋਵੈ । ੨ ।

ਭਰਬਰੀਓ ਵਾਚ—

ਕਵਨ ਬ੍ਰਤ ਨੇਮ ਜਿਤ ਬਿਨਸੇ ਕਾਮੁ ।
ਕਵਨ ਸਬਦ ਨ ਸੰਤਾਵੈ ਜਾਮੁ । ੩ ।
ਕਵਨ ਸੁ ਸਤੁ ਜਿਤ ਕ੍ਰੋਧ ਜਲਾਵੈ ।
ਕਵਨਿ ਉਪਦੇਸ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਵੈ । ੪ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਚ ਬ੍ਰਤ ਨੇਮੁ ਕਾਮੁ ਨ ਸੰਤਾਵੈ ।
ਸਤਗੁਰ ਕੇ ਸਬਦ ਪਰਮ ਗਤ ਪਾਵੈ ।
ਕਰੋਧ ਜਲਾਵੈ ਗਗਨਿ ਨਿਵਾਸ ਸਮਾਧ ਲਗਾਵੈ ।
ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਵੈ । ੫ ।

ਭਰਬਰੀਓ ਵਾਚ—

ਕਵਨਿ ਸੀਤ ਜੋ ਅਗਨ ਬੁਝਾਵੈ ।
ਕਵਨਿ ਸ ਕਲਾ ਬਿਭੂਤ ਚੜਾਵੈ ।

ਕਵਨ ਦੇਸ ਸਹਜ ਘਰ ਆਵੈ ।
ਕਵਨਿ ਸੁ ਬਾਣੀ ਨਾਦ ਵਜਾਵੈ । ੬ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਗੁਰ ਹਿਮ ਸੀਤਲ ਅਗਨ ਬੁਝਾਵੈ ।
ਸੇਵਾ ਸੁਰਤੁ ਬਿਭੂਤ ਚੜਾਵੈ ।

ਗੁਰ ਦਰਸਨਿ ਦੇਖ ਸਹਜ ਘਰ ਆਵੈ ।
ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਨਾਦ ਵਜਾਵੈ । ੭ ।

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ—

ਕਵਨ ਗਿਆਨ ਰਸ ਪੀਵੈ ਸਾਰ ।
ਕਵਨ ਤੀਰਥ ਮੰਜਨ ਬੀਚਾਰ ।

ਕਵਨ ਥਾਨ ਪੂਜੈ ਪੂਜਾਰਾ ।
ਕਵਨ ਜੋਤ ਜੋਤ ਜੋ ਧਾਰਾ । ੮ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਅੰਤਰ ਗਿਆਨ ਮਹਾ ਰਸ ਸਾਰ ।
ਤੀਰਥ ਮੰਜਨ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰ ।
ਅੰਤਰ ਪੂਜਾ ਥਾਨ ਮੁਰਾਰਾ ।
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਜੋਤ ਜਿਤ ਸਭ ਉਜੀਆਰਾ । ੯ ।

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ—

ਕਵਨ ਸੁ ਰਸੀਆ ਰਸੀਆ ਭਾਉ ।
ਕਵਨ ਸੁ ਤਖਤ ਨਿਵਾਸੀ ਨਾਉ ।
ਕਵਨ ਸੁ ਕਰਣੈ ਕਰਣ ਕਰਾਇਆ ।
ਕਵਨ ਸੁ ਅਲਖ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਇਆ । ੧੦ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ

ਰਸੁ ਰਸ ਰਸੀਆ ਏਕੈ ਭਾਇ ।
ਤਖਤ ਨਿਵਾਸੀ ਪੰਜ ਸ ਵਾਉ ।
ਕਾਰ ਕਰਾਵਨ ਖਸਮ ਰਜਾਇ ।
ਅਬਗੁਣਿ ਨਾਨਕ ਲਖਿਆ ਨ ਜਾਇ । ੧੧ ।

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ

ਕਹਿ ਉਪਜੈ ਕਹਿ ਕਹੀਐ ਦੂਰ ।
ਜਲ ਮਹਿ ਜੋਤ ਰਹੀ ਭਰਪੂਰ ।
ਹਰ ਗੁਣ ਗਾਵਾਂ ਦੇਖ ਹਜ਼ੂਰ । ੧੩ ।

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ--

ਵਨ ਅੰਤਰ ਕਵਨ ਬਾਹਰ ਹੋਇ ।
ਕਵਨ ਕਾਰਨ ਚਲੈ ਸਭ ਲੋਇ ।
ਕਹੇ ਭਰਥਰੀ ਨਾਨਕ ਦੇਹੁ ਬੀਚਾਰ ।
ਬਲਤ ਰਹੈ ਕਉਨ ਅਧਾਰ । ੧੪ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਏਕੋ ਸੋਈ ।
ਏਕੰਕਾਰ ਕਹੈ ਸੋ ਹੋਈ ।
ਸੁਣ ਭਰਥਰੀ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਬੀਚਾਰੁ ।
ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਅਧਾਰ । ੧੫ ।
ਤਾ ਭਰਥਰੀ ਹਲਕਾ ਭਇਆ ।
ਉਠ ਗੋਰਖ ਪੈ ਜਾਤਾ ਰਹਿਆ ।
ਇਹ ਚਰਚਾ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਸੁਣੀ ।
ਬਾਲੇ ਸੰਧੂ ਜਟ ਸਿਉ ਸੁਣੀ ।
ਅੰਗਦ ਪ੍ਰਫਿਉ ਹੈ ਤਬ ਬਾਲੇ ।
ਇਸ ਸੰਬਾਦ ਮੈ ਤੁਮ ਤੋ ਨਾਲੇ ।
ਬਾਲੇ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
ਹਮ ਸਵਾਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨ ਲਈ ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਬਹੁਰ ਸਮੇ ਆਇਆ ।
ਸੁਧ ਨ ਰਹੀ ਸਤ ਦਿਨ ਲਉ ਕਾਇਆ ।
ਨਾ ਕਛੁ ਬੋਲੈ ਨਾ ਕਛੁ ਖਾਇ ।
ਕੋਉ ਸਿਖ ਹੀ ਨ ਸਕੈ ਬੁਲਾਇ ।
ਅਠਵੇ ਸਵਾ ਪਹਰ ਦਿਨ ਆਇਆ ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਆਏ ਵਿਚ ਕਾਇਆ ।
ਜਾਗਤ ਹੀ ਬਾਲੇ ਬੁਲਾਇਉ ।
ਬਾਲਾ ਆ ਚਰਨੋ ਲਪਟਾਇਉ ।

ਅੰਗਦ ਕਹੁ ਸੁਨ ਬਾਲਾ ਭਾਈ ।
 ਇਹ ਅਸੀ ਦੀਨ ਗੁਰ ਤੇਰੇ ਭਾਈ ।
 ਕਹੁ ਬਾਲਾ ਆਗੇ ਤਿਆ ਭਇਆ ।
 ਬਾਲਾ ਭੀ ਬਿਦੇਹ ਹੋਇ ਗਇਆ ।
 ਸਾਤ ਪਹਰ ਲਉ ਗੁਸਿਓ ਨੇਹੁ ।
 ਜਾਗਤ ਭਇਉ ਸੰਭਾਲੀ ਦੇਹਿ ।
 ਫੁਨ ਬਲੇ ਲਿਖ ਪੈੜਾ ਭਾਈ ।
 ਗੁਰ ਗਿਰ ਸਿਲਕਾ ਠਹਰੇ ਜਾਈ ।
 ਚੰਦ ਦਿਸਿਟ ਆਵਣ ਤੇ ਰਹਿਉ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸਿਉ ਕਹਉ ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਭ ਸਸ ਅਬ ਦਿਸਟ ਨ ਪਾਇ ।
 ਗੁਰ ਨੀਚੇ ਕੰ ਦੀਆ ਦਿਖਾਇ ।
 ਹੋ ਗੁਰ ਅਬ ਹਮ ਉਚੇ ਆਏ ।
 ਕਿਤਨਾ ਸਸ ਰਹਿਉ ਨਿਹ ਰਾਏ ।
 ਦੇ ਸਹੰਸ ਜੰਜਨ ਹਮ ਉਚੇ ।
 ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਰਹਿਉ ਹੈ ਨੀਚੇ ।
 ਤਹਾ ਕਨੀਫਾ ਆਇਉ ਧਾਇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਨਿਰੰਜਨ ਦਰਸ ਕਬ ਆਗੇ ਪਾਇਉ ।
 ਕੈ ਅਬ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਏ ਧਾਇਉ ।
 ਜਿਨੁ ਕਛੁ ਆਗੇ ਦੇਖਿਆ ਹੋਇ ।
 ਹਿਤ ਕਰ ਤਿਸ ਪੈ ਧਾਵੇ ਸੋਇ ।
 ਜਿਨ ਕਛੁ ਆਗੇ ਪੇਖਾ ਨਾਹਿ ।
 ਨਿਕਟ ਹੋਇ ਭੈ ਪਾਵੇ ਕਾਹਿ ।
 ਬਹੁਤ ਹਨੀਫੇ ਬਾਕ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਨਾਮ ਕਹੇ ਤੂ ਕਤ ਤੇ ਆਇਆ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਆਸਾ ਮ: ੧

ਨਾਮ ਹਮਾਰਾ ਅਚਰਜ ਕਹੀਐ ਹੋ ਤੈ ਹੈ ਅਚਰਜ ਬਾਣੀ ।
 ਸਿਫਤ ਹਮਾਰੀ ਸਭ ਮੂਰਤ ਮੈ ਜੋਤ ਸਗਲ ਮੈ ਤਾਨੀ । ੧ ।

ਸੁਨੋ ਹਨੀਫਾ ਰਾਵਲ ਜੋਗੀ ।
 ਸਤਜੁਗ ਤੇਤਾ ਦੁਆਪ੍ਰ ਕਲਜੁਗ ਨਿਰਮਲ ਸਦਾ ਅਰੋਗੀ ।੧। ਰਹਾਉ
 ਜਾਤ ਹਮਾਰੀ ਜਤ ਕਤ ਦੇਖੋ ਨਾਨਾ ਬਰਨ ਹਮਾਰਾ ।
 ਉਪਜਨ ਬਿਨਸਨ ਖੇਲ ਹਮਾਰਾ ਸਿਉ ਸਕਤੀ ਬਿਉਹਾਰਾ ੧ ।
 ਹਰਖ ਸੰਗ ਕੀ ਕਾਇਆ ਬਾਧੀ ਪਾਪ ਧੁੰਨ ਦੋ ਸਾਖੀ ।
 ਕਲਾ ਹਮਾਰੀ ਜਲ ਥਲ ਪਸਰੀ ਜੋਤ ਸਰੂਪ ਨਰਾਖੀ ।੩।
 ਏਕੰਕਾਰ ਹਮਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜਿਨ ਹਮ ਸਾਜ ਨਿਵਾਜੇ ।
 ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਹੋ ਕਨੀਫਾ ਸੁਰਤ ਸਬਦ ਮਿਲ ਗਾਜੇ ।੪।੧।

ਕਨੀਫਾ ਵਾਰ—

ਬਾਲੇ ਤੈ ਤੋ ਗੁਰੂ ਨ ਕੀਆ ।
 ਮੋਰਿਤ ਅਤਿ ਹਿਤ ਤੋ ਪਰ ਥੀਆ ।
 ਗੋਰਖ ਗੁਰ ਤੇ ਦਰਸਨ ਪਾਵੇ ।
 ਕੰਮ ਪੜਾਵੇ ਸਿੰਢੀ ਵਾਵੇ ।੧।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਰ—

ਏਕੋ ਚੀਗ ਰਾਜਾ ਜਾਨੈ ਕਹੀਐ ਸੋਈ ਜੋਗੀ ।
 ਕਲਪ ਕਾਇਆ ਤੇ ਰਹੈ ਅਰੋਗੀ ।
 ਸੁੰਨ ਮੰਡਲ ਕੀ ਭੀਖਿਆ ਖਾਈ ।
 ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਖਿੰਬਾ ਪਾਈ ।
 ਬਿਨ ਖਪਰ ਲੋ ਪਾਨੀ ਪੀਆ ।
 ਬਿਨਾ ਧਰਤ ਰੀ ਅਰ ਬਿਨ ਕੂਆ ।
 ਬਿਨ ਸਿੰਛੀ ਨਾਦ ਬਾਜੇ ।
 ਬਿਨ ਬਾਦਰ ਗਗਨਾ ਗਾਜੇ ।
 ਬਾਦਰ ਨ ਵਾ ਆਇਆ ।
 ਬਿਜਲੀ ਦਮਕਾਰ ਲਾਇਆ ।
 ਤਬ ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਜੋਗ ਪਾਇਆ ।
 ਸੁਣਿਨ ਕਹਿਣੁ ਤੇ ਆਗੈ ਜਾਇ ਸਮਾਇਆ ।
 ਇਤਨਾ ਸੁਨਤ ਕਨੀਫਾ ਫਿਰ ਪਾਵ ਵਧਾਇਆ ।੧।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹ ਆਗੈ ਚਲੋ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਧੀਰਜ ਸੋ ਤੁਮ ਖਿਲੋ ।

ਸਿਧਨ ਕੀ ਕਰ ਪੂਰਨਿ ਆਸਾ ।
 ਫੁਨਿ ਚਲਿ ਹੈ ਤੂ ਦੇਖ ਤਮਾਸਾ ।
 ਬਹੁਰ ਹਨੀਫਾ ਫਿਰ ਗਹਾ ਆਇਆ ।
 ਆਦੇਸ ਆਦੇਸ ਕਹਿ ਮੁਖੇ ਜੁਨਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਆਦ ਪੁਰਖੇ ਆਦੇਸ ।
 ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਜਾ ਕਾ ਵੇਸ ।
 ਆਉ ਹਨੀਫਾ ਗੁਰ ਜਬ ਕਹਿਆ ।
 ਤਮਕ ਖਾਇ ਚਮਕਤ ਉਹ ਭਇਆ ।
 ਰੇ ਬਾਲੇ ਤੂ ਮੇ ਕਤ ਜਾਨੈ ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਬਖਾਨੈ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਚਮਕੇ ਨਹੀ ਨਾਥ ।
 ਸਭੀ ਸਿਝਾਵੇ ਤੁਮ ਕੇ ਗਾਥ ।
 ਕੁੰਭ ਕਰਨ ਕਾ ਤੂ ਹੈ ਪੂਤ ।
 ਭੂਪ ਮੁਇਓ ਤੇਰੇ ਭਇਓ ਸੂਤ ।
 ਸਤ ਦਸ ਬਰਸ ਕਾ ਤੂੰ ਕਾ ਜਬੈ ।
 ਅਖੇਤ ਬਿਰਤ ਕੇ ਧਾਇਆ ਤਬੈ ।
 ਖੇਲ ਸਿਕਾਰ ਤੂ ਫਿਰ ਘਰ ਆਇਆ ।
 ਗੋਰਖ ਤੋ ਕੇ ਆਪ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਤੈ ਭਣਿਉ ਸੀਧਾ ਦੇਉ ਜੋਗੀ ।
 ਗੋਰਖ ਕਹਿ ਸੀਧਾ ਲੇਹੁ ਰੋਗੀ ।
 ਤੈ ਕਹੀ ਸੀਧਾ ਕਾਹ ਨ ਲੇਉ ।
 ਗੋਰਖ ਕਹ ਸੁਨ ਰਾਜਾ ਭੇਉ ।
 ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਦਇਆ ਜੁ ਨਾਹੀ ।
 ਤੈ ਜੀ ਮਾਰੇ ਬਨ ਕੇ ਮਾਹੀ ।
 ਸੇ ਤੁਹਿ ਤਿਤ ਬਿਧ ਮਾਰੇ ਆਇ ।
 ਤੈ ਕਹੀ ਬਿਰ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਕਾਇ ।
 ਗੋਰਖ ਕਹੁ ਤੂ ਜੋਗ ਕਮਾਇ ।
 ਮੂੰਡ ਮੁਡਾਵਹ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਪਾਇ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਤੇਰਾ ਬਪ ਬਿਰ ਰਹੈ ।
 ਅਟਲ ਰਹੇ ਗੋਰਖ ਇਉ ਕਹੈ ।

ਤੈ ਕਛੁ ਤਬੈ ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਨਾ ।
 ਪਾਗ ਡਾਰ ਸਿਰ ਆਗੇ ਚੀਨਾ ।
 ਨਾਥਿ ਮੂਡ ਤੁਹਿ ਦਰਸਨ ਦੀਨਾ ।
 ਸਨੈ ਸਨੈ ਤੋ ਕੋ ਸਿਧ ਕੀਨਾ ।
 ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰ ਕਉਨੈ ਜਾਇ ।
 ਡੋਲਾ ਪੀਪਲ ਦੀਨ ਬਤਾਇ ।
 ਕਹੈ ਹਨੀਫਾ ਨਿਸਚੇ ਲਹੈ ।
 ਤਉ ਭੀ ਕਛੁਅਕ ਪੁਛਾ ਚਹੈ ।੧।

ਹਨੀਫਾ ਵਾਚ

ਅਹੇੜ ਬਿਰਤ ਅੰਦਰ ਰਹੈ ਨਾਇ ।
 ਅਹੇੜਾ ਕਹੀਐ ਕਉਨ ਕੀ ਜਾਇ ।
 ਕਉਨ ਕਉਨ ਸੰਗ ਲੇ ਚੜੇ ਸਿਕਾਰ ।
 ਕਰਮੈ ਪਕੜੇ ਕੋ ਹਥਿਆਰ ।
 ਕਉਨ ਮਿਰਗ ਬਾਧੇ ਕਿਹ ਘਾਟ ।
 ਕਿਉ ਕਰ ਰਾਖੇ ਉਨ ਕੋ ਬਾਟ ।
 ਏਹ ਅਹੇੜਾ ਕਿਨ ਕੇ ਹਾਥ ।
 ਪੂਛੈ ਹਨੀਫਾ ਨਾਨਕ ਪਾਸ ।੧।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਅਖੇੜ ਬਿਰਤ ਆਇਉ ਧਾਇ ।
 ਆਹੇੜਾ ਪਾਇਉ ਘਰ ਕੇ ਗਾਇ ।
 ਸੰਤ ਸੰਗ ਲੇ ਚੜੇ ਸਿਕਾਰ ।
 ਮ੍ਰਿਗ ਪਕੜੇ ਬਿਨ ਘੋਰ ਹਥਿਆਰ ।
 ਮ੍ਰਿਗਾ ਬਾਧੇ ਘਰਿ ਆਣੈ ਹਾਟੁ ।
 ਚੁਖ ਚੁਖ ਲੇ ਗਏ ਬਾਟ ਅਰੇ ਘਾਟ ।
 ਏਹ ਅਹੇੜਾ ਕੀਨਾ ਦਾਨ ।
 ਨਾਨਕ ਕੇ ਘਰ ਕੇਵਲ ਹਰ ਨਾਮੁ ।
 ਸੁਨੈ ਹਨੀਫਾ ਏਹ ਬੀਚਾਰੁ ।
 ਗੋਰਖ ਠਾਢੋ ਹਮਰੇ ਦੁਆਰ ।੨।
 ਹਨੀਫਾ ਗੁਰ ਚਰਨੋ ਕਰ ਲਾਇ ।
 ਅਪਨੇ ਆਸਨ ਚਲਿਓ ਧਾਇ ।

ਗੋਰਖ ਕਹੁ ਸੁਨ ਗੋਪੀ ਪੂਤਾ ।
 ਜਾ ਉਪਦੇਸ ਲਿਆਉ ਅਉਧੂਤਾ ।
 ਗੋਪੀ ਦੇਦ ਨਾਨਕ ਪੈ ਆਇਆ ।
 ਆਦੇਸ ਆਦੇਸ ਕਹੁ ਮੁਖੇ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਨਿਰੰਕਾਰ ਅ ਦੇਸ ।
 ਗੋਪੀ ਕਹਿ ਕਿਆ ਤੁਮਰਾ ਵੇਸ ।
 ਕਉਨ ਨਾਮ ਕਿਆ ਬਰਨ ਤੁਮਾਰਾ ।
 ਕਵਨ ਰੂਪ ਕਵਨੈ ਬਿਸਥਾਰਾ ।
 ਕਉਨ ਮਨੋਰਥ ਈਹਾ ਆਏ ।
 ਚਲੈ ਸਾਧ ਤੁਹ ਨਾਥ ਬੁਲਾਏ ।
 ਕਾਨ ਪਾਤ ਮੁੰਦਾ ਪਹਿਰਾਵੇ ।
 ਗੁਰ ਗੋਰਖ ਕੇ ਚਰਨ ਲਗਾਵੇ ।੧।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਨਾਉ ਸੁ ਏਕੰਕਾਰ ਅਧਾਰਾ ।
 ਜਾਤ ਬਰਨ ਤੇ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ ।
 ਰੂਪ ਦੇਹ ਕੀਨਾ ਬਿਸਥਾਰਾ ।
 ਅਲਖ ਨ ਲਖੀਏ ਸਰਬ ਸੰਭਾਰਾ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਦਰਸਨ ਆਏ ।
 ਅਮਰ ਅਜੋਨੀ ਲੀਏ ਬੁਲਾਏ ।
 ਨਾ ਕੰਨ ਪਤਾਉ ਨਾ ਮੁੰਦਾ ਪਾਉ ।
 ਸਭ ਸਿਧਾ ਕੇ ਚਰਨ ਲਗਾਉ ।
 ਏਕੰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਸਿਰ ਮੇਰੇ ।
 ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਗੋਪੀ ਚੰਦਾ ਦ੍ਰਿਸਟਮਾਨ ਕੀਏ ਸਭ ਚੇਰੇ ।੨।

ਗੋਪੀ ਚੰਦ—

ਕਵਨ ਗਿਆਨੀ ਕਵਨ ਧਿਆਨੀ,
 ਕਵਨ ਸੁ ਤੀਰਥ ਮਜਨ ਇਸਨਾਨੀ ।
 ਕਵਨ ਸੁ ਨਿਰਮਲ ਕਵਨ ਸੁ ਮੈਲਾ ।
 ਕਉਨ ਸੁ ਵਸਤੁ ਜਿਤ ਲਗੈ ਨ ਗੈਲਾ ।
 ਕਉਨ ਸੁ ਉਪਰ ਕਉਨ ਸੁ ਤਲੈ ।
 ਦੀਪਕ ਕਉਨ ਪ੍ਰਕਾਰੈ ਜਲੈ ।

ਕਹਿ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਤਪੇ ।
ਕਉ ਨ ਸੁ ਜਪ ਜੋ ਰਸਨਾ ਜਪੈ ।੩

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਰ—

ਗਿਆਨੀ ਸੋ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਵੈ ।
ਧਿਆਨੀ ਸੋ ਜੋ ਧਿਆਨ ਨ ਖੋਵੈ ।
ਤੀਰਥ ਮਜਨ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ ।
ਚਰਨੀ ਲਾਗੇ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ।
ਨਿਰਮਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਿਸ ਮੈਲ ਨ ਗਈ ।
ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਬਿਨ ਮੈਲ ਨ ਹਈ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਲੇ ਗੈਲ ਸਿਧਾਇਆ ।
ਧੁਰ ਪਹੁਚੇ ਕੋ ਠਾਕ ਨ ਪਾਇਆ ।
ਹੁਕਮੀ ਉਪਰ ਹੁਕਮੀ ਤਲੈ ।
ਹੁਕਮ ਪਛਾਣੈ ਤਾ ਦੀਪਕ ਜਲੈ ।
ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਗੋਪੀ ਚੰਦਾ ਸੋਹੰ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੰਧਨ ਕਪੈ ।
ਇਤ ਬਿਧ ਜਾਪ ਰਸਨਾ ਬਿਨ ਜਪੈ ।

ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਵਾਰ—ਦੋਹਰਾ :

ਗੋਪੀ ਕਹਿ ਸੁਣਿ ਹੋ ਤਪਾ ਚਲ ਸਿਧ ਮੰਡਲੀ ਜਾਇ ।
ਦਰਸਣ ਲੇਵਣ ਦੇਵਣਾ ਲਾਭ ਭਲੋ ਜਗ ਮਾਹਿ ।੧।
ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਸੁਣ ਸਿਧ ਜੀ ਹਮ ਆਪ ਹੀ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ।
ਤਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ਗੋਰਖ ਜੀ ਪੈ ਜਾਇ ।
ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਗਇਆ ।
ਕਹੈ ਪੂਤ ਗੋਰਖ ਤਬ ਕਹਿਆ ।
ਓਹ ਤੋ ਤਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ਪਿਤਾ ।
ਹਮ ਮਨ ਮੈ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਲਿਤਾ ।
ਭਰਬਰੀ ਸੁਨ ਮਨ ਕਰੋਧ ਵਧਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਆਗਿਆ ਲੇ ਬਹੁ ਹੋ ਆਇਆ ।
ਆਦੇਸ ਹੋ ਨਾਨਕ ਆਦੇਸ ।
ਤਿਸ ਆਦੇਸ ਜਿਸ ਕਾ ਸਭ ਵੇਸ ।
ਭਰਬਰੀ ਤੂ ਆਗੇ ਫਿਰ ਗਇਆ ।
ਅਬ ਕਿਤ ਲੀਏ ਆਵਤ ਭਇਆ ।

ਅਬ ਤੁਹਿ ਗੋਰਖ ਪੈ ਲੇ ਚਲੇ ।
ਜਿਤ ਬਿਧ ਤੇਰੇ ਹੋਇ ਅਤਿ ਭਲੇ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਿਉਂਕਰ ਸੁਭ ਹੋਇ ।
ਦਰਸਨ ਭੇਖ ਦਿਵਾਵੇ ਤੇਹਿ ।

ਕੰਨ ਛਿਦਾਵੇ ਮੁਦ੍ਰਾ ਪਹਿਰਾਵੇ ।
ਖਿਬਾ ਅਗ ਹੰਢਾਵੇ ।

ਆਗਿਆ ਭੰਗ ਨ ਹੋਵੇ ਕਬਹੂ ਤਬ ਜੋਗ ਜੁ ਗਤ ਗਤਿ ਪਾਵੇ ।
ਸੁਨ ਬਾਲੇ ਇਹ ਜੋਗ ਕਮਾਉ ।
ਤਬ ਅਨਹਤਿ ਧੁਨ ਤਾੜੀ ਲਾਵੇ ।੫।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਨੈ ਮਹਿ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਖਿਬਾ ਖਿਮਾ ਹੰਢਾਵਉ ।
ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਭਲਾ ਕਰਿ ਮਾਨਉ ਸਹਜੁ ਜੋਗ ਨਿਧਿ ਪਾਵਉ ।੧।

ਬਾਬਾ ਜੁਗਤਾ ਜੀਉ ਜੁਗਹਿ ਜੁਗ ਜੋਗੀ ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਜੋਗੇ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆਨ ਕਾਇਆ ਰਸ ਭੰਗੇ ।ਰਹਾਉ।੧

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ—

ਏਕ ਪਰ ਲੇਓ ਡੰਡਾ ਅਕਲ ਬਿਭੂਤ ਲਗਾਇਉ ।
ਕਹੇ ਭਰਥਰੀ ਸੁਨ ਨਾਨਕ ਬਾਲੇ ਐਸੇ ਪੰਥ ਬਤਾਇਉ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਪਤ੍ਰ ਵੀਚਾਰੁ ਗਿਆਨ ਮਤਿ ਡੰਡਾ ਵਰਤਮਾਨ ਬਿਭੂਤੰ ।
ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਰਹਰਾਸਿ ਹਮਾਰੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਅਤੀਤੰ ।੬।

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ—

ਅਪਨੇ ਗੁਰ ਬੈਸਾਵੇ ਆਸਨ ਛੀਨੈ ਬਾਦ ਬਿਬਾਦੰ ।
ਸਿੰਛੀ ਦੇਉ ਮੁਖ ਬੈਠਿ ਬਜਾਵੇ ਸੁਨਿਐ ਨਾਦਿ ਅਨਾਦੰ ।੭।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਿਵ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਆਸਣਿ ਬੈਸਉ ਕਲਪ ਤਿਆਗੀ ਬਾਦੰ ।
ਸਿੰਛੀ ਸਬਦੁ ਸਦਾ ਧੁਨਿ ਸੋਹੈ ਅਹਿਨਿਸਿ ਪੂਰੇ ਨਾਦੰ ।੮।

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ—

ਸਗਲੀ ਸਿਸਟਿ ਦਿਖਾਇਉ ਐਸੀ ਜੈਸੀ ਜੋਤ ਜਗਾਦੰ ।
ਲਿਉ ਲਾਗੈ ਕਬ ਟੂਟ ਨ ਜਾਵੈ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਣ ਪਰਮਾਨਾਦੰ ।੯।

ਨਾਨਕ ਜੀ ਵਾਚ—

ਸਗਲੀ ਜੋਤ ਹਮਾਰੀ ਸੰਮਿਆ ਨਾਨਾ ਵਰਨ ਅਨੇਕੈ ।
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਭਰਥਰਿ ਜੋਗੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਲਿਵ ਏਕੈ ॥੧੦॥

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ—

ਭਰਥਰੀ ਕਹਿ ਚਲ ਗੋਰਖ ਪਾਹੀ ।
ਇਤ ਲਗ ਤੂੰ ਤੋ ਪਹੁ ਚੜ੍ਹ ਆਈ ॥੧੧॥

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਵਾਚ—

ਸੁਣਿ ਸਿਧਾ ਤੂ ਭਰਥਰ ਜੋਗੀ ।
ਗੋਰਖ ਭੇਟਿ ਨ ਭਇਆ ਅਰੋਗੀ ।
ਰਾਜ ਛਾਡ ਕਬ ਜੋਗੀ ਹੂਏ ।
ਮਮਤਾ ਮੋਹਿ ਨ ਅਜਹੂ ਮੂਏ ।
ਮਮਤਾ ਉਪਜੀ ਅਉਧ ਬਿਹਾਈ ।
ਜੋਗ ਜੁਗਤ ਕੀ ਮਿਤ ਨਹੀ ਪਾਈ ।
ਨਾਨਕ ਬੋਲੈ ਤਤ ਬੀਚਾਰੁ ।
ਮੁਡ ਮੁਡਾਇ ਨ ਪਾਇਉ ਧਾਰ ॥੧੨॥

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ—

ਲੇਹੁ ਪਿਆਲਾ ਨਾਨਕ ਪੀਉ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸਨਾ ਹੋਵੈ ਖੀਉ ।
ਇਸ ਮਦ ਪੀਤੈ ਕਰੀਐ ਭੋਗੁ ।
ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਸਿਓ ਹੋਗੁ ।
ਮੇਰੀ ਤੇਰੀ ਚਿਤ ਨ ਰਹਿਤੀ ।
ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਹਿਰਦੇ ਹਰ ਸੇਤੀ ।
ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਨ ਕੋਈ ਬਿਆਪੈ ।
ਬਿਨਸ ਜਾਇ ਸਭ ਤੀਨੈ ਭਾਪੈ ।
ਕਹਿ ਭਰਥਰੀ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਬੇਦੀ ।
ਇਤ ਮਦ ਪੀਤੈ ਦੁਬਿਧਾ ਛੇਦੀ ॥੧੩॥

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਵਾਚ—

ਗੜ੍ਹ ਕਰਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਰਿ ਧਾਵੈ ਕਰਿ ਕਰਣੀ ਕਸੁ ਪਾਈਐ ।
ਭਾਨੀ ਭਵਨੁ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਪੋਚਾ ਇਤੁ ਰਸਿ ਅਮਿਉ ਚੁਆਈਐ ॥੧॥

ਬਾਬਾ ਮਨੁ ਮਤਵਾਰੋ ਨਾਮ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਸਹਜ ਰੰਗ ਰਚਿ ਰਹਿਆ ।
ਅਹਿਨਿਸਿ ਬਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਗਹਿਆ ।੧।
। ਰਹਾਉ ।

ਪੂਰਾ ਸਾਚੁ ਪਿਆਲਾ ਸਹਜੇ ਤਿਸਹਿ ਪੀਆਏ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਵਪਾਰੀ ਹੋਵੈ ਕਿਆ ਮਦਿ ਛੁਛੈ ਭਾਉ ਭਰੇ ।੨।

ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਪੀਵਤ ਹੀ ਪਰਵਾਣੁ ਭਇਆ ।
ਦਰ ਦਰਸਨ ਕਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤਿ ਬੈਕੁੰਠੇ ਕਰੇ ਕਿਆ ।੩।

ਸਿਫਤੀ ਰਾਤਾ ਸਦ ਬੰਰਾਗੀ ਜੂਐ ਜਨਮੁ ਨ ਹਾਰੈ ।
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਭਰਥਰਿ ਜੋਗੀ ਖੀਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੈ ।੪।੧।

ਭਰਥਰੀ ਦੂਜੇ ਹਉਲਾ ਹੋ ਗਇਆ ।
ਭੂਤਵੇ ਸਿਧ ਅਦੇਸ ਆ ਕਹਿਆ ।

ਭੂਤਵੇ ਵਾਚ—

ਅਰੇ ਤਪਾ ਆਸਾਤ ਮਹਾ ਦੁਖੰ ।
ਨਿਰਾਸਾਤ ਮਹਾਂ ਸੁਖੰ ।
ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ਭੂਤਵੇ ਸੁਖ ਸਵੰਤੀ ਪਿਗਲਾ ।੧।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਆਸਾ ਸੁਖ ਹਮਾਰੀ ਕਹੀਐ ਨਿਰਾਸਾ ਦੁਖ ਅਪਾਰੰ ।
ਬਿਨ ਆਸਾ ਗੁਰਦੇਵ ਨ ਮਿਲਈ ਨਾਮਿ ਲਧੇ ਕਰਤਾਰੰ ।੧।

ਭੂਤਵੇ ਵਾਚ—

ਭੂਤਵੇ ਕਹੇਗੋ ਰਖ ਪਾਗ ਲਾਵੇ ।
ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਰਹਿਤ ਕਰਾਉ ।੧।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ

ਗੁਰੂ ਤੁਮਾਰਾ ਗੋਰਖਿ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸ ਬਹੁਤੀ ਅਉਧ ਲਿਖਾਈ ।
ਸਿਧ ਜਤੀ ਅਰ ਨਾਥ ਪ੍ਰਕਾਰਹ ਹਮਰੀ ਗਤ ਨਹੀਂ ਕਾਈ ।
ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੁਣ ਭੂਤਵੇ ਅੰਤ ਪਿੰਡ ਪੜੇਗਾ ਵਾਈ ।੧।

ਭੂਤਵੇ ਤਬ ਹੀ ਫਿਰ ਗਇਆ ।
ਲੋਹਾਰੀ ਪਾ ਆਵਤ ਭਇਆ ।

ਆਦੇਸ ਹੋ ਬਾਲਾ ਆਦੇਸ ।
ਆਦਿ ਪੂਰਖ ਕੋ ਲੁਹਰੀ ਪਾ ਆਦੇਸ ।

ਲੁਹਾਰੀਪਾ ਵਾਚ—

ਹਾਟੀ ਬਾਟੀ ਕਹਾ ਤਿਆਗੈ ਕਿਉ ਤਿਆਗੈ ਬਣਜ ਬਿਉਹਾਰਾ ।
ਕਾਹੇ ਕੋ ਉਦਿਆਨੀ ਹੋਏ ਕਿਉ ਛੱਡੇ ਮਤਾ ਪਸਾਰਾ ।

ਕਿਉ ਲੁਹਾਰੀ ਪਾ ਗੋਰਖ ਪੂਤਾ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ।
ਜਿਹ ਕਾਰਨ ਤੂ ਭਟਕਤ ਭਰਮਤ ਸੋ ਤਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰੀ ।੧।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਹਾਟੀ ਬਾਟੀ ਸਹਿਜ ਕਮਾਈ ਸਹਿਜੇ ਵਣਜ ਬਿਉਹਾਰਾ ।
ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਉਦਿਆਨੀ ਹੋਏ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਮਤਾ ਪਸਾਰਾ ।

ਨਾਨਕ ਅਉਧੂ ਤਾ ਕਰ ਤਾ ਕੋ ਪੂਤਾ ਸੁਣ ਲੁਹਾਰੀ ਪਾ ਬਾਤਾ ।
ਕਿਰਪਾ ਕੀਨੀ ਆਪ ਨਿਰੰਜਨ ਮੇਲੇ ਅਗਮ ਬਿਧਾਤਾ ।੨।

ਲੁਹਾਰੀ ਪਾ ਗੋਰਖ ਪੈ ਗਇਆ ।
ਉਹ ਅਟਕਤ ਨਹੀ ਤੁਮ ਗੁਰ ਮਇਆ ।

ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਹੂ ਗੁਰ ਪੈ ਕਹਿਆ ।
ਪੂਜਣ ਜੋਗ ਹਮੇ ਉਹ ਲਹਿਆ ।

ਗੋਰਖ ਕਰ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈ ਜਾਨੈ ।
ਪਰ ਸਿਧਨ ਕੋ ਉਤਰੈ ਮਾਨੈ ।

ਚਰਪਟ ਨਾਥ ਭੀ ਆਏ ਧਾਇ ।
ਆਦੇਸ ਹੋ ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।

ਆਦ ਪੂਰਖ ਕੋ ਹੋ ਆਦੇਸ ।
ਆਹੋ ਚਰਪਟ ਜੋਗੀ ਵੇਸ । ੧ ।

ਚਰਪਟ ਵਾਚ—

ਕਹਾ ਤੁਮਾਰਾ ਆਸਣ ਬੈਸਣ ਕਹਾ ਤੁਮਾਰਾ ਭੋਜਨ ।
ਕਵਨ ਸੂਤ ਕੇ ਕਪੜੇ ਪਹਰੈ ਚਲੈ ਅਢਾਈ ਜੋਜਨ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਖਾਣ ਤੁਲਾਈ ਦਸਵੇ ਦੁਆਰੇ ਊਹਾ ਕਰੇ ਬਿਸਰਾਮਾ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ਭੋਜਨ ਹਮਰਾ ਕਪੜਾ ਹਮਰਾ ਨਾਮਾ ।

ਨਾਨਕ ਬੋਲੈ ਸੁਣ ਚਰਪਟ ਨਾਥਾ ਐਸੋ ਕਬੋ ਗਿਆਨਾ ।
ਮੇਰਾ ਸਤਿਨਾਮ ਮਨ ਮਾਨਾ । ੧ ।

ਚਰਪਟ ਭੀ ਗੁਰ ਪੈ ਆ ਕਹਿਆ ।
ਉਹ ਪੂਰਨ ਜੋਗ ਹਮ ਨੇ ਲਹਿਆ ।
ਗੋਰਖ ਕਹਿ ਮੈ ਜਾਨੰ ਤਾਹਿ ।
ਝੰਗਰ ਨਾਥ ਦਉੜੇ ਤਮਕਾਇ ।

ਝੰਗਰ ਨਾਥ ਵਾਚ— ਬਿਨਾਂ ਤੇਲ ਕਿਉ ਦੀਲਾ ਜਲੇ ।
ਬਿਨਾ ਖੀਰ ਕਿਉ ਬਾਲਕ ਪਲੇ ।
ਬਿਨਾ ਧਨਖ ਕਿਉ ਬਾਣ ਚਲਾਵੈ ।
ਬਿਨਾ ਚਰਨ ਕਿਉ ਨਗਰ ਸਿਧਾਵੈ ।
ਝੰਗਰ ਪੂਛੇ ਸੁਨ ਰੇ ਬਾਲੇ ।
ਬਿਨ ਕੁੰਜੀ ਕਿਉ ਖੁਲੇ ਤਾਲੇ । ੧ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ— ਉਲਟੇ ਕਉਲ ਤਉ ਦੀਪਕ ਜਲੇ ।
ਲਿਉ ਲਾਗੀ ਇਉ ਬਾਲਕ ਪਲੇ ।
ਸੁਰਤ ਬਧੀ ਤੇ ਤੀਰ ਚਲਾਵੈ ।
ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਲੇ ਨਗਰ ਸਿਧਾਵੈ ।
ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਝੰਗਰ ਨਾਥ ਬਾਲੇ ।
ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਖੁਲੇ ਤਾਲੇ । ੧ ।
ਝੰਗਰ ਨਾਥ ਮਨ ਬਾਹੁ ਖਿਸਾਨਾ ।
ਨਾਨਕ ਸੋ ਬੋਲੇ ਮਰਦਾਨਾ ।
ਹੇ ਗੁਰ ਤੂ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਆਹਿ ।
ਤੁਹਿ ਆਗੇ ਕੇ ਨ ਠਹਰਾਇ ।
ਨਾਨਕ ਕਹੁ ਮੇ ਗੁਰ ਕਰਤਾਰ ।
ਜਾ ਕਾ ਕਛ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ।
ਕੀਨੀ ਭੁਲ ਮੈ ਨਹੀ ਆਪ ।
ਸਭਿ ਕਿਛ ਹੈ ਸਭਿ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਹਿਮ ਗਿਰ ਪੇਖੇ ।
ਗੁਰੁ ਕਹੀ ਕਛ ਸਾਇਤ ਦੇਖੇ ।
ਸਿਧ ਮੰਡਲੀ ਕਰਤ ਬਿਚਾਰ ।
ਦੇਖੇ ਫੁਨ ਮਨ ਧੀਰਜ ਧਾਰ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਅਤ ਹੀ ਭਲੇ ।
 ਜਬ ਤੁਮ ਭਾਵੈ ਤਬ ਤੁਮ ਚਲੇ ।
 ਉਤ ਗੋਰਖ ਸਿਉ ਸਿਧਨ ਕਹਯੋ ।
 ਨਾਨਕ ਅਬ ਆਵਣ ਤੇ ਰਹਿਉ ।
 ਸਿੰਘਰ ਨਾਥ ਕਹਯੋ ਮੈ ਜਾਉ ।
 ਕਹਾ ਤਪਾ ਤਾ ਕੇ ਲੇ ਆਉ ।
 ਆਇਓ ਪੈ ਮਨ ਕਰਤੇ ਵੇਸ ।
 ਮਾਈ ਮੂੰਡੇ ਹੋ ਆਦੇਸ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਦਿ ਬੋਲੇ ਨਾਹਿ ।
 ਪੈ ਮੁਸਕੇ ਕਛ ਹੋਠਨਿ ਮਾਹਿ ।
 ਸਿੰਘਰ ਬੋਲੇ ਤੂ ਬੋਲਤ ਨਹੀ ।
 ਮਾ ਮੂਡੇ ਸਿਖ ਕਿਸ ਤੇ ਲਹੀ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮਾਈ ਮੂੰਡਾ ਤੋ ਗੋਰਖ ਕਹੀਐ ਜਿਨ ਤੁਮ ਕਉ ਅਕਲ ਨ ਦੀਨੀ ।
 ਹਾਥ ਫਰੋੜੀ ਕੰਨੀ ਮੂੰਦਾ ਸੁਤ ਬੁਧ ਸਭ ਛੀਨੀ ।
 ਮੂੰਡ ਮੁਡਾਇਉ ਗੋਤੁ ਲਜਾਇਉ ਤਉ ਭੀ ਜੋਗ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਕਾਹੇ ਕਾਰਨ ਭਸਮ ਲਗਾਈ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਗਵਾਇਆ ।
 ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਸਿੰਘਰ ਨਾਥਾ ਤੂੰ ਪਾਣੀ ਮੈ ਜਿਉ ਡਢੂ ।
 ਰੰਨ ਸਿ ਸਾਲੀ ਪੁਰਖ ਜਿ ਜਣਿਆ ਫਿਰਦਾ ਮੂਰਖ ਛੁਡੂ । ੧ ।

ਸਿੰਘਰ ਨਾਥ ਵਾਚ—

ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਕਰ ਕਾਮ ਗਵਾਇਆ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਕਰ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਕਰੋਧ ਕੇ ਜੀਤਾ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਕਰ ਭਏ ਅਤੀਤਾ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਲੋਭ ਪੁਹਰੈ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਕਾਲ ਸਿਰ ਟਰੇ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਕਰ ਮੋਹ ਨ ਬਿਆਪੈ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਅਹੰਕਾਰ ਨ ਜਾਪੈ ।
 ਸੁਨ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸਿੰਘਰ ਨਾਥ ਅਉਧੂਤਾ ।
 ਤੂ ਦੇਖਿਆ ਪੀਸਣਹਾਰੀ ਕਾ ਪੂਤਾ । ੩ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਚ ਜਾਣਿਆ ਤਉ ਕਾਮ ਗਵਾਇਆ ।
 ਸਬਦ ਜੁਗਤ ਸਿਉ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ।
 ਸਾਤਿ ਆਈ ਤਉ ਕਰੋਧ ਕਉ ਜੀਤਾ ।
 ਤੈ ਗੁਣ ਮੇਟੇ ਭਏ ਅਤੀਤਾ ।
 ਸਤਸੰਗਤ ਮਿਲ ਲੋਭ ਪੂਰੈ ।
 ਸਿਮਰਨ ਕੀਨਾ ਕਾਲ ਸਿਰ ਟਰੈ ।
 ਏਕ ਜਾਨਿਆ ਮੋਹ ਨ ਵਿਆਪੈ ।
 ਰੇਨ ਹੋਇਆ ਅਹੰਕਾਰ ਨ ਜਾਪੈ ।
 ਸੁਣ ਸਿੰਘਰ ਨਾਥ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਅਉਧੂਤਾ ।
 ਤੂੰ ਤਾ ਦੇਖਿਆ ਮਨਿਆਰੀ ਕਾ ਪੂਤਾ । ੪ ।

ਸਿੰਘਰਨਾਥ ਵਾਚ—

ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਠਹਿਰੇ ਸੰਸਾਰਾ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਪਹੁਚੇ ਦਰਬਾਰਾ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਮਿਲੇ ਮਿਲਾਇਆ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਜਿਹ ਠਾਕ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਸੰਘਰ ਨਾਥ ਕਹੇ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਬੰਦੇ ।
 ਤੁਮ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਗੰਦਮ ਗੰਦੇ । ੫ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮਾਨ ਭਿਆਗ ਠਹਿਰੇ ਸੰਸਾਰ ।
 ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪਹੁਚੇ ਦਰਬਾਰ ।
 ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਠਾਕ ਨ ਪਾਇ ।
 ਸੰਤ ਸੰਗ ਲੀਏ ਮਿਲਾਇ ।
 ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਸੰਘਰ ਨਾਥ ਅਧਿ ।
 ਤੁਮਰਾ ਤਨ ਮਨ ਗੰਦਮੁ ਗੰਦੇ । ੬ ।
 ਸੰਘਰ ਨਾਥ ਸਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇ ਗਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਛ ਕਹਤਾ ਭਇਆ ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਇਤ ਗਿਰ ਅਜਬ ਤਮਾਸਾ ।
 ਕਬ ਰੂਪਾ ਕਬ ਹੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ।

ਕਬੁ ਰਤਨ ਜਿਉ ਦੇਇ ਦਿਖਾਈ ।
 ਲਾਲ ਜਵਾਹਰ ਜੜਤ ਜਤਾਈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਮੀਨਾ ਗਿਰ ਇਸੇ ਰਾਮੁ ।
 ਮੀਨਾ ਜਿਉ ਦੀਸੈ ਅਭ ਰਾਮੁ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਚਲ ਅਬ ਹਿਮ ਗਿਰੁ ਜਾਹੁ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਧੀਰੋ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
 ਉਤ ਗੋਰਖ ਟੇਰਿਉ ਮੰਗਲ ਨਾਥ ।
 ਉਪਦੇਸ ਲਿਆਉ ਧੀਰਜ ਸਾਥ ।
 ਨਾਥ ਸੁਨੋ ਇਕ ਬਾਤ ਸੁਨਾਉ ।
 ਉਪਦੇਸੈ ਕੇ ਝਗੜ ਲਿਆਉ ।
 ਗੋਰਖ ਕਹੈ ਤੁਮ ਹੋ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
 ਲਿਆਉ ਤਿਸੈ ਪੈ ਕਰ ਅਧੀਨ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਤੁਮ ਸਭਿ ਜਾਨਨਿਹਾਰੁ ।
 ਤੁਮ ਹੂ ਦੇਖੋ ਖੋਜ ਬਿਚਾਰ ।
 ਬਹੁਤਾ ਖੋਜਿਉ ਸਿਧੋ ਜਾਇ ।
 ਸੋਧੋ ਕਾਹੈ ਸੋਧਿ ਨ ਕਾਇ ।
 ਨਿਬਲ ਹੋਇ ਦੀਨ ਹੋਇ ਆਵੈ ।
 ਬਲਵੰਤਾ ਕਿਉ ਆਪ ਨਿਵਾਵੈ ।
 ਮੈ ਤਿਸ ਆਗੈ ਨਿਮ੍ਰਤ ਜਾਉ ।
 ਗਿਆਨਵੰਤ ਜੇ ਤਿਸ ਮਨ ਭਾਉ ।
 ਜੇ ਗੁਰ ਇਤ ਬਿਧ ਆਗਿਆ ਪਾਇਉ ।
 ਤਉ ਮੈ ਜਾਇ ਪੇਖ ਤਿਸ ਆਉ ।
 ਗੋਰਖ ਕਹਿ ਸੁਣ ਮੰਗਲ ਨਾਥ ।
 ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਲਖੀ ਸਭ ਗਾਖ ।
 ਘੁਘੁ ਨਾਥ ਬੋਲਤਾ ਨਾਹੀ ।
 ਚਰਪਟ ਕੇ ਇਕ ਸੀ ਹੋਇ ਰਹੀ ।
 ਸਭ ਸਿਧ ਰਾਜੀ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
 ਤੋਹਿ ਖੁਸੀ ਤੇ ਤੂੰ ਭੀ ਜਾਹਿ ।
 ਮੰਗਲ ਨਾਥ ਨਾਨਕ ਪੈ ਆਇਆ ।
 ਆਦੇਸ ਭਾਖ ਵੁਨ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।

ਬਹਰੰ ਮੁਖ ਤੇ ਕੀਨ ਉਚਾਰਾ ।
 ਕਉਨ ਮਨਰਥ ਇਤ ਪਗ ਧਾਰਾ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਿਮ੍ਰਿਤ ਹੋ ਕਹਿਉ ।
 ਦਰਸ ਪਰਸ ਤੁਮਰਾ ਚਿਤ ਚਹਿਉ ।
 ਮੰਗਲ ਕਹਿ ਵਡ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ।
 ਦਰਸ ਦੇਖ ਹਮ ਭਏ ਸੁਖਾਰੇ ।
 ਚਲੇ ਤਪਾ ਸਿਧਨ ਕੀ ਚਾਹਾ ।
 ਦਰਸ ਪਰਸ ਕਾ ਸੁਫਲਾ ਲਾਹਾ ।
 ਮੰਗਲ ਨਾਥ ਚਲੇ ਹਮ ਆਵੇ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਜੋ ਤੁਮ ਨ ਭਾਵੇ ।
 ਕਹੋ ਭਗਤ ਈਹਾ ਲੇ ਆਇਉ ।
 ਕੰਦ ਮੂਲ ਕਛੁ ਤੁਮ ਮੁਖ ਪਾਵੇ ।
 ਭਗਤ ਹਮਾਰੀ ਤੁਮਰਾ ਭਾਉ ।
 ਤੁਮ ਦਰਸਨ ਕਾ ਥਾ ਮਨ ਚਾਉ ।
 ਸਾਤ ਭਈ ਅਬ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ ।
 ਦੇਖਤ ਹੀ ਆਤਮ ਅਘਾਇਆ ।
 ਸੁਨ ਮੰਗਲ ਇਕ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ।
 ਹਮਰਾ ਤੁਮਰਾ ਏਕ ਅਧਾਰੀ ।
 ਮੰਗਲ ਨਾਥ ਆਸਨ ਕੋ ਗਇਆ ।
 ਅਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਭਇਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਗਇਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਅਸ ਬਾਕ ਸੁ ਕਹਿਆ ।
 ਇਹ ਤੋ ਅਜਬ ਜੁਗੋਸਰ ਆਹਿ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸਭ ਇਕਸੀ ਨਾਹਿ ।
 ਕੋਟਿਨ ਮੈ ਕੋਉ ਇਕ ਆਧ ।
 ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਲਾਧ ।
 ਜਿਸ ਮੈ ਪੂਰਨ ਕਿਰਪਾ ਹੋਇ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਸਤਿਗੁਰ ਖੋਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਚਲੇ ਸੁਮੇਰਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਸੰਭੂ ਪਾਵੇ ਫੇਰਾ ।

ਹੇ ਗੁਰ ਕਿਆ ਮੰਗਲ ਤੇ ਉਚਾ ।
 ਉਚਾ ਨਹਿ ਤਮਕੀ ਹੈ ਮੂਚਾ ।
 ਮੰਗਲ ਨਾਥ ਸਿਧੋ ਮੈ ਨਾਹਿ ।
 ਭੇਖ ਸਿਧੋ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਆਹਿ ।
 ਜੋ ਸਤਗੁਰ ਹੈ ਮੰਗਲ ਨਾਥ ।
 ਤਉ ਕਿਉ ਫਿਰਤਾ ਗੋਰਖ ਸਾਥ ।
 ਜੋਗੁ ਰੂਪ ਕਿਉ ਲੀਆ ਧਾਰੁ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਇਸ ਕਾ ਦੇਹ ਬਿਚਾਰੁ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਇਸ ਗੋਰਖ ਮਿਲਾ ।
 ਪਰ ਇਸ ਕੀ ਤਿਸ ਤੇ ਅਤਿ ਕਲਾ ।
 ਤਬ ਲਗ ਆਏ ਸੰਭੂ ਨਾਥ ।
 ਫਰੂਆ ਬੈਰਾਗਨ ਲੇ ਹਾਥ ।
 ਇਕ ਮੁਦ੍ਰਾ ਭੀ ਲਿਆਇਆ ਸੰਗੁ ।
 ਆਵਤ ਹੀ ਕਹਿ ਦੀਨ ਨਿਸੰਗੁ ।
 ਮੁਦ੍ਰਾ ਪਹਿਰੈ ਫਰੂਆ ਲੋਉ ਹਾਥ ਰਖੈ ਬੈਰਾਗੀ ।
 ਗੋਰਖ ਕੇ ਤੁਮ ਚਲੇ ਹੋਵਹੁ ਬਿਘਨ ਨ ਕੋਉ ਲਾਗੀ ।
 ਸੰਭੂ ਨਾਥ ਕਹੈ ਸੁਣ ਬਾਲੇ ।
 ਦਰਸਨ ਦੇਖਤ ਟੂਟੇ ਕਾਲੇ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
 ਕਾਇਆ ਅਸਥਿਰ ਮਗਨ ਪੜਤੀ ਜਬ ਲਗ ਧਰਨ ਅਕਾਸਾ ।
 ਸੋਲਹਿ ਕਲਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਵਉ ਉਲਟ ਕਵਲ ਪ੍ਰਗਾਸਾ । ੨ ।
 ਸੁੰਨ ਸਹਿਰ ਕਾ ਮਾਰਗ ਪਾਵੈ ਅਚਰਜ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈਐ ।
 ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਰਹੈ ਸੁਹੇਲਾ ਆਗਮ ਨਉ ਨਿਧ ਪਾਈਐ । ੩ ।
 ਸੰਭੂ ਨਾਥ ਭਣੈ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਤੇਰਾ ਜਨਮ ਸਕਾਰਥ ।
 ਜਬ ਗੋਰਖ ਕੇ ਪਗ ਤੂ ਚੰਪੈ ਪਾਵੈ ਪਰਮ ਪਦਾਰਥ । ੪ । ੧ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮੁਦ੍ਰਾ ਹਮ ਤੁਮ ਸੁਰਤ ਸੋ ਵਿਸਾਰੀ ।
 ਬਿਘਨ ਹਮਾਰੇ ਸਗਲੇ ਭਾਰੇ ਹਿਰਦੈ ਸਚ ਚਿਤਾਰੀ ।
 ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਸੰਭੂ ਨਾਥਾ ਜੋਗੀ ।
 ਏਕ ਨਿਰੰਜਨ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ ਫਿਰਤੇ ਸਦਾ ਅਰੰਗੀ । ੧ ।

ਕਾਇਆ ਮੇਰੀ ਜੁਗ ਜੁਗ ਇਸਬਿਰ ਸਚ ਖੰਡ ਮਹਿ ਬਾਸਾ ।
 ਹਮਰੀ ਕਾਇਆ ਕਦੇ ਨ ਪਤਤੀ ਜਬ ਲਗ ਧਰਨ ਅਕਾਸਾ । ੨ ।
 ਸੁੰਨ ਸੈਹਿਰ ਮੈ ਅਸਥਲ ਕੀਆ ਅਚਰਜ ਜਨਮ ਹਮਾਰਾ ।
 ਸਤ ਸੰਤਖ ਹਮਾਰੇ ਪਾਜੀ ਨਉ ਨਿਧ ਖੜੀ ਦੁਆਰਾ । ੩ ।
 ਕਹਿ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਸੰਭੂ ਨਾਥਾ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ।
 ਗੋਰਖ ਜਤੀ ਕੇ ਚੇਲੇ ਮਾਗੇ ਤਾ ਕੇ ਖੜਾ ਦੁਆਰਾ । ੪ ।

ਸੰਭੂ ਵਾਚ—

ਗੋਰਖ ਤੁਮਰੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਾ ਆਵੇ ਤੁਮ ਤੇ ਵਡ ਅਹੰਕਾਰੀ ।
 ਕਉਨ ਬੂਦ ਤੇ ਉਪਿਜਿਆ ਨਾਨਕ ਕਵਣ ਕਹੀਐ ਮਹਿ ਤਾਰੀ । ੧ ।
 ਕਉਨ ਭੂਤਨਾ ਲਾਗਾ ਤੁਮ ਕਉ ਤੂ ਤਾ ਅਉਰਾ ਬਉਰਾ ।
 ਸੁਧ ਬੁਧ ਸਭ ਤੁਮਰੀ ਬਉਰੀ ਮੁਖ ਕੇ ਬੋਲੇ ਕਉਰਾ । ੨ ।
 ਸਿਧ ਬੁਧ ਕਉ ਮਾਨੈ ਨਾਹੀ ਨਾਥ ਜਤੀ ਸਭ ਨਿੰਦੇ ।
 ਕਉਨ ਵਡਾਈ ਤੁਮ ਮੈ ਪੁਰਖਾ ਉਪਜੈ ਮਾਟੀ ਗੰਦੇ । ੩ ।
 ਸਾਧ ਪੀਰ ਸਭ ਹਰ ਕੇ ਕੀਏ ਉਨ ਹੀ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ।
 ਉਨ ਕਉ ਨਿੰਦੇ ਕਉਣ ਤੂ ਕਹੀਐ ਤੈ ਕਿਆ ਰਿਧ ਸਿਧ ਪਾਈ । ੪ ।
 ਸੰਭੂ ਨਾਥ ਕਹੈ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਤੈ ਕੋ ਗੁਰੂ ਨ ਮਿਲਿਆ ।
 ਆਵਤ ਜਾਵਤ ਭਰਮਤ ਥਾਕਾ ਗਰਭ ਜੇਨ ਮਹਿ ਗਲਿਆ । ੫ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਗੋਰਖ ਕਉ ਹਮ ਬੰਦੇ ਜਾਣੈ ਨਜਰ ਹਮਾਰੀ ਪੂਰੀ ।
 ਮਹਾ ਦੇਉ ਕੀ ਬਿੰਦ ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਬੈਠਾ ਹੋਈ ਜਟੂਰੀ । ੧ ।
 ਹਮ ਭੂਤਨਾ ਲਾਗੈ ਕੈਸਾ ।
 ਸਿਧ ਸਾਧ ਸਭ ਉਸ ਕੇ ਕੀਏ ਓਹ ਪਰਮ ਭੂਤ ਹੈ ਐਸਾ । ੧ ।
 ਦੇਵ ਮੁਨੀਸ੍ਰ ਅਉਰ ਤਪੀਸ੍ਰ ਸਭ ਉਸ ਕੇ ਕੀਏ ਬੰਦੇ ।

 ਸਾਧ ਪੀਰ ਭਾਈ ਸਿਰ ਮੇਰੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਸਿਓ ਮਨ ਮਾਨੇ ।
 ਸਿਧ ਜਤ ਸਭ ਬਉਰੇ ਜਾਨੇ ਉਨ ਕਉ ਕਦੇ ਨ ਜਾਨੇ । ੩ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਸੁਣ ਸੰਭੂ ਨਾਥਾ ਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਾ ਮਿਲਿਆ ।
 ਨਿੰਦ ਹਮਾਰੀ ਜੋ ਜੋ ਕਰਤੇ ਗਰਭ ਜੇਨ ਮਹਿ ਗਲਿਆ । ੪ । ੧ ।
 ਸੰਭੂ ਨਾਥ ਹਉਲਾ ਹੋ ਗਇਆ ।
 ਗੋਰਖ ਪੈ ਆਇ ਦਰਸਨ ਦਇਆ ।

ਕਹੁ ਸੰਭੂ ਨਾਥ ਕੈਸੇ ਦੇਖਾ ।
 ਬਾਤਨ ਅਉਰਾ ਕਉਰਾ ਪੇਖਾ ।
 ਗੋਰਖ ਕਹ ਕਹੁ ਮੰਗਲ ਗਾਥ ।
 ਤਿਨ ਭਣਿਉ ਸੁਣੀਏ ਗੁਰ ਨਾਥ ।
 ਅਪਣੇ ਬਿਰਦ ਕੀ ਹੀਣਤ ਕਹੀਐ ।
 ਸਾਖਾ ਝੂਠੀ ਪਤਿ ਗ੍ਰਹਿ ਲਹੀਐ ।
 ਜੈਸਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੈ ਸੋਇ ।
 ਦੇਖੋਗੇ ਜਬ ਨਿਸਚੈ ਹੋਇ ।
 ਕਉਨ ਸਦਾ ਮੈ ਵਰਤੈ ਸੋਇ ।
 ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਮਦ ਮੈ ਬਹੁ ਰੋਇ ।
 ਸੰਭੂ ਬੋਲਿਉ ਤਮਕਾ ਖਾਇ ।
 ਤੁਮ ਹੁ ਚੇਲੇ ਹੋਵਹ ਜਾਇ ।
 ਮੰਗਲ ਕਹ ਹੈ ਬਾਬੋ ਬਾਰੁ ।
 ਸਾਧਨ ਕੇ ਸਾਧੂ ਆਧਾਰ ।
 ਤਸਕਰ ਕੇ ਤਸਕਰ ਸਿਉ ਪਿਆਰ ।
 ਅਹੰ ਜਨਨ ਨਹੀ ਸੁਰਜਨ ਸਾਰ ।
 ਇਨ ਬਾਤਨ ਨਹੀ ਜੋਗੀ ਹੋਇ ।
 ਪੂਛ ਨਾਥ ਜੀ ਭਰਮ ਦੇ ਖੋਇ ।
 ਸੰਭੂ ਨਾਥ ਕਹੈ ਸੁਣ ਨਾਥ ।
 ਤਿਸ ਕਾ ਪਖ ਕਰੇ ਤਿਸ ਸਾਖ ।
 ਮੰਗਲ ਕਹੇ ਤੁਮ ਤੇ ਨਹੀ ਹੀਨ ।
 ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਕਹਿ ਤਤ ਗ੍ਰਹਿ ਚੀਨ ।
 ਸੰਭੂ ਨਾਥ ਕਹੇ ਕਹੁ ਨਾਥ ।
 ਗੋਰਖ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੇ ਨ ਗਾਥ ।
 ਗੋਪੀਚੰਦ ਤਬ ਕੀਨ ਉਚਾਰਾ ।
 ਤੁਮ ਕਤ ਘਰ ਮੈ ਝਗਰਾ ਡਾਰਾ ।
 ਉਸ ਸਿਉ ਹਮੈ ਸ੍ਰੀਕਤਿ ਨਾਹਿ ।
 ਜੈਸਾ ਹੈ ਉਹੁ ਤੈਸਾ ਆਹਿ ।
 ਕਿਆ ਹਮ ਤੁਮ ਹਮ ਹੀ ਹੈ ਸਿਖ ਸਾਧ ।
 ਤਿਸ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਗਤ ਅਗਤ ਅਗਾਧ ।

ਹਮ ਕੋ ਬਰਨੀ ਹੈ ਇਹ ਬਾਨੈ ।
 ਸਭ ਤੇ ਉਚੇ ਅਪਨੇ ਤੇ ਜਾਨੈ ।
 ਸੰਭੂ ਮਨ ਮੈ ਕਰੋਧਤ ਭਇਆ ।
 ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਮੋਨ ਹੋਇ ਰਹਿਆ ।
 ਸੰਭੂ ਭੀ ਰਾਇ ਪਾਵਤ ਭਇਆ ।
 ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਸੋ ਮੰਗਲ ਕਹਿਆ ।
 ਗੋਪੀ ਜੀ ਤੁਮ ਕਹੀ ਸਹੀ ।
 ਨਿਰਨੇ ਭਲੀ ਸਾਧ ਸੋ ਨਹੀ ।
 ਸਾਧਨ ਕੀ ਗਤਿ ਅਗਿਤ ਅਗਾਧ ।
 ਜੋ ਚਿਤ ਚਾਹ ਸੋ ਕਰਹੈ ਸਾਧ ।
 ਅਤੀਤ ਸਾਧੋ ਸੋ ਬਾਦ ਨ ਕਰੀਏ ।
 ਸਹਿਜ ਬ੍ਰਿਤ ਸਾਧਨ ਸੋ ਧਰੀਏ ।
 ਬਾਦ ਬਢਾਵਨ ਅਤਿ ਭਲ ਨਾਹਿ ।
 ਜੋ ਕੋ ਹੈ ਸੋ ਆਪਨ ਮਾਹਿ ।
 ਇਤ ਸਿਧਨ ਇਉਂ ਕਹਓ ਭਾਇ ।
 ਉਤ ਮਰਦਾਨੇ ਭਾਖੀ ਰਾਇ ।
 ਚਲੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚਲੈ ਸੁਮੇਰ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਜਿਉਂ ਇਛਾ ਤੇਰ ।
 ਤੀਨੋਂ ਜਬ ਹੀ ਲੀਨ ਉਡਾਰੀ ।
 ਆਏ ਤਿਤ ਜਿਤ ਸਿਧ ਅਹੰਕਾਰੀ ।
 ਨਉ ਨਾਥ ਜਤੀ ਛੋਂ ਸਿਧ ਚਉਰਾਸੀ ।
 ਰਿਧ ਸਿਧ ਜਿਨ ਕੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਦਾਸੀ ।
 ਸੋ ਬੈਠੇ ਸਭ ਆਸਨ ਧਾਰ ।
 ਨਾਨਕ ਜਾ ਬੋਲੇ ਕਰਤਾਰ ।
 ਆਦੇਸ ਸ ਸਮਤਤ ਆਦੇਸ ।
 ਮਾਥ ਭਣੇ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸ ।
 ਗੋਰਖ ਕਹਿਆ ਨਾਨਕ ਬਾਲੈ ।
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਸਦਾ ਸੁਖਾਲੈ ।
 ਤੁਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੋ ਨਾਥਨ ਨਾਥ ।
 ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਸਾਧਨ ਸਾਥ ।

ਨਾਥ ਭਣਯੋ ਪਿਆਲਾ ਲੈ ਆਉ ।
 ਨਾਨਕ ਬਾਲੇ ਕੋ ਪੀਲਾਉ ।
 ਝੰਗਰ ਨਾਥ ਤੁਰਤ ਭਰ ਲਿਆਇਆ ।
 ਪੀਉ ਤਪਾ ਇਹ ਭਾਖ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਹ ਕੇਸਾ ਪਿਆਲਾ ।
 ਇਹ ਪੀਤੇ ਲਿਵ ਲਗੇ ਦਿਆਲਾ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਇਉ ਕਰ ਹੋਇ ।
 ਬਿਧ ਸੁਨਾਇ ਭਰਮ ਦੀਜੇ ਖੋਇ ।

ਝੰਗਰ ਨਾਥ ਵਾਚ—

ਭਾਨੀ ਸਾਜੇ ਲਾਹਣ ਮਾਡੇ ਕਸ ਕੇ ਬੀਚ ਸਮਾਵੇ ।
 ਨਿਰਮਲ ਧਾਰ ਨਾਲ ਨਾਲੀ ਹੋ ਚਾਲੇ ਤਬ ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਵੇ ।੧।
 ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਤਬ ਤੂ ਜੋਗੀ ਹੋਵੇ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟ ਖੁਲੀ ਬੰਧਨ ਸਭ ਕਾਟੈ ਸਗਲੀ ਦੁਰਮਤ ਖੋਵੇ ।੧।ਰਹਾਉ ।
 ਹੋਇ ਮਤਵਾਲੇ ਮਦ ਕੇ ਮਾਤੇ ਮਗਨ ਹੋਇ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ।
 ਸੁਰਤ ਬੰਦ ਨ ਚਲਤੀ ਕਬਹੂ ਦਰਬਾਰ ਖੜੇ ਬੈਰਾਗੀ ।੨।
 ਐਸਾ ਸਹਜ ਫਿਰੇ ਮਤਵਾਲਾ ਦੋਊ ਦੋਖ ਨਿਵਾਰੇ ।
 ਜਹ ਦੇਖੇ ਤਹ ਏਕੋ ਸੁਆਮੀ ਹਿਰਦੈ ਅੰਤਰ ਧਾਰੇ ।੩।
 ਲਾਹੀ ਪੁੰਜੀ ਸਾਥੈ ਨਿਬਹੈ ਖਾਲੀ ਖੋਪ ਨ ਜਾਵੇ ।
 ਝੰਗਰ ਨਾਥ ਕਹੈ ਸੁਣ ਬਾਲੇ ਤਬ ਤੂੰ ਦਰਸਨ ਪਾਵੇ ।੪।੧।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਧਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕੀ ਲਾਹਣ ਮਾਡੀ ਕਰਨੀ ਕੀ ਕਸ ਪਾਈਐ ।
 ਭਾਉ ਭਠੀ ਮਹ ਪ੍ਰੇਮ ਸਮਾਣਾ ਬਰਹਮ ਕੀ ਅਗਨ ਜਲਾਈਐ ।
 ਸਿਧੋ ਹਮ ਮਦ ਕੇ ਮਾਤੇ ਨਾਹੀ । ਮਤਵਾਲੇ ਮਦ ਕੇ ਮਾਤੇ ਸੋ ਕਿਨ
 ਮਤਵਾਲਿਉ ਮਾਹੀ ।੧।

ਰਹਾਉ । ਸੁਰਤ ਨਾਲੀ ਭਾਉ ਬਾਸਨ ਕੀਨਾ ਅੰਤਰ ਧਾਰ ਚੁਆਈ ।
 ਦਇਆ ਸੁਰਾਹੀ ਸਹਿਜ ਪਿਆਲਾ ਗੁਰਮਤਿ ਪੀਉ ਭਾਈ ।੨।
 ਗੁਰਮੁਖ ਨਾਮ ਫਿਰੇ ਮਤਵਾਲੇ ਏਕ ਰੰਗ ਮਹਿ ਖੇਲੈ ।
 ਜਹ ਦੇਖੇ ਤਹ ਏਕੋ ਰੂਪੀ ਮਾਰਗ ਪਾਇਆ ਚੇਲੇ ।
 ਨਿਬਹੀ ਖੋਪ ਹਮਾਰੀ ਸਿਧਸ ਆਠ ਪਹਰ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ।
 ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤਹਾ ਮਤਵਾਲਾ ਜਹ ਏਕੋਕਾਰ ਬੈਰਾਗੀ ।੪।੧।

ਤਾ ਵੇਰ ਸਿਧ ਬਚਨ ਕੀਤਾ—

ਧਨ ਜੋਬਨ ਕੀ ਕਰੇ ਨ ਆਸਾ ।
 ਪਰਤਿਆ ਅੰਗ ਨ ਲਾਵੈ ਪਾਸਾ ।
 ਪਰਮਾ ਨਾਦ ਲੇ ਘਟ ਭੀਤਤ ਜਰੈ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪਾਰਬਤੀ ਕਰੈ ।੧।
 ਬੋਲੈ ਪਾਰਬਤੀ ਸਤਿ ਸਰੂਪ ।
 ਪਰਮਤੰਤ ਮੈ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪ ।੧।
 ਸੋ ਗ੍ਰਿਹੀ ਜੋ ਨਿਗ੍ਰਹਿ ਕਰੈ ।
 ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਕੀ ਭੀਖਿਆ ਧਰੈ ।
 ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਾ ਕਰੇ ਸ੍ਰੀਰ ।
 ਸੋ ਗ੍ਰਿਹੀ ਗੰਗਾ ਕਾ ਨੀਰ ।੨।
 ਬੋਲੈ ਈਸ਼ ਸਤਿ ਸਰੂਪ ।
 ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪ ।੧।
 ਸੋ ਅਉਧੁਤੀ ਧੂਪੈ ਆਪ ।
 ਭੀਖਿਆ ਭੋਜਨ ਕਰੈ ਸੈਤਾਪ ।
 ਹਟ ਪਟਣ ਮਹਿ ਭੀਖਿਆ ਕਰੈ ।
 ਸੋ ਅਉਧੁਤਾ ਸਿਵ ਉਪਰ ਕੋ ਚੜੈ ।
 ਬੋਲੈ ਗੋਰਖ ਸਤਿ ਸਰੂਪ ।
 ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪ ।੩।
 ਸੋ ਪਾਖੰਡੀ ਜਿ ਕਾਇਆ ਪਖਾਲੈ ।
 ਕਾਇਆ ਕੀ ਅਗਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰ ਜਾਲੈ ।
 ਸੁਪਨੇ ਬਿੰਦ ਨ ਦੇਈ ਝਰਨਾ ।
 ਤਿਸ ਪਾਖੰਡੀ ਜਰਾ ਨਾ ਮਰਨਾ ।
 ਬੋਲੈ ਚਰਪਟ ਸਤਿ ਸਰੂਪ ।
 ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪ ।੪।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਕਿਉ ਮੈ ਮੰਦਾ ਕਿਉ ਜੀਵੈ ਜੁਗਤ ।
 ਕੇਨ ਪੜਾਇ ਕਿਆ ਖਾਜੈ ਭੁਗਤ ।
 ਆਸਤੁ ਨਾਸਤੁ ਸੇਕੈ ਨਾਉ ।
 ਕਉਨ ਸੁ ਅਖਰ ਜਿਤ ਰਹੈ ਹਿਆਉ ।

ਛਿਅ ਵਰਤਾਰੇ ਵਰਤੇ ਪੂਤਾ ।
 ਨਾ ਸੰਸਾਰੀ ਨਾ ਅਉਧੂਤਾ ।
 ਧੂਪ ਛਾਉ ਜੇ ਸਮ ਕਰ ਸਹੈ ।
 ਤਾ ਨਾਨਕ ਆਗੈ ਗੁਰ ਕਉ ਲਹੈ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੋ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ।
 ਕਾਹੇ ਭੀਖਿਆ ਮੰਗਣ ਜਾਇ ।
 ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਸਤ ਸਰੂਪ ।
 ਪਰਮ ਸੰਤ ਮੈ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪ ।੫।

ਚਰਪਟ ਵਾਚ—

ਕਾਮ ਤਿਆਗੇ ਕਰੋਧ ਤਿਆਗੇ ਲੋਭ ਤਿਆਗੇ ਲੇ ਮੋਹੇ ।
 ਮਮਤਾ ਸਭੈ ਤਿਆਗੈ ਚਰਪਟ ਬਚਨ ਅਪਾਰੇ ਸੋਹੇ ।੬।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ

ਨਾ ਤਿਆਗ ਲੇ ਕਾਮੇ ।
 ਨਾ ਤਿਆਗ ਲੇ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਨਾ ਤਿਆਗ ਲੇ ਕਾਮੇ ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੋਗੈ ਕਰ ਨਾਨਕ ਬਚ ਅਪਾਰ ।੭।

ਚਰਪਟ ਵਾਚ—

ਸਿਉ ਪਕੜ ਲੇ ਸਕਤ ਗਵਾਇ ਲੇ ਮਨਸਾ ਹਿਰਾਇ ਲੇ ।
 ਮਨ ਪ੍ਰਬੋਧਬੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਹਿਰਾਇ ਲੇ ਤਉ ਬਡ ਭਾਗ ਲੇ ।
 ਚਰਪਟ ਬਚਨ ਸੰਭਾਲੇ ਨਾਨਕ ਤਬਾ ।
 ਤਉ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਪਾਰ ਪਾਇਬਾ ।੮।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਿਉ ਨ ਪਕੜ ਲੇ ਸਕਤ ਨ ਗਵਾਇ ਲੇ ।
 ਤਉ ਵਡ ਭਾਗ ਲੇ ।
 ਆਪਨੇ ਨਾਨਕ ਬਚਨ ਸੰਭਾਲ ਲੇ ।
 ਸੁਨ ਹੋ ਚਰਪਟ ਨਾਥ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਪਾਰ ਪਾਇ ਲੇ ।੯।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਏਕੰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਕਰ ਬੋ ।
 ਦੂਸਰਾ ਨ ਧਰ ਬੋ ।
 ਪਾਚ ਪਚੀਸ ਆਗੈ ਕਰ ਬੋ ।
 ਤੀਨ ਚਾਰ ਰਸਨਾ ਉਚਰ ਬੋ ।੧੦।

ਨਉ ਸਤਿ ਆਗੇ ਸੜ ਬੇ ।
 ਚਉਦਹ ਇਕੀਸ ਆਗੇ ਖੜ ਬੇ ।
 ਪੰਚ ਪੰਝਤ੍ਰਣ ਭਾਗ ਬੇ ।
 ਸੁਨ ਹੋ ਚਰਪਟ ਨਾਥ ਬੋਲ ਬੇ । ੧੦।
 ਘੁਘੁ ਨਾਥ ਬੋਲਤਾ ਨਹੀ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬੋਲਾਇਆ ਸਹੀ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਘੁਘੁ ਨਾਥ ਚੁਪ ਕਰ ਰਹਿਆ ।
 ਕਿਆ ਜਾਪੈ ਉਹ ਕੈਸਾ ਭਇਆ ।
 ਬਿਨ ਬੋਲੇ ਕਿਆ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰ ।
 ਘੁਘੁ ਨਾਥ ਨ ਬੋਲਣਹਾਰ ।
 ਦਰਸਨ ਆਛਾ ਮੁਖ ਨ ਜਾਪੈ ।
 ਕਿਆ ਜਾਪੈ ਉਹ ਕਿਆ ਪ੍ਰਤਾਪੈ ।
 ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਘੁਘੁ ਨਾਥ ਹਮਰੀ ਅਰਦਾਸਾ ।
 ਏਕ ਪਛਾਣਿਆ ਤ ਬੋਲੀ ਬਾਕਾ । ੧ ।

ਘੁਘੁ ਨਾਥ ਵਾਚ—

ਘੁਘੁ ਨਾਥ ਪਾਇ ਬੋ । ਜਤੀ ਸਨਾਧ ਬੋ ।
 ਸਿਧ ਨਾਥ ਬੋ । ਬੋਲਬੋ ਪਕੜਾਇ ਬੋ ।
 ਸਿੰਛੀ ਨ ਬਜਾਇ ਬੋ । ਨਉ ਨਾਥ ਨ ਕਹਾਇ ਬੋ ।
 ਚੇਲਾ ਨ ਪਲਾਇ ਬੋ । ਨਾਦ ਅਨਾਦ ਭਰਮ ਸੁਣਾਇ ਬੋ ।
 ਸਭ ਏਕੰਕਾਰ ਖੜ ਬੋ । ਸਿਉ ਸਕਤੀ ਨ ਮੇਲ ਬੋ ।
 ਧਿਆਨ ਨ ਧਾਇ ਬੋ । ਉਚਾ ਨ ਕਹਾਇ ਬੋ ।
 ਹਿਰਦੈ ਪ੍ਰਗਾਸ ਬੋ । ਘੁਘੁ ਕਹਿ ਸੁਨ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਬੋ । ੨ ।
 ਤਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਚਰਨੋ ਧਾਏ ।
 ਘੁਘੁ ਭੀ ਚਰਨੋ ਲਪਟਾਏ ।
 ਘੁਘੁ ਕਹਿ ਕਿਆ ਦੁਸਰ ਜਾਣਿਆ ।
 ਏਕ ਜਾਨਿਆ ਤਾ ਤੁਝੇ ਪਛਾਨਿਆ ।
 ਦੁਸਰ ਅਵਰ ਨਹੀ ਰੇ ਕੰਈ ।
 ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਮਝਿਆ ਉਹੀ ।
 ਤਿਨੋ ਪਰਸਪਰ ਬੰਦਨ ਕੀਨਾ ।
 ਮਗਨ ਭਏ ਕਛ ਦੋਨੋ ਦੀਨਾ ।

ਚੰਬਾ ਨਾਥ ਨ ਬੋਲੇ ਬਾਲਾ ।
 ਕੁਆਇ ਲੰਊ ਬੋਲੇ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਬੋਲਹੋ ਚੰਬਾ ਨਾਥ ਬੋਲਤ ਕਰੁ ਨਾਹੀ ।
 ਕਵਨ ਤੁਮਾਰਾ ਮਤਾ ਮਸੂਰਤ ਰਹੇ ਕਵਨ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਹੀ ।
 ਦੇਖੀ ਤੁਮਰੀ ਸੂਰਤ ਆਛੀ ਬਿਨ ਬੋਲੇ ਸਮਝ ਨ ਕਾਈ ।
 ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਮੈਖੇਲੋ ਬਿਗਸੇ ਹਮੈ ਸੁਨਾਵੇ ਭਾਈ ।
 ਬੋਲੇ ਸਿਧ ਨਾਥ ਸਭ ਬੋਲੇ ਜਤੀ ਭਿ ਬੋਲਣ ਹਾਰੇ ।
 ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਚੰਬਾ ਨਾਥਾ ਤੈ ਕਿਉ ਬੋਲ ਵਿਸਾਰੇ । ੧ ।

ਚੰਬਾ ਨਾਥ ਵਾਚ—

ਬੋਲਣਿਹਾਰਾ ਬੋਲ ਬੋ , ਬੋਲਣਹਾਰੇ ਖੇ ਲਬੋ ।
 ਅਕਟਿਣਹਾਰਾ ਅਟਿਕਬੋ । ਝਟਕਣਹਾਰਾ ਝਕਟਿਬੋ ।
 ਗਾਵਣਹਾਰਾ ਗਾਇਬੋ । ਚੰਬਾ ਨਾਥ ਨਾਨਕ ਨ ਕਹਾਇਬੋ । ੨ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਜਨਨੀ ਸੋ ਧੰਨਿ ਬੋ । ਕਰਨੀ ਸੋ ਧੰਨਿ ਬੋ ।
 ਜੋ ਲਛਣ ਸੋ ਧੰਨਿਬੋ । ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹੇ ਬਚੰਨਬੋ । ੩ ।

ਚੰਬਾ ਨਾਥ ਵਾਚ—

ਚੰਬਾ ਨਾਥ ਨਾਨਕੋ । ਗੋਰਖੇ ਨ ਸਾਮ ਕੋ ।
 ਦਰ ਸਿਰ ਨ ਰਾਮ ਕੋ ਬਿਆਸ ਨ ਬਸਿਸਟ ਕੋ ।
 ਸੁਕ ਦੇਉ ਨ ਪੁਲਸਤ ਕੋ ।
 ਸਭ ਆਪੇ ਆਪ ਖੋਲਤਾ ।
 ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਮੇਲਤਾ ।
 ਪ੍ਰਣਵਤ ਚੰਬਾ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ।
 ਏਕ ਏਕ ਸਾ ਪਾਵ ਕੋ ਦੂਜਾ ਨ ਜੰਜਾਲਾ । ੨ ।
 ਚੰਬਾ ਨਾਨਕ ਅਤ ਖੁਸ ਹੋਏ ।
 ਘੁਘੁ ਮੰਗਲ ਮਨ ਦੁਖ ਖੋਏ ।
 ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਅਨੰਦੇ ਨਾਲ ।
 ਆਜ ਅਲਖ ਹਮ ਕੀਏ ਨਿਹਾਲ ।
 ਨਿਸਚੇ ਸਿਵ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੂਆ ।
 ਸਾਧ ਦਰਸ ਤੇ ਮਿਟਿਆ ਦੂਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੁਮ ਦਰਸਨ ਚਾਹਿ ।
 ਅਤਿ ਅਤਿੰਤ ਥੀ ਹਮ ਚਿਤ ਮਾਹਿ ।

ਇਸ ਦੇਹੀ ਮੈ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ ।
 ਨਿਸਚੇ ਕਰਤੇ ਆਪ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਅਲਖ ਪੁਰਖ ਤੁਮ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨਾਹਿ ।
 ਹਮ ਜਾਨਾ ਪੇਖਾ ਸੋ ਆਹਿ ।
 ਇਨੇ ਪਰਸਪਰ ਆਨੰਦ ਲਹੇ ।
 ਕਨਕਾਦ ਸਿਧ ਤਬ ਚਮਕਤ ਭਏ ।
 ਮੰਗਲ ਨਾਥ ਕਹੇ ਸੁਣ ਭਾਈ ।
 ਇਨੇ ਅਹੰ ਬੁਧ ਪ੍ਰਗਟਿ ਆਈ ।
 ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਕਹੇ ਸੁਣ ਭਾਈ ।
 ਦੇਖ ਚਲਤ ਨਾਨਕ ਘਟ ਨਾਹਿ ।
 ਇਹ ਤੁਮ ਪੈ ਸੇਵਾ ਤੇ ਨਿਮਾ ।
 ਏਹ ਹੁਤਾਸ ਨ ਦੀਸੈ ਹਿਮਾ ।
 ਦੇਖ ਤਮਾਸਾ ਕਛੁ ਨ ਬਖਾਨ ।
 ਸਭ ਮਦਕਾਰੀ ਮਾਨੈ ਆਨ ।
 ਤਬ ਸਿਧੋ ਕਰਮਾਤ ਲਗਾਈ ।
 ਕਿਨ ਫਰੂਆ ਕਿਨ ਸਿੰਛੀ ਉਡਾਈ ।
 ਕਿਨ ਕਿਸਤੀ ਕਿਨ ਹੂ ਬੈਰਾਗਨ ।
 ਅਪਨੇ ਸਾਜ ਉਡਾਏ ਹੈ ਘਨ ।
 ਐਸਾ ਸਬਦ ਉਠਿਉ ਤਤਕਾਲ ।
 ਸਭ ਘਨ ਗਰਜੇ ਪਰਲੈ ਕਾਲ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮਸਟ ਧਰ ਰਹਿਉ ।
 ਝੰਗਰ ਘੁਘੂ ਗੁਰ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਨਾਨਕ ਮੇਨ ਭਲੇ ਅਬ ਨਾਹਿ ।
 ਕਛੁ ਬਲ ਹੈ ਸੋ ਇਨੇ ਦਿਖਾਇ । ੧ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਉਡਹੋ ਕਉਸ ਹਮਾਰੀ ।
 ਅਬ ਦੇਖੋ ਸਕਤ ਤੁਮਾਰੀ ।
 ਤਬ ਕਉਜੈ ਘੁਘਟਿ ਖੋਲਾ ।
 ਵਿਉਮ ਕਾਪ ਅਤ ਡੋਲਾ ।

ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਸੁ ਭਇਉ ਸੁਚੇਤ ।
 ਇਹ ਅਚਰਜ ਦ੍ਰਿਗ ਦੇਖ ।
 ਤਦ ਸੂਰ ਦੇਖਨ ਆਏ ।
 ਸਭ ਸਿਧਨ ਚੜਿ ਚੜਿ ਧਾਏ ।
 ਦੇਖੈ ਸਿਧਨ ਕੋ ਰਣ ਨੀਕਾ ।
 ਕੋ ਜੀਤੈ ਕੋ ਹਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟ ਭਰਮ ਖੋਵੈ ਸਭ ਜੀ ਕਾ ।
 ਕਮਲਾਸਨ ਕੋ ਸੁਧ ਹੋਈ ।
 ਸਿਵ ਦੀਨ ਧਿਆਨ ਤਬ ਖੋਈ ।
 ਬਿਸਨ ਸੁ ਗਰਜ ਪਠਾਇਆ ।
 ਜਾ ਨਾਨਕ ਕਰੋ ਸਹਾਇਆ ।
 ਇਤ ਇਹ ਸਭ ਦੇਖਨ ਆਏ ।
 ਉਤ ਨਾਨਕ ਚਰਤ ਦਿਖਾਏ ।
 ਫੁਨ ਕਉਸ ਚੜੀ ਅਸਮਾਨੇ ।
 ਸਭ ਸਿਧ ਭਏ ਹੋਰਾਨੇ ।
 ਤਾ ਸਿੰਛੀ ਨਾਦ ਪੁਕਾਰੀ ।
 ਜਾ ਕਉਸ ਹੋਈ ਅਸਵਾਰੀ ।
 ਤਬ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਫਰੁਆ ਹਾਰੀ ।
 ਜਬ ਪੜੀ ਮਾਰ ਅਤ ਭਾਰੀ ।
 ਤਬ ਭਾਰੀ ਸਿਧ ਬਲ ਤਾਨ ।
 ਕਉਸਾ ਸਿਧ ਬਲਵਾਨ ।
 ਸਿਧ ਸੁਮਿੰਦੇ ਹੋ ਲੈ ।
 ਨਾਨਕ ਹਸ ਹਸ ਬੋਲੈ ।
 ਮਗਲ ਨਾਥ ਕਹੈ ਸੁਣ ਬਾਪੂ ।
 ਦੀਖਾ ਇਸ ਬਾਲਕ ਪ੍ਰਤਾਪੂ । ੧ ।

ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਵਾਰ—

ਕੈ ਅੰਗੁਲ ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਕੈ ਆਕਾਸ ਕੇ ਤਾਰੇ ।
 ਕੈ ਪਤ੍ਰ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕੈ ਇੰਦ੍ਰ ਬਰਸੈ ਕੇ ਧਾਰੇ ।
 ਕੈ ਸੇਰ ਕਾ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਹੈ ਮੁਹੇ ਬਤਾਵੇ ਭੇਵ ।
 ਜਗ ਮੈ ਰਤੀ ਵਰਤੈ ਕਹੁ ਰੇਤੀ ਕਲ ਮੈ ਦੇਵ ।

ਭਣਤ ਗੋਰਖ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਮੇਰਾ ।
ਹਮ ਤੁਮ ਆਏ ਹੈ ਕੈ ਬੇਰਾ । ੧ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ

ਚਾਰ ਅੰਗੁਲ ਕਾ ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਹੀ ਦੁਇ ਅਕਾਸ ਕੇ ਤਾਰੇ ।
ਦੁਇ ਪਤ੍ਰ ਬਨਾਸਪਤਿ ਕਹੀਐ ਇੰਦਰ ਵਰਸੈ ਨਉ ਧਾਰੇ ।
ਸਵਾ ਸੋਰ ਕਾ ਸੁਮੋਰ ਪਰਬਤ ਹੈ ਜਗ ਮੈ ਏਕ ਰਤੀ ਹੈ ਸੇਵਾ ।
ਮਨ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਸਮਝੋ ਅਉਧੂ ਕਲ ਮੈ ਏਕੋ ਦੇਵਾ ।

ਭਣਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਗੋਰਖ ਮੇਰਾ ।
ਨਾਥ ਤੁਮ ਆਏ ਇਕ ਬੇਰਾ । ੧ ।

ਫੇਰ ਖਿਥੜਾ ਸਿਧ ਬੋਲਿਆ । ਕਵਨ ਗੁਰੂ ਕਵਨ ਚੇਲਾ ।
ਕਵਨ ਮੂਲ ਕਵਨ ਕਤ ਵੇਲਾ ।
ਕਵਨ ਸਤ ਲੈ ਰਹੇ ਇਕੇਲਾ ।

ਕਾਇਆ ਕਹੁ ਕਾਹੇ ਕੀ ਪਿੰਡਾ ।
ਤਿਸ ਉਪਰ ਕਿਸ ਪੁਰਖ ਕੀ ਅੰਡਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਸੁਰਤ ਧੁਨ ਚੇਲਾ ।
ਤਤ ਬਸ ਲੈ ਰਹੇ ਇਕੇਲਾ ।

ਕਾਇਆ ਉਪਰ ਪਾਣੀ ਕਾ ਪਿੰਡਾ ।
ਤਿਸ ਉਪਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਅੰਡਾ ।

ਸਭ ਕਥੇ ਕਥਿਆ ਨ ਜਾਇ ।
ਲੇਹੁ ਸਬਦ ਖਿਥੜਾ ਅਪਰੰਪਰ ਰਾਇ । ੨ ।

ਖਿਥੜਾ ਵਾਚ —

ਕਵ ਨਗਰੀ ਕਵਨ ਸੁਲਤਾਨ ।
ਤਹਿ ਕਉਨ ਲੋਕ ਬਸੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ।

ਕਵਨ ਰਾਜਾ ਕਵਨ ਮਹਤਾ ।
ਦੇਹੁ ਰੇ ਨਾਨਕ ਨਗਰ ਕੀਆ ਬਾਤਾ । ੩ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਕਾਇਆ ਨਗਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਲਤਾਨ ।
ਰੁਹ ਲੋਕ ਬਸੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ।

ਕਵਨ ਰਾਜਾ ਕਵਨ ਮਹਤਾ ।
ਦੇਹੁ ਰੇ ਨਾਨਕ ਨਗਰ ਕੀਆ ਬਾਤਾ । ੪ ।

ਖਿਬੜਾ ਵਾਚ —

ਕਹਾ ਬਸੈ ਮਨੂਆ ਕਹਾ ਬਸੈ ਪਉਣਾ ।
ਪੰਚਾ ਕਾ ਗੁਰ ਕਹੀਐ ਕਉਣਾ । ੫ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਪੰਚਾ ਕਾ ਗੁਰ ਤਤ ਮਨ ਪਵਨ ਅਹਾਰ ।
ਲੋਹੁਗ ਖਿਬੜੈ ਸਬਦ ਕਾ ਬੀਚਾਰ । ੬ ।

ਖਿਬੜਾ ਵਾਚ —

ਕਿਤ ਮੁਖ ਆਵੈ ਕਿਤ ਮੁਖ ਜਾਵੈ ।
ਕੈਸੇ ਨਾੜੀ ਕੈਸੇ ਸਿੰਧ ਸਨਾਵੈ ।
ਕਾਇਆ ਸੋਖੀ ਕਾਹੇ ਕਾ ਪਵਨ ।
ਖਿਬੜਾ ਕਹੇ ਦੀਜੈ ਰਵਨ ।
ਕਵਨ ਮੜੀ ਕਵਨ ਦੁਆਰ ।
ਦੇਹੁ ਨਾਨਕ ਸਬਦ ਕਾ ਬੀਚਾਰ । ੭ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਉਤਰ ਮੁਖ ਆਵੈ ਦਖਣ ਮੁਖ ਜਾਵੈ ।
ਨਉ ਸੈ ਨਾੜੀ ਸੋਲਾ ਸੈ ਸੰਧ ਸਮਾਵੈ ।
ਨਿਜ ਸੋਖੀ ਕਰੈ ਪਉਣਾ ।
ਨਾਨਕ ਬੋਲੈ ਤਬ ਹੈ ਰਉਣਾ ।
ਅਸੰਭੁ ਮੜੀ ਅਚਿੰਤ ਦੁਆਰ ।
ਲੋਹੁ ਰੈ ਖਿਬੜੇ ਸਬਦ ਕਾ ਬੀਚਾਰ । ੮ ।

ਖਿਬੜਾ ਵਾਚ —

ਕਿਤ ਪਰਚੈ ਲਾਗੈ ਬੰਧ ।
ਕਿਤ ਪਰਚੈ ਜਿਤ ਪੜੇ ਨ ਬੰਧ ।
ਕਿਤ ਪਰਚੈ ਸਸੀਅਰ ਸੂਰ ਫੂਟੇ ।
ਕਿਤ ਪਰਚੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਤੂਟੇ । ੯ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਮਨ ਪਰਚੈ ਤਉ ਲਾਗੈ ਬੰਧ ।
ਪਉਨ ਰਚੈ ਤਉ ਪਰੈ ਨ ਕੰਧ ।

ਗਿਆਨ ਪਰਚੈ ਸਸੀਅਰੁ ਸੂਰ ਫੂਟੈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਚੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਛੂਟੈ । ੧੦ ।

ਅਉਧੂਤ ਵਾਚ—

ਆਦੇਸ ਕਿਸ ਕਉ ਆਦੇਸ ।
ਆਦੇਸ ਕਾ ਕਵਨ ਉਪਦੇਸ ।
ਮਨ ਕਾ ਕਵਨ ਵੇਸ ।

ਗਿਆਨ ਕਾ ਗੁਰੂ ਕਵਨ ਰੇ ਪੂਤਾ ।
ਉਤਰ ਦੇ ਪੂਛੈ ਅਉਧੂਤਾ । ੧੧ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਆਦੇਸ ਤਉ ਮੂੜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਆਦੇਸ ।
ਮਨ ਕਾ ਨਿਰੰਤਰ ਵੇਸ ।

ਗਿਆਨ ਕਾ ਗੁਰੂ ਸੰਤੋਖ ।
ਤਉ ਇਤ ਬਿਧ ਪਾਈਐ ਮੋਖ ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਚਨਨੀ ਲਾਗੋ ਰੇ ਪੂਤਾ ।
ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੁਨੈ ਅਉਧੂਤਾ । ੧੨ ।

ਉਰਮੇ ਵਾਚ—

ਅਗਨ ਜਲਾਵੇ ਜਲ ਬੈ ਡੋਬੈ ਚਿਲਕੇ ਸਾਰ ਕਰਾਈ ।
ਐਸੇ ਦਖ ਲਗਾਵੇ ਤੁਮ ਕੇ ਧਰਤੀ ਬੀਚ ਗਡਾਈ ।

ਏਕ ਤਮਾਚਾ ਲਾਵੇ ਐਸਾ ਅੰਬਰ ਸਾਬ ਰਲਾਈ ।
ਐਸਾ ਦੇਖੋ ਜੋਗ ਹਮਾਰਾ ਸਗਲੇ ਪਾਉ ਲਗਾਈ ।

ਜੋ ਤੂ ਕਹੈ ਹਮਾਰੇ ਮਾਨੈ ਨਾਹੀ ਤੁ ਅਬ ਕਰੋ ਤੁਛਾਈ ।
ਜੇਤਾ ਬਲ ਹਮ ਧਰੈ ਅਪਨਾ ਤੁਝ ਕੇ ਮਾਲਮ ਨਾਹੀ ।
ਪੂਰਮ ਨਾਥ ਕਹੈ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਹਮਰੀ ਲੇਹੁ ਰਜਾਈ । ੧ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਪਹਿਰਾ ਅਗਨਿ ਹਿਵੈ ਘਰੁ ਬਾਧਾ ਭੋਜਨੁ ਸਾਰੁ ਕਰਾਈ ।
ਸਗਲੇ ਦੋਖ ਪਾਣੀ ਕਰਿ ਪੀਵਾ ਧਰਤੀ ਹਾਕ ਚਲਾਈ ।

ਧਰਿ ਤਾਰਾਜੀ ਅੰਬਰੁ ਤੋਲੀ ਪਿਛੈ ਟੰਕੁ ਚੜਾਈ ।

ਏਵਡੁ ਵਧਾ ਮਾਵਾ ਨਾਹੀ ਸਭ ਸੈ ਨਥਿ ਚੜਾਈ ।
 ਏਤਾ ਤਾਣੁ ਹੋਵੈ ਮੰਨ ਅੰਦਰਿ ਕਰੀ ਭਿ ਆਖਿ ਕਰਾਈ ।
 ਜੇਵਡੁ ਸਾਹਿਬੁ ਤੇਵਡੁ ਦਾਤੀ ਦੇ ਦੇ ਕਰੇ ਰਜਾਈ ।
 ਨਾਨਕੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਉਪਰਿ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ । ੧ ।

ਉਰਮੋ ਵਾਚ—

ਉਰਮੋ ਬੋਲੇ ਤਤ ਬਿਰਲੈ ਸੁਣ ਹੇ ਨਾਨਕ ਮੋਦੀ ।
 ਕਿਉ ਕਰ ਵਸਤ ਪਰਾਈ ਹੋਵੈ ਕਿਨ ਪਾਈ ਜੁਮ ਗੋਦੀ ।
 ਆਖ ਵਖਾਣੈ ਬੇਦ ਨ ਜਾਣੈ ਗੁਰ ਬਿਨ ਸਮਝ ਨ ਹੋਈ ।
 ਸਿਧ ਮਿਲੇ ਬਿਨ ਬੁਧ ਨ ਉਪਜੈ ਜਨਮ ਅਕਾਰਥ ਖੋਈ ।
 ਉਰਮ ਕਹੇ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਮੂੜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਰ ਤੇ ਥਾਪੇ ।
 ਗੁਰ ਗੋਰਖ ਕੀ ਚਰਨੀ ਲਾਗੇ ਤਉ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੋ ਜਾਪੇ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮੋਦੀ ਕਹੀਐ ਏਕੰਕਾਰੀ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੋ ਪਾਲੇ ।
 ਲਖ ਚਉਰਾਸੀ ਜੋਨਿ ਉਪਾਈ ਜੀਅ ਜੰਤ ਕੇ ਨਾਲੇ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਵਸ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮਿਲ ਪਾਈ ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਮਰਮ ਪਛਾਨਿਆ ਮੈਥ ਨ ਲਾਗੈ ਕਾਈ ।
 ਨਿਰਮਲ ਸਿਧ ਬੁਧ ਸਭ ਹਾਜਰ ਜਨਮ ਸਕਾਰਥ ਆਇਆ ।
 ਰਜ ਜਨਨੀ ਬਿੰਦ ਪਿਤਾ ਕੀ ਕਰਤੇ ਠਾਟ ਬਣਾਇਆ ।
 ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਉਰਮ ਮੂੜੇ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਗਵਾਇਆ ।
 ਏਕੰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਨਹੀ ਜਾਤੈ ਸਣ ਗੋਰਖ ਭਰਮਾਇਆ । ੪ ।

ਧੂਰਮ ਵਾਚ—

ਕਵਨ ਮਹਿਤਾਰੀ ਕਵਨ ਪਿਤਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਕਵਨ ਤੁਮ ਹੋਤਾ ।
 ਕਵਨ ਉਪਦੇਸ ਕਵਨ ਭੰਸ ਕਵਨ ਜੇਗਮ ਜੋਗੀ ਸ੍ਰੋਤਾ ।
 ਕੇ ਭੋਗੀ ਕੇ ਰੋਗੀ ਧੂਰਮ ਕਹਿ ਸੁਣ ਬਾਲੇ ।
 ਕਵਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਕਿਹ ਮਿਟੈ ਜੰਜਾਲੇ । ੫ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਖਿਮਾ ਮਹਿਤਾਰੀ ਸੰਤੋਖ ਪਿਤਾ ।
 ਸਚ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਕਾ ਹੋਤਾ ।
 ਬੇਗਮ ਪੁਰ ਦੇਸ ।
 ਸਗਲੇ ਭੇਸ ।

ਜੰਗ ਜੰਗੀ ਹਰਖੀ ਨ ਸੋਗੀ ।

ਭੋਗੀ ਨ ਰੋਗੀ ।

ਪ੍ਰਣਵਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਪੂਰਮ ਬਾਲੇ ।

ਉਆਕਾਰ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ਤਬ ਮਿਟੇ ਜੰਜਾਲੇ । ੬ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਵਾਚ—

ਮੁੰਦਾ ਪਹਿਰੇ ਭੋਲੀ ਲੋਵੇ ਨਸਤਕ ਪੂਰ ਲਗਾਓ ।

ਸਦਾ ਅਜੀਤ ਕਾਇਆ ਰਹਤੀ ਖਿਥਾ ਅੰਗ ਹਦਾਓ ।

ਹਾਥ ਫਹੜੀ ਡੰਡਾ ਨਾਖੇ ਤਉ ਸਿਧਾ ਪ੍ਰਤੀਤਾ ।

ਮੇਲਉ ਸਿਧੇ ਸਿਧ ਜਮਾਤੀ ਇਉ ਸਗਲਾ ਜਗ ਜੀਤਾ । ੧ ।

ਆਦੇਸ਼ ਹੋ ਆਦੇਸ਼ ।

ਸਭ ਸਿਧੇ ਕੋ ਆਦੇਸ਼ । ੧ । ਰਹਾਉ ।

ਭੁਗਤ ਲੋਇ ਭੰਡਾਰ ਭੁਚੇ ਮੁਖ ਤੇ ਨਾਦ ਬਜਾਵੇ ।

ਨਾਥ ਨਾਉ ਹੋਇ ਬੈਠੇ ਜੁਗ ਜੁਗ ਰਿਧ ਸਿਧ ਬਹੁਤ ਲਗਾਉ ।

ਸਗਲਾ ਸਿਧ ਤੁਮ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਜੋਗ ਸੰਜੋਗੀ ਪਾਵੇ । ੨ ।

ਏਕ ਮਾਣੀ ਕੇ ਪੂਤਾ ਹੋਵੇ ਜੁਗਤ ਜੋਗ ਕੇ ਚੇਲੇ ।

ਸੰਸਾਰੀ ਕੇ ਤੁਮ ਭੰਡਾਰੀ ਕਹੀਅਹਿ ਤੁਮ ਦੀਵਾਨੇ ਸੰਗੇਲੇ । ੩ ।

ਤੁਮ ਸਿਰ ਉਪਰ ਅਉਰ ਨ ਕੋਈ ਹੋਇ ਰਹੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ।

ਹੁਕਮ ਤੁਮਾਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਇਉ ਚਾਲੈ ਫੁਰਮਾਨਾ । ੪ ।

ਖੰਡ ਖੰਡ ਮਹਿ ਆਸਣ ਬੈਠੇ ਲੋਇ ਲੋਇ ਭੰਡਾਰਾ ।

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀ ਬਚਨ ਮੈ ਬੰਧੇ ਰਸਨਾ ਏਕ ਉਚਾਰਾ ।

ਕਰ ਕਰ ਦੇਖੋ ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਅਪਨੇ ਰਿਦੇ ਬੀਚਾਰੀ ।

ਪ੍ਰਣਵਤ ਗੋਰਖ ਸੁਣੇ ਹੋ ਨਾਨਕ ਐਸੀ ਕਾਰ ਤੁਮਾਰੀ । ੫ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮੁੰਦਾ ਸੰਤੋਖ ਸਰਮੁ ਪਤੁ ਭੋਲੀ ਧਿਆਨ ਕੀ ਕਰਹਿ ਬਿਭੂਤ ।

ਖਿਥਾ ਕਾਲੁ ਕੁਆਰੀ ਕਾਇਆ ਜੁਗਤਿ ਡੰਡਾ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ।

ਆਈ ਪੰਥੀ ਸਗਲ ਜਮਾਤੀ ਮਨਿ ਜੀਤੈ ਜਗੁ ਜੀਤ । ੧ ।

ਆਦੇਸ਼ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸ਼ ।

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸਿ । ੧। ਰਹਾਉ

ਭੁਗਤਿ ਗਿਆਨੁ ਦਇਆ ਭੰਡਾਰਾਣਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਜਹਿ ਨਾਦ ।

ਆਪਿ ਨਾਥੁ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾ ਕੀ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਵਰਾ ਸਾਦ ।

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਦੁਇ ਕਾਰ ਚਲਾਵਹਿ ਲੇਖੇ ਆਵਹਿ ਭਾਗ ।
ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ।
ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ।੩।
ਆਸਣੁ ਲੰਦਿ ਲੇਇ ਭੰਡਾਰ ।
ਜੋ ਕਿਛੁ ਪਾਇਆ ਸੁ ਏਕਾ ਵਾਰ ।
ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ।
ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਕੀ ਸਾਚੀ ਕਾਰ ।
ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ।
ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ । ੪ ।

ਤਾ ਫੇਰ ਸ੍ਰੀ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਬਚਨ ਕੀਤਾ

ਅਰੇ ਨਾਨਕ ਈਹਾ ਕਿਉ ਆਇਆ ।
ਤੋਹਿ ਪੁੰਜਨ ਕਹੁ ਮਨ ਭਾਇਆ ।
ਤੋਹਿ ਪੁੰਜਨ ਪੂਰਾ ਹੋਇ ।
ਅਲਖ ਪੁਰਖ ਕਰ ਦੇਵੈ ਸੋਇ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਏਕ ਪਰੋਜਨ ਕੀਆ ਪੂਰਾ ।
ਜਬ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਸੂਰਾ ।
ਅਉਰ ਮਨੋਰਥ ਰਹਿਆ ਨ ਕੋਈ ।
ਸਿਧ ਬੁਧ ਭਰਮੇ ਸਭ ਲੋਈ ।
ਸੁਣ ਗੋਰਖ ਤੁਮ ਦੀਖਿਆ ਦੇਹੇ ।
ਪੁਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਸਦ ਸਮੇਹੇ । ੧ ।
ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਮਸਟ ਕਰ ਰਹਿਆ ।
ਮੰਗਲ ਨਾਥ ਗੁਰੂ ਕੋ ਕਹਿਆ ।
ਹੋ ਗੁਰ ਦੀਨੋ ਇਸ ਉਪਦੇਸਾ ।
ਮੰਗਲ ਪੂਰਨ ਪਿਡ ਇਹ ਦੇਖਾ ।
ਜੈਸਾ ਦੇਖਾ ਤੈਸਾ ਕਹੈ ।
ਸਾਧ ਭਗਤ ਕੋ ਅੰਤ ਨ ਲਹੈ ।
ਗੋਰਖ ਕਹਿ ਮੰਗ ਸਚ ਕਹਿਉ ।
ਭੇਖ ਬਿਅੰਤ ਅੰਤ ਕਿਨ ਲਹਿਉ । ੧ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਤਦ ਗੁਰ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
ਇਨ ਨਾਥਨ ਕੋ ਦਰਸਨ ਲਹਿਉ ।

ਛੇ ਜਤੀ ਅਰ ਸਿਧ ਚਉਰਾਸੀ ।
ਤਿਨ ਭੀ ਦੇਖੈ ਹੈ ਅਬਨਾਸੀ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਹ ਸਭ ਇਤ ਥਾਇ ।
ਨਾਥ ਭੇਖ ਸਭ ਕਹੀਐ ਭਾਇ ।

ਪੈ ਸਭ ਤੇ ਉਚੈ ਨਉ ਨਾਥ ।
ਸਿਧ ਜਤੀ ਸਭ ਰਹਿਤੇ ਸਾਥਿ ।

ਵਾਢੀ ਕਹੇ ਦਇਆ ਕਰ ਲੇਉ ।
ਸਭੀ ਨਾਮ ਭਿਨ ਭਿਨ ਕਹ ਦੇਉ ।

ਜਬ ਇਨ ਇਤ ਇਹ ਕੀਨ ਉਦਾਰ ।
ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਤਬ ਹੀ ਪਗ ਧਾਰ ।

ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਵਾਰ—

ਕਤੰਚ ਭੁਗਤਾ ਕਤੰਚ ਜੁਗਤਾ ।
ਕਤੰਚ ਰਹਬੇ ਅਰੇਗੀ ।
ਪ੍ਰਣਵਤ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਥ ਤਪਾ ਦੇਹੁ ਜਵਾਬ ਸੁਧੇ । ੧ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਰ ---

ਨਾਮ ਭੁਗਤਾ ਸਤਿ ਜੁਗਤਾ । ਦ੍ਰਿੜ ਰਹਬੇ ਅਰੇਗੀ ।
ਪ੍ਰੀਤ ਲਛਣ ਉਪਦੇਸ ਅਛਣ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਇਬੇ ਜੋਗੇ ।
ਸੁਣ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਥ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਣਵੈ ਲੇਹੁ ਜਵਾਬ ਸੁਧੇ । ੨ ।

ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਵਾਰ--

ਧਨ ਹੋ ਤਪਾ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਣ ਪਤਾ ।
ਧਨ ਹੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸਪਰਤਾ ।
ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਚਰਨੋ ਕੋ ਧਾਇਉ ।
ਨਾਨਕ ਭੀ ਪਗ ਕੋ ਲਪਟਾਇਉ ।
ਬਹੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਰਸਪਰ ਭਏ ।
ਮਾਨੋ ਰੂਪ ਅਲਖ ਕੇ ਲਹੇ ।
ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਤਬ ਭਾਖ ਸੁਨਾਇਉ ।
ਆਜ ਅਲਖ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਾਇਉ ।

ਗੁਰ ਕਹਿ ਤੁਮ ਸੁ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ ।
 ਤੁਮ ਕਰਤੇ ਮੈ ਨਾਹੀ ਭੇਵ ।
 ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਥ ਆਸਨ ਪਰ ਗਏ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਨਾਨਕ ਸੋ ਕਹੇ ।
 ਇਨ ਜੋਗੀ ਨੀਕੇ ਬਚ ਕਹੇ ।
 ਮੋ ਮਨ ਚਿਤ ਏ ਸਾਧੂ ਲਹੇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹ ਬਿਨੈ ਸੁਨੀਯੈ ।
 ਨਾਥ ਜਤੀ ਸਿਧ ਨਾਮ ਕਹੀਯੈ । ੩ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਬਖਾਨੇ ।
 ਨਾਥ ਮਾਛੰਦਰ ਦੂਜੇ ਜਾਨੇ ।
 ਚਰਪਟ ਨਾਥ ਚੰਬਾ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ।
 ਨਾਥ ਘੁਘੂ ਜਿਸ ਮੋਟੀ ਦੰਦ ।
 ਸਤਵਾ ਮੰਗਲ ਅਠਵਾ ਸੂਰ ।
 ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਨਉਵਾ ਭਰਪੂਰ ।
 ਫੁਨ ਕੋਇ ਇਤ ਬਿਧ ਕਹਿਤੇ ਗਾਥ ।
 ਇਉ ਭਾਖਤ ਹੈ ਨਉ ਨਾਥ ।
 ਉਆਕਾਰੇ ਆਦਿ ਨਾਥ । ਜੀ ਬੋਲੀਐ ।
 ਉਦੈ ਨਾਥ ਪਾਰਬਤੀ । ਸਤਿ ਨਾਥ ਬ੍ਰਹਮਾ ।
 ਸੰਤੋਖ ਨਾਥ ਬਿਸਨਾ ।
 ਅਚਲ ਅਚੇਭੇ ਨਾਥ ।
 ਗਜ ਬੋਲੀ ਗਜ ਪਿੰਥੁਨ ਨਾਥ ।
 ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਸ ਕੇ ਸਿਧ ਚੁਰੰਗੀ ਨਾਥ ।
 ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ ਸਿਧ ਮਛਿੰਦੂ ਨਾਥ ।
 ਘਟੇ ਪਿਛੇ ਪ੍ਰਾਣੇ ਆਨੰਤਰੇ ਸੰਭੂ ਜਤੀ ਗੁਰੂ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ।
 ਭੋਰੇ ਹਣ ਹਤ ਬਡੇ ਸਗਆਤ ।
 ਲਛਮਣ ਭੈਖਣ ਏ ਛੇ ਭਏ ।
 ਅਉਰ ਨ ਇਨ ਸਮ ਕੇ ਜਗ ਜਏ । ੧ ।
 ਚਉਰਾਸੀ ਸਿਧਨ ਕੇ ਨਾਮ ।

ਭੰਗਰਾ = ਮੰਘਰਾ = ਸੰਘੜਾ = ਊਰਮਾ = ਧੂਰਮਾ = ਸੰਭੂ = ਹਨੀਫਾ = ਸੰਗਰਾ ।
 ਲੰਗਰ । ਈਸਾ । ਖਿੰਬੜਾ । ਗਿਰਖਾ । ਕੰਨਕਾ । ਅਉਰਕਾ । ਨੀਫਾ ।
 ਬਿਧਲਕਾ । ਜਲਕਾ । ਅਉਘੜਾ । ਪ੍ਰਬਤਾ । ਕਿਘਰਾ । ਗੋਲਸਾ ।
 ਸਿਧ ਲੋਹੀ ਪਾ । ਗਉਗਲਾ । ਪਿਪਲਾਕਾ । ਅਸਰੁ ਨਿਧਾ । ਮਸਲਾ । ਮੀਰ ਹੁਸੈਨ ।
 ਸੁਧ ਸੈਨ ਦੀਖ । ਸੁਫਾ । ਨਿਰਤ ਸੁਧ । ਕੇਵਾ ਕਰਨ । ਹਰ ਜੀ ਭਣ ।
 ਪੂਰਨ ਨਾਸਕਾ । ਸੁਰਤਾ ਬਿਧ । ਸਾਕਰਨ । ਅਗਮ ਧਾਰ । ਮੁਕਤੀ ਸਰਾ । ੧ ।

ਦੋਹਰੇ —

ਸੀਤਲ ਜਲ । ਕਿਲ ਸ੍ਰਾ । ਮਗਨ । ਸਰੁਸਤਿ । ਗੁਵਰਧਨ ਸੈਨ ।
 ਬਿਮਲ ਜੋ । ਏਕਾਗਰੀ । ਗੁਫਵਾਸੀ । ਨਲਦੁ ਨੈਨ । ੧ । ਗਿਰ ਬੋਧਾ ।
 ਸੋਰਾਮ । ਕੇਸ ਕਰਨ । ਅਉ ਅਘਰ ਘਨ । ਕਖ ਭੂਤ । ਪ੍ਰਤ ਪ੍ਰਾਨ । ਪਲਕਾ ਨਿਧ
 ਜੋਤੀ ਲਗਨ । ੧ ।

ਛੰਦ —

ਆਇ ਐਨ । ਚਤ੍ਰ ਸੈਨ । ਮੰਤ੍ਰ ਜੋਰ । ਬਿਸਨਪਾਤ ।
 ਸੂਰ ਐਨ । ਅਛਰ ਦੋਨ । ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਗ । ਚਲਿਨ ਹਯਾਤ ।
 ਕਵਲ ਨੈਨ । ਕਲਾ ਸਗੀ । ਰਾਮ ਕੁਆਰ । ਜਗ ਬਚਿਤ੍ਰ ।
 ਤੁਲਸ ਲਮਾ । ਕਲਾ ਪੰਨਾਸੀ । ਭਣ ਖਣ ਸੁਮਾਰ । ੧ ।

ਚਉਪਈ —

ਸੰਭਲ ਕਹੀਐ । ਆਪਾ ਰੂਪੀ ।
 ਅਲ ਨਾਸ । ਸਸੰਤ੍ਰ । ਕਾਲ ਸਰੂਪੀ ।
 ਸੰਕਰ ਜੋਤ । ਪੁਨ ਕਿਸਨ ਕੁਮਾਰ ।
 ਬਿਹੰਗਮ ਜੋਗੀ ਮੀਰ ਜਮਾਲ ।
 ਕੇਵਲ ਕਰਮੀ । । ਜੋਗ ਹਰੇਸ ।
 ਕੇਦਾਰਾ ਜੋਗੀ । ਕਲ ਕਰਨੇ । ਕਰਨ ਨਾਸ ।
 ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰੀ ਏ ਕਹੇ ।
 ਭਰਥਰੀ ਚਉਰਾਹੀਸ ਵਾ ਗੁਨ ਚਹੇ । ੧ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨੀਏ ਮਰਦਾਨੇ ।
 ਨਾਥ ਜਤੀ ਸਿਧ ਸਭੇ ਬਖਾਨੇ । ੧ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਪਾਇਓ ਭੇਵ ।
 ਤੁਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ।

ਅਬ ਇਹ ਸੰਕਾ ਦੇਹਿ ਮਿਟਾਇ ।
ਮੈ ਪ੍ਰਫੁੱਤ ਤੁਮ ਪਹਿ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
ਤਿਆ ਬਿਨਾ ਜੋ ਜਤੀ ਕਹਾਹਿ ।
ਸੋ ਦੇਖੇ ਬਹੁਤੇ ਜਗ ਮਾਹਿ ।
ਇਨ ਜਤੀਅਨ ਮੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਈ ।
ਸੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਦੇਹ ਬੁਝਾਈ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—ਦੋਹਰਾ :

ਏਕ ਦੁਆਰੇ ਜਤ ਨਹੀ ਦਸਹੁ ਰਾਖੈ ਕੋਇ ।
ਇਨ ਮੈ ਜਾਨ ਨ ਦੇਵਈ ਤਿਸ ਜਤ ਪੂਰਨ ਹੋਇ । ੧ ।
ਨਉਵੈ ਦਸੁਵੈ ਸਾਤਵੈ ਜੰਤ ਯਾਰਵੈ ਓ ਜੰਜਾਲਾ ।
ਪ੍ਰਵਣਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਮਰਦਾਨੇ ਤਿਸੈ ਨ ਵਿਆਪੇ ਕਾਲਾ । ੧ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਹੋ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
ਸਭ ਦੁਆਰਨ ਕੀ ਬਿਧ ਬਤਲਾਇ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ

ਮੁਖ ਦੁਆਰਾ ਮੰਦਾ ਜੋ ਬੋਲੈ ।
ਤਿਆ ਦੇਖ ਨੈਨ ਕੇ ਖੋਲੈ ।
ਕਾਨ ਸੁਨੈ ਭਾ ਮਨ ਕੀ ਕਥਾ ।
ਨਾਸ ਦੁਆਰੇ ਬਾਸ ਲੇ ਸੁਖਾ ।
ਬੁਰੀ ਬਾਤ ਤੇ ਜਲਿ ਹੈ ਹੋਤ ।
ਸੁਧ ਬਾਸ ਤੇ ਡੋਲਤ ਚੇਤ ।
ਗੁਦਾ ਲਿੰਗ ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਘਾਤ ।
ਇਹ ਤੇ ਸਭ ਜਾਨਤ ਸਜਿਆਤ ।
ਪੂਰਨ ਜਤੀ ਸਭੀ ਬਿਧ ਰਖੈ ।
ਸੰਤ ਭਗਤ ਸਭ ਐਸੇ ਕਥੈ ।
ਹੋ ਗੁਰ ਜਤੀਅਨ ਬਿਧ ਸਜਝਾਈ ।
ਅਬ ਆਗੇ ਚਲੋ ਕਿ ਤਹੋ ਇਥਾਈ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਅਬ ਆਗੇ ਚਲੋ ।
ਸਾਧ ਦਰਸ ਪਾਏ ਅਤਿ ਭਲੋ ।
ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਕਹਿ ਮੰਗਲ ਨਾਥ ।
ਨਾਨਕ ਰਮ ਹੈ ਗੋਰਖ ਭਾਖ ।

ਤਿਨ ਗੋਰਖ ਕੋ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਬਿਦਾ ਦੇਹੁ ਨਾਨਕ ਅਬ ਜਾਇ ।
 ਨਾਥ ਕਹੈ ਕਿਉ ਹੀ ਇਹੁ ਰਹੈ ।
 ਕਿਤ ਬਿਧ ਰਾਖੋ ਮੈ ਚਿਤ ਚਹੈ ।
 ਗੋਪੀ ਚੋਦ ਅਉ ਮੰਗਲ ਨਾਥ ।
 ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਥ ਅਉ ਘੁਘੁ ਭਾਖ ।
 ਇਨੇ ਚਾਰੇ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
 ਕੋ ਦਿਨ ਬਸੋ ਮਿਹਰ ਕਰ ਸਹੀ ।
 ਤੁਮਰੋ ਤੋ ਨਾ ਕੋ ਜੰਜਾਲ ।
 ਇਤ ਉਤ ਤੁਮਰੋ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਖਿਆਲ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਏਕ ਜੰਜਾਲ ਹਮਾਰੇ ਕਹੀਐ ਸਾਧ ਮੂਰਤ ਕੇ ਪਰਸਨ ।
 ਲਖ ਚਉਰਾਸੀ ਹਮ ਤੇ ਛੂਟੀ ਇਕ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਦਰਸਨ । ੧ ।
 ਸੁਣੋ ਬਿਧ ਗੁਰ ਭਾਈ ਮੇਰੇ ।
 ਗੁਰ ਮਿਲਿਆ ਤਾ ਕੀਏ ਨਿਬੇਰੇ । ੧ । ਰਹਾਉ ।
 ਆਸਣ ਬੈਸਣ ਹਮ ਤੇ ਛੂਟਾ ਛੂਟੇ ਕਰਮ ਸੰਸਾਰਾ ।
 ਸਗਲੇ ਬੰਧਪ ਗਣ ਤੇ ਕਾਟੇ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰਾ । ੨ ।
 ਏਕੰਕਾਰ ਪਰ ਨਦ ਹਮਾਰੀ ਦੂਜਾ ਚਿਤ ਨ ਧਾਰੈ ।
 ਦਸ ਅਉਭਾਰ ਦੇਵਤੇ ਦੇਵਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਰ ਡਾਰੈ । ੩ ।
 ਪ੍ਰੇਮੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੇ ਭੋਜਨ ਬਸਤਰ ਸਹਿਸ ਰੰਗ ਮਹਿ ਖੇਲੋ ।
 ਪ੍ਰਣਵਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਸਿਧੋ ਨਾਥੋ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਇਕ ਮੋਲੋ । ੪ ।

ਮੰਗਲ ਨਾਥ ਵਾਚ—

ਤੁਮ ਐਸੇ ਆਪ ਨਿਰੰਜਨ ਕੀਏ ।
 ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਲੀਏ ।
 ਸਾਧ ਦਰਸ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ।
 ਸਾਧ ਸੰਗ ਮਿਲ ਹਰ ਗੁਣ ਗਾਈਐ । ੧ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਮੁਖ ਤੇ ਕਿਆ ਕਹੈ ।
 ਹਮਰੋ ਮਨ ਤੁਮ ਚਰਨਨਿ ਚਹੈ ।

ਸੁਣ ਭਾਈ ਅਬ ਦੇਹ ਰਜਾਇ ।
 ਨਾਥ ਕਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅਲਖ ਸਹਾਇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਉਦਮ ਕੀਨ ।
 ਨਾਥ ਜਤੀ ਸਿਖਨ ਸੋ ਚੀਨ ।
 ਸਭ ਕੇ ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਮੋਰੀ ।
 ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਬਿਨਵੇ ਕਰ ਜੋਗੀ ।
 ਨਾਥ ਜਤੀ ਸਭ ਸਿਧਨ ਕਹਾ ।
 ਪੂਰਨ ਪੁਰਖਾ ਨਾਨਕ ਲਹਾ ।
 ਫੁਨ ਗੋਰਖ ਕੇ ਚਰਨ ਧਾਏ ।
 ਆਗੇ ਤੇ ਉਠ ਗੋਰਖ ਆਏ ।
 ਦੋਊ ਪਰਸਪਰ ਕਰੀ ਜੁ ਹਾਰ ।
 ਗੁਰ ਅਦਿਸਟ ਭਏ ਲਾਗੀ ਨ ਬਾਰ ।
 ਤੀਨੋਂ ਤਬੋਂ ਉਡਾਰੀ ਲਈ ।
 ਗਿਰ ਬਿਆਰ ਪੈ ਆਏ ਸਹੀ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਗੁਰ ਪੈ ਕਹੈ ।
 ਇਤ ਭੀ ਕੋਊ ਸਾਧੂ ਰਹੈ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਤ ਅਤਿ ਅਉਧੂਤ ।
 ਸੰਨਯਾਸ ਬਰਤ ਹੈ ਜਾ ਕਾ ਸੂਤ ।
 ਉਚੀ ਸਿਖਰ ਕਰੈ ਬਿਸਰਾਮ ।
 ਦਤਾਤ੍ਰੇਅ ਤਿਸ ਜਾਨੈ ਨਾਮੁ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਓਸ ਕਉ ਭੀ ਤੁਮ ਦੇਖੋ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਤੁਮ ਇਛਾ ਪੇਖਉ ।
 ਤਬ ਹੀ ਗੁਰ ਬਾਲਾ ਮੁਦਾਨਾ ।
 ਜਾ ਪਹੁਚੇ ਜਿਤ ਤਿਸ ਕਾ ਥਾਨਾ ।
 ਉਹ ਤੋਂ ਕਿਬਾਹੀ ਪੜ ਰਹਿਆ ।
 ਅਤ ਬਿਦੇਹੁ ਰਸ ਰਸਿ ਮੈ ਰਹਿਆ ।
 ਢਾਢੀ ਕਹਿ ਗੁਰ ਇਸੇ ਬੁਲਾਇ ।
 ਅਤਿ ਅਉਧੂ ਇਸ ਸੁਖ ਨਹੀ ਕਾਇ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਹੰਤੀ ਦੇਹ ਬੋਲੇ ਕਿਉ ਨਾਹੀ ।
 ਸਮਝ ਦੇਖ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ।
 ਜਬ ਲਗ ਦੇਹੀ ਤਬ ਲਗ ਆਸਾ ।
 ਇਹ ਨਹੀ ਹੋਇ ਪੁਰਖ ਸੰਨਿਆਸਾ ।
 ਖੋਲਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਚਿਤ ਰਾਖੋ ਠਾਇ ।
 ਏਕ ਨਰਾਇਣ ਸਭ ਘਟਿ ਮਾਹਿ ।
 ਬਿਨਵੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਦਤਾਤ੍ਰੇਉ ।
 ਮੂਰਤ ਏਕ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ । ੧ ।

ਦਤਾਤ੍ਰੇਉ ਵਾਚ—

ਕੋ ਨਾਹਿ ਪਰੋਜਨ ਘਟਿ ਮਹੀ ਮਾਹਿ ।
 ਬੋਲ ਹਾਰ ਕਾ ਜਿਹ ਹੋਇ ਸੁਭਾਇ ।
 ਕਾਇਆ ਹਮਰੀ ਮੈਲ ਨ ਲਾਗੀ ।
 ਬੋਲ ਬਚਨ ਤੇ ਰਹਿ ਅਨਰਾਗੀ ।
 ਹਲਚਲ ਕਦੀ ਨ ਵਿਆਪੈ ਮੋਹਿ ।
 ਪੂਰਨ ਕਿਰਪਾ ਚਿਤ ਬਸਿਆ ਸੋਇ ।
 ਰੋਮ ਰੋਮ ਨਾਰਾਇਣ ਜਪਤਾ ।
 ਕਾਹੇ ਸਿਉ ਰਸਨਾ ਸਿਉ ਬਕਤਾ ।
 ਦਤਾਤ੍ਰੇ ਕਹੈ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ।
 ਅਪਨਾ ਆਪ ਛਾਡ ਹੋ ਰਹੇ ਅਜਪਾ । ੨ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਅਜਪਾ ਸੇ ਭੀ ਜਾਪੁ ਜਗਦੀਸੈ ।
 ਕਿਉ ਨ ਜਪੇ ਪੂਰਨ ਤਿਸ ਈਸੈ ।
 ਜਪ ਕਰਤਾ ਅਜਪਾ ਹੋ ਜਾਇ ।
 ਤਬ ਕਾਇਆ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਆਇ ।
 ਜਬ ਲਗ ਕਾਇਆ ਤਤ ਲਗ ਧਿਆਨ ।
 ਬਿਨਸੇ ਕਾਇਆ ਏਕ ਪਛਾਨ ।
 ਨਾਨਕ ਬੋਲੇ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ।
 ਸੁਣ ਦਤਾਤ੍ਰੇ ਅਉਧੂਤ ਪ੍ਰਾਣੀ । ੩ ।

ਦਤਾਤ੍ਰੇਓਂ ਵਾਚ—

ਜਾਪ ਜਪੋ ਜਪੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਆਵੈ ।
 ਦੇਖ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਤਬ ਜਪਾ ਭੋਲਾਵੈ ।
 ਰਸਨਾ ਥਾਕੀ ਕਾਇਆ ਥਾਕੀ ।
 ਆਪੇ ਨਰਾਇਣ ਹੋਇਆ ਸਾਖੀ ।
 ਨ ਕਿਛੁ ਜਪਣਾ ਨਾ ਕਿਛੁ ਤਪਣਾ ।
 ਦਤੁ ਕਹੈ ਸਭ ਏਕੋ ਜਪਣਾ ।
 ਦਤਾਤ੍ਰੇ ਕਹੇ ਸੁਨ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ।
 ਕਵਨ ਤੂੰ ਜਾਪ ਕਾ ਕਾ ਜਪਾ । ੪ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਜਪਤ ਜਾਪ ਏਕੰਕਾਰਾ ।
 ਸਭ ਮੂਰਤ ਤੇ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ ।
 ਨਾਨਕ ਬੋਲੈ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ।
 ਸੁਣ ਸੁਆਮੀ ਤੂ ਸਾਚ ਵਖਾਣੀ । ੫ ।

ਦਤਾਤ੍ਰੇਓਂ ਵਾਚ—

ਸੁਣ ਤਪਾ ਤੈ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਖਿਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੁਮ ਕਿਰਪਾ ਪੇਖਿਆ ।
 ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੂ ਚਿਹਨ ਬਤਾਵੈ ।
 ਝੂਠ ਨ ਬੋਲਤ ਪ੍ਰਤਛ ਦਿਖਾਵੈ ।
 ਦਿਨ ਦੇਖੇ ਸਾਖੀ ਕਿਉ ਹੋਵੈ ।
 ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੈ ਜਨਮ ਨ ਖੋਵੈ । ੬ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਝੂਠ ਨ ਬੋਲੋ ਤਤ ਬਿਰੋਲੋ ਜਾ ਹਰ ਚਿਹਨ ਦਿਖਾਵੈ ।
 ਜੋਗ ਅਰ ਸਨਿਆਸੀ ਭਰਮੇ ਤਿਨ ਕੋ ਧੂਰ ਪਹੁਚਾਵੈ ।
 ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਦੇਵਤੇ ਭੂਲੇ ਇਨ ਕੋ ਨਾ ਠਹਿਰਾਵੈ ।
 ਏਕ ਨਿਰੰਜਨ ਮੂਰਤ ਆਛੀ ਤਾ ਕੋ ਪਰਸ ਪਰਸ ਗੁਨ ਗਾਵੈ । ੭ ।

ਦਤਾਤ੍ਰੇਓਂ ਵਾਚ—

ਸੁਆਮੀ ਬੋਲੈ ਤਤ ਬਿਰੋਲੋ ਕਿਉ ਝੂਠੀ ਬਾਤੈ ਬਕਤਾ ।
 ਨਿਰੰਜਨ ਦਰਸਨ ਦੀਸੈ ਕਿਸ ਹੀ ਐਸੀ ਤੁਮੇ ਨ ਸਕਤਾ ।
 ਮੁਖ ਤੈ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ਸੋਈ ਜੋਊ ਨਿਰੰਜਨ ਭਾਵੈ ।
 ਇਨ ਬਚਨ ਕਛੁ ਪਾਈਐ ਨਾਹੀ ਕਾਹੇ ਸਤ ਗਵਾਵੈ । ੮ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਤਿ ਹਮਾਰਾ ਕਦੀ ਨ ਜਾਵੈ ਹਮ ਬੋਲੈ ਝੂਠ ਨ ਰਾਈ ।
 ਏਕ ਨਿਰੰਜਨ ਸੰਗ ਹਮਾਰੇ ਆਠ ਪਹਿਰ ਰਵਾਈ ।

ਰੋਮ ਰੋਮ ਮੈ ਉਹੀ ਬੋਲੈ ਦੂਜਾ ਅਉਰ ਨ ਕੋਈ ।
 ਐਸੇ ਦਰਸਨ ਕਾਰਨ ਸੁਆਮੀ ਭਰਮ ਪਈ ਤਿਹੁ ਲੋਈ ।
 ਸੋ ਦਰਸਨ ਸਚ ਹਮੇ ਗੁਰੂ ਦਿਖਾਇਆ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕ ਕਹੀਐ ਪੇਖਾ ।
 ਦਸ ਅਉਤਾਰੀ ਕਹੀ ਨ ਪਾਇਆ ਸੋ ਪ੍ਰਤਫ ਹਮ ਦੇਖਾ ।੬।

ਦਤਾਤ੍ਰੇਓ ਵਾਚ—

ਬਾਝੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਆਵੈ ਜਿਉ ਪ੍ਰਤਫ ਨ ਦੇਖੈ ।
 ਐਸੀ ਬਾਤ ਨ ਸੁਣੀ ਆਗੂ ਖਟ ਦਰਸਨ ਕੈ ਭੇਖੈ ।
 ਤੂੰ ਤਾਂ ਬਾਤ ਸੁਣਾਵੈ ਅਚਰਜ ਆਤਮ ਨਾਹਿ ਪਤੀਜੈ ।
 ਦਤ ਕਹੈ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਬਾਲੇ ਝੂਠ ਸਨੇਹ ਕਿਉ ਰੀਝੈ । ੧੦ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਗੀਝੰਗੋ ਜਬ ਨੈਨੀ ਦੇਖੋ ਤੁਮਰਾ ਚਿਤ ਕਠਰੋ ।
 ਜਟਾ ਬਧਾਈ ਦੇਹੀ ਜਾਲੀ ਪਾਹਨ ਜੈਸੇ ਕੌਰੋ ।
 ਕੁੰਭੇ ਕੁੰਭ ਚੜਾਵੈ ਭਾਵੈ ਉਜਲ ਹੋਇ ਨ ਜਾਵੈ ।
 ਨਾਰ ਜ ਸੋਲਾ ਕਰੇ ਸੀਗਾਰ ਕੰਤ ਨ ਕਬਹੂ ਰਾਵੈ । ੧੧ ।

ਦਤਾਤ੍ਰੇਓ ਵਾਚ—

ਚਲੋ ਪਤਾ ਨਿਰੰਜਨ ਕੈਸਾ ਜੇ ਤੁਮ ਕਹਿਤੇ ਦੇਖਿਆ ।
 ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਪ੍ਰਕਾਰਹ ਓਹੋ ਬਿਧ ਕਿਨ੍ਹ ਨ ਲੇਖਿਆ ।
 ਅਚਰਜ ਬਾਤ ਸੁਣਾਈ ਤੁਮਹੂ ਹਮ ਤੋ ਭਰਮਤ ਭਟਕਾ ।
 ਹਲਚਲ ਉਪਜੀ ਨਾਹਰ ਪਾਵੈ ਚਿਤ ਨ ਹਮਰਾ ਅਟਕਾ ।੧੨।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮੂਰਤ ਲਾਲ ਸਬਜ ਹੈ ਕਾਇਆ ਜੈਸੇ ਹੇਮ ਸੁਵਰਨਾ ।
 ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਚਰਨ ਦੇਖੀਏ ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਦੁਇ ਨਿਰਖ ਨੈਨਾ ।
 ਦਾਤ ਜਵਾਹਰ ਬਨੇ ਜਤਾਉ ਭਉਹਾਂ ਲਸਕ ਸਿ ਝਲਕੈ ।
 ਨਾਨਕ ਦੀਸੈ ਖੰਡੇ ਕੀ ਧਾਰਾ ਜੈਸੀ ਦਾਮਨ ਚਮਕੈ ।
 ਚਲ ਕਰ ਦੇਖੇ ਤੁਮੇ ਦਿਖਾਉ ਤੂ ਮਾਨੈ ਸੁਆਮੀ ।
 ਨਿਰੰਜਨ ਕੈ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਅਠੋ ਪਹਿਰ ਸਲਾਮੀ ।
 ਇਹ ਜੈਦੀਸੈ ਸਗਲ ਪਸਾਰਾ ।
 ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਤਿਸ ਤੇ ਹੈ ਨਿਆਰਾ ।
 ਨਿਰੰਜਨ ਅੰਜਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਪੁਨ ਬਹੁਰ ਛਪਾਇਆ ।
 ਭਾਨ ਧੂਪ ਜਿਉ ਨਿਆਰੀ ਨਾਹਿ ।
 ਚੰਦ ਚੰਦ੍ਰਕਾ ਭਿੰਨ ਬਤਾਹਿ ।
 ਫੂਲ ਬਾਸਨਾ ਨਿਆਰੀ ਨਾਹਿ ।
 ਏਕ ਮੇਕ ਦੇ ਨਾਮ ਬਤਾਹਿ !

ਦਰਸ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋ ਹਮ ਲਹਿਓ ।

ਸੋ ਮੁਖ ਤੇ ਨਹੀ ਜਾਈ ਕਹਿਓ ।

ਅਉਰ ਕਛੂ ਜੋ ਹੋ ਉਨਮਾਨ ।

ਤਉ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤੈ ਕਹੋ ਬਖਾਨ ।

ਸੁਨ ਹੋ ਦਤਾਤ੍ਰੇ ਗੁਸਾਈ ।

ਕਹਿਨ ਸੁਨਿਨ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ਜਾਈ ।੧੩।

ਦਤਾਤ੍ਰੇਓ ਵਾਚ —

ਦੇਖੀ ਸਕਤ ਤੁਮਾਰੀ ਨਾਨਕ ਜੋ ਬੋਲੈ ਸੋ ਸਾਚੀ ।

ਅਬ ਪ੍ਰਤੀਤ ਭਈ ਹੈ ਹਮ ਕਉ ਹਿਰਦੈ ਅੰਤਰ ਰਾਚੀ ।

ਪੰਨਿ ਸੋ ਗੁਰੂ ਤੁਮਾਰਾ ਕਹੀਐ ਜਿਨ ਤੁਮ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਇਆ ।

ਐਸਾ ਆਗੇ ਅਉਰ ਨ ਸਾਧੂ ਜੋ ਕਉ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਬਣਾਇਆ ।੧੪।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਖਟ ਦਰਸਨ ਪੰਥ ਸਭ ਹੀ ਦੇਖੇ ਭੇਖ ਤੁਮਾਰਾ ਉਚਾ ।

ਜਾਤ ਵਰਨ ਸਭ ਸੇਵਕ ਤੁਮਰੇ ਤੁਮ ਸੰਗ ਨਾਹਿ ਪਹੁਚਾ ।

ਰਿਧ ਸਿਧ ਸਭ ਤੁਮ ਹੀ ਡਾਰੀ ਏਕ ਕੀਆ ਅਧਾਰਾ ।

ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੁਣ ਦਤਾਤ੍ਰੇ ਉਚਾ ਭੇਖ ਤੁਮਾਰਾ ।੧੫।

ਤਬੈ ਪਰਸਪਰ ਚਰਨ ਲਾਗੇ ।

ਮਨ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਹੋ ਅਤ ਅਨਰਾਗੇ ।

ਦਤਾਤ੍ਰੇ ਤੇ ਆਗਿਆ ਲੀਨ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਗੇ ਮਨ ਕੀਨ ।

ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ਮੁਖ ਮੁਸਕੇ ।

ਅੰਗਦ ਬਿਦੇਹ ਭਇਓ ਇਹ ਸੁਨ ਕੇ ।

ਕਛਕ ਕਾਲ ਮੈ ਭਇਓ ਸੁਚੇਤ ।

ਕਉਨ ਲਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਭੇਤ ।

ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।

ਦਤ ਸਤ ਮਿਲ ਕੀਨ ਅਨੇਦ ।

ਦਵੈਤ ਭਾਉ ਕੀ ਮੋਟੀ ਦੁੰਦ ।

ਬੋਲੈ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ।੧੬।

50. ਸਾਖੀ : (ਸਚਖੰਡ ਯਾਤ੍ਰਾ)

ਸਚਖੰਡ ਨਾਨਕ ਗਏ ਸਾਚੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ।
ਦਰਸ ਪਰਸ ਕਰ ਗੁਰ ਫਿਰੇ ਅਬਿਗਤ ਅਲਖ ਅਥਾਹਿ ।੧।

ਚਉਪਈ—

ਮਰਦਾਨੇ ਗੁਰ ਜੀ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
ਆਗੇ ਕਉਨ ਬਾਨ ਕਿਆ ਮਹੀ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਆਗੇ ਪ੍ਰਛ ਲਾਇ ।
ਧਰ੍ਹਹ ਭਗਤ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਆਇ ।
ਤਿਸ ਤੇ ਆਗੇ ਸਾਚਾ ਖੰਡ ।
ਨਿਰੇਕਾਰ ਜਿਤ ਬਸੇ ਅਖੰਡ ।
ਬਿਆਰ ਪਰਬਤ ਤੇ ਉਡਤੇ ਭਏ ।
ਅਲਾਲੀ ਗਿਰ ਜਾਇ ਸਥਿਤ ਰਹੇ ।
ਢਾਢੀ ਪ੍ਰਛੈ ਹੇ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
ਇਸ ਗਿਰ ਕਾ ਮੁਝ ਨਾਮ ਬਤਾਇ ।
ਗੁਰ ਕਹਿ ਇਸ ਅਲਾਲ ਹੈ ਨਾਉ ।
ਅਲਾਲੀ ਪੰਖੀ ਹੈ ਦਿਤ ਠਾਉ ।
ਤਾ ਤੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਲਾਲੀ ।
ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਭਗਤ ਇਤ ਕਾ ਭੂਪਾਲੀ ।
ਅਲਾਲੀ ਤਿਸ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਾਹਿ ।
ਰਾਜ ਕਰਤ ਹੈ ਸਦ ਅਚਾਹਿ ।
ਇਹ ਜਬ ਤੀਨੋਂ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
ਅਲਾਲੀ ਆਏ ਚਉ ਦਿਸ ਧਾਇ ।

ਅਲਾਲਚੀਨ ਵਾਚ—

ਸਭ ਨੋ ਆ ਕਰ ਘੇਰਾ ਪਾਇਆ ।
ਅਲਾਲ ਚੀਨ ਤਿਨ ਨਾਇਕ ਆਇਆ ।
ਤਿਨ ਨਾਨਕ ਸੋ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ।
ਕਵਨ ਨਾਮ ਬਸਤੇ ਕਿਤ ਠਾਇ ।

ਕਵਨ ਮਨੋਰਥ ਈਹਾ ਆਏ ।
ਆਪ ਆਏ ਕਿ ਕਿਨਹੂ ਬੁਲਾਏ ।
ਅਲਾਲ ਚੀਨ ਤੁਹਿ ਪੂਛੈ ਬਾਤਾ ।
ਪਿੰਡ ਪਾਇ ਕਰ ਫਿਰਤਾ ਕਾਚਾ ।੧।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਦਰਸਨ ਕਾਰਨ ਈਹਾ ਆਇਆ ।
ਏਕ ਨਿਰੰਜਨ ਆਪੇ ਲਿਆਇਆ ।
ਫੂਟਿ ਜਾਇ ਜੇ ਹੋਇ ਕਚਾਇਆ ।
ਜਬ ਪਾਕਾ ਤਬ ਠਕਨ ਬਜਾਇਆ ।
ਸੁਣ ਅਲਾਲ ਚੀ ਨਾਨਕ ਅਰਦਾਸਾ ।
ਏਕ ਨਿਰੰਜਨ ਰਾਖੀ ਆਸਾ ।੨।
ਅਲਾਲ ਚੀਨ ਗੁਰ ਕੇ ਪਗ ਧਾਇਉ ।
ਤਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਉ ।
ਅਲਾਲ ਚੀਨ ਦਰਸਨ ਹਮ ਆਏ ।
ਬਡੇ ਭਾਗ ਹਮ ਦਰਸਨ ਪਾਏ ।
ਅਲਾਲ ਚੀਨ ਕਹਿ ਸੁਨੇ ਦਿਆਲ ।
ਤੁਮ ਦਰਸਨ ਹਮ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ।
ਹਮਰੇ ਨਗਰ ਭਇਉ ਅਤ ਪਾਵਨ ।
ਬਨ ਹਰਿਉ ਬਰਖੈ ਜਬ ਸਾਵਨ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਅਲਾਲ ਚੀਨ ਸਿਉ ਕਹੇ ।
ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਭਗਤ ਇਤ ਕਿਤ ਨਾ ਰਹੇ ।
ਉਹ ਤੋ ਹਮਰਾ ਰਾਜਾ ਆਹਿ ।
ਉਸ ਪਹਾੜ ਪੈ ਦੇਖੋ ਜਾਇ ।
ਇਤਨੇ ਮੈ ਗੁਰ ਪਹੁਚੈ ਜਾਇ ।
ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਕਹਿ ਮੁਖੋ ਸੁਨਾਇ ।
ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਭਗਤ ਜਬ ਸੁਨੀ ਕਰਤਾਰ ।
ਫੁਟੀ ਸਮਾਧ ਤਬੈ ਨਿਰਧਾਰ ।੧।

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਵਾਚ—

ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਤੋ ਗਮ ਇਤ ਨਾਹੀ ।
ਤੁਮ ਹੀ ਕੋ ਆਏ ਇਤ ਰਾਹੀ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਹਮ ਬੰਦੇ ਕਰਤਾਰ ਕੇ ਅਸੇ ।
ਹਮੇ ਰਾਹਿ ਕਰਤਾਰੇ ਦਸੇ । ੧ ।

ਪ੍ਰਹਲਾਦੋ ਵਾਚ—

ਕਉਨ ਬਾਸਨਾ ਪੋਇ ਆਛਾ ਕੀਨਾ ।
ਕਉਨ ਦੁਧ ਚੋ ਬਾਛਾ ਲੀਨਾ ।
ਕਉਨ ਸਮਾਇਣ ਬੀਚ ਸਮਾਇਆ ।
ਕਉਨ ਠਉੜ ਰਖ ਦਹੀ ਜਮਾਇਆ ।
ਕਉਨ ਮਥਨ ਕਰ ਕਾਢਿਆ ਮਖਨ ।
ਕਵਨ ਤਾਇ ਦੇ ਨਿਰਮਲ ਚਖਨ ।
ਪ੍ਰਛੈ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ।
ਤੁਝਿ ਕਿਤ ਬਿਧ ਬੂਝ ਅਪਨਾ ਅਪਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਤਨੋ ਆਛਾ ਬਾਸਨ ਕੀਨਾ ।
ਖਿਮਾ ਦੁਧ ਦੋਹਿ ਮਥ ਲੀਨਾ ।
ਲਗਨ ਅਗਨ ਦੇ ਤਾਇ ਕੜਾਇ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਸਮਾਇਣ ਪਾਇ ।
ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਥ ਲੀਆ ਮਖਣ ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਚਖਣ ।
ਸੰਤ ਸੰਗ ਲੇ ਦਹੀ ਜਮਾਇਆ ।
ਇਹ ਉਪਦੇਸ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਇਆ ।
ਪ੍ਰਣਵਤ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਪ੍ਰਹਲਾਦਾ ।
ਹਮ ਸੋ ਪੜੀਐ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਾ । ੧ ।

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੋ ਵਾਚ—

ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਜਿਨ ਦੀਆ ਗਿਆਨ ।
ਕਲਜੁਗ ਭੀਤਰ ਆਛਾ ਧਿਆਨ ।
ਆਛੀ ਕਰਨੀ ਆਛਾ ਭੋਖ ।
ਆਛੀ ਬੁਧ ਆਛਾ ਬਿਬੇਕ ।
ਕਹੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਸਾਧਾ ।
ਰਾਮ ਨਰਾਇਣ ਤੁਮਰੇ ਸਾਥਾ । ੩ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਧੰਨ ਨਰਾਇਣ ਧੰਨ ਹੈ ਰਾਮਾ ।
ਜਿਨ ਚਲਤ ਦਿਖਾਇਆ ਤੁਮਰੇ ਕਾਮਾ ।
ਐਸੀ ਭਗਤ ਦਿਤ੍ਰ ਭਈ ਤੁਮਾਰੀ ।
ਤਾਤਕਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀਨੀ ਕਾਰੀ ।
ਸਾਸ ਸਾਸ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਤਰਾਇਆ ।
ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਜਨਾ ਕਾ ਕਾਜ ਸਬਾਇਆ । ੪ ।
ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਕਹੇ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਭਾਈ ।
ਕਲ ਮਹਿ ਤੁਹ ਵਡ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ।
ਤੁਹਿ ਸੰਗ ਬਹੁਤੇ ਜੀ ਨਿਸਤਰੈ ।
ਨਾਮ ਜਿਮਰ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤਰੈ ।
ਆਗੇ ਏਕ ਕਬੀਰਾ ਆਇਉ ।
ਭਗਤ ਵਡਾ ਤਿਨ ਰਾਮ ਧਿਆਇਉ । ੫ ।
ਮਰਦਾਨੇ ਤਬ ਕੀਨ ਬਖਾਨ ।
ਹੇ ਰਾਜਾ ਤੂ ਬਡੋ ਸੁਜਾਨ ।
ਤੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭੂ ਚਲਤ ਦਿਖਾਏ ।
ਤੇ ਕੋ ਗੰਮ ਅਗੰਮ ਦਿਖਾਏ ।
ਮੋਰੇ ਸੰਸਾ ਦੀਜੈ ਖੋਇ ।
ਇਤ ਨਾ ਅਉਰ ਭੀ ਪਹੁਚੈ ਕੋਇ ।

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੋ ਵਾਚ —

ਏਕ ਹਮਾਰੇ ਹੇ ਗੁਰ ਭਾਈ ।
ਸੋ ਭੀ ਪਹੁਚੇਗਾ ਇਤ ਨਾਈ ।
ਅਉਰ ਭਗਤ ਬਹੁਤੇ ਜਗ ਭਏ ।
ਹੋਵੇਗੇ ਇਕ ਤੇ ਇਕ ਨਏ ।
ਅਉਰ ਨ ਪਹੁਚੇਗਾ ਇਤ ਕੋਇ ।
ਇਨ ਤੀਨੋਂ ਸਮ ਹੂਆ ਨ ਹੋਇ ।
ਇਕ ਕਬੀਰ ਇਕ ਨਾਨਕ ਮਾਨ ।
ਹਰਿ ਹੰਦਾਲ ਜਟੋਟਾ ਜਾਨ ।

ਦੇਹ ਤਿਆਗ ਇਤ ਨਾਨਕ ਆਵੈ ।
 ਇਕ ਸਤ ਬਰਖ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਜਨਾਵੈ ।
 ਸਹਿਰ ਵਟਾਲੇ ਮਹਿ ਜਾਟੇਟਾ ।
 ਸੇ ਤਬ ਕਰੈ ਸਦੇਹੀ ਭੇਟਾ ।
 ਸੇ ਇਨ ਤੇ ਦੇ ਉਚਾ ਹੋਇ ।
 ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਨਹੀ ਮਾਨੋ ਕੋਇ ।
 ਸੰਤ ਭਗਤ ਕੇ ਨਾਹਿ ਲਿਬਾਸ ।
 ਝੂਠ ਨ ਬੋਲੈ ਕਹਿਤੇ ਰਾਸ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਉ ।
 ਅਬ ਨਿਸਚੈ ਮਨ ਮੈ ਤੁਮ ਲਹਿਉ ।
 ਮੈ ਜੋ ਕਹੀ ਤੁਮ ਮਾਨੀ ਨਾਹਿ ।
 ਅਬ ਸਾਖਾ ਪਹੁਚੀ ਘਟਿ ਮਾਹਿ ।
 ਹਰਿ ਹੰਦਾਲ ਪਹੁਚੈ ਇਤ ਠਾਇ ।
 ਹਮ ਤੇ ਬਡੇ ਸੁ ਹੈ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਤਬ ਗੁਰ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪ੍ਰਭ ਲਹਿਉ ।
 ਨਾਨਕ ਅਰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੇ ਜਾਨ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਿਉ ਕਿਆ ਕਰੈ ਬਖਾਨ ।
 ਤਦ ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਦੇਹੁ ਰਜਾਇ ।
 ਰਜਾਇ ਤ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਕਹੈ ਜਿਤ ਇਛਾ ਤੋਹਿ ।
 ਖੋਲੇ ਪੈ ਚਿਤ ਰਾਖੇ ਮੋਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਭਾਖੀ ।
 ਆਗੈ ਚਲੇ ਨਾਮ ਅਭਲਾਖੀ ।
 ਹਾ ਮਰਦਾਨਾ ਚਲਨ ਜਰੂਰ ।
 ਧਰੂਹ ਭਗਤ ਅਸਥਿਰ ਭਰਪੂਰ ।
 ਧਰੂਹ ਮੰਡਲ ਅਬ ਦੇਖੈ ਜਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹੁ ਮੁਝੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਉਹ ਇਤ ਤੇ ਕਿਤਨਾ ਹੈ ਦੂਰ ।
 ਕਛ ਸੰਖਿਆ ਮਗ ਕੀ ਭਰਪੂਰ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਜਿਤਨਾ ਹਮ ਆਏ ।
 ਯਾ ਤੇ ਆਗੇ ਅਧਿਕ ਨ ਜਾਏ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹੁ ਚਲੇ ਦਿਆਲਾ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਕਹੁ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤੋਹਿ ।
 ਚਲੇ ਰਹੇ ਸਭ ਬਿਧ ਸੁਖ ਮੋਹਿ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਲੀਨ ਉਡਾਰੀ ।
 ਜਾ ਕੈਲਾਸ ਦੀਖ ਸੁਖਕਾਰੀ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਦੇਖੈ ਨੈਨ ਪਸਾਰ ।
 ਇਹ ਪਰਬਤ ਹੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਤਾਰੇ ਭੀ ਅਬ ਨੀਚੇ ਰਹੇ ।
 ਚੰਦ ਸੂਰ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਲਹੇ ।
 ਫੁਨ ਡਿਨ ਗੁਰ ਸਿਉ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਜੀਉ ਅਤਿ ਅਸਥਾਨਾ ।
 ਇਸ ਗਿਰ ਕਾ ਕਹਿ ਦੀਜੈ ਨਾਮ ।
 ਇਹ ਸੁਮੇਰ ਹੈ ਸੁਨ ਅਭ ਰਾਮ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਿਸ ਆਹਿ ।
 ਚੰਦ ਸੂਰ ਕਛ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਪਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਧਰੂਹ ਕੇ ਮੰਡਲ ਜਾਨ ।
 ਜੋ ਪਿਆਰਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਧਰੂਹ ਕਿਵੇ ਦਿਸ ਆਹਿ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਮੰਡਲ ਦੇਖੋ ਤਾਹਿ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਲਾ ਇਹ ਕਹੈ ।
 ਇਸ ਗੁਰ ਕੀ ਗਤ ਕਛੁ ਨ ਲਹੈ ।
 ਨੀਚੇ ਤੁਛ ਉਪਰ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਇਸ ਗਿਰ ਕਾ ਅਦਭੁਤ ਹੈ ਪਿਆਰ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਰ—

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹਿ ਸੁਨ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਤੋ ਹਿਤ ਕਥਾ ਪੁਰਾਨ ਬਖਾਨਾ ।

ਇਹ ਸੁਮੇਰ ਸਭ ਗਿਰ ਸਿਰਦਾਰ ।
 ਮਧਮ ਹੀ ਹੈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰ ।
 ਇਸ ਕੇ ਚਉਦਿਸ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ।
 ਪਾਂਚਾਸ ਕੋਟ ਜੋਜਨ ਭ੍ਰਖੰਡ ।
 ਸਾਤ ਸਮੁਦ੍ਰ ਅਉਰ ਸਭ ਦੀਪ ।
 ਇਸ ਕੀ ਛਾਇਆ ਬਸੈ ਸ ਦੀਖ ।
 ਅਬ ਤੁਹ ਮੈ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸਮਝਾਵਉ ।
 ਜਿਉ ਹੈ ਤਿਉ ਤਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਜਨਾਉ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਕਾਰ ਜਬ ਧਾਰਾ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਮਨਸਾ ਕੀਨ ਮੁਰਾਰਾ ।
 ਆਦਿ ਸਰੂਪ ਸੁ ਮਨਸਾ ਮਾਈ ।
 ਤਾ ਕੀ ਗਤ ਕਿਨਹੂ ਨ ਪਾਈ ।
 ਸੋਈ ਹੈ ਸਭ ਹੀ ਕਾ ਕਾਰਨ ।
 ਉਪਜਾਵਨ ਪ੍ਰਤਪਾਰ ਸੰਖਾਰਨ ।
 ਤਿਸ ਮਨਸਾ ਤੇ ਭਏ ਅਕਾਸ ।
 ਆਕਾਸੈ ਪੁਨ ਪਉਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ।
 ਪਉਨ ਤੇ ਤੇਜ ਤੇਜ ਤੇ ਪਾਨੀ ।
 ਪਾਨੀ ਤੇ ਪਿਰਥਵੀ ਨਹਿਰਾਨੀ ।
 ਪੰਚ ਤਤ ਨਿਰਧਾਰ ਸਵਾਰੇ ।
 ਧਨ ਧਰਨੀ ਧਰ ਥੋਲ ਤਿਹਾਰੇ ।
 ਪੰਚੀ ਕਿਰਤ ਤਿਨ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀਆ ।
 ਸਭ ਹੈ ਮਿਲੇ ਨ ਜਾਨੇ ਬੀਆ ।
 ਇਕ ਕੋ ਕਰਮੈ ਭਿੰਨ ਬਖਾਨੇ ।
 ਤਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੁਮ ਪਾਚੇ ਜਾਨੇ ।
 ਆਧਾ ਕੀਨਾ ਤਤ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਆਧੇ ਭਾਗ ਚਾਰ ਕਰ ਧਾਰੇ ।
 ਤੇ ਚਾਰੇ ਮੈ ਦੀਨ ਮਿਲਾਇ ।
 ਮਿਲਤੇ ਤਤ ਪਰ ਲਖੀਏ ਨਾਹਿ ।
 ਵੁਨ ਪੈ ਮੈ ਇਕ ਅੰਡਸੁ ਭਇਉ ।
 ਨਿਤ ਪਰਤ ਬਢੈ ਜਾਇ ਨ ਕਹਿਉ ।

ਸੋਊ ਅੰਡ ਪਰਪਕ ਜਬ ਭਇਉ ।
 ਪਉਨ ਬੇਗ ਦੋ ਖੰਡ ਹੋ ਗਇਉ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਨਿਕਸੇ ਜਗ ਕੀ ਖਾਨ ।
 ਜਲ ਸਾਈ ਪੁਭੁ ਸ੍ਰੀ ਨਰਾਨ ।
 ਤਿਸ ਸੁ ਨਾਭਿ ਹਿਮ ਕਮਲ ਸੁਹਾਇ ।
 ਤਿਸ ਨਾਲੀ ਅਜ ਪ੍ਰਗਟੈ ਆਇ ।
 ਤਿਨ ਅਜ ਚਿਤ ਚੇਤਾ ਜਬ ਲਹਿਉ ।
 ਮੈ ਕਤ ਆਇਉ ਕਤ ਮੈ ਰਹਿਉ ।
 ਸੋ ਅਜ ਤਬ ਨਲੋ ਤੋ ਧਾਇਆ ।
 ਬੋਜ ਬਕਾ ਕਹੂ ਪਾਰ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਉਰ ਜੁ ਭਏ ।
 ਤਿਨ ਭੀ ਨਾਲੀ ਅੰਤ ਨ ਲਹੇ ।
 ਪੁਨ ਤੀਨੋਂ ਮਿਲ ਉਸਤਤ ਕੀਨ ।
 ਤੁ ਬਿਅੰਤ ਹਮ ਗਤ ਨਹੀ ਚੀਨ ।
 ਉਸਤਤ ਕਰਤ ਭਏ ਲੈ ਲੀਨ ।
 ਜਲ ਸਾਈ ਤਬ ਆਗਿਆ ਦੀਨ ।
 ਤੀਨੋਂ ਕੇ ਸੰਗ ਸਕਤ ਦੁਪਾਈ ।
 ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਸਾਵੰਤ੍ਰੀ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਮਾਈ ।
 ਇਕ ਕੀ ਦੂਜੈ ਦੀਨੀ ਬਿਆਹਿ ।
 ਇਹ ਜਲ ਸਾਈ ਕੀਨੇ ਰਾਹਿ ।
 ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਰਜ ਬਿਸਨ ਪੁਤਪਾਰ ।
 ਮਹਾ ਲੁਦ੍ਰ ਜੀ ਕਰੈ ਸੰਖਾਰ ।
 ਤਿਨ ਬਿਖ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਮਹੀਸ਼ੁ ਧਾਰੀ ।
 ਪੰਚਾਸ ਕੋਟ ਜੋਜਨ ਬਿਸਥਾਰੀ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਮਧ ਮੇਰ ਇਹ ਥਾਪਾ ।
 ਕਿਆ ਗੁਨ ਬਰਨੈ ਅਤ ਪ੍ਰਤਾਪਾ ।
 ਇਹ ਗਿਰ ਲਖ ਜੋਜਨ ਪਰਮਾਨ ।
 ਸੋਲਾ ਮਹਿ ਮੈ ਐਉ ਭਜਾਨ ।
 ਬੀਜ ਸਹੰਸ੍ਰ ਮੂਲ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਦਸ ਕਟ ਦੇਖੋ ਖੇਲ ਮੁਰਾਰ ।

ਉਪਰ ਤੇ ਜਾਨੋ ਬਤੀਸ ।

ਤਿਸ ਪਰ ਆਠ ਸਿੰਗ ਅਤ ਈਸ ।

ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਵੇ ।

ਹਿਮਵਤ ਹੇਮਵੰਤ ਗੁਨ ਗਾਉ ।

੧ ੨ ੩

ਨਿਖਧ ਮੇਰ ਭਗਨਾਵ ਵਤ ।੪।

ਨੀਲ ।੫। ਗੰਧਰ ।੬। ਮਰਦਨ ।੭। ਸੇਵਤ ।੮।

ਦਸ ਦਸ ਸਹੰਸੂ ਜੋਜਨ ਸਭ ਚਾਰ ।

ਇਕ ਇਕ ਕਾ ਏਤਾ ਬਿਸਥਾਰ ।

ਤਿਨ ਸਿੰਗਹੁ ਪਰ ਦਸ ਹੈ ਅਉਰ ।

ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਚਿਤ ਜੋਤ ।੧। ਪਾਰਜਾਤ ।

ਵੈਰਾਹਾ ।੨। ਪ੍ਰਦਾਨ ।੩। ਮੁਕਟ ਮਾਇਆ ।੪।

ਬੈਰੁਨਹ ਜਾਨ ।੫। ਕੋਲਾਸ ਮੁਦਨ ।੬। ਬੈਰੁਰਜ ਮਾਇਆ ।੭।

ਮੇਰਸਵਰ ।੮। ਮਯਸਰ ਕਟ ਮਾਇਆ ।੯।

ਜਖ ਮੋਖਵੇ ਦਸਵਾ ਭਇਆ ।੧੦।

ਏ ਅਤਿ ਉਚੇ ਦੇਖੋ ਸਹੀ ।

ਪੁਨ ਸਾਤ ਬਿਰਛ ਉਨ ਪੈ ਉਚਈ ।

ਦਖਣ ਦਿਸ ਜੰਬੂ ਪਹਚਾਨੋ ।

ਸੋ ਦਰਮ ਲਖ ਜੋਜਨ ਪਹਿਚਾਨੋ ।

ਤਿਸ ਦਮ ਕੀ ਛਾਇਆ ਜੋ ਸਹੀ ।

ਜੰਬੂ ਦੀਪ ਸੁਨੋ ਜੋ ਸਹੀ ।

ਜੰਬੂ ਦੀਪਹਿ ਨਉ ਖੰਡ ਜਾਨ ।

ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਭਾਰਤ ਖੰਡ ਬਖਾਨ ।੧।

।੨। ਕਿਨਰ ।੩। ਐਲਾ ਪ੍ਰਬਤ ।੪। ਪਛਾਨ ਰਾਮ ।੫।

ਭੰਦਰ ।੬। ਮਿਰਤ ਸਟ ਖੰਡ ।੭।

ਅਰਾਨ ।੮। ਪ੍ਰਮਾਤਮ ।੯। ਜਾਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ।੧੦।

ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਹਮ ਬਸਤੇ ਭਾਈ ।

ਤਿਸ ਕੀ ਬਿਧ ਇਹ ਸਗਲ ਸਿਝਾਈ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਹੁ ਹੇ ਗੁਰ ਰਾਇ ।

ਸਭ ਦੀਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਨਾਇ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਪਿਰਬਮ ਸ ਜੰਬੂ ਪਲਬਹ ਜਾਨ । ੨ ।
ਸਲਮਲ ।੩। ਚਓਥਾ ਕ੍ਰਸੂ ਪਛਾਨ ।੪।
ਕਰੋਚ ।੫। ਖਸਟ ਵਾਸ ।੬। ਕਸ ਦੀਪ ।੭।
ਪੁਹ ਕਰ ਸਪਤਮ ਜਾਨੋ ਨੀਕ ।

ਜੋ ਇਸ ਦਰਮ ਕੀ ਛਾਇਆ ਜਾਨ ।
ਨਾਮ ਸੁ ਦਰਮ ਕਰ ਦੀਪਹਿ ਮਾਨ ।

ਸੇ ਸਭ ਇਕ ਇਕ ਸਾਗਰ ਘੇਰ ।
ਇਕ ਤੇ ਇਕ ਦੁਗਣਾ ਅਤ ਫੇਰ ।

ਇਕ ਲਖ ਜੋਜਨ ਜੰਬੂ ਜਾਨ ।
ਖਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਪ੍ਰਵੇਸਟਤ ਮਾਨ ।

ਦੁਗਣਾ ਤਿਸ ਤੇ ਪਲਬਹਿ ਗਨੇ ।
ਸੋ ਭੀ ਸਾਗਰ ਵੇੜਿਓ ਭਣੇ ।

ਤਿਸ ਤੇ ਦੁਗਣਾ ਸਲਮਲ ਦੀਪ ।
ਮਧ ਸਮੁੰਦਰ ਬੇੜਿਓ ਸੋ ਨੀਕ ।

ਤਿਸ ਤੇ ਦੁਗਣਾ ਕ੍ਰਸੂ ਸੁ ਕਹੈ ।
ਇਕ ਸਾਗਰ ਸੋ ਬੇੜਾ ਰਹੈ ।

ਤਿਸ ਤੇ ਦੁਗਣਾ ਕਰੋਚ ਰੇ ਭਾਈ ।
ਦੂਧ ਸਮੁੰਦਰ ਰਹਿਓ ਲਪਟਾਈ ।

ਤਿਸ ਤੇ ਦੁਗਣਾ ਸਾਕ ਪਛਾਨ ।
ਖੀਰ ਸਮੁੰਦਰ ਪ੍ਰਵੇਸਟਤ ਜਾਨ ।

ਤਿਸ ਤੇ ਦੁਗਣਾ ਪੁਹ ਕਰ ਆਈ ।
ਸਾਗਰ ਅਮੀ ਸੁ ਵੇੜਿਓ ਸਾਈ ।

ਇਹ ਦਰਮ ਸਾਗਰ ਦੀਪ ਜੁ ਕਹੇ ।
ਇਹ ਸਭ ਭੂਮ ਬਿਖੇ ਹੈ ਰਹੇ ।

ਤੇ ਸਭ ਭੂਮ ਕੂਰਮ ਪਿਠ ਜਾਨ ।
ਅਬ ਕਛੁ ਕਛੁ ਕੇ ਹੋਤ ਬਖਾਨ ।

ਇਕ ਲਖ ਜੋਜਨ ਮੁਖ ਹੈ ਨੀਕਾ ।
ਕੈਠ ਪੰਚਾਸ ਸਹੇਸ੍ਰ ਸੋਹੀ ਕਾ ।

ਭੂਮ ਦੁਗਣ ਕੂਰਮ ਇਤ ਜਾਨ ।
 ਸਉ ਕੋਟ ਜੋਜਨ ਕਹਤ ਪ੍ਰਮਾਨ ।
 ਆਠ ਗਜਿੰਦ੍ਰ ਤਿਸ ਪਿਠ ਪੈ ਬਸੇ ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਭਿੰਨ ਅਬ ਦਸੈ ।
 ਐਰਾਵਤ ।੧। ਪੁੰਡਰੀਕ ।੨। ਬਾਮਨ ।੩।
 ਮੁਕੰਦ ।੪। ਸਾਰਬ ਭੂ ਮੈ ।੫। ਅੰਜਨ ।੬।
 ਸਾਪਰਤੀਕ ।੭। ਪੁਰਖ ਦੰਤ ।੮।
 ਇਕ ਇਕ ਹਾਥੀ ਦੇਹੁ ਬਖਾਨ ।
 ਅਠ ਦਸ ਕੋਟੀ ਲੰਬੇ ਜਾਨ ।
 ਖਟ ਸਹੰਸ ਜੋਜਨ ਉ ਭਾਨ ।
 ਦੋਇ ਕੋਟ ਜੋਜਨ ਭੁਜਾ ਸਹਾਈ ।
 ਤੀਸ ਲਾਖ ਰਦਨਨਿ ਲੰਬਾਈ ।
 ਤੇ ਕੂਰਮ ਕੀ ਪਿਠ ਪਰ ਖੜੇ ।
 ਆਠੋ ਦਿਸ ਭੂ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰੇ ।
 ਬਹੁਤ ਸੁ ਕੂਰਮ ਪਿਠ ਪਰ ਜਾਨ ।
 ਸੇਖ ਬਿਰਾਜੈ ਅਤਿ ਬਲਿਵਾਨ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਹੈ ਸੁਭ ਬਦਨ ਹਜਾਰ ।
 ਦੁਇ ਦੁਇ ਰਸਨਾ ਇਕ ਮੁਖ ਧਾਰ ।
 ਨਉ ਤਨ ਨਾਮ ਲੇਤ ਨਿਤ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ।
 ਇਕ ਸਹੰਸੁ ਇਕ ਜਿਹਬਾ ਗਨ ਕੇ ।
 ਸੋ ਸਭ ਬੀਸ ਲਾਖ ਲੋ ਨਾਮ ।
 ਨਿਤ ਨਵੀਨ ਉਹ ਜਪਤਾ ਰਾਮ ।
 ਤਿਸ ਇਕ ਮਸਤਕ ਪਰ ਬੈਰਾਹ ।
 ਅਉਤਾਰ ਧਰਿਉ ਹੈ ਬਿਸਨ ਅਥਾਹ ।
 ਸੋ ਬਰਾਹ ਹੈ ਅਨਤ ਅਪਾਰ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਦੇਹ ਨ ਵਾਰਾ ਪਾਰ ।
 ਸੇਸ ਮੀਸ ਪਰ ਮਛਰ ਜੈਸਾ ।
 ਤਿਸ ਅਨੰਤ ਕੇ ਅਦਭੁਤ ਵੇਸਾ ।
 ਤਿਸ ਬਰਾਹ ਕਾ ਦਾਤਾ ਸਾਬ ।
 ਇਹ ਭੂਮ ਰਵਾਲ ਦਿਖਾਤ ।

ਅਤ ਅਨੰਤ ਮਹਿਮਾ ਭਗਵਾਨ ।
 ਕਿਆ ਕੋ ਬਰਨੈ ਪੁਰਖ ਪੁਰਾਨ ।
 ਅਤ ਅਪਾਰ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ।
 ਸਭ ਕੇ ਉਪਰ ਤਿਸ ਕੋ ਡੰਡ ।
 ਸਭ ਕੇ ਮਧ ਸਗਲ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ।
 ਦੂਸਰ ਹੋਇ ਤ ਪਾਵੈ ਪਾਰਾ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਸੁਨੀਏ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਇਹ ਤੇ ਸੁਨੀ ਮਹੀ ਕੇ ਭੇਵ ।
 ਕਛੁ ਅਕਾਸ਼ ਕੀ ਸੰਖਿਆ ਨਾਹਿ ।
 ਸੋ ਭੀ ਗੁਰ ਕਰ ਕਿਰਪਾ ਸੁਨਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ।
 ਤਿਸ ਅਲੇਖ ਕੇ ਅਚਰਜ ਖਿਆਲਾ ।
 ੪ । ੮ । ੩ । ੪ । ੬ । ੮ । ੧੫੭। ੬੫੧। ੬੫। ੫੨। ੧੧੯^੧ ।
 ਅਬ ਇਨ ਕਾ ਬਿਰਵਾ ਸਮਝਾਵੇ ।
 ਪਠਾਰਧ ਚਾਰ ਮਧ ਆਠ ਬਤਾਵੇ ।
 ਮਧ ਤੀਨ ਸੁਰ ਚਾ ਚਾਰ ।
 ਬਾਕ ਛੇ ਨਿਖ ਬਨ ਉਧਾਰ ।
 ਅਰਬਦ ਸਤਵੰਜਾ ਕੋਟ ਸਠ ਪਾਂਚ ।
 ਲਾਖ ਪਚਾਨਵ ਸੁਨਹੋ ਸਾਂਚ ।
 ਸਹੰਸ ਬਵੰਜਹ ਇਕ ਸਉ ਉਨੀਸ ।
 ਇਤਨੇ ਜੋਜਨ ਉਚ ਤਤੀਸ ।
 ਪਚਾਸ ਅਰਬਹ ਤਸ ਕੀ ਚਉਤਾਈ ।
 ਇਹ ਸਭ ਭੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰੋ ਗਾਈ ।
 ਸੁਨ ਬਾਲਾ ਕਛੁ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
 ਤਿਸ ਬਿਅੰਤ ਗਤ ਅਗਤ ਅਬਾਹ ।
 ਸਭ ਤੇ ਅਧਕ ਬੇਦ ਮਗ ਕਹੇ ।
 ਤੇ ਕਹਿ ਨੇਤ ਨੇਤ ਬਕ ਰਹੇ ।
 ਜਿਸ ਕੀ ਗਤ ਬੇਦੋ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ।
 ਹਮ ਕਿਆ ਬਰਨੈ ਦੀਨ ਸੁ ਬਾਨੀ ।

^੧ਅ.ਵ. ੯

^੨ਅ.ਵ. ੫੧

^੩ਅ.ਵ. ੧੧੯੫

ਫੁਨ ਆਗੇ ਕੇ ਚਲੇ ਦਿਆਲ ।
 ਲੰਘੇ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਪਹਾੜ ।
 ਧਰੂਹ ਭਗਤ ਕੇ ਮੰਡਲ ਗਏ ।
 ਜਾ ਤਿਤ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਇਸਥਿਤ ਭਏ ।
 ਢਾਢੀ ਕਹਿ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਚਲੇ ।
 ਬਡੇ ਭਗਤ ਸੇ ਅਬ ਚਲ ਮਿਲੇ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਬਹ ਨੀਕੀ ਕਹੀ ।
 ਦਰਸ ਚਾਹ ਹਮ ਕੋ ਅਤ ਭਈ ।
 ਗੁਰ ਤਿਸ ਮੰਡਲ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ।
 ਧਰੂਹ ਦੇਖੇ ਇਕ ਮਾਨੁਖ ਕਾਇ ।
 ਧਰੂਹ ਅਪਨੇ ਮੰਡਲ ਮੈ ਫਿਰੇ ।
 ਤਬੇ ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੇ ਕਛਕਰੇ ।

ਧਰੂਹ ਵਾਚ—

ਕੋ ਸਿੰਘ ਬਨ ਚੜ੍ਹ ਆਇਆ ।
 ਖੇਚਰ ਭੂਚਰ ਕਉਨ ਸੁਰਾਇਆ ।
 ਰਾਖਸ ਦਾਨੋ ਕੇ ਕੋ ਭੂਤੋ ।
 ਕਿਵ ਲੰਘ ਆਏ ਹਿਵ ਸੇਤੋ ।
 ਬਿਖਮ ਬਾਟ ਦੂਰ ਅਸਥਾਨਾ ।
 ਕਿਉਕਰ ਮਗ ਇਨ ਮਾਨੁਖ ਜਾਨਾ ।
 ਐਸੀ ਆਗੇ ਭਈ ਨ ਹੋਇ ।
 ਬਿਨਾ ਕਬੀਰ ਨ ਪਹੁਚਾ ਕੋਇ ।
 ਐਸੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ਕੰਬੀਰ ।
 ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਾ ਬਣਿਆ ਸਰੀਰ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਏਕ ਟੇਕ ਕਰ ਸਿੰਘਨ ਚੇਰਾ ।
 ਦਾਨੋ ਦੇਵ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਸੇਵਕ ਹੈ ਤੇਰਾ ।
 ਨਾ ਹਮ ਦੇਵ ਨ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤਾ ।
 ਪਉਨ ਸਵਾਰ ਲੰਘੈ ਹੈ ਸੇਤਾ ।
 ਵਾਟ ਸੁਹੇਲੀ ਪਹੁਚੇ ਹੈ ਥਾਨਾ ।
 ਨਿਰੰਜਨ ਲਿਲਾਟ ਲਿਖਿਆ ਨਿਰਥਾਨਾ ।

ਆਗੇ ਹੋਈ ਅਬ ਭੀ ਹੋਇ ।
 ਏਕ ਕੰਬੀਰ ਨਾਨਕ ਦੋਇ ।
 ਭੀਜਾ ਹਰਿ ਹੰਦਾਲ ਜਟੇਟਾ ।
 ਜਾ ਕੋ ਆਪ ਨਿਰੰਜਨ ਭੇਟਾ ।
 ਐਸੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ਕੰਬੀਰ ।
 ਤਉ ਨਾਨਕ ਦੂਜੇ ਬਾਧੀ ਪੀਰ । ੨ ।

ਧਰੂਹ ਵਾਚ—

ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਝੂਠਾ ਕਿਉ ਕਹਿਤਾ ।
 ਬਿਨਾ ਕੰਬੀਰ ਕਿਸ ਆਗੇ ਜਾਤਾ ।
 ਨਾ ਓਹ ਹੁਆ ਨਾ ਸੀ ਨਾ ।
 ਕਿਉ ਸਾਖੀ ਝੂਠ ਭੁੰਚੇ ਨਿਦਾਨ । ੩ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਦੇਖੋਗੇ ਜਬ ਪੈਦਾ^੧ ਹੋਇ ।
 ਏਕ ਪਲਕ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਸੋਇ ।
 ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਕਬੀਰ ਨ ਜਾਨਾ ।
 ਸਾਚ ਨਾਮ ਤਾ ਕੋ ਨੀਸਾਨਾ ।
 ਸੁਣਿਹੋ ਧਰੂਹ ਰਿਖੀਸ੍ਰ ਭਾਈ ।
 ਨਾਨਕ ਸਾਚੀ ਸਾਖ ਸੁਨਾਈ । ੪ ।

ਧਰੂਹ ਵਾਚ—

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤੁਮ ਇਤ ਕਤ ਆਏ
 ਕਉਨ^੨ ਮਨੋਰਥ ਕਰ^੩ ਤੁਮ^੪ ਧਾਏ^੫ ।
 ਜਾਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾਹਗਾ ਕੀਧਰ ।
 ਆਗੇ ਪਰਬਤ ਹੈ ਨੀਨੀ ਧਰ^੬ ।
 ਦੇਖੋ ਆਜ ਤੁਮਾਰੀ ਸਕਤ ।
 ਕੈਸੇ ਕੀਨੀ ਤੈ ਨੇ ਭਗਤ ।
 ਦੇਖੋ ਧਰ ਪਹੁਚੋ ਕੇ ਬਾਟੈ ਫਿਰੇ ।
 ਮੈ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨੀਸਾਨਾ ਧਰੇ ।

^੧ਅ. ਦ. ਨੀਸਾਨ

^੨ਅ. ਦ. ਉਤਪਤਿ

^੩ਅ. ਦ. ਕੰਠ

^੪ਅ. ਦ. ਲੋਪ ਹੈ

^੫ਅ. ਦ. ਈਹਾਂ

^੬ਅ. ਦ. ਆਏ

^੭ਅ. ਦ. ਬਿਕਟ ਪਰਬਤ ਹੈ ਇਧਰ ।

† ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
ਪ੍ਰੰਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਕਾਇ ।
ਦਾਸ ਦੀਨ ਜੋ ਅਉਗਨਿਆਰ ।
ਤਉ ਬਖਸ ਹੋ ਬਖਸਨਹਾਰ ।
ਸਾਖੀ ਹੋਰ ਚਲੀ । ਬੋਲੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ।

ਸਲੋਕ —

ਤਬ ਧਰੂਹ ਸਿਉ ਹੋਇ ਕਰਿ ਉਪਰਿ ਧਰੇ ਧਿਆਨੁ ।
ਜਹਾਂ ਬਿਸਨ ਲੋਕ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲਾ ਜਾਗੇ ਜੋਤ ਨਿਰਬਾਨੁ ।
ਈਨਾ ਗਿਰ ਮਰਦਾਨਾ ਰਹਿਆ ।
ਆਗੇ ਤਿਨ ਪੰਥ ਨ ਲਹਿਆ ।
ਤਬ ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ਉਪਰ ਧਾਏ ।
ਤਹਾਂ ਬਿਸਨ ਲੋਕ ਮਹਿ ਜਾਇ ਸਮਾਏ । ੬ ।

ਚੌਕੀਦਾਰ ਵਾਚ :

ਫਿਰਿ ਦੋਨੋ ਪਹੁਚੇ ਬਿਸਨ ਦੁਆਰੇ ।
ਤਉ ਉਠ ਬੋਲੇ ਚੌਕੀਦਾਰੇ ।
ਕਉਨ ਹੋ ਰੇ ਤੁਮ ਕਿਨੇ ਪਠਾਏ ।
ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਈਹਾਂ ਤੁਮ ਆਏ । ੧ ।†

ਸਲੋਕ :

ਇਉ ਬੋਲੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਸਭ ਸੁਣ ਰੇ ਸਾਧ ਅਤੀਤ ।
ਕਿਉ ਆਏ ਹਰਿ ਲੋਕ ਮਹਿ ਕਿਉ ਬਾਧੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਪਉੜੀ :

ਤਬ ਬੋਲੇ ਤਪਾ ਸੁਣ ਰੇ ਭਾਈ ।
ਹਮ ਕੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ।
ਨਾਨਕ ਕਹੀਐ ਨਾਉ ਹਮਾਰਾ ।
ਹਮ ਆਠਿ ਪਹਿਰ ਸਿਮਰੈ ਕਰਤਾਰਾ ।
ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕਾਰਨ ਈਹਾਂ ਆਏ ।
ਤੁਮ ਖਬਰ ਕਰੋ ਨਾਕੁਰ ਪੈ ਜਾਏ । ੨ :†

†...†'ਉ' ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ 'ਅ' ਤੇ 'ਏ' ਵਿਚ ਹੈ ।

ਸਲੋਕ : ਗਨੋਵਾਚ :

ਤਾਂ ਉਨ ਜਾਇ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ।
ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਕੁਰ ਬਿਸਨ ਮੁਰਾਰ ।
ਨਾਨਕ ਨਾਢਾ ਤੁਮਰੇ ਦੁਆਰੇ ।
ਓਹੁ ਚਾਹਤ ਹਰਿ ਕਾ ਦੀਦਾਰੇ । ੩ ।

ਸਲੋਕ :

ਏ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਕੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਇ ਕਹਿਉ ਤਿਨਹਿ ਸਮਝਾਇ ।
ਵਹੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਿਜ ਭਗਤ ਹੈ ਹਮ ਪਹਿ ਲੋ ਆਵਹੁ ਜਾਇ । ੧ ।

ਪਉੜੀ : ਗਨੋਵਾਚ :

ਜਬ ਅੰਤਰ ਸਿਉ ਗਨ ਬਾਹਰਿ ਆਏ ।
ਤਬ ਨਾਨਕ ਕੇ ਚਰਨਨ ਕਉ ਧਾਏ ।
ਕਹਿਉ ਧੰਨ ਤਪਾ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਤੁਮਾਰਾ ।
ਤਮ ਕੀਨੀ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਅਪਾਰਾ ।
ਤੁਮ ਮਹਿ ਹਰਿ ਮੈ ਅੰਤਰਿ ਨਾਹਿ ਕਾਈ ।
ਕਰਿ ਹਰਿ ਭਜਨ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ।
ਅਬ ਚਲੋ ਤਪਾ ਤੁਮ ਬਿਸਨ ਖੁਲਾਏ ।
ਹਮ ਤੁਮ ਚਰਨ ਪਰ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਏ ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਤਬ ਨਾਨਕ ਪਹੁਚੇ ਬਿਸਨ ਹਜ਼ੂਰੇ ।
ਜਹਾਂ ਝਿਲਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਰਹੀ ਭਰਪੂਰੇ ।
ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਤਪਾ ਚਰਨਨ ਲਪਟਾਏ ।
ਤਬ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਰਿ ਕੰਠ ਲਗਾਏ ।
ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਦੇਖਤ ਭਏ ਨਿਹਾਲਾ ।
ਇਉ ਸਭ ਟੂਟੇ ਬੰਧਨ ਜੰਜਾਲਾ । ੬ ।

ਸਲੋਕ :

ਸਭ ਟੂਟੇ ਬੰਧਨ ਕਰਮ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਗੋਪਾਲੁ ।
ਇਉ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਗਰੀਬ ਕਉ ਕੀਆ ਬੰਗ ਨਿਹਾਲੁ ।†

†...†ਉਹੀ

†ਠਾਕੁਰ ਵਾਚ : ਪਉੜੀ

ਫਿਰ ਹਸਿ ਬੋਲੇ ਬਿਸਨ ਮੁਰਾਰ ।
 ਤਾਂ ਪਰ ਦਇਆ ਕਰੀ ਕਰਤਾਰ ।
 ਇਉਂ ਤੁਮ ਹਰਿ ਕੀ ਨਿਜ ਭਗਤਿ ਕਮਾਈ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਉਚੀ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ।
 ਅਬ ਤੁਮਰੀ ਸੁਚਤ ਚੜੀ ਅਕਾਸ਼ ।
 ਤੁਮ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਸ ।
 ਓਹੁ ਸਚੁ ਖੰਡ ਉਚਾ ਹੈ ਦੁਆਰੇ ।
 ਤਹਾਂ ਪਹੁਚੇ ਕੋਈ ਬਿਰਲਾ ਸੂਰੇ ।
 ਬੈਕੁੰਠ ਉਪਰ ਪ੍ਰਾਣ ਅਕਾਰਾ ।
 ਤਾਕੀ ਅਤਿ ਬਿਖੜੀ ਹੈ ਧਾਰਾ ।
 ਕਈ ਲਾਖ ਜੋਜਨ ਪ੍ਰਮਾਨਾ ।
 ਤਹਾ ਪ੍ਰਾਨ ਅਕਾਰ ਉਚਾ ਅਸਥਾਨਾ ।
 ਤਾਂ ਪਰ ਸਕਤ ਭਵਾਨੀ ਗਾਜੈ ।
 ਜਹ ਰੁਨ ਝੁਨਿ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਵਾਜੈ ।
 ਉਹਾ ਜਾਇ ਨ ਸਾਕੈ ਕਾਈ ।
 ਪਹੁਚੇ ਸੋ ਜਿਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਈ ।
 ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਆਗੇ ਜਾਣੇ ਕੀ ਬਿਧ ਨਾਹੀ ।
 ਤੂੰ ਸਮਝ ਦੇਖ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ।
 ਇਉਂ ਬਿਸਨ ਕਹੈ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਮੀਤਾ ।
 ਤੁਮ ਇਹਾਂ ਬੈਠ ਭਜਹੁ ਹਰਿ ਨੀਤਾ । ੧ ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ : ਸਲੋਕ—

ਕਹੈ ਤਪਾ ਸੁਣਿ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੁਸਕਲ ਕਰੈ ਅਸਾਨੁ ।
 ਹਮ ਈਹਾਂ ਠਹਰਤ ਨਹੀ ਬਿਨ ਦਰਸਨ ਭਗਵਾਨ । ੧ ।
 ਹਮ ਚਾਕਰ ਬਿਨ ਮੋਲੜੇ ਤੁਮਰੇ ਨੀਚ ਗੁਲਾਮ ।
 ਓ ਹਰਿ ਦਰਿ ਪਰ ਠਾਢੇ ਰਟਹਿ ਨਿਸ ਦਿਨ ਕਰਹਿ ਸਲਾਮੁ । ੨ ।
 ਇਉਂ ਨਾਨਕ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕਰਿ ਠਾਢੇ ਬਿਸਨ ਦੁਆਰੁ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਗਿਆ ਦੀਜੈ ਪਹੁਚੇ ਹਰਿ ਦਰਬਾਰ । ੩ ।†

†...†ਉਹੀ ।

†ਠਾਕੁਰ ਵਾਚ : ਸਲੋਕ—

ਤਬ ਠਾਕੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਇ ਕੀਨੋ ਤਪਾ ਨਿਹਾਲੁ ।
ਫੇਰ ਕਹਿਓ ਚਲਿ ਉਪਰੈ ਹਰਿ ਕਾ ਪੰਥ ਸਮਾਲੁ ।
ਜਹ ਆਪ ਅਗੋਚਰ ਸੁਨਿ ਮਹਿ ਬੈਠੇ ਤਖਤ ਖੁਦਾਇ ।
ਤਾਂ ਘੁਰੇ ਨਗਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਧਜਾ ਪਉਣ ਫਰਾਹਿ ।੫।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ : ਸਲੋਕ—

ਇਉ ਨਾਨਕ ਕਉ ਜਬ ਬਰ ਦੀਆ ਆਪ ਬਿਸਨ ਗੋਪਾਲੁ ।
ਤਾਂ ਅਗਮ ਨੈਨ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਤੂਟੇ ਸਭ ਜੰਜਾਲ । ੬ ।
ਤਹਾਂ ਨਾਨਕ ਬਿਸਨ ਹਜ਼ੂਰ ਤੇ ਉਪਰਿ ਚੜੇ ਹਜ਼ੂਰ ।
ਜਹਾਂ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਕਾਰ ਮਹਿ ਝਲਕਤ ਨੂਰ ਮਲ ਨੂਰ । ੭ ।
ਬੈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਅਖੰਡ ਪਰ ਆਪ ਚੜੇ ਅਸਥਾਨ ।
ਤੇਹਾਂ ਬਾਲੋ ਕਉ ਛੋਡਿ ਕਰਿ ਆਪ ਚੜੇ ਅਸਮਾਨ । ੮ ।
ਸਾਮੀ ਹੋਰ ਚਲੀ ਬਿਸਨ ਲੋਕ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ ।
ਬੋਲਹੁ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ।

ਆਗੇ ਸਾਖੀ ਪ੍ਰਾਨ ਅਕਾਰ ਚੜਨੇ ਕੀ ਚਲੀ ਜਹਾਂ ਦੁਰਗਾ ਭਵਾਨੀ ਸਕਤ
ਰੂਪੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ।

ਸਲੋਕ

ਬੈਕੁੰਠ ਛੋਡਿ ਉਪਰਿ ਚਲੇ ਹਰਿ ਕੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ।
ਤਬ ਨਾਨਕ ਪਵਨ ਰੂਪ ਹੋਇ ਚੜੇ ਸੁੰਨਿ ਕੇ ਧਾਇ । ੧ ।

ਪਉੜੀ

ਜਬ ਤਪਾ ਭਏ ਪਉਣ ਅਸਵਾਰੀ ।
ਪ੍ਰਾਣ ਅਕਾਰ ਕਉ ਲਈ ਉਡਾਰੀ ।
ਤਹਾਂ ਆਗੇ ਜਲ ਬਿੰਬ ਕਾ ਡੇਰਾ ।
ਜਹਾਂ ਉਣੇ ਤਰੰਗੀ ਘੁਮ ਘੇਰਾ ।
ਉਹੀ ਜਲ ਬਿੰਬ ਕੁਦਰਤ ਕਾ ਖੇਲ ।
ਤਾ ਕੋ ਕੋਇ ਨ ਸਾਕਤ ਝੇਲ ।
ਤਹਾਂ ਆਗੇ ਜਲਾ ਬਿੰਬ ਸਿਉ ਉਤਰੇ ਪਾਰ ।
ਸਿਮਰ ਸਿਮਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤਾਰ ।
ਤਹਾਂ ਆਗੇ ਕੁਦਰਤਿ ਅਗਨ ਪਸਾਰੀ ।
ਤਾਕੀ ਝਲਕ ਨ ਜਾਇ ਸੰਭਾਰੀ ।

†...† ਉਹੀ ।

- †ਓਹੁ ਪ੍ਰਬਲ ਜੋਤਿ ਅਗਨ ਕਾ ਖੇਲ ।
 ਜਾ ਕਉ ਤਰਨਾ ਕਠਿਣ ਦੁਹੇਲ ।
 ਦਇਆ ਕਰੀ ਜਬ ਹਰਿ ਕਰਤਾਰ ।
 ਤਬ ਅਗਨਿ ਬਿੰਬ ਸਿਉ ਨਿਕਸੈ ਪਾਰ ।੧।
- ਸਲੋਕ : ਅਗਨ ਬਿੰਬ ਸਿਉ ਨਿਕਸ ਕਰ ਜਪਿਓ ਹਰਿ ਨਿਰਬਾਣੁ ।
 ਫਿਰਿ ਨਾਨਕ ਉਪਰਿ ਚਲੈ ਲਾਗਾ ਸੁੰਨ ਧਿਆਨ ।੨।
- ਪਉੜੀ : ਉਪਰਿ ਕੋ ਜਬ ਕੀਆ ਪਇਆਨਾ ।
 ਤਹਾਂ ਪਉਣ ਬਿੰਬ ਮੁਸਕਲ ਦ੍ਰਿਸਟਾਨਾ ।
 ਬਿਖੜੀ ਠਉਰ ਨ ਪਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ।
 ਜਹਾਂ ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਕਾ ਖੇਲ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਤਹਾਂ ਕੁਦਰਤ ਰੂਪੀ ਪਉਣ ਬਨਾਇਆ ।
 ਚਹੂੰ ਓਹੁ ਤਿਨ ਘੇਰਾ ਪਾਇਆ ।
 ਜੇ ਆਵੈ ਤਿਸ ਲਏ ਪਛਾੜੇ ।
 ਬਹੁਰਨਿ ਨਿਕਸੀ ਦੂਜੀ ਬਾਰੇ ।
 ਓਹੁ ਪਵਨ ਬਿੰਬ ਗਹਿਰਾ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ।
 ਤਾ ਕੋ ਕੋਇ ਨ ਲੰਘਸਿ ਪਾਰੀ ।
 ਤਬ ਸਿਮਰਉ ਮਨ ਮਹਿ ਕਰਤਾਰ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮੂਹੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ।
 ਤਬ ਸਹਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਪਾ ਧਾਰੀ ।
 ਤਿਸ ਪਉਣ ਬਿੰਬ ਤੇ ਕੀਨੇ ਪਾਰੀ ।
 ਫਿਰ ਆਗੇ ਬਾਟ ਸੁਹੇਲੀ ਪਾਈ ।
 ਤਹ ਹਰਿ ਚਰਨਨ ਮਹਿ ਸੁਰਤਿ ਲਗਾਈ ।
 ਜਬ ਤੀਨ ਬਿੰਬ ਸਿਉ ਭਇਆ ਨਿਰਾਲਾ ।
 ਜਬ ਕਾਟੇ ਸਗਲੇ ਜੰਜਾਲਾ ।੩।
- ਸਲੋਕ : ਤੀਨ ਬਿੰਬ ਸਿਉ ਪਾਰਿ ਹੁਇ ਮਨ ਮਹਿ ਕੀਏ ਆਨੰਦੁ ।
 ਤਹਾਂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਨ ਆਕਾਰ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ।੪।
- ਪਉੜੀ : ਜਬ ਪਹੁਚੇ ਦੁਰਗਾ ਦਰਬਾਰੇ ।
 ਤਹਾਂ ਨਾਨਕ ਦੋਖਿਆ ਖੇਲ ਅਪਾਰੇ ।†

†...† ਉਹੀ

†ਅਸੰਖ ਚੇਰੀ ਆਦਰ ਪਰਗਾਜੇ ।
ਤਹਾਂ ਅਨਹਦ ਤਾਲ ਬਜੇਤ੍ਰ ਬਾਜੇ ।

ਐਸਾ ਉਨਕਾ ਰੂਪ ਸੁਧਾਰਾ ।
ਲਖ ਸਸ ਜਿਹ ਦੀਸੈ ਉਜਿਆਰਾ ।

ਤਬ ਇਕ ਚੇਰੀ ਹਮ ਨਿਕਟੇ ਆਈ ।
ਤਿਨ ਅਪਨੀ ਇਕ ਝਮਕ ਦਿਖਾਈ ।੩।

ਸਲੋਕ :

ਚੇਰੀ ਵਾਚ :
ਤਿਨ ਝਮਕ ਦਿਖਾਈ ਪਲਕ ਭਰ ਕੀਨੋ ਆਨ ਜੁਹਾਰੁ ।
ਬਹੁਤਿ ਰਹਿਓ ਤੂੰ ਕਉਣ ਰੇ ਕਿਉ ਨਾਢੇ ਦਰਬਾਰੁ ।੧।

ਪਉੜੀ :

ਉਨ ਆਇ ਕਹਿਓ ਹਮ ਕਉ ਪੁਨਾਮਾ ।
ਕਿਉ ਆਏ ਤੁਮ ਹਮਰੇ ਧਾਮਾ ।

ਤਹਾਂ ਬਿਖੜੀ ਧਾਰ ਬਨਾਈ ।
ਜਹਾਂ ਪੰਛੀ ਕਾ ਪਗ ਨਾ ਠਹਿਰਾਈ ।

ਇਹ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸੁੰਨਿ ਅਸਥਾਨਾ ।
ਜਹਾਂ ਦੁਰਗਾ ਬੈਠੀ ਲਾਇ ਧਿਆਨਾ ।

ਉਹ ਜਗ ਧਾਰਨੀ ਆਇ ਕੁਮਾਰੀ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਖੜੀ ਰਟਤ ਬਨਵਾਰੀ ।

ਸੇ ਹਰਿ ਦਰ ਕੀ ਦਰਵਾਨ ਕਹਾਵੈ ।
ਤਹਾਂ ਆਗੇ ਕੋਈ ਜਾਣ ਨ ਪਾਵੈ ।

ਸਚੁ ਕਹੈ ਤੁਮ ਕਉਣ ਅਤੀਤੈ ।
ਕਿਸ ਪਰਨਿਜ ਧਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤੈ ।

ਕਹੈ ਚੇਰੀ ਏਹੁ ਤਤ ਬਿਚਾਰਾ ।
ਕਉਣ ਤੁਮੇ ਕਿਆ ਨਾਉ ਤੁਮਾਰਾ ।੪।

ਫੇਰ ਚੇਰੀ ਵਾਚੁ : ਸਲੋਕ :

ਹਰਿ ਸਕਤਿ ਭਵਾਨੀ ਆਇ ਹੈ ਜਗ ਕੀ ਤਾਰਨਹਾਰੁ ।
ਵਹੁ ਹਰਿ ਕੀ ਦਰਵਾਨ ਹੈ ਸਭ ਨਾਢੇ ਉਰਵਾਰ ।੧।

ਜਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮੁ ਮਹੇਸ਼ ਮੁਨ ਜਨਾਸੁਰ ਨਰ ਕ੍ਰਿਸਨਿ ਮੁਹਾਰੁ ।
ਤਹਾਂ ਕੋ ਪਹੁਚ ਨਾ ਸਾਕਈ ਬਿਨ ਆਗਿਆ ਕਰਿਤਾਰੁ ।੨।†

†...।ਉਹੀ ।

ਚੋਰੀ ਦੂਸਰੀ ਵਾਚ : ਸਲੋਕ :

ਫਿਰ ਬੋਲੀ ਚੋਰੀ ਦੂਸਰੀ ਸੁਣ ਰੇ ਭਗਤਿ ਅਤੀਤੁ ।
ਕਿਉ ਆਏ ਇਸ ਠਉਰਿ ਮਹਿ ਕਿਆ ਤੁਮਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ।੧।
ਬਹੁਤਿ ਕਹਿਓ ਤੂੰ ਕਉਨ ਰੇ ਕਉਣ ਤੁਮਾਰਾ ਨਾਉ ।
ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਕਉ ਖੋਜਤਾ ਕਿਉ ਪਹੁਚੇ ਹਰਿ ਧਾਮੁ ।

ਚੋਰੀਵਾਚ :

ਪਉੜੀ—
ਫਿਰਿ ਬੋਲੀ ਚੋਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨੀ ।
ਕਹੁ ਅਤੀਤ ਹਰਿ ਕਥਾ ਪੁਰਾਨੀ ।
ਤੂੰ ਹੈ ਕਉਨ ਕਹਾਂ ਕਉ ਪਾਇਆ ।
ਕਉਣ ਤੁਝੇ ਈਹਾਂ ਲੈ ਆਇਆ ।
ਕਿਸ ਨਿਮਤਿ ਈਹਾਂ ਤੁਮ ਆਏ ।
ਸੋ ਹਮ ਕੋ ਸਭ ਦੇਹੁ ਬਤਾਏ ।
ਕਦੇ ਆਗੇ ਭੀ ਦੋਖਿਆ ਕਰਤਾਰਾ ।
ਕਿ ਅਬ ਹੀ ਅਟਕਿਆ ਚੀਤ ਤੁਮਾਰਾ ।
ਕਹੋ ਚੋਰੀ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ।
ਤੂੰ ਦੇਹ ਅਤੀਤ ਹਮਰਾ ਬੀਚਾਰੇ ।੫।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ :

ਸਲੋਕ —
ਤਬ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਸੁਨਿ ਚੋਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨੁ ।
ਹਮ ਚਾਕਰ ਆਦਿ ਕਦੀਮ ਕੇ ਹਰਿ ਹਮਰੇ ਸੁਲਤਾਨੁ ।੧।
ਹਮ ਸਤਿਜੁਗ ਤੁਝੇ ਦੁਆਪਰੇ ਕਲਜੁਗ ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਦਿ ।
ਇਉ ਹਰਿ ਦਰ ਕੇ ਹਰਿ ਕੂਕਰੇ ਭਜਨ ਕਰੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ।੨।

ਪਉੜੀ :

ਤਬ ਨਾਨਕ ਬੋਲੇ ਸੁਨਿ ਧਿਆਨੀ ।
ਹਮ ਚਾਕਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਨਿਰਬਾਣੀ ।
ਛੋੜਿ ਜਗਤ ਹਮ ਭਏ ਅਤੀਤਾ ।
ਹਰਿ ਸਿਉ ਬਾਂਧੀ ਨਿਜ ਪ੍ਰਤੀਤਾ ।
ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕਾਰਨ ਈਹਾਂ ਹਮ ਆਏ ।
ਓਹੀ ਆਪ ਹਮ ਕੋ ਲੈ ਆਏ ।
ਨਾਉ ਹਮਾਰਾ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ।
ਖਬਰ ਕਰਉ ਉਸ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ।†

†...†ਉਹੀ ।

ਹਮ ਜਾਚਕ ਕਉ ਨਦਰ ਆਏ ।
 ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕੀ ਭੀਖਿਆ ਪਾਏ ।
 ਹੋ ਚੇਰੀ ਤੂੰ ਸੁਘੜ ਸਿਆਨੀ ।
 ਤੀਨ ਲੋਕ ਤੁਮ ਪਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ।
 ਸਭ ਘਟਿ ਮਹਿ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ।
 ਅਲਖ ਰੂਪ ਹੋਇ ਚੜੀ ਅਕਾਸਾ ।
 ਤੂੰ ਜਗ ਮਾਤਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੀ ।
 ਸਗਲ ਖੰਡ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ।
 ਇਉਂ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰ ।
 ਸੁਨਿ ਚੇਰੀ ਇਹੁ ਸਾਚੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥੬॥

ਸਲੋਕ :

ਖਬਰ ਕਰੋ ਹਰਿ ਸਕਤਿ ਪਹਿ ਹਮਰਾ ਕਰੋ ਪ੍ਰਨਾਮੁ ।
 ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਗਰੀਬ ਹੈ ਠਾਢਾ ਕਰੋ ਸਲਾਮੁ ॥੧॥
 ਤਬ ਚੇਰੀ ਹੋਇ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਬਹੁਤ ਭਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ।
 ਦਰਸਨ ਦੀਨੋ ਮਿਹਰਿ ਕਰਿ ਨਾਨਕ ਕੀਓ ਨਿਹਾਲੁ ॥੧॥

ਪਉੜੀ :

ਫਿਰਿ ਚੇਰੀ ਬੋਲੀ ਧਰ ਸਿੰਗਾਰਾ ।
 ਤੁਮ ਨਿਰਖੋ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਹਮਾਰਾ ।
 ਹਮ ਚੇਰੀ ਤੁਮਰੀ ਬਿਨ ਮੋਲੰ ।
 ਹਮ ਸਿਉ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਕਰੋ ਕਿਲੋਲੰ ।
 ਆਗੇ ਕਹਾਂ ਜਾਵੋਗੇ ਪਿਆਰੇ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਖੇਲਹੁ ਸੰਗ ਹਮਾਰੇ ।
 ਤੀਨ ਲੋਕ ਪਰ ਹੁਕਮ ਹਮਾਰਾ ।
 ਸਭ ਹਮ ਕੋ ਕਰਿਹੈ ਜੋਕਾਰਾ ।
 ਹਮ ਚੇਰੀ ਦੁਰਗਾ ਭਵਾਨੀ ।
 ਹਮ ਰਾਖੇਲ ਅਨੂਪ ਅਧਾਰੀ
 ਤੁਮ ਇਹਾਂ ਬੈਠਿ ਕਤਹੁ ਅਨੰਦੁ ।
 ਅਬ ਛੋਡੋ ਸੁਨਿ ਸਮਾਧੀ ਧੰਧੁ ।
 ਆਗੇ ਬਿਖਮ ਪੰਥ ਹੈ ਭਾਰੀ ।
 ਤਹ ਪਹੁਚਨ ਕੀ ਨਹੀ ਸਕਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥

†...† ਉਹੀ

†ਕਿਉ ਕਹੇ ਚੇਰੀ ਸੁਣਿ ਅਤੀਤੈ ।
ਹਮ ਸਿਉ ਬਾਧੋ ਅਪਨਾ ਚੀਤੈ । ੭।

ਸਲੋਕ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਫਿਰਿ ਬੋਲੈ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਸੁਣਿ ਚੇਰੀ ਅਰਦਾਸ ।
ਹਮ ਨਹੀ ਈਹਾਂ ਅਟਕਤੇ ਧੁਰ ਪਹੁਚਨ ਕੀ ਆਸੁ । ੧ ।

ਪਉੜੀ :

ਅਬ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਕਾਮ ਹਮਾਰਾ ।
ਹਮ ਸੇਵਕ ਠਾਕੁਰ ਦਰਬਾਰਾ ।
ਹਮ ਆਦਿ ਕਦੀਮੀ ਹਰਿ ਕੇ ਚੇਰੇ ।
ਹਮਰੇ ਠਾਕੁਰ ਵਡੇ ਵਡੇਰੇ ।
ਹਰਿ ਸਮਾਨ ਦੂਸਰ ਨਹੀ ਕੋਈ ।
ਵਹੁ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਏਕੈ ਸੋਈ ।
ਜਹਾ ਹਰਿ ਸਿੰਘਾਸਨ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰਾ ।
ਤਹਾ ਨਾ ਕੋਈ ਪਹੁਚਨਹਾਰਾ ।
ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਸਭ ਤੇ ਉਚਾ ।
ਬਾਜਤ ਹੈ ਤਹਾ ਅਨਹਦ ਰੂਹੀ ।
ਤਿਸ ਹਰਿ ਦਰ ਕਾ ਭੇਤ ਨਿਰਾਲਾ ।
ਜਹਾਂ ਕੋਟਿ ਭਾਨੁ ਜਿਉ ਚਮਕੇ ਝਾਲਾ ।
ਹਰਿ ਦਰਿ ਪਰਿ ਲਖ ਸਕਤਿ ਬਿਰਾਜੇ ।
ਜਹਾਂ ਰੁਨ ਝੁਨਿ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਵਾਜੇ ।
ਐਸੀ ਬਿਧ ਕਾ ਹਰਿ ਦਰਬਾਰਾ ।
ਤਾ ਕੋ ਕੋਇ ਨ ਪਹੁਚਨਹਾਰਾ ।
ਜਹਾਂ ਲਖ ਖੂਹਮ ਲਖ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੈ ।
ਜਹਾਂ ਲਖ ਮਹੇਸ਼ ਜੋਗ ਸੁਧਾਰਹਿ ।
ਜਹਾਂ ਲਖ ਬਿਸਮ ਧਰਹਿ ਅਵਤਾਰਾ ।
ਤਾ ਕਾ ਕਛੁ ਨਾ ਲਖੈ ਸੁਮਾਰਾ ।
ਜਹਾਂ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਜਨ ਲਖ ਉਪਾਏ ।
ਤਹਾਂ ਹਰਿ ਕਾ ਭੇਦ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਏ ।†

†...† ਉਹੀ ।

ਜੁਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਹਰਿ ਕੀ ਚੇਰੀ ।

ਅਬ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ।

ਤੁਮ ਜਾਇ ਕਹੈ ਹਰਿ ਸਕਤ ਮੁਰਾਰੀ ।

ਤੁਮਰੇ ਦਰ ਏਕ ਖੜਾ ਭਿਖਾਰੀ । ੮ ।

ਸਲੋਕ :

ਤੁਮ ਹਰਿ ਦੇਵੀ ਪਹਿ ਜਾਇ ਕਰਿ ਹਮਰੀ ਕਰੈ ਪ੍ਰਕਾਰੁ ।

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਗੁਲਾਮ ਹਰਿ ਮਾਗਤ ਭੀਖ ਅਪਾਰੁ ।

ਸਲੋਕ : ਚੇਰੀ ਵਾਚ—

ਜਬ ਚੇਰੀ ਅੰਤਰਿ ਗਈ ਕੀਨੇ ਜਾਇ ਸਲਾਮੁ ।

ਹੈ ਦੁਰਗਾ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਤੁਮ ਕੇ ਕਹਤੁ ਪ੍ਰਨਾਮੁ । ੧ ।

ਪਉੜੀ :

ਵਹੁ ਚੇਰੀ ਅੰਤਰਿ ਜਾਇ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ।

ਹੈ ਮਾਤਾ ਸੁਣਿ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ।

ਨਾਨਕ ਠਾਢਾ ਤੁਮ ਦਰਬਾਰੇ ।

ਵਹੁ ਖੜਾ ਰਟਤ ਹੈ ਹਰਿ ਕਰਤਾਰੇ ।

ਕਿਛੁ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕੀ ਮਾਗਤਿ ਭਿਛਿਆ ।

ਤੁਮ ਕਰੋ ਸੰਪੂਰਨ ਉਨ ਕੀ ਇਛਿਆ ।

ਉਸ ਕੇ ਉਹ ਬਹੁ ਰੰਗ ਦਿਖਾਏ ।

ਉਹੁ ਅਸਥਿਰ ਜੋਗੀ ਮਨ ਨਾ ਡੁਲਾਏ ।

ਤਹਾ ਅਚਰਜ ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਏ ।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਹਮਰਾ ਮਨ ਬਿਗਸਾਏ ।

ਹੈ ਮਾਤਾ ਉਹੁ ਅਜਬ ਅਤੀਤ ।

ਜਿਨ ਹਰਿ ਚਰਨਨ ਸਿਉ ਬਾਧੇ ਚੀਤ ।

ਪਹਿਲੇ ਏਕ ਕਬੀਰਾ ਦੇਖਿਆ ।

ਅਬ ਦੂਸਰ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਪਰੇਖਿਆ ।

ਕਬੀਰੇ ਜੈਸੇ ਦੀਸਹਿ ਚੋਲਾ ।

ਇਸ ਕਾ ਹੈ ਕਛੁ ਅਚਰਜ ਖੋਲਾ ।

ਯੋ ਕਹੈ ਚੇਰੀ ਸੁਣਿ ਆਇ ਭਵਾਨੀ ।

ਕਛੁ ਇਸ ਕਉ ਦੀਜੈ ਮਿਹਮਾਨੀ । ੯ ।

†...†ਉਹੀ

†ਸ੍ਰੀ ਭਵਾਨੀ ਵਾਚ : ਸਲੋਕ—

ਤਬ ਦੇਵੀ ਖਿਲ ਖਿਲ ਹਸੀ ਬੋਲੀ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰੁ ।
ਸੁਣਿ ਚੇਰੀ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਹਰਿ ਕਾ ਭਗਤਿ ਅਪਾਰੁ । ੧ ।

ਪਉੜੀ :

ਯਹ ਬਾਤ ਜਬ ਸੁਨੀ ਭਵਾਨੀ ।
ਤਬ ਛੋਡਿ ਸਿੰਘਾਸਨ ਬੰਗ ਸਿਧਾਨੀ ।
ਤਹ ਤਪੈ ਕੇ ਚਰਨ ਪਖਾਰੇ ।
ਵਾਰ ਵਾਰ ਹੋਇ ਗਈ ਬਲਹਾਰੇ ।
ਤਬ ਨਾਨਕ ਕਉ ਅੰਦਰਿ ਲੈ ਗਈ ।
ਤਹ ਹਾਥ ਬਾਥ ਕਰਿ ਠਾਢੀ ਭਈ ।
ਫਿਰਿ ਕਹੇ ਤਪਾ ਤੁਮ ਹਰਿ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ।
ਹਮ ਜੋਸੀ ਕੇਤੀ ਪਨ ਹਾਰੇ ।
ਪ੍ਰਭੁ ਦਰਸਨ ਕੀ ਭਿਖਿਆ ਦੂਰੇ ।
ਬਿਨ ਦੇਖੇ ਸਭ ਮਰੀ ਹੈ ਝੂਰੇ ।
ਦਰਸਨ ਕਉ ਹਮ ਸਭ ਬਿਲਲਾਵੈ ।
ਕੁਛੁ ਅਲਖ ਪੁਰਖੁ ਕਾ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਵੈ ।
ਓਹੁ ਉਚਾ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਦੁਆਰਾ ।
ਜਿਹ ਝਿਲਮਿਲ ਦੀਸੈ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰਾ ।
ਇਉ ਬੋਲੀ ਦੁਰਗਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ।
ਤੁਮ ਦੇਖੇ ਨਾਨਕ ਨਿਰਬਾਣੀ । ੧੦ ।

ਫਿਰਿ ਭਵਾਨੀ ਵਾਚ : ਸਲੋਕ—

ਇਉ ਕਹੈ ਭਵਾਨੀ ਸੁਣਿ ਤਪਾ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਹੈ ਦੂਰਿ ।
ਉਹੁ ਰੂਪ ਰੇਖ ਤੇ ਬਾਹਰਾ ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਿਪੂਰਿ । ੧ ।

ਪਉੜੀ :

ਤਬ ਬੋਲੀ ਦੁਰਗਾ ਸੁਣਿ ਦਰਵੇਸੁ ।
ਬਹੁ ਉਚਾ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਸੁ ।
ਅਬ ਉਹਾ ਕੰਈ ਜਾਣ ਨ ਪਾਵੈ ।
ਸੋ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿਸ ਆਪ ਪਹੁੰਚਾਵੈ ।
ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਭਿਛਿਆ ਕਠਨਿ ਦੁਹੇਲੀ ।
ਉਸ ਕੋ ਕੋਇ ਨ ਸਾਕਤਿ ਝੇਲੀ ।†

†...† ਉਹੀ ।

ਤੁਮ ਸਚੁ ਖੰਡ ਕਾ ਤਜਹੁ ਖਿਆਲਾ ।
 ਹਮ ਸੇ ਬਾਧੇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਮਾਲਾ ।
 ਤੁਮ ਚੜਿ ਸਿੰਘਾਸਨਿ ਬੈਠੇ ਫੂਲੇ ।
 ਹਮ ਚੇਰੀ ਕਉ ਕਰੇ ਕਬੂਲੇ ।
 ਇਹਾ ਬੈਠੇ ਰਾਜ ਕਮਾਵੇ ।
 ਸਭ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹੁਕਮ ਚਲਾਉ ।
 ਇਹ ਪ੍ਰਾਣ ਅਕਾਰ ਈਸਰੀ ਧਾਮੁ ।
 ਦੀਹਾ ਬੈਠਿ ਕਰੇ ਬਿਸਰਾਮੁ ।
 ਆਗੇ ਮਹਾ ਸੁੰਨਿ ਵਰਤਾਰਾ ।
 ਤਾ ਕਾ ਕਛ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ।
 ਤੁਮ ਸੁਨੇ ਤਪਾ ਇਉ ਕਹੈ ਭਵਾਨੀ ।
 ਅਬ ਇਹਾ ਬੈਠਿ ਭਜਹੁ ਸੁਭਾਨੀ ।
 ਨਹੀ ਉਲਟਿ ਬੈਕੁੰਠਿ ਸਿਧਾਰੇ ।
 ਸਗਲ ਸੋਚ ਰਿਦੇ ਤੇ ਟਾਰੇ ।
 ਫਿਰ ਵਹਾ ਬੈਠਿ ਕਰੇ ਧਿਆਨੀ ।
 ਤਬ ਤੁਮ ਪਾਵਹੁ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ।
 ਇਵ ਕਹੈ ਭਵਾਨੀ ਕਥਾ ਆਪਰੇ ।
 ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਤੂੰ ਮਾਨ ਬਿਚਾਰੇ । ੧੧ ।

ਸਲੋਕ : ਫਿਰਿ ਦੁਰਗਾ ਵਾਚ—

ਫਿਰਿ ਦੁਰਗਾ ਬੋਲੀ ਮਿਹਰਿ ਕਰਿ ਬੈਠੇ ਨਾਨਕ ਪੀਰੁ ।
 ਏਹੁ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕੁਦਰਤੀ ਝਲਕੇ ਜੋਤਿ ਗਹੀਰ । ੧ ।

ਪਉੜੀ :

ਫਿਰਿ ਬੋਲੀ ਦੁਰਗਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੇ ।
 ਤੁਮ ਹੋ ਸਾਰੇ ਭਗਤਿ ਹਮਾਰੇ ।
 ਹਮ ਕੇ ਛਾਡ ਕਹਾ ਤੁਮ ਜਾਹੁ ।
 ਸੇ ਅਪਨਾ ਸਭੇ ਭੇਦ ਬਤਾਉ ।
 ਅਗੇ ਅਤਿ ਉਚਾ ਦਰਬਾਰਾ ।
 ਤਹਾ ਨਾ ਕੋਈ ਪਹੁਚਨ ਹਾਰਾ ।
 ਓਹੁ ਕੋਟਿ ਜੇਜਨ ਉਚਾ ਅਸਥਾਨਾ ।
 ਜਹਾ ਸਿੰਘਾਸਣੁ ਹਰਿ ਸੁਲਤਾਨਾ ।†

†...ਇਹੀ ।

†ਤਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਦਹੇ ਅਵਗਾਹੀ ।
 ਮੁਨਿ ਜਨਿ ਸਿਵ ਨਹੀ ਪਾਵਤ ਰਾਹੀ ।
 ਕਉਣ ਸਕਤਿ ਕਿਆ ਸਕਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ।
 ਜੋ ਪਹੁੰਚੇਗੇ ਧੁਰ ਦਰਬਾਰੀ ।
 ਕਹੈ ਦੁਰਗਾ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਜੋਗੀ ।
 ਹਰਿ ਆਪ ਅਕੇਲਾ ਸਭ ਰਸ ਭੋਗੀ । ੧੨ ।

ਸਲੋਕ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਪਉੜੀ :

ਤਬ ਨਾਨਕ ਬੋਲੇ ਧਿਆਨ ਧਰ ਸੁਣਿ ਦੇਵੀ ਕਰਿਤਾਰੁ ।
 ਅਬ ਬਿਨ ਦੇਖੇ ਦਰਬਾਰ ਕੇ ਹਟੇ ਨ ਦੂਜੀ ਬਾਰੁ । ੧ ।
 ਸੁਣਿ ਦੇਵੀ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਪਿਆਰੀ ।
 ਹਮ ਦੇਖਿਆ ਤੇਰਾ ਖੇਲ ਅਪਾਰੀ ।
 ਜਬ ਧਰਤੀ ਛੋਡਿ ਚੜੇ ਅਸਮਾਨੇ ।
 ਤਬ ਪਹੁੰਚੇ ਹਮ ਤੁਮਰੇ ਧਾਮੇ ।
 ਅਬ ਹਟਨੇ ਕੀ ਜੁਗਤ ਨ ਕਾਈ ।
 ਇਉਂ ਸਤਿਗੁਰ ਹਮ ਕਉ ਅਗਮ ਜਣਾਈ ।
 ਕਿਸੀ ਭਾਤ ਹਮ ਹਟਤੇ ਨਾਹੀ ।
 ਹਰਿ ਦੇਖੇ ਬਿਨ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਾਹੀ ।
 ਹਰਿ ਚਰਨਨ ਮਹਿ ਸੁਰਤਿ ਹਮਾਰੀ ।
 ਜਿਉਂ ਮਛਲੀ ਤਰਫਤਿ ਬਿਨ ਪਾਨੀ ।
 ਹਮ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀ ਸੁਧ ਬਿਸਰਾਈ ।
 ਤਹ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਬਿਨ ਰਹਿਓ ਨ ਜਾਈ ।
 ਅਬ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ਹਮਰਾ ਨਹੀ ਚਾਰਾ ।
 ਹਰਿ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ।
 ਹਮ ਸੇ ਲਾਖ ਕਰੋਤੀ ਜੇਤਾ ।
 ਤਾ ਕਾ ਕਛੂ ਨ ਪਾਵੈ ਅੰਤਾ ।
 ਇਉਂ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ।
 ਤੁਮ ਸੁਣਹੁ ਈਸਰੀ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ । ੧੩ ।

ਸਲੋਕ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਫਿਰਿ ਕਹੈ ਤਪਾ ਸੁਣਿ ਈਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰੁ ।
 ਤੂੰ ਹੈ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨੀ ਜਗ ਰੂਪੀ ਕਰਤਾਰੁ । ੧੪ ।

†...†ਉਹੀ ।

†ਪਉੜੀ :

ਹਰਿ ਸਕਤਿ ਰੂਪ ਅਲਖ ਮੁਰਾਰੀ ।
 ਤੈ ਸਗਲੇ ਕੀਨ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ ਧਿਆਵੈ ।
 ਤੇਰਾ ਖੇਲ ਨ ਕਬਹੂੰ ਪਾਵੈ ।
 ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਜਨ ਲਖ ਹਜਾਰ ।
 ਤੁਮਰਾ ਕੋਈ ਨ ਪਾਵਤ ਪਾਰ ।
 ਤੂੰ ਅਲਖ ਸਰੂਪੀ ਗੁਪਤਿ ਬਿਰਾਜੈ ।
 ਜਹਾ ਲਖ ਬਜੇਤੁ ਕੁਦਰਤੀ ਗਾਜੈ ।
 ਤੈ ਸਗਲ ਜਗਤ ਕੋ ਖੇਲ ਖਿਲਾਇਆ ।
 ਤੁਮਰਾ ਮਰਮ ਨ ਕਿਨਹੂ ਪਾਇਆ ।
 ਤੂੰ ਅਛਲ ਅਛੇਦ ਅਭੇਦ ਨਿਰਾਲੀ ।
 ਸਭ ਜਗ ਦੀ ਕਰਹੈ ਪ੍ਰਤਪਾਲੀ ।
 ਬੁਨ ਚਿਹਨ ਕਿਛੁ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖ ।
 ਕੋਈ ਨ ਲਖੇ ਤੁਮਾਰਾ ਭੇਖ ।
 ਤੂੰ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਕੀ ਪਟਿਰਾਣੀ ।
 ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤ ਕਿਨਹੂ ਨ ਜਾਨੀ ।
 ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਮ ਕਉ ਬਰ ਦੀਜੈ ।
 ਧੁਰ ਪਹੁਚਨ ਕੀ ਹੁਕਮ ਕਰੀਜੈ ।
 ਬਿਨ ਤੇਰੀ ਆਗਿਆ ਸਕਤਿ ਨ ਕਾਈ ।
 ਹੋਇ ਵਹੁ ਜੋ ਤੁਮ ਫੁਰਮਾਈ ।
 ਇਹਾ ਤੁਮ ਬਿਨ ਕਉਣ ਹਮਾਰਾ ।
 ਜੋ ਹਮਰਾ ਕਰਹਿ ਨਿਰਵਾਰਾ ।
 ਸੁਣਿ ਦੇਵੀ ਨਾਮਕ ਅਰਦਾਸੈ ।
 ਸਭ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਕਰੇ ਖਲਾਸੈ । ੧੪।

ਸਲੋਕ : ਦੁਰਗਾਵਾਚੁ —

ਤਬ ਬੋਲੀ ਦੁਰਗਾ ਕਰਿ ਦਇਆ,
 ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਚਿਤ ਲਾਇ ।
 ਤਹ ਸਚ ਖੰਡ ਮਹਿ ਗਵਨ ਕਰਿ,
 ਅਨਹਦ ਤੂਰ ਬਜਾਇ । ੧।†

...†ਉਹੀ ।

ਪਉੜੀ :

ਹਰਿ ਦੇਵੀ ਜਬ ਭਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ।
 ਤਹ ਬੰਧਨ ਕਾਇ ਕੀਆ ਨਿਹਾਲਾ ।
 ਫਿਰ ਸਕਤਿ ਕਹੈ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਦੇਵਾ ।
 ਤੈ ਪਾਵੈ ਹਰਿ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ।
 ਤੁਝ ਮਹਿ ਮੈਲ ਰਹੀ ਨ ਕਾਈ ।
 ਤੈ ਮਨਿ ਕੋ ਜੀਤ ਸਮਾਧ ਲਗਾਈ ।
 ਤਬ ਤੁਮ ਉਪਰਿ ਦਯਾ ਕਰਤਾਰੇ ।
 ਪਹੁਚੈ ਧੁਰ ਹਰਿ ਕੇ ਦਰਬਾਰੇ ।
 ਇਸ ਬਿਧ ਹਰਿ ਕਾ ਭੇਦ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਤਬ ਨਾਨਕ ਕਉ ਅਲਖ ਲਖਾਇਆ ।
 ਇਉਂ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੁਰਗਾ ਬਰ ਦੀਨਾ ।
 ਤਹਿ ਖੁਲੇ ਕਪਾਟ ਮੁਕਤਿ ਹਰਿ ਲੀਨਾ ।
 ਫੇਇ ਹੋਇ ਦਇਆਲ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ ।
 ਕਰਿ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹਰਿ ਜੋਤ ਲਖਾਈ ।
 ਤਹ ਜਾਇ ਤਪਾ ਚਰਨਨ ਲਪਟਾਨਾ ।
 ਤਬ ਹਰਿ ਦੇਵੀ ਕੰਠ ਲਗਾਨਾ ।
 ਕਹਿਓ ਧੰਨ ਤਪਾ ਧੰਨ ਸਕਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ।
 ਤੂੰ ਦੇਖੋ ਸਾਚੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਅਬ ਜਾਹੁ ਸੁੰਨਿ ਮਹਿ ਕਰਉ ਪ੍ਰਵੇਸੈ ।
 ਧੁਰ ਪਹੁਚੈ ਤੁਮ ਹਰਿ ਕੇ ਦੇਸੈ ।
 ਜਹਾਂ ਬੈਠੇ ਤਖਤ ਨਿਰੰਜਨ ਰਾਈ ।
 ਵਡ ਦਾਤੇ ਕਿਛ ਤਿਲ ਨ ਤਮਾਈ ।
 ਹਰਿ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ।
 ਵਹੁ ਜਗ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਪਾਲਨਹਾਰਾ ।
 ਇਵ ਕਹੈ ਦੁਰਗਾ ਹਰਿ ਕੇ ਬਿਉਹਾਰੇ ।
 ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਏਹ ਤਤ ਬੀਚਾਰੇ ।੧੫।

ਸਲੋਕ— ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ :

ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਈਸਰੀ ਤੂੰ ਅਬਨਾਸੀ ਰੂਪ ।
 ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਅਗਮ ਅਡੋਲ ਹੈ ਤੇਰਾ ਖੇਲ ਅਨੂਪ ।੧੬।

†...ਵਿਹੀ

†ਪਉੜੀ

ਸੁਣਿ ਦੁਰਗਾ ਤੂੰ ਆਇ ਭਵਾਨੀ ।
 ਹਰਿ ਦਰ ਕੀ ਕਛੂ ਦੇਹ ਨਿਸਾਨੀ ।
 ਕਉਨ ਕੋਟਿ ਕੇ ਬੁਰਜ ਬਨਾਏ ।
 ਫਿਰ ਤਾਮੇ ਫੇਰ ਕੰਗੂਰੇ ਲਾਏ ।
 ਕਉਣ ਰੰਗ ਕਾ ਮਹਲ ਸਵਾਰਾ ।
 ਕਉਣ ਸਿੰਘਾਸਨ ਤਾ ਮਹਿ ਧਾਰਾ ।
 ਤਹਾ ਕਉਣ ਰੰਗ ਕਿਆ ਹੈ ਤਿਸ ਨਾਮੇ ।
 ਓਹ ਕਉਣ ਨਉਰ ਕਉਣ ਹਰਿ ਸਾਮੇ ।
 ਜਹ ਕਉਣ ਬਜੰਤੂ ਬਾਜਹਿ ਰਬਾਬੰ ।
 ਤਹ ਕਉਣ ਸੂਰ ਕਉਣ ਮਹਤਾਬੰ ।
 ਓਹੁ ਕਉਣ ਰੂਪ ਧਾਰ ਜਗ ਕੇ ਸੋਹੈ ।
 ਵਹ ਕਉਣ ਤਖਤ ਜਾਂ ਬੈਠਾ ਸੋਹੈ ।
 ਤਹ ਕਉਣ ਚਰਨ ਕਉਣ ਹਰਿ ਨੈਨਾ ।
 ਕਉਣ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕਉਣ ਧੁਨਿ ਗੈਨਾ ।
 ਹਰਿ ਨਾਕ ਕਉਣ ਹਰਿ ਭਉਹਾ ਲਗਾਯੇ ।
 ਤਿਸ ਰੋਮ ਕਉਣ ਕਿਆ ਨਾ ਸੁਨਾਯੇ ।
 ਹਰਿ ਮੂਰਤਿ ਕਉਣ ਕਉਣ ਹਰਿ ਰੰਗਾ ।
 ਵਹ ਬਸਤ੍ਰ ਕਉਣ ਚਤੇ ਜਿਸ ਅੰਗਾ ।
 ਹਰਿ ਮੁਕਟਿ ਕਉਣ ਕਾਇਆ ਕਿਆ ਭਾਲੰ ।
 ਹਰ ਸਤ ਕਉਣ ਕਉਣ ਗਲ ਮਾਲੰ ।
 ਸਬ ਬਰਨ ਚਿਹਨ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ ।
 ਜਾ ਸਿਉ ਹਮਰਾ ਮਨ ਪਤਿਆਈ ।
 ਜਹ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ ।
 ਫਿਰਿ ਤਿਸ ਆਗੇ ਕਉਣ ਵਜੀਰਾ ।
 ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ।
 ਅਬ ਹਰਿ ਦਰ ਕੀ ਦੀਜੈ ਬੀਚਾਰੀ । ੧੬ ।

ਸਲੋਕ : ਸ੍ਰੀ ਦੁਰਗਾ ਵਾਚ—

ਤਬ ਦੁਰਗਾ ਬੋਲੀ ਹਸੁ ਕਰ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਨਿਰਬਾਣੁ ।
 ਦੇਖ ਨਿਸਾਨੀ ਤਖਤ ਕੀ ਜਹਾ ਬੈਠੈ ਭਗਵਾਨੁ । ੧ ।†

†...†ਉਹੀ

ਪਉੜੀ :

ਜਹਾਂ ਖੈਣੇ ਠਾਕੁਰ ਤਖਤ ਰਚਾਈ ।
 ਕਛੁ ਤਾਕਾ ਭੇਦ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਈ ।
 ਜਹ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸਰ ਠਾਢੇ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਸਿਮਰੇ ਅਲਖ ਅਪਾਰੇ ।
 ਸੁਰ ਨਰ ਸੁਨ ਜਨ ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ।
 ਤਾ ਕਾ ਕਛੁ ਨਾ ਪਾਵਤ ਭੇਵਾ ।
 ਹਰਿ ਦਰਿ ਕੇ ਸਭ ਚੋਕੀਦਾਰਾ ।
 ਸਿਰ ਪਰ ਦੇਖੇ ਹੁਕਮ ਕਰਾਰਾ ।
 ਸਭ ਡਰਤੇ ਡਰਤੇ ਭਗਤ ਕਮਾਵਹਿ ।
 ਤਿਸ ਹਰਿ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਵੈ ।
 ਤਾਂ ਹਮ ਸੀ ਚੇਰੀ ਕੋਟਿ ਅਨੰਤਾ ।
 ਹਰਿ ਦਰ ਪਰ ਖੜੀ ਰਟਹਿ ਭਗਵੰਤਾ ।
 ਤਿਸ ਹਰਿ ਕਾ ਕੋਈ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵੈ ।
 ਓਹੁ ਅਮਰ ਅਜੋਨੀ ਅਕਾਲ ਸਦਾਵੈ ।
 ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਡੋਲ ਅਤੋਲ ਅਬੋਲੈ ।
 ਬੇ ਅਬਾਹ ਬੇ ਅੰਤ ਅਮੋਲੈ ।
 ਹਰਿ ਅਲਖ ਅਛੇਦ ਅਭੇਦ ਸਰੂਪੀ ।
 ਵਹਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਰਤੇ ਅਲਖ ਅਨੂਪੀ ।
 ਤਿਹ ਉਤਪਤਿ ਪਰਲੋ ਨਿਮਖ ਮਝਾਰੈ ।
 ਹਰਿ ਸਬ ਕੇ ਭੀਤਰਿ ਸਭ ਤੇ ਨਿਆਰੈ ।
 ਜਹ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਰਹੈ ਗੁਣ ਗਾਈ ।
 ਤਹਾਂ ਹਰ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਕਿਛੁ ਕੀਮ ਨ ਪਾਈ ।
 ਤਿਸੁ ਸਚਖੰਡ ਦਾ ਭੇਦੁ ਨਿਰਾਲਾ ।
 ਜਿਹ ਉਪਤਿ ਖਪਤਿ ਨਹੀਂ ਜੰਜਾਲਾ ।
 ਦਿਵ ਕਹੈ ਦੇਵੀ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਨਾਥੈ ।
 ਸਭ ਸੁਣਿ ਲੀਜੈ ਹਮਰੀ ਨਿਜ ਗਾਥੈ ॥੧੭॥

ਸਲੋਕੁ-ਫਿਰਿ ਦੁਰਗਾਵਾਚੁ :

ਫਿਰਿ ਦੁਰਗਾ ਬੋਲੀ ਖੁਸੀ ਹੋਇ ਅੰਤਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰੁ ।
 ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੋਟੀ ਕਾ ਅਚਰਜ ਰੂਪ ਅਪਾਰੁ ॥੧॥

↑...ਉਹੀ ।

†ਪਉੜੀ :

ਕਹੈ ਦੇਵੀ ਸੁਨਿ ਨਾਨਕ ਬੀਰੰ ।
 ਹਰਿ ਬੈਠਾ ਤਖਤ ਬਿਨਾ ਵਜੀਰੰ ।
 ਸੁਣਿ ਨਗਰ ਹਰਿ ਤਖਤ ਨਿਵਾਸੀ ।
 ਜਹਾਂ ਲਖ ਸੂਰਜ ਕੀ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ।
 ਤਹਾਂ ਅਜਰਜ ਕਾ ਜਹਾਂ ਕੋਟਿ ਬਨਾਇਆ ।
 ਵਹੁ ਹੀਰੋ ਰਤਨ ਲਾਲ ਜਤਾਇਆ ।
 ਇਸੀ ਭਾਂਤ ਕੇ ਬੁਰਜ ਉਸਾਰ ।
 ਤਹ ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਬਹੁ ਝਲਕਾਰੇ ।
 ਜਹਾ ਸਭ ਕੁੰਗੁਰੇ ਮੀਨਾ ਕਾਰੀ ।
 ਤਹ ਝਿਲਮਿਲ ਦੀਸੈ ਜੋਤਿ ਉਜਾਰੀ ।
 ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਲ ਮੂਰਤਿ ਉਜਿਆਰਾ ।
 ਜਹ ਕੋਟਿ ਭਾਨ ਕੀ ਝਲਕੇ ਝਾਲਾ ।
 ਤਹ ਚੰਦ ਸੂਰਿ ਨਿਰਖੇ ਹਰਿ ਨੈਨਾ ।
 ਲਖੁ ਉਅੰ ਧੁਨਿ ਨਿਕਸੈ ਮੁਖ ਬੈਨਾ ।
 ਵਹ ਖੰਡੇ ਧਾਰੁ ਬਨੀ ਹਰਿ ਬੀਨੀ ।
 ਜਹ ਚਮਕੈ ਬਿਜਲੀ ਕੋਟਿ ਪ੍ਰਬੀਨੀ ।
 ਹਰਿ ਸ੍ਰਵਨ ਕੁੰਡਲ ਝਲਕਾਰੇ ।
 ਤਹ ਲਾਖ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਭਏ ਉਜਿਆਰੇ ।
 ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਜਵਾਹਰਿ ਜਤਾਇਯੋ ।
 ਤਹਾਂ ਭਉਹਾ ਲਿਸਕੈ ਜੋਤਿ ਝਮਭਾਯੋ ।
 ਹਰਿ ਹਸਤ ਕਮਲ ਕਰ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ।
 ਤਹ ਝਲਕੈ ਜੋਤਿ ਗਹੀਰਾ ਸਾਰੀ ।
 ਹਰਿ ਸਬਜ ਰੰਗ ਕਾਇਆ ਪ੍ਰਗਾਸੀ ।
 ਤਹ ਰੰਮ ਰੂਪ ਪੂਰਨ ਨਿਵਾਸੀ ।
 ਗਲ ਮਾਲਾ ਹੀਰੇ ਰਤਨ ਪਰੋਈ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹੇ ਨ ਕੋਈ ।
 ਇਕ ਨਖ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ।
 ਜਹ ਜਗੇ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਬਲ ਅਧਕਾਈ ।
 ਤਹਾਂ ਕੁਦਰਤ ਕਾ ਸਿਰ ਮੁਕਟਿ ਬਿਰਾਜੈ ।
 ਹਰਿ ਬਾਗਾ ਸਬਜ ਅਜਬ ਏ ਛਾਜੈ ।†

†...†ਉਹੀ

ਜਿਹ ਅਨਹਦ ਸੁਣੀਐ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰੇ ।
 ਤਹ ਬਜਹਿ ਬਜੇਤੁ ਓਅੰਕਾਰੇ ।
 ਫਿਰਿ ਕੁਦਰਤਿ ਕਾ ਹਰਿ ਤਖਤ ਰਚਾਇਆ ।
 ਜਹਾਂ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖਿਆ ਨ ਛਾਇਆ ਮਾਇਆ ।
 ਤਹਾਂ ਆਪੇ ਆਪ ਅਕੋਲਾ ਗਾਜੇ ।
 ਤਹਾਂ ਕੁਦਰਤ ਕਾ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਬਿਰਾਜੇ ।
 ਤਹਾਂ ਸੁੰਨਿ ਨਗਰ ਬੇਗਮਪੁਰਿ ਨਾਮੇ ।
 ਓਹੁ ਅਗਮ ਠਉਤਿ ਨਿਹਚਲ ਹਰਿ ਧਾਮੇ ।
 ਤਹ ਅਚਰਜ ਰੂਪੀ ਮਹਲੁ ਬਨਾਇਆ ।
 ਤਾਂ ਮਹਿ ਕੁਦਰਤਿ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਜਹਾ ਲਖ ਬੈਠਾ ਕਾ ਹੋਸੀ ਸੇਕਾਰੀ ।
 ਤਹਾ ਕੁਦਰਤਿ ਕਾ ਹੈ ਖੇਲ ਅਪਾਰੀ ।
 ਜਹਾਂ ਕੁਦਰਤ ਲਖ ਮਹਿਤਾਬ ਸਵਾਰੇ ।
 ਤਹ ਲਖ ਸੂਰਜ ਚਿਲਕੈ ਉਜਿਆਰੇ ।
 ਸਭ ਕੁਦਰਤ ਕੇ ਹਰਿ ਰੰਗ ਬਨਾਏ ।
 ਹਰਿ ਆਪ ਅਗੋਚਰ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਏ ।
 ਹਰਿ ਦਰ ਪਰ ਹੈ ਸਕਤਿ ਵਜੀਰੇ ।
 ਵਹੁ ਆਨਿ ਪਹਰਿ ਸਿਮਰਹਿ ਹਰਿ ਬੀਰੇ ।
 ਇਵ ਕਹੈ ਦੇਵੀ ਸੁੰਨਿ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ।
 ਸੁੰਨਿ ਨਗਰ ਕਾ ਖੇਲ ਅਗਾਧ ॥੧੮॥

ਸਲੋਕ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ :

ਦਿਬ ਦਿਸਟੈ ਖੁਲੇ ਤੇ ਪਾਇਆ ਅਲਖ ਮੁਰਾਰੁ ।
 ਤਬ ਨਾਨਕ ਦੁਰਗਾ ਚਰਨ ਪਰ ਹੂਏ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ॥੧॥

ਪਉੜੀ :

ਸੁਨਿ ਦੇਵੀ ਤੂੰ ਅਲਖ ਭਵਾਨੀ ।
 ਤਮ ਚਰਨਨ ਪਰ ਹਮ ਕੁਰਬਾਨੀ ।
 ਤਮ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਰਿ ਪੰਥੁ ਬਤਾਵਹੁ ।
 ਅਬ ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰ ਕਾ ਭੇਦ ਬਤਾਵਹੁ ।
 ਵਹੁ ਕੇਤਕ ਉਚਾ ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰੇ ।
 ਜਹ ਅਨਹਦ ਨਉਬਤ ਘੁਰੇ ਨਗਾਰੇ ॥੧॥

†ਤਹ ਕਉਣ ਭਾਤ ਕਹਿ ਲੋਕ ਵਸਾਏ ।
ਸੋ ਹਮ ਕੇ ਦੀਜੈ ਸਮਝਾਏ ।
ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਸਕਤਿ ਨਿਧਾਨੀ ।
ਅਬ ਤਿਸ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਕਰਹੁ ਕਹਾਣੀ ॥੧੯॥

ਸਲੋਕ : ਸ੍ਰੀ ਦੁਰਗਾ ਵਾਚ—

ਬਹੁੜੀ ਬੋਲੀ ਈਸਰੀ ਸੁਨਿ ਰੇ ਤਪਾ ਸੁਜਾਨੁ ।
ਆਗੇ ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰ ਹੈ ਬਹੁ ਉਚਾ ਅਸਥਾਨੁ ॥੧॥
ਪਉੜੀ :
ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰ ਉਚਾ ਹੈ ਭਾਈ ।
ਤਾ ਕੀ ਗਣਤੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ ।
ਓਹੁ ਉਚੈ ਉਚਾ ਅਸਥਾਨਾ ।
ਜਹਾ ਘੁਰਤਿ ਨਗਾਰੇ ਤੂਰ ਨਿਸਾਨਾ ।
ਤਹ ਘੰਟਾ ਤਾਲ ਪਖਾਵਜ ਵਾਜਹਿ ।

... ..
ਜਹਾ ਧੁਰਗ ਨਫੀਗੀ ਲਾਖ ਹਜਾਰਾ ।
ਇਉ ਬਜੇ ਬਜੰਤੁ ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰਾ ।
ਜਹਾ ਨਾਦ ਕਵਲ ਸਰੋਦ ਸੁਣਾਵੈ ।
ਤਹ ਲਾਖ ਹੂਰਾ ਮਿਲਿ ਨਿਰਤ ਕਰਾਵਹਿ ।
ਇਉ ਬਜੇ ਨਉਬਤ ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰਾ ।
ਤਹ ਅਚਰਜ ਸੁਨੀਐ ਝੁਨਕਾਰਾ ।
ਜਹਾ ਐਸੀ ਬਿਧ ਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ।
ਤਹਾ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਰੀਝੈ ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਰਬਾਣੀ ।
ਤਿਸ ਸੁੰਨਿ ਸਿਖਰ ਮਹਿ ਨਉਬਤ ਖਾਨਾ ।
ਜਹ ਘੁਰੇ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਨਿਸਾਨਾ ।
ਇਵ ਕਹੈ ਦੁਰਗਾ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਪਿਆਰੇ ।
ਤੁਮ ਜਾਹੁ ਜਹਾ ਹਰਿ ਕਰਤਾਰੇ ॥੨੦॥

ਸਲੋਕ :
ਜਹਾ ਘੁਰੇ ਨਗਾਰੇ ਝਾੜਾ ਤੁਰਹੀ ਤੈ ਕਰਨਾਇ ।
ਤਹਾ ਨਉਬਤ ਬਾਜੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਹਰਿ ਬਿਗਸਾਹੁ ॥੧॥

ਸਲੋਕ : ਫਿਰਿ ਦੁਰਗਾ ਵਾਚ

ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰ ਕੇ ਉਪਰੇ ਮਹਾ ਸੁੰਨਿ ਹੈ ਅਉਰੁ ।
ਕਹੈ ਦੁਰਗਾ ਸੁਣਿ ਤਪਾ ਪਾਵਹੁ ਬਿਖੜੀ ਹੈ ਨਉਰੁ ॥੧॥

†...†ਉਹੀ

ਪਉੜੀ :

ਆਗੇ ਮਹਾਂ ਸੁੰਨਿ ਵਰਤਾਰਾ ।
 ਤਾ ਕਾ ਕਛੂ ਨਾ ਪਾਵੈ ਪਾਰਾ ।
 ਤਿਸ ਮਹਾਂ ਸੁੰਨਿ ਮਹਿ ਘੋਰ ਗੁਬਾਰਾ ।
 ਜਹਾਂ ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਬਿਖਤੀ ਧਾਰਾ ।
 ਤਹਾਂ ਲਖ ਜੋਜਨ ਮੈ ਤਿਮਰ ਅਕਾਰੇ ।
 ਫਿਰਿ ਤਾ ਉਪਰਿ ਹਰਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰੇ ।
 ਤਹਾਂ ਕੋਟਿ ਭਾਨ ਦੀਸੈ ਉਜਆਰਾ ।
 ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਬਲ ਜੋਤਿ ਧਰੀ ਕਰਤਾਰਾ ।
 ਤਹਾਂ ਲਖ ਜੋਜਨ ਜੋਤੀ ਕਾ ਖੇਲ ।
 ਜਹਾਂ ਦੀਵਾ ਬਾਲ ਧਰਾ ਬਿਨ ਤੇਲ ।
 ਹਰਿ ਕੁਦਰਤਿ ਜੋਤਿ ਧਰੀ ਚਿਲਕਾਏ ।
 ਤਾਂ ਪਰਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਬਾਂਧੀ ਜਾਏ ।
 ਓਹੁ ਕੁਦਰਤਿ ਕੀ ਹਰਿ ਜੋਤਿ ਅਕਾਰਾ ।
 ਤਾ ਕਾ ਬਹੁ ਉਚਾ ਬਿਸਥਾਰਾ ।
 ਕਹੈ ਦੁਰਗਾ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸੈ ।
 ਤਾਂ ਸੁੰਨਿ ਨਗਰ ਕਾ ਉਚਿ ਨਿਵਾਸੈ ॥੨੧॥

ਸਲੋਕ :

ਤਿਸ ਮਹਾਂ ਸੁੰਨਿ ਕੇ ਘੋਰ ਮੈ ਪਹੁਚ ਨ ਸਾਕੇ ਕੋਇ ।
 ਇਉ ਕਹੈ ਭਵਾਨੀ ਸੁਣ ਤਪਾ ਕਰਤਾ ਕਰੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥੧॥

ਪਉੜੀ :

ਫਿਰ ਆਗੇ ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ।
 ਜਹਾਂ ਤਖਤ ਰਚਾਇਆ ਹਰਿ ਅਬਿਨਾਸੀ ।
 ਜਹਾਂ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਉਪਾਇ ਖਪਾਏ ।
 ਜਹਾਂ ਲਖ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲੂ ਦਿਖਾਏ ।
 ਖੰਡ ਦੀਪ ਕੋਈ ਲਖ ਹਜਾਰਾ ।
 ਹਰਿ ਬਿਨ ਮਹਿ ਢਾਹਿ ਉਸਾਰਨਹਾਰਾ ।
 ਜਹਾਂ ਸਿਉ ਸੰਕੁ ਲਖ ਧਰੈ ਧਿਆਨਾ ।
 ਇਕ ਤਿਲ ਭਰ ਤਾਕਾ ਮਰਮੂ ਨ ਜਾਣਾ ।
 ਤਹਾਂ ਕੋਟਿ ਬਿਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ।
 ਕਛੂ ਹਰਿ ਕਾ ਭੇਦ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਏ ॥੨॥

ੴ... ਉਹੀ

†ਹਰਿ ਐਸਾ ਅਚਰਜ ਖੇਲ ਬਨਾਇਆ ।
ਤਾ ਕਾ ਪਾਰ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਪਾਇਆ ।
ਇਉਂ ਕਹੈ ਦੇਵੀ ਹਰਿ ਦਰ ਕਾ ਖੇਲੰ ।
ਤੂੰ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਆਪ ਅਕੇਲੰ । ੨੨ ।

ਸਲੋਕ : ਦੁਰਗਾਵਾਚ—

ਤਬ ਦੇਵੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਇ ਦੀਨਾ ਪਦ ਨਿਰਬਾਨੁ ।
ਜਾਹੁ ਤਪਾ ਤੁਮ ਕਉ ਖੁਸੀ ਦੇਖਹੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਫਿਰਿ ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਤੂੰ ਸੁਣਿ ਆਦਿ ਕੁਮਾਰੁ । ੧ ।
ਤੂੰ ਦੇਵੀ ਭੈ ਭੰਜਨੀ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨਹਾਰੁ । ੧ ।
ਹਮ ਤੁਮਰੇ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਰੇ ਤੂੰ ਹਮਤੀ ਸਿਰਤਾਜੁ ।
ਏਹੁ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਗਰੀਬਤਾ ਹੈ ਤੁਮਰਾ ਮੁਹਤਾਜੁ । ੨ ।
ਇਉਂ ਕਰਿ ਬਿਨਤਿ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਚਲੈ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਸ ।
ਹੋ ਦੁਰਗਾ ਜੋਗੁ ਧਾਰਨੀ ਤੁਝ ਕਉ ਲਖ ਪ੍ਰਣਾਮੁ ।

ਤਬ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਸ੍ਰੀ ਭਵਾਨੀ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਕਉ ਨਮਸਕਾਰੁ ਕਰਿ
ਕੈ ਉਪਰਿ ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰ ਮੰਡਲ ਕਉ ਚਲੇ ।

ਸਾਖੀ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ।
ਬੋਲਹੁ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ।
ਸਾਖੀ ਹੋਰ ਚਲੀ ।

ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰ ਕੇ ਮੰਡਲ ਕੀ । ਜਹਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕਾ ਅਨੰਦ ਰੂਪੀ
ਨਉਬਤਿਖਾਨਾ ਆਠੋ ਪਹਰਿ ਅਨੇਕ ਧੁਨਿ ਸਿਉ ਬਾਜਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਬੁਨਕਾਰ ਓਅੰਕਾਰ
ਸਬਦੁ ਕਰਿ ਕਰਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ।

ਸਲੋਕ : ਜਬ ਲੈ ਕਰ ਆਗਿਆ ਸਕਤਿ ਸਿਉ ਚੜੈ ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰ ।
ਤਬ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਈ ਛੂਟੇ ਸਭ ਜੰਜਾਲੁ । ੧ ।

ਪਉੜੀ : ਜਬ ਲੈ ਕਰ ਆਗਿਆ ਉਪਰ ਚਲੇ ।
ਤਬ ਨਾਨਕ ਕੇ ਬੰਧਨ ਖੁਲੇ ।
ਤਹਾ ਸੁਨਿਆਕਾਰ ਕੀਆ ਪਇਆਨਾ ।
ਜਹਾ ਹਰਿ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਨਉਬਤਿ ਖਾਨਾ । †

†...†ਉਹੀ ।

ਤਹਾਂ ਇਕ ਛਿਨਕ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਜਾਈ ।
 ਤਬ ਤਹਿ ਨਾਨਕ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ।
 ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਮੁਸਟਿ ਸਿਉ ਖੋਲ ਨਿਰਾਲਾ ।
 ਜਹਾਂ ਘੁਰੇ ਅਨਾਹਦ ਘੰਟੇ ਤਾਲਾ ।
 ਤਹਾਂ ਕਈ ਲਾਖ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਬਾਜਹਿ ।
 ਜਹਾਂ ਕਈ ਦਮਾਮੇ ਧੁਨਿ ਧਰਿ ਰਾਜੇ ।
 ਅਵਰੁ ਬਹੁਤ ਤੁਰਹੀ ਸੁਨਾਈ ।
 ਤਹ ਬਾਜੈ ਨਫੀਰੀ ਅਰ ਸਰਨਾਈ ।
 ਸਹਾਂ ਕਈ ਲਖ ਹੂਰਾ ਮਿਲ ਗਾਵਹਿ ।
 ਤਹ ਨਿਰਤੁ ਕਰੇ ਕਰਿ ਹਰਿ ਰੀਝਾਵੈ ।
 ਵਹਿ ਇਸ ਬਿਧ ਕਾ ਦੇਖਿਆ ਪਸਾਰਾ ।
 ਕਛੂ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖਿਆ ਨਹੀ ਬਰਣ ਆਕਾਰਾ ।
 ਤਹਾਂ ਅਚਰਜ ਦੇਖ ਭਏ ਗਲਤਾਨਾ ।
 ਜਹ ਸੁਧਿ ਬਿਸਰੀ ਹੂਏ ਮਗਨਾਨਾ ।
 ਇਉ ਮਗਨ ਹੋਇ ਕੇ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ।
 ਤਬ ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰ ਤੇ ਪਾਰ ਸਿਧਾਏ ।

ਸਲੋਕ : ਸੁੰਨਿ ਅਕਾਰ ਤੇ ਪਾਰ ਹੋਇ ਉਪਰ ਧਰੇ ਧਿਆਨ ।
 ਸਹਾਂ ਸੁੰਨਿ ਪਰ ਜਾਇ ਕਰਿ ਦੇਖਿਆ ਅਜਬ ਨਿਸਾਨੁ ।

ਪਉੜੀ : ਤਿਸ ਮਹਾਂ ਸੁੰਨਿ ਮਹਿ ਅਜਬ ਤਮਾਸਾ ।
 ਫਿਰਿਤਾ ਉਪਰ ਹੈ ਤਿਮਰ ਤਮਾਸਾ ।
 ਜਬ ਉਪਰ ਜਾਇ ਤਿਮਰ ਪਰ ਧਸੇ ।
 ਜਬ ਨਾਨਕ ਖਿਲਖਿਲ ਬਹੁ ਹਸੇ ।
 ਜਬ ਦੇਖਿਉ ਓਹੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰਾ ।
 ਤਬ ਯਾਦ ਕੀਓ ਮਨ ਮੈ ਕਰਿਤਾਰਾ ।
 ਹੇ ਸਤਿਗੁਰ ਇਹ ਮੁਸਕੂਲ ਘਾਟੀ ।
 ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੋੜੋ ਭ੍ਰਮ ਟਾਟੀ ।
 ਜਬ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪੇ ਭਏ ਸਹਾਈ ।
 ਤਬ ਸਿਮਰ ਖੋਇ ਕਰਿ ਜੋਤਿ ਲਖਾਈ ।†

†...†ਉਹੀ

†ਫਿਰ ਦੇਖੀ ਉਹ ਜੋਤਿ ਅਯਾਰਾ ।
ਜਹਾਂ ਬਿਖੜੀ ਨਉਰ ਅਗਮ ਕੀ ਧਾਰਾ ।
ਤਿਸ ਕਉ ਦੇਖ ਬਹੁਤ ਡਰ ਪਾਏ ।
ਤਾਂ ਕੀ ਤਰਫ ਨ ਭਾਂਕਿਆ ਜਾਏ ।
ਤਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰੀ ।
ਤਬ ਅਗਨ ਜੋਤਿ ਸੀਤਲਾ ਦ੍ਰਿਸਟਾਨੀ ।
ਜਬ ਮਹਾਂ ਸੁੰਨਿ ਕੇ ਉਪਰਿ ਆਏ ।
ਤਬ ਨਾਨਕ ਅਨਹਦ ਤੂਰ ਬਜਾਏ ।

ਸਲੋਕ :

ਜਬ ਮਹਾਂ ਸੁੰਨਿ ਕੇ ਘੋਰਿ ਸਿਉ ਨਾਨਕ ਉਤਰੈ ਪਾਰਿ ।
ਤਹਾਂ ਆਗੈ ਜੋਤਿ ਨਿਰੋਜਨੀ ਦੀਸੈ ਬਹੁ ਝੁਨਿਕਾਰ ।
ਸਾਖੀ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ।
ਬੋਲਹੁ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ।

ਸਾਖੀ ਹੋਰ ਚਲੀ

ਸਲੋਕ :

ਫਿਰ ਮਹਾਂ ਸੁੰਨਿ ਕੇ ਉਪਰਿ ਹਰਿ ਕੁਦਰਤਿ ਕਾ ਖੇਲੁ ।
ਜਹਾਂ ਲਖ ਮਹਿਭਾਬੀ ਦੀਵੜੇ ਝਲਕਤ ਹੈ ਬਿਨ ਭੇਲੁ ।

ਪਉੜੀ :

ਤਾਂ ਪਰ ਸਚੁ ਖੰਡ ਰਚਾਇਆ ।
ਜਹਾਂ ਅਚਰਜ ਰੂਪੀ ਖੇਲ ਦਿਖਾਇਆ ।
ਤਿਸੁ ਸਚਖੰਡ ਕਉ ਨਾਨਕ ਚਲੇ ।
ਤਬ ਚਤਿ ਅਕਾਸ ਸੁੰਨਿ ਮੈ ਰਲੇ ।
ਪਉਣੁ ਰੂਪੀ ਹੋਇ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਏ ।
ਤਹਾਂ ਹਰਿ ਅਪਾਰ ਬਹੁ ਰੰਗ ਦਿਖਾਏ ।
ਉਪਰਿ ਕੋ ਜਬ ਪਲਕ ਉਘਾੜੀ ।
ਤਹਾਂ ਦੇਖੀ ਝਿਲਮਿਲ ਜੋਤ ਅਪਾਰੀ ।
ਹਰਿ ਕੁਦਰਤਿ ਦੇਖ ਭਏ ਮਸਤਾਨਾ ।
ਜਬ ਸਹਜੇ ਲਾਗਾ ਸੁੰਨਿ ਧਿਆਨਾ ।
ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ਬਾਜੇ ਝੁਨਕਾਰੇ ।
ਲਖ ਘੁਰੇ ਦਮਾਮੇ ਓਅੰਕਾਰੇ ।
ਤਹਾਂ ਹਰਿ ਦਰ ਪਰ ਠਾਢੇ ਕਬੀਰਾ ।
ਜਹਾਂ ਹਰਿ ਭਜੁ ਨਿਰਮਲ ਭਏ ਸਰੀਰਾ ।†

†...† ਉਹੀ ।

†ਵਹੁ ਹਮਰੇ ਬੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ ।
 ਹਮ ਕੋ ਦੋਖ ਬਹੁਤ ਬਿਗਸਾਰੇ ।
 ਫਿਰਿ ਬੇਗ ਧਾਇ ਚਰਨਨ ਲਪਟਾਏ ।
 ਤਬ ਨਾਨਕ ਲੈ ਕੰਠ ਲਗਾਏ ।
 ਕਹਿਯੋ ਧਨ ਕਬੀਰ ਤੁਮ ਹਮਰੇ ਭਾਈ ।
 ਜਿਨਿ ਉਚੀ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਕਮਾਈ ।
 ਤਹਾਂ ਐਸੀ ਬਿਧ ਕਾ ਅਚਰਜ ਕੋਟੈ ।
 ਨਾਨਕ ਤਾਂ ਕੀ ਪਕੜੀ ਓਟੈ ।

ਸਲੋਕ : ਤਬ ਓਟਿ ਪਕੜਿ ਕਰਿ ਢਹਿ ਪਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰੁ ।
 ਇਸ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਗਰੀਬ ਕਉ ਲੀਜੈ ਬੇਗ ਸੁਧਾਰੁ ।

ਪਉੜੀ : ਤਬ ਨਾਨਕ ਧੁਰ ਪਹੁੰਚੇ ਦਰਬਾਰਾ ।
 ਤਹਾਂ ਤਖਤ ਬੈਠ ਸਚਾ ਕਰਤਾਰਾ ।
 ਤਬ ਨਾਨਕ ਪੁਰਿ ਠਾਢੇ ਭਏ ।
 ਸੀਸ ਟੋਕ ਦਰ ਪਰ ਗਿਰੁ ਰਹੈ ।
 ਜਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਨੀ ਹਰਿ ਕਰਤਾਰ ।
 ਦਰਸਨ ਦੀਨਾ ਖੋਲਹ ਕਿਵਾਰ ।
 ਤਬ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਹਜ਼ੂਰ ਬਲਾਏ ।
 ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਚਰਨਨ ਸਿਉ ਲਾਏ ।
 ਇਉਂ ਫੇਰਿ ਤਪੇ ਕਉ ਆਗਿਆ ਹੋਈ ।
 ਈਹਾਂ ਅਵਰ ਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕੋਈ ।
 ਏਕ ਕਬੀਰ ਨਿਜ ਭਗਤ ਹਮਾਰਾ ।
 ਵਹੁ ਆਠਿ ਪਾਹਰਿ ਸੇਵਹਿ ਦਰਬਾਰਾ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਮੈ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਰਹਾ ।

 ਤੁਮ ਨਿਸ ਬਾਸੁ ਹਮ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
 ਤੁਮ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਨੀ ਹਰਿ ਰਾਈ ।
 ਓਅੰ ਸਬਦ ਚਾਕਰ ਦਰਬਾਰਾ ।
 ਫਿਰਿ ਕਰਿ ਸੋਹੈ ਸਭ ਜਗਤਿ ਸੁਧਾਰਾ †

† ਤੁਮ ਓਅੰ ਸੋਹੰ ਏਕ ਸਰੂਪੀ ।
 ਤਬ ਪਹੁੰਚੇ ਇਸ ਠਉਰ ਅਨੂਪੀ ।
 ਇਵ ਠਉਰ ਦੇਖ ਤੁਮ ਭਏ ਨਿਹਾਲਾ ।
 ਝਲਕੇ ਕਦਰਤਿ ਨੂਰ ਉਜਾਲਾ ।
 ਫੇਰ ਭਏ ਤੁਮ ਨਿਰਮਲ ਦੇਹੀ ।
 ਇਸ ਬਿਧ ਹੋਏ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ।
 ਤੁਮ ਹਮਰੇ ਖਾਸੇ ਨਿਜ ਬੰਦੇ ।
 ਤਹਾਂ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੇ ਕਾਟੇ ਫੰਧੇ ।
 ਅਬ ਤੁਮ ਫੇਰਿ ਜਗਤਿ ਮੈ ਜਾਹੇ ।

... ..

ਜਬ ਦੇਹ ਛੋਡਿ ਆਵਹੁ ਹਮ ਪਾਸੀ ।
 ਤਬ ਤੁਮ ਪਾਵਹੁ ਪਦ ਅਬਿਨਾਸੀ ।
 ਇਉਂ ਹਰਿ ਆਗਿਆ ਅੰਤਰਿ ਗਤੀ ਹੋਈ ।
 ਤਿਸ ਕਉ ਦੀਨ ਸਕਲ ਭ੍ਰਮ ਖੋਈ ।

ਸਲੋਕ : ਤਹਾਂ ਹਰਿ ਹੁਕਮ ਪਛਾਨਿਆ ਪਾਇਆ ਸਤਿ ਬਿਸਰਾਮ ।
 ਤਬ ਉਲਟ ਜਗਤ ਕਉ ਫਿਰਿ ਫਿਰੇ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਗੁਲਾਮ ।

ਪਉੜੀ : ਫਿਰਿ ਹਰਿ ਦਰਿ ਕਉ ਗਹਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ ।

... ..

ਹਰਿ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਗਹਿਰ ਗਹੀਰੇ ।
 ਓਹੁ ਏਕ ਅਕੇਲਾ ਬਿਨਾ ਵਜੀਰੇ ।
 ਤਹਾਂ ਦੂਸਰ ਕੋਈ ਹੋਇਆ ਨ ਹੋਗੇ ।
 ਹਰਿ ਆਦਿ ਅੰਤ ਸਾਚਾ ਜੋਗੇ ।
 ਹਰਿ ਸਚਿ ਖੰਡ ਮਹਿ ਤਖਤ ਨਿਵਾਸੀ ।
 ਵਹੁ ਮਰੇ ਨ ਬਿਨਸੇ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ।
 ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ਅਲਖ ਅਪਾਰੇ ।
 ਕਛੁ ਭਾਖ ਨ ਸਾਕਉ ਗੁਣ ਬਿਸਥਾਰੇ ।
 ਜਾਤਿ ਪਾਤਿ ਕਛੁ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖਿਆ ।
 ਹਰਿ ਅਲੇਖ ਸਰਬ ਸਿਰ ਲੇਖਿਆ ।†

†...†ਉਗੇ ।

†ਹਰਿ ਐਸਾ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਨਿਰਾਲਾ ।
 ਜਲ ਥਲ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਉਜਾਲਾ ।
 ਕਛੁ ਤਾਕਾ ਅੰਤ ਲਖਿਓ ਨਹੀਂ । ਈ ।
 ਜਹਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਥਕੇ ਗੁਨ ਗਾਈ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਮੁਨੀਸ੍ਰ ਸੰਕਰ ਦੇਵਾ ।
 ਹਰਿ ਕਾ ਕਛੁ ਲੇਖਹਿ ਨ ਭੇਵਾ ।
 ਅਸੰਖ ਪੀਰ ਪੈਗੰਬਰ ਸਿਧ ਭੁਲਾਨੇ ।
 ਤਿਸ ਹਰਿ ਕਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨੇ ।
 ਤਹਾ ਨਾਨਕ ਢਾਢੀ ਕਉਨ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਜੋ ਪਹੁਚੇ ਹਰਿ ਦਰਬਾਰਾ । ੨ ।

ਸਲੋਕ :

ਇਹੁ ਹਰਿ ਦਰਬਾਰ ਅਗਮ ਹੈ ਉਚਾ ਅਚਲ ਦੂਰਿ ।
 ਤਹ ਨਾਨਕ ਕੋਇ ਨ ਅਪੜੇ ਸਭ ਮਰ ਹੋਏ ਪੂਰਿ ।
 ਇਉਂ ਹਰਿ ਦਰ ਪਰ ਹੋਇ ਖੜੇ ਕੀਨੀ ਬਹੁਤੁ ਪੁਕਾਰ ।
 ਤਬ ਨਾਨਕ ਕਉ ਬਖਸ ਸਭ ਈ ਤੁਝੇ ਖੁਦ ਕਰਤਾਰੁ । ੨ ।

ਪਉੜੀ :

ਹਰਿ ਠਾਕੁਰ ਜਬ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ।
 ਤਹ ਗਲ ਅਪਨੇ ਕੀ ਦੀਨੀ ਮਾਲਾ ।
 ਹਰਿ ਨਾਮ ਅਮੋਲਕ ਬਖਸਿਸ ਕੀਨੀ ।
 ਜਹਾ ਹਰਿ ਸਿਫਤੀ ਕੀ ਖਿਲਤ ਦੀਨੀ ।
 ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਤੁਮ ਉਲਟ ਸਿਧਾਰੇ ।
 ਤਹ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ਜਗਤਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ।
 ਤੁਮ ਖਾਸੇ ਮਹਰਮ ਦਰਬਾਰਾ ।
 ਹਮ ਧਰਿਆ ਸਿਫਤੀ ਨਾਮ ਤੁਮਾਰਾ ।
 ਬਿਨ ਸਿਮਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤ ਉਧਾਰ ।
 ਤੁਮ ਕਰਿ ਨਿਹਚੈ ਸਮਝਹੁ ਵਿਚਾਰ ।
 ਇਉਂ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਰਿ ਰੁਕਸਦ ਕੀਨਾ ।
 ਤਹਾ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਭਏ ਅਧੀਨਾ । ੪ ।

ਸਲੋਕ :

ਇਉਂ ਠਾਕੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਇ ਰੁਕਸਦ ਕੀਆ ਸਿਤਾਬ ।
 ਤਹਾ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਨਿਵਾਜਿਆ ਬਖਸਿਆ ਸਿਫਤ ਖਿਤਾਬ । ੧.†

†...† ਉਹੀ ।

ਤਹ ਸੀਸ ਟੇਕ ਕਰਿ ਢਹਿ ਪਰੇ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਦਰਬਾਰੁ ।
 ਹੋਰਿ ਹਾਥ ਜੋਤਿ ਠਾਢੇ ਭਏ ਕਰੀ ਸਲਾਮ ਜੁਹਾਰੁ । ੨ ।
 ਤਬ ਹਰਿ ਸਿਉ ਹੋ ਕੈ ਵਿਦਾ ਨਿਵ ਨਿਵ ਕਰੀ ਸਲਾਮੁ ।
 ਤਹ ਸਚਖੰਡ ਤੇ ਉਲਟਿ ਕਰਿ ਪਹੁਚੇ ਧਰੁਇ ਕੇ ਧਾਮੁ । ੩ ।

ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਰੰਜਨੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕੇ ਧਾਮ ਕਉ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ।
 ਪਹੁਚ ਕਰਿ ਗੁਰੂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਲੋਖ ਪੁਰਖ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ ਨਿਹਾਲ ਹੂਏ । ਜਹਾਂ ਤਖਤ
 ਨਿਰੰਜਨੀ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੀ ਹੋਇ ਜਿਉ ਨਿਰਮਲ ਝਲਕੇ ਹੈ, ਤਹ ਆਪੇ ਆਪ ਨਿਰੰਜਨ
 ਜੋਗੀ, ਏਕਲ ਤਖਤ ਪਰ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਗਾਜਤਾ ਹੈ । ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕੀ ਆਗਿਆ
 ਸਿਉ ਜਗਤ ਤਾਰਣੇ ਕਉ ਸਚਖੰਡ ਤੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਫਿਰ ਹਟੇ । ਹਟਿ ਕਰਿ ਧਰੁਹ
 ਮੰਡਲ ਕਉ ਪੁਵੇਸ ਕੀਆ ਅਰ ਗੁਰੂ ਨਿਰੰਜਨੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਤੇ ਤਖਤ ਕਉ ਬਹੁਤ ਅਧੀਨ
 ਹੋਇ ਕਰਿ ਮਸਤਕ ਟੇਕਿਆ । ਟੇਕ ਕਰਿ ਲਖੁ ਲਖੁ ਬਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ । ਕਰਿ
 ਕੈ ਵਿਦਾ ਹੂਏ ।

ਸਾਖੀ ਸਚਖੰਡ ਕੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ ।
 ਬੋਲੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਸਲਾਮਤ ।

ਸਾਖੀ ਹੋਰ ਚਲੀ ।

ਸਲੋਕ : ਸਚਖੰਡ ਕਉ ਦੇਖ ਕਰਿ ਨਾਨਕ ਭਏ ਨਿਹਾਲੁ ।
 ਜਹ ਹਰਿ ਆਗਿਆ ਕਉ ਫਿਰੇ ਫਿਰਿ ਧਰੁਹ ਮੰਡਲ ਭਾਲੁ ।
 ਆਗੇ ਧਰੁਹ ਨੇ ਪਕਰਿਆ ਅਚਲੁ ।

ਧਰੁਹ ਵਾਚ :

ਧਰੁਹ ਪੁਛੈ ਨਾਨਕ ਦੇਹ ਨਿਸਾਨੀ ।
 ਕੈਸਾ ਦੇਖਿਆ ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਰਬਾਨੀ ।
 ਹਮ ਕੋ ਸਾਚੀ ਸਾਖ ਸੁਨਾਵਹੁ ।
 ਤਬ ਤਮ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਸਦਾਵਹੁ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ :

ਹਮ ਦੇਖਿਆ ਅਪਨਾ ਏਕੰਕਾਰਾ ।
 ਤਹਾ ਤਖਤ ਬੈਠਾ ਸਚਾ ਕਰਤਾਰਾ ।
 ਜਹਾ ਪ੍ਰਬਲ ਜੋਤਿ ਧਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰੇ ।
 ਜਹਾ ਕਬੀਰ ਠਾਢਾ ਦਰਬਾਰੇ ।
 ਪ੍ਰਬਲ ਜੋਤਿ ਲੀਨੀ ਜਾਇ ।
 ਧੰਨ ਕਬੀਰੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥

†...†ਉਹਾ ।

†ਕਬੀਰ ਭਗਤਿ ਕੀ ਪਦਵੀ ਉਚੀ ।
ਜਿਨ ਨਿਰਮਲ ਭਗਤਿ ਕਰੀ ਹੈ ਸੂਚੀ । ੨ ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ :

ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੁਣਿ ਭਾਈ ਮੇਰੇ ।
ਦਰਸਨ ਕੀਨਾ ਨਜੀਕ ਸਵੇਰੇ ।
ਅਚਰਜ ਬਾਤ ਤੁਮੇ ਦਿਖਾਈ ।
ਸੁਨਿ ਧਰੂਹ ਰਿਖੀਸਰ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ।

ਧਰੂਹ ਵਾਚ :

ਹਮ ਕਉ ਦਰਸਨ ਈਹਾਂ ਹੂਆ ।
ਮਨ ਮਹਿ ਦੁਬਧਾ ਰਹਿਆ ਦੂਆ ।
ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਨੀ ।
ਜਿਉ ਪਾਨੀ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਪਾਨੀ ।
ਸਰਬ ਰੂਪ ਮਹਿ ਰੂਪ ਸਮਾਨਾ ।
ਦੂਜਾ ਹੋਇ ਤਉ ਕਹੁ ਬਿਗਾਨਾ ।
ਏਕੋ ਆਪ ਸਭ ਆਪ ਦਿਖਾਇਆ ।
ਧਰੂਹ ਮਹਿ ਬੋਲਤ ਨਿਰੰਜਨ ਰਾਇਆ । ੪ ।

ਫੇਰਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬੋਲਿਆ :

ਹੈ ਧਰੂਹ ਭਗਤ ਜੀ ਜੋ ਓਹੁ ਤੁਮ ਏਕੋ ਹੋਏ, ਤਉ ਇਸ ਮੰਡਲ ਬੀਚ
ਫਿਰਤੇ ਕਿਉ ਹੋਤੇ ਹੋ, ਠਹਿਰ ਕਿਉ ਮਹੀ ਬੈਠਤੇ ।
ਤੁਮ ਤੋ ਕਿਸੀ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਵਾਰਨੇ ਹੋਤੇ ਹੋ । ੫ ।

ਧਰੂਹ ਭਗਤਿ ਵਾਚ :

ਆਪੇ ਬੈਠਾ ਆਪੇ ਫਿਰਤਾ ।
ਆਪੇ ਜੁਗਤਾ ਆਪੇ ਏਕਾ ਆਪੇ ਅਨੇਕਾ ।
ਆਪ ਗਿਆਨੀ ਆਪ ਧਿਆਨੀ ਆਪੇ ਬੁਧਿ ਬਬੇਕਾ ।
ਹਰਿ ਸੋਲਹ ਸੰਪੂਰਨ ਆਪੇ ।
ਤਹਾ ਆਪੇ ਆਪ ਨਿਰੰਜਨ ਥਾਪੇ । ੬ ।

ਧਰੂਹ ਵਾਚ :

ਜਲ ਥਲ ਪ੍ਰਬਤ ਹੈ ਪਾਤਾਲਾ ।
ਸਦਾ ਅਜੀਤ ਨ ਜੀਤੇ ਕਾਲਾ ।
ਸੁਨਿ ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ।
ਦੂਜਾ ਸਮਝ ਕਹੈ ਹੈਰਾਨਾ । ੭ ।

† ਤਾਂ ਫੇਰਿ ਭਗਤਿ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਉਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਮਥਾ ਟੇਕਿਆ, ਤਾਂ ਧਰੂਹ ਭਗਤਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਮਥਾ ਦੁਹਾ ਹਾਥਿ ਨਾਲ ਪਕੜਿ ਲੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਖੋ ਬਚਨ ਬੋਲਿਆ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਜੀ ਤੈਨੂੰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਵਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਈ। ਬਡੇ-ਬਡੇ ਭਗਤਿ ਹੋਇ ਹੋਨਿ ਪਰ ਇਹਾ ਤਾਈ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ਪਹੁਚਿਆ। ਤੂੰ ਵਡਾ ਭਗਤਿ ਕਲੀ-ਕਾਲ ਵਿਚਿ ਪ੍ਰਗਟਿ ਹੁਆ ਹੈ।੮।

ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਹਿਆ ਧਰੂਹ ਭਗਤਿ ਜੀ ਅਬ ਅਸਾ ਨੂੰ ਰਜਾਇ ਦੇਹੁ। ਤਾਂ ਧਰੂਹ ਭਗਤਿ ਕਹਿਆ ਰਜਾਇ ਤੁਮ ਕੋ ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਪੁਰਖ ਕੀ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਜਾਵੇ ਤਹਾਂ ਖੇਲਹੁ। ਤਾਂ ਫੇਰਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਉਬਹੁ ਉਡਾਰੀ ਲੀਤੀ। ਨਾਲੇ ਮਰਦਾਨਾ ਨਾਲੇ ਬਾਲਾ।੯।†

[ਸਚਖੰਡ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ]

ਪਉਤੀ : ਦੇਖੋ ਧਰੂਹ ਭਗਤ ਜੀ ਖੜੇ।
 ਅਬ ਹਮ ਈਨਾ ਪਰਬਤ ਚੜੇ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਈਨਾ ਪੈ ਰਹਿਆ।
 ਬਾਲਾ ਖੰਡ ਸਿਲਾ ਤਕ ਗਇਆ।
 ਨਾਨਕ ਧੁਰ ਪਹੁਚੇ ਦਰਬਾਰਾ।
 ਮਗ ਦੇਖੋ ਤਿਨ ਚਲਤ ਅਪਾਰਾ।
 ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਸੁੰਨ ਮੰਡਲ ਮੈ ਗਏ।
 ਏਕ ਦੂਸਰੇ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਪਏ।
 ਅਤ ਦੀਰਘ ਤੁਮ ਮਹਾ ਅੰਧਾਰਾ।
 ਜਾ ਕਾ ਕਛੂ ਨਾ ਪਾਰਾਵਾਰਾ।
 ਗਿਆਨ ਦੀਪ ਧਰ ਕਰ ਮੈ ਲੀਆ।
 ਤਮਉ ਲੰਘ ਆਗੇ ਪਗ ਦੀਆ।
 ਪੁਨ ਪ੍ਰਬਲ ਜੋਤ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ।
 ਅਤਿ ਸੁ ਜੋਤ ਗੁਨ ਕਿਤ ਮੁਖ ਕਹੇ।
 ਜਤ ਕਤ ਜੋਤ ਜੋਤ ਹੋ ਰਹੀ।
 ਪਿਰਥਮ ਰੂਪ ਨਿਰਗੁਨ ਕੋ ਸਹੀ।
 ਭਗਤ ਪੰਥ ਨਾਨਕ ਗਹਿ ਲਇਉ।
 ਸਾਚ ਖੰਡ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਇਉ।

†... †ਉਹੀ

ਅ.ਦ. ਆਗੇ ਤਿਨ ਪੰਥ ਨ ਲਹਿਆ।

ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ।
 ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ।
 ਤਿਥੈ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਵਰਭੰਡ ।
 ਜੇ ਕੋ ਕਥੈ ਤ ਅੰਤ ਨ ਅੰਤ ।
 ਤਿਥੈ ਲੋਅ ਲੋਅ ਆਕਾਰ ।
 ਜਿਵ ਜਿਵ ਹੁਕਮੁ ਤਿਵੈ ਤਿਵ ਕਾਰ ।
 ਵੇਖੈ ਵਿਗਸੈ ਕਰਿ ਵੀਚਾਰੁ ।
 ਨਾਨਕ ਕਥਨਾ ਕਰੜਾ ਸਾਰੁ ।
 ਨਾਨਕ ਧੂਰ ਪਹੁਚੈ ਦਰਬਾਰੁ ।
 ਜਹਾ ਤਖਤ ਬੈਠੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ।
 ਤਹ ਠਾਢੇ ਏ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਬਰਨਤ ਭਿੰਨ ਨ ਪਾਈਐ ਪਾਰ ।
 ਗੁਣ ਤੀਨ ਅਰ ਦਸ ਅਉਤਾਰ ।
 ਤਿਨ ਸਭਨੋ ਕੀ ਜੋਤ ਅਪਾਰ ।
 ਅਤ ਅਨੰਤ ਠਾਢੇ ਦਰਬਾਰ ।
 ਮੁਖ ਨੀਚੇ ਕਰ ਬਡੇ ਉਦਾਰ ।
 ਪੰਚ ਤਤ ਅਰ ਖਾਣੀ ਚਾਰ ।
 ਸਿਧਗਣ ਗੰਧੂਬ ਰਿਖ ਅਪਾਰ ।
 ਜੇ ਉਤਪਤ ਸੋ ਸਭ ਦਰ ਠਾਢੇ ।
 ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬਰਨੇ ਸਾਖੀ ਬਾਢੇ ।
 ਤਾ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨ ਕਹਿਉ ਬਿਧਾਰ ।
 ਸਮਝ ਲੇਹੁ ਚਿਤ ਚਿਤ ਉਦਾਰ ।
 ਨਾਨਕ ਜਾ ਚਰਨੋ ਲਪਟਾਏ ।
 ਆਦ ਬਿਸਨ ਹੋ ਰੂਪ ਦਿਖਾਏ ।
 ਤਿਸ ਧਿਆਨ ਕਾ ਕਹਾ ਬਖਾਨੋ ।
 ਕਛੁਅਰ ਗਾਇਉ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨੋ ।
 ਸੋ ਭੀ ਸਮਝ ਰਹਿਉ ਚਿਤ ਮਾਹਿ ।
 ਮਨ ਮੈ ਰਾਖੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਚਾਹ ।
 ਨੇਬ ਖਵਾਸੀ ਕਰੈ ਕਬੀਰ ।
 ਭਗਤ ਪਿਆਰੇ ਮਤ ਕੇ ਧੀਰ ।

ਤਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਨਿਰੰਕਾਰ ।
 ਨਾਨਕ ਨਿਜ ਹਮਰਾ ਅਉਤਾਰ ।
 ਭਗਤ ਤੁਮਾਰੀ ਪਾਈ ਥਾਇ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਬੀਚੇ ਅੰਤਰ ਨਾਹਿ ।
 ਪੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਪ੍ਰਭੂ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਵਡੀ ਤੇ ਪਾਇਆ ।
 ਆਪਹੁ ਆਪ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹਿ ।
 ਸਮਝ ਦੀਖ ਸਮਝਾ ਪਰ ਨਾਹਿ ।
 ਏਕਾ ਮੇਕ ਭਏ ਭਿੰਨ ਨਾਹਿ ।
 ਏਕ ਕਹਨ ਕੀ ਗੰਮ ਤਹ ਨਾਹਿ ।
 ਏਕ ਕਹੈ ਜੇ ਹੋਵੇ ਦੂਜਾ ।
 ਨਾ ਤਹਿ ਪੂਜਨ ਪੂਜਕ ਪੂਜਾ ।
 ਸਚਖੰਡ ਏਕੋ ਦ੍ਰਿਸਟਾਇਆ ।
 ਪੁਨ ਸਰਗੁਰ ਹੋਇ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਤਬ ਆਗਿਆ ਕੀਨੀ ।
 ਭਗਤ ਕੰਬੀਰੇ ਅੰਤਰ ਚੀਨੀ ।
 ਆਗਿਆ ਭਈ ਸਣ ਨਾਨਕ ਭਗਤ ।
 ਆਛੀ ਸੇਵ ਤੁਮਾਰੀ ਸਕਤ ।
 ਅਬ ਤੁਮ ਮਾਤ ਲੋਕ ਮੈ ਜਾਉ ।
 ਸਭ ਲੋਕਨ ਕੋ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜਾਉ ।
 ਭਉ ਤਰਨੇ ਕਾ ਪੰਥ ਬਤਾਉ ।
 ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕੀ ਕੀਰਤ ਪ੍ਰਗਟਾਇਉ ।
 ਹਰ ਜਸ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਮਿਲ ਗਾਉ ।
 ਛਾਡ ਦੇਹੁ ਪੁਨ ਈਹਾ ਆਉ ।
 ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਭਾਈ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ।
 ਸਾਖੀ ਸਬਦ ਕਰੋ ਕਰਤਾਰ ।
 ਆਗਿਆ ਲੇ ਆਇਉ ਦਰਬਾਰ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਹਮਰਾ ਤੁਮ ਸਿਉ ਪਿਆਰ ।
 ਇਹ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੂ ਕਰਤਾਰ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਦਾਸ ।
 ਹਮ ਤਿਨ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ।
 ਬਚਨ ਪਾਇ ਸਚਖੰਡ ਤੇ ਫਿਰੇ ।
 ਬਾਲੇ ਮਰਦਾਨੇ ਆ ਮਿਲੇ ।
 ਤੀਨੇ ਆਏ ਧਰੁਹ ਕੇ ਮੰਡਲ ।
 ਧਰੁਹ ਗੁਰੂ ਗਾਹਿ ਲੀਨੇ ਅੰਚਲ ।
 ਅਬ ਮੁਹ ਸਾਧ ਦੇਇ ਨੀਸਾਨੀ ।
 ਕੈਸੇ ਦੇਖੇ ਸਾਰੰਗ ਪਾਨੀ ।
 ਹਮ ਕੋ ਸਾਚੀ ਸਾਖ ਸੁਨਾਵੇ ।
 ਤਬ ਤਮ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਕਹਾਉ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਭ ਬਿਰਤੰਤ ਗੁਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਜੈਸਾ ਦੇਖਾ ਥਾ ਸਤ ਭਾਇਆ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਦੇਖਾ ਸਾਚਾ ਖੰਡ
 ਸਾਚ ਖੰਡ ਕਾ ਸੁਨੇ ਬਿਰਤੰਤ ।
 ਇਹ ਅਤ੍ਰ ਰੁਝ ਸੁ ਕੀਨ ਬਖਾਨ ।
 ਇਹ ਅਨੰਤ ਜਾਨੇ ਸੁਰ ਗਿਆਨ ।
 ਪੁਨ ਦਰਸਨ ਕੀਨਾ ਕਰਤਾਰ ।
 ਰਖਤ ਬੈਠ ਸਭ ਕੋ ਅਧਾਰ ।
 ਜਾ ਕਾ ਕਛੂ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ।
 ਸਾਬ ਕਬੀਰੇ ਕਰੇ ਬਿਚਾਰ ।
 ਆਉ ਅਨੰਤ ਨਾਢੇ ਦਰਬਾਰ ।
 ਜਗ ਮੇ ਹੂਏ ਜੋ ਅਉਤਾਰ ।
 ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਦੇਉ ਅਰ ਪਾਚੇ ਤਤ ।
 ਏ ਭੀ ਨਾਢੇ ਕਰੈ ਭਗਤ ।
 ਅਤ ਅਨੰਤ ਮਹਿਮਾ ਭਗਵਾਨ ।
 ਮੈ ਕਿਆ ਤਾ ਕਾ ਕਰੈ ਬਖਾਨ ।
 ਤੁਮ ਸਭ ਜਾਨੇ ਮਹਿਮਾ ਵਾਹਿ ।
 ਜੋ ਅਬੂਝ ਹੋ ਕਹੀਐ ਤਾਹਿ ।

ਏ ਸਰਗੁਨ ਜੋ ਦੇਖੋ ਆਹਿ ।
ਸੋ ਸਭ ਤਾ ਕੇ ਕਹਯੋ ਪ੍ਰਭਾਉ ।

ਧਰੂਹ ਭਗਤ ਵਾਚ—

ਧਰੂਹ ਭਗਤ ਜਬ ਸੁਵਨੇ ਧਰੋ ।
ਇਹੀ ਦਰਸ ਮੈ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਕਰੋ ।
ਹਮ ਕੋ ਦਰਸਨ ਈਹਾ ਹੋਇ ।
ਮਨ ਮੈ ਦੁਬਿਧਾ ਰਹੀ ਨ ਕੋਇ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਅਚਰਜ ਬਾਤ ਏਕ ਲਿਉ ਲਾਈ ।
ਸੁਣੀਏ ਧਰੂਹ ਰਿਖੀਸੁ ਭਾਈ ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਆ ।
ਸੋ ਮੁਖ ਤੇ ਨਹੀਂ ਭਾਖਿਆ ਜਾਇਆ ।
ਜੇਹੇ ਗੁੰਗੇ ਕੀ ਮਿਠਿਆਈ ।
ਜਿਨ ਚਾਖੀ ਤਿਸ ਹੀ ਸੁਧਿ ਆਈ ।
ਸੋ ਸਰੂਪ ਸੁਖ ਕਹਯੋ ਨ ਜਾਇ ।
ਤਉ ਕਛੁ ਬਰਨੇ ਸਤਿ ਭਾਇ ।
ਚਰਨ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪਰਸਨਹਾਰ ।
ਪੂਜਾ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸੇਵਦਾਰ ।
ਦਰਸਨੁ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪੇਖਨਹਾਰ ।
ਨਾਸੁ ਸਤਿ ਸਤਿ ਧਿਆਵਨਹਾਰ ।
ਆਪ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਭ ਧਾਰੀ ।
ਆਪੇ ਗੁਣ ਆਪੇ ਗੁਣਕਾਰੀ ।
ਸਬਦੁ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬਕਤਾ ।
ਸੁਰਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਜਸੁ ਸੁਨਤਾ ।
ਬੂਝਨਹਾਰ ਕਉ ਸਤਿ ਸਭ ਹੋਇ ।
ਨਾਨਕ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ।੧।
ਸਤਿ ਸਰੂਪੁ ਰਿਦੈ ਜਿਨਿ ਮਾਨਿਆ ।
ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਤਿਨਿ ਮੂਲੁ ਪਛਾਨਿਆ ।

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਬਿਸਵਾਸ ਪ੍ਰਭੁ ਆਇਆ ।
ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ਤਿਸੁ ਮਨਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ।

ਭੈ ਤੇ ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਬਸਾਨਾ ।
ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਤਿਸੁ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ ।

ਬਸਤੁ ਮਾਹਿ ਲੇ ਬਸਤੁ ਗਡਾਈ ।
ਤਾ ਕਉ ਭਿੰਨ ਨ ਕਹਿਨਾ ਜਾਈ ।

ਬੂਝੈ ਬੂਝਨਹਾਰੁ ਬਬੇਕ ।
ਨਾਰਾਇਣ ਮਿਲੇ ਨਾਨਕ ਏਕ ।੨।

ਧਰੂਹ ਵਾਚ—

ਸਰਬ ਜੋਤ ਮਹਿ ਜੋਤ ਸਮਾਨੀ ।
ਜਿਉ ਤਾਨੀ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਪਾਨੀ ।

ਸਰਬ ਰੂਪ ਮੈ ਰੂਪ ਸਮਾਨਾ ।
ਦੂਜਾ ਹੋਇ ਤ ਕਰੈ ਗਿਆਨਾ ।

ਏਕ ਆਪ ਸਭ ਆਪ ਦਿਖਾਇਆ ।
ਧਰੂਹ ਮੈ ਬੋਲੈ ਨਿਰੰਜਨ ਰਾਇਆ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਧਰੂਹ ਸਿਉ ਕਹੇ ।
ਜੋ ਏਕੋ ਤੁਮ ਨਿਸਚੇ ਲਹੇ ।

ਮੰਡਲ ਮੈ ਭਰਮਤੇ ਕਤ ਰਹੇ ।
ਨਿਰਨੋ ਇਹ ਭਗਤ ਜੀ ਕਹੇ ।

ਧਰੂਹ ਵਾਚ—

ਆਪੇ ਬੈਠਾ ਆਪੇ ਫਿਰਤਾ ।

ਆਪੇ ਮੋਨੀ ਆਪੇ ਬਕਤਾ ।

ਆਪੇ ਏਕ ਆਪੇ ਅਨੇਕਾ ।

ਆਪੇ ਮੂਰਖ ਆਪੇ ਬਿਬੇਕਾ ।

ਸਰਬ ਕਲਾ ਸੰਪੂਰਨ ਆਪੇ ।

ਆਪ ਨਿਰੰਜਨ ਕਰਤਾ ਥਾਪੇ ।੧।

ਜਲਥਲ ਬਲ ਪਰਬਤ ਪਤਾਲ ।

ਸਚ ਅਜੀਤ ਜਿਨ ਜੀਤੇ ਕਾਲ ।

ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਲਾ ।

ਦੂਜੇ ਸਮਝੇ ਕਰੇ ਜੰਗਾਲਾ ।੨।

ਤਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮਾਥ ਨਿਵਾਇਉ ।

ਧਰੂਹ ਭਗਤ ਦੋ ਹਾਥ ਨਚਾਇਉ ।

ਪੁਨ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ ।

ਬਡੇ ਭਗਤ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ।

ਤੋ ਪਰ ਕਿਰਪਾ ਸਦਾ ਕਰਤਾਰ ।

ਤੂ ਅਤ ਪਿਆਰੇ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰ ।

ਬਡੇ ਬਡੇ ਸਭ ਜਗ ਮੈ ਭਏ ।

ਕੋਉ ਨਹੀਂ ਇਤ ਆਵਤ ਭਏ ।

ਏਕ ਕਬੀਰ ਏਕ ਅਬ ਤੂ ।

ਸੋ ਪਹੁੰਚੈ ਜਿਸ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਲੀਨ ਰਜਾਇ ।

ਧਰੂਹ ਕਹੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸਹਾਇ ।

ਜਹ ਇਛਾ ਤੁਮ ਸੁਖ ਸਿਉ ਖੇਲੋ ।

ਸਗਲ ਲੋਕ ਹੈ ਤੁਮਰੇ ਚੇਲੇ ।

ਭਗਤ ਪਰਸਪਰ ਕਹੀ ਜੁਹਾਰ ।

ਜਿਨ ਕੇ ਰਿਦੇ ਸਦਾ ਕਰਤਾਰ ।

ਗੁਰ ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ਨਾਲ ।

ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਭਏ ਇਕ ਖਿਆਲ ।

ਧਰੂਹ ਕਹੈ ਇਹ ਪੂਰਨ ਭਗਤ ।

ਇਸੇ ਦੀਨ ਪ੍ਰਭੁ ਅਦਭੁਤ ਸਕਤ ।

ਇਹ ਲੀਲਾ ਕੋਉ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਇ ।

ਸਚਖੰਡ ਮੈ ਬਾਸਾ ਪਾਇ ।

ਸੁਨ ਕੈ ਜੋ ਰਿਦ ਭੀਤਰ ਧਾਰੈ ।

ਭਉ ਸਾਗਰ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਤਾਰੈ ।

ਸੰਤ ਦਾਸ ਕੀ ਸੁਣ ਅਰਦਾਸ ।

ਅਪਣੇ ਜਾਣ ਕਟੇ ਮੁਹ ਫਾਸ ।

ਮੈ ਪਾਪੀ ਤੁਮ ਪਤਤ ਉਧਾਰ ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਬਿਰਦ ਸਮਾਨ ।

ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹੂਗੁਰੂ ਜੀ ।੫੦।

51. ਸਾਖੀ : (ਸੀਲ ਸੈਨ, ਜਨਕ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਮੇਲ)

ਚਉਪਈ—

ਦਰਸ ਪਰਸ ਕਰ ਗੁਰ ਫਿਰੇ ਆਇ¹ ਮਿਲੇ ਸੀਲ² ਸੈਨ ।

ਗੁਰ ਭਾਈ ਜੀ ਜਾਨਿ ਕੇ³ ਪਾਏ ਮਨ ਅਤ ਚੈਨ ।੧।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਧਰੁਹ ਤੇ ਜਬ ਚਲੇ ।

ਸੰਗੀ ਦੋਨੋ ਮਤਿ ਕੇ ਭਲੇ ।

ਨਿਰ ਬਿਕਾਰ ਗਿਰ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ।

ਤਹ ਗੁਰ ਬੈਠੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਪੁਛਾ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ।

ਹਮ ਧਰੁਹ ਤੇ ਕੈ ਜੋਜਨ ਆਏ ।

ਇਕ ਲਖ ਜੋਜਨ ਜਾਨਸੁ ਭਾਈ ।

ਤਿਤ ਠਾ ਇਤ ਗਿਰ ਅੰਤਰ ਨਾਹੀ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਪੁਛਾ ਹੇ ਜਜਮਾਨ ।

ਕਿਤਨਾ ਉਚਾ ਧਰੁਹ ਪ੍ਰਮਾਨ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਉਚਾ ।

ਇਕ ਕਮ ਚਾਲੀ ਜੋਜਨ ਸੂਚਾ ।

ਪੁਨ ਗੁਰ ਜਲੀਲਾ ਗਿਰ ਪੈ ਆਏ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਪੁਨ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।

ਅਬ ਹਮ ਸਭ ਕੇ ਜੋਜਨ ਆਏ ।

ਤੇਰਾ ਲਖ ਧੁਰ ਤੈ ਫਿਰ ਆਏ ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਇਤ ਕੈ ਸਾਧੂ ਅਹੈ ।

ਇਤ ਨਹੀ ਅਗਲੇ ਪਰਬਤ ਰਹੈ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਮਨ ਮੈ ਜਾਨੇ ।

ਭੂਖ ਲਗੀ ਹੈ ਅਤਿ ਮਰਦਾਨੇ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਤੁਹਿ ਖੁਧਆ ਲਾਗੀ ।

ਕਿਆ ਹਸਤੇ ਹੋ ਗੁਰ ਅਨਰਾਗੀ ।

¹ਅ. ਏ. ਆ

²ਅ. ਏ. ਸਿਲਸੈਨ

³ਅ. ਏ. ਕੈ

ਖੁਧਿਆ ਲਾਗੀ ਸਤਿ ਬਖਾਨੋ ।
 ਇਤ ਜਲ ਪਥਰ ਮੈ ਕਿਆ ਖਾਨੋ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਇਸ ਦਿਸ ਕੋ ਜਾਇ ।
 ਇਹ ਜੋ ਉਚੀ ਸਿਖਰ ਦਿਸਾਇ ।
 ਤਿਤ ਤੇ ਜਾਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਖਾਇ ।
 ਖਾ ਅਘਾਇ ਪੁਨ ਸਾਥ ਲਿਆਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਦਉਤਤ ਗਇਆ ।
 ਫਲ ਸੁ ਦੇਖ ਅਤ ਹੀ ਸੁਖ ਭਇਆ ।
 ਜਿਉ ਜਿਉ ਓਹ ਫਲ ਖਾਤਾ ਜਾਇ ।
 ਤਿਉ ਤਿਉ ਤਿਨ ਕੋ ਛਾਡੇ ਨਾਹਿ ।
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਬ ਮਨ ਕਰ ਰਹਿਆ ।
 ਫਲ ਸਤਿਗੁਰ ਪੈ ਲਿਆਵਤ ਭਇਆ ।
 ਤੇ ਫਲ ਨਾਨਕ ਆਗੇ ਧਰੇ ।
 ਗੁਰ ਬਾਲੇ ਕੀ ਦਿਸ ਕੋ ਕਰੇ ।
 ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਇਹ ਫਲ ਖਾਉ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਹੈ ਇਨ ਕਾ ਨਾਉ ।
 ਕਛ ਬਾਲੇ ਕਛ ਗੁਰਮੁਖ ਪਾਏ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਤਬ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਹਾਥ ਜੋਤ ਮਰਦਾਨਾ ਕਹੈ ।
 ਭਲਾ ਕਰੇ ਗੁਰ ਇਤ ਹੀ ਰਹੈ ।
 ਆਗੇ ਹਮ ਕੋ ਕਾਰਜ ਨਾਹਿ ।
 ਏ ਫਲ ਛਾਕ ਕਹਾ ਕੋ ਜਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਆਗੇ ਹੈ ਕਾਜ ।
 ਹਮ ਅਧੀਨ ਇਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਇਤ ਕੋ ਮਾਨੁਖ ਨਾਹਿ ।
 ਬਿਰਥਾ ਜਾਹ ਫਲ ਹਮ ਪਛਤਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਹੈ ਖਾਵਨ ਹਾਰੇ ।
 ਜਿਨ ਲੀਏ ਕਰਤਾਰ ਸਵਾਰੇ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਹਮ ਕੋ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਪਾਹਿ ।
 ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟ ਤੁਮ ਦੇਖ ਦਿਖਾਹਿ ।

ਗੁਪਤ ਲੋਕ ਅਰ ਸਾਧ ਸੁ ਪੇਖ ।
 ਤੇ ਖਾਵਤ ਹੈ ਜਾਨ ਬਿਬੇਕ ।
 ਜਤ ਕੇ ਖਾਵਨਹਾਰਾ ਨਾਹੁ ।
 ਤਤ ਅਹਾਰ ਭੀ ਉਪਜਤ ਨਾਹਿ ।
 ਤਿਤ ਤੇ ਤਿਨੋਂ ਉਡਾਰੀ ਲਈ ।
 ਗਿਰ ਉਹਾਰ ਆਇ ਸਥਿਤ ਭਈ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਪੂਛੇ ਚਿਤ ਚਾਇ ।
 ਅਬ ਕੈ ਜੋਜਨ ਆਏ ਰਾਇ ।
 ਨਉ ਲਖ ਜੋਜਨ ਅਬ ਹਮ ਆਏ ।
 ਸਭ ਬਾਈ ਲਖ ਫਿਰ ਕਰ ਧਾਏ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਤੁਮ ਜੁ ਕਹਿਆ ਥਾ ਸਾਧੂ ।
 ਇਤ ਰਹਤਾ ਕੇ ਬਸਤਾ ਆਗੂ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਰੁਹ ਧੀਰਜ ਨਾਹਿ ।
 ਸਹਿਜ ਸਾਥ ਤੁਹਿ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇ ।
 ਇਤਨੇ ਇਕ ਬਾਹਰ ਆਇਉ ।
 ਕੁਟੀ ਨਿਕਸ ਤਿਨ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇਉ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਤੁਮ ਕੋ ਇਤ ਆਏ ।
 ਹਮ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਗਿਆ ਧਾਏ ।
 ਪੁਨ ਪੂਛਾ ਤੁਮਰਾ ਕਿਆ ਨਾਉ ।
 ਹਮ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਭਾਉ ।
 ਅਰੇ ਹਮ ਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰ ਸਿਉ ਸੁਣਿਆ ।
 ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਤਿਨੁ ਮੁਖ ਭਣਿਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਿਸ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਤੇਹਿ ਨਾਮ ਕਿਆ ਗੁਰ ਤੇ ਲਹਿਉ ।
 ਪੁਨ ਤੇਰੇ ਗੁਰ ਜੀ ਕਿਆ ਨਾਉ ।
 ਸਤ ਭਾਪੇ ਕਿਤ ਰਹਿਤੇ ਨਾਉ ।
 ਸੀਲਸੈਨ ਮੇ ਗੁਰ ਕੋ ਕਹੈ ।
 ਮੈ ਕਲਿਆਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਲਹੈ ।
 ਵੁਨ ਗੁਰ ਪ੍ਰਫਿਉ ਹੈ ਕਲਿਆਨੇ ।
 ਮੇਰ ਨਾਮ ਤੇ ਗੁਰ ਕਿਤ ਜਾਨੇ ।

ਕਲਿਆਨ ਕਰੀ ਤੇਤਾ ਜੁਗ ਮਾਹੀ ।
 ਤੁਮ ਉਹ ਥੇ ਦੋਨੋ ਗੁਰ ਭਾਈ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਅਬ ਹੈ ਕਿਤ ਬਾਨ ।
 ਕਲਿਆਨ ਕਹ ਇਤ ਹੀ ਸੁਰ ਗਿਆਨ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਚਲ ਹਮੇ ਦਿਖਾਇ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਮੈ ਪੂਛੋ ਜਾਇ ।
 ਕਲਿਆਨ ਦਉਰ ਗੁਰ ਪੈ ਤਬ ਆਇਆ ।
 ਗੁਰ ਅਪਨੇ ਕੋ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਜੋ ਤੁਮਰੋ ਗੁਰ ਭਾਈ ।
 ਬਚਨ ਕਰੋ ਮਿਲ ਹੈ ਆਈ ।
 ਥਡੋ ਤੇਜਸੀ ਬਾਹਰ ਖੜਾ ।
 ਜਾਨੈ ਜਪ ਤਪ ਬਹੁਤਾ ਕਰਾ ।
 ਸੀਲ ਸੈਨ ਤਬ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ ।
 ਮੈ ਮਨ ਕੀਨਾ ਬਹੁਤ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਨਾਨਕ ਨਾ ਮੇਰੋ ਗੁਰ ਭਾਈ ।
 ਪੂਰਬ ਅਬ ਮੈ ਜਾਨੈ ਨਾਹੀ ।
 ਜਾਇ ਪੂਛ ਤਿਸ ਤੇ ਭ੍ਰਿਭੇਤ ।
 ਕਬ ਕੇ ਗੁਰ ਭਾਈ ਤੁਮ ਸੰਤ ।
 ਕਲਿਆਨ ਦਉਰ ਨਾਨਕ ਪੈ ਆਇਆ ।
 ਜੋ ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੇ ਭਾਖ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਸੁਨ ਕਲਿਆਨੇ ਤੇਤਾ ਕਾ ਭਾਈ ।
 ਜਨਕ ਰਾਇ ਪੈ ਟਹਿਲ ਕਮਾਈ ।
 ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਗਵਰਹਨ ਕਹਿਤੇ ।
 ਹਮ ਨਿਸਦਿਨ ਸੇਵਾ ਮੈ ਰਹਿਤੇ ।
 ਚੇਲੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੁ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਤੁਮ ਬਤਾਇਆ ।
 ਤਿਨ ਕਹਯੋ ਭੀਤਰ ਲੇ ਆਉ ।
 ਕਲਿਆਨ ਕਹਯੋ ਚਲੀਐ ਗੁਰ ਰਾਉ ।
 ਤਬ ਤੀਨੋ ਹੀ ਭੀਤਰ ਆਏ ।
 ਆਏ ਪਰਸਪਰ ਦਰਸਨ ਪਾਏ ।

ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਪਰਸਪਰ ਕਹੀ ।
 ਭਾਉ ਭਗਤ ਮੈ ਪੂਰਨ ਸਹੀ ।
 ਆਦਰ ਸਿਉ ਤੀਨੋਂ ਬੈਠਾਏ ।
 ਸੀਲ ਸੈਨ ਕਛ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਕਵਨ ਗੁਰੂ ਕਵਨ ਮੰਤ ।
 ਕਵਨ ਬਿਦਿਆ ਕਵਨ ਜੰਤ ।
 ਕਵਨ ਕਲਾ ਲੇ ਈਹਾ ਆਏ ।
 ਕਵਨ ਨਾਮ ਤੁਮ ਕਿਨੇ ਮੰਗਾਏ ।
 ਸੀਲ ਸੈਨ ਪ੍ਰਛੈ ਸੁਨ ਭਾਈ ।
 ਬੋਲ ਬਾਕ ਮੁਹ ਦੇਇ ਬਤਾਈ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਗੁਰ ਕਰਤਾ ਜਿਨ ਦੀਨੀ ਬਿਦਿਆ ।
 ਜਾਣਕ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਧਿਆ ।
 ਸਾਚ ਕਲਾ ਲੇ ਈਹਾ ਆਏ ।
 ਅਮਰ ਅਜੂਨੀ ਆਪ ਮੰਗਾਏ ।
 ਬੋਲੇ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਸੀਲ ਸੈਨ ਗੁਰ ਭਾਈ ।
 ਗੁਵਰਧਨ ਤੇਤੇ ਤੁਝੈ ਸਿਧਾਈ ।੨।

ਸੀਲ ਸੈਨ ਵਾਚ—

ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਤੇਤੇ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦੁਆ ।
 ਬੀਚੈ ਜੁਗ ਬੀਤਾ ਹੈ ਦੁਆਪਰ ਅਬ ਜਾਨੋ ਕਲ ਹੂਆ ।
 ਸੇ ਜੋ ਜੁਗ ਬੀਤਾ ਹੈ ਦੁਆਪਰ ।
 ਤਬ ਤੂ ਰਾਤਾ ਕਾ ਕੀ ਨਾਹਰ ।
 ਨਾਮ ਬਤਾਵੋ ਅਪਨਾ ਮੋਹਿ ।
 ਸੀਲ ਸੈਨ ਪ੍ਰਛਤੁ ਹੈ ਤੋਹਿ ।੩।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਤੇਤੇ ਜਨਕ ਕੇ ਸੇਵਕ ਹੋਤੇ ।
 ਦੁਆਪਰ ਜਨਮ ਨੀਚ ਘਰ ਲੇਤੇ ।
 ਤੇਲੀ ਕੇ ਘਰ ਪਾਈ ਨਉਰ ।
 ਤਬ ਸੰਦਰ ਨਾਮ ਪਠਾ ਹੈ ਅਉਰ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹਤਾ ਸੁਨ ਸੀਲ ਸੈਨ ਤੋਹਿ ।
 ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਬਤਾਇਆ ਮੋਹ ।੪।

ਸੀਲ ਸੈਨ ਵਾਚ—

ਨਾਨਕ ਤੇ ਸਭ ਸਾਚ ਬਖਾਨਾ ।
 ਪੁਨ ਮੈ ਤੇ ਸੋ ਕਹੋ ਸੁਜਾਨਾ ।

ਜੈਸਾ ਆਇਆ ਤੈਸਾ ਨਾ ਆਇਆ ।
 ਜਨਕ ਰਾਇ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ ।
 ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ।
 ਦੇਖੋ ਅਪਨੇ ਰਿਦੇ ਬੀਚਾਰ ।
 ਬੋਲੈ ਬੋਲ ਅਪਾਰ ਸੁਣਾਵੈ ।
 ਬਿਨ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਕਹਾ ਸਮਾਵੈ ।
 ਐਸੀ ਬਾਤ ਨ ਪੂਰੀ ਹੋਇ ।
 ਸੀਲਾ ਬਚਨ ਸੁਣਾਵੈ ਕੋਇ ।੫।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸੁਣ ਭਾਈ ਜੀ ਠਉਰ ਬਤਾਇ ।
 ਦਰਸਨ ਦੇਖੋ ਲਾਗੋ ਪਾਇ ।
 ਜਨਕ ਬਿਦੇਹੀ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ।
 ਤੇਤੇ ਜੁਗ ਮਹ ਚਰਨ ਪਖਾਰਾ ।
 ਰਾਜ ਮਾਹਿ ਰਹਿਆ ਅਉਧੁਤਾ ।
 ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਜਨਕ ਕੇ ਪੂਤਾ ।੬।

ਸੀਲ ਸੈਨ ਵਾਚ—

ਇਸ ਪਰਬਤ ਜਾ ਦਰਸਨ ਕਰੋ ।
 ਜਨਕ ਜਨਕ ਚਉ ਉਪਰ ਚੜੋ ।
 ਦੇਖੋ ਦਰਸਨ ਨਿਰਮਲ ਹੋਇ ।
 ਤਾ ਕੇ ਉਪਰ ਅਉਰ ਨ ਕੋਇ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਕਉ ਇਹ ਠਉਤ ਬਤਾਈ ।
 ਕਹੈ ਸੀਲ ਸੈਨ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਭਾਈ ।੭।
 ਇਖ ਪਰਬਤ ਪੈ ਨਾਨਕ ਗਏ ।
 ਆਗੈ ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੁਮ ਲਹੇ ।
 ਜਨਕ ਕਹੇ ਸੁਕਦੇਉ ਸੁਨ ਬਾਤਾ ।
 ਨਾਨਕ ਆਵੈ ਹਮਰੇ ਤਾਤਾ ।
 ਖੋਲ ਦੁਆਰਾ ਭੀਤਰ ਲੇਉ ।
 ਨਾਨਕ ਉਤਮ ਦਰਸਨ ਦੇਉ ।
 ਸੁਕਦੇਉ ਦਉਰ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਮਿਲੇ ।
 ਦੇਖ ਦਰਸ ਨਾਨਕ ਬਹੁ ਖਿਲੇ ।
 ਭੀਨੋ ਕੋ ਭੀਤਰ ਲੈ ਗਇਆ ।
 ਸਭਨ ਪਰਸਪਰ ਅਨੰਦ ਲਹਿਆ ।

ਨਾਨਕ ਦਉਤ ਚਰਨ ਲਪਟਾਇਉ ।

ਜਨਕ ਰਾਇ ਲੋ ਕੰਨ ਲਗਾਇਉ ।

ਪੁਨ ਪ੍ਰਫੁੱਯੋ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ।

ਅਬ ਤੂ ਜਾਪ ਕਉਨ ਕਾ ਜਪਾ ।੯।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਤੁਮ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਜਪੋ ਅਜਾਪ ।

ਤਾ ਤੇ ਮਿਟ ਗਏ ਸਗਲੇ ਤਾਪ ।

ਤੁਹਿ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਛਾਨਿਆ ਆਪ ।

ਕਛੂ ਨ ਬਿਆਪੈ ਦੁਖ ਸੰਤਾਪ ।

ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੀ ਚਰਨੀ ਲਾਗਾ ।

ਦਵੈਦ ਦੰਤ ਸਭ ਤਬ ਤੇ ਭਾਗਾ ।੧੦।

ਜਨਕੋ ਵਾਚ—

ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਉ ਬਿਦੇਹੀ ।

ਇਤ ਨਾ ਰਹੇ ਕਿ ਜਾਵੇ ਨੇਹੀ ।

ਹਮ ਤੁਮ ਆਤਮ ਏਕੋ ਭਾਉ ।

ਜਿਤ ਨਾ ਰਹੇ ਨਹੀ ਦੂਰਾਉ ।

ਤੋਤਾ ਦੁਆਪੁਰ ਕਲਜੁਗ ਦੇਖੇ ।

ਤੁਮਰੀ ਨਜਰ ਧਰੀ ਤੁਮ ਲੇਖੇ ।

ਕਹੈ ਜਨਕ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ।

ਮੈ ਤੁਝ ਕੋ ਦੀਨ ਪਦ ਨਿਰਬਾਣੀ । ੧੧ ।

ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਸਤਿਗੁਰ ਸੂਰਾ ।

ਅਟਲ ਅਖੰਡ ਬਚਨ ਤੁਹਿ ਪੂਰਾ ।

ਤੁਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਇਉ ਨਿਰਬਾਣੀ ।

ਏਕੰਕਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਬਖਾਣੀ ।

ਹਮ ਕੋ ਤੁਮਰੀ ਆਗਿਆ ਹੋਈ ।

ਤੋਤੇ ਦੁਆਪੁਰ ਕਲਜੁਗ ਸੋਈ ।

ਸੋਈ ਬਾਕ ਰਾਖ ਚਿਤ ਲੀਨਾ ।

ਤੁਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜੋ ਚੀਨਣ ਚੀਨਾ । ੧੨ ।

ਜਨਕ ਰਾਇ ਨਾਨਕੋ ਦੀਨੀ ।

ਮਾਤ ਲੋਕ ਕੀ ਭਗਤ ਤੁਹਿ ਚੀਨੀ ।

ਆਪ ਜਪੋ ਅਉਰਹਿ ਉਪਦੇਸੇ ।

ਤੁਮਰੇ ਸੇਵਕ ਸਗਲ ਅਭੇਸੇ ।

ਹੀਰਾ ਹਮ ਤੁਮ ਦੀਨ ਵਡਾਈ ।
 ਜਨਕ ਆਗਮ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ ।
 ਜਨਕ ਬਚਨ ਲੇ ਨਾਨਕ ਫਿਰਿਉ ।
 ਵੁਨ ਮੁਖ ਮਾਤ ਲੰਕ ਕੋ ਧਰਿਉ ।
 ਉਠ ਉਹਾ ਤੇ ਲੀਨ ਉਡਾਰੀ ।
 ਸੀਨ ਪਰਬਤੈ ਕੀਨ ਉਤਾਰੀ ।
 ਤਬ ਬਾਲੇ ਪ੍ਰਛਾ ਹੈ ਗੁਰ ਸਿਉ ।
 ਕਿਤਨੇ ਜੋਜਨ ਆਏ ਉਤ ਸਿਉ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਣ ਲਾਖ ਸਤਾਈ ।
 ਉਤ ਤੇ ਇਤ ਆਏ ਹਮ ਭਾਈ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਕਹੈ ।
 ਇਸ ਗਿਰ ਭੀ ਕੋ ਸਾਧੂ ਰਹੈ ।
 ਇਕ ਅਤ ਸੰਤ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ।
 ਬੋਲਤ ਨਾਹਿ ਮੋਨ ਉਨ ਗਹਿਉ ।
 ਚਲੇ ਪ੍ਰਭੁ ਤਿਸ ਦੇਖੇ ਜਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਦੇਖੇ ਗੁਣ ਨਾਹਿ ।
 ਜੈਸਾ ਦੀਖਾ ਤੈਸ ਅਦੀਖਾ ।
 ਹਰ ਚਰਚਾ ਬਿਨ ਜੀਵਨ ਫੀਕਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਦਰਸਨ ਪਾਇ ।
 ਬੋਲੇਗਾ ਤੁਮਰੇ ਹਿਤ ਚਾਇ ।
 ਉਹ ਆਲਸ ਅਦਿਧੁਤ ਅਡੋਲੇ ।
 ਅਤਿ ਮੋਨੀ ਉਹ ਕਦੇ ਨ ਬੋਲੇ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਤਉ ਭੀ ਦੇਖੈ ਤਾਹਿ ।
 ਨਾ ਬੋਲੇ ਹਮ ਕਿਆ ਘਟਿ ਜਾਹ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬਾਲਾ ਗੁਰ ਚਾਇ ।
 ਠਾਢੇ ਭਏ ਨਿਕਟ ਤਿਸ ਜਾਇ ।
 ਉਹ ਤੋ ਮਗ ਲੰਬਾ ਪੜ ਰਹਿਆ ।
 ਬੋਲ ਬਿਸੰਭਰ ਨਾਨਕ ਕਹਿਆ ।
 ਕਰਵਟ ਲੇ ਫੇਰ ਨੈਨ ਕੋ ਬੋਲ ।
 ਦਰਸ ਪਰਸ ਕਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੋਲ ।

ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਦਰਸਨ ਦੇਹੁ ।
 ਚਰਨ ਪਖਾਰੋ ਪੂਜਾ ਲੇਹੁ ।
 ਮਾਤ ਲੋਕ ਤੇ ਆਇ ਪਹੁਚੇ ।
 ਨਾਨਕ ਸਤਿ ਪਾ ਤੁਹਿ ਪੂਛੈ । ੧ ।
 ਤਾ ਉਹ ਸਾਧੂ ਚੁਪ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ।
 ਤਉ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਵੁਨ ਕਹਿਆ ।
 ਐਸੀ ਆਗੇ ਭਈ ਨ ਹੋਇ ।
 ਜੇਸੇ ਪਕੜ ਲਈ ਹੈ ਤੇਹਿ ।
 ਸਤਿਜੁਗ ਭੇਤਾ ਦੁਆਪੁ ਮਾਹਿ ।
 ਰੋਮ ਰਿਖੀਸੁ ਆਦ ਬਕਾਹਿ ।
 ਮਾਰਕੰਡ ਕਥ ਨਉ ਨਿਧ ਪਾਈ ।
 ਧਰੂਹ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਬੋਲ ਸੁਧਿਆਈ ।
 ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਹਿਤ ਸਿਉ ਬੋਲਾਈ ।
 ਤੂ ਕਿਉ ਨ ਬੋਲੈ ਬਿਸੰਭ ਗੋਸਾਈ । ੨ ।
 ਤਬ ਉਹ ਸਾਧੂ ਬਹੁਤ ਨ ਬੋਲੈ ।
 ਗੁਰ ਬਾਖੀ ਇਹ ਰਸ ਮੈ ਝੋਲੈ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਫਿਰ ਇਕ ਬਾਰ ।
 ਇਸੇ ਬੁਲਾਵੇ ਹੇ ਕਰਤਾਰ । ੩ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਕਲਜੁਗ ਐਸੀ ਭਗਤ ਕਮਾਈ ।
 ਮਿਲਿਆ ਪੁਰਾਤਨ ਸਤਿਗੁਰ ਜਿੰਦਾਈ ।
 ਉਨ ਭੀ ਨੀਕਾ ਸਬਦ ਬੁਲਾਈ ।
 ਆਗੈ ਬੋਲ ਸੁਕਦੇਉ ਕਮਾਈ ।
 ਬੋਲੈ ਬਿਆਸ ਜਿਨ ਭਗਤ ਦ੍ਰਿੜਾਈ ।
 ਸੁਨਨਿ ਕਹਿਨ ਤੇ ਸਭ ਗਤ ਪਾਈ ।
 ਬਸਿਸਟ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਜੀ ਬੋਲਿਆ ।
 ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਕਲਜੁਗ ਤੋਲਿਆ । ੪
 ਤਉ ਬਿਸੰਭਰ ਕਛੂ ਨ ਕਹਿਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਭੀ ਚੁਪ ਕਰ ਰਹਿਆ ।
 ਹੇ ਬਾਲਾ ਇਹ ਸਾਧ ਨ ਬੋਲੈ ।
 ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਕਿਸ ਰਸ ਮੈ ਝੋਲੈ ।

ਸਾਧਨ ਕੀ ਗਤ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਬਹੁਤ ਬਾਦ ਨਾ ਕੀਜੇ ਪਿਆਰ । ੫ ।
 ਬਹੁਤ ਬਿਰਖ ਫਲ ਸੋ ਭਰ ਰਹੇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਏ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਦੇਖੋ ਕੈਸੇ ਰੂਖ ।
 ਇਨ੍ਹੇ ਦੇਖ ਮਿਟ ਜਾਵੇ ਦੂਖ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੁਹਿ ਲਾਗੀ ਭੂਖ ।
 ਕਹਾ ਹਸੋ ਮੁਹਿ ਕਿਧੰ ਸਭ ਸੂਖ ।
 ਪੈ ਇਕ ਬਾਤ ਮੁਝਿ ਦੇਹ ਬਤਾਇ ।
 ਖਾਵਨ ਵਾਲੇ ਕੋ ਇਤ ਆਹਿ ।
 ਦੇਵ ਲੋਕ ਸੋ ਇਨ ਕੋ ਖਾਹਿ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਤੁਮ ਕੋ ਆਗਿਆ ਨਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਹਸਿ ਕਹਿਓ ਜਾ ਤੂ ਖਾਇ ।
 ਤੁਹਿ ਆਗਿਆ ਹੈ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤਬ ਤੁਰਤ ਸਿਧਾਏ ।
 ਮਨ ਭਾਵਤ ਬਹੁਤੇ ਫਲ ਪਾਏ ।
 ਆਪ ਅਘਾਇ ਭੋਲ ਭਰ ਲਿਆਏ ।
 ਬਾਲੇ ਕੋ ਗੁਰ ਭਾਖ ਸੁਨਾਏ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਅਬ ਭਏ ਸੁਖਾਲੇ ।
 ਖਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਬਾਧੇ ਪਾਲੇ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਗੁਰ ਆਗੇ ਧਰੇ ।
 ਗੁਰ ਬਾਲੇ ਕੀ ਦਿਸ ਕੋ ਕਰੇ ।
 ਬਾਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਖਾਏ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਛੁ ਲੇ ਮੁਖ ਪਾਏ ।
 ਏਕ ਰੈਨ ਤਿਹ ਬਸੇ ਦਿਆਲ ।
 ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਉਠ ਚਲੇ ਕਿਰਪਾਲ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਜੋ ਅਉਗੁਨਯਾਰ ।
 ਤਉ ਬਖਸਹੋ ਬਖਸਨਿਹਾਰ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ । ੫੧ ।

52. ਸਾਖੀ : (ਸੁਖਚੈਨ ਰਿਖੀ ਨਾਲ ਮੇਲ)

ਚਉਪਈ—

ਸੁਖ ਚੈਨ ਰਿਖੀਸ੍ਰ¹ ਸਿਉ ਮਿਲੇ ਗੋਸਟ² ਭਈ ਅਪਾਰ ।
ਜਿਉ ਸੁਰਜਨ ਸੁਰਜਨ ਮਿਲੇ ਤਿਉ ਤਿਉ ਬਢੇ ਪਿਆਰ । ੧ ।
ਸੀਨ ਪਰਬਤ ਤੇ ਲੀਨ ਉਡਾਰੀ ।
ਘਰਾਨ ਪਹਾੜ ਆਏ ਸੁਖਕਾਰੀ ।
ਮਰਦਾਨਾ ਪੂਛੇ ਗੁਰੂ ਸੁਨਾਏ ।
ਦੋ ਲਖ ਜੋਜਨ ਉਤ ਤੇ ਆਏ ।
ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਇਤ ਕੋ ਸਾਧੂ ਰਹੈ ।
ਏਕ ਰਿਖੀਸ੍ਰ ਇਤ ਠਾ ਰਹੈ ।
ਚਲੋ ਗੁਰੂ ਤਿਸ ਦੇਖੈ ਜਾਇ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਉਹ ਇਤ ਹੀ ਆਇ ।
ਇਕ ਸਰ ਥਾ ਤਿਤ ਜਲ ਸਿਉ ਭਰਾ ।
ਆ ਇਸਨਾਨ ਗੁਰੂ ਤਿਹ ਕਰਾ ।
ਤਹਾ ਰਿਖੀਸ੍ਰ ਦੇਖਨ ਆਇਆ ।
ਆਵਤ ਹੀ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਆ । ੧ ।

ਰਿਖੀਸ੍ਰਵਾਚ—

ਇਸਨਾਨ ਮਧੇ ਤੇ ਰਤੇ ।
ਸੁਅੰਗਤੇ ਭਗਤੰਤ ਗੁਣੀ ।
ਗੁਣ ਕੁਮੇਰ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਮਾਨ ਸ੍ਰੇਵਰ ਤੁਰੰਤੇ । ੨ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਹਮ ਸਮਝਤ ਨਾਹਿ ।

ਰਿਖੀਸ੍ਰਵਾਚ—

ਮਾਹਿ ਅਰਬ ਭੀ ਭਾਖ ਸੁਨਾਹਿ ।
ਇਹ ਜੋ ਤੂ ਇਸਨਾਨ ਕੋ ਕਰੈ ।
ਸੋ ਸਭ ਸਾਂਗ ਭਗਤ ਕੇ ਧਰੈ ।
ਭਗਤ ਅੰਸੈ ਜੈਸਾ ਕੁਮੇਰ ।
ਨਿਸਚਲ ਬੈਠਾ ਨਾ ਤਿਸ ਫੇਰ ।
ਇਹ ਤੇ ਮੀਨ ਜਲ ਕੇ ਅਧਾਰ ।
ਬਿਛਰੇ ਜਲ ਹੁਤ ਹੋ ਨਿਰਧਾਰ ।

¹ਅ. ਏ. ਰਿਖੀਸਰ

²ਅ. ਏ. ਗੋਸਟਿ

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਇਹ ਕਰਤਬ ਮੀਨ ਕੇ ਅਹੇ ।

ਤੂੰ ਭੀ ਤੈਸੇ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ।੧।

ਇਸਨਾਨ ਏਕੰਕਾਰੇ ।

ਸੁਆਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਭੰਡਾਰੇ ।

ਕੁਮੇਰ ਚਿਤ ਨਹਰਾਮੇ ।

ਮੀਨਾ ਨਾਨਕ ਗੋਬਿੰਦ ਜਲ ਤਰੰਗੀ ।੨।

ਸੁਖਚੈਨ ਰਿਖੀਸੂ ਨਾਨਕ ਸੇ ਕਹਾ ।

ਯਾ ਕਾ ਅਰਥ ਮੋਹ ਨ ਲਹਾ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਲਾਇ ਧਿਆਨੇ ।

ਏਕੰਕਾਰ ਹਮਰੇ ਇਸਨਾਨੇ ।

ਸੁਆਗ ਲਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਭੰਡਾਰੇ ।

ਕੁਮੇਰ ਚਿਤ ਅਸਥਿਰ ਕਰ ਧਾਰੇ ।

ਪ੍ਰੇਮ ਪਯੋ ਨਿਧ ਨਾਨਕ ਮੀਨ ।

ਨ ਬਿਛਰੇ ਨਾ ਹਤ ਹੋਇ ਚੀਨ ।੨।

ਰਿਖੀ ਕਹੇ ਤੂ ਨਾਨਕ ਆਹਿ ।

ਜਨਕ ਬਿਦੇਹੀ ਕਾ ਸਿਵਕਾਹਿ ।

ਅਹੋ ਰਿਖੀ ਮੈ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ।

ਜਨਕ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਮ ਹੈ ਜਪਾ ।

ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਰਿਖੀ ਕਿਆ ਕਹੈ ।

ਦੇਹਿ ਬਤਾਇ ਹਮ੍ਹੇ ਸੁਖ ਲਹੈ ।

ਸੁਖਚੈਨ ਰਿਖੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਨਾਮੁ ।

ਨਿਸ ਦਿਨ ਨਾਮ ਜਪੋਨ ਸਿਉ ਕਾਮੁ ।

ਤੂੰ ਰਿਖੀ ਜਨਕ ਕਾ ਸਿਹ ਜਾਵਰ ਥਾ ।

ਰਿਖੀ ਕਹੇ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ਬਿਰਥਾ ।

ਦੋਊ ਪਰਸਪਰ ਚਰਨੇ ਲਾਗੇ ।

ਸਿਖ ਜਨਕ ਕੇ ਦੋ ਵਡਭਾਗੇ ।

ਰਿਖੀ ਰਹੈ ਚਲੀਐ ਮੁਝ ਥਾਨ ।

ਕਰੋ ਸੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰ ਮੈ ਜਾਨ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਅਬ ਦੇਹ ਰਜਾਇ ।
 ਤੁਹਿ ਰਜਾਇ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਆਗੇ ਕਉ ਚਲੇ ।
 ਓਲਾ ਗਿਰ ਹੋ ਆਏ ਖਲੇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਸੁਨ ਅਰਦਾਸ ।
 ਸੀਘਰ ਪੂਰੇ ਜਨ ਕੀ ਆਸ ।
 ਬੋਲੇ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ॥੫੨॥

53. ਸਾਖੀ : (ਭੂਲੋਕ ਵਿਚ ਆਏ)

ਚਉਪਈ—

ਗੁਰ ਆਏ ਭੂਲੋਕ ਮੈ ਜਗਤ ਉਧਾਰਣ¹ ਕਾਜ ।
 ਪ੍ਰਿਥਸੇ ਮਰਦਾਨਾ ਤਰਿਯੋ² ਗੁਰ ਬਡੇ ਗਰੀਬ ਨਵਾਜ³ ।੧।
 ਗੁਰ ਉਲਕਾ ਗਿਰ ਪੈ ਜਬ ਆਏ ।
 ਦੀਨ ਬਚਨ ਮਰਦਾਨੇ ਗਾਏ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਅਬ ਕੈ ਜੋਜਨ ਆਏ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਯਾਰਾ ਲਾਖ ਸੁਹਾਏ ।
 ਸਭ ਚਾਲੀ ਮਿਲ ਬਾਧੋ ਜੋੜ ।
 ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਸੰਸਾ ਮੋਟੇ ਮੋਰ ।
 ਸਭ ਪੁਰਾਨ ਤੇ ਸੁਨਿਉ ਏਹ ।
 ਨਾਇਕ ਗਿਰ ਇਹ ਆਨ ਕਬੋਹ ।
 ਸੋ ਮੈ ਕੋ ਗੁਰ ਦੇਹ ਬਤਾਇ ।
 ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਹਿ ਨਾਮ ਸੁਨਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਣ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮ ।੧। ਸੁਮੇਰ ਦੂਜੈ ਹਿਮ ਆਲਾ ।੨।
 ਰਤਨਾਚਲ ।੩। ਉਦਿਆਨਚਲ ਜਾਨ ।੪।
 ਅਸਤਾਚਲ ।੫। ਮੈਲਾਗਿਰ ਮਾਨ ।੬।
 ਉਦਿਆਚਲ ।੭। ਦਰੋਣਾ ਗਿਰ ਕਹੈ ।੮।
 ਮੁਖ ਆਨੋ ਪਿਰਥਵੀ ਪਰ ਰਹੈ ।
 ਨਾਨੇ ਗਿਰ ਸੁਨੀਅਤ ਸਵ ਲਾਖਾ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਬੀਚ ਪੁਰਾਨੈ ਭਾਖਾ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੇ ਸੁਣੋ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਹਮ ਗਿਰ ਦੇਖੇ ਅਗਤ ਅਥਾਇ ।
 ਸੋ ਗੁਰ ਇਨ ਮੈ ਕੇਇਨ ਨਿਆਰੇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ।

¹ਅ.ਦ. ਉਧਾਰਨ

²ਅ.ਦ. ਤਰਿਯੋ

³ਅ.ਦ. ਨਿਵਾਜ ।

ਸੇ ਗਿਰ ਇਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਨਾਹਿ ।
 ਸੇ ਨਿਆਰੇ ਹੈ ਅੰਤਰਿਖ ਮਾਹਿ ।
 ਸੇ ਗਿਰ ਹੈ ਅਕਾਸ ਅਧਾਰ ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਸਾਖਾ ਲੇਹੁ ਬੀਚਾਰ ।
 ਦਸਮ ਮਾਹਿ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕੈ ਸੁਨਾਇਉ ।
 ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਗਿਰ ਅਤੁਲ ਬਤਾਇਉ ।
 ਇਨ ਦੀਪਨ ਤੇ ਉਹ ਹੈ ਪਰੇ ।
 ਜਹਾ ਅਸਟ ਭੁਜ ਆਸਨ ਕਰੇ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਇਹ ਭੀ ਦੇਹੁ ਬਤਾਇ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਵ ਚਲ ਕਿਤਨਾ ਰਾਹਿ ।
 ਚਾਰ ਸਹੇਸ੍ਰ ਚਾਰ ਸੈ ਜਾਨ ।
 ਚਾਰ ਜੋਜਨ ਇਕ ਨਿਮਖ ਪਛਾਨ ।
 ਐਸਾ ਬੇਗ ਚਲਨ ਕਾ ਮਾਨ ।
 ਸੂਰਜ ਰੂਪ ਨਿਰੰਜਨ ਮਾਨ ।
 ਬਾਲਾ ਸੁਨਤ ਮਗਨ ਅਤ ਭਇਆ ।
 ਤਿਸ ਪ੍ਰਭੁ ਕਾ ਗਮ ਕਿਨੂ ਨ ਲਹਿਆ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਪੁਨ ਗੁਰ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
 ਮਾਤ ਲੋਕ ਮੈ ਆਏ ਸਹੀ ।
 ਅਬ ਪ੍ਰਭੁ ਕਉਨ ਰਾਹੁ ਘਰ ਜਾਵੇ ।
 ਕਉਨ ਕਉਨ ਬੰਦਰ ਮਗ ਆਵੇ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਘੁਰਾਟ ਏਲਾਇਝੀ ਦੂਜੇ ।
 ਮਛਲੀ ਬੰਦੁ ਆਵੈ ਤੀਜੇ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਘਰ ਕੋ ਅਬ ਕਬ ਚਲੋ ।
 ਭਾਈ ਬੰਧ ਸਾਕ ਸੇ ਮਿਲੋ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਕਿਉ ਸੁਨ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਹਮ ਸੇ ਬਿਛਰ ਘਰ ਕਰੇ ਪਇਆਨਾ ।
 ਕਿਉ ਗੁਰ ਤੁਮ ਘਰ ਚਲਨਾ ਨਾਹਿ ।
 ਚਲਨਾ ਹੈ ਪੈ ਜਬ ਹਰਿ ਭਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਤੁਹਿ ਘਰ ਪਹੁਚਾਵੇ ।
 ਪਾਛੇ ਜਾਹਿ ਜਹਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੇ ।

ਹੁਣ ਗੁਰ ਧਿਕਾ ਦੇਤੇ ਮੋਹੁ ।
 ਤੁਝ ਬਿਨ ਮੇਰਾ ਅਉਰ ਨ ਕੋਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਮੈ ਕਛੂ ਨ ਕੀਨਾ ।
 ਤੈ ਆਪੇ ਸੁਭ ਘਰ ਚਿਤ ਚੀਨਾ ।
 ਸਹਿਜ ਭਾਇ ਮੈ ਕੀਨੀ ਬਾਤ ।
 ਤੁਮ ਹੂ ਅਉਰ ਸੁਨਾਈ ਘਾਤ ।
 ਯਾ ਕਾ ਮੈ ਕਛੂ ਜਾਨਿਉ ਨਾਹਿ ।
 ਤਾਤਪਰਜ ਪ੍ਰਭੁ ਮੁਝੇ ਸਿਝਾਹਿ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨੀਉ ਹੇ ਬਾਲਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਹਮ ਆਗੇ ਚਾਲਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬੋਲੇ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ।
 ਮੁਝ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਨਿਬਾਹਿ ।
 ਕਰਤਾਰ ਤੁਝੇ ਚਾਹੇ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਮੈ ਬਸ ਨਾਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਯਹ ਭਾਣਾ ।
 ਤੋਰ ਕਾਲ ਆਗੇ ਹੋ ਰਹਿਉ ।
 ਕਛੁਕ ਕਾਲ ਹਮ ਨੇ ਮੰਗ ਲਹਿਉ ।
 ਲੋਕਾਚਾਰ ਰਿਦੇ ਲੋ ਨਾਇਉ ।
 ਸਤ ਕੋ ਕਹੈ ਭੂਖੈ ਮਰ ਗਇਉ ।
 ਯਾ ਕਾਰਨ ਕਰਤਾਰ ਨ ਲੀਨ ।
 ਅਬ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪੈ ਆਪ ਗਦੀਨ ।
 ਅਬ ਜੋ ਇਛਾ ਤੂ ਸੇ ਖਾਇ ।
 ਖਾਇ ਪੀਇ ਚਿਤ ਬਹੁਤ ਅਘਾਇ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਬਾ ਸੁਘੜ ਸੁਚੇਤ ।
 ਤਿਨ ਚਿਤ ਸਮਝਾ ਸਵ ਹੀ ਭੇਤ ।
 ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨ ਅਬ ਰਹੇ ।
 ਪੰਚ ਦਿਵਸ ਅੰਤਰ ਮੈ ਲਹੇ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮੇਰੀ ਗਤ ਕਿਆ ਕਰੈ ।
 ਅਟਲ ਅਖੰਡ ਤੋਹਿ ਭੁ ਧਰੈ ।
 ਹਮ ਹੂ ਤੋ ਕੋ ਮਿਲਹੈ ਆਇ ।
 ਅਬਹੂ ਮਿਲੈ ਭਿੰਨ ਹੈ ਕਾਇ ।

ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਤ ਭਲੇ ਸਹਜਾਦਾ ।
 ਤਿਸ ਕਰਹੇ ਖੁਰਮੇ ਕਾ ਰਾਜਾ ।
 ਤੇਰੀ ਸੰਤਤ ਰਹਿਹੈ ਸੁਖੀ ।
 ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਨਹੁ ਇਹੈ ਦੁਖੀ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਿ ਮੇ ਪਰਵਾਰ ।
 ਧਨ ਸੰਪਤ ਤੇਰੇ ਦੀਦਾਰ ।
 ਮੇ ਮਨ ਰਾਖ ਚਰਨ ਕੇ ਸਾਥ ।
 ਅਉਰ ਨ ਰੂਚੈ ਤੋਹਿ ਬਿਨ ਨਾਥ ।
 ਤਥਾ ਅਸਥ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਖ ਕਹਿਉ ।
 ਅਟਲ ਭਾਉ ਮਰਦਾਨੇ ਲਹਿਉ ।
 ਹਾਥ ਜੋਤ ਪੁਨ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ।
 ਨਿਕਟ ਬਸੋ ਜਬ ਲਗ ਮੇ ਸਾਸ ।
 ਆਪ ਹਾਥ ਮੁਝ ਦੀਜੈ ਦਾਗ ।
 ਇਹ ਨ ਕਰੇ ਜੋ ਜਾਵੈ ਦਾਬ ।
 ਮੈ ਦੇਖਾ ਥਾ ਸੁਪਨੇ ਮਾਹਿ ।
 ਦਾਗ ਭਲੇ ਮਨੁਖ ਕੈ ਭਾਇ ।
 ਬਹੁਤ ਭਲਾ ਨਾਨਕ ਨੇ ਕਹੀ ।
 ਤੂ ਸਭ ਬਿਧ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਸਹੀ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਮਨ ਚਿਤਾ ਨਾਹਿ ।
 ਮਰਨ-ਜੀਨ ਕੀ ਨ ਚਾਹਿ ।
 ਉਹ ਤੇ ਬਨਿਆ ਬ੍ਰਹਮ-ਸਰੂਪ ।
 ਕਿਉ ਨ ਹੋਇ ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਅਨੂਪ ।
 ਚਉਥੇ ਦਿਵਸ ਸਹਜਿ ਸਿਉ ਆਏ ।
 ਦਰ ਬੇਲੇ ਸਹਿਰ ਚਰਨ ਆ ਪਾਏ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਉ ਗੁਰੂ ਦਿਆਲ ।
 ਇਤ ਦੇਹ ਛੁਟੈਗੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾਲ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਤ ਸੰਤਤ ਤੇਰੀ ।
 ਰਾਜ ਕਰੇਗੀ ਅਉਧ ਘਨੇਰੀ ।
 ਚਲ ਅਬ ਖੁਰਮੇ ਸਹਿਰ ਸਿਧਾਹ ।
 ਤੇ ਕੇ ਖੁਰਮੇ ਬਹੁਤ ਖਿਲਾਹ ।

ਤੀਨੋਂ ਤਬ ਖੁਰਮੇ ਸੋ ਆਏ ।
 ਖੁਰਮੇ ਮੁਖ ਮਰਦਾਨੇ ਪਾਏ ।
 ਤੀਨ ਘੜੀ ਜਬ ਦਿਨ ਆ ਰਹਿਆ ।
 ਤਬ ਨਾਨਕ ਮਰਦਾਨੇ ਕਹਿਆ ।
 ਕਹੁ ਮਰਦਾਨਾ ਅਬ ਕਿਆ ਬਾਤ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਬਾਕੀ ਹੈ ਨਉ ਸਾਸੁ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੁਝ ਕਿਤ ਬਿਧ ਜਾਨ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਭ ਪਉਨ ਅਸਥਾਨ ।
 ਸੋ ਗੰਠ ਖੁਲੀ ਮੈ ਜਾਨਤ ਭਇਆ ।
 ਤਦ ਗੁਰ ਸੁਧ ਰੂਪ ਤਿਸ ਦਇਆ ।

ਮਰਦਾਨਾ ਵਾਚ—ਕਬਿਤ :

ਵਾਹ ਕਹੋ ਤਾਹਿ ਜਾਹਿ ਕਾਹਿ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਨਾਹਿ,
 ਵਾਹ ਕਹੋ ਤਾਹਿ ਜਿਨੇ ਕਾਲ ਚਕਰ ਧਾਰਾ ਹੈ ।
 ਵਾਹ ਕਹੋ ਤਾਹਿ ਜੋਉ ਸਾਹਿਨ ਪਤਿਸਾਹਿ ਪ੍ਰਭੁ,
 ਵਾਹ ਕਹੋ ਤਾਹਿ ਜਾਹਿ ਲਖੇ ਕੇ ਨ ਪਾਰਾ ਹੈ ।
 ਵਾਹ ਕਹੋ ਤਾਹਿ ਜੋਉ ਸੰਕਟ ਸਹਾਇ ਹੋਤ,
 ਵਾਹ ਕਹੋ ਤਾਹਿ ਜੋਉ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪਿਆਰਾ ਹੈ ।
 ਦੀਨ ਬੰਧ ਦੀਨ ਨਾਥ ਸਭਸ ਭਿੰਨ ਸਭਸ ਸਾਥ ।
 ਤਾਹਿ ਵਾਹ ਕਹੋ ਵਾਹਗੁਰੁ ਜੀ ਹਮਾਰਾ ਹੈ ।੧।

ਸਵੇਯਾ :

ਸ੍ਰੀਵ ਕਹੈ ਸਿਵ ਹੀ ਸਿਵ ਹੈ ਅਰ ਸਾਕਤ ਮਤ ਸਕਤ ਪਸਾਰਾ ।
 ਬਿਪ ਕਹੈ ਸਭ ਕੇ ਅਜ ਪੂਜਤ ਜਾਨਤ ਹੈ ਬਿਧ ਸਰਿਦਾਰਾ ।
 ਬਿਸਨ ਬਿਅੰਤ ਅਖੰਡ ਸਦਾ ਮਤ ਆਪਨ ਆਪ ਸਭੈ ਦ੍ਰਿੜ ਧਾਰਾ ।
 ਹੈ ਤੋ ਸਭੀ ਮਤ ਸਤ ਸਹੀ ਪੈ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਪਈਅਤ ਪਿਆਰਾ ।੧।
 ਬਾਲੇ ਰਿਨੇ ਨਉ ਜਬ ਭਏ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਹਰ ਸਰਨੀ ਗਏ ।
 ਅਪਨੀ ਚਾਦਰ ਨਾਨਕ ਦਈ ।
 ਮਰਦਾਨੇ ਕੀ ਦੂਸਰ ਲਈ ।
 ਦਾਗ ਦੀਨ ਤਾ ਕੀ ਗਤ ਕੀਨ ।
 ਫੁਨ ਆਗੇ ਕੇ ਦਲੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
 ਬਾਲੇ ਗੁਰ ਅਪਣੇ ਸਿਉ ਭਣਿਉ ।
 ਸੇਤ ਬੰਦ ਰਾਮੇਸੁ ਸੁਣਿਉ ।

ਸੋ ਭੀ ਦੇਖਾ ਚਾਹੇ ਦੇਵ ।
 ਸੋ ਇਛਾ ਸੋ ਕਰੇ ਅਭੇਵ ।
 ਬਾਲਾ ਉਹ ਜਾਘਾ ਰਹੀ ਦੂਰ ।
 ਤੇ ਇਛਾ ਤੇ ਨਿਕਟ ਹਦੂਰ ।
 ਬਾਲੇ ਭਾਖੀ ਤੁਮੇ ਰਜਾਇ ।
 ਮੈ ਅਧੀਨ ਜੋ ਤੁਮ ਕੋ ਭਾਇ ।
 ਤਤਖਿਣ ਸੇਤ ਬੰਦ ਪ੍ਰਭੁ ਆਏ ।
 ਰਾਮੇਸ੍ਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਪਾਏ ।
 ਬਾਲੇ ਗੁਰ ਪੈ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨ ।
 ਇਸ ਸਥਾਨ ਬਿਧ ਕਹੈ ਪ੍ਰਬੀਨ ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸੁਣ ਬਾਲੇ ਇਹ ਈਸ੍ਰ ਥਾਨ ।
 ਪ੍ਰੀਤ ਸਹਿਤ ਇਤ ਥਾਪਿਉ ਰਾਮ ।
 ਸੋ ਸਭ ਕਥਾ ਸੁਨਾਵੇ ਤੋਹਿ ।
 ਤੂ ਅਤਿ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੋਹਿ ।
 ਰਾਮ ਅਉਤਾਰ ਤੇਰਾ ਮੈ ਭਏ ।
 ਤੇ ਕਛ ਚਰਤ ਦਿਖਾਵਹ ਨਏ ।
 ਸੋ ਪਿਤ ਆਗਿਆ ਬਨ ਕੋ ਗਏ ।
 ਸੰਗ ਤ੍ਰਿਆ ਲਘ ਭਾਈ ਲਏ ।
 ਹੰਨਹਾਰ ਬਿਧ ਆਨ ਬਨਾਈ ।
 ਰਾਵਨ ਬਨ ਤੇ ਸੀਆ ਚੁਰਾਈ ।
 ਰਾਮ ਅਨੁਜ ਸੰਗ ਖੋਜਨ ਧਾਏ ।
 ਹਨੂਮਾਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਮਿਲਾਏ ।
 ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀਨ ਮਿਤਾਈ ।
 ਤਿਸ ਹਿਤ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾ ਕੀਨ ਲੜਾਈ ।
 ਦੂਮਨ ਛੇਦ ਜਾਮਵੰਤੈ ਆਇਉ ।
 ਇਕ ਸਰਸੋ ਸੁ ਸੁਰਗ ਪਠਾਇਉ ।
 ਸੋ ਬਾਲੀ ਥਾ ਅਤ ਬਲਵਾਨ ।
 ਤਿਸ ਬਲ ਕੋ ਕਛ ਤਿਨ ਬਲ ਜਾਨ ।

ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭੂ ਜਬ ਧਾਰਾ ।
 ਤੀਨ ਲੋਕ ਪੁਨ ਲਾਗੇ ਪਿਆਰਾ ।
 ਤੀਨ ਲੋਕ ਤੀਨ ਪਗ ਕੀਨੇ ।
 ਇਕ ਪਗ ਬਲ ਕੀ ਪਿਠ ਪਰ ਦੀਨੇ ।
 ਸੋਊ ਬਾਤ ਬਾਲੀ ਸੁਨ ਪਾਈ ।
 ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਨਿਸਚੈ ਠਹਿਰਾਈ ।
 ਆਜ ਪ੍ਰਦਖਣ ਕਰੇ ਗੁਸਾਈ ।
 ਜਾ ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਬਣਿਤ ਬਣਾਈ ।
 ਸਭ ਪ੍ਰਿਥੀ ਕੀ ਏਕੀਸ ਬਾਰ ।
 ਭਾਵਰੀ ਲੀਨੀ ਮਨ ਕਰ ਪਿਆਰ ।
 ਇਹ ਸਭ ਚਰਿਤ ਏਕ ਦਿਨ ਕਰੇ ।
 ਮਭੇ ਬਲੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਤਲੇ ।
 ਬਲੀ ਬਡੇ ਬੇ ਅਤਿ ਦਸ ਮਾਥ ।
 ਗਿਰ ਸੁਮੇਰ ਜਿਨ ਧਾਰਿਉ ਹਾਥ ।
 ਲਉ ਸੂਮ ਲਗੇ ਨ ਤਿਸ ਕੇ ਗਾਤ ।
 ਸੋ ਬਧ ਰਖਿਉ ਕਟ ਕੇ ਸਾਥ ।
 ਐਸੋ ਬਲੀ ਏਕ ਸਰਮਾਰਾ ।
 ਰਾਮ ਚਰਿਤ ਹੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ।
 ਪੁਨਿ ਅੰਗਦ ਦੀਨਾ ਜੁਵਰਾਜ ।
 ਤਾ ਰਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਸਭਕਾਜ ।
 ਹਨੂਮਾਨ ਪੁਨਿ ਲੰਕਾ ਗਏ ।
 ਸੀਤਾ ਕੀ ਸੁਖ ਲਿਆਵਤ ਭਏ ।
 ਫੁਨ ਲੀਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕਪ ਦਲ ਸੰਗ ।
 ਸੇਤ ਬਾਧਿਉ ਪੁਰਖ ਅਭੰਗ ।
 ਸੈਲ ਬਿਸਾਲ ਆਨ ਕਪ ਦੋਹੀ ।
 ਕ੍ਰਿਦਕ ਜਿਉ ਨਾਲ ਨੀਲ ਤੇ ਲੋਹੀ ।
 ਦੇਖ ਸੇਤ ਅਤ ਸੁੰਦਰ ਰਚਨਾ ।
 ਬਿ ਹਸ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧ ਬੋਲੋ ਬਚਨਾ ।
 ਪਰਮ ਰਮਯ ਉਤਮ ਇਹ ਧਰਨੀ ।
 ਮਹਿਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਾ ਇਨ ਹੀ ਬਰਨੀ ।

ਜਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ

ਕਰਿ ਹੋ ਈਹਾ ਸੰਭ ਕੀ ਬਪਨਾ ।

ਮੋਰ ਰਿਦੈ ਇਹ ਪਰਮ ਕਲਪਨਾ ।

ਸੁਨ ਕਪੀਸ ਬਹ ਦੂਤ ਪਠਾਏ ।

ਮੁਨਵਰ ਸਕਲ ਬੋਲ ਲ ਆਏ ।

ਲਿੰਗ ਬਾਪ ਬਿਧਵਤ ਕਰ ਪੂਜਾ ।

ਸਿਵ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਿਯ ਮੋਹ ਨ ਦੂਜਾ ।

ਸਿਵ ਦੁੱਹੀ ਮਮ ਭਗਤ ਕਹਾਵੈ ।

ਸੋ ਕਰ ਸਪਨੇ ਮੋਹਿ ਨ ਪਾਵੈ ।

ਸੰਕਰ ਬਿਮੁਖ ਭਗਤ ਚਹਿ ਮੋਰੀ ।

ਸੋ ਨਾਰ ਕੀ ਮੂਢ ਮਤ ਘੋਰੀ ।੧।

ਦੋਹਰਾ—

ਸੰਕਰ ਦੁੱਹੀ ਮਮ ਭਗਤ ਮਮ ਦੁੱਹੀ ਸਿਵ ਦਾਸ ।

ਤੇ ਨਰ ਪਾਵਹੁ ਕਲਪ ਭਰ ਘੋਰ ਨਰਕ ਮਹ ਬਾਸ ।੧।

ਜੋ ਮੋਰਾ ਸੁਰ ਦਰਸਨ ਕਰਿਹੀ ।

ਤੇ ਤਨ ਤਜ ਮਮ ਲੋਕ ਸਿਧਰਹੀ ।

ਜੋ ਗੰਗਾ ਜਲ ਆਨ ਚੜਾਵੈ ।

ਸੋ ਸਾਜੁਜ ਨਰ ਮੁਕਤਿਹਿ ਪਾਵੈ ।

ਮਮ ਕਿਰਤ ਸੇਤ ਜਜੁ ਦਰਸਨ ਕਰਹੀ ।

ਸੋ ਬਿਨ ਸੂਮ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤਟਹੀ ।

ਰਾਮ ਬਚਨ ਸਭ ਕੇ ਜੀ ਭਾਏ ।

ਮੁਨਿ ਵਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਆਸੂਮ ਧਾਏ ।

ਬਾਲੇ ਰਘ ਪਤ ਕੇ ਇਹ ਰੀਤੀ ।

ਸੰਤਤ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਨਿਤ ਪਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਘ ਪਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਸਿਧ ਤਰਹਿ ਪਾਖਾਨ ।

ਬਾਲੇ ਤੇ ਮਦ ਮੰਤ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਤਜ ਭਜੈ ਜੁ ਆਨ ।੧।

ਇਤ ਬਿਧ ਹੈ ਰਾਮੇਸ਼ੁ ਥਾਨ ।

ਬਾਪਿਉ ਰਾਮ ਪੂਜਾ ਬਿਧਨਾਨ ।

ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਇਕ ਤੀਨੋ ਦੇਹ ।

ਤਉ ਪਰਸਪਰ ਕਰਤੇ ਸੇਵ ।

ਇਤ ਇਹ ਬਾਲੇ ਕੋ ਗੁਰ ਕਹੀ ।

ਬਾਲੇ ਹਿਤ ਕਰ ਮਨ ਧਰ ਲਈ ।

ਗੋਰਖ ਭੀ ਤਹਿ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ।
ਪਾਂਚ ਸਿਧ ਜੰਗ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸੇਤ ਬੰਧ ਮੈ ਹੂਆ ਮੇਲਾ ।
ਗੋਰਖ ਗੁਰੂ ਭਰਥਰੀ ਚੇਲਾ ।
ਮਾਛੇਦਰ ਨਾਥ ਰਹੈ ਅਲਬੇਲਾ ।
ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਜੁਗਤ ਸਿਉ ਖੇਲਾ ।
ਲੁਹਰੀ ਪਾ ਭੀ ਆਇ ਅਕੇਲਾ ।
ਚਰਪਟ ਨਾਥ ਅਤ ਰਹੈ ਸੁਹੇਲਾ । ੧।

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ—

ਕਵਨ ਜੋਤ ਸਰਬ ਸਿਰ ਤੋਰ ।
ਦੂਜਾ ਕਾ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਅਉਰ ।
ਕਉਨ ਅੰਤ ਕਿਉ ਪਾਵੈ ਪਾਰਾ ।
ਕਾ ਕੋ ਕਹੀਐ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ।
ਕਵਨ ਸੁ ਜੋਗੀ ਜੋਗ ਕਮਾਇ ।
ਕਵਨ ਸੁ ਸਿਫਤੀ ਰਾਤਾ ਰਾਇ ।
ਕਾ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕਵਨ ਘਰ ਪਾਇ ।
ਕਵਨ ਸੁ ਬਾਨੀ ਨਾਦ ਵਜਾਇ ।
ਭਰਥਰੀ ਬੋਲੈ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਹਾਣੀ ।
ਕਿਉ ਕਰ ਪਾਵੈ ਪਦ ਨਿਰਬਾਣੀ ।
ਕਵਨ ਨਿਰੰਤਰ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ।
ਜਿਤ ਅਸਥਿਰ ਹੈ ਕਾਲ ਨ ਖਾਇ ।
ਭਰਥਰੀ ਪੂਛੈ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਤੋਹੀ ।
ਬੋਲੋ ਸਾਚ ਭੂਠ ਨਾ ਹੋਈ । ੨।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤ ਸਰਬ ਸਿਰ ਮੋਰ ।
ਏਕ ਆਪ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਹੋਰ ।
ਤਾਕਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਤਾਵਾਰ ।
ਅਗਮ ਅਧਾਰੁ ਬਿਅੰਤ ਅਪਾਰੁ ।

ਗੁਰਮੁਖ ਜੋਗੀ ਜੋਗ ਕਮਾਇ ।
 ਸਿਫਤੀ ਰਾਤਾ ਆਤਮ ਰਾਇ ।
 ਦਰਸਨ ਆਪ ਸਹਜ ਘਰ ਪਾਇ ।
 ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਨਾਦ ਬਜਾਇ ।
 ਸੁਣਿਹੋ ਭਰਥਰੀ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ।
 ਜਿਤ ਪਾਵੈ ਤੂ ਪਦ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੩॥
 ਸਾਚ ਨਿਰੰਤਰ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ।
 ਕਾਲ ਨ ਗੁਾਸੈ ਪਿਡ ਨ ਪਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਭਰਥਰੀ ਗੋਸਟ ਹੋਈ ।
 ਮਨ ਮਾਨਿਆ ਨਾਨਕ ਸਚ ਸੋਈ ॥੪॥

ਭਰਥਰੀਓ ਵਾਚ—

ਕਿਉਕਰ ਖੋਜੀ ਕਿਉਕਰ ਬਾਦੀ ।
 ਕਿਉ ਕਰ ਦੁਬਿਧਾ ਦੁਰਮਤਿ ਤਿਆਗੀ ।
 ਕਿਉਕਰ ਦੁਨੀਆ ਦੁਤਰ ਤਰਿਆ ।
 ਕਿਉ ਕਰ ਬਾਲੇ ਜੀਵਤ ਮਰਿਆ ।
 ਕਵਨ ਗੁਰੂ ਜਿਸ ਦੀਖਿਆ ਦੀਨੀ ।
 ਭਰਥਰੀ ਪ੍ਰਣਵੈ ਤਤ ਪ੍ਰਬੀਨੀ ॥੫॥

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਗੁਰਮੁਖ ਖੋਜਤ ਰਾਹਿ ਬਤਾਇਆ ।
 ਸਹਜ ਮਿਲੇ ਜਗਜੀਵਨ ਪਾਇਆ ।
 ਦੁਬਿਧਾ ਦੁਰਮਤਿ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਸੋਗ ਵਿਜੋਗ ਪ੍ਰਜਾਲੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਗਤ ਪਤਿ ਮਤ ਹੈ ਨਾਲੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਦੁਨੀਆ ਦੁਤਰ ਤਰਿਆ ।
 ਸਬਦ ਮੁਏ ਫਿਰ ਬਹੁਰ ਨ ਮਰਿਆ ॥੬॥
 ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਸਚ ਦੀਨੀ ਦੀਖਿਆ ।
 ਬਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਸਚ ਪਰੀਖਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਖੋਜੀ ਸਾਚ ਪਛਾਣੇ ।
 ਮਨਮੁਖ ਬਾਦੀ ਤਤ ਨ ਜਾਣੇ ।
 ਚੀਨੇ ਤਤ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮੋਲਾ ।
 ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਸੁਰਤ ਧੁਨ ਚੋਲਾ ॥

ਅੰਤਰ ਰਤਨ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ।
 ਅੰਤਰ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ਅਖੰਡ ।
 ਸੁਣੈ ਭਰਥਰੀ ਨਾਨਕ ਬੋਲੈ ।
 ਸਚ ਨਿਰੰਤਰ ਤਤ ਬਿਰੋਲੈ ।੭।

 ਚੰਚਲ ਚਾਇ ਨ ਖੇਡੈ ਖੋਲੈ ।
 ਕਾਮ ਨਿਦਾ ਤਿਆਗੇ ਗੁਰ ਮੋਲੈ ।
 ਚੰਚਲ ਨਾਰ ਨ ਜਾਇ ਅਖਾੜੇ ।
 ਗਗਨੰਤਰ ਧਨਖ ਮੈ ਚਾੜੇ ।
 ਰਹੈ ਇਕੰਤ ਸਬਦ ਨਿਰਬਾਣ ।
 ਦਰਗਹ ਪੈਧਾ ਪਤ ਪਰਵਾਣ ।
 ਐਸਾ ਸੰਜਮ ਰਹੇ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੰਈ ਅਉਧੂਤਾ ।੮।
 ਕਨਕ ਕਾਮਨੀ ਸਿਉ ਨਾਹੀ ਮਾਤਾ ।
 ਪਰਦਰਬ ਨ ਹਿਰੈ ਪਰਤ੍ਰਿਆ ਨ ਰਾਤਾ ।
 ਜਿਹਥਾ ਮੁਖਿ ਨ ਬੋਲੈ ਅਸਤ ।
 ਏਹਾ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਨਥ ।
 ਮਨ ਮਾਣਕ ਮਨ ਤੇ ਪਤੀਆਨਾ ।
 ਮਨਿ ਤੇ ਮਾਨਿਆ ਗੁਰ ਤੇ ਸਮਝਾਨਾ ।
 ਘਰ ਦਰ ਕੀ ਖਬਰ ਸਚ ਸਬਦ ਸਿਵਾਤੀ ।
 ਅਬਚਲ ਨਗਰੀ ਸਚ ਜੋਗ ਪਛਾਤੀ ।
 ਜੋਗ ਮਾਰਗ ਕੀ ਐਸੀ ਚਾਲਾ ।
 ਪ੍ਰਣਵਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿਹੋ ਬਾਲਾ ।੯।

ਗੋਰਖ ਵਾਚ—

ਕਵਨ ਰੂਪ ਕਵਨ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਕਵਨ ਅਰੰਭ ਕਵਨ ਅਕਾਰ ।
 ਕਿਤ ਪਰ ਵਸੇ ਕਵਨ ਅਚਾਰ ।
 ਕਵਨ ਸੁ ਰਾਜਾ ਕਵਨ ਸੁ ਮਹਤਾ ।
 ਕਵਨ ਸੁ ਪੁਰਖ ਪੁਰਖ ਪਤਿ ਹੋਤਾ ।

ਕਵਨ ਸੁ ਬੋਲੈ ਕਵਨ ਸੁ ਪੇਖੈ ।
 ਕਵਨ ਸੁ ਜੋਤ ਨਿਰੰਤਰ ਦੇਖੈ ।
 ਕਹਾ ਤੇ ਆਵੈ ਕਹਾ ਇਹ ਜਾਇ ।
 ਪਿਡ ਪੜੇ ਜੀਉ ਕਹਾ ਸਮਾਇ ।
 ਇਸ ਕਥਾ ਕਾ ਦੋਹੁ ਬਿਚਾਰ ।
 ਬੋਲੈ ਗੋਰਖ ਤਤੋ ਤਤ ਸਾਰੁ ।੧੧।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਚ ਰੂਪ ਪਵਨ ਬਿਸਥਾਰਾ ।
 ਅਗਨ ਅਰੰਭ ਸਬਦੁ ਅਕਾਰਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਸਚੋ ਸਚ ਅਚਾਰਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਨਿਜ ਘਰ ਮਹਲੀ ਵਸੈ ।
 ਅਸਥਿਰ ਹੋਇ ਫਿਰ ਕਾਲ ਨ ਗੁਸੈ ।
 ਮਨ ਰਾਜਾ ਪਵਣੁ ਹੈ ਮਹਿਤਾ ।
 ਨਿਰੰਜਨ ਪੁਰਖ ਪੁਰਖ ਪਤਿ ਹੋਤਾ ।
 ਬੋਲੈ ਪਉਨ ਅਗਨ ਭੜਵਾਉ ।
 ਸਚ ਪੇਖੈ ਜੋਤ ਨਿਰੰਤਰ ਭਾਉ ।
 ਹੁਕਮੇ ਆਵੈ ਹੁਕਮੇ ਜਾਵੈ ।
 ਪਿਡ ਪੜੇ ਜੀਉ ਸਚ ਸਮਾਵੈ ।
 ਇਹ ਅਗਮ ਕਥਾ ਕਥੀ ਨ ਜਾਇ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਦੀਆ ਦਿਖਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਬੋਲੈ ਸਾਚੀ ਗਾਥ ।
 ਸੁਣਿਹੋ ਭਰਬਰੀ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ।੧੨।
 ਜਤੁ ਪਾਹਾਰਾ ਧੀਰਜੁ ਸੁਨਿਆਰੁ ।
 ਅਹਰਣਿ ਮਤਿ ਵੇਦੁ ਹਥੀਆਰੁ ।
 ਭਉ ਖਲਾ ਅਗਨਿ ਤਪਤਾਉ ।
 ਭਾਡਾ ਭਾਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਿਤੁ ਢਾਲਿ ।
 ਘੜੀਐ ਸਬਦੁ ਸਚੀ ਟਕਸਾਲ ।
 ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰਮੁ ਤਿਨ ਕਾਰ ।
 (ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸਟ ਸਦਾ ਦਇਆਲ ।)
 ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ।੧੩।

ਏਹ ਸਚੀ ਗੋਸਟ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਵਿਰਲਾ ਚੀਨੈ ਕੋਈ ।
 ਸਚ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਅਖੰਡ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਜਪਹਿ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ।
 ਸੇਤ ਬੇਦ ਰਾਮੇਸ਼ੁ ਹੋਈ ।
 ਪ੍ਰਣਵਤ ਨਾਨਕ ਤਾਰੇ ਸੋਈ । ੧੪ ।

ਸੇਤ ਬੇਦ ਰਾਮੇਸ਼ੁ ਮੇਲਾ ।
 ਭਰਬਰੀ ਏਕ ਗੁਰੂ ਇਕ ਚੋਲਾ ।
 ਗੋਰਖ ਬੋਲੇ ਮਨ ਕਰ ਭਾਇ ।
 ਹਮ ਭੂਲੇ ਤੂ ਰਾਹਿ ਬਤਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਬੋਲੇ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ।
 ਸੁਨਿਹੋ ਗੋਰਖ ਨਿਰੰਜਨ ਪ੍ਰਾਣੀ । ੧੫ ।

ਗੁਰਮੁਖ ਸਾਚਾ ਜੋਗ ਕਮਾਉ ।
 ਨਿਜ ਘਰ ਮਹਲੀ ਪਾਉ ਥਾਉ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਦੀਖਿਆ ਲੋਹ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੁਰ ਨਗਰੀ ਵ ਸਹਿਜ ਘਰ ਬੋਹੁ । ੧੬ ।
 ਤੀਨ ਚਾਰ ਚਉਥੇ ਚਉ ਮਹਿਲੇ ।
 ਪੰਜ ਸਤਿ ਨਉ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਅਮੋਲੇ ।

ਨਵ ਘਰ ਢੂਢੇ ਦਸਵੇ ਦੁਆਰ ।
 ਤਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਵੈ ਸਬਦ ਅਪਾਰ ।
 ਗੁਨ ਅਨਹਤਿ ਧੁਨ ਵਾਜੇ ਧੁਨ ਉਐਕਾਰ ।
 ਨਾਨਕ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਅਪਾਰ । ੧੭ ।

ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ ਬੇਪਰਵਾਹੁ ।
 ਦਹ ਦਿਸ ਮੇਟ ਦਸਾਵੈ ਰਾਹਿ ।

ਸਚ ਬਿਭੂਤ ਦਰਸਨ ਘਰ ਆਉ ।
 ਐਸਾ ਜੋਗੀ ਜੋਗ ਕਮਾਉ ।
 ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕਾ ਸੁਨ ਉਪਦੇਸ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵ ਮਿਟੈ ਸਭ ਵੇਸ ।
 ਨਾਨਕ ਬੋਲੈ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ।
 ਜੈਸੀ ਜੁਗਤ ਜੋਗ ਸਚ ਸਾਰ । ੧੮ ।

ਬੇਦ ਕਤੋਬ ਸੋਧੇ ਕੁਰਾਨ ।
 ਪੰਡਤ ਪੋਥੀ ਪੁਛੈ ਪੁਰਾਨ ।
 ਨਉ ਖੰਡ ਧਰਤੀ ਸਗਲੀ ਫਿਰੈ ।
 ਜੋਗ ਨ ਪਾਵੈ ਭਵ ਭਵ ਮਰੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਸਰਨੀ ਆਉ ।
 ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਮਹਿ ਵਾਸਾ ਪਾਉ ।
 ਆਨ ਪਹਿਰ ਲੇ ਨਾਮ ਧਿਆਇ ।
 ਸਚ ਸੁਰਤ ਮੈ ਜਾਇ ਸਮਾਇ ।
 ਨਿਸਚਲ ਜੋਗ ਅਟਲ ਅਸਥਾਨ ।
 ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਣਵੇ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨ । ੧੯ ।
 ਸੁਣਿਹੋ ਭਰਥਰੀ ਗੋਰਖ ਨਾਥਾ ।
 ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਬਹ ਡੂਬੇ ਸਾਥਾ ।
 ਸਾਧਕ ਸਿਧ ਗੁਰੂ ਬਹੁ ਚੋਲੈ ।
 ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਬਿਨ ਦੁਖੀ ਦੁਹੋਲੈ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਨਾਨਕ ਬੋਲੈ ।
 ਸਹਿਜ ਨਿਰੰਤ੍ਰ ਤਤ ਬਿਰੋਲੈ । ੨੦ ।
 ਗੋਰਖ ਕਹੁ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ।
 ਤੋਹਿ ਦਿਆਲ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਾ ।
 ਪੁਨ ਗੋਰਖ ਸਿਧਨ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
 ਨਾਨਕ ਤਤ ਤਤ ਹੈ ਸਹੀ ।
 ਹਮ ਸਭ ਤੇ ਇਹ ਉਪਰ ਖੋਲੈ ।
 ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਇਹ ਕਰਤਾ ਭੋਲੈ ।
 ਫੁਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਭਾਖੀ ਗਾਥਾ ।
 ਸੁਨਿ ਗੋਰਖ ਤੂ ਨਾਥਿਨ ਨਾਥਾ ।
 ਜੋ ਕਛ ਅਧਕ ਪੰਥ ਹੈ ਸੁਆਮੀ ।
 ਦੇ ਮਾਰਗ ਹੇ ਅੰਤਰ ਜਾਮੀ ।
 ਨਾਥ ਕਹੀ ਤੂ ਪੂਰਨ ਪੂਰਾ ।
 ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਤੂ ਸੂਰਨ ਸੂਰਾ ।
 ਫੁਨ ਗੋਰਖ ਕਹਯੋ ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ।
 ਚਲ ਸਿਧੋ ਕਾ ਦੇਖ ਖਿਆਲਾ ।

ਅਚਲ ਵਟਾਲੇ ਕਾ ਹੈ ਮੇਲਾ ।
 ਸਿਧ ਨਾਥ ਦੇਖੈ ਸਭ ਭੇਲਾ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਿਤਨਾ ਹੈ ਦੂਰਿ ।
 ਕੇਸ ਪੰਦਰਾ ਸੈ ਭਰਪੂਰ ।
 ਹਮ ਤੇ ਸਭ ਅਬ ਪਹੁਚੈ ਜਾਇ ।
 ਤੂ ਚਲਿਹੈ ਤੋ ਲੇ ਪਹਚਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤੁਮ ਲੇਹ ਉਡਾਰੀ ।
 ਹਮ ਤੋ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੀ ਧਾਰੀ ।
 ਸਹਿਜ ਸਾਥ ਹਮ ਪਹੁਚੈ ਜਹਾ ।
 ਸਿਧ ਨਾਥ ਪੁਰਖਾ ਤੁਮ ਮਹਾ ।
 ਭਰਥਰੀ ਕਹੈ ਤੈ ਕਉਸ ਉਡਾਈ ।
 ਅਬ ਕਤ ਰਾਖੀ ਉਹ ਬਡਾਈ ।
 ਤਬ ਤੂ ਬਾਕੇ ਅਉਰ ਹੈ ਕੋਈ ।
 ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਨਾਮ ਤਿਸ ਹੋਈ ।
 ਸਤਿ ਬਚਨ ਤਬ ਕਉਸ ਉਡਾਈ ।
 ਆਗਿਆ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕੀ ਆਈ ।
 ਬਿਨ ਆਗਿਆ ਸੋ ਕਉਨ ਉਡਾਵੈ ।
 ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਆਵੈ ।
 ਹਮ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਆਗਿਆ ਹੋਇ ।
 ਤੁਮ ਸੁ ਚਲੋ ਹਮ ਆਇ ਮਿਲੈਇ ।
 ਸਿਧ ਤਬੋ ਉਡਾਰੀ ਲਈ ।
 ਵਿਓਮ ਦਿਸਾ ਤਿਨ ਮਨ ਮੈ ਚਹੀ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੁਨੋ ਹੋ ਬਾਲਾ ।
 ਸਿਧ ਉਡੋ ਹੈ ਇਸ ਹੀ ਕਾਲਾ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਭੀ ਅਬ ਕਰ ਹੋ ਚਾਲਾ ।
 ਚਲੋ ਦੇਖੀਏ ਅਚਲ ਵਟਾਲਾ ।
 ਬਾਲੋ ਭਾਖੀ ਜੋ ਤੁਮ ਭਾਇ ।
 ਹਮ ਰਜਾਇ ਹੈ ਤੋ ਸਰਨਾਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਹੋ ਸੁਰ ਗਿਆਨ ।
 ਬਾਲਾ ਹੂ ਜੋ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ।

ਪਲ ਮੇ ਅਚਲ ਵਟਾਲੇ ਆਏ ।
 ਪਿਪਲ ਨੀਚੇ ਆਸਨ ਪਾਏ ।
 ਤਹਾ ਥੜਾ ਥਾ ਅਤਿ ਰਮਨੀਅ ।
 ਤਹ ਬੈਠੇ ਭਗਤਨ ਕੇ ਜੀਅ ।
 ਸਿਧ ਨਾਥ ਪਹੁਚੇ ਤਤਕਾਲ ।
 ਜਤੀ ਜੁਗੀਸ੍ਰ ਸਭ ਹੀ ਨਾਲ ।
 ਆਗੇ ਬੈਠਾ ਨਾਨਕ ਦੇਖਾ ।
 ਸਭ ਸੰਤਨ ਅਚਰਜ ਕਰ ਲੇਖਾ ।
 ਗੋਰਖ ਕਹਿ ਆਦੇਸ਼ ਹੋ ਬਾਲਾ ।
 ਆਦ ਪੁਰਖ ਕੋ ਅਲਖ ਦਿਆਲਾ ।
 ਭਰਥਰੀ ਕਹਿ ਮੈ ਜਾਨ ਗਿਆਨੈ ।
 ਇਸਦੇ ਦਿਸਟ ਤੇ ਭੀ ਕਛੁ ਜਾਨੈ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਇਸਟ ਹਮਾਰਾ ਏਕੰਕਾਰਾ ।
 ਸਚ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀਆ ਨਿਸਤਾਰਾ ।
 ਉਸਤਾਦ ਹਮਾਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ ।
 ਆਦ ਅੰਤ ਸੂਰਨਿ ਸਿਰ ਸੂਰਾ ।
 ਹਮ ਕੋ ਜਿਨ ਪੰਖ ਲਗਾਏ ਐਸੇ ।
 ਤੁਮ ਤੇ ਆਗੇ ਹਮ ਆ ਬੈਸੇ ।
 ਨਾਨਕ ਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨੀ ।
 ਭਰਥਰੀ ਬੁਧ ਕਾਹੇ ਤੇ ਲੀਨੀ ।
 ਸਿਧ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਆਸਨਿ ਗਏ ।
 ਅਪਨੇ ਆਸ੍ਰਮ ਇਸਥਿਤ ਭਏ ।
 ਦੂਜੈ ਦਿਨ ਮੇਲਾ ਹੋ ਰਹਿਆ ।
 ਚਲੇ ਸਭੀ ਜਿਸ ਕੋ ਜਿਤ ਚਹਿਆ ।
 ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਦਿਸ ਸਭ ਗਏ ।
 ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਭੋਖ ਜੋ ਆਵਤ ਭਏ ।
 ਜੋ ਬਸਤੇ ਥੇ ਤਿਤ ਇਸਥਾਨਾ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਤਿਨੈ ਪਛਾਨਾ ।

ਕੰਊ ਦਊਰ ਚਰਨੀ ਆ ਪਏ ।
 ਕੰਊ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਹੀਐ ਰੇ ਬਾਲਾ ।
 ਇਨ ਦੁਸਟਨ ਕੀ ਮੰਦੀ ਚਾਲਾ ।
 ਅਬ ਹਮ ਮਰਦਾਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਹਿ ।
 ਸਹਜਾਏ ਕੋ ਤਿਤ ਪਹੁਚਾਹਿ ।
 ਜਿਤ ਸਮਾਧ ਮਰਦਾਨੇ ਕੇਰੀ ।
 ਸਹਿਜਾਦਾ ਰਾਜ ਕਰੈ ਤਿਤ ਢੇਰੀ ।
 ਅਉਰ ਸਾਧ ਦੋਹੈ ਕੰਧਾਰ ।
 ਤਿਨ ਸੋ ਭੀ ਹੈ ਕਛੂ ਕਰਾਰ ।
 ਉਨ ਕੋ ਮਿਲਨਾ ਹੈ ਇਕ ਵਾਰ ।
 ਜੋ ਤੂ ਕਹੈ ਸੁ ਕਹੈ ਵਿਚਾਰ ।
 ਹਾਥ ਜੋਤ ਬਾਲਾ ਪੁਨ ਕਹੈ ।
 ਸਹਿਜਾਦਾ ਤਲਵੰਡੀ ਰਹੈ ।
 ਜਉ ਇਛਾ ਤਿਉ ਕਰੀਐ ਦੇਵ ।
 ਤੁਮਰੇ ਤੁਮ ਹੂ ਜਾਨੋ ਭੇਵ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਤੁਮ ਸਭ ਬਿਧ ਹੋ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਕਰ ਪ੍ਰਤਪਾਲ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ । ਪਤ ।

54. ਸਾਖੀ : (ਸਹਿਜਾਦੇ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ)

ਚਉਪਈ—

ਤਲਵੰਡੀ¹ ਆਏ ਪ੍ਰਭੂ ਸਹਿਜਾਦਾ ਤੀਨ ਨਿਹਾਲ ।
 ਬਾਨ ਪਰੀ ਬਿਰਦਾਵਲੀ ਦਾਸਨਿ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲ² ।੧।
 ਰੈਨ ਸਮੇ ਤਿਲਵੰਡੀ ਆਏ ।
 ਕਿਸੂ ਨ ਆਪਨ ਆਪ ਲਖਾਏ ।
 ਚੰਦੁ ਭਾਨ ਸੰਧੂ ਕੇ ਖੂਹ ਪਰ ।
 ਆ ਬੈਠੇ ਦੋਨੋਂ ਕਿਰਪਾ ਧਰ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹੀ ਸੁਨੋ ਰੇ ਬਾਲਾ ।
 ਰਾ ਬੁਲਾਰ ਤੋ ਪਾਏ ਕਾਲਾ ।
 ਅੰਮਾ ਬੀਬੀ ਕਾਲੂ ਚਲੇ ।
 ਸੁਰਗ ਲੋਕ ਕੋ ਪਹੁੰਚੇ ਭਲੇ ।
 ਅਬ ਲਾਲੂ ਹੈ ਘਰਿ ਕੇ ਮਾਹਿ ।
 ਸੁਨ ਪਾਵੈ ਤੇ ਛਾਡੈ ਨਾਹਿ ।
 ਤੂ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਜਾਉ ਇਕੋਲਾ ।
 ਸਹਿਜਾਦਾ ਲਿਆਉ ਹਮਾਰਾ ਚੋਲਾ ।
 ਬਾਲੇ ਆਗਿਆ ਸਿਰ ਧਰ ਲਈ ।
 ਸਹਿਜਾਦੇ ਕੋ ਆ ਸੁਧ ਦਈ ।
 ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨੇ ਘਰ ਆਇਆ ।
 ਸਾਹਿਜਾਦੇ ਕੋ ਤੁਰਤ ਬੁਲਾਇਆ ।
 ਚਾਰ ਘੜੀ ਬੀਤੀ ਥੀ ਰੈਨ ।
 ਸੋ ਉਠ ਆਇਆ ਸੁਨਤੇ ਬੈਨ ।
 ਦੇਖਤ ਬਾਲੇ ਅਚਰਜ ਭਇਆ ।
 ਇਹ ਤੋ ਥਾ ਨਾਨਕ ਸੰਗ ਗਇਆ ।
 ਮੋਰ ਪਿਤਾ ਭੀ ਇਨ ਸੰਗ ਧਾਇਆ ।
 ਕਿਆ ਜਾਨੋ ਮਤ ਹੋਵੈ ਆਇਆ !

¹ਅ. ਏ. ਤਿਲਵੰਡੀ

²ਅ. ਏ. ਕ੍ਰਿਪਾਲ

ਤਬ ਬਾਲੇ ਕੀ ਚਰਨੀ ਲਾਗਾ ।
 ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ਆਉ ਵਡਭਾਗਾ ।
 ਤੇ ਕੋ ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਬੁਲਾਵੈ ।
 ਬੇਗ ਚਲੋ ਮਤ ਬਿਲਮ ਲਗਾਵੈ ।
 ਹੇ ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ਕਹਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਹੈ ਨਾਨਕ ਜਹਾ ।

ਸਹਿਜਾਦਾ ਸੁਨਿਤੇ ਉਠ ਧਾਇਆ ।
 ਭਾਗ ਬਲੀ ਨਾਨਕ ਪੈ ਆਇਆ ।
 ਸਹਿਜਾਦੇ ਤਬ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ।
 ਹਿਤ ਸੋ ਪਰਸੇ ਗੁਰ ਕੇ ਪਾਇ ।
 ਗੁਰ ਤਾ ਕੋ ਅਤਿ ਕੀਨਾ ਆਦਰ ।
 ਨਿਕਟ ਬੈਠਾਇਉ ਹਿਤ ਕਰ ਸਾਦਰ ।

ਪੁਨ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਾ ਕੋ ਕਹਿਉ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਸੁਰ ਪੁਰ ਕੋ ਗਇਉ ।
 ਹਮ ਤੁਝ ਦੇਨਾ ਹੈ ਸਿਰ ਪਾਉ ।
 ਚਿਤ ਚਾਹਤ ਮਾਗੇ ਕਰ ਭਾਉ ।
 ਸਹਿਜਾਦਾ ਤਬ ਕੀਨ ਉਚਾਰਾ ।
 ਸੋ ਦੀਜੈ ਜੋ ਬਾਪੁ ਪਿਆਰਾ ।

ਜੋ ਮਰਦਾਨੇ ਕੋ ਤੁਮ ਦੀਨਾ ।
 ਸੋਈ ਮੁਖ ਦੀਜੈ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨੀਏ ਸਹਿਜਾਦਾ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਸਖਾ ਹਮਾਰਾ ਆਦਾ ।
 ਤੁਝ ਕੋ ਤੈਸਾ ਤਬ ਹਮ ਕਰੈ ।
 ਜੋ ਤੂ ਚਲਹਿ ਤ ਤਿਤ ਕੋ ਧਰੈ ।

ਜਹ ਸਮਾਧ ਮਰਦਾਨੇ ਕੇਰੀ ।
 ਤਹ ਤੂ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਦੇਰੀ ।
 ਮੰਜ ਰਾਜ ਦੋਊ ਤੁਝ ਦੇਏ ।
 ਗੁਰ ਕਿਰਪਾਲ ਤੁਝ ਕ੍ਰਿਪਰ ਭਏ ।
 ਸਮਾਧ ਮਰਦਾਨੇ ਕੀ ਹੈ ਜਹਾ ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਲੋ ਚਾਲੇ ਤਹਾ ।

ਗੁਰ ਖਿਨ ਮੈ ਪਹੁਚਾਇਉ ਤਿਤ ਹੀ ।
 ਖੁਰਮਾ ਜਹਿਰ ਭਲੋ ਹੈ ਜਿਤ ਹੀ ।
 ਸਹਿਜਾਦੇ ਕੋ ਸਮਾਧ ਦਿਖਾਈ ।
 ਕਛੂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਛੂ ਰੋਦਨ ਆਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਸ ਕੋ ਕੀਨ ਦਿਲਾਸਾ ।
 ਹੋ ਅਚਿੰਤ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਆਸਾ ।
 ਸਹਿਜਾਦੇ ਤਬ ਮਾਥਾ ਨਾਇਆ ।
 ਦੇਖ ਸਮਾਧ ਕਛੂਅਕ ਬਿਸਮਾਇਆ ।
 ਸਹਿਜਾਦੇ ਸੁਨ ਬਚਨ ਹਮਾਰਾ ।
 ਇਤ ਰਹੁ ਤੂ ਹੈ ਰਾਜ ਤੁਮਾਰਾ ।
 ਨਾਨਕ ਸੋ ਸਹਿਜਾਦੇ ਕਹਿਉ ।
 ਤੁਮਰੇ ਹੁਕਮ ਮਾਨ ਮੈ ਲਹਿਉ ।
 ਮੈ ਕੋ ਦੇ ਚਰਨਨ ਕੀ ਧੂਰ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮੇਰੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਆਗਿਆ ਏਹ ।
 ਰਾਜ ਭਗਤ ਦੋਨੋ ਤੂ ਲੋਹਿ ।
 ਸਹਿਜਾਦੇ ਕਹਿ ਹੇ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਮੈ ਬਸ ਨਹਿ ਜੋ ਤੋਹਿ ਸੁਹਾਇ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਹੈ ਤਿਤ ਹੀ ਥਾਨ ।
 ਦੂਰ ਦੇਸ ਤੂੰ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ।
 ਬੇਟਾ ਤੁਮਰੀ ਮੰਜੀ ਰਾਜ ।
 ਥਾਪ ਰਖਿਉ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ।
 ਟਬਰ ਸੰਤਤ ਇਤ ਲੈ ਆਉ ।
 ਰਾਜ ਭਗਤ ਦੋਨੋ ਕਰ ਪਾਉ ।
 ਸਹਿਜਾਦੇ ਮਾਨੀ ਜੋ ਗੁਰ ਕਹੀ ।
 ਇਕ ਅਰਦਾਸ ਮੈ ਰਹੈ ਸਹੀ ।
 ਗੁਰ ਅਬ ਤੁਮ ਕਿਸ ਦਿਸ ਕੋ ਜਾਉ ।
 ਫੇਰ ਕਬੂ ਪ੍ਰਭੁ ਦਰਸਨ ਪਾਉ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਹਮ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ।
 ਤੂ ਹਮਰਾ ਹੈ ਪਿਆਰਾ ਦਾਸ ।

ਜਬ ਤੁਝ ਕਾਮ ਕਾਜ ਕੇ ਹੋਇ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਪੇ ਹੈ ਨਿਸਚੈ ਸੋਇ ।
 ਜਬ ਤੂ ਮਨ ਚਿਤ ਹਮ ਕੇ ਕਰੈ ।
 ਤੇ ਮਨਸਾ ਮੇਂ ਹਮ ਨਿਤ ਭਰੈ ।
 ਸਤਿ ਪ੍ਰਤੀਤ ਜਾਨ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
 ਤਿਨ ਭਣਿਉ ਨਿਸਚੈ ਚਿਤ ਆਹਿ ।
 ਪ੍ਰਾਤ ਭਈ ਗੁਰ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇਉ ।
 ਨਗਰ ਲੋਕ ਸਭ ਦਰਸਨ ਆਇਉ ।
 ਜੇ ਜੇ ਮਨਸਾ ਕਰ ਕੋਉ ਆਵੈ ।
 ਤਾਤਕਾਲ ਸੋ ਨਿਸਚੈ ਪਾਵੈ ।
 ਇਹ ਚਰਚਾ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਭਈ ।
 ਬਡੇ ਪੁਰਖ ਆਇਉ ਤਿਤ ਮਹੀ ।
 ਸਭੈ ਨਗਰ ਆ ਸੇਵਕ ਭਇਉ ।
 ਗੁਰ ਚਰਨੇ ਮੈ ਮਨ ਚਿਤ ਦਇਉ ।
 ਗੁਰ ਜੀ ਤਿਤ ਤੇ ਚਿਤ ਚਲਾਏ ।
 ਸਭੀ ਲੋਕ ਆ ਪਗ ਲਪਟਾਏ ।
 ਹਮ ਕੇ ਛਾਡ ਨ ਜਾਹ ਸੁਆਮੀ !
 ਤੁਮ ਬਿਨ ਇਕ ਪਲ ਕਲਪ ਸਮਾਮੀ ।
 ਗੁਰ ਹਸ ਤਿਨ ਕੇ ਬਚਨ ਬਖਾਨੇ ।
 ਸਹਿਜਾਦੇ ਕੇ ਹਮ ਸਮ ਮਾਨੇ ।
 ਇਸ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮੰਜੀ ਦਈ ।
 ਇਹ ਕੁਮਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਹੈ ਸਹੀ ।
 ਜੇ ਇਸ ਕੇ ਸੇਵੈ ਚਿਤ ਲਾਇ ।
 ਮਨ ਭਾਵਤ ਸੋ ਫਲ ਕੇ ਪਾਇ ।
 ਸਭ ਨੇ ਆਗਿਆ ਲੀਨੀ ਮਾਨ ।
 ਸਹਿਜਾਦੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਨ ।
 ਸਭ ਆ ਤਿਸ ਕੇ ਚਰਨੀ ਲਾਗੇ ।
 ਜਾਨੈ ਇਹ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਆਗੇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਰਮਤੇ ਰਹੇ ।
 ਢਾਢੀ ਨੇਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਲਹੇ ।

ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਜੋ ਮਹਿਮਾ ਸੋ ਅਗਤ ਅਪਾਰ ।
 ਸੰਤ ਦਾਸ ਪਗ ਪਰ ਬਲਿਹਾਰ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ । ੫੪ ।

55. ਸਾਖੀ : (ਅਲੀਯਾਰ ਕੰਧਾਰੀ ਨਾਲ ਗੱਸਟ)

ਸਹਿਜਾਦੇ ਤੇ ਬਿਛਰ ਕੇ ਪਹੁਚੇ¹ ਜਾਇ ਕੰਧਾਰ ।
ਗੋਸਟ² ਕੀਨ³ ਫਕੀਰ ਸਿਉ⁴ ਨਾਮ ਤਾਸ⁵ ਅਲੀਯਾਰ । ੧ ।

ਚਉਪਈ—
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੰਧਾਰ ਜਾ ਖਿਲੇ ।
ਯਾਰ ਅਲੀ ਸਿਉ ਜਾ ਤਬ ਮਿਲੇ ।
ਦੁਆ ਸਲਾਮ ਆਪਸ ਮੈ ਹੋਈ ।
ਬੈਠੇ ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ਦੋਈ ।

ਸੁਆਲ ਯਾਰ ਅਲੀ—
ਸੁਮਾ ਨਾਮ ਚਿ ਦਾਰੀ ।
ਨਾਮੇ ਮਾ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
ਫਕੀਰ ਕਹੇ ਬੰਦੇ ਕੀਸਤ ।
ਗੁਰ ਕਹੇ ਬੰਦੇ ਖੁਦਾਇਸਤਿ ।

ਫਕੀਰ ਵਾਚ—
ਸੁਮਾ ਪੀਰ ਗੁਫਤ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—
ਮਨ ਜਿੰਦ ਪੀਰਸਤ ਆਰੇ ਆਰੇ ।
ਫਕੀਰ ਪੈਦਾ ਸੁਦ ਮੁਰੀਦ ਸੁਦ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—
ਖੁਦਾਇ ਪੀਰਸਤ ।
ਕੁਲ ਆਲਮ ਮਰੀਦਸਤ ।
ਗੁਰ ਕਹਿ ਬੰਦੇ ਖੁਦਾਇਸਤ ।
ਪਰਵਰਦਿਗਾਰ ਨਿਗਾਹਿ ਦਿਗੁ ਨ ਦਾਰੀ ।
ਮੁਗਲ ਫਕੀਰ ਪੈਰੋ ਢਾਹਿ ਪਇਆ ।
ਤਦੋ ਬਹੁਰ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹਿਆ ।

¹ਅ.ਦ. ਪਹੁਚੇ

²ਅ.ਦ. ਗੋਸਟਿ

³ਅ.ਦ. ਕਰੀ

⁴ਅ.ਦ. ਸੋ

⁵ਅ.ਦ. ਤਾਹਿ

ਖੁਦਾਇ ਦਿਗਰ ਨੇਸਤਿ ਖੁਦਾਇ ਇਕ ਬਾਰੀ ।
 ਫਕੀਰ ਕਹਿਆ ਸੁਮਾ ਪੀਰ ਮਨ ਮੁਰੀਦ ਪਰਵਿਦਗਾਰੀ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਸੁਮਾ ਨਾਮ ਚਿ ਦਾਰੀ ।
 ਨਾਮੇ ਮਾ ਯਾਰ ਅਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ।
 ਗੁਰ ਗੁਫਤਾ ਸੁਮਾ ਨਾਮ ਬਾਬਾ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ॥
 ਯਾਰ ਅਲੀ ਖਿਨ ਵਲੀ ਸੁ ਕੀਨ ।
 ਸੰਤ ਦਾਸ ਹੈ ਤੁਮਰਾ ਦੀਨ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੫੫ ।

56. ਸਾਖੀ : (ਸੇਖ ਸਰਫ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ)

ਬਿਮਲ ਜੋਤ^੧ ਚਰਚਾ ਕਰੀ ਕਹੀ ਸੁ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ ।
ਕਿਆ ਕਿਆ ਬਰਨੈ^੨ ਖੇਲ ਗੁਰ ਜੋ ਜੋ ਅਗਮ ਅਥਾਹਿ^੩ । ੧

ਚਉਪਈ—

ਗੁਰ ਕੰਧਾਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ।
ਦੇਕ ਦੇਹੁ ਮੈ ਜਾ ਰਹੇ ਖਲੇ ।
ਪਾਛੇ ਸੇਖ ਸਰਫ ਤਬ ਆਇਆ ।
ਯਾਰ ਅਲੀ ਸਿਉ ਸੁਖਨ ਬੁਲਾਇਆ ।
ਦੁਆ ਸਲਾਮ ਆਪਸ ਮੈ ਹੋਈ ।
ਤਬ ਪਠਾਣ ਤਾ ਸੋ ਫਿਰ ਕਹੀ ।
ਆਜ ਕਛੁ ਅਉਰੈ ਗਤ ਭਈ ।
ਸਾਚ ਭਣੇ ਭਿਨ ਰਾਖੋ ਨਹੀ ।
ਆਗੇ ਅਉਰ ਦ੍ਰਿਸਟ ਮੁਹਿ ਆਵੇ ।
ਅਜ ਤੁਝ ਭੇਜ ਸਹਿਉ ਨਹੀ ਜਾਵੇ ।
ਯਾਰ ਅਲੀ ਕਹਿ ਖੁਦ ਤੂੰ ਵਲੀ ।
ਲੇ ਪਛਾਨ ਜੋ ਹਮ ਭਈ ਭਲੀ ।
ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਤੂੰ ਰਾਸ ਬੁਝਾਇ ।
ਕਿਨ ਇਹ ਮਿਹਰ ਕਰੀ ਹੈ ਭਹਿ ।
ਮਨ ਇਕ ਕਰਦਮੁ ਪੀਰ ਫਕੀਰ ।
ਪਠਾਣ ਗੁਫਤ ਕੁਜਾ ਉਹ ਮੀਰ ।
ਜਾਏ ਰਫਤ ਮਨ ਖਬਰ ਨ ਦਾਰੀ ।
ਪਠਾਣ ਗੁਫਤ ਮਤਲਬ ਦੀਦਾਰੀ ।
ਮੁਗਲ ਗੁਫਤ ਉਹ ਹਮ ਮੇ ਦਾਨਦ ।
ਮਿਹਰ ਕੁਨਦ ਖੁਦੀ ਖੁਦ ਕੁਨਦ ਇਨਾਇਤ ।

^੧ਅ.ਦ. ਜੋਤਿ

^੨ਅ.ਦ. ਬਰਨੈ

^੩ਅ.ਦ. ਅਥਾਹਿ ।

ਯਾਰ ਅਲੀ ਸੁਮਾ ਬਿਦ੍ਹੇ ਮਾ ਯਾਰ ਵਫਾਦਾਰੇ ।
 ਈ ਲੁਤਫ ਖੁਦਾਇ । ਪਠਾਣ ਗੁਫਤ ਆਰੇ ਆਰੇ ।
 ਦਖਣ ਤੇ ਪਠਾਣ ਉਠ ਆਵੇ ।
 ਦੋ ਦਿਨ ਰਹੁ ਬਹੁਰੇ ਉਠ ਜਾਵੇ ।
 ਅਬ ਉਤ ਤੇ ਉਹ ਜਾਵੇ ਨਾਹਿ ।
 ਕਿਉ ਹੂ ਮੁਝ ਕੋ ਦੇਹੁ ਦਿਖਾਇ ।
 ਇਤ ਇਹ ਕਥਾ ਮੁਗਲ ਸਿਉ ਭਈ ।
 ਸੁਣਿ ਹੈ ਅੰਗਦ ਬਾਲੇ ਕਹੀ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਇਕ ਦੇਹੁ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਜਾ ਬੈਠੇ ਦੋਨੋ ਗੁਰ ਪਿਆਰੇ ।
 ਸਵਾ ਪਹੁਰ ਰਾਤ ਜਬ ਰਹੀ ।
 ਇਕ ਖਤਰੇਟਾ ਆਇਉ ਤਹੀ ।
 ਤਿਨ ਸੁਹਾੜ ਤੇ ਗਟੀ ਉਡਾਰੀ ।
 ਸੋ ਥੀ ਸੀਤਲ ਅਤਿ ਹਿਮ ਖਾਰੀ ।
 ਤਿਨ ਸੇ ਤੋੜ ਤਿਨ ਕੀਨ ਇਸਨਾਨ ।
 ਅਤ ਸੀਤਲ ਜਲ ਸੀਤਲ ਥਾਨ ।
 ਜਬ ਉਹ ਸਾਧ ਨਾਇ ਕੋ ਰਹਿਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਿਸ ਸਿਉ ਕਹਿਆ ।
 ਅਰੇ ਸਾਧ ਤੂ ਕਉਣ ਹੈ ਭਾਈ ।
 ਨਾਮ ਜਾਤ ਮੁਹ ਦੇਇ ਬਤਾਈ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਤੁਹਿ ਸੁਆਰਥ ਕਾਹਿ ।
 ਮੈ ਖਤਰੇਟਾ ਚਲਿਆ ਨਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਹ ਕਾਖਿਆ ਮੋਹਿ ।
 ਇਤ ਨਾਰ ਹੈ ਭਾਈ ਤਿਸ ਜੋਹਿ ।
 ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਕਹਾ ਖਤਰੇਟੇ ਕਹਿਉ ।
 ਪਤੋ ਬਿਨਾ ਪਤਣ ਨਾ ਲਹਿਉ ।
 ਬਿਮਲ ਜੋਤ ਹੈ ਤਾ ਕਾ ਨਾਮੁ ।
 ਜਨਕ ਭੂਪ ਕਾ ਸੁਤਿ ਅਭਰਾਮ ।
 ਅਬ ਉਹ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਬਲੀ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਤ੍ਰੇਤੋ ਕਥ ਖੱਲੀ ।

ਤੇਰਾ ਕਹਾ ਜਨਕ ਕਤ ਭਇਉ ।
 ਅਬ ਕਲਜੁਗ ਮੇ ਤੈ ਕਿਆ ਕਹਿਉ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨ ।
 ਜਬ ਮਿਲਿਹੈ ਤਬ ਲੈਇ ਪਛਾਨ ।
 ਫਿਰ ਤਿਨ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਨਾਮ ਤੁਮਾਰੇ ਤਬ ਕਿਆ ਭਇਉ ।
 ਅਬ ਤੇਰਾ ਕਿਆ ਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ।
 ਤਬ ਤੂ ਕਿਰਤ ਕਹਾ ਚਿਤ ਧਾਰੇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਗੋਵਰਧਨ ਤਬ ਥਾ ।
 ਭੂਪ ਜਨਕ ਕਾ ਸੇਵਕ ਸਦ ਥਾ ।
 ਅਬ ਸੁ ਨਾਮ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਛੋਹਰ ਪਤੇ ਲਹੇ ਬਹੁ ਭਾਰੀ ।
 ਤਿਨ ਕਹੀ ਏਕ ਬਾਤ ਸੁਨ ਲੇਉ ।
 ਅਉਰ ਪਤਾ ਜੋ ਮੁਝ ਕੇ ਦੇਉ ।
 ਤਬ ਮੇਰੇ ਜਿ ਨਿਸਚੇ ਆਵੈ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਹ ਤੋ ਮਨ ਭਾਵੈ ।
 ਤਿਨ ਪ੍ਰਛਾ ਕਹੁ ਹਮਰਾ ਭਾਈ ।
 ਅਬ ਸੁ ਨਾਮ ਮੁਹਿ ਦੇਹ ਸਿਝਾਈ ।
 ਅਬ ਹਮਰੇ ਦੇਹੀ ਕਬ ਛੁਟੈ ।
 ਜਿਉ ਭੁਯੋਗਮ ਕਾਚੁਰੀ ਸੁਟੈ ।
 ਅਬ ਸੁ ਨਾਮ ਤੁਹਿ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ।
 ਭਾਈ ਹੋਵੇਗਾ ਹੰਦਾਲ ।
 ਅਰ ਜਬ ਉਹ ਮੁਸਕੇ ਗਾ ਭਾਈ ।
 ਤਬ ਤੁਹ ਪ੍ਰਾਨ ਛੁਟੈ ਖਿਨ ਮਾਹੀ ।
 ਤਿਨ ਪ੍ਰਛਾ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ।
 ਬੀਰਮ ਦੇਉ ਸੁਨ ਅਭ ਰਾਮ ।
 ਰਾਜੇ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਕਾ ਬੇਟਾ ।
 ਭੂਪ ਮਾਨ ਤਿਸ ਬਹੁਤਾ ਦੇਤਾ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਸਭ ਤਾ ਕੇ ਬਡ ਜਾਨੈ ।
 ਅਬ ਭੀ ਉਹ ਕਹਿ ਹੈ ਪ੍ਰਧਾਨੈ ।

ਬਡੇ ਭਗਤ ਮਨ ਤਨ ਅਬ ਹੋਇ ।
 ਬਿਰਲੇ ਸਾਧ ਪਛਾਨੈ ਕੋਇ ।
 ਹੋ ਭਾਈ ਤਬ ਇਕਠੇ ਰਹੇ ।
 ਦੁਆਪ੍ਰ ਜਨਮ ਤੁਮੋ ਕਤ ਲਹੇ ।
 ਗੁਰ ਸਭ ਦੀਨਾ ਤਾਹਿ ਸਿਝਾਇ ।
 ਮੋਰੋ ਜਨਮ ਨੀਚ ਘਰ ਆਹਿ ।
 ਸੁੰਦਰ ਮੋਰ ਨਾਮ ਸਭ ਕਹੇ ।
 ਕਹੋ ਜਨਮ ਹਮ ਹੂ ਕਤ ਲਹੇ ।
 ਤੁਮ ਜਨਮੇ ਬਾਣੀਏ ਕੇ ਧਾਮ ।
 ਹਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਥਾ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ।
 ਤੋਹਿ ਨਾਮ ਰਾਮੁ ਸਭ ਕਹੈ ।
 ਕਹੋ ਜਨਮ ਬੀਰਮ ਕਤ ਲਹੇ ।
 ਬੀਰਮ ਜਨਮਿਉ ਪਾਡਵ ਧਾਮ ।
 ਅਰਜਨ ਮਲ ਥਾ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮੁ ।
 ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਸਭ ਪਤੇ ਜੁ ਪਾਏ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪਗ ਲਪਟਾਏ ।
 ਬਹੁਤ ਮਾਨ ਕਰ ਘਰ ਲੇ ਆਇਆ ।
 ਤੀਨ ਦਿਵਸ ਮਨ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਤਬ ਮਾਗੀ ਦੇਹੁ ਰਜਾਇ ।
 ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਨੇ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ ।
 ਤੁਮ ਤੋ ਹਮਰੇ ਹੋ ਗੁਰ ਭਾਈ ।
 ਬਡੇ ਭਾਗ ਅਬ ਮਿਲ ਹੋ ਆਈ ।
 ਮਾਸ ਬਰਸ ਨਾ ਤੁਮ ਇਤ ਰਹੇ ।
 ਅਬ ਹੀ ਫੇਰ ਉਤਾਇਲ ਭਏ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ।
 ਬਚਨ ਹਮਾਰਾ ਥਾ ਗੁਨ ਗਾਥ ।
 ਮਿਲਨਾ ਤਬ ਤੋ ਸੋ ਹਮ ਕਹਯੋ ।
 ਯਾ ਕਾਰਨ ਤੁਝ ਖੋਜਤ ਲਹਿਉ ।
 ਅਬ ਹਮ ਕਰਨੇ ਹੈ ਬਹੁ ਕਾਜ ।
 ਜਿਉ ਜਿਉ ਇਛਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ।

ਮੈਂ ਜਾਨਾ ਮੇਰੇ ਬਡ ਭਾਈ ।
 ਮੇਰ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਕੈ ਜਾਈ ।
 ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਅਤਿ ਦੂਰ ਬਤਾਇਉ ।
 ਮੈਂ ਬਸ ਨਾਹਿ ਕਰ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹਿਉ ।
 ਹੋ ਗੁਰ ਅਉਰੈ ਬਾਤ ਬਖਾਨੈ ।
 ਹੋਦਾਲ ਭਇਉ ਮੈਂ ਕੈਸੇ ਜਾਨੈ ।
 ਸੁਨੋ ਉਹ ਸੁਧ ਆਪੇ ਦੇਇ ।
 ਤੁਮ ਜਾਨਗੇ ਤਿਸ ਕੇ ਭੇਉ ।
 ਸੰਦੇਸਨਿ ਸਿਉ ਮਿਲਹੋ ਭਾਈ ।
 ਬਾਕ ਮਿਲੋ ਕਾਇਆ ਕਰ ਨਹੀ ।
 ਜਬ ਤੁਮ ਤਾਹਿ ਸੰਦੇਸ ਪਠਾਉ ।
 ਉਹ ਸੁਨ ਕੈ ਮੁਸਕੈ ਕਹਿ ਆਉ ।
 ਤਾ ਤੇਰੀ ਦੇਹੀ ਛੁਟ ਜਾਵੈ ।
 ਅਗਮ ਬਾਤ ਜਨ ਤੋਹਿ ਸੁਨਾਵੈ ।
 ਇਤਨਾ ਭਾਖ ਬਿਦਾ ਤਬ ਭਏ ।
 ਅਤਿ ਅਪਾਰ ਸੁਖ ਦੋਨੋ ਲਹੇ ।
 ਤਬ ਗੁਰ ਵਲੀ ਪਾਸ ਫਿਰ ਆਏ ।
 ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਦਰਸਨਿ ਪਾਏ ।
 ਗੁਰ ਕੋ ਕਹਿਉ ਸਲਾਮਾ ਲੋਕ ।
 ਅਲੋਕ ਸਲਾਮ ਹੈ ਏਕ ਅਲੋਖ ।
 ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਚਰਨੋ ਪੜਿਉ ।
 ਸਰਫਰਾਜ ਪੀਰ ਮੁਖ ਕਰਿਉ ।
 ਲੁਤਫ ਕੀਨ ਗੁਰ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ।
 ਲੁਤਫ ਖੁਦਾਇ ਬੰਦਾ ਗੁਮਰਾਹਿ ।
 ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਗੁਰ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
 ਪੁਨ ਪਠਾਣ ਬੋਲਾ ਮਨ ਭਾਇ ।
 ਕੁਲਹ ਚਿ ਹਵਾਲਾ ।
 ਈ ਅਜਬ ਖਿਆਲਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਕੁਲ ਕੁਲ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ।
 ਸਭ ਤਿਸ ਕੇ ਉਹ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ।

ਸਿਸਤ ਧਰੇ ਏਕ ਨੀਸਾਨਾ ।
 ਸਭ ਤੇ ਹੋਇ ਰਹੇ ਬੇਗਾਨਾ ।
 ਗੁਫਤ ਨਾਨਕ ਬਿਸਨੈ ਦੁਰੁਸਤ ਮਾਇਨਾ ।
 ਸਮਝੋ ਤਬ ਜਬ ਖੁਲੇ ਆਇਨਾ ।੧।

ਪਠਾਣ ਵਾਚ—

ਖਫਨੀ ਚੂੰ ਹਵਾਲ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਖਫਨੀ ਖੈਫ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਦੇਖ ।
 ਮੁਰਦਾ ਹੋਇ ਤਜੋ ਸਭ ਭੇਖ ।
 ਅਮਲ ਜਹਾਨ ਅਲਹਿ ਨੇ ਕੀਆ ।
 ਖਾਲਕ ਏਕ ਅਵਰ ਨਹੀ ਬੀਆ ।
 ਗੁਫਤ ਨਾਨਕ ਦੂ ਸਰਰ ਇਆਨੇ ।
 ਦੁਰਸਤ ਸੋ ਜੋ ਹੁਕਮ ਪਛਾਨੈ ।੨।
 ਸਰਫ ਕਹਿਆ ਸੇਲ ਚੂ ਕਰਦੀ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸੇਲੀ ਸਾਲਸ ਰਹੀ ਜਹਾਨੇ ।
 ਚਾਕਰ ਤੇ ਬਾਂ ਛੁਟੇ ਕਾਨੇ ।
 ਸਰਾ ਸਰੀਅਤ ਮਾਨੈ ਨਾਹੀ ।
 ਤਰੀਕਤ ਮਾਰਫਤ ਦਾਵੇ ਮਾਹੀ ।
 ਬਾਹਰ ਸਿਆਹੀ ਅੰਤਰ ਲਾਲ ।
 ਗੁਫਤ ਨਾਨਕ ਪਹੁਚੇ ਦਰ ਹਾਲ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮੁਤਕਾ ਮਿਹਰ ਇਲਾਹੀ ਸਾਹਿਦ ਪੀਰ ਬਤਾਇ ।
 ਦੂਜੇ ਸੇਤੀ ਫਾਰਕ ਰਹੇ ਤਬ ਪਾਵੈ ਰਾਹਿ ਖੁਦਾਇ ।
 ਐਸੀ ਰਹਿਨੀ ਜੇ ਰਹੇ ਤਾ ਹੋਵੈ ਦੁਰੁਸਤ ਈਮਾਨ ।
 ਜੋਰ ਜੁਲਮ ਨਾ ਕਿਸ ਪਰ ਕਰੇ ਪਕੜ ਹਲੇਮੀ ਖਾਨ ।
 ਗੁਫਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਸਰਫ ਅਜੀਜ ਮੁਕਾਮ ।੩।

ਸਰਫ ਵਾਚ—

ਗੋਦੜੀ ਚਿ ਫੁਰਮਾਇਦਾ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਗੋਦੜੀ ਗਿਆਨ ਸਮਝ ਕੇ ਖੁਦਾਇ ।
ਸੂਈ ਸਬੂਰੀ ਸਚ ਧਾਗਾ ਪਾਇ ।
ਸਾਧ ਪੀਰ ਮਿਲ ਸੀਚੈ ਫਿਰ ਛਾਟ ਨ ਕਬਹੂ ਜਾਇ ।
ਸਭ ਤੇ ਨੀਚ ਸਦਾਈਐ ਕੁਲ ਆਲਮ ਅੰਗ ਸਮਾਇ ।
ਗੁਫਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣਹੋ ਸਰਫ ਚਲੈ ਹੁਕਮ ਰਜਾਇ । ੫ ।

ਸਰਫ ਵਾਚ—

ਕਉਸ ਚਿ ਫੁਰਮਾਇਦਾ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਕਉਸ ਕਾਮਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਨਿਕਸ ਨ ਕਬਹੂ ਜਾਇ ।
ਪੀਰ ਨਸੀਹਤ ਰਾਖੀਐ ਅਪਣੇ ਘਟ ਮੈ ਲਾਇ ।
ਲਗਨ ਅਗਨ ਤਬ ਜਾਗਈ ਜਬ ਏਕ ਦਿਖਾਵੈ ।
ਦਿਲ ਦਲੀਲ ਨ ਉਠਈ ਮੋਹ ਮਾਨ ਮਿਟਾਵੈ ।
ਗੁਫਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਸਰਫ ਤਬ ਫਕੀਰ ਕਹਾਵੈ । ੬ ।
ਨੀਕਰਾ ਚਿ ਕਾਰ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਨੀਕਰ ਕਰੋ ਵਜੂਦ ਕਾ ਨਾਮ ਕੀ ਭਿਖਿਆ ਲੇਇ ।
ਮਾਗੋ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ਤੇ ਪੀਰ ਨਸੀਹਤ ਦੇਇ ।
ਦੂਜਾ ਦਿਲ ਤੇ ਦੂਰ ਕਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇ ਨਿ ਪੈਦ ।
ਐਸੀ ਮਸਲਤ ਜੋਰ ਤੇ ਕਾਬੂ ਨ ਪੜਦੇ ਕੈਦ ।
ਗੁਫਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਸਰਫ ਦੀ ਕੀਏ ਕਾ ਕਿਆ ਕਰੋ ਗੁਮਾਨ ।
ਫਕਰ ਮਰਾਤਬ ਤਾ ਮਿਲੈ ਜਾ ਦੂਜਾ ਗਿਣੇ ਨੀਸਾਨਾ । ੭ ।
ਬੈਰਾਗੀ ਚਿ ਫੁਰਮਾਇਦਾ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਬੈਰਾਗੀ ਬੇ ਐਬ ਹੋ ਰਹੈ ।
ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਹੀ ਕਹੈ ।
ਕਰਨਹਾਰੇ ਸਿਫਤਿ ਬਕਾਇ ।
ਮਤਲਬ ਪੂਰਾ ਕਰੇ ਕੁਦਾਇ ।
ਗੁਫਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਸਰਫ ਇਆਨੇ ।
ਪੀਰ ਪੈਕਾਬੂ ਏਕ ਪਛਾਨੇ । ੮ ।

ਸਰਫ ਤਬ ਚਰਨ ਢਹਿ ਪਇਆ ।
ਤੁਮ ਸੁ ਪੀਰ ਮੁਰੀਦ ਸੈ ਭਇਆ ।

ਮੁਝ ਕੋ ਅਬ ਤੁਮ ਦੇਹੁ ਰਜਾਇ ।
ਗੁਰ ਕਹੀ ਸਰਫ ਬਿਦਰ ਤੂ ਜਾਇ ।

ਹੇ ਗੁਰ ਫਿਰ ਭੀ ਹੋਇ ਦੀਦਾਰ ।
ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਅਬ ਹਿਰਦੇ ਧਾਰ ।

ਸੁਣ ਪਠਾਣ ਇਕ ਬਾਤ ਹਮਾਲੀ ।
ਜੋ ਤੁਹਿ ਇਛਾ ਦਰਸ ਪਿਆਰੀ ।

ਸਹਿਜਾਦੇ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰੋ ।
ਉਸੇ ਮਿਲੇ ਸੋ ਹਮ ਕੋ ਮਿਲੇ ।

ਅਰ ਯਹਿ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਦੂਜਾ ।
ਇਸ ਮਾਨੇ ਤਿਸ ਮੁਝ ਕੋ ਪੂਜਾ ।

ਸਰਫ ਕਹਿਉ ਸਹਿਜਾਦਾ ਕਹਾ ।
ਉਹ ਮਿਰਾਸੀ ਖੁਰਮੇ ਰਹਾ ।

ਮਰਦਾਨੇ ਕਾ ਉਹ ਹੈ ਪੂਤ ।
ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਅਤਿ ਅਉਧੂਤ ।

ਜਾਹਿ ਸਰਫ ਤੁਝ ਸਾਚ ਬਤਾਇਉ ।
ਇਤੀ ਪੰਥ ਤੁਹਿ ਪਾਰ ਲੰਘਾਇਉ ।

ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਪੁਨ ਤਬ ਬੋਲਾ ।
ਮੁਝ ਆਗਿਆ ਕਛੁ ਕਰੋ ਅਡੋਲਾ ।

ਗੁਰ ਕਹਿ ਦਾਵਾ ਦੂਰ ਕਰ ਭਾਈ ।
ਗੁਰੁ ਦਰਸ ਤੁਹਿ ਅਬ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ।

ਜਬ ਕਾ ਦਰਸ ਤੁਮਾਰਾ ਭਇਆ ।
ਤਬ ਸੋ ਦਾਵਾ ਸਭ ਉਠ ਗਇਆ ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਹਮ ਕੋ ਸੰਗੀ ਹੀ ਲੇਵੋ ।
ਟਹਿਲ ਕਰੋ ਤੁਮ ਦਰਸਨਿ ਖੇਵੋ ।

ਗੁਰ ਕਹਿ ਤੂ ਇਤ ਰਹੋ ਸਦਾਇ ।
ਤਿਨ ਭਣਿਉ ਜਿਉ ਹੁਕਮ ਰਜਾਇ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ ਬਿਦਾ ਤਬ ਭਏ ।
 ਵਲੀ ਸਰਫ ਚਰਨੰ ਦਹਿ ਪਏ ।
 ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਸਭੇ ਚਿਤਾਏ ।
 ਹਜਾਰੇ ਲੇ ਬਹੁ ਦੇਹ ਨਿਵਾਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਣੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਅਲੀ ਕੀਨ ਤੁਹਿ ਵਲੀ ।
 ਦਾਸ ਅਧੀਨ ਨਜਰ ਦੇ ਭਲੀ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ । ੫੬ ।

57. ਸਾਖੀ : (ਮਾਣ ਚੰਦ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ)

ਗੋਸ਼ਟਿ ਕਾਬਲ ਮੈਂ ਭਈ ਮਾਣ¹ ਚੰਦ ਕੈ ਸਾਥ ।
ਕਰ² ਕਿਰਪਾ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੀਨਾ ਤਾਹਿ ਸਨਾਥ ।੧।

ਚਉਪਈ—

ਗੁਰ ਤਬ ਕਾਬਲ ਮੇ ਚਲਿ ਆਏ ।
ਬਾਲੇ ਕਛੁਅਕ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
ਹੇ ਗੁਰ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਤਾਰਿਉ ।
ਤਿਸ ਕਾ ਸੰਕਟ ਸਕਲ ਨਿਵਾਰਿਉ ।
ਹੇ ਬਾਲਾ ਹੇ ਹਮਰਾ ਯਾਰ ।
ਪੂਰਬ ਥਾ ਇਸ ਸਿਉ ਮੁਝ ਪਿਆਰ ।
ਕਹੁ ਗੁਰ ਇਹ ਮਲੇਛ ਕਤ ਭਇਆ ।
ਇਹ ਮੁਝ ਕੋ ਭਾਰੀ ਭਰਮ ਭਇਆ ।
ਪੂਰਬ ਸੁਆਨ ਇਸ ਤੇ ਹਤ ਭਇਉ ।
ਇਤ ਬਿਧ ਤੁਰਕ ਦੇਹ ਇਨ ਲਹਿਉ ।
ਇਸ ਕੋ ਹਮੈ ਬਚਨ ਥਾ ਦੀਨਾ ।
ਤਾ ਹਿਤ ਆਇ ਉਬਾਰਾ ਕੀਨਾ ।

ਬਾਲਾ ਵਾਚ—

ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਕਾ ਤੁਮ ਕਹਿਉ ।
ਸੁਆਨ ਹੇਤ ਉਨ ਇਹ ਵਲ ਲਹਿਉ ।
ਤਾ ਤੇ ਜਾਨੈ ਕਰਮ ਪੁਮਾਨ ।
ਕਰਮ ਤੁਲ ਨਹੀ ਕਥਨ ਗਿਆਨ ।
ਤਾ ਤੇ ਸਿਮ੍ਰਤ ਕੋ ਹੀ ਮਾਨੈ ।
ਸਾਖ ਆਦਿ ਸਿਥਿਆ ਕਰ ਜਾਨੈ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਹੇ ਬਾਲਾ ਤੁਝ ਸਾਚੀ ਕਹੀ ।
ਕਰਮ ਬਿਨਾ ਨਿਸਚੇ ਗਤਿ ਨਹੀ ।

¹ਅ.ਦ. ਮਾਨਕ

²ਅ.ਦ. ਕਰਿ

ਕਰਮ ਕਰਤ ਹੋਵੇ ਨਿਹ ਕਰਮ ।
 ਤਿਸੁ ਬੈਸਨੋ ਕਾ ਨਿਰਮਲ ਧਰਮ ।
 ਕਾਹੂ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਬਾਛੈ ।
 ਕੇਵਲ ਭਗਤਿ ਕੀਰਤਨ ਸੰਗਿ ਰਾਚੈ ।
 ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਸਿਮਰਨ ਗੋਪਾਲ ।
 ਸਭ ਉਪਰਿ ਹੋਵਤ ਕਿਰਪਾਲ ।
 ਆਪਿ ਦ੍ਰਿੜੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ।
 ਨਾਨਕ ਉਹੁ ਬੈਸਨੋ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵੈ । ੧ ।

ਸੁਉਨ ਸੁਚੇਤ ਸੁਨੋ ਹੋ ਬਾਲਾ ।
 ਨੇਤ ਬਾਤ ਇਹ ਦੀਨ ਦਿਆਲਾ ।
 ਗਿਆਨ ਕਰਮ ਦੋਨੋ ਸਿਧ ਆਹਿ ।
 ਇਕ ਬਿਛਰੇ ਸੁਖ ਪਾਈਐ ਨਾਹਿ ।
 ਤਿਸ ਕਾ ਕਛੁ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਸੁਨਾਉ ।
 ਸਮਝ ਲੇਹੁ ਰਿਦ ਰਾਖੋ ਭਾਉ ।
 ਜੈਸੇ ਪੰਖੀ ਇਕ ਪੰਖ ਹੀਨ ।
 ਉਡ ਨਹੀ ਸਾਕੇ ਸੋ ਅਤਿ ਦੀਨ ।
 ਜਾ ਕੋ ਦੋਨੋ ਪੰਖ ਸੁਚੇਤ ।
 ਇਤ ਉਤ ਫਿਰੈ ਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਨੇਤ ।
 ਤੈਸੇ ਗਿਆਨ ਕਰਮ ਦੋ ਪੰਖ ।
 ਦੋਨੋ ਹੋਇ ਲਹੈ ਸਚ ਪੰਥ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਕਰਮ ਸੁ ਅੰਧੋ ਅਤ ਬਲੀ ਗਿਆਨ ਪੰਖ ਦ੍ਰਿਗੁ ਜੋਤ ।
 ਬਾਲੇ ਜਬ ਲਗ ਜਗ ਨਹੀ ਤਬ ਲਗ ਸਿਧ ਨ ਹੋਤ । ੧ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਤੇ ਦੋਨੋ ਲਹੈ ਜੁ ਕੋਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਸਕਤ ਜਿਸ ਤੀਸਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਮਗ ਦੇਖੇ ਸੋਇ । ੨ ।
 ਕਰਮ ਸੁ ਧੁਰ ਪਰਚਾਵਈ ਗਿਆਨ ਦਿਖਾਵੈ ਰਾਹੁ ।
 ਸੋ ਸਤ ਮਗ ਕੋ ਖੋਜਈ ਜਿਸ ਕੋ ਪੀ ਕੀ ਚਾਹਿ । ੩ ।
 ਸਤ ਮਗ ਇਕ ਕੀ ਗਮ ਨਹੀ ਕਰੇ ਜੋ ਕੋਈ ਉਪਾਇ ।
 ਇਤ ਤੇ ਉਤ ਉਤ ਤੇ ਸੁ ਇਤ ਭਟਕੈ ਆਵੇ ਜਾਇ । ੪ ।
 ਜਬ ਲਗ ਉਸਨ ਸੀਤ ਸਮ ਨਾਹ ।
 ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਜਉ ਲਉ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ।

ਦੁਖ ਸੁਖ ਜਉ ਲਉ ਤਨ ਕੋ ਜਾਨੈ ।
 ਬੰਰੀ ਮੀਤ ਆਪ ਪਰ ਮਾਨੈ ।
 ਤਬ ਲਗ ਜੋ ਕਰਮਨ ਕੋ ਤਿਆਗੈ ।
 ਸੋ ਮਤਹੀਨ ਨਰਕ ਕੋ ਪਾਗੈ ।
 ਗਿਆਨ ਬਿਗਿਆਨ ਏ ਭੀ ਕਰਮ ਜਾਨਾ ।
 ਬਿਨਾ ਕਰਮ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਸੁ ਜਾਨਾ ।
 ਤਬ ਲਗ ਏਕ ਕਹਿਨ ਕੀ ਥਾਨ ।
 ਸੋ ਭੀ ਕਰਮ ਦੈਵਤ ਕੋ ਮਾਨ ।
 ਜਿਸ ਕੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਹੋਇ ।
 ਕਹੋ ਨ ਕਹੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋਇ ।
 ਬਿਨ ਭਾਗੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਹੀ ਮਿਲੇ ।
 ਸੋ ਭੀ ਮਿਲੇ ਕਰਮ ਹੋਇ ਭਲੇ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਅਸਾਰ ਮੈ ਚਾਰ ਬਸਤ ਹੈ ਸਾਰ ।
 ਸਾਧ ਸੰਗੁ ਮਿਲ ਹਰ ਭਜੇ ਦਾਨ ਸੁ ਪਰਉਪਕਾਰ । ੧ ।
 ਤਾ ਤੋ ਬਾਲਾ ਕਰਮ ਨ ਤਿਆਗੈ ।
 ਜੀਵ ਸਦਾ ਸੰਤਨ ਪਗ ਲਾਗੈ ।
 ਕਰਮ ਕਰਤ ਜੋ ਗਿਆਨੈ ਪਾਇ ।
 ਸੋ ਨਿਸਚੈ ਬੈਕੁੰਠੇ ਜਾਇ ।
 ਇਸ ਕਲ ਮੈ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਾਹਿ ।
 ਮਨ ਅਟਕੇਉ ਮਾਇਆ ਕੇ ਮਾਹਿ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਕਲਾ ਮਿਤ ਏਕ ਨ ਜਾਨੈ ।
 ਆਪਸ ਕੋ ਕਰ ਗਿਆਨੀ ਮਾਨੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਜਿਨ ਲੀਨੀ ਜੋਇ ।
 ਕਹੋ ਨ ਕਹੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋਇ ।
 ਇਹ ਸੰਬਾਦ ਬਾਲੇ ਸੁਨਿ ਲੀਨ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਚਰਨੋ ਮਤ ਦੀਨ ।

ਬਾਲਾ ਵਾਚ—

ਹੇ ਗੁਰ ਸਰਵ ਇਸ ਜੈਸਾ ਭਇਆ ।
 ਐਸਾ ਨਾਹਿ ਪਰ ਬਹੁਤਾ ਲਹਿਆ ।

ਇਕ ਦੋ ਉਸ ਤੇ ਭੀ ਵਰਸਾਵੈ ।
 ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਅਧਿਕ ਦਿਸਾਵੈ ।
 ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਨਾਥ ਕੀ ਸਦਾ ।
 ਕੈਸੀ ਭਈ ਕਉਨ ਕਉਨ ਰੰਗ ਰਸਾ ।
 ਹੋ ਬਾਲਾ ਉਹ ਪੂਰਨ ਸਾਧ ।
 ਅਬ ਭੀ ਆਗੇ ਅਗਤ ਅਗਾਧ ।
 ਬਿਹੰਗਮ ਭਗਤ ਉਸ ਕੀ ਹੈ ਭਾਈ ।
 ਹਮਰੀ ਪਾਖਰ ਭਗਤ ਸੁਹਾਈ ।
 ਹੋ ਗੁਰ ਇਹ ਸੰਸੈ ਮੁਝ ਭਇਉ ।
 ਨਿਜ ਤੇ ਅਧਕ ਤਾਸ ਭੁਮ ਕਹਿਉ ।
 ਹੋ ਬਾਲਾ ਉਨ ਜਨਮ ਤ ਸਾਧਿਉ ।
 ਲਾਹਾ ਤੋਟਾ ਕਛੂ ਨ ਅਗਾਧਿਉ ।
 ਮਾਇਆ ਉਸ ਕਉ ਲਾਗੀ ਨਾਹਿ ।
 ਉਨ ਨਹੀ ਕੀਨਾ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਬਿਵਾਹ ।
 ਬਡੇ ਭਏ ਸੋ ਕਰੈ ਬਿਵਾਹਿ ।
 ਸੰਤਤ ਉਸ ਕੀ ਹੈ ਵਹੈ ਰਾਹਿ ।
 ਉਹ ਭੀ ਪੂਰਨ ਸੰਤ ਹੀ ਹੋਇ ।
 ਯਾ ਤੇ ਭਗਤ ਬਿਹੰਗਮ ਸੋਇ ।
 ਹਮ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਰਹੇ ।
 ਪਾਛੇ ਭਗਤ ਅੰਗ ਹੈ ਲਹੇ ।
 ਹਮ ਤੇ ਅਧਕ ਤਾਸ ਕੋ ਜਾਨੋ ।
 ਮਿਥਿਆ ਨਹਿ ਜੋ ਕੀਨ ਬਖਾਨੋ ।
 ਦੁਨ ਬਾਲੇ ਗੁਰ ਸਿਉ ਅਸ ਕਹੇ ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਇਤ ਕੋ ਸਾਧੂ ਰਹੇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਤ ਹੈ ਇਕ ਸੰਤ ।
 ਤਿਸੇ ਮਿਲਨ ਪਠਏ ਭਗਵੰਤ ।
 ਬਾਬੂ ਖੋਲ ਇਕ ਥਾਉ ਤਦੇਹ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਏ ਤਹਿ ਨੇਹ ।
 ਏਕ ਜਗਾ ਜਾ ਬੈਠੇ ਦੋਉ ।
 ਤਹਾ ਪਠਾਣ ਆਇਉ ਇਕ ਕੋਉ ।

ਤਿਨ ਪ੍ਰਛਾ ਗੁ ਚੇ ਤੁਮ ਕਉਨ ।
 ਹਮ ਬੰਦੇ ਜਿਸ ਕਾ ਸਭ ਭਉਨ ।
 ਸਭ ਬੰਦੇ ਹੈ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ।
 ਇਤ ਤੁਮ ਕਿਉ ਬੈਠੇ ਹੋ ਆਇ ।
 ਇਤ ਹੈ ਏਕ ਹਮਾਰਾ ਯਾਰ ।
 ਤਿਸ ਖਜੈ ਹੈ ਤਿਸ ਸਿਉ ਪਿਆਰ ।

ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਬਤਾਉ ਧਾਮ ।
 ਹੈ ਖਤ੍ਰੀ ਤਿਸ ਮਾਣਾ ਨਾਮੁ ।
 ਖਾਨ ਚੰਦ ਤਿਸ ਨੇ ਪਿਤ ਕਹੈ ।
 ਬਹੁ ਦਿਨ ਕੇ ਉਹ ਈਹਾ ਰਹੈ ।
 ਪਠਾਣ ਕਹਯੋ ਮੇਰੇ ਸੇਗ ਚਲੇ ।
 ਦੇਉ ਬਤਾਇ ਧਾਮ ਤਿਸ ਭਲੇ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਉਹ ਮਿਲ ਹੈ ਆਇ ।
 ਹਮ ਬੈਠੇ ਹੈ ਇਤ ਹੀ ਠਾਇ ।
 ਸੋ ਪਠਾਣ ਤਬ ਦਉੜਤ ਗਇਆ ।
 ਤਿਨ ਮਾਣੇ ਸਿਉ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿਆ ।
 ਦੋ ਫਕੀਰ ਤੇਰੇ ਅਸਨਾਉ ।
 ਚਲ ਬਜਾਰ ਮੈ ਤੋਹਿ ਮਿਲਾਉ ।

ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਮੇਰਾ ਨਹੀ ਕੋਇ ।
 ਪਠਾਣ ਕਹਿਉ ਤੂ ਡਰਤਾ ਸੋਇ ।
 ਮਤ ਕਛੁ ਖਰਚ ਸੁ ਮੇਰੇ ਹੋਇ ।
 ਬੇ ਮਤਲਬ ਦੀਸੈ ਉਹ ਦੋਇ ।
 ਖਰਚ ਹੋਇ ਮੁਝ ਤੇ ਲੇ ਜਾਇ ।
 ਘੀ ਮੈਦਾ ਮੈ ਦੇਉ ਮੰਗਾਇ ।

ਤਬ ਮਾਣੇ ਮਨ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ ।
 ਮਤ ਕੇ ਹੋ ਚਲ ਦੇਖੈ ਯਾਰ ।
 ਪਠਾਣ ਸਾਥ ਤਿਸ ਕੋ ਲੈ ਆਇਆ ।
 ਮਾਣ ਚੰਦ ਕੋ ਦਰਸ ਕਰਾਇਆ ।
 ਦੋਇ ਸੇਰ ਮੋਵਾ ਧਰ ਆਗੇ ।
 ਮਾਣ ਚੰਦ ਜਾ ਚਰਨੇ ਲਾਗੇ ।

ਏਕ ਬਾਤੇ ਜਾਤੇ ਉਨ ਕਹੀ ।
 ਸੰਤ ਸੀ ਸਭ ਕੇ ਹੈ ਸਹੀ ।
 ਮਰੇ ਤੁਮ ਅਬ ਕੇ ਅਸਨਾਉ ।
 ਇਹ ਸੰਸੈ ਮੁਝ ਬੇਗ ਮਿਟਾਉ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੂ ਆਪੇ ਲਹੈ ।
 ਦੇਸ ਨਾਮ ਅਸਨਾਈ ਕਹੈ ।
 ਸਬਦ ਅੰਗ ਹੈ ਦੇਸ ਹਮਾਰ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਇਹ ਬਾਕ ਉਚਾਰ ।
 ਬੇਗਮਪੁਰ ਤੇ ਤਿਤ ਹਮ ਆਏ ।
 ਏਕੰਕਾਰ ਭੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਤਿਸ ਨੇ ਈਹਾ ਪਠਾਏ ।
 ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣ ਮਾਣ ਚੰਦ ਜੀ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਤਦੀ ਬੁਲਾਏ ।੧।
 ਮਾਣਕ ਚੰਦ ਕਹਿ ਗੁਰ ਜੀ ਤਾਈ ।
 ਇਹ ਬਾਤੈ ਅਉਰ ਜਗਤ ਮੈ ਨਾਹੀ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਹ ਅਸਲੀ ਬਾਕ ।
 ਅਉਰ ਨ ਕਲ ਰਖ ਤਿਨ ਕੋ ਢਾਕ ।
 ਅਉਰ ਸਬਦ ਗੁਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਇਆ ।
 ਰਾਗ ਤਿਲੰਗ ਮਧ ਸੋ ਕਹਿਆ । ੧ ।

ਤਿਲੰਗ ਮ: ੧

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਨਿ ਦੇਖਿਆ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਰੇ ਭਾਈ ।
 ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਕਰੈ ਆਪਿ ਜਿਨਿ ਵਾੜੀ ਹੈ ਲਾਈ ।੧।
 ਰਾਇਸਾ ਪਿਆਰੇ ਕਾ ਰਾਇਸਾ ਜਿਤੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ।੧। ਰਹਾਉ ।
 ਜਿਨਿ ਰੰਗਿ ਕੰਤੁ ਨ ਰਾਵਿਆ ਸਾ ਪਛੋ ਰੇ ਤਾਣੀ ।
 ਹਾਥ ਪਛੋੜੈ ਸਿਰ ਧਣੈ ਜਬ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ।੨।
 ਪਛੋਤਾਵਾ ਨਾ ਮਿਲੈ ਜਬ ਚੁਕੰਗੀ ਸਾਰੀ ।
 ਤਾ ਫਿਰਿ ਪਿਆਰਾ ਰਾਵੀਐ ਜਬ ਆਵੰਗੀ ਵਾਰੀ ।੩।
 ਕੰਤੁ ਲਈਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਮੈ ਤੇ ਵਧ ਵੀ ਏਹ ।
 ਸੋ ਗੁਣ ਮੁਝੈ ਨ ਆਵਨੀ ਕੈ ਜੀ ਦੋਸੁ ਧਰੋਹ ।੪।
 ਜਿਨੀ ਸਖੀ ਸਹੁ ਰਾਵਿਆ ਤਿਨ ਪ੍ਰਫੁਊਗੀ ਜਾਇ ।
 ਪਾਇ ਲਗਉ ਬਿਨਤੀ ਕਰਉ ਲੋਉਗੀ ਪੰਥੁ ਬਤਾਇ ।੫।
 ਹਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਨਾਨਕਾ ਭਉ ਚੰਦਨੁ ਲਾਵੈ ।
 ਗੁਣ ਕਾ ਮਾਣ ਕਾਮਣਿ ਕਰੈ ਤਉ ਪਿਆਰੇ ਕਉ ਪਾਵੈ ।੬।

ਪਾਨਾ ਵਾਤੀ ਹੋਇ ਘਰਿ ਖਰ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ।
 ਰਸੀਆ ਹੋਵੈ ਮੁਸਕ ਕਾ ਤਬ ਫੂਲੁ ਪਛਾਣੈ ।੭।
 ਧਾਤੁ ਮਿਲੈ ਫੁਨਿ ਧਾਤ ਕਉ ਲਿਵ ਲਿਵੈ ਕਉ ਧਾਵੈ ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਜਾਣੀਐ ਤਉ ਅਨਭਉ ਪਦ ਪਾਵੈ ।੮।
 ਜੋ ਦਿਲਿ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਮਿਲਿ ਰਹਿਆ ਮਿਲਿਆ ਕਹੀਐ ਰੇ ਸੋਈ ।
 ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਲੋਚੀਐ ਬਾਤੀ ਮੇਲੁ ਨ ਹੋਈ ।੯।
 ਅਪਿਉ ਪੀਵੈ ਜੋ ਨਾਨਕਾ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮਿ ਸਮਾਵੈ ।
 ਸਹਜੇ ਸਹਜੇ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਅਮਰਾਪਦ ਪਾਵੈ ।੧੦।੧।

ਮਾਣ ਚੰਦ ਨਿਮ੍ਰਿਤ ਹੋ ਕਹਿਉ ।
 ਇਸ ਜੀਵ ਭਲਾ ਕਉਨੈ ਬਿਧ ਲਹਿਉ ।
 ਬਿਨ ਪਰਮੇਸਰ ਚਿਤ ਨ ਆਵੈ ।
 ਸਾਸ ਸਾਸ ਕਰਤਾਰ ਧਿਆਵੈ ।
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੋਨੋਂ ਸਮ ਕਰ ਜਾਨੈ ।
 ਪ੍ਰਭ ਵਿਸਰੈ ਤਬ ਦੁਖ ਜੀ ਮਾਨੈ ।
 ਇਸ ਬਿਧ ਇਸ ਕਾ ਹੋਵੈ ਭਲਾ ।
 ਮਾਣ ਚੰਦ ਤਬ ਚਰਨ ਪਤਾ ।
 ਗੁਰ ਡੰਡਾ ਤਿਸ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰਾ ।
 ਮਾਣ ਚੰਦ ਮਸਤ ਤਬ ਕਰਾ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਸਭ ਕਪਾਟ ਖੁਲ ਗਏ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ ਬਿਦਾ ਤਬ ਭਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।੧।

ਦੋਹਰਾ —

ਮਾਨੇ ਮਾਣ ਨਿਵਾਰਿਆ ਪਾਛੇ ਰਹਿਉ ਚੰਦ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਮੇਟੀ ਸਗਲੀ ਦੁੰਦ ।੧।੫੭।

58. ਸਾਖੀ : (ਬਾਲ ਨਾਥ ਦੇ ਟਿੱਲੇ ਉਤੇ)

ਚਉਪਈ—

ਬਾਲ ਗੁਦਾਈ ਸਿਉ ਮਿਲੇ ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ਦੋਇ ।
 ਤਿਨ ਸਭ ਮਨ ਕੀ ਕਹਿ ਦਈ ਭਰਮ ਨ ਰਾਖਿਉ ਕੋਇ ।੧।
 ਇਕ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਟਿਲੇ ਆਏ ।
 ਆਧ ਕੋਸ ਪਰ ਉਤਰੇ ਜਾਏ ।
 ਬਾਲ ਗੁਦਾਈ ਕੀ ਇਹ ਰੀਤ ।
 ਤੇ ਜਨ ਬਸਤਰ ਦੇ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ।
 ਜੋ ਕੋਊ ਜੋਗੀਸ੍ਰੁ ਆਵੈ ।
 ਨਾਥ ਤਬੰ ਇਹ ਕਿਰਤ ਕਮਾਵੈ ।
 ਆਗੇ ਅਸ ਦੇ ਕੋਸ ਪਠਾਵੈ ।
 ਤਿਨ ਚੜਾਇ ਟਿਲੇ ਲੇ ਆਵੈ ।
 ਬਾਲ ਗੁਦਾਈ ਚੋਲਿਨ ਕਹੀ ।
 ਦੋ ਜੋਗੀਸ੍ਰੁ ਮਗ ਮੈ ਅਹੀ ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸਿਉ ਲਿਆਉ ।
 ਬੇਗ ਜਾਹਿ ਮਤ ਗਹਰੁ ਲਗਾਉ ।
 ਦੋ ਜੋਗੀਸਰ ਗੁਰ ਪੈ ਅਏ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਤੁਮ ਨਾਥ ਬੁਲਾਏ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤਿਨ ਸੋ ਕਰ ਭਾਉ ।
 ਹਮ ਇਤ ਨੀਕੇ ਤੁਮ ਮਟ ਜਾਉ ।
 ਤਿਨ ਨਾਥ ਸਿਉ ਆ ਕਹੀ ਭਾਖ ।
 ਨਹੀ ਆਵੈ ਉਹ ਹਮਰੇ ਆਖ ।
 ਆਬ ਨਾਥ ਉਹਾ ਉਠ ਆਇਆ ।
 ਆਦੇਸ ਆਦੇਸ ਮੁਖ ਭਾਖ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਭੀ ਤਿਸ ਆਦਰ ਕੀਨਾ ।
 ਆਉ ਬੈਠ ਆਸਨ ਤਿਸ ਦੀਨਾ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਮਟ ਭੀਤਰ ਚਲੋ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਸਾਧ ਕਿਨਾਰੇ ਭਲੋ ।

ਨਾਥ ਕਹੈ ਅਬ ਬਰਸੈ ਪਾਨੀ ।
 ਜਘਾ ਤੁਮਾਰੀ ਨਾਹਿ ਬਿਗਾਨੀ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਨਿਸ ਦਿਨ ਫਿਰਨੇ ਵਾਗ ।
 ਕਤ ਕਤ ਮੰਦ੍ਰ ਢੂਢੇ ਨਿਆਰਾ ।
 ਜਹ ਬੈਠੇ ਤਹ ਬੈਠੇ ਰਹੈ ।
 ਗੁਜਰ ਜਾਇ ਪਾਨੀ ਅਤਿ ਬਹੈ ।
 ਨਾਥ ਕਹੈ ਜੋ ਅਲਖ ਜਿਲਾਵੈ ।
 ਕਿਆ ਬਿਗਰੇ ਨਿਸ ਬਾਸਾ ਪਾਵੈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਚਲ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ।
 ਨਾਥ ਬਾਕ ਚਲ ਦੇਖਿ ਖਿਆਲਾ ।
 ਨਾਨਕ ਨਾਥ ਸਾਥ ਤਹ ਆਏ ।
 ਜਹ ਮੰਦ੍ਰ ਥੇ ਸਰਬ ਸੁਹਾਏ ।
 ਨਾਥ ਹਾਥ ਗਹਿ ਦੀਨ ਦਿਆਲਾ ।
 ਸਭ ਦਿਖਲਾਇਉ ਘਰ ਕਾ ਖਿਆਲਾ ।
 ਇਹ ਅਨਾਜ ਇਹ ਬਸਤ੍ਰ ਧਰੇ ।
 ਘੀ ਖੰਡ ਸਿਉ ਕੋਠੇ ਭਰੇ ।
 ਇਹ ਘੋੜੇ ਸਾਧਨ ਹਿਤ ਆਹਿ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿ ਰਾਜ ਨੀਤ ਇਤ ਚਾਹ ।
 ਬਾਲ ਗੁਦਾਈ ਸੁਘੜ ਸੁਚੇਤ ।
 ਤਿਨ ਸਮਝਾ ਬਾਤਨ ਕਾ ਭੇਤ ।
 ਨਾਥ ਕਹਿਉ ਤੁਮਰਾ ਕਿਆ ਨਾਉ ।
 ਮੈ ਬਾਲਾ ਨਾਨਕ ਇਸ ਨਾਉ ।
 ਨਾਥ ਕਹੀ ਨਾਨਕ ਜੋ ਮੁਸਕਾ ।
 ਸੋਈ ਇਸ ਬਾਲੇ ਕਹੀ ਮਿਸਕਾ ।
 ਨਾਥ ਕਹੀ ਪਾਨੀ ਅਤ ਬਰਸੈ ।
 ਮਹਿਲ ਨ ਹੋਤੇ ਬਸਤੇ ਦੁਖ ਸੇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖ ਤਬ ਭੀ ਗੁਜਰਾਨ ।
 ਨਿਸ ਪ੍ਰੇਰੀ ਕਾ ਜੰਗਲ ਬਾਨ ।
 ਨਾਥ ਕਹਯੋ ਭਖਤੇ ਕੀ ਰੋਟੀ ।
 ਜਹਰ ਸਾਗ ਕੀ ਪਿਨੀ ਮੋਟੀ ।

ਸੋਈ ਖਾਇਕ ਰੰਗੁ ਜਹਾਨਾ ।
 ਪਰਸੁਆਰਥ ਹਿਤ ਹੈ ਡੰਫਾਨਾ ।
 ਸਤੀ ਲਿਆਇ ਸੰਤੋਖੀ ਖਾਇ ।
 ਕਹ ਨਾਨਕ ਹਮ ਕਿਆ ਘਟਿ ਜਾਇ ।
 ਇਨ ਬਾਤਨ ਸੋ ਬਿਗਰੈ ਕਾਜ ।
 ਸਾਚ ਭਣੈ ਤਉ ਤਿਆਗੋ ਆਜ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸਮਝੀ ਤੈ ਭਲੀ ।
 ਤੋਸੇ ਕਰੋ ਜੁ ਆਈ ਚਲੀ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਹੁਣ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ।
 ਹਮ ਜਾਨੀ ਉਤਮ ਹੈ ਖਿਆਲਾ ।
 ਬਾਲੇ ਭਾਖੀ ਸੁਣ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਨੀਕੀ ਭਣੀ ਸੁਨੀ ਕੀ ਆਹਿ ।
 ਏਕ ਰੈਨ ਤਿਹ ਬਸੇ ਦਿਆਲ ।
 ਬਿਦਾ ਲੀਨ ਪੁਰ ਨਾਥ ਕਿਰਪਾਲ ।
 ਜਿਤ ਠਾ ਬੈਠੇ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ ।
 ਸੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਭ ਜਾਣੈ ਜਾਇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਨ ਦੀਨ ਕੀ ਸੁਨ ਅਰਦਾਸ ।
 ਨਾਨਕ ਪੂਰੇ ਜਨ ਕੀ ਆਸ । ਪ੮ ।

59. ਸਾਖੀ : (ਹਯਾਤ ਤੋਂ ਮੰਵਤੀ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਮੰਗੀ)

ਹਯਾਤ ਖਾਨ ਕੋ ਸਾਜਸਾ ਦੀਨਾ ਤੁਰਤ ਬੁਲਾਇ ।
ਮੰਵਤੀ^੧ ਤਾ ਤੇ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰ ਅਲਖ ਅਥਾਹਿ ।

ਚਉਪਈ—

ਇਕ ਦਿਨ ਲਾਲੋ ਕੇ ਗੁਰ ਆਏ ।
ਲਾਲੋ ਕਿਤੂ ਕਾਮ ਥੇ ਪਾਏ ।
ਲਾਲੋ ਸੁਨੇ ਦਉਰ ਘਰ ਆਇਉ ।
ਆਇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਸਾਥਾ ਨਾਇਉ ।
ਗੁਰ ਬਾਲੇ ਕਰਤਾਰ ਉਚਾਰੀ ।
ਲਾਲੋ ਭੀ ਨਿਮੂਤ ਮੁਖ ਧਾਰੀ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਰਤਾਰ ਪਿਆਰੇ ।
ਲਾਲੋ ਪਿਆਰੇ ਬਹੁਤ ਹਮਾਰੇ ।
ਲਾਲੋ ਸੁਨਤ ਸੁਖੀ ਅਤ ਭਇਆ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਬ ਐਸੇ ਕਹਿਆ ।
ਸਾਤ ਦਿਵਸ ਤਿਤ ਹਿਤ ਸੋ ਰਹੇ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰ ਬਜਾਰ ਮੋ ਗਏ ।
ਜਾ ਬੈਠੇ ਇਕ ਦਿਸਾ ਕਿਨਾਰੇ ।
ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇਖ ਨਿਹਾਰੇ ।
ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਕੋਛੜ ਘਰ ਢੰਗ ।
ਤਿਨ ਸਭ ਨਉਤੇ ਅਪਨੇ ਅੰਗ ।
ਹਯਾਤ ਖਾਨ ਭੀ ਸਣੇ ਕਬੀਲੇ ।
ਸੋ ਭੀ ਆਏ ਪਰਮ ਰਸੀਲੇ ।
ਤਿਸ ਕੀ ਸੁਤਾ ਸੁ ਨਾਨਕ ਦੇਖੀ ।
ਇਹ ਅਮਾਨ ਹਮਰੀ ਮਨ ਲੋਖੀ ।

^੧ਅ. ਦ. ਮੰਵਤ

ਹੈ ਲਾਲੋ ਕਿਸ ਘਰ ਹੈ ਕਾਜ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਸੁਣ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ।
 ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਕੋਛਰ ਹੈ ਖੜੀ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਘਰ ਜੁੜ ਆਏ ਛਤਰੀ ।
 ਇਹ ਰੰਘਣ ਭੀ ਤਿਸ ਕਾ ਜਾਰ ।
 ਤਿਨ ਸੁ ਬੁਲਾਇਆ ਮਨ ਕਰ ਪਿਆਰ ।

ਸੁਣ ਲਾਲੋ ਤੂ ਸੀਘਰ ਜਾਇ ।
 ਤਿਸ ਖੜੀ ਕੇ ਟੇਰ ਲਿਆਇ ।
 ਬਚਨ ਪਾਇ ਲਾਲੋ ਤਿਹ ਗਇਆ ।
 ਗੋਪੀ ਨਾਥੋ ਕਹਿਤਾ ਭਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਤੋਹਿ ਬੋਲਾਈ ।
 ਉਠ ਚਲਿਆ ਤਿਨ ਬਿਲਮ ਨ ਲਾਈ ।
 ਹਯਾਤ ਖਾਨ ਤਾ ਸੋ ਅਸ ਕਹਿਉ ।
 ਤੁਮ ਕਤ ਚਲੋ ਭੇਦ ਨ ਲਹਿਉ ।

ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਏਕ ਹੈ ਖਾਨ ।
 ਤਿਨ ਮਝਿ ਟਰਿਉ ਪਠਯੋ ਤਿਰਖਾਨ ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਮਿਲ ਸੀਘਰ ਫਿਰ ਆਓ ।
 ਖਾਨ ਕਹਾ ਸੁਖ ਸਿਉ ਤੁਮ ਜਾਓ ।

ਆ ਨਾਨਕ ਪੈ ਮਾਥ ਨਿਵਾਇਉ ।
 ਅਰ ਸੁਖ ਤੇ ਇਹ ਭਾਖ ਸੁਨਾਇਉ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮੋ ਕੋ ਕਾਹ ਬੁਲਾਇਉ ।
 ਕਾਮ ਤਿਆਗ ਮੈ ਤੁਮ ਪੈ ਆਇਉ ।

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਦੀਜੈ ਮੈ ਫੁਰਮਾਇ ।
 ਜੋ ਕਛ ਤੁਮਰੀ ਆਗਿਆ ਰਾਇ ।
 ਸੁਣ ਭਾਈ ਇਕ ਬਾਤ ਸੁਨਾਹਿ ।
 ਹਯਾਤ ਖਾਨ ਜੋ ਤੁਮ ਘਰ ਮਾਹਿ ।

ਤਿਸ ਕੀ ਜੋ ਹੈ ਤ੍ਰਿਆ ਪਿਆਰੀ ।
 ਤਿਸ ਪੈ ਹੈ ਇਕ ਬਸਤ ਤੁਮਾਰੀ ।

ਸੋ ਲੇਵਨ ਕੀ ਹਮ ਕੋ ਚਾਹਿ ।
 ਤੂ ਉਦਮ ਕਰ ਤਿਸੈ ਸੁਨਾਇ ।

ਜੋ ਹਿਤ ਸੋ ਉਹ ਦੇਵੈ ਭਲਾ ।
 ਨਾ ਦੇਵੈ ਤਉ ਅਤ ਹੀ ਫਲਾ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮੋ ਕੋ ਕਹਿ ਸਮਝਾਉ ।
 ਕਉਨ ਬਸਤ ਕਿਆ ਤਿਸਕਾ ਨਾਉ ।
 ਵੁਨ ਗੁਰ ਕਹੇ ਸੁਨ ਬਾਤ ਹੁਝ ਕਹੇ ।
 ਆਗੇ ਹਮ ਲਾਲੇ ਘਰ ਰਹੇ ।
 ਹਯਾਤ ਖਾਨ ਕਾ ਖਾਸ ਕਬੀਲਾ ।
 ਤਿਨ ਆ ਕਹਿਉ ਹਿਰਦੇ ਕਾ ਹੀਲਾ ।
 ਅਉਰ ਬਾਤ ਮੈ ਹਉ ਬਹ ਸੁਖੀ ।
 ਸੰਤਤ ਬਿਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖੀ ।
 ਮੇਰੇ ਘਰ ਜੋ ਸੰਤਤ ਹੋਇ ।
 ਏਕ ਦੇਉ ਜੋ ਉਪਜੈ ਦੋਇ ।

ਤਬ ਕਰਤੇ ਕੀ ਆਗਿਆ ਭਈ ।
 ਇਸ ਸੋ ਬਚਨ ਬਹਤ ਕਰ ਸਹੀ ।
 ਸੰਤਤ ਹੋਇ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਭ ਕਹਿਉ ।
 ਅੰਜ ਪੂਤ ਤੁਮ ਕੋ ਗੁਰ ਦਇਉ ।
 ਕਹੁ ਈਮਾਨ ਸਾਬਤੁ ਧਰੈ ।
 ਇਹ ਜੁ ਬੋਲ ਤੂੰ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੈ ।

ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਹੈ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ।
 ਫਿਰੈ ਸੁਖਨ ਤਬ ਦੋਜਕ ਜਾਇ ।
 ਚਾਰ ਪੂਤ ਇਕ ਕੰਨਿਆ ਭਈ ।
 ਤਾ ਕੇ ਉਦਰ ਪ੍ਰਭ ਲੇ ਸਹੀ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਕੰਨਿਆ ਤਾ ਕੇ ਭਈ ।
 ਯਾ ਮੈ ਭਰਮ ਭੇਦ ਕਛ ਨਹੀ ।
 ਚਾਰ ਪੂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਮਾਲ ।
 ਬਿਰ ਈਮਾਨ ਦੇ ਤਤਕਾਲ ।
 ਜੋ ਉਸ ਕੀ ਮਨਸਾ ਫਿਰ ਜਾਇ ।
 ਹਮਰਾ ਉਸ ਸਿਉ ਕਾਰਜ ਨਾਹਿ ।
 ਇਤਨਾ ਕਾਰਜ ਕਰ ਤੂੰ ਜਾਇ ।
 ਜਾਇ ਪ੍ਰਭ ਫਿਰ ਆਇ ਸੁਨਾਇ ।

ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਆਇ ਨਿਜ ਬਾਨਾ ।
ਪੈਂਦੀਸਤ ਕਛੁ ਨਿਮੋਝਾਣਾ ।
ਹਯਾਤ ਖਾਨ ਪੂਛੈ ਕਹ ਭਾਈ ।
ਤੂ ਕਛੁ ਅਉਰ ਭਇਉ ਖਿਨ ਮਾਹੀ ।
ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਕਹਿਨੇ ਕੀ ਨਾਹਿ ।
ਕਹੋ ਨਾਹਿ ਰਹਿਉ ਨਹੀ ਜਾਇ ।
ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਤਉ ਸੀਘਰ ਕਹੋ ।
ਮੇਂ ਤੇ ਅੰਤਰ ਕਿਆ ਜੋ ਗਹੋ ।
ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਕਹੀ ਨਾ ਜਾਇ ।
ਖਿਨ ਖਿਨ ਖਾਨ ਕਹੈ ਸਮਝਾਇ ।
ਸੁਨੋ ਖਾਨ ਇਕ ਬਾਤ ਦੁਖਾਰੀ ।
ਤੋ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੋ ਸੁਤਾ ਹਮਾਰੀ ।
ਮੇਂ ਕੰਨਿਆ ਸੋ ਤੋਰੀ ਆਹਿ ।
ਯਾ ਮੈ ਭਰਮ ਭੇਦ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ।
ਜੋ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ।
ਸੋ ਸਭ ਖਾਂ ਕੋ ਕਹਿ ਸਮਝਾਈ ।
ਖਾਨ ਕਹਿਉ ਸੋ ਸਾਚੀ ਬਾਛ ।
ਤਉ ਬਸ ਨਹੁ ਸੁਨੀਏ ਸਾਖਿਆਤ ।
ਕਬੂ ਝੂਠ ਜੋ ਨਾਨਕ ਕਹੀ ।
ਬਡੀ ਸਜਾਇ ਦੇਉ ਤਿਸ ਸਹੀ ।
ਚਲ ਪੂਛੈ ਹਮ ਦੁਨੋ ਜਾਇ ।
ਮਹਿਲੋਂ ਭੀਤਰ ਆਏ ਧਾਇ ।
ਸਭ ਬ੍ਰਿਥਾ ਬੋਗਮ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
ਬੋਗਮ ਕਹਿਉ ਖਾਨ ਜੀ ਸਹੀ ।
ਤੁਹਿ ਪੂਛੈ ਬਿਨ ਕੀਨ ਬਿਕਾਰ ।
ਭਾਵੈ ਰਖ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ ਡਾਰ ।
ਉਹ ਫਕੀਰ ਪੂਰਨ ਦਰਵੇਸ ।
ਜਉ ਫਿਰ ਹੈ ਤਉ ਰਹੇ ਨ ਲੋਸ ।
ਖਾਨ ਬਹੁਰ ਗੋਪੀ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
ਇਤ ਉਤ ਭੇਵ ਸਭੀ ਤੁਮ ਲਹਿਉ ।

ਕਹੁ ਭਾਈ ਅਬ ਕਰੀਏ ਕਹਾ ।
 ਲਾਜ ਇਮਾਨ ਦੋਇ ਰਹੈ ਜਹਾ ।
 ਪੁਨ ਰੰਘੜੋਟੀ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ ।
 ਤਿਸ ਅਤੀਤ ਕਾ ਕਰੋ ਦਿਦਾਰਾ ।
 ਜਉ ਉਹੀ ਤਉ ਮੈ ਬਸ ਨਾਹਿ ।
 ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਸੁਤ ਮੇਰੇ ਨਾਹਿ ।
 ਨਾਹਿ ਕਰੋ ਤਉ ਮਾਰੀ ਪੜੋ ।
 ਮੈ ਤੋ ਪਾਚੋ ਆਗੇ ਧਰੋ ।
 ਜੋ ਕੋ ਅਉਰ ਹੋਇ ਉਹ ਨਾਹਿ ।
 ਇਨ ਬਾਤਨ ਸਿਉ ਤਿਸ ਕਿਆ ਚਾਹ ।
 ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਕਹੈ ਸੁਨ ਖਾਨਾ ।
 ਹੈ ਉਹੀ ਮੈ ਨੀਕੇ ਜਾਨਾ ।
 ਉਸ ਖੁਦਾਇ ਮੇ ਅੰਤਰ ਨਾਹਿ ।
 ਉਹ ਪਿਆਰਾ ਅਤਿ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ।
 ਖਾਨ ਕਹੈ ਤਉ ਕਰੀਐ ਕਾਹਿ ।
 ਜਿਤ ਬਿਧ ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਇ ਸਹਾਇ ।
 ਹਮ ਤੋ ਦੇਵੈ ਤਿਸੇ ਅਮਾਨ ।
 ਹਮ ਘਰਿ ਲੇ ਕੈ ਇਤ ਹੀ ਥਾਨ ।
 ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਕਹੈ ਸੁਨ ਭਾਈ ।
 ਮੈ ਅਪਨੇ ਘਰ ਦੇਉ ਲਿਆਈ ।
 ਅਪਨੀ ਕੰਨਿਆ ਕਰਕੇ ਦੇਉ ।
 ਮੁਝ ਤੁਝ ਮੈ ਤਿਲ ਨਾਹੀ ਭੋਉ ।
 ਖਾਨ ਸੁਨਤ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ।
 ਯਾਰ ਆਜ ਮੁਝ ਕਾਰਜ ਆਇਆ ।
 ਗੋਪੀ ਆਇਉ ਨਾਨਕ ਪਾਸ ।
 ਤੁਮ ਜੁ ਕਹੀ ਸੋ ਹੈ ਸਭ ਰਾਸ ।
 ਪੈ ਇਕ ਬਿਨੈ ਰੰਘੜੀ ਕਹੀ ।
 ਲਉ ਪਛਾਨ ਦਰਸ ਦੇ ਸਹੀ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨੇ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਮੈ ਕਛ ਮਾਗੋ ਤਬ ਮੈ ਜਾਉ ।

ਅਪਨੀ ਬਾ ਤੀ ਮਾਗਤ ਵਾਹਿ ।

ਦਰਸ ਦੇਖ ਇਤ ਦੇਵੈ ਜਾਇ ।

ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਉਲਟ ਘਰ ਆਇਆ ।

ਸੋ ਭਾਖੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸੁਨਾਇਆ ।

ਚਲ ਭਾਭੀ ਜੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ।

ਤੁਭੇ ਦਿਖਾਉ ਲਿਆਉ ਤਰਕਾਲ ।

ਸੋ ਚਰਨੋ ਚਲਿ ਆਵਤ ਭਈ ।

ਦਰਸ ਦੇਖ ਪੈਰੋ ਜਾ ਪਈ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਕਤ ਮੋਰ ਅਜਾਨ ।

ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਹਾਜਰ ਇਤ ਬਾਨ ।

ਇਤ ਚਾਹੋ ਇਤ ਹੀ ਲੈ ਆਉ ।

ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਘਰ ਮਾਹਿ ਬੁਲਾਉ ।

ਰਾਗ ਭਾਖੀ ਇਹ ਤੁਮੈ ਰਜਾਇ ।

ਇਤ ਉਤ ਦੇਵੈ ਲੇਵੈ ਆਇ ।

ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਕਹੀ ਗੁਰਦੇਵ

ਏਕ ਬਿਨੈ ਜੋ ਸੁਨੈ ਅਭੇਵ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਜੋ ਤੂ ਕਛ ਕਹੈ ।

ਤਿਤੀ ਪੰਥ ਹਮ ਤਿਸ ਕੋ ਗਹੈ ।

ਗੋਪੀ ਕਹਿ ਲੜਕੀ ਘਰ ਮਾਹਿ ।

ਮੋਹ ਖਾਨ ਮੈਂ ਅੰਤਰ ਨਾਹਿ ।

ਅਪਨੀ ਸੁਤਾ ਨਾਮ ਕਚ ਦੇਉ ।

ਨਿਸ ਦਿਨ ਚਰਿਨ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇਉ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਜਿਉ ਤੋਹਿ ਰਜਾਇ ।

ਤਿਤ ਬਿਧ ਭਲੀ ਜੁ ਖਾਨ ਸੁਹਾਇ ।

ਸੋਈ ਕੀਨ ਜੁ ਗੋਪੀ ਕਹੀ ।

ਮੰਵੰਤੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਲਹੀ ।

ਜੋ ਲੀਲਾ ਸੋ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।

ਕਉਨ ਲਖੈ ਨਾਨਕ ਕੇ ਖਿਆਰ ।

ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ :

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।

ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਤ ਸੁ ਉਚ ਉਦਾਰ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਭ ਬਿਧ ਹੈ ਦਾਤਾਰ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਸੰਤ ਦਾਸ ਪਗ ਪਰ ਬਲਹਾਰ ।
 ਬਲੇ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ।੫੯।

60. ਸਾਖੀ : (ਪੱਖੋ ਕੇ ਰੰਧਾਵੇ)

ਚਉਪਈ—

ਆਏ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ ਕਰ ਪਖੋ ਕੇ ਰੰਧਾਵੇ^੧ ਦਿਆਲ ।
 ਕੋ ਦਿਨ ਤਹ ਠਹਿਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਬਹੁ ਜਨ ਕੀਨ ਨਿਹਾਲ ।੧।
 ਗੁਰ ਪਖੋ ਕੇ ਰੰਧਾਵੇ ਆਏ ।
 ਗਾਮ ਕਿਨਾਰੇ ਆਸਨ ਪਾਏ ।
 ਮੂਲੇ ਚੋਣੇ ਕੋ ਕਿਨ ਕਹਿਆ ।
 ਨਾਨਕ ਪੈ ਤੂ ਕਿਉ ਨਹੀ ਗਇਆ ।
 ਮੂਲੇ ਤਬ ਮੁਖ ਤੇ ਫਿਰ ਕਹਿਆ ।
 ਮੈ ਦੁਖ ਦੇਨੋ ਕੋ ਆ ਰਹਿਆ ।
 ਅਜਿ ਰੰਧਾਵੇ ਕਹਿਉ ਜਿਝਾਇ ।
 ਤੂ ਕਿਛ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਇ ।
 ਮੂਲਾ ਬਾਲੀ ਭਰ ਲੇ ਗਇਆ ।
 ਪਰ ਕਉੜੀਲਾ ਹਿਰਦੇ ਭਇਆ ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖੀ ਲੈਵੁਇ ਖਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਹਮ ਰਹੇ ਅਘਾਇ ।
 ਮੂਲੇ ਕਹਾ ਫਿਰ ਕਿਉ ਆਇਉ ।
 ਤਬ ਨਾਨਕ ਇਹ ਸਬਦ ਸੁਨਾਇਉ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੧—

ਸਭਿ ਰਸ ਸਿਠੇ ਮੰਨਿਐ ਸੁਣਿਐ ਸਾਲੋਣੇ ।
 ਖਟ ਤੁਰਸੀ ਮੁਖਿ ਬੋਲਣਾ ਮਾਰਣ ਨਾਦ ਕੀਏ ।
 ਛਤੀਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਾਉ ਏਕੁ ਜਾਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੋਇ ।੧।
 ਬਾਬਾ ਹੋਰੁ ਖਾਣਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ ।
 ਜਿਤ ਖਾਧੈ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ ।੧। ਰਹਾਉ ।
 ਮੂਲਾ ਫੁਨ ਬਸਤ੍ਰ ਲ ਆਇਆ ।
 ਭਲਾ ਠੰਡ ਹੋ ਕਪੜੇ ਪਾਇਆ ।੧।

^੧ਗ.ਟ. ਰੰਧਾਵੇ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਰਤਾ ਪੈਨਣੁ ਮਨੁ ਰਤਾ ਸੁਪੇਦੀ ਸਤੁ ਦਾਨੁ ।
 ਨੀਲੀ ਸਿਆਹੀ ਕਦਾ ਕਰਣੀ ਪਹਿਰਣੁ ਪੈਰ ਧਿਆਨੁ ।
 ਕਮਰਬੰਦੁ ਸੰਤਖ ਕਾ ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ।
 ਬਾਬਾ ਹੋਰੁ ਪੈਨਣੁ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ ।
 ਜਿਤ ਪੈਰੈ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ ।੧। ਰਹਾਉ ।
 ਮੂਲਾ ਫਿਰ ਜਿਤੋ ਪਹ ਆਇਆ ।
 ਖਾਇ ਨ ਪਹਰੇ ਸੁਣਿਹੋ ਰਾਇਆ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਆ ਚਾਚਾ ਮੈ ਚਲੋ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਮੈ ਭੀ ਮਿਲੋ ।
 ਆਇ ਰੰਧਾਵਾ ਚਰਨੀ ਲਾਲਾ ।
 ਮਾਨ ਮੋਹ ਮਦ ਪਰਸਤ ਭਾਗਾ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਹੂ ਜੈ ਅਸਵਾਰ ।
 ਘਰ ਚਲੀਐ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾ ਪਾਰ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ —

ਘੋੜੇ ਪਾਖਰ ਸੁਇਨੇ ਸਾਖਤਿ ਬੁਝਣੁ ਤੇਰੀ ਵਾਟ ।
 ਤਰਕਸ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਸਾਂਗ ਤੇਗ ਬੰਦ ਗੁਣ ਧਾਤੁ ।
 ਵਾਜਾ ਨੇਜਾ ਪਤਿ ਸਿਉ ਪਰਗਟੁ ਕਰਮੁ ਤੇਰਾ ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ।
 ਬਾਬਾ ਹੋਰੁ ਚੜਨਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ ।
 ਜਿਤੁ ਚੜੀਐ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨ ਮਹਿ ਚਲੈ ਵਿਕਾਰ ।੧। ਰਹਾਉ ।
 ਘਰ ਮੰਦਰ ਖੁਸੀ ਨਾਮ ਕੀ ਨਦਰਿ ਤੇਰੀ ਪਰਵਾਰੁ ।
 ਹੁਕਮੁ ਸੋਈ ਤੁਧੁ ਭਾਵਸੀ ਹੋਰੁ ਆਖਣੁ ਬਹੁਤੁ ਅਪਾਰੁ ।
 ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਪੁਛਿ ਨ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰ ।੧।
 ਬਾਬਾ ਹੋਰੁ ਸਉਣਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ ।
 ਜਿਤੁ ਸੁਤੈ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ ।੧। ਰਹਾਉ ।
 ਅਜਿਤਾ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਦਰਸਨ ਆਵੈ ।
 ਤਨ ਮਨ ਭਾਉ ਪ੍ਰੇਮ ਦਿਖਲਾਵੈ ।
 ਕਬਹੂ ਗੁਰ ਭਾਵੈ ਕਛੁ ਖਾਵੈ ।
 ਬਹੁ ਦਿਨ ਨਿਰ ਅਹਾਰ ਬੀਤਾਵੈ ।

ਇਛਾ ਬਿਧ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਰਹੇ ।
 ਫੁਨ ਇਕ ਗਾਮ ਬਸਾਵਤ ਭਏ ।
 ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੈਣੀ ਪੁਰ ਪਏ ।
 ਤਹਾ ਧਰਮਸਾਲ ਇਕ ਕੀਨੀ ।
 ਕੀਰਤ ਕਥਾ ਹੋਇ ਰਸ ਭੀਨੀ ।
 ਬਹ ਲੋਕਨ ਕੇ ਕੀਨ ਉਧਾਰ ।
 ਸਭ ਲੋਕਨ ਮਨ ਬਢੇ ਪਿਆਰ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਲੇ ਸਿਉ ਗੁਰ ਕਹਿਉ ।
 ਕਾਲ ਕਹੇ ਕਿਤਨਾ ਇਤ ਭਇਉ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਤੇਰੀ ਤੂ ਜਾਣ ।
 ਸਲਾ ਬਰਸ ਭਏ ਪ੍ਰਵਾਣ ।
 ਇਸ ਧਰਤੀ ਮੈ ਹਮ ਕੋ ਭਏ ।
 ਹੋ ਗੁਰ ਜੀ ਤੁਮ ਤੇ ਨਹੀ ਛਏ ।
 ਦੋਇ ਮਾਸ ਬੀਤੇ ਤਬ ਅਉਰ ।
 ਸੁਨ ਬਾਲਾ ਦਿਸ ਦੇਖੈ ਅਉਰ ।
 ਕਛਕ ਉਦਾਸੀ ਕਰ ਫਿਰ ਆਵੈ ।
 ਕਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਤ ਦਿਸ ਕੋ ਆਵੈ ।
 ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਣ ਕੁਲਖੇਤ੍ਰ ਜਾਇ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹਿ ਜਿਉ ਗੁਰ ਮਨ ਭਾਇ ।
 ਤਬ ਗੁਰ ਹੁਏ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ।
 ਕ੍ਰਰਖੇਤ੍ਰ ਪ੍ਰਗਟੈ ਸੁਰ ਗਿਆਨ ।
 ਆਗੇ ਖਟ ਦਰਸਨ ਤਿਹ ਆਇਆ ।
 ਅਤਿ ਸੁ ਪੁਰਬ ਸੰਤਨ ਮਨ ਭਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਬਾਲੇ ਕੇ ਤਾਈ ।
 ਹਮ ਕਛ ਸੂਰਜ ਪੂਜਣ ਨਾਹੀ ।
 ਏਕ ਕਾਮ ਕਰ ਤੂ ਅਬ ਜਾਇ ।
 ਕਹੂ ਮਾਸ ਬਕਰੇ ਕਾ ਲਿਆਇ ।
 ਸੋ ਗੁਰ ਬਾਕ ਮਾਨ ਕੇ ਧਾਇਆ ।
 ਮਾਸ ਤਾਵਤੀ ਲੈ ਝਬ ਆਇਆ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਸ ਦੇਉ ਚੜਾਇ ।
 ਖੂਬ ਬਣਾਇ ਤੁਰਤ ਲੈ ਆਇ ।
 ਤਿਨ ਤਲਾ ਉਪਰ ਚੁਲਾ ਬਣਾਇਆ ।
 ਆਗ ਜਾਲ ਤਿਨ ਮਾਸ ਚੜਾਇਆ ।
 ਨ ਬ ਧੂਆ ਨਿਕਸੈ ਤਿਨ ਠਉਰ ।
 ਦੇਖਤ ਜੰਗੇ ਆਏ ਦਉੜ ।
 ਸੰਨਿਆਸੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਅਭਮਾਨੀ ।
 ਤਿਨੋ ਆਇ ਇਹ ਬਾਤ ਬਖਾਨੀ ।
 ਅਰੇ ਤੁਮ ਕਉਨ ਬਰਨ ਕਿਆ ਜਾਤ ਤੁਮਾਰੀ ।
 ਆਜ ਪੁਰਬ ਦਿਨ ਤਾਵੜੀ ਚਾੜੀ ।
 ਆਜ ਤੁਰਕ ਭੀ ਜਾਤਰਾ ਕਰੇ ।
 ਤੁਮ ਹਿੰਦੂ ਇਸ ਮੈ ਕਿਆ ਧਰੇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਸ ਮੈ ਹੈ ਮਾਸ ।
 ਹਮਕੋ ਖੁਧਿਆ ਲਾਗੀ ਪਿਆਸ ।
 ਤਬ ਸੰਨਿਯਾਸਨ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ ।
 ਉਤ ਪੁਰਬ ਲਗੇ ਤੁਮ ਮਾਸੈ ਚਾੜਾ ।
 ਤੈ ਕਿਆ ਸਮਝਾ ਹੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
 ਅਬ ਤੁਮ ਕੋ ਹਮ ਦੇਹਿ ਸਜਾਇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਕੀਨ ਬਖਾਨ ।
 ਸੁਨੋ ਦੇਵਤਾ ਪਰਮ ਸੁਜਾਨ ।
 ਜੋ ਸਮਝੋ ਸਤ ਬਾਕ ਹਮਾਰਾ ।
 ਤਉ ਕਛੁ ਹਮ ਕਰੈ ਉਚਾਰਾ ।
 ਡੰਡਾ ਸੋਟਾ ਜਉ ਬਤਲਾਵੇ ।
 ਜੋ ਤੁਮ ਇਛਾ ਸੋ ਕਰ ਜਾਵੇ ।
 ਤਿਨੋ ਕਹੀ ਕਹ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਕੀਨ ਉਚਾਰ ।
 ਪਹਿਲਾ ਮਾਸਹੁ ਨਿੰਮਿਆ ਮਾਸੈ ਐਦਰਿ ਵਾਸੁ ।
 ਜੀਉ ਪ ਇ ਮਾਸੁ ਮੁਹਿ ਮਿਲਿਆ ਹਛੁ ਚੇਸੁ ਤਨੁ ਮਾਸੁ ।
 ਮਾਸਹੁ ਬਾਹਰਿ ਕਢਿਆ ਮੇਮਾ ਮਾਸੁ ਗਿਰਾਸੁ ।
 ਵਡਾ ਹੋਆ ਵੀਆਹਿਆ ਘਰਿ ਲੈ ਅ ਦਿਆ ਮਾਸੁ ।
 ਮਾਸਹੁ ਹੀ ਮਾਸੁ ਉਪਜੈ ਮਾਸਹੁ ਸਭੇ ਸਾਕੁ ।

ਸਲੋਕ—

ਆਪਿ ਛੁਟੇ ਨਹਿ ਛੁਟੀਐ ਨਾਨਕ ਬਚਨਿ ਬਿਣਾਸੁ ।੧।
ਮਾਸੁ ਮਾਸੁ ਕਰਿ ਮੂਰਖ ਝਗਡੇ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਨਹੀ ਜਾਣੈ ।

... ..
ਨਾਨਕ ਅੰਧੇ ਸਿਉ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਕਹੈ ਨਾ ਕਹਿਆ ਬੂਝੈ ।੨।
ਅੰਧਾ ਸੋਇ ਜਿ ਅੰਧੁ ਕਮਾਵੈ ਤਿਸ ਰਿਦੈ ਸਲੋਚਨ ਨਾਹੀ ।

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੀ ਰਕਤੁ ਨਿਪੰਨੇ ਮਛੀ ਮਾਸੁ ਨ ਖਾਹੀ ।
ਇਸਤੀ ਪੁਰਖੇ ਜਾ ਨਿਜਿ ਮੇਲਾ ਉਥੈ ਮੰਧੁ ਕਮਾਹੀ ।

ਮਾਸਹੁ ਜੰਮੇ ਮਾਸਹੁ ਨਿੰਮੇ ਹਮ ਮਾਸੈ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ।
ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਚਤਰੁ ਕਹਾਵੈ ਪਾਏ ।੩।

ਅਭਖੁ ਭਖੈ ਭਖੁ ਤਜਿ ਛੋਡਹਿ ਅੰਧੁ ਗੁਰੂ ਜਿਨ ਕੇਰਾ ।
ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਮਾਸਹੁ ਹੋਇ ਜੀਇ ਲਇਆ ਵਾਸੇਰਾ ।

ਇਸਤੀ ਪੁਰਖ ਨਿਪਜਹਿ ਮਾਸਹੁ ਪਾਤਿਸਾਹ ਸੁਲਤਾਨਾ ।
ਮਾਸੁ ਪੁਰਾਣੀ ਮਾਸੁ ਕਤੋਬੀ ਚਹੁ ਜੁਗ ਮਾਸ ਕਮਾਣਾ ।
ਜੇ ਉਇ ਦਿਸਹਿ ਨਰਕਿ ਜਾਏ ਤਾ ਉਨ ਕਾ ਦਾਨੁ ਨ ਲੈਣਾ ।
ਦੇਦਾ ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਲੈਦੇ ਦੇਖਹੁ ਏਹੁ ਧਿਛਾਣਾ ।

ਆਪਿ ਨ ਬੂਝੈ ਲੋਕ ਬੁਝਾਏ ਪਾਏ ਖਰਾ ਸਿਆਣਾ ।੪।
ਪਾਏ ਤੂ ਜਾਣੈ ਨਾਹੀ ਕਿਥਹੁ ਮਾਸੁ ਉਪੰਨਾ ।

ਤੋਆ ਆਖੇ ਹਉ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਹਛਾ ਤੋਐ ਬਹੁਤੁ ਬਿਕਾਰਾ ।
ਏਤੇ ਰਸ ਛੋਡਿ ਹੋਵੈ ਸੰਨਿਆਸੀ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਬਿਚਾਰਾ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀ ਜੋਨ ਜੋ ਸਭ ਕਾ ਇਹ ਬਿਵਹਾਰ ।
ਦੇਖੋ ਮਨ ਬੀਚਾਰ ਕਰ ਜੀ ਕਾ ਜੀਵ ਅਹਾਰ ।

ਇਹ ਜੋ ਸਭ ਬਿਸਥਾਰ ਹੈ ਚਾਰ ਖਾਣਿ ਕੋ ਮੇਲਿ ।
ਇਕ ਕੋ ਏਕ ਅਧਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਤੇ ਕੇ ਖੋਲਿ ।੨।

ਅੰਨ ਆਦਿ ਤਿਨੁ ਫਲ ਜੜੀ ਜੀਵ ਕੋ ਨਾਹਿ ।
ਜੀਤੇ ਜੀ ਕੋ ਜੀਵਕਾ ਜੀ ਬਿਨ ਜੀਵੈ ਕਾਹਿ ।੩।

ਜੇਤੇ ਦਾਣੇ ਅੰਨ ਕੇ ਜੀਆ ਬਾਝ ਨ ਕੋਇ ।
ਪਹਿਲਾ ਪਾਣੀ ਜੀਵ ਹੈ ਜਿਤ ਹਰਿਆ ਸਭ ਕੋਇ ।੪।

ਤਬ ਸਭ ਨੋ ਆਪਸ ਮੈ ਕਹੀ ।
ਇਹ ਪੁਰਖੁ ਪੂਰਨ ਹੈ ਸਹੀ ।

ਅਤੀਤ ਸਾਧ ਕਾ ਅੰਤ ਨ ਲੀਜੈ ।
ਜੋ ਕਰਤਾ ਸੋ ਕਰਨੈ ਦੀਜੇ ।

ਤਲ ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਹਾਡੀ ਲੋ ਆਉ ।
 ਜਾ ਬਾਲਾ ਇਨ ਸਭਨ ਦਿਖਾਉ ।
 ਬਾਲਾ ਜਬ ਹਾਡੀ ਲੋ ਆਇਆ ।
 ਤਿਨ ਦਿਖਾਇਉਨ ਢਕਣਾ ਚਾਇਆ ।
 ਦੇਖੈ ਸਭ ਪਾਣੀ ਸਿਉ ਭਰੀ ।
 ਇਹ ਲੀਲਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਰੀ ।
 ਮਾਥ ਨਾਇ ਸਭ ਜਾਤੇ ਰਹੇ ।
 ਇਹ ਕੋ ਸਿਧ ਤਿਨੋ ਮਨ ਕਰੇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਅਟਲ ਅਖੰਡ ਸਦਾ ਗੁਰ ਖੇਲ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਚਰਨਿਨ ਸੰਗ ਮੇਲ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ॥੬੦॥

61. ਸਾਖੀ : (ਬਾਬਰ ਨਾਲ ਗ਼ਜ਼ਟ)

ਬਾਬਰ ਸਿਉ ਚਰਚਾ ਕਰੀ ਦੀਨਾ ਤਾਹਿ ਵੁਕਾਇ ।
ਬਾਬਰ ਫੁਨ¹ ਚਰਨ ਲਗਾ² ਦੀਨੀ ਬੰਦ ਫੁਡਾਇ । ੧ ।

ਦੁਇਪਈ—

ਇਕ ਖੜੀ ਮੁਤਸਦੀ ਆਹਾ ।
ਦੇਖ ਚਲਿਤ ਦਵ ਲਾਗੀ ਤਾਹਾ ।
ਤਿਨ ਜਾ ਪਾਤਸਾਹਿ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
ਨਾਨਕ ਸਗਲ ਬਿਗਾੜੀ ਮਹੀ ।
ਨਾ ਉਹ ਮਾਨੈ ਬੰਦ ਪੁਰਾਨ ।
ਨਾ ਉਹ ਮਾਨੈ ਹਰਫ ਕੁਰਾਨ ।
ਅਪਨੋ ਹੀ ਉਹ ਪੰਥ ਚਲਾਵੇ ।
ਆਗੈ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਮਨ ਭਾਵੇ ।
ਬ੍ਰਾਹਮ ਖਾ ਲੋਧੀ ਅਉਧੂਤ ।
ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ ਕਾ ਸੋ ਪੂਤ ।
ਉਨ ਭਿਰਤਨ ਕੋ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
ਨਾਨਕ ਪਕੜਿ ਲਿਆਉ ਧਾਇ ।
ਕੋਉ ਫਕੀਰਨ ਜਾ ਨਾ ਪਾਵੈ ।
ਤਿਨ ਮੈ ਸੋ ਭੀ ਪਕੜਾ ਆਵੈ ।
ਸਭ ਫਕੀਰ ਤਿਨ ਪਕੜੇ ਜਾਇ ।
ਨਾਨਕ ਬਾਲਾ ਭੀ ਤਿਨ ਮਾਹਿ ।
ਸਭੇ ਬੰਦਸਾਲ ਬੈਠਾਏ ।
ਫੁਨ ਪਾਤਸਾਹੈ ਜਾਇ ਸੁਨਾਏ ।
ਸਭ ਫਕੀਰ ਹਮ ਪਕੜ ਲਿਆਏ ।
ਪੰਡਤ ਖਾਨੇ ਲੈ ਬੈਠਾਏ ।

¹ਅ.ਏ. ਫੁਨ

²ਅ.ਏ. ਲਗੈ ।

ਦਾਰੰਗੇ ਤਬ ਸਾਹ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਜੋਲ ਮੈ ਆਇਆ ।
 ਦਉਲਤ ਖਾ ਕਾ ਮੋਦੀ ਸਹੀ ।
 ਆਗੇ ਅਬ ਦਰਵੇਸੀ ਲਹੀ ।
 ਦਉਲਤ ਖਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜੁ ਸੁਣਾ ।
 ਦਾਰੰਗੇ ਸਿਉ ਐਸਾ ਭਣਾ

ਦਉਲਤ ਖਾ ਕਾ ਮੋਦੀ ਭਾਈ ।
 ਖੂਬ ਰਾਖਿਓ ਤਸਕਰ ਨਿਆਈ ।
 ਬਹਰ ਕਹੀ ਤਿਨ ਪੀਸਣ ਦੇਉ ।
 ਮਣ ਮਣ ਆਟਾ ਤਿਨ ਤੇ ਲਉ ।

ਸਭ ਨ ਆਗੇ ਚਾਕੀ ਦੀਨ ।
 ਕਣਕ ਜਵਨ ਕੀ ਢੇਰੀ ਕੀਨ ।
 ਪਾਤਸਾਹ ਜੋ ਆਗਿਆ ਦਈ ।
 ਸਭ ਨੋ ਤਦ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰਿ ਲਈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਲੇ ਕੀ ਚਾਕੀ ।
 ਸਹਿਜ ਫਿਰੈ ਸਭ ਦੇਖੈ ਆਖੀ ।
 ਸਭਸ ਨਗਰ ਮੈ ਚਰਚਾ ਭਈ ।
 ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਸਿਧ ਹੋ ਦਈ ।
 ਕਿਨੂ ਜਾਇ ਸਾਹ ਸਿਉ ਕਹਿਉ ।
 ਏਕ ਚਲਿਤ ਹਮ ਨੈਨੋ ਲਹਿਉ ।
 ਨਾਨਕ ਬੈਠਾ ਸਹਿਜ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਚਾਕੀ ਫਿਰੈ ਤਾਸ ਕੀ ਨਿਆਰੇ ।
 ਉਹ ਤੋ ਹਾਥ ਲਗਾਵੈ ਨਾਹਿ ।
 ਆਟਾ ਬਹੁਤਾ ਹੋਤਾ ਜਾਇ ।
 ਇਹ ਸਭ ਬਿਧੁ ਬ੍ਰਾਹਮ ਖਾ ਸੁਨੀ ।
 ਭੈ ਪਾਇਉ ਪੁਨ ਮੂਡੀ ਧੁਨੀ ।
 ਸਭ ਫਕੀਰ ਜਾ ਕਰੈ ਖਲਾਸ ।
 ਸਭ ਕੇ ਦੇਵੇ ਖਾਣਾ ਖਾਸ ।
 ਦਾਰੰਗਾ ਤਬ ਸੀਘਰ ਆਇਆ ।
 ਬੰਗ ਸਭ ਕਾ ਬੰਧ ਖੁਲਾਇਆ ।

ਸਭੋਂ ਕੋਂ ਸੀਧਾ ਭੋਜਨ ਦੀਆ ।
 ਸਭ ਗਵਨੇ ਕਿਛੁ ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਆ ।
 ਬਾਲੇ ਕਹਯੋ ਚਲੇ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਅਬ ਇਹ ਕਰਤੇ ਉਲਟੀ ਸੇਵ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਹ ਸਭਾ ਉਠਾਇ ।
 ਫੁਨ ਇਸ ਦਿਲੀ ਤੇ ਹਮ ਜਾਹਿ ।
 ਬਾਲੇ ਪ੍ਰਛਾ ਕਿਤਨੇ ਕਾਲ ।
 ਸਾਤ ਮਾਸ ਹੈ ਇਨ ਕਾ ਖਿਆਲ ।
 ਤਬ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ ।
 ਆਸਾ ਰੂਪ ਸੁਹਾਵੇ ਧਾਰਾ ।

ਆਸਾ ਮ. ੧

ਜਿਨ ਸਿਰਿ ਸੋਹਨਿ ਪਟੀਆ ਮਾਗੀ ਪਾਇ ਸੰਧੂਰੁ ।
 ਸੇ ਸਿਰ ਕਾਤੀ ਮੁਨੀਅਨ ਗਲ ਵਿਚਿ ਆਵੈ ਧੂੜਿ ।
 ਮਹਲਾ ਅੰਦਰਿ ਹੋਦੀਆ ਹੁਣਿ ਬਹਣਿ ਨ ਮਿਲਨਿ ਹਦੂਰਿ । ੧ ।
 ਆਦੇਸੁ ਬਾਬਾ ਆਦੇਸੁ ।
 ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖਹਿ ਵੇਸਾ ॥
 ਰਹਾਉ ।

ਜਦਹੁ ਸੀਆ ਵੀਆਹੀਆ ਲਾਤੇ ਸੋਹਨਿ ਪਾਸਿ ।
 ਹੀਡੋਲੀ ਚੁਤਿ ਆਈਆ ਦੇਦ ਖੰਡ ਕੀਤੇ ਰਾਸਿ ।
 ਉਪਰਹੁ ਪਾਣੀ ਵਾਰੀਐ ਝਲੇ ਤਿਮਕਨਿ ਪਾਸਿ । ੨ ।
 ਇਕੁ ਲਖੁ ਲਹਨਿ ਬਹਿਨੀਆ ਲਖੁ ਲਹਨਿ ਖੜੀਆ ।
 ਗਰੀ ਫੁਹਾਰੇ ਖਾਦੀਆ ਮਾਣਨਿ ਸੋਜੜੀਆਹਿ ।
 ਤਿਨ ਗਲਿ ਸਿਲਕਾ ਤੁਟਨਿ ਸੋਤਸਰੀਆ । ੩ ।
 ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਦੁਇ ਵੈਰੀ ਹੋਏ ਜਿਨੀ ਰਖੇ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ।
 ਦੂਤਾ ਨੋ ਫੁਰਮਾਇਆ ਲੈ ਚਲੇ ਪਤਿ ਗਵਾਇ ।
 ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਜੇ ਭਾਵੈ ਦੋਇ ਸਜਾਇ । ੪ ।
 ਅਗੈ ਦੇ ਜੈ ਚੋਤੀਐ ਤਾ ਕਾ ਇਤੁ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ।
 ਸਾਹਾ ਸੁਰਤਿ ਗਵਾਈਐ ਰੰਗਿ ਤਮਾਸੋ ਚਾਇ ।
 ਬਾਬਰ ਵਾਣੀ ਫਿਰਿ ਗਈ ਕੁਇਰੁ ਨ ਰੋਟੀ ਖਾਇ । ੫ ।
 ਇਕਨਾ ਵਖਤ ਖੁਆਈਅਹਿ ਇਕਨਾ ਪੂਜਾ ਜਾਇ ।
 ਚਉਕੇ ਵਿਣੁ ਹਿੰਦਵਾਣੀਆ ਕਿਉ ਟਿਕੇ ਕਢਹਿ ਨਾਇ ।
 ਹਾਮੁ ਨ ਕਬਹੂ ਚੇਤਿਓ ਹੁਣਿ ਕਹਣਿ ਨ ਮਿਲੈ ਖੁਦਾਇ । ੬ ।

ਇਕਿ ਘਰਿ ਆਵਹਿ ਆਪਣੈ ਇਕਿ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਪੁਡਹਿ ਸੁਖ ।
ਇਕਨਾ ਏਹੋ ਲਿਖਿਆ ਬਹਿ ਬਹਿ ਰੋਵਹਿ ਦੁਖ ।

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਨਾਨਕ ਕਿਆ ਮਾਨੁਖ । ੭ ।

ਏਲ ਪਟੋਲਾ ਸੁਣਿ ਥਾ ਪਾਨੋ ਪਤਲੀਆ ।

ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਨ ਡਿਠੀਆ ਸੋ ਵਾਟੈ ਜੁਲਦੀਆ ।

ਕਾਬਲ ਬੰਨ ਚਲਾਈਆਂ ਕੂਕਾਂ ਘਤਿਦੀਆਂ । ੮ ।

ਲਸਕਰ ਢਕੇ ਸੈਂਦ ਪੂਰ ਪਏ ਪਿੰਜਨ ਤੰਦ ।

ਪਾਣੀ ਭਰ ਨ ਆਵਦੀਆ ਦੀਆ ਬਾਬਰ ਬੰਨ੍ਹ । ੯ ।

ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਜਬ ਹੀ ਬੀਤੇ ।

ਦਉਲਤ ਲੋਦੀ ਕੂਕੇ ਜੀ ਤੇ ।

ਸਚੇ ਪੈ ਤਿਨ ਕੀ ਫਰੀਆਦ ।

ਬਾਬਰ ਹੁਕਮ ਭਇਆ ਲੈ ਦਾਦ ।

ਸਾਤ ਮਹੀਨੇ ਆਏ ਨੇੜੇ ।

ਬਾਬਰ ਆ ਪਾਏ ਤਿਤ ਘੋਰੇ ।

ਛੇ ਦਿਨ ਤਹਾ ਲੜਾਈ ਭਈ ।

ਬ੍ਰਹਮ ਖਾਨ ਮ੍ਰਿਤ ਤਬ ਲਈ ।

ਦੋਹੀ ਬਾਬਰ ਕੀ ਆ ਫਿਰੀ ।

ਕੋ ਮਾਰੇ ਕੋ ਬੰਦੀ ਘਿਰੀ ।

ਵਡੀ ਨਿਕੀ ਬਾਂਦੀ ਭਈ ।

ਜੋ ਗੁਰ ਸਬਦ ਮਾਹਿ ਥੀ ਕਹੀ ।

ਵਿਚੇ ਗੁਰ ਬਾਲਾ ਭੀ ਆਏ ।

ਬਾਲੇ ਗੁਰ ਕੋ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।

ਹੇ ਗੁਰ ਇਹ ਉਲਟੀ ਹਮ ਭਈ ।

ਗੁਰ ਕਹਿ ਦੇਖ ਤਮਾਸੇ ਦਈ ।

ਸਾਤ ਦਿਵਸ ਇਹ ਭਾਤ ਬਿਹਾਨੇ ।

ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਬਰ ਕੇ ਭਏ ਖਾਣੇ ।

ਦਾਰੋਗਾ ਬਿਧਿ ਸੋ ਲੇ ਗਇਆ ।

ਖੜਾ ਜਾਇ ਬਾਬਰ ਪੈ ਰਹਿਆ ।

ਉਪਰ ਕੀ ਬਸਤਨੀ ਉਤਾਰੀ ।

ਦੇਖ ਚਰਿਤ ਸਭ ਭਏ ਬਿਜਾਰੇ ।

ਚਾਵਲ ਕੇ ਕੀੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ।
 ਗੋਸਤ ਕੇ ਛੱਡੂ ਬਹੁ ਭਏ ।
 ਤਬ ਬਾਬਰ ਤਮਕਿਉ ਅਤ ਭਾਰਾ ।
 ਦਾਰੋਗਾ ਰਸਦਾਰ ਹਕਾਰਾ ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਗੁਸਾ ਕੀਨਾ ਭਾਰੀ ।
 ਤਬੈ ਤਿਨੋਂ ਮਿਲ ਬਿਨੈ ਉਚਾਰੀ ।
 ਹਮ ਮੈ ਦੋਖ ਹੋਇ ਪਤਸਾਹ ।
 ਤਉ ਹਮ ਕੋ ਦੇ ਬਡੀ ਸਜਾਇ ।
 ਇਕ ਕਛੁ ਅਚਰਜ ਕਾ ਹੈ ਖਿਆਲ ।
 ਤੂ ਖੁਦ ਖਾਵਦ ਦੇਖ ਸਮਾਲ ।
 ਮੀਰ ਬਿਲਾਵਲ ਥਾ ਤਿਹ ਖੜਾ ।
 ਦਸਤ ਬਾਧ ਤਿਨ ਮੁਜਰਾ ਕਰਾ ।
 ਹਾਥ ਜੋੜ ਤਿਨ ਬਿਨੈ ਉਚਾਰੀ ।
 ਕਿਬਲੇ ਅਰਜ ਸੁਨੋ ਇਕ ਬਾਰੀ ।
 ਇਕ ਫਕੀਰ ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਨਾਮੁ ।
 ਜੋ ਫਸਿਉ ਹਜਰਤ ਕੀ ਦਾਮੁ ।
 ਇਹ ਕਛੁ ਤਿਸ ਕੀ ਹੈ ਕਰਮਾਤ ।
 ਸਾਹਿਬ ਅਜਮਤ ਝੂਠ ਨ ਬਾਤ ।
 ਮੈਂ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਕੀਆ ਦਰੋਗਾ ।
 ਸਭ ਬੰਦੀ ਮੈ ਉਹ ਇਸ ਸੋਧਾ ।
 ਮੀਰ ਕਹਿਉ ਕਿਉ ਕੀਉ ਬੰਦ ।
 ਲੋਕਨ ਮੈ ਆਇਉ ਦਰਮੰਦ ।
 ਸਾਹ ਕਹੀ ਈਹਾ ਲੈ ਆਉ ।
 ਮੀਰ ਹੁਸੈਨ ਆਪ ਤੁਮ ਜਾਉ ।
 ਹੁਕਮ ਮਾਨ ਬੇਗ ਸੋ ਆਇਆ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
 ਹੇ ਫਕੀਰ ਤੁਹਿ ਸਾਹਿ ਬੁਲਾਵੈ ।
 ਕਰੋ ਮਿਹਰ ਜੋ ਤੋ ਚਿਤ ਆਵੈ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਚਲੀਐ ਰੋ ਬਾਲਾ ।
 ਮੀਰ ਕਲੰਦ੍ਰੁ ਦੇਖੈ ਹਾਲਾ ।

ਸਾਹਿ ਸੁ ਕਹੀ ਫਕੀਰ ਸਲਾਮ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੁਹਿ ਸਦਾ ਆਰਾਮ ।
 ਇਤਨੇ ਮੈ ਖਾਣਾ ਸੁਧ ਭਾਇਆ ।
 ਸਾਹਿ ਦੇਖ ਮਨ ਅਚਰਜ ਭਇਆ ।
 ਸਾਹਿ ਕਹੇ ਫਿਰ ਗੁਰ ਸਿਉ ਬੈਠ ।
 ਰਸੂਲ ਪੈਕੰਬਰ ਦੇਖਾ ਨੈਨ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਕਿਛੁ ਕੀਨਾ ਸਹੀ ।
 ਕਹੁ ਦਰਵੇਸ ਕਉਨ ਬਿਧ ਲਹੀ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਤ ਬਿਧ ਸੋ ਅਹੀ ।
 ਏਕ ਉਹ ਕਿਆ ਬਹੁਤੀ ਖਈ ।
 ਲਾਖ ਮੁਹੰਮਦ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ।
 ਬਾਲਕ ਸਚਾ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹਿ ।

ਕਈ ਪੈਕਾਬਰ ਖੜੇ ਦੁਆਰੇ ।
 ਗਿਨਤ ਨ ਆਵੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰੇ ।
 ਰਸੂਲ ਰਸਾਲ ਦੁਨੀਆ ਮੈ ਆਇਆ ।
 ਜਬ ਚਾਹੇ ਤਬ ਪਕੜ ਮੰਗਾਇਆ ।
 ਸਹੀ ਕੀਆ ਹੈ ਨਾਨਕ ਬੰਦੇ ।
 ਏਕ ਖੁਦਾਇ ਅਵਰ ਸਭ ਰੰਦੇ । ੧ ।

ਮੀਰ ਕਹੇ ਰੇ ਨਾਨਕ ਹਿੰਦੂ ।
 ਰਸੂਲ ਖੁਦਾਇ ਤੈ ਕੀਨਾ ਗੰਦੂ ।
 ਸੁਣਿ ਬਾਬਰ ਜਿਨ ਰੰਡੀ ਗੋਈ ।
 ਸੋ ਨਾਪਾਕ ਪਾਕ ਨਾ ਹੋਈ ।
 ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਦੋਨੋ ਖੋਏ ।
 ਕਾਮ ਸੰਤਾਨ ਛਲੇ ਸੇ ਗੋਏ ।

ਉਹ ਬੇਪਤ ਤਿਸ ਇਜ਼ਤ ਨਾਹਿ ।
 ਦਾਵਾ ਬੰਧ ਆਤਸ ਜਲ ਜਾਹਿ ।
 ਕਿਆ ਕੀ ਏਕੀ ਕਰੈ ਤਰੀਫ ।
 ਬਾਲਕ ਤੇ ਜੋ ਹੋਇ ਜਈਫ ।
 ਆਵੈ ਜਾਇ ਦੋਨੋ ਮੈ ਪੈ ਸੇ ।
 ਤਾਹਿ ਪਾਕ ਕਹੀਐ ਕਹੁ ਕੈਸੇ ।

ਸੁਣ ਬਾਬਰ ਸਚ ਪਾਕ ਖੁਦਾਇ ।
ਨਾਨਕ ਦੂਜਾ ਲਿਵੈ ਨ ਲਾਇ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਨਦਰ ਹਮਰੀ ਸਭੈ ਤੇ ਦੂਰ ।
ਏਕ ਸਾਹਬ ਕੇ ਰਹੇ ਹਦੂਰ ।
ਜੁਦਾ ਨਿ ਹੋਏ ਪਲਕ ਇਕ ਸਾਇਤ ।
ਹਕ ਤਾਲਾ ਕੀ ਹੋਇ ਇਨਾਇਤ ।
ਸੁਣ ਬਾਬਰ ਨਾਨਕ ਸਚ ਕਹੈ ।
ਪਾਕ ਹੋਏ ਤਬ ਆਪੋ ਰਹੈ ।
ਬਾਬਰ ਕਹਿਆ ਪਿਆਲਾ ਲੋਹੁ ।
ਗੁਰ ਕਹ ਪਿਆਲਾ ਕਿਸੁ ਕਾ ਦੇਹੁ ।
ਬਾਬਰ ਕਹੇ ਭਾਗ ਕਾ ਜਾਨ ।
ਇਨ ਪਿਆਲੇ ਲੋ ਦੀਨ ਜਹਾਨ ।
ਫਕੀਰੁ ਖੁਦਾ ਕੀ ਹੈ ਖੁਦ ਜਾਤ ।
ਸੋ ਪੀ ਮਸਤਿ ਰਹੈ ਦਿਨ ਰਾਤ ।
ਦਰਵੇਸ਼ੋ ਇਹ ਪਾਕ ਹੈ ਕੀਆ ।
ਇਸ ਕਾਰਨ ਮੈ ਨੇ ਨਿਤ ਪੀਆ ।
ਇਕ ਪਿਆਲੇ ਸੋ ਲਈ ਪਤਿਸਾਹੀ ।
ਫਕਰ ਦੇਈ ਮੈ ਸੇਵ ਕਮਾਈ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਮਹਲਾ ੧
ਭਉ ਕੀ ਭਾਗ ਸਿਫਤ ਕਾ ਡੰਡਾ ।
ਸਚ ਸਬਦ ਕਾ ਪਾਣੀ ਡਾਲੋ ਹੋਵੈ ਅਮਲ ਅਖੰਡਾ ।੧।
ਨਲੰਦਰ ਬ ਬਰ ਪਿਆਲਾ ਪੀਉ ।
ਭੁਤਰੇ ਨਾਹੀ ਕਬਹੂੰ ਖੀਉ ।੧। ਰਹਾਉ ।
ਦਿਲ ਸਫਾ ਸਾਫੀ ਕਰ ਛਾਣੋ ਮਜਲਸ ਏਕ ਬੈਠਾਉ ।
ਗਜਕ ਕਰੀਮ ਖੁਰਦਨੀ ਖਾਵੈ ਅਮਲੀ ਤਦੋਂ ਕਹਾਉ ।੨।
ਮਸਤ ਪਿਆਲਾ ਮੁਰਸਦ ਦੀਆ ਏਕ ਬਾਰ ਭਰ ਪੀਆ ।
ਦਿਲ ਦਲੀਲ ਨ ਓਰੇ ਕਬਹੂੰ ਤਾ ਤੋ ਅਮਲੀ ਹੂਆ ।੩।

ਬਕੋ ਬਕਾਉ ਏਕ ਖੁਦਾਈ ਦੂਜਾ ਚਿਤ ਨਿ ਆਵੈ ।
ਨਾਨਕ ਅਮਲ ਐਸਾ ਕਰ ਪੀਵੈ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ ਕਹਾਵੈ ॥੪੧॥

ਬਾਬਰ ਵਾਚ—

ਹਕਤਾਲਾ ਕਾ ਫਰਮੂਦਾ ਸਾਚ ।
ਜੋ ਫਕੀਰ ਸੋ ਮੇਰੀ ਜਾਤ ॥੧॥

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਹਕ ਤਾਲਾ ਬੋਲਨ ਤੇ ਪਾਕੁ ।
ਦੂਜਾ ਬੋਲੈ ਝਖਣਖ ਝਾਕੁ ।
ਓਸ ਕੀ ਜਾਤ ਬਤਾਵੈ ਕੋਇ ।
ਤਾਹ ਚਰਨ ਮੈ ਪੀਵਾ ਧੋਇ ।
ਸੁਣ ਬਾਬਰ ਕਲੰਦਰ ਸਾਹ ।
ਤੋਹ ਬਤਾਵੈ ਸਚਾ ਰਾਹੁ ।
ਅਰ ਇਕ ਸਾਖੀ ਸੁਣਾਵੈ ਤੋਹ ।
ਕਹੀ ਕਬੀਰੇ ਭਾਖੋ ਸੋਇ ।
ਓਹੁ ਭੀ ਥਾ ਤੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ।
ਓਸ ਸਾ ਕਿਨ੍ਹ ਨ ਹਕ ਪਛਾਨ ।
ਗਓਸ ਕੁਤਬ ਓ ਪੀਰ ਸਲਾਰ ।
ਓਸ ਸਾ ਕਿਨ੍ਹ ਨਿ ਪਾਇਆ ਪਾਰ ।
ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਤੋ ਐਸੇ ਕਹਾ ।
ਸੋ ਭੀ ਸੁਨੋ ਜੋ ਮਨ ਭ੍ਰਮੁ ਰਹਾ ।
ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਕਿਸਨ ਕਰੀਮ ਏ ਤਾਂ ਤੁਮ ਕੋ ਮਾਨੈ ।
ਇਨ ਤੇ ਉਪਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਵਿਰਲਾ ਸੋਉ ਜਾਨੈ ।
ਹਿਦੂ ਬੇਦ ਤੁਰਕਿਨ ਕੁਰਾਨਾ ।
ਦੋਨੋ ਬੀਚ ਬਸੈ ਸੈਤਾਨਾ ।
ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਸੁਣੋ ਜਨ ਭਾਈ ।
ਅਕਥ ਕਥਾ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ ।
ਬਾਬਰ ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਮੈ ਜਾਨੈ ।
ਤੁਝੇ ਮੁਰੀਦ ਕਬੀਰੇ ਮਾਨੈ ।
ਗੁਰ ਕਹ ਕਬੀਰ ਬਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ।
ਤਿਸ ਸਾਹਬ ਮਾਹ ਅੰਤਰ ਨਾਹ ।

ਓਹੁ ਤੋ ਤਿਸ ਮਾ ਕਾਨ ਲਗ ਗਇਆ ।
ਜਹਾਨ ਪੀਰ ਪੈਕਾਬਰ ਭਇਆ ।

ਹਮ ਤੋ ਹੈ ਸਾਧਨ ਕੇ ਦਾਸ ।
ਪ੍ਰਭੁ ਪਿਆਰਾ ਸੋ ਹਮਰੀ ਰਾਸ ।

ਬਾਬਰ ਕੇ ਮਨ ਨਿਹਚੇ ਆਈ ।
ਹੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਮਾਂਗ ਕਛੁ ਭਾਈ ।

ਆਇਆ ਦੇਉ ਜੇਤਾ ਤੂ ਚਾਹੈ ।
ਯਾ ਮੈ ਖੂਨ ਤਨਕ ਕਛੁ ਨਾਹੈ ।

ਗੁਰ ਕਹ ਮਨ ਸਭ ਸਭ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ।
ਤਾਂ ਕਾ ਦੀਆ ਸਭ ਕੋ ਖਾਇ ।

ਬੰਦੇ ਕੀ ਜੋ ਲੇਵੈ ਓਟ ।
ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਤੋਟ ।

ਏਕੋ ਦਾਤਾ ਅਉਰ ਭਿਖਾਰੀ ।
ਓਸ ਕੋ ਛਾਡ ਅਵਰ ਕੋ ਮਾਂਗੈ ਤਿਨ ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਹਾਰੀ ।

ਸਾਹ ਪਤਿਸਾਹ ਸਭਿ ਤਿਨ ਕੇ ਕੀਏ ।
ਓਸੇ ਸਾਬ ਲਗ ਸਭ ਕੋ ਜੀਏ ।

ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਬਾਬਰ ਮੀਰ ।
ਤੁਹ ਮਾਂਗੈ ਸੋ ਅਹਮਕ ਪੀਰ ।

ਬਾਬਰ ਕਹੈ ਮਿਹਰ ਕਰ ਮੋਹ ।
ਜੋ ਤੁਹ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਹੋਇ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਮਿਹਰ ਜੁ ਚਾਹ ।
ਤਬ ਸਭ ਬੰਦੀ ਦੇਇ ਫੁਡਾਇ ।

ਮੀਰ ਕਹਿਉ ਬਚਨ ਦੇ ਭਲੈ ।
ਕੁਰਸੀ ਕੁਰਸਾ ਰਾਜ ਮੁਹ ਚਲੈ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਨਿਸਚੇ ਚਿਰ ਭਾਈ ।
ਚਲੈ ਮੀਰ ਤੁਮਰੀ ਪਤਸਾਹੀ ।

ਤਾਤ ਕਾਲ ਸਭ ਬੰਦ ਫੁਡਾਈ ।
ਖਰਚ ਹਾਥ ਦੇ ਸਭ ਪਹਨਾਈ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਬਿਦਾ ਤਬ ਭਏ ।
 ਪਖੋ ਕੇ ਰੰਧਾਵੈ ਗਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਜਿਉ ਗੁਰ ਕੀਨੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸ ।
 ਤਿਉ ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੀ ਕਟੀਐ ਫਾਸ । ੬੧ ।

62. ਸਾਖੀ : (ਅਜਿਤੇ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ)

ਚਉਪਈ—

ਅਜਿਤੇ ਕੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ਸਹਜ¹ ਸੁਭਾਇ ਦਿਆਲ ।
 ਬਾਨ ਪਰੀ ਬਖਸੀਸ ਕੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ । ੧ ।
 ਵੁਨ ਬਾਬਾ ਰੰਧਾਵੈ ਆਏ ।
 ਬਾਲੇ ਗੁਰ ਸਿਉ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਬਚਨ ਕਰੇ ਤਿਲਵੰਡੀ ਜਾਏ ।
 ਸਾਤ ਪਿਤਾ ਬੰਧਨੀ ਮਿਲ ਆਏ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਕੋ ਦਿਨ ਰਹੇ ਈਹਾਂ ।
 ਪਾਛੇ ਮਿਲ ਜਾਇ ਸਭ ਜੀਆਂ ।
 ਬਾਲੇ ਆਗਿਆ ਸਿਰ ਧਰ ਲੈਈ ।
 ਇਹੀ ਕਥਾ ਅੰਗਦ ਪਰ ਕਹੀ ।
 ਅਜਿਤਾ ਇਕ ਦਿਨ ਖੂਹ ਪਰ ਆਇਆ ।
 ਆਵਤ ਗੁਰਚਰਨੋ ਪੈ ਧਾਇਆ ।
 ਤਾਂ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬੋਲੈ ਨਾਹੀ ।
 ਅਜਿਤਾ ਭੀ ਸਿਰ ਚੂਕ ਨ ਪਾਹੀ ।
 ਏਕ ਪਹਰ ਜਬ ਇਤ ਬਿਧ ਭਇਆ ।
 ਸਮਾਧ ਛੂਟੀ ਗੁਰ ਤਿਸ ਸਿਓ ਕਹਿਆ ।
 ਖੜਾ ਹੋਹੁ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ ।
 ਉਠੇ ਨਹੀ ਗੁਰ ਬਹੁਰ ਓਚਾਰੇ ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਜਬ ਸਤਗੁਰ ਕਹਿਆ ।
 ਵੇਰ ਅਜਿਤਾ ਚਰਨੋ ਪਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਹੁ ਕਹਾ ਮਨੋਰਥ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਆ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ਸਵਾਰਥ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਉ ਤੂੰ ਕਰਮ ਸਭਾਗ ।
 ਰਾ ਬੁਲਾਰ ਥੀ ਆਗੇ ਜਾਗ ।

¹ਅ. ਦ. ਸਹਜਿ ।

ਓਸ ਕੀ ਦੇਹ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨਹੀ ਖੁਲੀ ।
 ਤੇਹ ਨਜਰੇ ਇਸ ਤਨ ਮੈ ਮਿਲੀ ।
 ਅਜਿਤੇ ਕੇ ਕਪਾਟ ਖੁਲ ਗਏ ।
 ਖਿਨ ਮੈ ਅਓਰ ਅਓਰੁ ਸੇ ਭਏ ।
 ਜਟਿ ਅਜਿਤਾ ਭਇਉ ਨਿਹਾਲ ।
 ਕਹਾ ਦੂਰ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦਿਆਲ ।
 ਅਜਿਤਾ ਨਿਸ ਦਿਨ ਟਹਿਲ ਕਮਾਏ ।
 ਇਕ ਖਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਆਗ ਨ ਜਾਏ ।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਰ —

ਇਕ ਦਿਨ ਅਜਿਤੇ ਗੁਰ ਪੈ ਕਹੀ ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਕਲੂ ਬਲੀ ਹੈ ਸਹੀ ।
 ਇਹ ਕਿਸ ਕੀ ਰਾਖੇਗਾ ਨਾਹ ।
 ਇਸ ਕਾਲ ਤੇ ਗੁਰ ਲੇਹੁ ਬਚਾਹ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਲ ਸਭ ਤੇ ਉਚਾ ।
 ਇਸ ਕਲਜੁਗ ਮੈ ਗੁਨ ਹੈ ਮੂਚਾ ।
 ਜੇ ਕੋ ਹੋਵੈ ਸੁਘੜ ਸੁਚੇਤ ।
 ਸੋ ਕਛੁ ਲਹੇ ਕਲੂ ਕੇ ਭੇਤ ।
 ਅਜਿਤਾ ਕਹੈ ਸੁਨੈ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਤੁਝਿ ਬਿਨੁ ਭ੍ਰਮ ਕੋ ਮੋਰ ਮਿਟਾਇ ।
 ਤੁਮ ਜੁ ਕਹੀ ਕਲ ਮੈ ਗੁਨ ਮੂਚ ।
 ਪ੍ਰਗਟ ਬਖਾਨੈ ਸਤਿਗੁਰ ਉਚ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਰ —

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਚੇਤ ਅਜਿਤਾ ।
 ਅਪਣੈ ਅਪਣੈ ਗੁਣ ਜਗ ਲਿਤਾ ।
 ਸਭ ਉਚੈ ਹੈ ਅਪਣੈ ਕਾਲ ।
 ਥਾਪ ਰਖੈ ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ।
 ਸਤਜੁਗ ਤੇਤਾ ਜੁਗੀ ਦੁਆਪਰੁ ਪ੍ਰਜਾਚਾਰ ।
 ਕਲ ਕੀਰਤ ਪਰਵਾਨ ਹੈ ਏਕ ਨਾਮ ਨਿਰਧਾਰ ।
 ਅਉਰ ਜੁਗਨ ਜੋ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ।
 ਕਰੈ ਤਪਸਿਆ ਕਸਟ ਸਹਾਇ ।

ਲਾਖ ਬਰਸ ਜੋ ਤਪ ਕੋ ਕਰੈ ।
 ਬਿਨ ਚੂਕੈ ਸੋ ਬਿਰਥਾ ਪੜੈ ।
 ਪਰ ਸੋ ਅੰਕੁਰ ਜਾਵੈ ਨਦੇ ।
 ਫਿਰ ਜਪ ਤਪ ਕਰ ਪਦ ਕੋ ਪਾਏ ।
 ਇਸ ਕਲ ਮੈ ਜੋ ਚੇਤੇ ਨਾਮ ।
 ਕੈ ਬਨ ਕੈ ਘਰ ਮੈ ਬਿਸਰਾਮ ।
 ਸੋ ਫਲੁ ਬਿਰਥਾ ਕਦੈ ਨਿ ਜਾਏ ।
 ਏਕ ਪਲਕ ਮਨ ਸੁਧ ਧਿਆਏ ।
 ਏਕ ਘੜੀ ਆਧੀ ਘੜੀ ਆਧੀ ਤੇ ਫੁਨ ਆਧ ।
 ਏਕ ਰਾਈ ਕੇ ਸਿਮਰਨੇ ਮਿਟ ਗਏ ਕੋਟ ਅਪਰਾਧ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਸਾਖਾ ਭੀ ਮਨ ਚੀਨ ।
 ਕਬੀਰ ਆਦਿ ਕਿਨ ਕਲ ਤਪ ਕੀਨ ।
 ਏਕ ਪ੍ਰੇਮ ਮਗ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਾਇਉ ।
 ਜਿਨ ਭਗਤਨਿ ਮਨ ਸੁਧ ਧਿਆਇਉ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਜਾਨੇ ਕਲਜੁਗ ਉਚਾ ।
 ਪੂਨ ਭੀ ਗੁਨ ਹੈ ਇਸ ਮੇ ਮੂਚਾ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਕ੍ਰਿਤ ਲਾਗੈ ਅਘ ਦੇਸ ਕੋ ਤ੍ਰੇਤਾ ਗ੍ਰਾਮੈ ਹੋਇ ।
 ਦੁਆਪਰ ਗ੍ਰਾਸੇ ਗ੍ਰਿਹ ਧਨੀ ਕਰੈ ਜੁ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ।੧।
 ਅਜਿਤੋ ਸੁਨ ਮਨ ਮਹ ਸੁਖ ਲਹਿਉ ।
 ਨੇਮ ਨਾਮ ਜਪਨੇ ਕਾ ਰਹਿਉ ।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਚ—

ਹੇ ਗੁਰ ਮੁਝ ਕੋ ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਕੋ ਮਨਮੁਖ ਕ ਆਹੀ ।
 ਨਾਮ ਧਰੀਕੇ ਸਿਖ ਜੋ ਹੋਇ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਮਨ ਤਨ ਦੁਬਧਾ ਗੋਇ ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਸਿਤ ਮੁਹ ਦੇਉ ਬਤਾਇ ।
 ਤਿਨ ਰਾਖੋ ਪ੍ਰਭ ਕਦਿਨੈ ਜਾਇ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਗੁਰਮੁਖ ਸੋ ਗੁਰ ਆਗਿਆ ਮਾਹਿ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਗੁਰ ਚਰਨੋ ਸਿਉ ਚਾਹ ।

ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਏਕ ਕਰ ਗਹੈ ।
 ਸੰ ਸਿਖ ਅਮਰਾਪਦ ਕੋ ਲਹੈ ।੧।
 ਮਨਮੁਖ ਗੁਰ ਮਗ ਚਾਲੇ ਨਾਹ ।
 ਮਨਿ ਭਾਵਿਤ ਸੋ ਕਿਰਤ ਕਮਾਹ ।
 ਪਰਨਿੰਦਾ ਈਰਖ ਦੁਸਟਾਈ ।
 ਕਬਹੂ ਨਿ ਹਰ ਜਸ ਕੀਰਤ ਗਾਈ ।
 ਜੋ ਮਨਮੁਖ ਭਲੋ ਕਹਾਵੈ ਆਖ ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਲਾਗੈ ਜਮ ਕੋ ਤਾਪ ।

ਅਜਿਤਾਵਾਚ—

ਹੇ ਗੁਰ ਅਪਨੇ ਕਰਮ ਪ੍ਰਮਾਨ ।
 ਕਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਫਲ ਜਾਨ ।
 ਜੇ ਮਨ ਨਹੀ ਮੁਖ ਸਿਖ ਕਹਾਵੈ ।
 ਸੋ ਸਿਖ ਗੁਰ ਤੇ ਕਛੂ ਨਿ ਪਾਵੈ ।੧।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕਹੈ ਸੁਨ ਸਾਚੇ ਆਹ ।
 ਜੇਸੋ ਕਰੇ ਸੋ ਤੇਸੋ ਪਾਹ ।
 ਇਹੁ ਹਰ ਰਾਖੀ ਨੇਤ ਬਨਾਇ ।
 ਤਿਸ ਹਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਓਨੁ ਮਿਟਾਇ ।
 ਹਕੁ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸੁ ਸੂਅਰ ਉਸੁ ਗਾਇ ।
 ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ ਹਾਮਾਂ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾ ਮੁਰਦਾਰੁ ਨ ਖਾਇ ।
 ਹ ਲੀ ਤਿਸਤਿ ਨ ਜਾਈਐ ਛੁਟੀਐ ਸਚੁ ਕਮਾਇ ।
 ਪੁਨ ਇਕ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਬਡਿਆਈ ।
 ਬਿਰਦ ਲਾਜ ਗੁਰ ਤਿਆਗੈ ਨਾਹੀ ।
 ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸਿਖ ਕਹਾਇਉ ।
 ਫੁਨ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਪਾਪ ਕਮਾਇਉ ।
 ਕਛੁ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀ ਮਨੁ ਤਨੁ ਕੀਨ ।
 ਸਦਾ ਚਿਤ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਮੈ ਦੀਨ ।
 ਤਾ ਕੋ ਭੀ ਗੁਰ ਦੇਇ ਸਜਾਇ ।
 ਆਪ ਨ ਕਰੈ ਅਓਰਨ ਹਥ ਨਾਹਿ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਪਰਜਾ ਕਰੈ ਸੁ ਭੂਪ ਕੋ ਭੂਪ ਪਰੋ ਹਤ ਪਾਪ ।
 ਤੀਆ ਕਰੈ ਸੋ ਪੀਆ ਕੋ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਕੋ ਤਾਪ ।੧।
 ਮਹ ਸਮਾਨ ਕੋ ਅਓਰੁ ਨਹੀ ਵਯਾਧ ਨ ਕਾਮ ਸਮਾਨ ।
 ਕ੍ਰੋਧ ਸਮਾਨ ਕੋ ਅਗ ਨਹਿ ਸੁਖ ਨਹੀ ਸਮ ਵਿਗਿਆਨ ।੨।
 ਨਿਜ ਸਮਾਨ ਨਹੀ ਬਲ ਬੀਉ ਜਲ ਨਹੀ ਮੇਘ ਸਮਾਨ ।
 ਦਿਗ ਸੀ ਜੋਤ ਨਿ ਅਵਰ ਜਗ ਪ੍ਰਿਆ ਨ ਅਤ ਸਮ ਧਾਨ ।੩।
 ਬਿਦਿਆ ਮੀਤ ਬਿਦੇਸ ਮੈ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਤੀਆ ਸੁਨੀਤ
 ਅਓਖਦ ਮੀਤ ਸੁ ਰੋਗੀਅਨ ਭੂਪਤ ਮੀਤ ਸੁਮੀਤ ।੪।
 ਸਤ ਤੇ ਤਾਪੇ ਭਾਨ ਸਤ ਤੇ ਠਾਢੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ।
 ਸਤਿ ਤੇ ਪਵਨਾਦਿਕ ਬਹੈ ਸਭ ਤਤ ਸਤ ਤੇ ਮਾਨ ।੫।
 ਚਲ ਲਖਮੀ ਚਲ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿਤ ਚਲ ਜੋ ਬਿਠ ਚਲ ਜੀਵ ।
 ਚਲਾਚਲੀ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਇਕ ਨਿਸਚਲ ਧਰਮ ਸਦੀਵ ।੬।
 ਸੁਣ ਸੁਣ ਧਰਮ ਸੁ ਚੇਤ ਹੀ ਸੁਣੇ ਅਧਰਮ ਸੁ ਰੇਖ ।
 ਸੁਣ ਸੁਣ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੀ ਸੁਣ ਸੁਣ ਪਾਈਐ ਮੋਖ ।੭।
 ਸੁਣੇ ਅਜਿਤਾ ਸਿਖ ਸੋ ਹੋਇ ।
 ਮਨ ਤਨ ਕਰਮ ਗੁਰਚਰਨੋ ਗੋਇ ।
 ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਰਗ ਚਾਲੈ ਨਾਹ ।
 ਸੋ ਮਨਮੁਖ ਸਿਖ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਹਾਇ ।
 ਇਹੀ ਕਥਾ ਬਾਲੇ ਸਭਿ ਕਹੀ ।
 ਸੋ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਮਨ ਧਰ ਲਹੀ ।
 ਵੁਨ ਬਾਲਾ ਸੁਭ ਬਾਕ ਓਚਾਰੈ ।
 ਅੰਗਦ ਹਿਰਦੇ ਲੇ ਦ੍ਰਿੜ ਧਾਰੈ ।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਚ—

ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਜੀ ਪੁਨ ਅਜਿਤੇ ਕਹਿਉ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਇਕੁ ਭ੍ਰਮ ਜੀ ਮਹ ਰਹਿਉ ।
 ਅਓਰ ਜੁਗਨ ਮੈ ਗੁਰ ਕਿਸ ਰੂਪ ।
 ਅਓਰ ਦੇਹ ਕੇ ਮਾਨੁਖ ਰੂਪ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮਾਨੁਖ ਜਾਮਾ ਜਗ ਕੇ ਮਾਹ ।
 ਰਹੈ ਸੰਗ ਮੈ ਲਖੀਐ ਨਾਹ ।

ਸਲੋਕ ਮ: ੧

ਜਾਮਾ ਪਹਰ ਜਗੋ ਮੈ ਬੈਠਾ ਸਗਲ ਪਰੋਈ ਸੂਤ ।
ਅੰਧਕਾਰ ਦੀਪਕ ਪਰਗਾਸਿਆ ਮਰਮ ਨਾ ਜਾਨਿਆ ਦੂਤ ।੧।

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚ ਜਾਮੈ ਚਓਰਾਸੀ ।
ਪਹਿਰੇ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਅਥਿਨਾਸੀ ।

ਤ੍ਰੇਤੇ ਮੈ ਭੀ ਸੋਈ ਜਾਨ ।
ਦੁਆਪਰੁ ਭੀ ਸਮ ਲੋਹ ਪਛਾਨ ।

ਅਬ ਕਲ ਮੈ ਭੀ ਅਸੀ ਚਾਰ ।
ਜਾਮੈ ਪਹਰੇਗਾ ਨਿਰਧਾਰ ।

ਤਿਨ ਮੈ ਚਓਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਪਛਾਨ ।
ਸਤਰ ਗੁਪਤ ਭਗਤ ਦ੍ਰਿੜ ਜਾਨ ।

ਨਓਮੇ ਸਾਂਗ ਸੁ ਭਾਰੀ ਜਾਨ ।
ਬਹੁਤ ਭ੍ਰਮੈ ਗੋ ਸਿਖ ਅਜਾਨ ।

ਸਲੋਕ—

ਧੂਧੂਕਾਰ ਅਗਮ ਹੈ ਏਕੋ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਇ ।
ਆਖੈ ਆਪ ਉਲਾਸ ਕਰ ਨਾਨਕ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇ ।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਚ—

ਹੇ ਗੁਰ ਉਹ ਕੋ ਬੇਪਰਵਾਹਿ ।
ਜਿਸ ਕੀ ਵਰਤੇ ਸਦਾ ਹਜਾਇ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਅਪਰੰਪਰ ਕਰਤਾ ਆਪੈ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ।
ਕਹਨ ਸੁਨਨ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਆਰਾ ਕਾਹੂ ਸੰਗ ਨਿ ਭੀਨਾ ।੧।

ਅਜਿਤਾ ਸੁਨ ਗੁਰ ਤੋਹ ਸੁਨਾਵੈ ।
ਪੁਨ ਦਸਵੇ ਗੁਰ ਸਾਂਗ ਦਿਖਾਵੈ ।

ਗਨਕਾ ਗੁਹ ਆਪੈ ਚਲ ਜਾਵੈ ।
ਪੂਰਨ ਸਿਖ ਰਿਦੈ ਨਹ ਡੋਲਾਵੈ ।

ਸਾਂਗ ਕਸਉਟੀ ਕਰ ਕੈ ਕਸੈ ।
ਨਿਰਮਲ ਸਿਖ ਸੋ ਤਿਸ ਪੈ ਰਸੈ ।

ਫੁਨ ਸੁ ਅਜਿਤੇ ਕਰੇ ਬਖਾਨ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਤੇਰੀ ਤੂੰ ਗਤ ਜਾਨ ।
 ਮੈਂ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀਨਾ ਬਹੁਤਾ ਬਾਦ ।
 ਖਿਮਾ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਅਪਰਾਧ ।
 ਸੁਨ ਪਿਆਰੇ ਇਹ ਸਚਾ ਬਾਦ ।
 ਸਫਲ ਸਾਸੁ ਜੋ ਇਸ ਮੈਂ ਲਾਗ ।

ਅਜੀਤਾ ਵਾਰ—

ਹੇ ਗੁਰ ਸਭ ਜਗ ਕੀ ਕਹੁ ਬਾਤ ।
 ਕਉਨ ਨਾਮ ਕਿਆ ਖੋਲ ਦਿਖਾਤ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਰ—

ਸਤਜੁਗ ਅਹੁ ਮਿਹਰਬਾਨ ਜੀ ਭਏ ।
 ਪੰਦਰਾਂ ਕੋਟ ਚਰਨ ਆਇ ਪਏ ।
 ਸਤਰ ਪੀੜਾ ਹੂਆ ਰਾਜ ।
 ਆਗਿਆ ਕੀਨੀ ਗੁਰ ਮਹਾਰਾਜ ।
 ਹਾਥੀ ਕੋ ਲੇ ਜਗ ਪਵਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਰੀ ਇਹ ਚਲਿਤ੍ਰ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਤਦ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਆਗਿਆ ਕੀਨ ।
 ਅਚੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਖ ਪਰਬੀਨ ।
 ਸਭ ਭਾਗੇ ਰਿਦ ਕੀਨ ਗਿਲਾਨ ।
 ਪਾਂਚ ਕੋਟ ਨੇ ਆਗਿਆ ਮਾਨ ।
 ਪਾਂਚ ਕੋਟ ਜਬ ਹਾਥੀ ਪਾਇਆ ।
 ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਬ ਗਜ ਫੇਰ ਜਿਲਾਇਆ ।
 ਫੁਨ ਸਭ ਆਏ ਅਬ ਹਮ ਪਾਹ ।
 ਹਸ ਬੋਲੈ ਤਬ ਬੇ ਪਰਵਾਹ ।
 ਓਹੁ ਜੋ ਸਮਾ ਸੋ ਗਿਆ ਬਿਹਾਇ ।
 ਪਾਂਚ ਕੋਟ ਨੇ ਪਾਏ ਰਾਹ ।
 ਤੇਤੇ ਗੁਰੂ ਜਨਕ ਜੀ ਭਏ ।
 ਇਕੀਸ ਕੋਟ ਸਿਖ ਚਰਨੋ ਪਏ ।
 ਰਾਜ ਕੀਨ ਪੀੜੀ ਬਵੰਜਾ ।
 ਗੁਰ ਅਮਿਤ ਹੈ ਅਪਰ ਅਗੰਜਾ ।

ਆਗਿਆ ਭਈ ਅਸ ਜਗ ਪਾਵੇ ।
 ਸਭ ਸੇਵਕ ਭ੍ਰਮਤ ਜਕੇ ਖਾਵੇ ।
 ਸਾਤ ਅਚਿਉ ਚਉਦਾ ਰਿਦ ਭਾਗੈ ।
 ਤਬ ਅਸ ਚੇਤ ਭਇਉ ਸਭ ਆਗੈ ।
 ਫੁਨ ਉਹ ਚਉਦਾ ਆਏ ਧਾਇ ।
 ਆਗਿਆ ਹੋਇ ਤਬ ਹਮ ਖਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਬਿਧ ਭਈ ਬਤੀਤ ।
 ਕੋ ਜਨ ਸਾਝੈ ਸਮਾ ਅਜੀਤ ।
 ਦੁਆਪੁਰ ਗੁਰੂ ਹਰ ਚੰਦ ਭਏ ।
 ਛਤੀ ਕੋਟ ਚਰਨ ਆਏ ਪਏ ।
 ਗੋ ਜਗ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਹੈ ।
 ਚਉਵੀ ਬਿਚਲੈ ਬਾਰਾ ਰਹੈ ।
 ਪੁਨ ਗੁਰ ਲੀਨੀ ਗਉ ਜਿਲਾਇ ।
 ਚਉਬੀਸੋ ਤਬ ਮਨ ਪਛੁਤਾਇ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੇ ਸੁਣ ਗੁਰ ਕੀ ਜੋਤ ।
 ਕਲ ਮੈ ਨਾਨਕ ਕੀਉ ਉਦੇਤ ।
 ਬਹੁਤੇ ਸਿਖ ਹੋਵੈ ਬਹੁ ਕਾਲ ।
 ਚਉਰਾਸੀ ਪੀੜੀ ਚਾਲੈ ਖਿਆਲ ।
 ਸਤਰ ਗੁਪਤ ਚਉਦਾ ਸਖਿਆਤ ।
 ਇਹ ਭੀ ਸੁਨੀ ਗੁਰੂ ਪੈ ਬਾਤ ।
 ਮਾਨੁਖ ਜਗੁ ਭੀ ਸੁਨਿਓ ਕਾਨ ।
 ਸਭ ਮਿਤ ਜਾਨੈ ਤੁਮ ਭਗਵਾਨ ।
 ਹੁਆ ਜਗ ਕਿ ਆਗੈ ਹੋਇ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਇਹ ਸੁਧ ਨਾਹੀ ਮੰਹਿ ।

ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਵਾਚ—

ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਸਚ ਤੋ ਕਹੀ ।
 ਇਕ ਬਿਧ ਮੈ ਭੀ ਨੈਨੋ ਲਹੀ ।
 ਮਾਨੁਖ ਮਤਾ ਜਗੁ ਸੋਈ ਹੋਇ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੈ ਸੁਨਾਵੈ ਸੋਇ ।

ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਗੁਰੂ ਅਬਾਹ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਬੋਲੈ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ।
 ਸਭ ਚਲੈ ਬਨ ਦੇਖਨ ਜਾਹ ।
 ਬਹੁ ਸਿਖ ਸੰਗ ਲੈ ਚਲੈ ਬਗਾਹ ।
 ਗਹਬਰ ਬਨ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ।
 ਕਿਆ ਗੁਨ ਬਰਨੈ ਸਭ ਦ੍ਰੁਮ ਨੈਏ ।
 ਕੋ ਫੂਲੈ ਸਿਉ ਬਨੇ ਸੁਹਾਇ ।
 ਕੋ ਫਲ ਭਾਹੈ ਰਹੈ ਝੁਕਾਇ ।
 ਅਤਿ ਸੁ ਬਾਸ ਤਿਸ ਬਨ ਤੇ ਆਵੈ ।
 ਨੰਦਨ ਬਨ ਸੋ ਅਧਕ ਸੁਹਾਵੈ ।
 ਸੀਤਲ ਜਲ ਕੇ ਝਰਨੇ ਝਰੈ ।
 ਬਹੁਤ ਤਾਲ ਕਮਲਨ ਸਿਉ ਭਰੈ ।
 ਸੀਤਲ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧ ਬਿਆਰ ।
 ਤਿਸ ਬਨ ਮਹਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਪੰਖੀ ਨੀਕੇ ਸਬਦ ਸੁਨਾਇ ।
 ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨਤ ਸੁਧ ਰਹੈ ਨਿ ਕਾਇ ।
 ਬਹੁਰੇ ਆਗੈ ਚਲੈ ਅਲੇਖ ।
 ਕਉਨ ਲਖੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਭੋਖ ।
 ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਦਾਮਨ ਕੇ ਢੋਰ ।
 ਮੁਹਰ ਰੁਪੈਈਏ ਸਭ ਨੋ ਹੋਰ ।
 ਲੇ ਲੇ ਪੰਟੈ ਸਭ ਓਠ ਭਾਗੈ ।
 ਦੋ ਸਿਖ ਰਹੈ ਚਰਨ ਸੰਗ ਲਾਗੈ ।
 ਆਗੈ ਬਨ ਮੈ ਚਾਲੈ ਸਾਹ ।
 ਅਤਿ ਕੁਬਾਸ ਹੈ ਤਿਸ ਬਨ ਮਾਹ ।
 ਇਕ ਪਗ ਤਿਸ ਤੇ ਚਲਿਉ ਨਿ ਜਾਇ ।
 ਤਿਨ ਕੁਬਾਸ ਮਨ ਦੀਨ ਭ੍ਰਮਾਇ ।
 ਏਕ ਤਰ ਠੀਚੇ ਗੁਰ ਰਹ ਖੜਾ ।
 ਏਕ ਮਿਰਤ ਥਾ ਤਿਤ ਥਾ ਪੜਾ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਆਵੈ ਬਹੁ ਦੁਰ ਬਾਸ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਅਮਿਤ ਬਿਲਾਸ ।

ਤਬ ਆਗਿਆ ਕੀਨੀ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਇਸ ਕੋ ਖਾਇ ਸਫਲ ਤਿਸ ਸੇਵ ।
 ਬਚਨ ਮਾਨ ਇਕ ਚੁਪ ਕਰ ਰਹਿਆ ।
 ਦੂਜਾ ਜਾਇ ਨਿਕਟ ਬਹ ਗਇਆ ।
 ਕਹੁ ਗੁਰ ਇਸ ਤੋ ਕਿਸ ਕਿਸ ਦਿਸ ਖਾਉ ।
 ਜਿਤ ਬਿਧ ਤੁਮਰੀ ਆਗਿਆ ਪਾਉ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਪ੍ਰਭ ਪਗ ਕੀ ਓਰ ।
 ਬਹੁਤ ਭਲਾ ਹੈ ਸਤਗੁਰ ਮੋਰ ।

ਜਬ ਓਹ ਸਿਖ ਨੇ ਕਰ ਮੈ ਲਇਉ ।
 ਤਬ ਉਹੁ ਸੁਧ ਕੜਾਹਾ ਭਇਉ ।
 ਫੁਨ ਤਿਤ ਆਵੇ ਅਧਕ ਸੁਬਾਸ ।
 ਸਭ ਸੁਗੰਧ ਕੀ ਮਾਨੋ ਰਾਸ ।

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਸਿਖ ਕੋ ਕਹਿਆ ।
 ਲਹਣਾ ਥਾ ਸੋ ਲਹਣੇ ਲਹਿਆ ।
 ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਇਹ ਹਮ ਦੇਖਾ ।
 ਕਿਆ ਜਗਤ ਅਲਖ ਅਲੇਖਾ ।
 ਮਾਨਸ ਜਗ ਇਹ ਹੈ ਰੇ ਅਓਰ ।
 ਸੁਨਤ ਸਬਦ ਬਾਲਾ ਭੈ ਭਓਰ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਬਾਸ ਸੋ ਸੋ ਰਮ ਰਹੈ ।
 ਮਾਨੋ ਆਜ ਪਦਾਰਥ ਲਹੈ ।

ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਮੈ ਭੈਆ ਸੁਚੇਤ ।
 ਅੰਗਦ ਚਰਨ ਲਾਗਾ ਹੇਤ ।
 ਅੰਗਦ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਹੋ ਬਾਲਾ ।
 ਬਹਰੇ ਕਥਾ ਸੁਨਾਉ ਦਿਆਲਾ ।

ਬਾਲਾ ਵਾਚ—

ਫੇਰ ਅਜਿਥੇ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਜੀ ਮੈ ਤੁਮਰਾ ਦਾਸ ।
 ਇਹ ਜੋ ਬਰਨ ਚਾਰ ਜਗ ਮਾਹ ।
 ਤਿਨ ਮੈ ਅਧਕ ਸ ਕਓਨ ਸਦਾਹ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਬ੍ਰਹਮਨ ਹੈ ਉਚਾ ।
 ਪਰ ਜੈ ਰਹੈ ਕਰਮ ਮੈ ਸੁਚਾ ।
 ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਅਹੈ ।
 ਸੁਧ ਜਨੋ ਨੇ ਇਤਥਿਧ ਹਹੈ ।
 ਬਿਧ ਕਹੀ ਜੈ ਦਸ ਪਰਕਾਰ ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਤੁਮ ਸਿਉ ਕਹੋ ਬਿਚਾਰ ।
 ਦੇਵ: ਵਿਪ੍ਰ: ਰਿਖ: ਵਿਪ੍ਰਹ ਜਾਨੋ ।
 ਵਿਪ੍ਰ: ਵਿਪ੍ਰ: ਅਰ ਛਤ੍ਰੀ ਮਾਨੋ ।
 ਵੈਸ: ਸੂਦ੍ਰ ਅਰ ਏਕ ਵਿਡਾਲ ।
 ਪਸੁ ਮਲੇਛ ਅਦਣ ਚੇਡਾਲ ।੧।
 ਅਬ ਤਿਨ ਕੇ ਕਰਮਨ ਮੈ ਕਹੋ ।
 ਤਿਤ ਕਰ ਤੁਮ ਹੂ ਨਿਰਨੈ ਲਹੋ ।
 ਭਿਛਾ ਨਿਤ ਅਰ ਪੜੇ ਪੜਾਵੈ ।
 ਸਕਲ ਤਤੁ ਅਰ ਅਰਥੁ ਮਿਲਾਵੈ ।
 ਇੰਦ੍ਰੀ ਜਿਤ ਸੀਤਲ ਸੰਤੋਖ ।
 ਦੇਵ ਵਿਪ੍ਰ ਸੋ ਨਿਰਗਤ ਰੰਖ ।੨।
 ਤਪ ਅਰ ਸਤਿ ਨ ਹਿੰਸਾ ਕਰੈ ।
 ਦਿਨ ਦਿਨ ਖਟੁ ਕਰਮਨ ਅਨੁਸਰੈ ।
 ਆਪ ਪੜੇ ਅਓਰਨ ਪੜਾਵੈ ।
 ਜਗ ਕਰੈ ਅਓਰਨ ਕਰਾਵੈ ।
 ਭਿਛਾ ਲੈ ਅਓਰਨ ਕੋ ਦੇਇ ।
 ਏ ਖਟ ਕਰਮ ਹਰਿਦੈ ਗਹ ਲੇਇ ।
 ਕਾਲ ਲੋਪ ਕਬਹੂ ਨਹੀ ਹੋਈ ।
 ਰਿਖ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਸੋਈ ।੩।
 ਬਿਨ ਹਿੰਸਾ ਫਲ ਮੂਲ ਲਿਆਵੈ ।
 ਤਿਨਹ ਸੁਦਾਹੈ ਹਵ ਵਰਤਾਵੈ ।
 ਬਰਖਾ ਓਸਨ ਸੀਤ ਸਿਰ ਸਹੈ ।
 ਵਿਪ੍ਰ ਵਿਪ੍ਰ ਨਿਤ ਸਰਧਾ ਗਹੈ ।੪।
 ਅਸਵਹ ਦਕਨ ਕਰੈ ਅਰੋਹ ।
 ਰਣ ਮੈ ਸੁਗਤ ਤਜੇ ਤਨ ਮੋਹ ।

ਨੀਤ ਸਹਤ ਨਾਨੈ ਆਰੰਭ ।
 ਛਤ੍ਰੀ ਵਿਪ੍ਰ ਨਿ ਹਿਰਦੈ ਦੁੰਦ ।੪।
 ਅਰ ਜੋ ਓਤਮ ਬਨਜੈ ਕਰੈ ।
 ਪਸੁ ਰਾਖੇ ਖੇਤੀ ਬਿਸਤਰੇ ।
 ਸੋਊ ਵੇਸ ਪ੍ਰਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਹੀਐ ।
 ਅਬ ਸੂਦਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸੁਨ ਲਹੀਐ ।੫।
 ਤੇਲ ਲੋਨ ਦੂਧ ਘ੍ਰਿਤ ਮਜਾ ।
 ਤਿਨ ਅਰ ਨੀਲ ਮਧ ਕਰੈ ਬਨਜਾ ।
 ਇਨ ਕੋ ਬਨਜ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋਈ ।
 ਸੂਦ੍ਰ ਵਿਪ ਕਹਤ ਹੈ ਸੋਈ ।੬।
 ਸਭ ਭੂਤਨ ਕੋ ਦੌਹਹਿ ਕਰੈ ।
 ਸਭ ਕੇ ਛਿਦ੍ਰ ਨਿ ਦੇਖਤ ਫਿਰੈ ।
 ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨੀ^੧ ਹੰਸਾ^੨ ਕੋ ਅਧਕਾਰ ।
 ਬਿਪ ਕਹਾਵੈ ਸੋ ਮੰਜਾਰ ।੭।
 ਭਖ ਅਭਖ ਅਕਾਰਜ ਕਾਰਜ ।
 ਗਮਨ ਅਗਮਨ ਲਖੈ ਨਿ ਅਭਾਰਜ ।
 ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਸਗਲ ਪਸੂਅਨ ਕੋ ਲਛਨ ।
 ਸੋ ਪਸਵਾਨ ਬਿਪ ਕਹਤ ਪਿਚਛਨ ।੮।
 ਵਾ ਪੀ ਕੂਪ ਤਲਾਉ ਪੁਰਾਵੈ ।
 ਬਨ ਬਾਗਆਦਿ ਨਾਸ ਕਰਾਵੈ ।
 ਸੰਧਿਆ ਅਰ ਇਸਨਾਨੁ^੩ ਨਿ ਜਾਨੈ ।
 ਐਸੇ ਬਿਪ ਮਲੇਛ ਬਖਾਨੈ ।੯।
 ਨਿੰਦਨ ਲੋਭੀ ਪਰ ਧਨ ਹਿਰੈ ।
 ਨਿਰਦਇ ਕੂਰ ਪਿਸਨ ਤਾ ਕਰੈ ।
 ਸੋ ਚੰਡਾਲ ਬਿਪ ਕਰ ਮਾਨੈ ।
 ਐਸੇ ਦਸ ਬਿਧ ਦਿਜ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ।੧੦।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਚ —

ਹੇ ਗੁਰ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਿਆ ਭੇਵ ।
 ਕਰ ਕਿਰਪਾ ਕਹ ਦੇ ਗੁਰਦੇਵ ।੧।

^੧ਅ. ਏ. ਦਿਨ ।

^੨ਅ. ਏ. ਹੰਸਾ ।

^੩ਅ. ਏ. ਇਸਨਾਨ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਮੀਮਾਸਾ ਬੈਸੇਖਕ ਕਹੀਐ ।
 ਨਿਆਇ ਪਾਤੰਜਲ ਚਉਥਾ ਲਹੀਐ ।
 ਸਾਖ ਅਉਰ ਬੇਦਾਂਤ ਬਖਾਨ ।
 ਏ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਨਿਹਚੇ ਜਾਨ ।੧।
 ਮੀਮਾਸਾ ਕਰਮੈ ਠਹਰਾਵੈ ।
 ਜੈਸਾ ਬੋਵੈ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ ।੧।
 ਬੈਸੇਖਕ ਸੁਭ ਸਮਾ ਬਤਾਵੈ ।
 ਸਮੇ ਬੋਇ ਫਲ ਸਮੈ ਸੁਖਾਵੈ ।੨।
 ਨਿਆਇ ਸੁ ਤੀਨੋਂ ਲੀਨ ਪਛਾਨ ।
 ਕਾਰਨ ਕਾਰਜ ਕਰਤਾ ਜਾਨ ।੩।
 ਪਾਤੰਜਲ ਦ੍ਰਿੜ ਜਾਨੈ ਜੋਗੁ ।
 ਸਿਧ ਜੋਗ ਮਿਟਹੈ ਸਭ ਰੋਗ ।੪।
 ਸਾਖ ਕਹੈ ਬਿਨ ਗਿਆਨ ਨਿ ਸਿਧ ।
 ਨਿਹਚੈ ਗਿਆਨੀ ਲਹਿਹ ਨਿਧ ।
 ਰਾਖੋ ਨਿਤ ਅਨਿਤ ਬਿਚਾਰ ।
 ਇਹ ਹੈ ਸਾਖ ਗਿਆਨ ਕੋ ਸਾਰ ।੫।
 ਬੇਦਾਂਤੀ ਇਹ ਨਿਰਨੈ ਕਹੈ ।
 ਕਹਨ ਸੁਨਨ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ਅਹੈ ।
 ਕਰਮਨ ਗਿਆਨ ਬੰਧਨਾ ਮੁਕਤਾ ।
 ਸਮਝ ਲੀਨ ਸਿਵ ਆਪੇ ਸਕਤਾ ।੬।
 ਇਹ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਭ ਹੀ ਸਾਰ ।
 ਤਤ ਬਿਚਾਰੇ ਉਤਰੇ ਪਾਰ ।
 ਜੈਸੇ ਏਕ ਮਹਿਲ ਬਹੁ ਦੁਆਰ ।
 ਸਭ ਮਗ ਪਹਚੈ ਭੀਤਰ ਵਾਰ ।
 ਤੈਸੇ ਸੰਤਨ ਮਾਰਗ ਕਹੈ ।
 ਇਕ ਕੋ ਗਹੈ ਸੇ ਇਕ ਕੋ ਲਹੈ ।
 ਇਹ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਹੈ ਮੂਲ ।
 ਬਰੋ ਕਹਉ ਹੈ ਅਤ ਬੂਲ ।੧।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਚ—

ਅਬ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਧ ਜੋਗ ਬਤਲਾਵੇ ।

ਆਨ ਅੰਗ ਸੋ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਵੇ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—ਦੋਹਰਾ—

ਸੁਨੋ ਸਾਧ ਚੇਤੰਨ ਅਸਟ ਅੰਗ ਤੋ ਸੋ ਕਹੋ ।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਅੰਗ ਯਮ ਨੇਮ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਆਸਨ ਮਨ ਲਹੈ ।

ਸੋਰਠਾ—

ਚਤੁਰਥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪ੍ਰਤਅਹਾਰ ਖਟ ਧਾਰਣਾ ।

ਸਿਧਾਨ ਸਾਤਵੋ ਰਾਮ ਅਸਟਮ ਅੰਗ ਸਮਾਧ ਹੈ ।

ਅਬ ਨਿਰਨੈ ਕਰ ਤੁਝੈ ਸਿਝਾਉ ।

ਇਨ ਕੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬਤਿਲਾਵੇ ।

ਅਬ ਯਮ ਕੇ ਲਛਨ—

ਪ੍ਰਥਿਮ ਅਹਿੰਸਾ ਸਤ ਬਖਾਨ ।

ਝੂਠ ਤਿਆਗ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਪਛਾਨ ।

ਖਿਮਾ ਧੀਰ ਦੈਯਾ ਮਨ ਗਹੈ ।

ਆਰਜ ਸੋਚ ਮਿਤ ਖਾਵਨ ਕਹੈ ।੧।

ਅਬ ਨੇਮ ਕੇ ਲਾਛਨ—

ਤਪ ਸੰਤੋਖ ਆਸਤਕ ਦ੍ਰਿੜ ਗਹੈ ।

ਦਾਨ ਸ ਪੂਜਾ ਦੇਵ ਸਾਰ ਬਾਕੇ ਮਨ ਗਹੈ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਲਾਜ ਮਤ ਪੁਨ ਜਾਪ ਹੈ ਹੋਮ ਕਰੈ ਹਿਤ ਧਾਰ ।

ਇਹ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨੇਮ ਹੈ ਲੀਜੇ ਸੰਤ ਬਿਚਾਰ ।੨।

ਅਬ ਖੜੰਗ—

ਪਥਮੇ ਯੋਗੀ ਆਸਨ ਸਾਧੇ ।

ਆਸਨ ਤੇ ਹਟੇ ਸਭ ਬਿਆਧੇ ।

ਚਓਰਾਸੀ ਆਸਨ ਸੰਕਰ ਕਰੈ ।

ਤਿਨ ਮੈ ਦੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਜਗ ਅਹੈ ।

ਸਿਧ ਆਸਨ ਪਦਮਾਸਨ ਜਾਨੈ ।

ਇਨ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰੇ ਸੋ ਜੋਗੀ ਮਾਨੈ ।

ਸਿਧਾਸਨ

ਇੜੀ ਵਾਮ ਪਾਵ ਕੀ ਲਗਾਵੈ ਸੀਵਨ ਬੀਚ ।

ਦਖਣ ਪਦ ਲੇ ਰਾਖ ਹੈ ਮੀਡਸ ਉਪਰ ਮੀਤ ।

ਡੰਡ ਸੋ ਸਰੀਰ ਸੀਧੋ ਦ੍ਰਿੜ ਰਾਖੀ ।
ਸਤਗੁਰ ਦੀਓ ਜੁ ਮੰਤ ਰਿਦ ਭੀਤਰ ਭਾਖੀ ।

ਅਬ ਪਦਮਾਸਨ—

ਦਖਣ ਉਰੂ ਉਪਰ ਪ੍ਰਿਥਮ ਵਾਮ ਪਗ ਆਨੈ ।
ਵਾਮ ਉਰੂ ਉਪਰ ਦਖਣ ਤਬ ਠਾਨੈ ।
ਦੋਉ ਕਰ ਫੇਰ ਪਿਸਟ ਕੇ ਪਾਛੈ ਲਿਆਵੈ ।
ਦ੍ਰਿੜ ਕਰ ਗਹੈ ਅੰਗੁਸਟ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨਾਸਾ ਦਿਸ ਲਾਵੈ ।
ਜੋ ਸਾਧੈ ਪ੍ਰਿਥਮਾਸਨ ਸਾਧ ।
ਸੋ ਕਛ ਜਾਨੈ ਜੋਗ ਅਗਾਧ ।

ਅਬ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ—

ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੋਚਕ ਜਾਨ ।
ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਮਾਨ ।
ਪੂਰਕ ਖੈਚਨ ਕੁੰਭਕ ਗਹਨਾ ।
ਰੋਚਕ ਛਾਡਨ ਚੇਤਨ ਰਹਨਾ ।
ਨਾੜੀ ਹੈ ਬਹੁ ਬਿਧ ਬਿਸਥਾਰ ।
ਤੀਨ ਨਾੜ ਹੈ ਤਿਨ ਮੈ ਸਾਰ ।
ਇੜਾ ਪਿੰਗਲਾ ਸੁਖਮਨ ਕਹੀ ।
ਸਭ ਤੇ ਅਧਕ ਸੁਖਮਨਾ ਅਹੀ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਵਾਮ ਇੜਾ ਮਧ ਸੁਖਮਨਾ ਦਖਣ ਪਿੰਗਲ ਜਾਨ ।
ਤੀਨੋ ਗਣ ਹੈ ਤੀਨ ਕੋ ਸੋ ਅਬ ਸੁਣੈ ਸੁਜਾਨ ।੧।
ਇੜਾ ਚੰਦ ਪਿੰਗਲ ਅਰਕ ਸੁਖਮਨ ਅਗਨ ਸਰੂਪ ।
ਕਾਜ ਹੋਤ ਸੁਖਮਨਾ ਤੇ ਸਾਧਤ ਪ੍ਰਾਣ ਅਨੂਪ ।੧।
ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਵਨ ਹੈ ਜੋਗੀ ਜਾਨਿਤ ਤਾਹਿ ।
ਸੋ ਸੁਨ ਪਿਆਰੇ ਧਿਆਨ ਧਰ ਤੇ ਸਭ ਦੇਹੁ ਸਿਭਾਹਿ ।੨।

ਚਉਪਈ—

ਪ੍ਰਾਣ: ਅਪਾਨ: ਸਮਾਨ: ਬਿਆਨ:
ਨਾਗ: ਕੂਰਮ: ਕ੍ਰਿਕਲ: ਚੰਦਆਨ:
ਦੋਵ ਦਤ: ਧਨੋਜੋ ਅਹੋ:
ਦਸ ਪ੍ਰਾਣ ਇਹ ਸਾਧ ਕਹੇ ।

ਦੇਹਰਾ—

ਪ੍ਰਾਣ ਰਿਦੈ ਮੈ ਬਸਤ ਹੈ ਗੁਦਾ ਅਪਾਨੇ ਜਾਨ ।
 ਨਾਭ ਸਮਾਨੇ ਜਾਨੀਐ ਕੰਠ ਬਸੇ ਉਦਿਆਨ । ੧।
 ਬਿਆਨ ਬਸੇ ਘਟ ਸਕਲ ਮੈ ਨਾਗ ਕਰੈ ਉਦਗਾਰ ।
 ਕ੍ਰੂਰਮ ਪਲ ਕੋ ਆ ਰਹੀ ਖੁਧਿਆ ਕ੍ਰੂਰਲ ਸੁਧਾਰ । ੨।
 ਦੇਵ ਦਤ ਤੇ ਬਾਕ ਮਿਤਕ ਧਨੰਜੈ ਰਹਿਤ ਹੈ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਦਸ ਪਰਕਾਰ ਸਾਧਕ ਜੋਗੀ ਕਹਤ ਹੈ ।

ਅਥ ਚਕਰ ਨਾਮ—

ਪ੍ਰਿਥਮ ਚਕਰ ਅਧਾਰ ਹੈ ਦੁਤੀਏ ਹੈ ਦਿਸਟਾਨ ।
 ਮਣ ਪੂਰਕ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਚਤੁ ਅਨਾਹਤ ਮਾਨ ।
 ਪੰਚਮ ਚਕ੍ਰਣ ਸੁਧ ਹੈ ਆਗਿਆ ਚਕ੍ਰ ਅਨੂਪ ।
 ਇਨ ਕੋ ਅਤ ਬਿਸਥਾਰ ਹੈ ਮੰਤਰ ਬਰਨ ਸਰੂਪ । ੧।

ਅਥ ਮੁਦ੍ਰਾ ਨਾਮ—

ਛੰਦ :

ਮਹਾ ਮੁਦ੍ਰਾ: ਮਹਾ ਬੰਧ: ਸਹਬੰਧਚਰ: ਅਓਖੋਚਰੀ ।
 ਓੜੀਆਨ ਬੰਧ: ਸੁਮੂਲ ਬੰਧ: ਸੁਬੰਧ ਜਧਰੰਕਰੀ ।
 ਵਿਪ੍ਰੀਤ ਕਰਨੀ ਪੁਨ ਵਿਜੋਲੰ ਸਕਤ ਚਾਲਨ ਕੀਜੀਐ ।
 ਇਮ ਹੋਇ ਜੋਗੀ ਅਮਰ ਕਾਇਆ ਸੋਮ ਕਲਨਤ ਪੀੜੀਐ । ੧।

ਅਥ ਪ੍ਰਿਤਹਾਰ—

ਸਬਦ ਸਪਰਸਾ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਪਾਂਚਵੇਂ ਮਾਨ ।
 ਪ੍ਰਤ ਅਹਾਰ ਗਿਆਨੇਦ੍ਰੀਅਨ ਕੇ ਤਿਆਗੈ ਜੋਗੀ ਜਾਨ । ੧।

ਅਥ ਧਿਆਨ—

ਸੁਰਗੁਣ ਰੂਪ ਧਿਆਨੁ ਕਰ ਨਿਰਗੁਣ ਮੈ ਹੋਇ ਲੀਨ ।
 ਇਹ ਧਿਆਨ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਸੁਨੇ ਸੰਤ ਪਰਬੀਨ । ੧।

ਅਥ ਸਮਾਨ ਵਰਨਨੇ—

ਭੂਲ ਜਾਇ ਸੁਧ ਬੁਧ ਜਹਾ ਉਸਨ ਸੀਤ ਤੇ ਆਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਏਕ ਹੈ ਸੋਊ ਸੁਧ ਸਮਾਧ । ੧।
 ਇਹ ਅਸਟਾਂਗ ਜੋਗ ਕੇ ਕਹੇ ।
 ਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜੋ ਤੋ ਚਿਤ ਅਹੇ ।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਚ—

ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਇਨ ਤੇ ਜੋਗੀ ਹੋਇ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਲਹੈ ਨਿਰਭੈ ਹੈ ਸੋਇ ।

ਕੈ ਕਛੁ ਫੁਨ ਭੀ ਕਰਨਾ ਅਹੈ ।
ਕੈ ਇਤ ਮਗ ਜੋ ਲਹਿਣਾ ਲਹੈ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਜੇਤੇ ਮਾਰਗ ਸਭ ਕੇ ਸਭ ਤੇ ਪਾਵੈ ਪਾਰ ।
ਜੋ ਮਗ ਠਗ ਲੂਟੈ ਨਹੀ ਸਿਧੀ ਆਓ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਚ—

ਹੇ ਗੁਰ ਨਿਰਨੇ ਕਰ ਸਮਝਾਵੈ ।
ਠਗ ਸਿਧੀ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ਬਤਾਉ ।
ਮੈ ਮਤ ਮੂੜ ਸਮਝ ਤੇ ਹੀਨ ।
ਤਾ ਤੇ ਖਿਨ ਖਿਨ ਪੂਛੋ ਕੀਨ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਦੋਹਰਾ :

ਅਮਰਾਪਦ ਜਿਨ ਪਾਇਉ ਪੁੰਨ ਮਨ ਲੋ ਅਹੰਮੋਵ ।
ਤਿਸ ਕਾ ਸੁਮ ਬਿਰਥਾ ਗਾਇਉ ਅਓਝੜ ਜੈਸੇ ਮੋਵਹ ।੧।
ਸਬਦ ਸਪਰਸਾ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਹਿ ਲਾਗੋ ਜੋਇ ।
ਤਿਸ ਸਾਧਨ ਕੀ ਸਾਧਨਾ ਬਿਥਾ ਜਾਤ ਹੈ ਸੋਇ ।੨।
ਇਨੇ ਜੀਤ ਆਗੈ ਚਲੈ ਨੀਕੇ ਮਨ ਠਹਿਰਾਇ ।
ਤਿਸ ਕੋ ਅਨ ਦਸ ਸਿਧ ਮਿਲੈ ਮਗ ਮੈ ਲੇਤ ਰਝਾਇ ।੩।
ਅਨ ਦਸ ਸਿਧੀ ਜਿਓ ਸੁਨੀ ਤਨ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਉ ।
ਤੇ ਤੋ ਕੋ ਸਮਝਾਇ ਹੋ ਸੁਨੋ ਅਜਿਤਾ ਰਾਉ ।੪।
ਪਿਆਰੇ ਸਿਧ ਅਠਾਰਾ ਕਹੀਐ ।
ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਟਣਾ ਤੇ ਤਿਨ ਲਹੀਐ ।
ਤਿਨ ਮੈ ਅਸਟਸਿਧ ਪਰਧਾਨ ।
ਦਸ ਮਧਮ ਤੇ ਕਰੋ ਬਖਾਨ ।
ਜਾਂ ਤੇ ਦੇਹ ਰੂਪ ਅਣੁ ਹੋਈ ।
ਕਤਹੂ ਨਾਹ ਅਵਰਣ ਕੋਈ ।
ਅਣੁਮਾ ਨਾਮ ਸਿਧ ਯਹ ਜਾਨੈ ।
ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਮਾਇਆ ਮਾਨੈ ।੫।
ਜੋ ਤਨ ਕਰੋ ਮਹਾ ਬਿਸਥਾਰ ।
ਜਹਾ ਤਹਾ ਕਛੁ ਵਾਰ ਨਾ ਪਾਰ ।

ਮਹਮਾ ਨਾਮ ਸਿਧ ਸੋ ਕਹੀਐ ।
 ਕਬਹੂ ਭੂਲ ਨ ਤਾਂ ਕੋ ਗਹੀਐ ।
 ਜੋ ਇਸ ਦੇਹਹਿ ਅਤਿ ਲਘੁ ਕਰੈ ।
 ਮੁਸਟ ਨਿ ਆਵੈ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਪਰੈ ।
 ਸੋਊ ਲਘੁਮਾ ਸਿਧੁ ਕਹਾਵੈ ।੩।
 ਜੇ ਜੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਭੋਗ ਨ ਕਰੈ ।
 ਜਹਾ ਕਹਾ ਬਿਖਿਅਨ ਬਿਸ ਤਰੈ ।
 ਤਿਨ ਸਭ ਭੋਗਨਿ ਜਾ ਕਰ ਲਹੀਐ ।
 ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾਮ ਸਿਧ ਇਹ ਕਹੀਐ ।੪।
 ਏਕ ਨਉਰ ਬੈਠੇ ਸੋ ਰਹੈ ।
 ਦੇਖੇ ਸੁਨੈ ਸਕਲ ਕੀ ਕਹੈ ।
 ਨਾਹ ਅਗੋਚਰ ਰਹੈ ਨਿ ਕਾਈ ।
 ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਸਿਧ ਕਹਾਈ ।੫।
 ਇੰਦ੍ਰੀਯ ਦੇਹ ਬੁਧ ਮਨ ਪ੍ਰਾਨ ।
 ਤਿਹੁ ਲੋਕ ਤਿਨ ਕੇ ਜੁ ਸਯਾਨ ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਤਿਉ ਪ੍ਰੇਰੇ ਤਿਉ ਜਾਨੈ ।
 ਤਾਹ ਈਸਤਾ ਸਿਧ ਬਖਾਨੈ ।੬।
 ਬਿਖੁ ਇਸੁ ਖਨ ਕੋ ਕਦੇ ਨ ਗਹੈ ।
 ਜਾ ਮੈ ਅਤ ਅਨੰਦਤ ਰਹੈ ।
 ਨਾਮ ਅਵਸਥਾ ਸਿਧ ਬਖਾਨੈ ।
 ਸੰਤ ਭਗਤ ਕੋ ਨਿਕਟ ਨਿ ਆਵੈ ।੭।
 ਜੋ ਜੋ ਇਛਾ ਮਨ ਮੈ ਲਿਆਵੈ ।
 ਸੋ ਸੋ ਸਕਲ ਪਲਕ ਮੋ ਪਾਵੈ ।
 ਬਸਤਾ ਨਾਮ ਸਿਧ ਹੈ ਸੋਈ ।
 ਹਰ ਭਗਤਾ ਤਿਸ ਗਹੈ ਨਿ ਕੋਈ ।੮।
 ਅਸਟ ਸਿਧ ਇਹ ਅਤਿ ਪਰਧਾਨ ।
 ਇਨ ਤੇ ਮਧਮ ਭਾਖੋ ਆਨ ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਗੁਣ ਵਿਆਪੈ ਨਹੀ ਕੋਈ ।
 ਨਾਮ ਅਨੂਪਕ ਕਹੀਐ ਸੋਈ ।੯।

ਦੂਰ ਸਵਰਨ ਸੁਨੈ ਸਭ ਬੈਠ ।
 ਦੁਰਰ ਦਰਸ ਦੇਖੇ ਸਭ ਨੈਨ ।
 ਮਨ ਕੇ ਬੇਗ ਮਨੋਜ ਬੰਧਾਵੈ ।
 ਨਾਮ ਰੂਪ ਬਹੁ ਰੂਪ ਬਨਾਵੈ ।
 ਪਰ ਕੇ ਤਨ ਮੈ ਕਰੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ।
 ਸਿਧ ਏਕ ਦਸੀ ਪਰਤ ਪੈਹੇਸ ।
 ਨਿਜ ਇਛਿਆ ਤੇ ਤਜੈ ਸਰੀਰ ।
 ਸੋ ਸੁਫੰਦ ਮ੍ਰਿਤਿ ਹੈ ਬੀਰ ।
 ਮਿਲੈ ਅਪਛਰਨ ਬਿਚਰੇ ਦੇਵਾ ।
 ਦੇਖੋ ਤਿਨੇ ਲਹੈ ਸਭ ਭੇਵਾ ।
 ਸੋ ਸੁਦਰਸਨ ਕੀੜਾ ਕਹੀਐ ।
 ਮਿਥਿਆ ਫਲ ਹੈ ਕਦੈ ਨਿ ਲਹੀਐ ।
 ਜੋ ਸੰਕਲਪ ਕਰੈ ਸੋ ਹੋਈ ।
 ਤਥਾ ਸੰਕਲਪੈ ਕਹੀਐ ਸੋਈ ।
 ਜਹਾ ਗਇਆ ਚਾਹੈ ਤਹਾ ਜਾਏ ।
 ਅਪ੍ਰਤਹਤ ਗਤਿ ਸਿਧ ਕਹਾਏ ।
 ਇਹ ਪਰਮਿਲ ਪਰ ਦਿਸ ਕਹੀਐ ।
 ਅਓਰ ਕੀਨ ਤੁਛ ਨ ਗਹੀਐ ।
 ਵਰਤਮਾਨ ਅਰ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ।
 ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਨੈ ਲਿਖ ਅਲਿਖ ।
 ਇਹ ਹੈ ਸਿਧ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਗਿਆਨ ।
 ਆਗੈ ਸਿਧ ਬਖਾਨੋ ਆਨ ।
 ਸੀਤ ਓਸਨ ਜੇ ਆਦੁਕ ਦੁੰਦ ।
 ਤਿਨਹਿ ਨਿਵਾਰੇ ਸੋਊ ਅਦੁੰਦ ।
 ਬਿਖ ਅਰ ਸੂਰਜ ਜਲ ਕੋ ਬੰਭਾ ।
 ਜਾ ਤੇ ਹੋਵੈ ਸੋ ਆਚੰਭਾ ।
 ਸਪ੍ਰਤਿਸਟੰਭ ਸੋ ਸਿਧ ਕਹਾਵੈ ।
 ਹਰਜਨ ਤਾ ਕੇ ਨਿਕਟ ਨ ਆਵੈ ।
 ਰਪ ਚਾਦਿ ਸ ਪੁਨ ਇਹ ਤੀਨ ।
 ਸਭ ਮਿਲ ਤੇ ਅਠ ਦਸ ਕੋ ਚੀਨ ।

ਇਨ ਕਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਉਚਾਰਾ ।
 ਸਾਖਾ ਬਹੁਤ ਨਹੀ ਬਿਸਤਾਰਾ ।
 ਸਤ ਧਾਰਣਾ ਕਰਤੇ ਆਵੈ ।
 ਜੈਸੇ ਜੋਗੀ ਕੋਈ ਚਲਾਵੈ ।
 ਜੋ ਇਨ ਤੇ ਬਚਲੇ ਨਹੀ ਕਬਹੂੰ ।
 ਤਉ ਪ੍ਰਭੁ ਚਰਨ ਨਿ ਪਾਵੈ ਤਬਹੂੰ ।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਚ—ਦੋਹਰਾ :

ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਹਉ ਹੀਨ ਮਤਿ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਨ ਬਹੁਬਾਰ ।
 ਸੋ ਆਪ ਮੇਂ ਰਛਿਮਾ ਕਰੋ ਹਉ ਅਤਿ ਸੇਵਕ ਬਾਰ ।੧।
 ਬਾਲਾ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਪੈ ਕਹੈ ।
 ਬਹੁ ਬਿਧ ਦੀਨ ਅਜਿਤਾ ਭੈ ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਹਸ ਤਾਹੀ ।
 ਕਹਿਉ ਪ੍ਰਸਨ ਕਹੁ ਕੋ ਕਰਮ ਨਾਹੀ ।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਚ—

ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਮੇਂ ਕੋ ਕਹੇ ਕੇਤੇ ਤਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ।
 ਬੈਖਰੀ ਆਦ ਜੋ ਬਾਕ ਹੈ ਕਓਨ ਨਓਰ ਤਿਨ ਬਾਸ ।੧।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਸਤਤਿਨ ਕੋ ਬਹੁ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਨਓਤੇ ਛਤੀ ਕਹਤ ਅਪਾਰ ।
 ਛਬੀਸ ਤਤ ਭਗਵਤ ਮਾਹ ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਕਥੇ ਸੁ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ।
 ਹੇ ਪਿਆਰੇ ਜਿਓ ਜਿਓ ਸਭ ਭਾਖੇ ।
 ਜਿਤਨੇ ਜਿਤਨੇ ਤਤ ਨਿਰਖੇ ।
 ਤੇਤੇ ਕੁਮ ਸਭ ਜਾਨੇ ਸਤਿ ।
 ਤਤ ਬਿਚਾਰੇ ਸਭੇ ਅਸਤ ।
 ਮਾਇਆ ਮਾਹ ਕਹੇ ਜੋ ਤਤ ।
 ਮਾਇਆ ਮਾਹ ਸਭ ਹੀ ਸਤਿ ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਪਛਾਨ ਜੋ ਤਿਨ ਕੋ ਦੇਖੇ ।
 ਸੁਓ ਸਮਸਤ ਹੀ ਮਿਥਿਆ ਲੇਖੇ ।

ਮਾਇਆ ਮਧੈ ਜੁਗਤ ਬਿਚਾਰੈ ।
 ਅਪਨੋ ਅਪਨੋ ਮਤੋ ਓਚਾਰੈ ।
 ਏ ਯੋ ਹੈ ਏ ਯੋ ਹੈ ਨਾਹੀ ।
 ਕਹੇ ਸਭੀ ਮਿਲ ਆਪ ਸਮਾਹੀ ।
 ਏਹ ਯੋ ਹੈ ਹੈ ਜਿਓ ਮੈ ਭਾਖੋ ।
 ਤੇਰੀ ਕਹੀ ਸਤਿ ਨਹੀ ਰਾਖੋ ।
 ਯਾ ਬਿਧ ਪ੍ਰਭ ਮਾਇਆ ਭਰਮਾਏ ।
 ਤਿਨ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਪੰਥ ਚਲਾਏ ।
 ਪ੍ਰਭ ਮਾਇਆ ਕੀ ਸਕਤ ਅਨੰਤ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਪੰਥਨ ਕਾ ਨਹੀ ਅੰਤ ।
 ਜਬ ਸਮ ਦਮ ਓਰ ਅੰਤਰ ਆਵੈ ।
 ਜਬ ਹੇ ਭੇਦ ਸਕਲ ਮਿਟ ਜਾਵੈ ।
 ਜੇਭੇ ਤਤ ਸਕਲ ਮਾਇਆ ਕੇ ।
 ਜਿਤਨੇ ਭਏ ਮਤੇ ਤੇ ਤਾਂ ਕੇ ।
 ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਤਤ ਓਪਜਤੇ ਗਏ ।
 ਤਿਓ ਤਿਓ ਭੇਦ ਬਹੁਤ ਬਿਧ ਭਏ ।
 ਜੈਸੇ ਏਕ ਬ੍ਰਹ ਬਿਸਥਾਰਾ ।
 ਤਾਂ ਕੀ ਸੰਪਤ ਬਹੁ ਵਿਧ ਬਿਸਤਾਰਾ ।
 ਪਾਨ ਫੂਲ ਫਲ ਬਿਬਧ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਅਕਾਰਾ ।
 ਕਛੁ ਸਾਖਾ ਕਛੁ ਤਾ ਪਰ ਸਾਖਾ ।
 ਅਰੁ ਤਿਨ ਕੇ ਬਹੁ ਬਿਧ ਓਪ ਸਾਖਾ ।
 ਅਰੁ ਤਾ ਬਿਰਛਹ ਬਰਨੇ ਕੋਈ ।
 ਤਯੋ ਹੀ ਕਹੇ ਸਤਿ ਜਿਓ ਹੋਈ ।
 ਬੋਰੋ ਹੋਇ ਕਹਤ ਜੋ ਸਾਖਾ ।

 ਉਪ ਸਾਖਾ ਮਿਲ ਬਹੁ ਬਿਧ ਹੋਵੈ ।
 ਤੇ ਸਭ ਪੰਥ ਸਤ ਸਭ ਜੋਵੈ ।
 ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਬ੍ਰਿਛ ਬਿਸਤਾਰਾ ।
 ਮਾਇਆ ਮੂਲ ਬਹੁਤ ਪਰਕਾਰਾ ।

ਤਤ ਸਕਲ ਸਾਖਾ ਪਰ ਸਾਖਾ ।
 ਅਰ ਤਿਨ ਕੇ ਬਹੁ ਬਿਧ ਉਪ ਸਾਖਾ ।
 ਤਾ ਤੇ ਜਿਉ ਬਰਣੇ ਤਿਓ ਸਤਿ ।
 ਪਰ ਸਭ ਮਾਇਆ ਸਕਲ ਅਸਤਿ ।
 ਜਿਓ ਹੀ ਜਿਓ ਜਿਸ ਕੀ ਬੁਧ ਆਈ ।
 ਤਿਓ ਹੀ ਤਿਓ ਤਿਨ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਈ ।
 ਮਾਇਆ ਕਰ ਬੰਧਿਉ ਸੋ ਆਤਿਮ ।
 ਤਾ ਤੇ ਛੋਰੇ ਸੋ ਪਰਮਾਤਮ ।
 ਏ ਹੈ ਦੋਇ ਅਓ ਜੜ ਚਓਬੀਸ ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਮਿਲੈ ਸੁ ਸਗਲ ਛਬੀਸ ।
 ਅਰ ਜੋ ਬੰਧ ਮੁਕਤ ਹੈ ਦੋਈ ।
 ਤੇ ਭ੍ਰਮ ਮਾਇਆ ਸਤਿ ਨਿ ਕੋਈ ।
 ਤਾ ਤੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਦੋ ਨਾਹੀ ।
 ਯੋ ਪਚੀਸ ਜਾਨੋ ਮਨ ਮਾਹੀ ।
 ਸਤ ਰਜਤ ਤਮ ਗੁਣ ਤੀਨੋ ਜੇਤੇ ।
 ਜੜ ਸਰੂਪ ਮਾਇਆ ਕੇ ਤੇਤੇ ।
 ਰਜ ਓਤਪੰਨ ਸਾਤਿਕ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ।
 ਤਾਮ ਸਰੂਪ ਗ੍ਰਸਤ ਹੈ ਕਾਲੇ ।
 ਰਾਜਸ ਹੂੰ ਤੇ ਕਰਮ ਅਧਿਕਾਰ ।
 ਤਾਮਸ ਤੇ ਅਬਥੇਕ ਅਪਾਰ ।
 ਸਾਤਿਕ ਗੁਣ ਤੇ ਉਪਜੈ ਗਿਆਨਾ ।
 ਏ ਹੈ ਮਾਇਆ ਕੇ ਗੁਣ ਨਾਨਾ ।
 ਇਨ ਤੇ ਪਰੇ ਆਤਮਾ ਮਾਨੋ ।
 ਤਾ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰ ਜਾਨੋ ।
 ਪੰਚ ਬੀਸ ਤਾਹੀ ਤੇ ਕਹੈ ।
 ਅਰ ਤਿਉ ਹੀ ਸੁਨ ਅਉਰੋ ਗਹੈ ।
 ਸੋ ਹੈ ਕਾਲੁ ਗੁਣਨ ਬਿਸਤਾਰੇ ।
 ਸ੍ਵਭ੍ਰੂ ਸੁਭਾਵ ਸੋ ਸਕਤ ਪਸਾਰੇ ।
 ਤਾ ਤੇ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹਰਿ ਜਾਨੋ ।
 ਅਰ ਸੁਭਾਵ ਮਹਿ ਤਤ ਮਾਨੋ ।

ਤਾਂ ਤੇ ਅਧਕ ਤਤ ਨਹੀ ਗਹੀਐ ।
 ਪੰਚ ਬੀਸ ਛਬੀ ਸੇ ਲਹੀਐ ।
 ਪ੍ਰਵਰਤ ਪੁਰਖ ਮਹਤ ਅਹੰਕਾਰ ।
 ਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਤੇ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ।
 ਕਰਣ ਅਰੁ ਭੁਚਾ ਨੈਨ ਸਘਾਣ ।
 ਏ ਪਾਂਚੇ ਗਿਆਨਿੰਦੀ ਜਾਨੁ ।
 ਪਾਂਚਿ ਓਪਸਬ ਚਰਣ ਕਰ ਬਾਣੀ ।
 ਪਾਂਚੋ ਕਰਮੋਂਦੀ ਇਹ ਜਾਨੀ ।
 ਮਨ ਦਸਨ ਹੂੰ ਇੰਦੀ ਕਾ ਰਾਜਾ ।
 ਜਾਂ ਕੀ ਸਕਤ ਕਰੇ ਸਭ ਕਾਜਾ ।
 ਛਿਤ ਜਲ ਤੇਜ ਪਵਨ ਅਕਾਸ ।
 ਅਠਾਈਸ ਤਿਨ ਗੁਣ ਪ੍ਰਕਾਸ ।
 ਗਤ ਓਤਸਰਗ ਕਰਮ ਅਰ ਬਚਨਾ ।
 ਇਹ ਪਾਂਚੋ ਇੰਦੀਯ ਫਲ ਰਚਨਾ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਅਸਟਵਿਸਤ ਤਤ ।
 ਅਧਕ ਨਿ ਭਾਖੇ ਗਿਆਨੀ ਮਤ ।
 ਸ੍ਰਿਸਟ ਆਦਿ ਭੀ ਮਾਇਆ ਏਕ ।
 ਪੁਰਖ ਸਕਤ ਤੇ ਭਈ ਅਨੇਕ ।
 ਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅਰ ਮਹਤਤ ਹੰਕਾਰ ।
 ਏਹੈ ਕਾਰਣ ਸਕਲ ਪ੍ਰਕਾਰ ।
 ਪੰਚ ਭੂਤ ਅਰ ਮਨ ਇੰਦੀਯ ਦਸ ।
 ਕਾਰਜ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਭਏ ਖੇੜ ਸਰੂਪ ।
 ਸਤ ਰਜ ਤਮ ਗੁਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ।
 ਤਿਨ ਤੇ ਰਚਯੋ ਸਗਲ ਬਿਸਤਾਰ ।
 ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਏ ਮਾਨੋ ।
 ਪੁਰਖ ਨਮਿਤ ਅਰ ਮਾਖੀ ਮਾਨੋ ।
 ਇਛਾ ਸਕਤ ਪੁਰਖ ਤੇ ਪਾਵੈ ।
 ਮਿਲ ਸਮਸਤ ਤਬ ਸ੍ਰਿਸਟ ਓਪਾਵੈ ।
 ਸਪਤ ਧਾਤ ਕੋ ਸਭ ਬਿਸਤਾਰਾ ।
 ਆਤਮ ਦ੍ਰਿਸਟਾ ਕੀ ਆਧਾਰਾ ।

ਸਕਲ ਤਤ ਸਪਤਹਿ ਮਹ ਆਏ ।
 ਤਾ ਤੇ ਏਕਹ ਸਪਤ ਬਭਾਏ ।
 ਪੰਚ ਭੂਤ ਆਪਹ ਉਪਜਾਏ ।
 ਦਿਨ ਕੇ ਬਹੁ ਬਿਧ ਦੇਹ ਬਭਾਏ ।
 ਆਪ ਪ੍ਰਵੇਸੁ ਕੀਉ ਹਰ ਤਿਨ ਮੈ ।
 ਚੇਤ ਨਹੀ ਦੋਸਤ ਹੈ ਜਿਨ ਮੈ ।
 ਐਸੀ ਬਿਧ ਖਟ ਕੋ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਆਪ ਮਾਹ ਬਹੁ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰ ।
 ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਅਪ ਤੇਜ ਤ੍ਵਯ ਤਤ ।
 ਅਰੁ ਆਤਮ ਨਿਰਮਿਤ ਸਬਸਤੁ ।
 ਯਾ ਬਿਧ ਚਾਰ ਤਤ ਬਿਸਤਾਰ ।
 ਉਚੇ ਨੀਚੇ ਸਭ ਸੰਸਾਰੁ ।
 ਪੰਚ ਭੂਤ ਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਪੰਚ ।
 ਪੰਚੈ ਇੰਦ੍ਰੀਯ ਮਿਲ ਪਰਪੰਚ ।
 ਮਨ ਆਤਮ ਮਿਲੈ ਦਸ ਸਾਤ ।
 ਤਤ ਸਪਤ ਦਸ ਜਾਨੋ ਤਾਤ ।
 ਮਨ ਆਤਮ ਏਕ ਕਰ ਜਾਨੋ ।
 ਤੇਜਨ ਖੰਡਸ ਤਤ ਬਖਾਨੋ ।
 ਪੰਚ ਭੂਤ ਅਰ ਇੰਦ੍ਰੀਯ ਪੰਚ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਜੀਵਨ ਕੋ ਪਰਪੰਚ ।
 ਐਸੀ ਬਿਧ ਕਰ ਪੰਥ ਚਲਾਵੈ ।
 ਤੇਰੇ ਕੋ ਸਭ ਜਗਤ ਬਭਾਵੈ ।
 ਇੰਦ੍ਰੀ ਪੰਚ ਪੰਚ ਈ ਭੂਤ ।
 ਆਤਮ ਮਿਲ ਸਭ ਜਗ ਉਦਭੂਤ ।
 ਐਸੀ ਬਿਧ ਏਕਾਦਸ ਕਹੈ ।
 ਤਿਉ ਹੀ ਤਿਉ ਸੁਨ ਹਿਰਦੈ ਗਹੈ ।
 ਪੰਚ ਭੂਤ ਮਨ ਬੁਧ ਅਹੰਕਾਰ ।
 ਆਤਮ ਮਿਲ ਨਵ ਕੋ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਐਸੀ ਬਿਧ ਬਹੁ ਮਾਰਗ ਕਹੈ ।
 ਜਗਤ ਬਿਚਾਰ ਹਿਰਦੈ ਮਹ ਗਹੈ ।

ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਪੁਰਖ ਕੋ ਲਹੈ ਬਬੋਕੁ ।
ਇਨ ਕੋ ਜਾਨ ਏਕ ਕੋ ਏਕ ।

ਅਵਸਥਾ ਵਰਨਨੇ

ਗਰਭ ਪ੍ਰਵੇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਵਤਾਰ ।
ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਤਥਾ ਕੁਮਾਰ ।
ਜੋਬਨ ਮਦ ਜਰਾ ਅਰੁ ਮਰਨਾ ।
ਨਓ ਅਵਸਥਾ ਦੇਹ ਆਚਰਣਾ ।
ਆਤ ਦੇ ਰੂਪ ਸਬਹਿਨ ਮੈ ।
ਨਬਹੂ ਨ ਹਰਿ ਤਪੈ ਤਿਨ ਤਨ ਮੈ ।
ਐਸੇ ਜਾਨ ਮੁਕਤ ਜੋ ਹੋਈ ।
ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਗਤਿ ਜੋਈ ।
ਅਬ ਸੁਨ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਭੇਵਾ ।
ਸੋ ਅਪਾਰ ਗਤ ਲਖੈ ਨਿ ਦੇਵਾ ।
ਸੁਖਮ ਬੁਲ ਰੂਪ ਦੇ ਜਾਂ ਕੇ ।
ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਨ ਭੇਦ ਲਹੈ ਕੋ ਤਾਂ ਕੇ ।
ਪ੍ਰਣ ਸਰੂਪ ਪਰਾ ਸੇ ਨਾਮ ।
ਪਾਸਯੰਤੀ ਕੋ ਮਨ ਮੈ ਧਾਮ ।
ਤੀਜੀ ਕੰਠ ਮਹਿਮਾ ਮੂਲ ।
ਚਓਥੀ ਪ੍ਰਗਟ ਬੇਖਰੀ ਬੁਲ ।
ਇਹ ਤੋ ਚਾਰੋ ਬਾਨੀ ਕਹੀ ।
ਇਹ ਸਦੀਵ ਦੇਹੀ ਮਹ ਰਹੀ ।
ਇਹ ਜੋ ਚਰਿਸਠ ਅਫਰ ਜਾਨੁ ।
ਬਾਵਨ ਪ੍ਰਗਟ ਅਉਰ ਭਿਨ ਜਾਨੁ ।
ਇਨ ਕੇ ਬੀਚ ਸਕਲ ਬਿਵਹਾਰ ।
ਬਾਣੀ ਗ੍ਰੰਥ ਅਗੰਮ ਨਿ ਪਾਰ ।
ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਨਿਸਚੇ ਲਹਯੋ ।
ਤਿਸ ਕੋ ਕਛੂ ਨਿ ਕਰਣਾ ਰਹਿਉ ।
ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗੁ ਇਕਾਦਸ ਮਾਹ ।
ਉਧਵ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਨਾਹ ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਵਾਰ—

ਉਧਵ ਸੁਨ ਅਬ ਉਤਮ ਗਿਆਨਾ ।
 ਜਾ ਤੇ ਤੂ ਛੁਟੈ ਕ੍ਰਮ ਨਾਨਾ ।
 ਪ੍ਰਿਥ ਮਹ ਆਪ ਨਿਰੰਜਨ ਏਕਾ ।
 ਅਓਰ ਕਛੂ ਨਹੀ ਹੁਤੈ ਅਨੇਕਾ ।
 ਬਹੁਰ ਕੀਉ ਮਾਇਆ ਬਿਸਤਾਰੁ ।
 ਰਚਿਉ ਦੇਹ ਬਹੁ ਅੰਗ ਪ੍ਰਕਾਰ ।
 ਤਾ ਮੈ ਆਪ ਪ੍ਰਵੇਸਾ ਕੀਆ ।
 ਪ੍ਰਾਣ ਅਓ ਸਬਦ ਸੰਗ ਕਰ ਲੀਆ ।
 ਸੋ ਤਉ ਸਬਦ ਚਕ੍ਰ ਅਧਾਰ ।
 ਪਰਾ ਨਾਮ ਕੀਨੋ ਅਘਾਰੁ ।
 ਮਣਪ੍ਰਰਕ ਪਸਯੰਤੀ ਨਾਮਾ ।
 ਚਕ੍ਰ ਵਿਸੁਧ ਮਧਮਾ ਧਾਮਾ ।
 ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਗਟ ਬੈਖਰੀ ਬਾਣੀ ।
 ਜੋ ਲੋਕਨ ਅਰ ਬੇਦ ਬਖਾਣੀ ।
 ਸੁਰ ਲਘ ਮਾਤਾ ਅਖਰ ਜੇਤੇ ।
 ਨਾਨਾ ਭਾਤੀ ਬਿਸਤਰੇ ਤੇਤੇ ।
 ਲੋਕ ਮਾਹ ਥੋਰੇ ਬਿਸਥਾਰੇ ।
 ਬੇਦ ਮਾਹ ਚਉਸਠ ਹੈ ਸਾਰੇ ।
 ਪਰ ਤਿਨ ਕੋ ਬਹੁ ਬਿਧ ਬਿਸਥਾਰ ।
 ਤਾ ਕੋ ਕੋਈ ਲਹੈ ਨਿ ਪਾਰ ।
 ਜੈਸੇ ਅਨਲ ਕਾਠ ਮਥ ਕਾਢਿਉ ।
 ਈਧਨ ਪਵਨ ਸੰਗ ਬਹੁ ਬਾਢਿਉ ।
 ਯੋ ਮਮ ਬਾਨੀ ਕੋ ਬਿਸਤਾਰਾ ।
 ਜਾ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ।
 ਇਹ ਬਿਸਤਾਰ ਸਬਦ ਕੋ ਸਾਰੇ ।
 ਜਾ ਮੈ ਚੇਤੰਨ ਰੂਪ ਅਪਾਰੇ ।
 ਇੰਦ੍ਰੀ ਉਪਜੀ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ।
 ਸੁਤ ਅਰ ਮਨ ਬੁਧ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰਾ ।

ਸਤ ਰਜ ਤਮ ਮਾਇਆ ਗੁਨ ਜਾਨੋ ।
 ਸਭ ਬਿਸਥਾਰ ਦੂਤ ਕਾ ਮਾਨੋ ।
 ਜੋ ਅਦੂਤ ਏਕ ਨਿਰਧਾਰਾ ।
 ਤਿਨ ਕੀਨੋ ਮਾਇਆ ਬਿਸਤਾਰਾ ।
 ਤਿਨ ਮੈ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤ ਆਸਾ ਸਿਉ ।
 ਉਤਮ ਮਧਕ ਨੀਚ ਪ੍ਰਕਾਸਿਉ ।
 ਬਿਧ ਨਖੇਧ ਤਾਂ ਤੇ ਕਰ ਲੈ ।
 ਸੁਖ ਦੁਖ ਦੇ ਤਿਨ ਕੋ ਫਲ ਭਏ ।
 ਯਹ ਸੰਸਾਰ ਏਕ ਤੇ ਐਸੇ ।
 ਏਕ ਬੀਜ ਤੇ ਬਹੁ ਬਨ ਜੈਸੇ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਏਕ ਅਧਾਰਾ ।
 ਅਰ ਏਕ ਕੇ ਸਗਲ ਪਸਾਰਾ ।
 ਜੈਸੇ ਬਤ੍ਰ ਤੇਤ੍ਰ ਮੈ ਹੋਈ ।
 ਓਤ ਪੋਤ ਦੂਜੇ ਨਹੀ ਕੋਈ ।
 ਐਸੇ ਇਹ ਭਵਤ ਰਹੇ ਏਕਾ ।
 ਦੂ ਫਲ ਫੂਲ ਅਰੁ ਸਾਖ ਅਨੇਕਾ ।
 ਇਹ ਸਭ ਮਮ ਚੇਤਨ ਆਧਾਰਾ ।
 ਪਰ ਤਉਹੂੰ ਚੇਤਨ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ।
 ਸੋ ਚੇਤਨ ਹੈ ਮੋਰੇ ਅੰਸਾ ।
 ਯਾ ਮੈ ਭੂਲ ਨਿ ਆਨੋ ਸੰਸਾ ।
 ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਬਿਰਖ ਹੈ ਜੈਸੇ ।
 ਮੈ ਸੁਖ ਤੇ ਸੋ ਸੁਨਹੋ ਤੈਸੇ ।
 ਪਾਪ ਅਰ ਪੁੰਨ ਬੀਜ ਦੂ ਜਾਂ ਕੇ ।
 ਮੂਲ ਅਪਾਰ ਬਾਸਨਾ ਤਾਂ ਕੇ ।
 ਆਦੈ ਕੇ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਤ੍ਰੈ ਸਾਖਾ ।
 ਤਿਨ ਤੇ ਪੰਚ ਭੂਤਿ ਪਰਕਾਸਾ ।
 ਉਪ ਸਾਖ ਮਨਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦਸ ।
 ਸਥਦਾਇਕ ਸਰਵੈ ਪੰਚੋ ਰਸ ।
 ਕਫ ਅਰ ਵਾਤ ਪਿਤ ਤ੍ਰਿਦਿ ਕਲ ਬਲ ।
 ਸੁਖ ਅਰੁ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਏ ਦੂ ਫਲ ।

ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੂਹੇ ਪੰਖੀ ਕੋ ਬਾਸਾ ।
 ਪਰਮਾਤਮ ਅਰੁ ਆਤਮ ਪਾਸਾ ।
 ਜੇ ਮੂਰਖ ਇਹ ਭੇਦ ਨਿ ਜਾਨੈ ।
 ਤੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬੇਦ ਬਿਧ ਠਾਨੈ ।
 ਤਿਨ ਤੇ ਹੋਵੈ ਬਹੁ ਬਿਧ ਬੰਧਾ ।
 ਜੁਗ ਜੁਗ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ਤੇ ਅੰਧਾ ।
 ਜੋ ਇਹ ਦੇਹ ਬਿਖ ਕਰ ਜਾਨੈ ।
 ਆਪਹ ਪੰਖੀ ਨਿਆਰਾ ਮਾਨੈ ।
 ਬੇਦ ਸਿਮ੍ਰਤ ਸਭ ਮਾਇਆ ਦੇਖੈ ।
 ਸਕਲ ਅਤੀਤ ਆਪ ਕੋ ਲੇਖੈ ।
 ਤਬ ਇਹ ਬਿਧ ਨਿਖੇਧ ਛੁਡਾਵੈ ।
 ਸੁਖ ਅਰੁ ਦੁਖ ਕੋ ਨਿਕਟ ਨਿ ਆਵੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਨਾ ਨਿ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ।
 ਬ੍ਰਹਮਾਦਕ ਭਾਵੈ ਸੋ ਹੋਈ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਵੈ ।
 ਦ੍ਰਿੜ ਉਪਾਸਨਾ ਭਗਤ ਬਢਾਵੈ ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕੋ ਐਸ ਪ੍ਰਭਾਉ ।
 ਜਾਂ ਤੇ ਓਪਜੈ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਭਾਵ ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਪਾਵੈ ਭਗਤ ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਕਲ ਬਿਰਕਤ ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਗਿਆਨੇ ਲਹੈ ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਕਰਮਨ ਦਹੈ ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭ ਕਰਣ ਨਿਵਾਸਾ ।
 ਮੋਹ ਮਿਲਨ ਕੋ ਇਹੋ ਉਪਾਈ ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਕਾਈ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਵੈ ।
 ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸੋ ਹੇਤਨਿ ਲਾਵੈ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਉਪਜੇ ਗਿਆਨ ਕੁਠਾਰਾ ।
 ਸਭ ਪਾਸਨ ਕੋ ਕਾਟਨਹਾਰਾ ।

ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਉਪਾਧ ।
ਜੋ ਆਤਮ ਕੋ ਲਾਗੀ ਵਿਆਧ ।
ਗਿਆਨ ਕੁਠਾਰ ਸਗਲ ਸੋ ਹਿਰੇ ।
ਯਾ ਬਿਧ ਆਤਮ ਨਿਰਮਲ ਕਰੇ ।
ਪੀਛੇ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਸਭ ਤਿਆਗੈ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨੁਰਾਗੈ ।
ਤਬ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮੈ ਮਾਹ ਸਮਾਵੈ ।
ਬਹੁਰੇ ਜਗਤ ਜਨਮ ਨਹ ਆਵੈ ।
ਤਾਂ ਤੇ ਤੁਮ ਸਭ ਸਾਧਨ ਤਿਆਗੈ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨੁਰਾਗੈ ।
ਇਹ ਉਪਵ ਕੋ ਕਹਿਉ ਨਾਰਾਇਨ ।
ਬੀਚ ਇਕਾਦਸ ਸਕੰਧ ਪੁਰਾਨ ।
ਸਾਖਾ ਨਮਿਤ ਦਾਸ ਇਤ ਲਿਆਇਉ ।
ਮੋਹ ਗੁਨ ਕਉਨ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਭਾਇਉ । ੧।

ਅਜਿਤਾ ਵਾਚ—ਦੋਹਰਾ :

ਜੇ ਤੇ ਮਤਿ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਹੈ ਸੁਖ ਕੀ ਰਾਸ ।
ਮ ਬ ਸਭ ਸਾਰ ਸੁਨਾਈਐ ਮੈ ਅਤਿ ਤੁਮ ਕੋ ਦਾਸ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਚ—

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਬਿਨ ਕਿਨੂ ਨਿ ਪਾਇਉ ।
ਤਿਨ ਪਾਇਉ ਜਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਹਾਇਉ ।
ਤਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਦ੍ਰਿਤ ਗਹੈ ।
ਭਗਤ ਅੰਗ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਲਹੈ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪੀਆ ਮੈ ਅੰਤਰ ਐਸੈ ।
ਬੀਜ ਤੀਨ ਸਾਠ ਹੈ ਜੈਸੈ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਮਹੇ ਦਧ ਪੈਠੇ ਜੋਊ ।
ਪੀਰਕ ਨਾਦਕ ਲੋਤਾ ਜੋਊ ।

ਦੋਹਰਾ :

ਪ੍ਰੇਮ ਅਗਨ ਤਨ ਉਪਜਤੇ ਹੋਇ ਹੈ ਅਮਿਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੋ ਮਗ ਹੋਰਿਉ ਹੂਏ ਕਲਮਲ ਨਾਸ । ੧।
ਅਓਰ ਅਗਨ ਸਭ ਤਪਤ ਹੈ ਲਗਨ ਅਗਨ ਹੈ ਆਹ ।
ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਨਿੰਦ੍ਰਾਦਿ ਸੁਖ ਤਿਨ ਕੋ ਦੋਤ ਬਹਾਇ । ੨।

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਪਾਈਅਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੋ ਸੁਖ ਲੇਸ ।
 ਪੂਰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿ ਕੇਉ ਲੇਸ ।੧।
 ਪ੍ਰੇਮ ਓਦੈ ਤਬ ਜਾਨੀਐ ਰਹੈ ਨਿ ਆਪਾ ਜਾਹ ।
 ਜਿਓ ਰਵ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸ ਓਦੈ ਅੰਬਕਾਰ ਨਿਸ ਨਾਹ ।੧।
 ਜੇਤੇ ਤਰੇ ਤਰੈਗੇ ਤੇਤੇ ।
 ਅਰ ਅਬ ਹੂੰ ਤਰਤੇ ਹੈ ਕੇਤੇ ।
 ਤੇ ਸਭ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਤੇ ਜਾਨੈ ।
 ਸਾਧ ਸੰਗ ਬਿਨ ਅਉਰ ਨਿ ਮਾਨੈ ।
 ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਤਾਤੁ ਧੋਨਿ ਅਸੁਰਾਦਿਕ ।
 ਚਾਰਣ ਸਿਧ ਨਾਹਾ ਗੁਹ ਆਦਿਕ ।
 ਅਪਸਰ ਵਿਦਿਆਧਰ ਗੋਧਰਬ ।
 ਜਿਨ ਜਿਨ ਪਾਇਉ ਤੇਤੇ ਸਰਬ ।
 ਵੈਸ ਸੂਦ੍ਰ ਅੰਤਯਜ ਅਰ ਨਾਰੀ ।
 ਬਹੁ ਰਾਜਸ ਤਾਮਸ ਅਰੰਕਾਰੀ ।
 ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੇ ਸਤਿ ਸੰਗਤ ਆਏ ।
 ਤਿਨ ਹੀ ਤਿਨ ਸਤਗੁਰ ਪਦ ਪਾਇਉ ।
 ਬ੍ਰਿਤਾਸੁਰ ਵਿਖ ਧਰ ਵਾਵਾਨ ।
 ਬਲ ਪ੍ਰਹਲਾਦਕ ਭੀਖਨ ਜਾਨ ।
 ਮਯਸੁਰ ਕੀ ਵਰੀਛ ਅਰੁ ਬੰਤਾ ।
 ਗਜ ਅਰੁ ਗੀਧ ਵਯਾਸ ਅਘ ਵੰਤਾ ।
 ਤੁਲਾਧਾਰ ਕਬ ਜਾ ਬ੍ਰਿਤ ਗੋਪੀ ।
 ਧਰਮਨ ਕੀ ਸੀਵ ਜਿਨ ਲੋਪੀ ।
 ਜਗਵੰਤ ਬਿਪਨ ਕੀ ਬਨਤਾ ।
 ਪੁਰਖਨ ਕੀ ਕੀਨੀ ਅਬ ਮਨਿਤਾ ।
 ਅਓਰ ਅਨੇਕ ਕਹਾ ਲਗ ਕਹੀਐ ।
 ਕਹਤ ਕਹਤ ਹੂੰ ਅੰਤ ਨ ਲਹੀਐ ।
 ਤੇ ਕਛੁ ਬਿਦਿਆ ਬੇਦ ਨਿ ਜਾਨੈ ।
 ਸਾਪ ਅਰ ਜੋਗ ਨਹੀ ਪਹਚਾਨੈ ।
 ਅਓਰੇ ਧਰਮ ਚੀਨ ਕੋਉ ਨੇ ।
 ਤਬ ਬ੍ਰਿਤ ਆਦਿ ਨਹੀ ਮਨ ਦੀਨੇ ।

ਪਰ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਤਿਨ ਪਾਈ ।
 ਤੇ ਸਭ ਹਰ ਕੇ ਪਗ ਕੋ ਧਾਈ ।
 ਗੋਪੀ ਗਾਇ ਬ੍ਰਿਖ ਅਰੁ ਨਾਰ ।
 ਅਓਰੋ ਮੂੜ ਬੁਧ ਬਡ ਭਾਰ ।
 ਰਾਮ ਸਹਤ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਏ ਜਬ ਹੀ ।
 ਚਲੈ ਅਕਰੂਰ ਮਧ ਪੁਰੀ ਤਬ ਹੀ ।

ਤਬ ਤੇ ਗੋਪੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਹੰਤ ।
 ਪਾਇ ਮੂਰਛਾ ਭਈ ਸੁਚੇਤ ।
 ਬਹੁਰੋ ਚਿਤਵ ਮਹਾ ਦੁਖ ਪਾਵੇ ।
 ਨਿਸ ਬਾਸਰ ਹਰ ਚਰਨ ਧਿਆਵੇ ।
 ਕਾਨ੍ਹ ਬਿਨਾ ਸਭ ਦੁਖ ਮੈ ਦੇਖੈ ।
 ਕਲ ਬੇਦ ਕੁਲ ਕਛੂ ਨਿ ਲੇਖੈ ।

ਤਿਨ ਕੋ ਜੋ ਹਰ ਬਿਨ ਪਲ ਬੀਤੇ ।
 ਤੇਈ ਤਿਨ ਕੋਸ ਕਲਪ ਵਤੀਤੇ ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਗੁਨਨਿ ਸੁਨੈ ਬਰ ਗਾਵੈ ।
 ਲੀਲਾ ਰੂ ਹਿੰਦੈ ਮਹ ਧਿਆਵੈ ।
 ਕਬਹੂ ਬਿਰਹ ਮਹਾ ਦੁਖ ਰੋਵੈ ।
 ਕਬਹੂ ਤਪੈ ਦਸੰ ਦਿਸ ਜੋਵੈ ।

ਕਬਹੂ ਪ੍ਰਾਣਤ ਜਨ ਕੀ ਭਾਖੈ ।
 ਕਬਹੂ ਚੁਪ ਕਰ ਕਛੂ ਨਿ ਆਖੈ ।
 ਤਿਨ ਤੇ ਦੁਖ ਤੇਈ ਪੈ ਜਾਨੈ ।
 ਕੈ ਪ੍ਰੀਤ ਮਤੀ ਜੋ ਕਹਾ ਬਖਾਨੈ ।
 ਬਿਰਹ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਨਿਲ ਅਧਿਕਾਰਾ ।
 ਸਕਲ ਬਿਕਾਰ ਭੈ ਭਈ ਛਾਰਾ ।

ਤਬ ਤਿਨ ਉਪਜੀ ਪਰਮ ਅਨੂਪਾ ।
 ਭੂਲਯੋ ਅਘ ਭਹੀ ਹਰ ਰੂਪਾ ।
 ਤਿਓ ਜੋਗੇਸਵਰ ਬ੍ਰਹਮਹਿ ਧਿਆਵੈ ।
 ਹੂੰ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਆਮ ਬਿਸਰਾਵੈ ।
 ਅਰ ਜਿਓ ਸਰਤਾ ਸਿੰਧ ਸਮਾਵੈ ।
 ਨਾਮ ਰੂਪ ਗੁਣ ਭੇਦ ਗਵਾਵੈ ।

ਪਾਪ ਜੋਨ ਅਬਲਾ ਤੇ ਸਾਰੀ ।
 ਅਰ ਸੂਤ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਟਾਰੀ ।
 ਨਿਜ ਪਦ ਛੋਡ ਕੀਉ ਵਿਭਚਾਰਾ ।
 ਤਿਨ ਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਜਾਨਿਉ ਜਾਰਾ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕਬਹੂੰ ਨਹੀ ਜਾਨਿਉ ।
 ਤਿਨ ਪਰ ਪੁਰਖਸ ਹਰਿ ਕੋ ਮਾਨਿਉ ।
 ਪਰਤ ਵਹੁ ਭਵ ਸਿੰਧ ਮਿਟਾਇਉ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਮਈ ਪੂਰਨ ਪਦ ਪਾਇਉ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਮਗੁ ਉਚਾ ।
 ਸਾਧ ਜਨੋ ਇਹ ਬਰਨਿਉ ਸੂਚਾ ।

ਅਜਿਤਾਵਾਰ

ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਭੋ ਮਨ ਕਰ ਭਾਓ ।
 ਤਿਨ ਸਤ ਭਗਤ ਕੋ ਕਓਨ ਸੁਭਾਓ ।
 ਜਾਂ ਤੇ ਸੰਤ ਭਗਤ ਕੋ ਜਾਨੋ ।
 ਮਨ ਤਨ ਕਰ ਸੇਵਾ ਤਿਨ ਠਾਨੋ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਵਾਰ—

ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦ੍ਰੋਹ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ।
 ਬਿਮਾਵੰਤ ਅਰ ਸਤ ਬਖਾਨੈ ।
 ਨਿੰਦਾ ਰਹਤ ਦੁੰਦ ਅਰੁ ਸਮਤਾ ।
 ਪਰਓਪਕਾਰੀ ਹ੍ਰਿਦੈ ਨ ਮਮਤਾ ।
 ਆਏ ਕਾਮ ਬੁਧ ਥਿਰ ਰਹੈ ।
 ਇੰਦ੍ਰੀ ਜਿਤ ਕੋਮਲਤਾ ਗਹੈ ।
 ਸਦਾਚਾਰ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨਹਿ ਜਾਨੈ ।
 ਲਘੁ ਅਹਾਰੁ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀ ਆਨੈ ।
 ਸੀਤਲ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਹ ਕਰੈ ।
 ਧਰਮ ਆਪਨੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਧਰੈ ।
 ਸਾਵਧਾਨ ਅਰੁ ਰਹਤ ਬਿਕਾਰਾ ।
 ਧੀਰਜਵੰਤ ਦਇਆ ਅਧਿਕਾਰਾ ।
 ਸੋਕ ਮੋਹਰ ਅਰ ਖੁਧਾ ਪਿਆਸਾ ।
 ਜਰਾ ਮਿਰਤ ਜਾਨੈ ਖਟ ਪਾਸਾ ।

ਆਪ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਨਿ ਜਾਨੈ ।
 ਅਓਰਨ ਕੋ ਬਹੁ ਮਾਨਹੁ ਠਾਨੈ ।
 ਜੋ ਕੋਈ ਸਰਨਾਗਤ ਆਵੈ ।
 ਤਾਂ ਕੋ ਜਿਉ ਕਿਓ ਗਿਆਨੁ ਵਧਾਵੈ ।
 ਸਭ ਕੋ ਮਿਤ੍ਰ ਸੁਭਾ ਸੁਭ ਜਾਨੈ ।
 ਦ੍ਰਿੜ ਬਿਸਵਾਸ ਸਕਲ ਕ੍ਰਮ ਮਾਨੈ ।
 ਹਰ ਅਧੀਨ ਦੀਨ ਹੋ ਰਹੈ ।
 ਸਾਧਨ ਕੇ ਬਲ ਕਦੇ ਨਿ ਗਹੈ ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕੋ ਕਰਤਾ ਕਰ ਜਾਨੈ ।
 ਕਬਹੂ ਭੁਲ ਨਿ ਆਪਾ ਆਨੈ ।
 ਜਦਪ ਬੰਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭ ਗਾਇ ।
 ਬਰਣਾਸ੍ਰਮ ਕੁਲ ਧਰਮ ਜਣਾਇ ।
 ਤਉ ਹੁ ਬਿਧ ਨਿਖੇਧ ਸਭ ਤਜੈ ।
 ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚੈ ਹਰ ਚਰਨਿਨ ਭਜੈ ।
 ਐਸੇ ਭਗਤੁ ਨਿਜ ਭਗਤੁ ਕਹਾਵੈ ।
 ਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਭਗਤ ਕੋ ਪਾਵੈ ।
 ਦੇਸ ਅਰ ਕਾਲ ਰਹਤ ਸਰਬਾਤਮ ।
 ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਸੁਪਰਕਾਸ ਪਰਮਾਤਮ ।
 ਐਸੇ ਜਾਨ ਜੁ ਹਰ ਮਨ ਭਜੈ ।
 ਅਓਰ ਸਕਲ ਸੰਕਲਪਨਿ ਤਜੈ ।
 ਸੋ ਪੂਰਨ ਕਹੀਐ ਹਰ ਭਗਤ ।
 ਤਾਹੁ ਸਿਉ ਹੁ ਜੈ ਅਨੁਰਕਤ ।
 ਪਰ ਜੋ ਐਸੇ ਕਰਮ ਨਿ ਜਾਨੈ ।
 ਪਰਿ ਅਤਿਤ ਪ੍ਰੀਤ ਹਰ ਠਾਨੈ ।
 ਲੈ ਰਿਦ ਹਰੀ ਅਓਰ ਪਰਹਰੈ ।
 ਸੋ ਜਨ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਬਸ ਕਰੈ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਹਰ ਚਰਨੈ ਚਾਹੈ ਜੋਉ ।
 ਹਰ ਸੰਤਨ ਕੋ ਸੇਵੈ ਸੋਉ ।
 ਅਬ ਨਓਧਾ ਭਗਤ ਸੁਨੋ ਚਿਤ ਲਾਈ ।
 ਜਿਤ ਬਿਧ ਬੰਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਗਾਈ ।

ਦੋਹਰਾ—

ਨਓਧਾ ਭਗਤ ਬਖਾਨ ਹੋ ਸੁਨੋ ਹੋਏ ਸਵਾਧਾਨ ।
 ਪਰਾ ਭਗਤ ਸਭ ਤੇ ਅਧਕ ਨਿਰਨੈ ਕਰੋ ਬਖਾਨ ॥੧॥
 ਕੀਰਤਨ: ਸ੍ਰਵਨ: ਬੰਦਨਾ: ਦਾਸਭਾਵ:
 ਸਖਯਾਤ: ਸਿਮਰਨ: ਅਰਚਨ ਅਰਚਨ ਸਮਰਪਨ ਫੁਨ ਸੁਨ ਸੇਵਾਪਾਦ ।

ਛੰਦ—

ਸ੍ਰਵਣੀ ਹਰ ਜਸੁ ਸੁਨੈ ਸੁ ਰਸਨਾ ਕੀਰਤ ਗਾਵੈ ।
 ਦੁਇ ਬਿਧ ਸਿਮਰੇ ਨਾਮ ਰਿਦੈ ਮੁਖ ਨਹ ਬਿਸਰਾਵੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ਸਉਜ ਸਭ ਰਿਦ ਕਰ ਲਿਆਵੈ ।
 ਅਤ ਸੈ ਦੀਨ ਅਧੀਨ ਮਗਨ ਹੋ ਲਾਲ ਰਿਝਾਵੈ ।
 ਇਹ ਪੂਜਾ ਅਰ ਬੰਦਨਾ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਮਨ ਲਾਇ ।
 ਪਾਇ ਪਰੈ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ਬੰਦਨ ਅਧਕ ਸੁਹਾਇ ।
 ਦਾਸ ਤ ਸੋਈ ਜਾਨੀਐ ਮਨ ਕਰ ਹੋ ਜੋ ਦਾਸ ।
 ਸੰਗ ਨਿ ਛਾਡੇ ਸਾਸ ਏਕ ਸੋ ਕਹੀਐ ਸਖਿਆਤ ।
 ਨੈਵੇਦਨ ਸੋ ਜਾਨੀਐ ਅਰਪੈ ਸਭ ਸਰਬੰਸ ।
 ਕਛੂ ਨਿ ਜਾਨੈ ਆਪ ਨੋ ਇਹ ਨਓਧਾ ਕੋ ਅੰਸ ॥੧॥
 ਪਰਾ ਭਗਤ ਸੋ ਜਾਨੀਐ ਜਿਤ ਨਹੀ ਕੋਊ ਤਾਪ ।
 ਪ੍ਰੀਤਮ ਹੀ ਜਲਬਲ ਪ੍ਰਗਤ ਭੂਲ ਗਇਉ ਤਨ ਆਪ ॥੧॥

ਚਉਪਈ :

ਜੈਸੇ ਹੋਮ ਮਲਨਤਾ ਹੋਈ ।
 ਬਹੁ ਜਲ ਮਾਹ ਧੋਈਐ ਸੋਈ ।
 ਓਸ ਓਰ ਜਤਨ ਬਹੁਤ ਬਿਧ ਕੀਜੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬਹੁਤ ਕਸਉਟੀ ਦੀਜੈ ।
 ਪਰ ਕੋਹੁ ਬਿਧ ਸੁਧ ਨਿ ਹੋਈ ।
 ਕੋਟ ਜਤਨ ਕਰੈ ਜੇ ਕੋਈ ।
 ਸੋਈ ਹੋਮ ਅਗਨ ਮੈ ਦੀਜੈ ।
 ਦੇ ਕਰ ਫੂਕ ਤਪਤ ਬਹੁ ਦੀਜੈ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਮਲ ਨਹੀ ਰਹੈ ।
 ਅਪਨੇ ਸੁਧ ਰੂਪ ਕੋ ਗਹੈ ।
 ਤਿਓ ਹੀ ਜਤਨ ਕਰੈ ਜੇ ਕੋਈ ।
 ਭਗਤ ਬਿਨਾ ਨਿਰਮਲ ਨਾ ਹੋਈ ।
 ਨੰਨ ਮਾਹ ਰੋਗ ਜਿਹ ਹੋਈ ।
 ਤਾਂ ਤੇ ਕਛੂ ਨਿ ਦੇਖੋ ਸੋਈ ।

ਪੁਨ ਜਿਉ ਜਿਉ ਅਓਖਧਹਿ ਲਗਾਵੈ ।
 ਤਿਓ ਤਿਓ ਦ੍ਰਿਸਟ ਹੋਤ ਨਿਤ ਆਵੈ ।
 ਜਿਓ ਜਿਓ ਹਿੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਗਿਆਨ ।
 ਦੇਖੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮਿਟੈ ਸਭ ਆਨ ।
 ਦ੍ਰਿਤ ਭਾਵ ਕਬਹੂ ਨਹੀ ਰਹੈ¹
 ਨਿਰਭਯ ਨਿਜਾ ਨੰਦ ਪਦ ਲਹੈ² ।
 ਅਜਿਤੇ ਕਾ ਭ੍ਰਮੁ ਸਭ ਮਿਟ ਗਯਾ ।
 ਨੇਮ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਾ ਕਾ ਲਹਿਆ ।
 ਨਓ ਮਹੀਨੇ ਇਤ ਬਿਧ ਬੀਤੇ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਆਈ ਜੀਤੇ ।
 ਗੁਰ ਖੂਹ ਪਰ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਰਸ ਸੇ ।
 ਬੂੜਾ ਭੀ ਆਇ ਪਹੁਚੇ ਕਿਤ ਜਿਉ ।
 ਗੁਰ ਕਹ ਬਾਲੈ ਇਸੇ ਬੁਲਾਉ ।
 ਬਾਲੇ ਤਿਸ ਕੋ ਦੀਨ ਅਲਾਉ ।
 ਹੇ ਨੀਗਰ ਤੂੰ ਈਹਾ ਆਉ ।
 ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਉਹ ਆਇਆ ਧਾਇ ।
 ਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕਿਆ ਆਗਿਆ ਕਰੋ ।
 ਬਾਲੇ ਕਹਿਆ ਬੈਠੁ ਕਿਆ ਖੜੋ ।
 ਗੁਰ ਪੂਛੇ ਤੂ ਕਿਸ ਕਾ ਬਾਲਾ ।
 ਸੰਧੂ ਰੰਧਾਵੇ ਕਾ ਹੋ ਦਿਆਲਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿਤ ਠਾਇ ।
 ਨੇਤੇ ਹੀ ਹੈ ਹੇ ਗੁਰ ਰਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਜਾ ਆਨੰਦ ਕਰੋ ।
 ਬੂੜੇ ਤਬ ਫਿਰ ਓਤਰ ਧਰੋ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮੋ ਕੋ ਕਾਹ ਬੁਲਾਇਆ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਟੇਰ ਵਨ ਕਛੂ ਨਿ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਛੂ ਹੋਇ ਮਨੋਰਥ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਭਣੀਏ ਸੋ ਸੁਆਰਥ ।

¹ਅ.ਦ. ਰਹੇ ।

²ਅ.ਦ. ਲਹੇ ।

ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਆਪੈ ਹੋ ਰਹੈ ।
 ਬੂੜਾ ਫੁਨ ਚਰਨੋ ਪੜ ਗਏ ।
 ਬੂੜਾ ਜਬ ਅਪਨੇ ਘਰ ਗਇਆ ।
 ਬਾਲੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਿਉ ਕਹਿਆ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਇਸ ਕੀ ਮਿਟੀ ਬਿਆਧ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਹ ਪੂਰਨ ਸਾਧ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੈ ਇਹ ਨੀਗੁਰ ਦੁਲਿਆ ।
 ਗੁਰ ਕਹ ਚਾਂਦਨ ਅਜੇ ਨ ਖੁਲਿਆ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੈ ਕਬ ਹੋਇ ਪ੍ਰਕਾਸ ।
 ਗੁਰ ਭਣਿਆ ਅਬ ਹੋਇ ਬਿਲਾਸ ।
 ਭਲਕੈ ਤੂ ਦੇਖੈਗਾ ਖਿਆਲ ।
 ਇਹ ਕਚ ਥੀ ਹੋ ਜਾਸੀ ਲਾਲ ।
 ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬੂੜਾ ਫਿਰ ਆਇਆ ।
 ਘੋਰਿ ਕਾ ਬਾਸਨ ਪੂਰ ਕਰ ਧਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਆਗੈ ਲੈ ਰਾਖੀ ਕਓਰੀ ।
 ਸੋ ਲਿਆਇਆ ਮਾਂ ਪਿਉ ਥੀ ਚੋਰੀ ।
 ਪੁਨ ਗੁਰ ਆਗੈ ਮਾਥਾ ਨਿਵਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਕ੍ਰਪਾਲ ਤਬ ਤਿਸੇ ਅਲਾਇਆ ।
 ਹੇ ਬਾਲਕ ਘੀ ਕਿਤ ਤੇ ਲਿਆਇਆ ।
 ਸੁਨ ਗੁਰ ਜੀ ਮੈ ਘਰ ਥੀ ਪਾਇਆ ।
 ਮਾ ਪਿਉ ਕੀ ਆਗਿਆ ਤੇ ਚੋਰੀ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਤਿਨੈ ਨਹੀ ਸੁਧ ਭੋਰੀ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਨਹੀ ਹਮਰੇ ਕਾਮ ।
 ਘਰ ਲੇ ਜਾਇ ਤੁਰਤ ਅਭ ਰਾਮ :
 ਨਹੀ ਤ ਮਾਤ ਪਿਤੀ ਤੁਹ ਮਾਰੈ ।
 ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਤਿਨ ਰੋਇ ਪ੍ਰਕਾਰੈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਕਿਉਂ ਰੋਤਾ ਭਾਈ ।
 ਹਮ ਤੇ ਕੇ ਕਛੁ ਭਾਖਿਉ ਨਾਹੀ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮਾ ਪਿਉ ਰਹੈ ਕਿਨਾਰੈ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਗੁਰ ਤੂ ਮੁਝ ਕੋ ਮਾਰੈ ।

ਸੁਨ ਬਾਲਾ ਹਮ ਨੇ ਕਛੁ ਕਹਾ ।
 ਇਨ ਬਾਲਕ ਕੈਸੇ ਦੁਖ ਲਹਾ ।
 ਬਾਲੇ ਕਹਿਉ ਜਾਹੁ ਘਰ ਬਾਰੈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤੋ ਕਛੁ ਨ ਉਚਾਰੈ ।
 ਹਾਥ ਜੋਤ ਤਿਨ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ।
 ਜੋਤ ਜਾਰ ਕਤ ਦੇਤ ਬੁਝਾਇ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨਿਉ ਰੋ ਬਾਲਾ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਤੇਰੇ ਅਚਰਜ ਖਿਆਲਾ ।
 ਫੁਨ ਗੁਰ ਬੂਝੇ ਸਿਓ ਇਓ ਕਹੀ ।
 ਕਰ ਇਸਨਾਨ ਤੂ ਨਿਤ ਪ੍ਰਿਤ ਸਹੀ ।
 ਪਹਰੈ ਰੈਨ ਜਬ ਖਿਛਲੀ ਰਹੈ ।
 ਕਰ ਇਸਨਾਨ ਨਾਮ ਰਿਦ ਲਹੈ ।
 ਤਿਸ ਕਰਤੇ ਪੈ ਮਾਥਾ ਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰਭਿ ਕੀ ਕੀਰਤ ਨਿਸ ਦਿਨ ਗਾਇ ।
 ਬੂਝਾ ਕਹੈ ਮਜਨ ਲਖ ਭਏ ।
 ਤੋ ਦਰਸਨ ਸਭ ਪਾਤਿਕ ਗਏ ।
 ਅਬ ਤੁਮ ਕਓਨ ਇਸਨਾਨ ਬਤਾਇਉ ।
 ਮੁਝਿ ਅਧੀਨ ਕੋ ਕਤ ਭਰਮਾਇਉ ।
 ਏ ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤੇ ਸਾਚੀ ਕਹੀ ।
 ਤੋ ਕੋ ਮੰਲ ਨਿ ਤਿਲ ਭਰ ਰਹੀ ।
 ਤੋ ਕੋ ਬਹੁਤ ਮਿਲੈ ਲੋਕਾਈ ।
 ਇਹ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਆਈ ।
 ਤੂ ਕਰ ਜਪ ਤਪ ਅਉਰ ਨਿਹਾਇ ।
 ਤੁਹ ਦੇਖੈ ਸਭ ਕਿਰਤ ਕਮਾਇ ।
 ਧਰਮ ਪੰਥ ਚਲਨਾ ਹੈ ਭਲਾ ।
 ਤੂੰ ਸੁਰਜਨ ਸਭ ਬੂਝੇ ਕਲਾ ।
 ਤੂੰ ਅਖੰਡ ਜਪੀਉ ਨਿਰੰਕਾਰ ।
 ਤੋ ਸੰਗ ਸੰਗਤ ਹੋਇ ਓਧਾਰ ।
 ਬੂਝੇ ਆਗਿਆ ਸਿਰ ਧਰ ਲੈਈ ।
 ਜੋ ਕਛੁ ਆਗਿਆ ਸਤਗੁਰ ਕਹੀ ।

ਤਿਸ ਕੇ ਤਬ ਖੁਲ ਗਏ ਕਪਾਟ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਅਦਭੁਤ ਥਾਟ ।
 ਬੂੜੇ ਲਾਗੇ ਹਰ ਰੰਗੁ ਕਾਇ ।
 ਦੂਜੇ ਤੀਜੇ ਦਰਜਨ ਆਇ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਕੀਤਰ ਹਰ ਜਸ ਗਾਇ ।
 ਚਿਤ ਰਾਖੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਾਇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਬੂੜੇ ਕੇ ਕਪਾਟ ਖੁਲ ਗਏ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਭੀ ਸਰਨੀ ਪਏ । ੬੨ ।

63. ਸਾਖੀ : (ਸ਼ੇਖ ਮਾਲੋ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ)

ਚਉਪਈ :

ਸ਼ੇਖ ਮਾਲੋ ਤਿਰਖਾਣ ਥਾ ਤਾਲਬ ਇਲਮ ਕਹਾਇ ।

ਸੋ ਅਚੰਮੇਵ ਮਿਟਾਇ ਕੋ ਚਰਨੋ ਲਾਗਾ ਆਇ ।੧।

ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ।

ਸ਼ੇਖ ਮਾਲੋ ਸੁਣ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭਾਇ ।

ਖਾਇ ਤਮਕ ਸੋ ਆਇਆ ਧਾਇ ।

ਆਗੈ ਅਜਿਤਾ ਬਾਲਾ ਬੂੜਾ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪੈ ਕਰਤੇ ਕੀੜਾ ।

ਮਾਲੋ ਆਇਆ ਤਿਤ ਹੀ ਕਾਲ ।

ਮੁਖ ਤੋ ਬੋਲੈ ਬਹੁਤ ਬਿਕਾਰ ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਵਤੇ ਜਨਾਈ ।

ਆਹੋ ਮਾਲੋ ਸੇਖ ਖੁਦਾਈ ।

ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ।

ਤੂੰ ਨਹੀ ਮਾਨਤ ਸਰੂ ਪਨਾਹ ।

ਕਾਜੀ ਮੁਲਾ ਮਾਨੇ ਨਾਹੀ ।

ਸਚ ਕਹੁ ਕਿਆ ਜਾਨੀ ਮਨ ਮਾਹੀ ।

ਨਾਨਕ ਵਾਰ—ਬਸੰਤ ਮਹਲਾ ੧

ਨਉ ਸਤ ਚਉਦਹ ਤੀਨਿ ਚਾਰਿ ਕਰਿ ਮਹਲਤਿ ਚਾਰਿ ਬਹਾਲੀ ।

ਚਾਰੇ ਦੀਵੇ ਚਹੁ ਹਥਿ ਦੀਏ ਏਕਾ ਏਕਾ ਵਾਰੀ ।੧।

ਬਾਬਾ ਮਿਹਰਵਾਨ ਮਧੂਸੂਦਨ ਮਾਧੋ ਐਸੀ ਸਕਤਿ ਤੁਮਾਰੀ । ੧ ।

।ਰਹਾਉ। ਘਰਿ ਘਰਿ ਲਸਕਰੁ ਪਾਵਕੁ ਤੇਰਾ ਧਰਮੁ ਕਰੇ ਸਿਕਦਾਰੀ ।

ਧਰਤੀ ਦੇਗ ਮਿਲੈ ਇਕ ਵੇਰਾ

ਭਾਗੁ ਤੇਰਾ ਭੰਡਾਰੀ ।੨। ਨਾਸਾਬੂਰੁ ਹੋਵੈ

ਫਿਰਿ ਮੰਗੈ ਨਾਰਦੁ ਕਰੈ ਖੁਆਰੀ ।

ਲਬੁ ਅੰਧੇਰਾ ਬੰਦੀ ਖਾਨਾ ਅਵੁਗਣ ਪੈਰਿ ਲੁਹਾਰੀ ।੩।

ਪ੍ਰੀਤੀ ਮਾਰ ਪਵੈ ਨਿਤ ਮੁਦਗਰ

ਪਾਪੁ ਕਰੈ ਕੁਟਵਾਰੀ ।

ਭਾਵੈ ਚੰਗਾ ਭਾਵੈ ਮੰਦਾ ਜੈਸੀ ਨਦਰਿ ਤੁਮਾਰੀ ।੪।

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਕਉ ਅਲਹੁ ਕਹੀਐ ਸੋਖਾ ਆਈ ਵਾਰੀ ।

ਦੇਵਲ ਦੇਵਤਿਆਂ ਕਰੁ ਲਾਗਾ ਐਸੀ ਕੀਰਤਿ ਚਾਲੀ ।੫।

ਕੂਜਾ ਬਾਂਗ ਨਿਵਾਜ ਮੁਸਲਾ ਨੀਲ ਰੂਪ ਬਨਵਾਰੀ ।

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੀਆ ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਬੋਲੀ ਅਵਰ ਤੁਮਾਰੀ ।੬।

ਜੇ ਤੂੰ ਮੀਰ ਮਹੀਪਤ ਸਾਹਿਬੁ ਕੁਦਰਤਿ ਕਉਨ ਹਮਾਰੀ ।

ਚਾਰੇ ਕੁਟਿ ਸਲਾਮੁ ਕਰੈਗੈ ਘਰਿ ਘਰਿ ਸਿਫਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ।੭।

ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਚ ਏਕ ਖੁਦਾਈ ਜਰਤ ਸਚ ਚਿਤਾਰੀ ।

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਉ ਤਾਂ ਕਾ ਬੰਦਾ ਜੋ ਸਭ ਕੋ ਪਾਰ ਉਤਾਰੀ ।੮।੧।

ਮਾਲੋ ਕਹੇ ਕਿਓ ਕਹੇ ਬਿਜਾਈ ।

ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੋਨੋ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ।

ਕਿਓ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਕੀਨ ਪ੍ਰਭੁ ਪੈਦਾ ।

ਓਹੁ ਸੁੰਨਤ ਓਹੁ ਪਹਰਤ ਤਾਗਾ ।

ਤੂੰ ਜੋ ਸਰਾ ਕੀ ਹਾਨਤ ਕਰੈ ।

ਹਮ ਮਨ ਬਹਤੁ ਤਾਬ ਕੋ ਧਰੈ ।

ਸੁਣੈ ਸੇਖ ਕਬੀਰ ਜੋ ਕਹੀ ।

ਓਸ ਕਾ ਬਾਪ ਮੁਸਲਮਾ ਸਹੀ ।

ਕਬੀਰ ਕਹੈ ਸੋ ਹੈ ਪਰਵਾਨ ।

ਓਹ ਭੀ ਥਾ ਤੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ।

ਏਕ ਜੋਤ ਮਲ ਮੂੜੁ ਏਕਾ ਏਕੋ ਪਉਣ ਦੁਹਾ ਦਾ ।

ਏਕ ਮਾਟੀ ਤੇ ਸਭ ਜਗੁ ਉਪਜਿਆ ਕਉਣ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਉਣ ਸੂਦਾ ।੧।

ਭਾਈ ਰੇ ਭਰਮ ਭੁਲੈ ਹੋ ਭਾਈ ।

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਸਭ ਦੋਜਕ ਜਾਵੈ ਕਉਣ ਪੁਰਖ ਕਉਣ ਨਾਰੀ ।੨।

।ਰਹਾਉ। ਮਾਟੀ ਕਾ ਘਟ ਸਾਜ ਨਿਵਾਜਿਆ ਨਾਦੇ ਬਿੰਦ ਸਾਮਾਨਾ ।

ਘਟ ਬਿਨਸੈ ਕਿਆ ਨਾਮ ਧਰੈਗੈ ਗਾਢਲ ਭੈ ਸੈਤਾਨਾ ।੩।

ਹਿੰਦੂ ਕਿਸਨ ਬਿਸਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਰ ਕਰਤੇ ਤੁਰਕ ਰਸੂਲਾ ।

ਏਕ ਖੁਦਾਇ ਨਿ ਕਿਨਹੂ ਜਾਨਾ ਦੋਨੋ ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ।੪।

ਰਜ ਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਮ ਗੁਣ ਸੰਕਰ ਸਾਂਤਕ ਗੁਣ ਬਿਸਨਈ ।

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਸਚ ਮਨ ਮਾਨਿਆ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਨਿ ਕੋਈ ।੪।੧।

ਮਾਲੋ ਸ਼ੇਖ ਸਮਝ ਨ ਆਈ ।
ਉਠ ਲਾਗੋ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਪਾਈ ।
ਭਲਾ ਪ੍ਰਭੁ ਇਕ ਬਾਤ ਸੁਨਾਉ ।
ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਭਰਮ ਮਿਟਾਉ ।
ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਬਾਧੇ ਬਡ ਦਾਵਾ ।
ਕੋਊ ਸਾਚੁ ਕੇ ਝੁਠੇ ਰਾਹਾ ।
ਸੁਣ ਮਾਲੋ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸਾਚੈ ।
ਸੋ ਸਾਚੈ ਜੋ ਦਰਗੀ ਰਾਚੈ ।
ਉਨ ਕੇ ਅਮਲ ਸੁਣ ਮਨ ਭਾਏ ।
ਸੋ ਦਾਵੇ ਕੇ ਨਿਕਟ ਨਿ ਆਵੈ ।
ਅਓਰ ਸੂਰਤ ਕੋ ਰਾਜੀ ਰਾਖੈ ।
ਸੁਖ ਤੇ ਮੰਦਾ ਕਿਸੇ ਨਿ ਭਾਖੈ ।
ਮਾਲੋ ਕਹੈ ਤੁਮ ਰਾਸ ਬਤਾਇਆ ।
ਤੁਮ ਮੂਰਤ ਹੋ ਆਪ ਖੁਦਾਇਆ ।
ਖੁਸੀ ਹੋਇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਗਇਆ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਮਾਥਾ ਨਇਆ ।
ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਣੈ ਸੁਨਾਇ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
ਹੋ ਗੁਰ ਮੇਰੀ ਸੁਨ 'ਅਰਦਾਸ ।
ਮੈ ਭੀ ਤੇਰੇ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ।
ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਵਹਿਗੁਰੂ ।੬੩।

64. ਸਾਖੀ : (ਉਮਰੇ ਖਾਨ ਪਠਾਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਤਾਰਾ)

ਉਮਰੇ ਖਾਨ ਪਠਾਨ ਥਾ ਸੇ ਮਾਲੇ ਕਾ ਯਾਰੁ ।
ਸੇ ਸੁਨਤੇ ਉਠ ਧਾਇਆ ਕੀਨੇ ਆਇ ਦਿਦਾਰੁ ।੧।

ਚਉਪਈ—

ਉਮਰੇ ਖਾਨ ਜਓੜੀਏ ਵਾਸੀ ।
ਮਾਲੇ ਕਾ ਥਾ ਯਾਰੁ ਹੁਲਾਸੀ ।
ਤਿਨ ਮਾਲੇ ਪੈ ਸੁਨੀ ਜੁ ਆਇ ।
ਨਾਨਕ ਪੂਰਨ ਫਕਰ ਖੁਦਾਇ ।
ਤਬਹੁ ਦਓੜ ਨਾਨਕ ਪੈ ਆਇਆ ।
ਦੁਆ ਸਲਾਮ ਹੋ ਨਾਨਕ ਸਾਇਆ ।
ਆਹੋ ਉਮਰੇ ਖਾਨ ਪਠਾਣ ।
ਜੇ ਚਿਤ ਮੈ ਸੇ ਕਹਾ ਬਖਾਨ ।
ਸੁਨ ਹੋ ਨਾਨਕ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨ ।
ਤੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਵਾਰ—

ਨਾ ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨਾ ਤੁਰਕ ਦੇਹ ।
ਦਿਵਸ ਚਾਰ ਮੈ ਹੋਤੀ ਖੇਹ ।
ਨਾਓ ਤਸੈ ਜੋ ਮਿਟੈ ਨਿ ਜਾਇ ।
ਨਾਨਕ ਅਸਥਰ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ।
ਹਿੰਦੂ ਜਾਇ ਮਸਾਣੇ ਜਲਤ ।
ਮੁਸਲਮਾਨ ਗੋਰ ਘਰ ਕਰਤੇ ।
ਦੋਨੋ ਭੂਲੇ ਰਾਹ ਨ ਪਾਇਆ ।
ਉਨ ਹਿੰਦੂ ਓਨ ਤੁਰਕ ਕਹਾਇਆ ।
ਉਨੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਉਨੋ ਮੁਹੰਮਦ ।
ਸਾਰ ਨ ਪਾਈਆ ਦੋਨੋ ਅਹਮਖ ।
ਮਿਹਰ ਇਨਾਇਤ ਜਿਸ ਕਰੇ ਖੁਦਾਇ ।
ਨਾਨਕ ਬੰਦਾ ਉਹੀ ਇਲਾਹ ।੧।

ਉਮਰੇ ਖਾਨੁ ਚਰਨੋ ਆਇ ਪਇਆ ।
 ਜੈਸਾ ਸੁਨਿਆ ਤੈਸਾ ਲਹਿਆ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮੋ ਕੋ ਕਦਮ ਦਿਖਾਇ ।
 ਮੈ ਚੂਮੋ ਮੁਹ ਤਿਸੀ ਮਟ ਜਾਇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹ ਸਭ ਹੈ ਏਕ ।
 ਤੇਰ ਮੇਰ ਕਹਨਾ ਹੈ ਭੇਖ ।

ਹਿਤ ਸੋ ਉਮਰੇ ਚੂਮੇ ਪੈਰ ।
 ਮਨ ਕਰ ਜਾਨੀ ਬਹੁਤੀ ਖੈਰ ।
 ਉਮਰੇ ਖਾਨ ਬਿਦਾ ਤਬ ਮਾਂਗੀ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਤ ਰਹੁ ਬਝਭਾਗੀ ।
 ਰੂਖਾ ਟੁਕੜਾ ਮੁਖ ਪਾਇ ਜਾਇ ।
 ਰਹਿਉ ਅਘਾ ਦਰਸ ਤੁਹ ਪਾਇ ।
 ਫਨ ਕਹਿਉ ਅਬ ਕਹੀ ਨਿ ਜਾਇ ।
 ਮੋ ਕੋ ਆਜੁਹੁ ਮਿਲਿਉ ਖੁਦਾਇ ।
 ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਿਆ ਕਹੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਬਲ ਬਲ ਜਾਉ ਨਾਨਕ ਰਾਇ ।
 ਲਖ ਭੋਜਨ ਇਕੋ ਦਿਦਾਰੁ ।
 ਬਿਦਾ ਦੀਜੀਐ ਹੇ ਕਰਤਾਰ ।

ਨਾਨਕ ਤੇ ਬਿਦਿਆ ਹੋਇ ਆਇਆ ।
 ਅਦੁਮਾਨ ਪੈ ਜਾਇ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਸਿਫਤ ਸੁਨਤ ਅਦੈ ਦਵ ਲਾਗੀ ।
 ਕਿਆ ਹਿੰਦੂ ਕੋਊ ਹੈ ਸਾਂਗੀ ।
 ਅਬੈ ਦੂਰ ਕਬ ਦੇਵੋ ਤਾਹ ।
 ਉਮਰੇ ਕਹੀ ਸੁ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ।
 ਕਿਓ ਰੇ ਬਓਰਾ ਹੂਆ ਖਾਨ ।
 ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਕਰ ਹਕ ਬਖਾਨ ।
 ਤਿਨ ਭਾਖੀ ਉਹ ਸਾਹਬ ਪਿਆਰਾ ।
 ਸਭ ਮਜਮ ਤੇ ਉਹੁ ਹੈ ਨਿਆਰਾ ।
 ਅਦੁਮਾਨ ਕਛੁ ਕਹ ਨਹੀ ਸਕੈ ।
 ਉਮਰੇ ਖਾਨ ਵਲ ਤੋਛਨ ਤਕੈ ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਤਬ ਓਮਰੇ ਖਾਨ ।
 ਲੇ ਆਇਆ ਖਾਸੇ ਕਾ ਥਾਨ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਾ ।
 ਹਿਤ ਮੇਂ ਜਾਇ ਚਰਨ ਪਰ ਪੜਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤੁਹ ਕਰਮ ਖਦਾਇ ।
 ਇਹ ਕਪੜਾ ਤੂੰ ਘਰ ਲੈ ਜਾਇ ।
 ਹਮ ਗਰੀਬ ਫਕੀਰ ਨਿਮਾਣੇ ।
 ਹਮ ਇਹ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਨਿ ਜਾਣੈ ।
 ਮੁਝ ਪਹੁਚਾ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕੋ ਦੀਆ ।
 ਬਹੁੜ ਪਠਾਣ ਸੁਖਣ ਇਹ ਕੀਆ ।
 ਹਮਰਾ ਗ੍ਰਹ ਕੁਟੰਭ ਧਨ ਮਾਲ ।
 ਤੋ ਪੈ ਸਭ ਵਾਰੋ ਹਮ ਹਾਲ ।
 ਗੁਰ ਬਾਲੇ ਕੋ ਆਗਿਆ ਕਰੀ ।
 ਬੰਗ ਲਿਆਉ ਦਰਜੀ ਇਹ ਘਰੀ ।
 ਬਾਲਾ ਦਰਜੀ ਕੋ ਲੇ ਆਇਆ ।
 ਲੇ ਖਾਸਾ ਤਬ ਕਤਾ ਕਰਾਇਆ ।
 ਦੋ ਚਾਦਰ ਅਤ ਆਛੀ ਕੀਨੀ ।
 ਇਕ ਨਾਨਕ ਇਕ ਬਾਲੈ ਦੀਨੀ ।
 ਖਾਨ ਤਬੈ ਮਨ ਮੰਗਲ ਭਏ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਛੁ ਓਮਰੇ ਕਹੇ ।
 ਕਹੈ ਖਾਨ ਅਦਮਾ ਕਹੀ ।
 ਓਸ ਕੇ ਦਿਲ ਅਤ ਆਤਸ ਭਈ ।
 ਖਾਨ ਕਹੀ ਤੁਮ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਨੋ ।
 ਰੋਸਨ ਹੈ ਮੈਂ ਕਹਾ ਬਖਾਨੋ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤਓ ਭੀ ਕਹੁ ਖਾਨ ।
 ਜੋ ਓਨ ਕਥੀ ਸੋ ਕਹੀ ਬਖਾਨ ।
 ਗੁਰ ਬੋਲੈ ਚਲ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਫੂਕ ਮੋਟੀਐ ਹਾਲਾ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੈ ਜੋ ਗੁਰ ਕੋ ਭਾਵੈ ।
 ਸੋਈ ਕਹੈ ਜੋ ਰਿਦੇ ਸੁਹਾਵੈ ।

ਉਮਰੇ ਕਹਿਉ ਸਾਬ ਮੈ ਚਲੋ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੁਮ ਆਗੈ ਖਿਲੋ ।
ਉਹੁਨਿ ਕਹੈ ਜੋ ਚੜ ਕਰ ਆਏ ।
ਖਾਨ ਕਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਭੈ ਕਹਾ ਹੈ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸਾਧਨ ਕਾ ਬੁਰਕਾ ।
ਪੈਵੰਦ ਰਾਖੇ ਤਾਂ ਤੇ ਤਿਸ ਕਾ ।

ਨਹੀ ਤਓ ਉਸ ਕੀ ਰਿਆ ਪਰਵਾਹ ।
ਓਸ ਜੈਸੇ ਚੰਦੀ ਜਗ ਮਾਹ ।
ਖਾਨ ਕਹੀ ਇਹ ਤੁਮ ਤੇ ਹੋਇ ।
ਧੀਰ ਤੇਜ ਤੁਮ ਹੀ ਮੈ ਦੋਇ ।
ਉਮਰ ਖਾਨ ਤਬ ਆਗੈ ਧਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਬਾਲਾ ਤਿਹ ਪਾਛੈ ਆਇਆ ।

ਆਗੈ ਅਦੁਮਾਨ ਮਨ ਆਈ ।
ਮੈ ਜਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਉਡਾਈ ।
ਪਾਲਕੀ ਮੈ ਸਵਾਰ ਸੋ ਭੁਆ ।
ਨਾਨਕ ਆਵਤ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪੈਆ ।
ਲੋਕ ਕਹੈ ਉਹੁ ਇਤ ਹੀ ਆਇਆ ।
ਅਦੂ ਕਹੈ ਮੇਰਾ ਬਡ ਸਾਇਆ ।

ਮਉਕੁਫ ਕਰੇ ਅਬ ਮੌਰ ਸਵਾਰੀ ।
ਅਬ ਦੇਖੇਗੇ ਸੋ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
ਇਹ ਬਾਝੇ ਕਰਤੋ ਥੇ ਜਹਾ ।
ਜਾ ਠਾਢੇ ਭਏ ਨਾਨਕ ਤਹਾ ।
ਸੇਖੀ ਦਸਤ ਪੋਸਤੀ ਲੈਈ ।
ਖੈਰ ਸਫੀਲੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੀ ।

ਗੁਰ ਕਹੀ ਸੇਖ ਕਹਾ ਹੈ ਪੈਰ ।
ਤੁਮੋ ਕਹੀ ਹਮ ਲੇਵੈ ਘੋਰ ।
ਹਮੋ ਕਉਨ ਜਾ ਲੈਈ ਤੁਮਾਰੀ ।
ਸੇਖ ਕਹੈ ਕਿਨ ਝੂਠ ਉਚਾਰੀ ।
ਹਮ ਨਿ ਕਬੂ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਭਾਖੀ ।
ਤੁਮ ਸਾਹਬ ਕੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਸਾਖੀ ।

ਉਮਰੇ ਖਾਣ ਕਹਿਉ ਸੁਣ ਸੇਖਾ ।
 ਤੂੰ ਕੋਊ ਅਜਬ ਦਰਗੇ ਦੇਖਾ ।
 ਕਾਲ ਕਹਿਉ ਅਬ ਦੇਹ ਉਠਾਇ ।
 ਆਜ ਮੁਕਰਤੇ ਲੀਨ ਪਨਾਹ ।
 ਸੇਖ ਕਹੀ ਹਮ ਤਪਾ ਜੁ ਜਾਣੈ ।
 ਬੀਚ ਕਹੈ ਤੁਮ ਪੜੇ ਧਿਗਾਣੈ ।
 ਹਮ ਨਾਨਕ ਹੈ ਦੋਊ ਫਕੀਰ ।
 ਸਮਝ ਲੇਹਗੇ ਕਰ ਤਕਰੀਰ ।
 ਖਾਨ ਕਹੇ ਇਹ ਮੇਰਾ ਪੀਰ ।
 ਮੈ ਇਸ ਆਗੈ ਧਰਾ ਸਰੀਰ ।
 ਮੁਝਿ ਇਸ ਕੀ ਗੋਬਤ ਨਹੀ ਭਾਵੈ ।
 ਕਬੂ ਆਪ ਸਾਹਬ ਜੋ ਗਾਵੈ ।
 ਗੁਰ ਕਹੀ ਸਾਬਸ ਤੁਮ ਕੋ ਖਾਨ ।
 ਤੁਹ ਯਕੀਨ ਹਮ ਸਾਬਤ ਜਾਨ ।
 ਮਸਟ ਕਰੋ ਅਬ ਦੇਖ ਤਮਾਸਾ ।
 ਦੇਖੇ ਅਦ੍ਰੇ ਕੀ ਕਿਆ ਆਸਾ ।
 ਅਦ੍ਰਮਾਨ ਕਹਿ ਕਹੈ ਗਿਆਨਾ ।
 ਤੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ।
 ਨਾਨਕ ਭਾਖਿਓ ਸੁਨੋ ਸੁਜਾਨਾ ।
 ਨਾ ਹਿੰਦੂ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ।
 ਹਮ ਨਹੀ ਬਾਚੈ ਬੇਦ ਕੁਰਾਨਾ ।
 ਦੋਨੋ ਬੀਚ ਬਸੈ ਸੇਤਾਨਾ ।
 ਏਕਾ ਏਕੀ ਹੈ ਸੁਬਹਾਨ ।
 ਕਹ ਨਾਨਕ ਸੁਣੋ ਅਦ੍ਰ ਮਾਨ ।
 ਦਾਵਾ ਭੂਲੈ ਤਾ ਏਕ ਪਛਾਨਾ ।
 ਜਿਸ ਦਾਵਾ ਤਿਸ ਝੂਠ ਗਿਆਨਾ ।
 ਤੇਰਾ ਮਜਬ ਕਓਨ ਹੈ ਤਪਾ ।
 ਤੈ ਬਿਵਹਾਰ ਕਓਨ ਚਿਤ ਖਪਾ ।
 ਮਜਬ ਹਮਰਾ ਸਚਾ ਨਾਉ ।
 ਜਿਨ ਇਕ ਤੇ ਅਨੇਕ ਉਪਾਏ ਥਾਉ ।

ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਚ ਸਚਾ ਵਾਪਾਰ ।
 ਝੂਠੇ ਝੂਠਾ ਹੋਇ ਖੁਆਰ ।
 ਜੋ ਆਇਆ ਸੋ ਚਲਣਹਾਰ ।
 ਤਿਸ ਪਰ ਨਜਰ ਰਖੋਗੇ ਲਾਲ ।
 ਸਚ ਖੁਦਾਇ ਬੰਦਾ ਹੈ ਝੂਠ ।
 ਦਾਵੇ ਅਗਨ ਖੜੇ ਸਭ ਲੂਠ ।
 ਸੁਣ ਦਾਵੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਖੁਦਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਦਸੇ ਸਾਚਾ ਰਾਹਿ ।
 ਸੇਖ ਕਹੇ ਇਕ ਅਓਰ ਬਤਾਇ ।
 ਜੋ ਵਖ ਪਿਆਰੇ ਸੋ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ।
 ਸੁਨੋ ਸੇਖ ਜਿਸ ਰਬ ਪਿਆਰਾ ।
 ਸੋ ਨਿਸਚੈ ਹੈ ਸਰਬ ਪਿਆਰਾ ।
 ਜਿਸ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਏਕ ਉਅੰਕਾਰਾ ।
 ਸੋ ਪਿਆਰੇ ਤੇ ਨਾਹੀ ਨਿਆਰਾ ।
 ਪੀਛੇ ਪੜਨਾ ਝੂਠਾ ਭੋਖ ।
 ਸਭ ਸੂਰਤ ਮੈਂ ਏਕਾ ਦੇਖ ।
 ਜਿਤ ਦੇਖੇ ਤਿਤ ਹੋਇ ਨ ਖਾਮੀ ।
 ਖਾਇ ਹਲਾਹਲ ਤਜ ਦੇਇ ਹਰਾਮੀ ।
 ਜੋ ਬੰਦਾ ਦਰਗਹ ਮੈਂ ਖਰਾ ।
 ਇਕ ਕੀ ਸਿਫਤ ਦੂਤ ਤੇ ਡਰਾ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੁਨੋ ਅਦੁਮਾਨ ।
 ਇਕ ਖੁਦਾਇ ਦੂਜਾ ਸੰਤਾਨ ।
 ਸੇਖ ਕਹੀ ਤੁਹ ਦੂਰ ਨਿਗਾਹ ।
 ਨਜਰ ਤਲੈ ਤੂ ਕਿਸੈ ਨਿ ਲਿਆਇ ।
 ਨਜਰ ਹਮਾਰੀ ਸਭ ਤੇ ਦੂਰ ।
 ਇਕ ਸਾਹਬ ਕੇ ਰਹੈ ਹਦੂਰ ।
 ਇਕ ਦਮ ਕਬਹੂ ਭੂਲ ਨ ਜਾਇ ।
 ਐਸਾ ਦੀਆ ਰਾਹ ਬਤਾਇ ।
 ਖਾਲਕ ਇਕ ਸਬ ਹੀ ਹੈ ਬੰਦੇ ।
 ਜਿਸ ਹਮ ਪਰਸੋ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਿੰਦੇ ।

ਸਭ ਕੋ ਜਾਣੇ ਅਪ ਤੇ ਭਲਾ ।
 ਸੋ ਹਾਜਰ ਖਾਲਕ ਦਰ ਖਲਾ ।
 ਸੁਣੈ ਸੈਖ ਜਿਨ ਆਪ ਘਟਾਇਆ ।
 ਕਹ ਨਾਨਕ ਖਾਲਿਕ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ।
 ਸੇਖ ਕਹੀ ਤੁਹ ਭੀ ਇਨਾਇਤ ।
 ਤੂੰ ਪ੍ਰਭ ਦਰਗਹ ਸਭ ਬਿਧ ਲਾਇਕ ।
 ਹਮ ਕੋ ਮਿਹਰ ਕਛੁ ਤੁਮ ਕਰੋ ।
 ਕਬੂ ਕਬੂ ਦਿਦਾਰ ਭੀ ਸਰੋ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਦੀਦਾਰ ਹੈ ਏਹ ।
 ਕੀਤੇ ਕੋ ਕੀਤਾ ਕਰ ਜਾਣੈ ।
 ਯਾ ਤੇ ਮਿਹਰ ਨ ਅਓਰਨ ਦੇਹ ।
 ਦਾਵਾ ਕਿਸ ਸਿਉ ਬੰਧੋ ਨਾਹ ।
 ਸਭ ਤੇ ਨੀਚਾ ਆਪ ਜਨਾਹ ।
 ਨਾ ਕੋ ਚੰਗਾ ਨਾ ਕੋ ਮੰਦਾ ।
 ਜੋ ਬਣਿਆ ਸੋ ਤਿਸ ਦਾ ਬੰਦਾ ।
 ਸੇਖ ਤਬੈ ਚਰਨਨ ਸਿਰੁ ਧਰਿਉ ।
 ਬਖਸੋ ਅਓਗਨ ਮੈ ਕਿਛੁ ਕਹਿਉ ।
 ਗੁਰ ਕਹ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ਆਹ ।
 ਤਿਨ ਮੈ ਨਾਹੀਂ ਕਛੁ ਗੁਨਾਹ ।
 ਜੋ ਕਬਹੂ ਸੋ ਭੁਲੈ ਰਾਹ ।
 ਫੁਨ ਬਖਸਤ ਹੈ ਬੇਪਰਵਾਹ ।
 ਮਨ ਕਰ ਰਹੀਉ ਉਸੀਆਰ ।
 ਅਗੇ ਜੋ ਭਾਵੈ ਕਰਤਾਰ ।
 ਏਕ ਸਬਦ ਕਬੀਰੋ ਕਹਿਉ ।
 ਸੋ ਸੁਨ ਮਨ ਕਾ ਸਭ ਭ੍ਰਮ ਦਹੋ ।
 ਸਤਰ ਸੈ ਸਲਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕੈ ।
 ਸਵਾ ਲਾਖ ਪੈਕਾਬਰੁ ਤਾਂ ਕੈ ।
 ਸੇਖ ਜੂ ਕਹੀਏ ਕੋਟ ਅਠਾਸੀ ।
 ਛਪਨ ਕੋਟ ਜਾ ਕੇ ਖੇਲ ਖਾਸੀ । ੧।
 ਮੋ ਗਰੀਬ ਕੀ ਕੋ ਜਰਾਵੈ ।
 ਮਜਲਸ ਦੂਰ ਮਹਲ ਕੋ ਪਾਵੈ । ਰਹਾਉ ।

ਤੇਤੀਸ ਕਰੌੜੀ ਹੈ ਖਿਲਖਾਨਾ ।
 ਚਉਰਾਸੀ ਲਖ ਫਿਰੈ ਦਿਵਾਨਾ ।
 ਬਾਝੇ ਆਦਮ ਕਉ ਕਛੁ ਮਿਹਰ ਦਿਖਾਈ ।
 ਤਿਨ ਭੀ ਭਿਸਤ ਘਨੇਰੀ ਪਾਈ ।
 ਦਿਲ ਖਹਲ ਜਾਂ ਕੇ ਜਰਦ ਰੂਬਾਨੀ ।
 ਛੋਡ ਕਰੋਬ ਕਰੈ ਸੈਤਾਨੀ ।
 ਦੁਨੀਆ ਦੋਸ ਰੋਸ ਹੈ ਲੋਈ ।
 ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਪਾਵੈ ਸੋਈ ।੩।
 ਤੁਮ ਦਾਤੇ ਹਮ ਦੀਨ ਭਿਖਾਰੀ ।
 ਦੇਓ ਜਬਾਬ ਹੋਇ ਬਜਗਾਰੀ ।
 ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਸਮਾਨਾ ।
 ਭਿਸਤ ਨਜੀਕ ਰਾਮ ਰਹਮਾਨਾ ।੪।੧।
 ਸੁਣੈ ਸੇਖ ਜੋ ਰਬ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਤਿਸ ਨ ਮਨ ਮਹਿ ਧਾਰੇ ।
 ਉਹ ਗਾਫਲ ਹੋਵੈ ਕਬ ਨਾਹੀ ।
 ਸੇਖ ਕਹੀ ਤੁਮ ਸਾਚ ਕਹਾਹੀ ।
 ਉਮਰੇ ਖਾਨ ਸੇਖ ਸੋ ਕਹੀ ।
 ਅਬ ਉਠਾਉ ਨਾਨਕ ਤੋ ਇਹੀ ।
 ਸੇਖ ਕਹੈ ਸੁਨ ਉਮਰੇ ਖਾਨੇ ।
 ਹਮ ਜਾਨਾ ਇਹ ਬੁਤ ਨਿ ਮਾਨੇ ।
 ਮਤ ਇਹ ਕਰਤਾ ਹੋ ਬੁਤ ਪ੍ਰਸਤੀ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਸਜਾ ਸਰਾ ਹੈ ਦੁਸਤੀ ।
 ਅਬ ਹਮ ਨੀਕੀ ਬਿਧ ਪਹਚਾਨਾ ।
 ਇਸ ਖੁਦਾਇ ਮੈ ਭੇਦ ਨਿ ਜਾਨਾ ।
 ਨਾਨਕ ਸਾਹਿ ਵਿਦਾ ਤਬ ਭਏ ।
 ਉਮਰ ਖਾਨ ਅਪਨੇ ਲੇ ਗਏ ।
 ਉਹੁ ਮਿਨਤ ਕਰ ਛੋਡੇ ਨਾਹ ।
 ਦੇ ਦਿਨ ਰਹੇ ਤਾਂ ਕੇ ਘਰ ਮਾਹ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਪਰਧਾਨ ।
 ਤੇ ਲਿਆਵੈ ਆਛੇ ਪਕਵਾਨ ।

ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਵਿਦਾ ਗੁਰ ਭਏ ।
 ਪਖੋ ਕੇ ਰੰਧਾਵੇ ਗਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਨਿਮਾਣੇ ਕੇ ਗੁਰ ਮਾਣ ।
 ਮਾਣ ਨਿਮਾਣੇ ਤੇਰਾ ਤਾਣੁ ॥੬੪॥

65. ਸਾਖੀ : (ਬਨ ਤੇ ਘਰ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ)

ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ।

ਮਾਤਾ ਚੋਣੀ¹ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਦਿਨ ਬਸੇ ਦਿਆਲ ।

ਹੈ ਤਿਸ ਬਨ ਘਰ ਏਕ ਸਾ ਜੋ ਰਾਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਖਿਆਲ ।੧।

ਚਉਪਈ :

ਮਾਤਾ ਚੋਣੀ² ਪਰਮ ਸੁਜਾਨ ।

ਮਨ ਤਣ ਜਾਨੈ ਗੁਰ ਭਗਵਾਨ ।

ਸਤ ਰੂਪ ਕਰ ਪ੍ਰਭੂ ਪਛਾਤਾ ।

ਜਾਣੇ ਇਹ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਕੇ ਦਾਤਾ ।

ਨਿਸ ਦਿਨ ਚਿਤ ਚਰਨ ਮੇਂ ਧਰੇ ।

ਕਬੁ ਸਮਾਨ ਤਨਕ ਨਹੀਂ ਕਰੈ ।

ਆਪ ਸੁ ਸਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਜਗ ਮਾਹ ।

ਜਿਸ ਤੁਲ ਕੇ ਜਗ ਜਨਮੀ ਨਾਹ ।

ਸੀਤਾ ਆਦਿਕ ਜਿਸੇ ਸਲਾਹ ।

ਸੀਲ ਸਤੀ ਚੋਣੀ ਸਮ ਨਾਹ ।

ਇਹ ਤੋ ਹੈ ਸਤਿ ਕਲਾ ਅਖੰਡ ।

ਇਸ ਕਾ ਕਾਲ ਵਿਆਲ ਪਰਡੰਡ ।

ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਸਕਤ ਅਨੰਤ ।

ਅਤਿ ਅਪਾਰ ਮਹਮਾ ਨਹੀਂ ਅੰਤ ।

ਸਵਯਾ :

ਚੋਣੀ ਵਹੀ ਜਿਸ ਹੋਣੀ ਸਦਾ ਵਸ ਜੋ ਕਰਤਾਰ ਸਦਾ ਚਿਤ ਧਿਆਵੈ ।

ਪ੍ਰੇਮ ਮਈ ਸਦ ਹਿਤ ਦਈ ਜਿਸ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਛੁ ਅਵਰ ਨਿ ਭਾਵੈ ।

ਤੇਜ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸੁਸੀਲ ਅਖੰਡ ਸਤੀ ਸਤਵੰਤ ਸੁ ਆਪ ਛੁਪਾਵੈ ।

ਸਕਤ ਅਨੰਤ ਕਥੈ ਗੁਣ ਸੰਤ ਸੁ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਪਾਰ ਲਘਾਵੈ ।੧।

ਧੰਨ ਕੁਖ ਤੇਰੀ ਜਗ ਮਾਇਆ ।

ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਜੋਗੀ ਜਿਸ ਜਾਇਆ ।

¹ਅ.ਦ. ਚੋਣੀ

²ਅ.ੲ. ਉਹੀ

ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਕੀ ਗਤ ਸੁ ਅਪਾਰ ।
ਲਖਮੀ ਦਾਸੈ ਐਤ ਨਿ ਪਾਰ ।

ਦੋਹਰਾ :

ਜੋਗਨ ਸਿਰ ਜੋਗੀ ਬਡੋ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਖੂਤ ।
ਤੇਜ ਜਗ ਮਗੈ ਭਾਨ ਜਿਓ ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਅਉਧੂਤ ।੧।
ਤਹਾ ਨ ਦੁਖ ਸੰਤਾਪ ਹੈ ਮਾਇਆ ਕੀ ਨਹੀ ਦੁੰਦ ।
ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਸੋ ਤਿਤ ਬਸੈ ਜਿਤ ਰਾਜਤ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ।੨।
ਇਹ ਚੰਦਾ ਘਟ ਫਿਰ ਵਧੈ ਕਾਬੂ ਜੋਤ ਕਬ ਮੰਦ ।
ਜੋ ਸਭ ਬਿਧ ਪੂਰਨ ਕਲਾ ਸੋ ਜਾਨੈ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ।੩।
ਹਿਰਦੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰਤੇ ਸਭ ਸੋ ਓਪਜੈ ਹੇਤ ।
ਤਹਾ ਕੋਊ ਨਿਆਰਾ ਨਹੀ ਇਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਖੇਤ ।੪।
ਖੇਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕੋ ਸਾਧ ਹੈ ਫਲ ਤਿਹ ਬੀਚ ਅਨੰਦ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਤਿਤ ਸੰਗਤ ਬਸੈ ਜਿਤ ਰਾਜਤ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ।੫।

ਛੰਦ :

ਅਨਹਤ ਰਾਤਾ ਅਮੀ ਸੁਹਾਤਾ ਨਿਸ ਦਿਨ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਾ ।
ਕਨ ਜਾਨੈ ਤਾਤਾ ਬਿਖੈ ਬਿਖਯਾਤਾ ਖਿਨ ਖਿਨ ਗੁਰ ਕੇ ਨੇਮ ਜਗਾ ।
ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਪਿਆਰਾ ਮਾਨ ਨਿਵਾਰਾ ਅਉਧੂਤਨ ਸਿਰ ਅਉਧੂਤਾ ।
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਤਾ ਜੋਗ ਜਗ੍ਹਤਾ ਜਾਗੈ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜਗ ਸੂਤਾ ।੧।
ਜਨਮਤ ਜੋਗੀ ਪਰਮ ਵਿਉਗੀ ਹਰ ਮਦ ਮਾਤਾ ਘੁਮੰਤਾ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਭੰਗੀ ਕਬੂ ਨਿ ਰੋਗੀ ਓਨਮਨ ਤਾੜੀ ਲਾਵੰਤਾ ।
ਦਖਣ ਚੜਨਾ ਓਤਰ ਰਮਣਾ ਪਛਮ ਪੂਰਬ ਗਵਣੰਤਾ ।
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਤਾ ਜੋਗ ਜਗ੍ਹਤਾ ਜਾਗੈ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜਗ ਸੂਤਾ ।੨।
ਤਿਸ ਨਾਨਕ ਹੀ ਕਰਤਾ ਭਰਵਰ ਚੜਤਾ ਆਸਾ ਡਾਕਨ ਮਾਰੰਤਾ ।
ਆਵਤ ਜਾਤਾ ਐਸ਼ਿਤ ਪਾਤਾ ਪਾਂਚੇ ਬਸ ਕਰ ਪਾਲੰਤਾ ।
ਸੀਲੁ ਸੁ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਸੁ ਸੰਜਮ ਇਨ ਸਮ ਦਮ ਸੋਹੈ ਸੂਤਾ ।
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਤਾ ਜੋਗ ਜਗ੍ਹਤਾ ਜਾਗੈ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜਗ ਸੂਤਾ ।੩।
ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਬਾਲਾ ਜਿਸ ਵਸ ਕਾਲਾ ਸਦ ਮਤਵਾਲਾ ਨਾਮ ਲਗਾ ।
ਅਨਹਦ ਤਾਲਾ ਬਜੈ ਖਿਆਲਾ ਨਿਝਰ ਝਰੇ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਾ ।
ਅਚੁਤ ਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਪੂਰਨ ਜਯੋ ਗੁਣ ਬਾਪੁ ਤਅ ਪ੍ਰਤਾ ।
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਤਾ ਜੋਗ ਜਗ੍ਹਤਾ ਜਾਗੈ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜਗ ਸੂਤਾ ।੪।
ਸਦਾ ਅਨੰਤ ਸੁ ਲਖਮੀ ਦਾਸ ।
ਪੂਰਨ ਕਰੈ ਦਾਸ ਕੀ ਆਸ ।

ਅਬਗਤ ਆਪ ਨ ਕਬੂ ਲਖਾਵੈ ।
 ਹਿਓ ਬਿਅੰਤ ਅਨੰਤ ਧਿਆਵੈ ।
 ਐਸੀ ਜੋਝੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ।
 ਸੰਤ ਦਾਸ ਤਿਨ ਪੈ ਬਲਹਾਰਾ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਮਾਤਾ ਜੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਏਹ ।
 ਆਖਣੇ ਪਤ ਕੀ ਪਗ ਰਜ ਦੇਹ ।੪੬੫।

66. ਸਾਖੀ : (ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਦਾ ਅਹੰਕਾਰ ਤੋੜਿਆ)

ਗੁਰਮੁਖ ਮਨਮੁਖ ਕਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀਨਾ ਭੇਵਾ¹ ਸੁਧਾਰ ।
ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਮਨ ਮਾਨ ਥਾ ਦੀਨਾ ਖਿਨਹ² ਉਤਾਰ ।੧।

ਚਉਪਈ : ਗੁਰ ਮਨ ਮੈ ਏਹ ਕਰਤੇ ਭਏ ।
ਬਾਲੇ ਕੋ ਤਦ ਮੁਖ ਕਹ ਦਏ ।
ਹੇ ਬਾਲਾ ਚਿਤ ਭਇਉ ਉਦਾਸ ।
ਚਲੋ ਫੇਰ ਆਵੈ ਇਕ ਮਾਸ ।
ਹੇ ਗੁਰ ਕਓਨ ਦਿਸਾ ਅਬ ਜਾਇ ।
ਓਚ ਤਰਫ ਹੈ ਮਨ ਕੀ ਚਾਹ ।
ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਤਿਤ ਬਸੇ ਫਕੀਰ ।
ਤਿਸ ਕੀ ਜਾਇ ਦੇਖੀਐ ਧੀਰ ।
ਗੁਰ ਬਾਲਾ ਤਬ ਦੋਨੋ ਚਲੈ ।
ਓਚ ਦੇਸ ਮੈ ਆਏ ਭਲੈ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਨਦੀ ਨਾਵਣੇ ਗਏ ।
ਇਕ ਸਿੰਧੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਏ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਬਾਣੀ ਕਹੀ ।
ਡਿਨ ਸੁ ਧਿਆਨ ਧਰ ਸਭ ਸੁਣ ਲੈਈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਦੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ।
ਗੁਰੁ ਈਸਰੁ ਗੁਰੁ ਗੋਰਖੁ ਬਰਮਾ ਗੁਰੁ ਪਾਰਵਤੀ ਮਾਈ ।
ਜੇ ਹਉ ਜਾਣਾ ਆਖਾ ਨਾਹੀ ਕਹਣਾ ਕਬਨੁ ਨ ਜਾਈ ।
ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੋਹਿ ਬੁਝਾਈ । ਸਭਣਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸੋ ਮੈ ਵਿਸਰ ਨ ਜਾਈ ।੧।
ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਾ ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵਾ ਵਿਣੁ ਭਾਣੇ ਕਿ ਨਾਇ ਕਰੀ ।
ਜੇਤੀ ਸਿਰਸਿਠ ਉਪਾਈ ਵੇਖਾ ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿ ਮਿਲੈ ਲਈ ।
ਮਤਿ ਵਿਚਿ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਿਕ ਜੇ ਇਕ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀ ।੨।

¹ਅ.ਏ. ਭਉ । ²ਅ.ਏ. ਖਿਨਹਿ ।

ਪਾਤਾਲਾ ਪਾਤਾਲ ਲਖ ਆਗਾਸਾ ਆਗਾਸ ।
 ਓੜਕ ਓੜਕ ਭਾਲਿ ਥਕੇ ਵੇਦ ਕਹਨਿ ਇਕ ਵਾਤ ।
 ਸਹਸ ਅਠਾਰਹ ਕਹਨਿ ਕਤੇਬਾ ਅਸੂਲੁ ਇਕੁ ਧਾਤੁ ।
 ਲੇਖਾ ਹੋਇ ਤਾ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੇ ਹੋਇ ਵਿਣਾਸੁ ।
 ਨਾਨਕ ਵਡਾ ਆਖੀਐ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੁ ।੩।
 ਇਕਦੂ ਜੀਭੈਂ ਲਖ ਹੋਹਿ ਲਖ ਹੋਵਹਿ ਲਖ ਵੀਸ ।
 ਲਖੁ ਲਖੁ ਗੋੜਾ ਆਖੀਅਹਿ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਜਗਦੀਸ ।
 ਏਤੁ ਰਾਹਿ ਪਤਿ ਪਵੜੀਆ ਚੜੀਐ ਹੋਇ ਇਕੀਸ ।
 ਸੁਣਿ ਗਲਾ ਆਕਾਸ ਕੀ ਕੀਟਾ ਆਈ ਰੀਸ ।
 ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਕੂੜੀ ਕੂੜੈ ਠੀਸ ।੪।
 ਬਾਣੀ ਬਹੁਤੀ ਕਰੀ ਗੁਰ ਆਪ ।
 ਸਿੰਧੀ ਸੁਣ ਮਨ ਉਪਜਿਆ ਤਾਪ ।
 ਸਿੰਧੀ ਉਠ ਅਪਨੇ ਘਰ ਆਇਆ ।
 ਪੀਰ ਕਹੀ ਕਤ ਬਿਲਮ ਲਗਾਇਆ ।
 ਸੁਨੈ ਪੀਰ ਦੇਖਾ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ।
 ਉਨ ਬਕਬਾਉ ਕੀਨ ਬਿਨ ਹਦੂ ।
 ਬਡੇ ਕੁਫਰ ਓਹੁ ਬਕਤ ਜਾਇ ।
 ਲਾਖ ਤਬਕ ਉਹ ਕਹੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਸਭ ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਦਸ ਚਾਰ ।
 ਓਹੁ ਤੋ ਗਿਨਤ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਪੀਰ ਕਹੀ ਓਹੁ ਹੈ ਕਿਤ ਠਾਇ ।
 ਮੁਰੀਦ ਕਹੈ ਨਾਵੈ ਦਰੀਯਾਇ ।
 ਪੀਰ ਕਹੀ ਜਾ ਤਿਸੇ ਲਿਆਇ ।
 ਸਿੰਧੀ ਦਓੜ ਆਤਿ ਤਹੀ ਥਾਇ ।
 ਚਲ ਹਿੰਦੂ ਤੁਝ ਪੀਰ ਬੁਲਾਵੈ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਹਮ ਆਗੈ ਹੀ ਆਵੈ ।
 ਤਬ ਗੁਰ ਬਾਲਾ ਸਿੰਧੀ ਨਾਲ ।
 ਆਨ ਦਿਖਾਇਉ ਤੁਰਤ ਜਮਾਲ ।
 ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਬਹੁ ਆਦੁਰ ਕੀਨਾ ।
 ਅਪਿਣਾ ਆਧਾ ਆਸਣ ਦੀਨਾ ।

ਦਸਤ ਪੰਸਤੀ ਕਰ ਬੈਠਾਏ ।
ਦੇਖ ਦਰਸ ਮਨ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਏ ।

ਜਲਾਲ ਵਾਚ—

ਯਾਰ ਬਰਾਖੁ ਦਾਈ ਸਚ ਚਉ ਦਰਗਹ ਕਉਨ ਵਸੇਖ ਆਖ ਡਿਖਾਉ ਸਚ ਦੀ

ਨਾਨਕ ਵਾਚ

ਸੇਖ ਸੁਣਾਇਉ ਸਚਿ ਦਰਗਹ ਸੋਹਨ ਸਚੀਆ ।
ਝੂਠੀ ਨਾਹੀ ਬਾਉ ਫੇਰ ਚਉਰਾਸੀ ਸੁਟੀਆ ।
ਤਬ ਸਿੰਧੀ ਮੁਖ ਐਸੀ ਕਹੀ ।
ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਬੀਚ ਹੀ ਰਹੀ ।
ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਪਰਚੇ ਹੋ ਖਰੇ ।
ਮੇਰੇ ਸੁਖਨ ਕਿਨਾਰੇ ਧਰੇ ।

ਪੀਰ ਕਹਾ ਤੂੰ ਕਹਾ ਬਖਾਨੈ ।
ਪ੍ਰਫ ਓਸੀ ਕਾ ਦੇਵੈ ਮਾਨੈ ।

ਸਿੰਧੀਵਾਚ—

ਚਉਦਾ ਤਬਕ ਸਭੀ ਕੇ ਕਹੈ ।
ਜੋਤੇ ਪੀਰ ਪੈਕੰਬਰ ਭੈਏ ।
ਇਨ ਤੋ ਲਾਖੋ ਲਾਖ ਬਖਾਨੇ ।
ਇਹ ਝੂਠਾ ਕੇ ਉਹੁ ਬੇ ਦਿਆਨੇ ।

ਪੀਰ ਕਹੀ ਝੂਠਾ ਕੋ ਨਾਹੀ ।
ਸਭ ਸਾਚੈ ਹੈ ਅਪਨੀ ਜਾਈ ।
ਜਿਸ ਕੀ ਪਹੁਚ ਜਹਾ ਲਗ ਭਈ ।
ਸੁਨ ਮੁਰੀਦ ਤਿਨ ਤੈਸੀ ਕਹੀ ।
ਜਿਨ ਕੋ ਚਉਦਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪਏ ।
ਤਿਨ ਚਉਦਾ ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੈ ।

ਜਿਨ ਕੋ ਲਾਖੋ ਲਾਖ ਦਿਸ ਆਏ ।
ਤਿਨ ਸੁ ਲਾਖ ਲਾਖ ਹੀ ਗਾਏ ।
ਸਿੰਧੀ ਪ੍ਰਫੇ ਹੋ ਦਰਵੇਸ ।
ਲਾਖੋ ਆਗੇ ਕੇਤਾ ਲੇਖ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਨਹੀ ਅੰਤ ਅਨੰਤ
ਤਹਾ ਕਿ ਲੇਖਾ ਅਪਰ ਬਿਅੰਤ ।

ਪੀਰ ਕਹੀ ਜੋ ਇਸ ਕੀ ਬੁਧ ।
 ਜਿਤਨੀ ਇਨ ਭੀ ਦੀਨੀ ਸੁਧ ।
 ਜਿਤਨੀ ਨਜਰ ਇਸੇ ਹੈ ਖੁਲੀ ।
 ਤਿਤੀ ਕਹੀ ਆਗੈ ਅਤਿ ਭਲੀ ।
 ਸਿੰਧੀ ਕਹੇ ਗੁਰਮੁਖ ਕਿਆ ਕਹੈ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਮਾਨੇ ਕਛੂ ਨ ਲਹੈ ।
 ਪੀਰ ਕਹਿਉ ਕਹੀਐ ਦਰਵੇਸ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਕਿਆ ਕਿਆ ਤਿਸ ਕਾ ਵੇਸ ।
 ਗੁਰ ਕਹ ਮੈ ਪ੍ਰਛਨ ਤੁਹ ਆਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਮਾਨੇ ਲੇਨੇ ਧਾਇਆ ।
 ਪੀਰ ਕਹੀ ਇਹ ਤੁਮਰੀ ਬੋਲੀ ।
 ਹਮਰੀ ਹੋਇ ਦੇ ਮਾਨੇ ਖੋਲੀ ।
 ਹਮਰੇ ਨੀਗਰ ਬੁਢੇ ਕਹੈ ।
 ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਕੀ ਬੋਲੀ ਲਹੈ ।
 ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੈ ਪ੍ਰਛਣ ਆਇਆ ।
 ਪੀਰ ਚਿਤ ਮਤਲਬ ਕਛੂ ਪਾਇਆ ।
 ਸੰਦ ਜਲਾਲ ਮੁਰੀਦ ਬੁਲਾਏ ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਇਹ ਕਹ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।
 ਅਬ ਮੈ ਜਾਵੋ ਮਕੇ ਤਾਈ ।
 ਇਹ ਜਬਾਬ ਲੇ ਆਉ ਸਾਈ ।
 ਤਬ ਲਗ ਇਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੀਉ ਇਸ ਕੀ ਸਰਨੀ ।
 ਸੰਦ ਜਲਾਲ ਮਕੇ ਕੇ ਚਲੈ ।
 ਗਲ ਵਿਚ ਝਗਲਾ ਮੈਲੈ ਭਲੈ ।
 ਸਿਰ ਪਰ ਖੋਲ ਏਕ ਹਥ ਆਸਾ ।
 ਕਰਿਸ ਪੈਰ ਅਸਤਾ ਵਾ ਹਾਥਾ ।
 ਇਹ ਲੇ ਚਲੇ ਹਜ ਕੇ ਤਾਈ ।
 ਨਾਨਕ ਬੈਠੇ ਤਿਤਹੀ ਜਾਈ ।
 ਮਕਾ ਓਹ ਬਾਲੇ ਨੇ ਕਹਿਆ ।
 ਮਰਦਾਨਾ ਜਿਤ ਹਮ ਲੇ ਗਇਆ ।

ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੋਈ ਹੈ ਭਾਈ ।
 ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਕੀ ਬਡੀ ਕਮਾਈ ।
 ਇਸ ਦਾ ਮੁਰਸਦ ਅਜਹੂ ਖਾਮ ।
 ਤਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨਜਰ ਨਿ ਆਮ ।
 ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਜਹਾਜ ।
 ਨਜਰੀ ਪੜਾ ਏਕ ਗਿਰ ਰਾਜ ।

ਤਿਸ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਐਸੀ ਆਈ ।
 ਇਸ ਪਹਾੜ ਕੇ ਦੇਖੇ ਜਾਈ ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਇਛਾ ਤੇ ਝਖੜ ਆਇਆ ।
 ਤਿਸ ਪਹਾੜ ਸੋ ਬੇੜਾ ਲਾਇਆ ।
 ਸੈਦ ਜਹਾਜ ਤੇ ਉਤਰ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਗਿਰ ਦੇਖਨ ਕੇ ਪਗ ਤਬ ਧਾਰੇ ।

ਉਪਰ ਜਾਇ ਤਮਾਸਾ ਦੇਖਾ ।
 ਅਜਬ ਨਉਰ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ਲੇਖਾ ।
 ਅਉਰ ਸੇਜ ਤਹਾ ਬਿਛੀ ਹਜਾਰ ।
 ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਸੋ ਬਰਨ ਅਪਾਰ ।
 ਕੋਊ ਮਨੁਖ ਨ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਇਓ ।
 ਪੀਰ ਅਪਨੇ ਮਨ ਰਹ ਰਾਇਓ ।
 ਜਿਨ ਕੀ ਸੇਜ ਸੁ ਆਵੈ ਈਹਾ ।
 ਦੇਖ ਆਜੁ ਚਲੇ ਉਠ ਦੀਹਾ ।
 ਫੁਨ ਆ ਬੈਠ ਸੁਮੰਦੁ ਕਨਾਰੇ ।
 ਦੇਖੈ ਲੈਹਰੇ ਅਪਰ ਅਪਾਰੇ ।
 ਤਿਤੀ ਕਾਲ ਤਿਹ ਬਰਸੇ ਮੇਘ ।
 ਮਨ ਮੈ ਕੀਨਾ ਤਬ ਹੀ ਸੇਖ ।

ਦਿਲ ਮੈ ਕਹਤਾ ਪਰਵਦਿਗਾਰ ।
 ਇਸ ਥਾ ਬਰਸੇ ਮੇਘ ਅਪਾਰ ।
 ਜਿਤ ਚਾਹੀਏ ਤਿਤ ਬਰਸੇ ਨਾਹ ।
 ਮੇਘ ਰਹਿ ਗਇਓ ਤਿਤਨੇ ਮਾਹ ।
 ਪੀਰ ਆਇਓ ਉਪਰ ਧਾਇ ।
 ਜਬ ਦੇਖੇ ਵਹੁ ਤਿਤ ਠਾ ਜਾਇ ।

ਆਗੇ ਬੈਠੇ ਸੰਤ ਅਗਾਹ ।
 ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਸੇਜ ਸੁਹਾਇ ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਨਿਕਟ ਸੁ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੀ ਪਨਾਹ ਖੁਦਾਇ ।
 ਤਿਨੋਂ ਨ ਮੁਖ ਤੇ ਉਤਰ ਦਇਆ ।
 ਜਿਤ ਬੈਠਾ ਤਿਤ ਬੈਠਾ ਰਹਿਆ ।

ਤਬ ਤਿਨ ਸਭ ਕੇ ਭੋਜਨ ਆਇਆ ।
 ਕੁਦਰਤ ਸਿਓ ਕਛੁ ਲਖਾ ਨਿ ਪਾਇਆ ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਪਾਸ ਸੈਦ ਜਾ ਠਹਿਆ ।
 ਤਿਸ ਭੀ ਖਾਣਾ ਆਵਤ ਭਇਆ ।
 ਲਖਿਉ ਨਿ ਜਾਇ ਕਓਨ ਧਰ ਗਇਆ ।
 ਤਿਨ ਜਾ ਪੀਰ ਅਪਨੇ ਕਹਿਆ ।

ਇਕ ਬੰਦਾ ਬੈਠਾ ਹਮ ਪਾਹ ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਭੋਜਨ ਓਤਰਾ ਨਾਹ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਭੋਜਨ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ।
 ਓਹੁ ਬੰਦਾ ਭੀ ਹੈ ਤੋ ਤਿਸ ਕਾ ।
 ਤੂੰ ਚਿ ਕਾਰ ਜੋ ਆਇਆ ਧਾਇ ।
 ਅਪਨੇ ਆਸਨ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ।

ਓਨ ਆਇ ਭੋਜਨ ਆਪੈ ਖਾਇਆ ।
 ਸੈਦ ਸਾਬ ਕਛੁ ਮੁਖੋਂ ਨਿ ਅਲਾਇਆ ।
 ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਭੁਖਾ ਹੀ ਰਹਾ ।
 ਪੁਨ ਅਪਨੇ ਮਨ ਜਾਗਤ ਭਇਆ ।
 ਆਵਤ ਮੈ ਨੇ ਦੇਖੇ ਨਾਹ ।
 ਜਾਤੇ ਦੇਖੋ ਕਿਸ ਦਿਸ ਜਾਹ ।

ਜਬ ਪਰਭਾਤ ਹੋਨ ਪਰ ਆਈ ।
 ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਪਲਕ ਲਗ ਗਈ ।
 ਜਬ ਓਨ ਸਭਨ ਉਡਾਰੀ ਲਈ ।
 ਪਲਕ ਪੀਰ ਕੀ ਤਬ ਖੁਲ ਗਈ ।
 ਦੇਖੋ ਤੋ ਓਤ ਕੋਊ ਨਾਹ ।
 ਬਿਸਮ ਭਇਉ ਕਛੁ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।

ਤਉ ਫੁਨ ਬੈਠ ਸਮੁੰਦ ਕਨਾਰੇ ।
 ਮਨ ਮੈ ਸਾਧਨ ਪੰਥ ਬਿਚਾਰੇ ।
 ਏਕ ਜਹਾਜ ਬੂਡਤਾ ਦੇਖਾ ।
 ਸੈਦ ਚਿੰਤ ਮਨ ਕੀਨਾ ਧੋਖਾ ।
 ਏਕ ਕਰਜ ਕਰ ਸਓਦੇ ਆਏ ।
 ਪੂਤ ਧੀਉ ਕੋ ਛਾਡ ਸਿਧਾਏ ।
 ਬਹੁਤ ਜੰਤ ਆਸਾ ਕਰ ਆਏ ।
 ਤਰਸ ਨਹੀ ਇਤ ਆਨ ਫੁਬਾਏ ।
 ਜਬ ਜਲਾਲ ਮੁਖ ਐਸੇ ਕਹਾ ।
 ਤਬ ਜਹਾਜ ਡੁਬਣ ਤੇ ਰਹਿਆ ।
 ਪੁਨ ਜਲਾਲ ਸੀਘਰ ਓਠ ਆਇਆ ।
 ਤਉ ਭੀ ਤਿਨ ਕਾ ਭੋਉ ਨਿ ਪਾਇਆ ।
 ਦੇਖੇ ਤੋ ਆਗੈ ਸਭ ਬੈਠੇ ।
 ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਨਿਕਟ ਜਾ ਪੈਠੇ ।
 ਕੁਦਰਤ ਕਾ ਭੋਜਨ ਤਿਨ ਆਇਆ ।
 ਪੁਨ ਓਹੁ ਸਾਧੂ ਗੁਰ ਪਹ ਧਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਪੂਛਾ ਕਿਨ ਕਾਰਨ ਧਾਇਆ ।
 ਤਿਨ ਗੁਰ ਪੈ ਤਬ ਭਾਖ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਕਲ ਇਕ ਸਾਧ ਜੁ ਆਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤਿਸ ਲੇਹੁ ਹਕਾਰ ।
 ਕਹਾ ਭੂਲ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਯਾਰ ।
 ਤਬ ਸਾਧੂ ਤਿਸ ਭਾਖ ਸੁਨਾਇਓ ।
 ਚਲ ਭਾਈ ਤੁਹ ਗੁਰੁ ਬੁਲਾਇਓ ।
 ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਤੁਰਤ ਚਲ ਆਇਆ ।
 ਦੁਆ ਸਲਾਮ ਕਰ ਮਾਥਾ ਠਾਇਆ ।
 ਕਹੁ ਭਾਈ ਤੂ ਕਿਤ ਤੇ ਆਇਓ ।
 ਓਚ ਦੇਸ ਹੈ ਤਿਤ ਤੇ ਧਾਇਓ ।
 ਪੀਰ ਕਹੀ ਕਛੁ ਸੁਹ ਤੁਹ ਆਹ ।
 ਸਾਚ ਭਾਖ ਕੈ ਹਮੇ ਸੁਨਾਹ ।

ਆਗੇ ਭੀ ਕਬ ਭੂਖਾ ਰਹਾ ।
 ਕੈ ਇਨ ਦੋ ਦਿਨ ਮੈ ਦੁਖ ਲਹਾ ।
 ਸੈਦ ਕਹਿਉ ਅਪਨੀ ਸੁਧ ਮਾਹ ।
 ਆਗੇ ਭੂਖਾ ਰਹਿਆ ਨਾਹ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੇ ਮੈ ਗੁਸਤਾਕੀ ।
 ਸਚੁ ਭਣੇ ਕਛੁ ਹਮ ਨੇ ਲਾਖੀ ।
 ਸੈਦ ਕਹੈ ਮੈ ਮੈ ਕੁਛੁ ਨਾਹ ।
 ਪੁਨ ਬਿਚਾਰ ਸਾਧੂ ਮਨ ਮਾਹ ।
 ਅਤਿ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਦੇਖ ਸਮਾਲ ।
 ਬਿਨ ਤਕਸੀਰ ਨ ਹੋਹਿ ਇਹ ਹਾਲ ।
 ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਕਹੈ ਸੁਨ ਪਿਆਰੇ ।
 ਕਲ ਮੈ ਖੜਾ ਸਮੁੰਦ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਲੈਹਰੇ ਦੇਖੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਸਾਗਰ ਮੈ ਅਤਿ ਅਦਭੁਤ ਖਿਆਲ ।
 ਤਿਸੀ ਸਮੈ ਤਹਾ ਬਰਸਿਓ ਮੇਹ ।
 ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਆਈ ਏਹੁ ।
 ਇਤ ਅਕਾਜ ਬਰਸਤ ਹੈ ਮੇਹ ।
 ਨ ਕਛੁ ਬੀਜ ਬੀਜੀਐ ਠੋਹ ।
 ਤਬੇ ਬੂੰਦ ਬਰਸਨ ਤੇ ਰਹੀ ।
 ਜਬ ਮੈ ਮਨ ਮੈ ਐਸੇ ਕਹੀ ।
 ਕਹੁ ਭਾਈ ਤੇ ਅਜੁ ਕਿਆ ਦੇਖਾ ।
 ਗੁਰ ਜਹਾਜ਼ ਇਕ ਬੂਡਤ ਪੇਖਾ ।
 ਮੈ ਕਹਿਉ ਸਾਹਬ ਇਹ ਕਿਆ ਕਹੈ ।
 ਆਸਾਵੰਤ ਲੋਕ ਬੁਡ ਮਰੈ ।
 ਕੈ ਆਇਉ ਧੀ ਪ੍ਰਤ ਡਿਆਗ ।
 ਕੈ ਸਓਦਾਗਰ ਸਓਦੇ ਲਾਗ ।
 ਜਬ ਇਹ ਮੈ ਮਨ ਭੀਤਰ ਕਹਿਉ ।
 ਤਬ ਜਹਾਜ਼ੁ ਡੁਬਣ ਤੇ ਰਹਿਉ ।
 ਓਹੁ ਜਹਾਜ਼ੁ ਬੰਦਰ ਜਾ ਲਾਗਾ ।
 ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਸੇਸਾ ਭਾਗਾ ।

ਤਬ ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤਿਸੇ ਸੁਨਾਇ ।
 ਜੁਨ ਬੇਮੁਖ ਤੁ ਇਤ ਤੇ ਜਾਇ ।
 ਬੇਮੁਖ ਇਸ ਮੰਡਲ ਨਹੀਂ ਰਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਇ ਸੋ ਇਤ ਮਗ ਰਹੈ ।
 ਜਲਾਲ ਕਹੈ ਮੋ ਕਓਨੁ ਗੁਨਾਹ ।
 ਮੈ ਭੂਲਾ ਤੁ ਦੇਹੁ ਬਤਾਇ ।

ਸਾਧ ਕਹੀ ਜੋ ਤਿਸ ਕਾ ਭਾਣਾ ।
 ਸੋ ਗੁਰਮੁਖ ਮੀਨਾ ਕਰ ਜਾਣਾ ।
 ਜੋ ਤਿਸ ਭਾਣੇ ਪਾਵੈ ਲੀਕ ।
 ਜੋ ਤਦ ਹੁਆ ਭਾਸ ਸਰੀਕ ।
 ਤੂੰ ਅਪਣੇ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਜਾਣੈ ।
 ਮੇਰਾ ਕਹਿਆ ਸੋ ਰਬ ਮਾਣੈ ।

ਯਾ ਤੇ ਤੂੰ ਹੈ ਬੇਮੁਖ ਭਾਈ ।
 ਜਿਤ ਤੇ ਆਇਆ ਜਾ ਤਿਤ ਭਾਈ ।
 ਜਲਾਲ ਕਹੇ ਗੁਰਮੁਖ ਕਿਸ ਕਹੀਐ ।
 ਸੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਮੇਰ ਬਤਾਉ ।

ਜਿਨ ਮੀਨਾ ਕਰ ਮਾਣਾ ਭਾਣਾ ।
 ਸੋ ਗੁਰਮੁਖ ਹੈ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨਾ ।
 ਜੋ ਰਬ ਕਰੇ ਸੋ ਅਤਿ ਭਲ ਮਾਨੈ ।
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੋ ਗੁਰਮੁਖ ਸਮ ਜਾਨੈ ।
 ਜੋ ਮਨ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮੈ ਰਹੈ ।
 ਸੋਈ ਮਨਮੁਖ ਸਭ ਜਨ ਕਹੈ ।
 ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਕੀਏ ਮੋ ਭ੍ਰਮ ਕਰੈ ।
 ਬੇਮੁਖ ਸੋਈ ਜਨਮੋ ਮਰੈ ।

ਜਲਾਲ ਕਹੈ ਗੁਰ ਨੀਕਾ ਭਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਮਾਨੈ ਨੇਤੋ ਲਾਇਆ ।
 ਮੈ ਚਲਿਆ ਥਾ ਮਕੇ ਤਾਈ ।
 ਲੇ ਜਬਾਬ ਤਿਸ ਦੇਵ ਜਾਈ ।
 ਇਕ ਦਰਵੇਸ ਮੋ ਆਸਨ ਰਹਾ ।
 ਤਿਨ ਗੁਰਮੁਖ ਕਹੁ ਮੁਝ ਸੇ ਕਹਾ ।

ਸਾਧ ਕਹੀ ਜੋ ਤਕੀਏ ਤੋਹ ।
ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਨਨਹਾਰਾ ਉਹੁ ।
ਜਲਾਲ ਕਹੀ ਮੈ ਜਾਨੀ ਸਾਚ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਓਹੁ ਰਬ ਕੇ ਰੰਗ ਰਾਚ ।
ਤਬ ਜਲਾਲ ਕੋ ਆਇਆ ਖਾਣਾ ।
ਖਾ ਜਲਾਲ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਠਾਣਾ ।

ਅਜ ਦੇਖੋ ਇਹ ਕਿਸ ਦਿਸ ਜਾਹ ।
ਰੈਣ ਸਗਲ ਸੋ ਸੋਇਉ ਨਾਹ ।
ਜਬ ਓਨ ਲੀਨੀ ਸਭਨ ਓਡਾਰੀ ।
ਸੈਦੋ ਪਲਕ ਲਗੀ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ।
ਜਬੈ ਪਲਕ ਜਲਾਲ ਕੀ ਖੁਲੀ ।
ਕੋਉ ਨਿ ਦੇਖਿਉ ਹੈ ਤਿਤ ਥਲੀ ।

ਫਨ ਮਨ ਭੀਤਰ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ ।
ਇਹ ਸੁ ਸੰਤ ਕੋ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ।
ਅਬ ਨਾਨਕ ਪੈ ਚਲੀਐ ਧਾਇ ।
ਗੁਰਮੁਖ ਅਰਥ ਸੁ ਤਸੈ ਸੁਨਾਇ ।
ਆ ਠਾਢਾ ਭਇਉ ਸਾਗਰ ਤੀਰ ।
ਕੇ ਜਹਾਜ ਹੋਇ ਚਿਤ ਕਹ ਪੀਰ ।

ਕੁਦਰਤ ਸਿਉ ਇਕ ਪਹੁੰਚਿਉ ਆਇ ।
ਝਖੜ ਲਿਆਇਉ ਤਿਸੇ ਚਲਾਇ ।
ਤਬ ਜਹਾਜ ਪਰ ਚੜੈ ਜਲਾਲ ।
ਪੁਨ ਝਖੜ ਉਠਿਉ ਤਤਕਾਲ ।

ਸੋ ਜਲਾਲ ਕੋ ਘਾਟ ਲਿਆਇਆ ।
ਜਲਾਲ ਓਤਰ ਮਨ ਮੰਗਲ ਗਾਇਆ ।

ਤਬ ਜਹਾਜ ਅਪਨੀ ਦਿਸ ਗਇਆ ।
ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਗੁਰ ਆਵਤ ਭਇਆ ।
ਗੁਰ ਸੋ ਦਸਤ ਪੇਸਤੀ ਕੀਨ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਬੰਨੋ ਪਰਬੀਨ ।

ਕਹੁ ਕਿਆ ਲਿਆਇਆ ਹੈ ਸੰਦੇਸ ।
ਜਲਾਲ ਕਹਿਆ ਤੁਹ ਰੋਸਨਿ ਪੇਸ ।

ਹੁਕਮ ਮੰਨੇ ਸੋ ਗੁਰਮੁਖ ਕਹੀਐ ।
 ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਚਲੈ ਸੋ ਮਨਮੁਖ ਕਹੀਐ ।
 ਜੋ ਤਿਸ ਭਾਣਾ ਸੋਈ ਹੋਇ ।
 ਮਨਮੁਖ ਭ੍ਰਮ ਕਰ ਦੇਵੈ ਰੋਇ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਹਿਰਦੈ ਮਾਨੈ ਭਲਾ ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਭੂ ਬਦਾਵੈ ਕਲਾ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਇਹ ਕਿਨ ਨੇ ਕਹਿਉ ।
 ਸੈਦ ਜਲਾਲ ਸਭ ਕਹਿ ਦਇਆ ।
 ਗੁਰ ਆਗੇ ਤੇ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ।
 ਜੋ ਤਿਸ ਭਈ ਸੋ ਕਹੀ ਬਤਾਇ ।
 ਉਨ ਕਾ ਸਾਇਆ ਥਾ ਅਤਿ ਭਾ ਹੀ ।
 ਆਵਤ ਜਾਤ ਨ ਸੁਧ ਭੈਣੀ ਸਾਰੀ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਲੀਨ ਰਜਾਇ ।
 ਪੁਨ ਜਲਾਲ ਪਗ ਲਾਗੋ ਧਾਇ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਬ ਓਤ ਤੇ ਚਲੈ ।
 ਸੰਗੀ ਸੋਹੈ ਬਾਲਾ ਭਲੈ ।
 ਬਾਲਾ ਪ੍ਰਭੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕਹੈ ।
 ਤਿਨ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸੁ ਨਾਮੈ ਚਹੈ ।
 ਕਓਨ ਸਾਧ ਥੇ ਤਿਤ ਅਸਥਾਨ ।
 ਜਿਨ ਜਲਾਲ ਕੇ ਮੋਟੇ ਮਾਨ ।
 ਓਹੁ ਨਾਰਦ ਕੇ ਸਿਖ ਪਿਆਰੇ ।
 ਤੇ ਭੀ ਕਲਾਵਾਨ ਹੋ ਸਾਰੇ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਕੋ ਗੁਰਮੁਖ ਮੇਲ ।
 ਹੋ ਗੁਰ ਤੇਰੇ ਅਦਭੁਤ ਖੇਲ ॥੬੬॥

67. ਸਾਖੀ : (ਤਲਵੰਡੀ ਵੱਲ ਮੋੜਾ)

ਚਉਪਈ :

ਤਿਲਵੰਡੀ ਆਏ ਪ੍ਰਭੂ ਅਚੁਤ ਫਿਭਵਨ ਨਾਥ ।
 ਲਾਲੂ ਕੇ ਮਨ ਸੁਖ ਭਏ ਬਾਲੇ ਨਾਏ¹ ਮਾਥ ।੧।
 ਬਾਲੈ ਪ੍ਰਭੂ ਅਥ ਕਿਤ ਚਲੈ ।
 ਤਿਲਵੰਡੀ ਲਾਲੂ ਕੇ ਮਿਲੈ ।
 ਤਬ ਦੋਨੋਂ ਤਿਲਵੰਡੀ ਆਏ ।
 ਚਾਚੇ ਲਾਲੂ ਕੇ ਮਨ ਭਾਏ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਨਾਨਕ ਪਿਆਰੇ ।
 ਕਾਲੂ ਦੇਵ ਲੋਕ ਪਗ ਧਾਰੇ ।
 ਭਾਭੀ ਬੀਬੀ ਭੀ ਚਲ ਗਈ ।
 ਤੂੰ ਰਹੁ ਇਤ ਮੇਰੇ ਮਨ ਚਹੀ ।
 ਤੂੰ ਬੈਠਾ ਰਹੁ ਕਰ ਬਿਸਰਾਮੁ ।
 ਟਹਲ ਕਰੇਗਾ ਮਨ ਬਚ ਕਾਮ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸਭ ਹੀ ਚਲ ਜਾਹ ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਭੀ ਰਹਨਾ ਇਤ ਨਾਹ ।
 ਪੰਦਰਾ ਦਿਨ ਤਿਤ ਬਸੇ ਦਿਆਲ ।
 ਪੁਨ ਰੰਧਾਵੈ ਚਲੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ।
 ਪੁਨ ਤਹਾ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨਸ ਜਬ ਭਏ ।
 ਗਰ ਕੇ ਖੋਲ ਨਿਤਾ ਪ੍ਰਤ ਨਏ ।
 ਮਾਤਾ ਚੋਣੀ² ਕੇ ਮਨ ਆਈ ।
 ਤਿਨ ਬਾਲੇ ਪ੍ਰਿਤ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ।
 ਤਪਾ ਬਹੁ ਫਿਰਿਉ ਬਹੁ ਠਾਈ ।
 ਬਹੁਤ ਓਦਾਸੀ ਕੀਨ ਗੁਜਾਈ ।
 ਅਬ ਇਹ ਬੈਸੇ ਜਿਤ ਇਹ ਜਾਈ ।
 ਤੂੰ ਅਬ ਬੈਠਣ ਦੇ ਇਸ ਤਾਈ ।

¹ਅ.ਦ. ਨਾਏ ।

²ਅ.ਦ. ਚੋਣੀ ।

ਬਾਲੇ ਕਹਾ ਬਹੁਤ ਭਲ ਨੀਕੀ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਨੈ ਸਭ ਕੇ ਜੀ ਕੀ ।
 ਪੁਨ ਬਾਲੈ ਨਾਨਕ ਸੋਂ ਕਹੀ ।
 ਅਬ ਗੁਰ ਬਿਦਾ ਦੀਜੀਐ ਸਹੀ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਣੀਏ ਇਹ ਬਾਤ ।
 ਜਿਤ ਰਹੇਗੇ ਤਿਤਿ ਰਹੇਗੇ ਸਾਥ ।

ਯਾ ਮੈ ਭਰਮ ਭੇਦੁ ਕਛੁ ਨਾਹ ।
 ਸਮਝ ਦੇਖ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਮਾਹ ।
 ਬਾਲੇ ਇਕ ਬਿਨਤੀ ਫੁਨ ਕੀਨ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਚਲਣਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਰਧੀਨ ।
 ਪਾਛੈ ਤੁਮਰੈ ਹੋਵੈ ਕੋਇ ।
 ਇਹ ਭ੍ਰਮ ਮੋਰਾ ਦੀਜੈ ਖੋਇ ।

ਸੁਣ ਬਾਲਾ ਤੁਮ ਤੇ ਨਹੀ ਛਾਨਾ ।
 ਪਾਛੈ ਹੋਇ ਹੈ ਬਡੋ ਸੁਜਾਨਾ ।
 ਅੰਗਦ ਅੰਗ ਹਮਾਰੈ ਹੋਇ ।
 ਖੜੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਕਹੀਐ ਸੋਇ ।
 ਫੇਰੂ ਤਿਸ ਕੇ ਪਿਤ ਕਾ ਨਾਮ ।
 ਅਜਰ ਜਰਨਾ ਤਿਸ ਜਨ ਕਾਮ ।

ਬਾਲਾ ਕਹੈ ਕਛੁ ਚੰਗਾ ਹੋਇ ।
 ਗੁਰ ਕਹੀ ਹਮ ਜੈਸਾ ਹੋਇ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੈ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦੈ ਬਾਤਾ ।
 ਲਖਮੀ ਦਾਸ ਐ ਚਓਣੀ ਮਾਤਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਇਹ ਖਰਚੈ ਖਾਇ ।
 ਘੋੜਾ ਜੋੜਾ ਬਾਜ ਉਡਾਇ ।

ਚਾਰ ਕੁੰਟ ਮੈ ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ।
 ਮਾਨੈ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ।
 ਪੁਨ ਬਾਲੈ ਅੰਗਦ ਸਿਓ ਕਹੀ ।
 ਤੂ ਨਾਨਕ ਹੈ ਸੰਸੇ ਨਹੀ ।
 ਤੁਝ ਇਹ ਸਾਖੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਾਈ ।
 ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ।

ਮੈਂ ਸੰਗਤ ਹੈ ਜੇਤੀ ਭਈ ।
 ਸੋ ਕਛੁ ਜਥਾ ਬੁਧ ਮੈ ਕਹੀ ।
 ਮੈਂ ਤੇ ਨਿਆਰੀ ਜੋ ਕਛੁ ਹੋਈ ।
 ਤੁਮ ਜਾਨੈਂ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋਈ ।
 ਮੈਂ ਤੇ ਨਿਆਰੀ ਭਈ ਅਪਾਰ ।
 ਗੋਸਟ ਚਰਚਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕਾ ਰੂਪ ।
 ਜਿਓ ਸੂਰਜ ਨਿਆਰੀ ਨਹੀ ਧੂਪ ।
 ਜਗਤ ਓਧਾਰਨ ਹਿਤ ਕਰਤਾਰ ।
 ਕਲ ਮੈ ਲੀਨਾ ਗੁਰੂ ਅਓਤਾਰ ।
 ਕਲ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੁਗ ਨਿਰਧਾਰ ।
 ਇਸ ਕਾ ਜੋਗੀ ਜਾਨੈਂ ਸਾਰ ।
 ਜੋ ਕੋ ਬਹੁਤੇ ਕਰਮ ਕਮਾਹ ।
 ਸੂਧ ਨਿ ਓਤਰੇ ਬਿਰਥੇ ਜਾਹ ।
 ਕੇਵਲ ਕੀਰਤ ਨਾਮ ਮੁਰਾਰ ।
 ਇਤ ਮਗ ਸੂਰ ਜਨ ਓਤਰੇ ਪਾਰ ।
 ਬੇਦ ਪੰਥ ਜਗ ਤੇ ਮਿਟ ਜਾਹ ।
 ਸਿਮ੍ਰਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮਾਨੇ ਨਾਹ ।
 ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਨੇਮ ਨਹੀ ਕਰੈ ।
 ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮ ਜਗ ਕਹਤ ਨਿ ਡਰੈ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਕਰਮ ਏਕ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ।
 ਆਪਸ ਕੋ ਅਤਿ ਗਿਆਨੀ ਮਾਨੈ ।
 ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ।
 ਕਹੈ ਨਿ ਕਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋਇ ।
 ਨਾਨਕ ਕੋ ਹਰ ਆਗਿਆ ਭਈ ।
 ਜਗ ਮੈ ਜਾਇ ਉਬਾਰੈ ਮਹੀ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਕੀਰਤ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ।
 ਕਲ ਭਵ ਤਰਿਨੇ ਕਾ ਇਹੀ ਰਾਹ ।
 ਕਲ ਮੈ ਜੋ ਨਿਤ ਕੀਰਤ ਕਰੈ ।
 ਹਿਤ ਸੋ ਸੇਵਾ ਸਾਧਨ ਸਰੈ ।

ਸਭ ਤੇ ਨੀਚ ਆਪ ਪਹਚਾਨੈ ।
 ਸਭ ਬਿਧ ਅਓਰਨ ਕੋ ਬਡਮਾਨੈ ।
 ਦੀਨ ਹੀਨ ਨਾ ਕਰੈ ਅਮਾਨੁ ।
 ਹਿਤ ਸਿਓ ਸਾਂਤਕ ਦੇਵੈ ਦਾਨੁ ।
 ਹਿਰਦਾ ਕਿਸੇ ਕਾ ਨਾਹ ਦੁਖਾਵੈ ।
 ਸੋ ਨਿਸਚੈ ਅਮਰਾ ਪਦ ਪਾਵੈ ।
 ਇਹ ਸ਼ਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਦਾਸ ਦੀਨ ਅਪਨਾ ਪਹਚਾਨ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਅਤਿ ਦੀਜੈ ਦਾਨ ।
 ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ॥੬੭॥

68. ਸਾਖੀ : (ਬੂੜੇ ਨੂੰ ਮੱਤ ਦਿੱਤੀ)

ਚਉਪਈ—

ਬਾਲਾ ਅੰਗਦ ਸੇ¹ ਕਹੈ ਮੇਂ ਸਭ ਦੇਈ² ਸੁਨਾਇ ।
 ਅਬ ਤੁਮ ਸੰਗ ਜੋ ਬਿਧ³ ਭੈਈ⁴ ਤੇ ਸਭ ਮੋਹ⁵ ਸਿਝਾਹਿ⁶ ।
 ਬਾਲੈ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਕੋ ਕਹੀ ।
 ਤੁਮ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਕੋ ਸਹੀ ।
 ਤੁਮ ਨਾਨਕ ਮੈ ਅੰਤਰ ਨਾਹ ।
 ਜੋ ਭਿੰਨ ਜਾਨੈ ਬੇਮੁਖ ਆਹ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮੇਂ ਕੋ ਜੋ ਸੁਧ ਆਈ ।
 ਜਥਾ ਬੁਧ ਮੈ ਕਹ ਸਮਝਾਈ ।
 ਅੰਗਦ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਹੋ ਬਾਲਾ ।
 ਤੇ ਕਥਾ ਸੁਨਾਇ ਦਿਖਾਇਉ ਦਿਆਲਾ ।
 ਤੇ ਪਰ ਕਰਤਾ ਅਭ ਸੁ ਦਿਆਲ ।
 ਤੂੰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਸਖਾ ਨਿਹਾਲ ।
 ਫੁਨ ਬਾਲੈ ਅੰਗਦ ਸੋ ਕਹੀ ।
 ਤੁਨ ਸੋ ਜੋ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹੀ ।
 ਸੋ ਸਭ ਦੀਜੈ ਮੋਹ ਸੁਨਾਇ ।
 ਤੁਮ ਸੋ ਕਿਤ ਬਿਧ ਵਰਤੇ ਚਾਇ ।
 ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਤਬ ਕਹਤੇ ਭਏ ।
 ਹਮੇ ਕਾਗੜੇ ਕੋ ਮਨ ਦਏ ।
 ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਸਾਖੀ ਸਭ ਭਲੈ ।
 ਦੇਵੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਚਲੈ ।
 ਗੁਰ ਬੈਠੇ ਸੁਣਿਆ ਥਾ ਮੋਹਿ ।
 ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜੋਇ ।
 ਹਮ ਜਬ ਤਿਸ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਆਏ ।
 ਕਿਨ੍ਹ ਸਾਧ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ।

¹ਅ.ਦ. ਸੋ । ²ਅ.ਦ. ਦਈ ³ਅ.ਦ. ਬਿਧਿ ⁴ਅ.ਦ. ਭਈ । ⁵ਅ.ਦ. ਮੋਹਿ ।

⁶ਅ.ਦ. ਸਿਝਾਇ ।

ਨਾਨਕ ਤਪਾ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟਿਉ ਕੋਇ ।
 ਇਸ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਬਸਤਾ ਸੋਇ ।
 ਤਾਤ ਕਾਲ ਹਮਰੇ ਮਨ ਆਈ ।
 ਹਮ ਭੀ ਚਲ ਦੇਖੈ ਤਿਸ ਤਾਈ ।
 ਹਮ ਜਾ ਗੁਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਨਾ ।
 ਗੁਰ ਚਿਤ ਲੀਨਾ ਬਹੁਤ ਨਿ ਦੀਨਾ ।
 ਰੋਮ ਰੋਮ ਸੀਤਲ ਹਨ ਭਏ ।
 ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਗਏ ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਛਾ ਤੁਮ ਕਿਥ ਭਾਈ ।
 ਹਮ ਭਾਖੀ ਲਖ ਜੰਗਲ ਮਾਹੀ ।
 ਗੁਰ ਕਹੈ ਤੁਮ ਓਤ ਕੇ ਬਸਕੀਣ ।
 ਨਾਮ ਕਹੋ ਕਿਆ ਤੁਮਰਾ ਚੀਨ ।
 ਕਓਨ ਜਾਤ ਸੋ ਦੇਹੁ ਬਤਾਇ ।
 ਮੈ ਬੋਲਾ ਮਨ ਹਿਤ ਮਨ ਭਾਇ ।
 ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਖਤੀ ਲੈਹਣਾ ਨਾਮ ।
 ਦੇਵੀ ਦਰਸਨ ਕੇ ਮਨ ਕਾਮ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਜਾ ਪਰਸੰ ਦੇਵੀ ।
 ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਮਾਇਆ ਜੁਆਲਾ ਸੇਵੀ ।
 ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਨਿਹਸਚੈ ਭਈ ।
 ਦੁਭਦਾ ਮਿਟੀ ਭਗਤ ਮੈ ਲਈ ।
 ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਪੈ ਕੀਨ ਬਖਾਨ ।
 ਦੇਵੀ ਕੋਟ ਦਰਸ ਤੁਮੇ ਜਾਨ ।
 ਜਿਸ ਕਾਰਜ ਕੋ ਜਾਤੈ ਤਹਾ ।
 ਸੋ ਪੂਰਨ ਇਤ ਹੀ ਮੈ ਲਹਾ ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਐਸੇ ਕਹਿਉ ।
 ਲੈਹਣਾ ਸੋ ਜੋ ਲਹਣੇ ਲਹਿਉ ।
 ਇਤਨਾ ਬਚਨੁ ਸੁਨਿਤ ਤਿਤਕਾਲ ।
 ਹੋ ਬਾਲ ਮੈ ਭਇਉ ਨਿਹਾਲ ।
 ਮੈ ਕੇ ਬੰਧਨ ਕੋਉ ਨਿ ਰਹਾ ।
 ਇਹ ਜੋ ਭਇਆ ਸੋ ਤੋ ਪੈ ਕਹਿਆ ।

ਗੁਰ ਤੇ ਇਕ ਫਿਨ ਬਿਛਰਾ ਕਰੋ ।
 ਜੀ ਜਾਨ ਅਬ ਹੀ ਮੈ ਮਰੋ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਲੈਹਣਾ ਘਰ ਜਾਇ ।
 ਸਭ ਕੁਟਿਬ ਕੋ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਇ ।
 ਤਾਂ ਮੈ ਘਰ ਨੂ ਜਾਵਾ ਨਾਹ ।
 ਇਤ ਨਿਧ ਨਾਨਕ ਭਏ ਸਹਾਇ ।
 ਪੁਨ ਬਾਲੈ ਕੀਨੀ ਅਰਦਾਸ ।
 ਕਿਉ ਪਟ ਰਾਖੋ ਹਮਰੇ ਪਾਸ ।
 ਨਾਨਕ ਮੋ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨਿ ਭਾਖੈ ।
 ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਪਰ ਅੰਤਰ ਰਾਖੈ ।
 ਅੰਗਦ ਕਹੈ ਸੁਨ ਬਾਲਾ ਭਾਈ ।
 ਅੰਤਰ ਹੈ ਸੋ ਕਹੈ ਸੁਨਾਈ ।
 ਜਿਸ ਕਰ ਅੰਗਦ ਮੇਰਾ ਨਾਉ ।
 ਸੋ ਨਿਰਨੈ ਕਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਉ ।
 ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਚਿਤ ਕਿਨ ਬਿਚਾਰੁ ।
 ਇਹ ਪੁਰਖਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਯਾਰੁ ।
 ਇਸ ਤੇ ਪਟ ਰਖਣਾ ਕਛੁ ਨਾਹ ।
 ਜੋ ਬੀਤੀ ਸਭ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸੁਨਾਹ ।
 ਹੇ ਬਾਲਾ ਤੂੰ ਪੂਰਨ ਆਹ ।
 ਤੁਝਿ ਨਾਨਕ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਨਾਹ ।
 ਮੁਝੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀਨਾ ।
 ਤੁਮ ਕੋ ਗੁਹਜ ਦਾਨੁ ਗੁਰ ਦੀਨਾ ।
 ਬਾਲਾ ਕਹੈ ਮੁਹ ਬਾਤ ਨਿ ਲਾਵੋ ।
 ਜੋ ਮੈ ਪੂਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਵੋ ।
 ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਸੁਣ ਅਰਦਾਸ ।
 ਮਾਤਾ ਥੀ ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰ ਪਾਸ ।
 ਮੈ ਗਊਉਨ ਕੋ ਘਾਸ ਲਿਆਇਆ ।
 ਮਾਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਇਹ ਖਤਿਰੇਟਾ ਖਿਜਮਤ ਕਰੈ ।
 ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਇਸ ਕਪੜੇ ਭਰੈ ।

ਸਭ ਬਸਤਰ ਪਰ ਛਿਟਾ ਪਰੀ ।
 ਬਡੀ ਟਹਲ ਇਨ ਨਿਤਪ੍ਰਿਤ ਕਰੀ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨ ਮੂਲੇ ਬੋਟੀ ।
 ਟਹਲ ਮਹਲ ਹੈ ਸਾਧਨ ਚੇਤੀ ।
 ਇਹ ਛੋਟਾ ਨਹੀ ਕੇਸਰ ਜਾਨ ।
 ਤਬ ਮੈ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੈ ਬਖਾਨ ।
 ਹੇ ਗੁਰ ਮਿਥਿਆ ਨਾਹ ਬਖਾਨੋ ।
 ਕਪਟ ਰਹਤ ਮੁਝ ਸੇਵਕ ਜਾਨੋ ।
 ਤੁਮਰੇ ਜੋ ਨਿਜ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਚਰਨ ਧੂਰ ਮੁਝ ਪਿਆਸ ।
 ਫੁਨ ਇਕ ਦਿਨ ਭਾਖਿਉ ਮੁਖ ਮਾਤਾ ।
 ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਸੰਗੁ ਲਖਮੀ ਭ੍ਰਾਤਾ ।
 ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋ ਐਸੇ ਕਹੀ ।
 ਇਹ ਸੁ ਤੁਮਰੇ ਸੁਰਜਨ ਸਹੀ ।
 ਇਨ ਕੇ ਹੋਤੇ ਅਓਰਨ ਦੇਉ ।
 ਘਰ ਕੀ ਵਥ ਘਰ ਹੀ ਰਖ ਲੇਹੁ ।
 ਤਾਤਕਾਲ ਗੁਰ ਚਲਤ ਉਠਾਇਆ ।
 ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਇਕ ਚੁਹੀ ਤਬ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪਰੀ ।
 ਕ੍ਰੋਧ ਦ੍ਰਿਸਟ ਓਹੁ ਤਤਿ ਖਿਣ ਮੁਈ ।
 ਇਤ ਨਾ ਪਈ ਭਲੀ ਇਹ ਨਾਹੀ ।
 ਪੂਤ ਪਰੈ ਡਾਰੇ ਇਤ ਤਾਈ ।
 ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਕੋ ਸੁਧ ਨਾ ਰਹੀ ।
 ਤਿਨ ਮੁਖ ਤੇ ਤਬ ਐਸੇ ਕਹੀ ।
 ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਹਮ ਬਹੁ ਦੇਖੈ ।
 ਕਰਤ ਕਬੂ ਤਰਪਣਾ ਨ ਪੇਖੈ ।
 ਅਓਰ ਚਾਪ ਕਾ ਸਾਪ ਬਨਾਵੈ ।
 ਫੁਨ ਕਓਤਿਕ ਬਹੁਤੇ ਦਿਖਲਾਵੈ ।
 ਤਬ ਸਤਗੁਰ ਜੀ ਚੁਪ ਕਰ ਰਹੈ ।
 ਭਲੇ ਬਰੋ ਕਛੁਹੁ ਨਾ ਕਹੈ ।

ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਆਵਤ ਭਇਆ ।
 ਮੇਂ ਸੌ ਤਬ ਗੁਰ ਐਸੇ ਕਹਿਆ ।
 ਪਰੇ ਡਾਰ ਇਹ ਚੁਹੀ ਮੂਈ ।
 ਪਗ ਸੌ ਟੁੱਬ ਡਾਰ ਇਸ ਭੁਹੀ ।
 ਮੈਂ ਤਬ ਪਗ ਸੌ ਪਰੇ ਹਟਾਈ ।
 ਓਹੁ ਤੋਂ ਦੂਰ ਪੜੀ ਕਤ ਜਾਈ ।
 ਪੁਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਹਿਉ ਸੁਨਾਇ ।
 ਸੁਣ ਚੋਣੀ¹ ਇਹ ਪਰ ਸੁਤ ਆਹ ।
 ਆਪਣੇ ਪੂਤਨ ਮੈਂ ਕਿਆ ਕਰੋ ।
 ਤਿਸ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਆਗਿਆ-ਸਿਰ ਧਰੋ ।
 ਜਿਸ ਹਰ ਦੇਵੇ ਸੋਈ ਲੋਇ ।
 ਨਿਪਟ ਗਰੀਬੀ ਕਾ ਇਹ ਭੋਇ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਅੰਗਦ ਪਰਿਉ ਨਾਮ ।
 ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਨਿਸਚੈ ਜਾਨ ।
 ਅਓਰ ਦੇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਅਰ ਬੂੜਾ ।
 ਰੈਨ ਸਮੇਂ ਸਤਿਗੁਰ ਪੈ ਕੀੜਾ ।
 ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਤਬ ਬੂੜੇ ਤਾਈ ।
 ਜਾਇ ਦੇਖਿ ਨਿਸ ਕਿਤਨੀ ਆਈ ।
 ਤਿਨ ਕਹਿਉ ਹੈ ਆਧੀ ਰਾਤ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਪੁਨ ਤਿਸ ਸਖਿਆਤ ।
 ਮੈਂ ਜਾਨੋਂ ਇਕ ਰਹਤਾ ਜਾਮ ।
 ਪੁਨ ਬੂੜੇ ਇਹ ਕੀਨਾ ਕਾਮ ।
 ਦੇਖ ਨਿਸ ਬਾਹਰ ਫਿਰ ਆਇਆ ।
 ਅਰਧ ਰੈਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖਿਓ ਹੈ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ।
 ਕੇ ਜਾਨੈ ਬੇਦੀ ਕੀ ਘਾਤ ।
 ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਤੀਨੋਂ ਵਾਰੀ ।
 ਬੂੜੇ ਗੁਰ ਪੈ ਬਿਨੈ ਉਚਾਰੀ ।

¹ਅ.ਦ. ਚੋਣੀ

ਪੁਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮੁਝ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
 ਅੰਗਦ ਕਹੁ ਨਿਸ ਕੇਤੀ ਰਹੀ ।
 ਮੈ ਮਨ ਜਾਨੀ ਆਧੀ ਰਾਤ ।
 ਪੈ ਲੋਟ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲਖਿਆ ਨਿ ਜਾਤ ।
 ਮੈ ਕਹਿਆ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ।
 ਜਾਮ ਏਕ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰਾ ।
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੁਰ ਮੇ ਪੈ ਭਏ ।
 ਹੋ ਨਿਹਾਲ ਮਝ ਭਾਖੁ ਸੁ ਦਏ ।
 ਤਦ ਬੂੜੇ ਮਨ ਖਾਧਾ ਵਟ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਨੈ ਸਭ ਗਹਿ ਮਿਤ ।
 ਬੂੜਾ ਬਾਤੁ ਸੁਣੈ ਮਨ ਦੋਕ ।
 ਅੰਗਦ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ।
 ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੈ ਇਸ ਭਾਂਤ ।
 ਵਟ ਨ ਖਾਇ ਚਿਤ ਰਾਖੋ ਸਾਂਤ ।
 ਬੂੜਾ ਮਨ ਤਨ ਸੀਤਲ ਥੀਆ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੀ ਸੁ ਮਨ ਧਰ ਲੀਆ ।
 ਫੁਨ ਬਾਲੇ ਅੰਗਦ ਸੋ ਕਹੀ ।
 ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੀ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸਹੀ ।
 ਪੈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਆਵੈ ਧ੍ਰੋਹ ।
 ਮੈ ਕਛੁ ਅਓਗਣ ਕੀਤਾ ਹੋਇ ।
 ਤਾਂ ਤੋ ਮੈ ਸਿਉ ਪਰਦਾ ਕਰੈ ।
 ਸਾਚ ਬਾਤ ਕੋ ਨਾ ਬਿਸਤਰੈ ।
 ਫੁਨ ਅੰਗਦ ਬਾਲੇ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
 ਤੂੰ ਪਿਆਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਸਹੀ ।
 ਤੁਝਿ ਮੈ ਅਓਗੁਣ ਕੋਈ ਨਾਹ ।
 ਅਓਰ ਭਈ ਸੋ ਤੁਝੇ ਸੁਨਾਹੁ ।
 ਬਲੇ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥੬੯॥

ਦੁਇਪਦੀ

69. ਸਾਖੀ : (ਅਚਲ ਵਟਾਲੇ)

ਚਉਪਈ :

ਅਚਲ ਵਟਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਆਏ ਸਹਜਾ ਸੁਭਾਇ ।
 ਸਿਧਨ ਮਿਲ ਹਾਸੀ ਕਰੀ ਪੁਨ ਬਿਲਖੇ ਗਏ ਲਜਾਇ । ੧
 ਸੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ਬਾਲ ।
 ਤਿਸ ਨਾਨਕ ਕੇ ਅਚਰਜ ਖਿਆਲ ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਮਨ ਆਈ ।
 ਅਚਲ ਵਟਾਲਾ ਦੇਖੈ ਜਾਈ ।
 ਮੈ ਕੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਕਹਿਉ ਬੁਲਾਇ ।
 ਮੈ ਸੰਗ ਚਲੋ ਅਚਲ ਕੋ ਜਾਇ ।
 ਮੈ ਆਗਿਆ ਮਾਥੇ ਧਰ ਲਈ ।
 ਸਾਥ ਚਲਿਓ ਕਛੁ ਬਿਲਮ ਨ ਕਰੀ ।
 ਅਚਲ ਵਟਾਲੇ ਪਹੁਤੇ ਆਇ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਗਤ ਕਛੁ ਲਖੀ ਨਿ ਜਾਇ ।
 ਆਗੇ ਮੇਲਾ ਭਰ ਹੀ ਰਹਾ ।
 ਅਤ ਅਨੂਪ ਮੁਖ ਜਾਇ ਨਿ ਕਹਿਆ ।
 ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਗੁਨ ਜਨ ਆਏ ।
 ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਤਿਨ ਡੇਰੇ ਪਾਏ ।
 ਕੋਊ ਢਲ ਮਰਦੰਗ ਬਜਾਵੈ ।
 ਕੋਊ ਨਿਰਤ ਕਰੈ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ।
 ਕਹੂ ਬਾਰਤਾ ਕੀਰਤ ਹੋਇ ।
 ਕੋ ਕਹੇ ਏਕ ਕੋਊ ਕਹੈ ਦੋਇ ।
 ਪੰਡਤ ਜਨ ਬਹੁ ਕਰੈ ਸੰਵਾਦ ।
 ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਰਸ ਕੇ ਸੁਆਦ ।
 ਕਹੂ ਕਹੂ ਬੈਠੇ ਹੋ ਜਟ ।
 ਲੇਬੇ ਛੱਤੇ ਮੰਟੇ ਪਟ ।

ਆਪਸ ਮੈ ਸਾਲੈ ਕੀ ਬੋਲੀ ।
 ਕੋਊ ਕਿਸੀ ਸੋ ਕਰਤ ਠੇਠਲੀ ।
 ਕੋਊ ਮਿਲ ਉਚੀ ਸੁਰ ਗਾਵੈ ।
 ਕੋਊ ਤਾਨ ਬਜੇਤੁ ਬਜਾਵੈ ।
 ਖਾਵੈ ਪੀਵੈ ਕਰੈ ਅਨੰਦ ।
 ਜਿਓ ਬ੍ਰਿਜ ਗੋਪਨ ਕੇ ਨਹੀ ਦੁੰਦ ।
 ਕਹੂ ਦਿਗੰਬਰ ਬਹੁ ਸੰਨਿਆਸੀ ।
 ਕਹੂ ਜੋਗ ਜੋਗੀ ਅਭਿਆਸੀ ।
 ਕਹੂ ਅਸ ਕੇ ਸਓਦਾ ਹੋਇ ।
 ਕਹੂ ਜਓਹਰੀ ਹੀਰਨ ਜੋਇ ।
 ਕਹਾ ਕਹੋ ਅਦਭੁਤ ਥਾ ਮੇਲਾ ।
 ਬਹੁੜ ਨਿ ਦੇਖਾ ਐਸਾ ਮੇਲਾ ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਇਕ ਦਿਸਾ ਕਿਨਾਰੇ ।
 ਜਾ ਬੈਠੇ ਹਰ ਰੰਗ ਮਤਵਾਰੇ ।
 ਤਹਾ ਥੜਾ ਥਾ ਅਤਿ ਰਮਣੀਏ ।
 ਤਹਾ ਬੈਠੇ ਭਗਤਨ ਕੇ ਜੀਏ ।
 ਮੈ ਆਸਨ ਤਬ ਦੀਆ ਬਿਛਾਇ ।
 ਇਕਤਰ ਨੀਕਾ ਤਹਾ ਸੁਹਾਇ ।
 ਮੈ ਘੁਟਨੇ ਪਰ ਸਿਰ ਗੁਰ ਧਰਾ ।
 ਮੈ ਬਿਗਾਸ ਬਹੁ ਆਨੰਦ ਕਰਾ ।
 ਪੇਚੇ¹ ਤਹਾ ਜਗਤ ਕੇ ਰਾਇ ।
 ਤਿਤ ਬਾਜੀਗਰ ਆਏ ਧਾਇ ।
 ਤਿਨੋ ਆਇ ਤਹ ਰਾਸ ਬਨਾਇ ।
 ਥੇ ਸੁਰਜਨ² ਤਿਨ ਰਸ ਦਿਖਰਾਇ³ ।
 ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਤਹਾ ਆਏ ਧਾਇ ।
 ਧਨਿਵਤ ਬੈਠੇ ਸਭਾ ਲਗਾਇ ।
 ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਜੁੜ ਦੇਖੇ ਖੋਲ ।
 ਨਟ ਭੀ ਕੀਨੇ ਬਹੁਤੇ ਕੇਲ ।

¹ਅ.ਏ. ਪਉਢੇ²ਅ.ਏ. ਸੁਜਾਨ³ਅ.ਏ. ਦਿਖਰਾਇਆ

ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਸਿਧ ਪਉਤੇ ਆਇ ।
 ਮੱਲਾ ਦੇਖਣ ਕਾ ਮਨ ਚਾਹਿ ।
 ਤਿਨੋ ਭੇਖ ਜਟੋ ਕਾ ਕੀਆ ।
 ਬਡ ਲੰਬੇ ਬਡ ਤਿਨ ਕੋ ਹੀਆ ।
 ਕਾਂਧੇ ਕਬਰੀ ਹਥ ਵਿਚ ਡਾਂਗ ।
 ਬਡੇ ਅੰਗੌਛੇ ਕਿਸ ਕਰ ਸਾਗ ।
 ਬਡੀ ਪਾਗ ਅਰੁ ਬਡੇ ਅਕਾਰ ।
 ਭਲੇ ਚਉਧਰੀ ਪੁਠ ਸਰਦਾਰ ।
 ਸੋ ਭੀ ਆਇ ਦੇਖਨ ਲਾਗੈ ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰ ਭੀ ਤਬ ਹੀ ਜਾਗੈ ।
 ਓਠਨ ਮੈਂ ਮੁਸਕੇ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਕਿਆ ਕੋ ਲਖੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਭੇਵ ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੀ ਬਿਦਾ ਇਨ ਚੀਜੈ ।
 ਕਛੁ ਦੇ ਇਨੋ ਖੁਸੀ ਕਰ ਲੀਜੈ ।
 ਦੋ ਚਦਰ ਥੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸ ।
 ਦੇਕ ਦੀਨੀ ਤਬ ਭੈਏ ਬਿਗਾਸ ।
 ਸਭ ਲੋਕਿਨ ਤਿਨ ਕੋ ਕਛੁ ਦੀਨ ।
 ਟਕਾ ਰੁਪਈਆ ਸੁਰਜਨ ਚੀਨ ।
 ਧਨ ਸੋ ਤਿਨ ਕਾ ਗਡਵਾ ਭਰਾ ।
 ਬਹੁਤੁ ਬਿਲਾਸ ਨਟੋ ਤਬ ਕਰਾ ।
 ਖੁਸੀ ਭਏ ਬਹੁ ਕਰੈ ਅਸੀਸ ।
 ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਲਾਖ ਬਰੀਸ ।
 ਤਬ ਸਿਧੋ ਇਹ ਖੇਲੁ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਗਡਵਾ ਤਿਨ ਕਾ ਬੇਗ ਫੁਪਾਇਆ ।
 ਸੋ ਲੇ ਰਾਖਾ ਬਿਖਰੀ ਠਓਰ ।
 ਜਹਾ ਨਿ ਪਹੁੰਚੇ ਪੰਖੀ ਭਓਰ ।
 ਜਬ ਨਟ ਗਡਵਾ ਦੇਖਨ ਲਾਗੈ ।
 ਦੁਖ ਜਾਗੈ ਸਭ ਸੁਖ ਓਠ ਭਾਗੈ ।
 ਕਉ ਕਹੈ ਮੈਂ ਇਤ ਹੀ ਧਰਾ ।
 ਕਉ ਕਓਨੋ ਫੁਨ ਹਰਾ ।

ਖੋਜ ਬਕੇ ਕਤਹੂ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ।
 ਸਭ ਨਟ ਬਿਲਖੇ ਕਾਂਪੈ ਕਾਇਆ ।
 ਏਕ ਕਹੈ ਦੁਬ ਸੋ ਓਹੁ ਭਰਾ ।
 ਏਕ ਕਹੈ ਕਛੁ ਲਖੋ ਨ ਕਰਾ ।
 ਬਹੁ ਦੁਖ ਪਾਇਆ ਰੋਵਨ ਲਾਗੇ ।
 ਸਿਧ ਚਓਧਰੀ ਆਏ ਆਗੇ ।

ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੋ ਕਰੈ ਠਠਲੀ ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਬੋਲੈ ਤੀਛਨ ਬੋਲੀ ।
 ਇਕ ਕਹ ਇਉ ਹੀ ਰਾਸ ਰਚਾਇਆ ।
 ਬਲੁ ਨਹੁ ਤਾ ਕਿਓ ਡੱਫ ਮਚਾਇਆ ।
 ਇਕ ਕਹ ਇਹ ਤੋ ਤਪਾ ਕਹਾਇ ।
 ਖੋਜ ਦਏਗਾ ਇਤ ਹੀ ਜਾਇ ।

ਤੀਛਨ ਬਾਤੇ ਕਰੀ ਅਪਾਰ ।
 ਹਸੈ ਪਰਸਪਰ ਬਦਨ ਪਸਾਰ ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤਬ ਬਾਕ ਉਚਾਰੈ ।
 ਕਾਹ ਹਸੋ ਤੁਮ ਰਾਮ ਪਿਆਰੈ ।
 ਹਮ ਅਧੀਨ ਆਬਿਤ ਨਿਮਾਨੇ ।
 ਇਨ ਬਾਤਨ ਕੋ ਹਮ ਕਿਆ ਜਾਨੇ ।

ਤਸਕਰ ਕੋ ਪਕੜੇ ਸਿਰਦਾਰੁ ।
 ਬੜੇ ਚਓਧਰੀ ਕੈ ਕੁਟਵਾਰ ।
 ਤਿਨੋ ਕਹੀ ਤੂ ਤਪਾ ਕਹਾਵੈ ।
 ਰਿਧ ਸਿਧ ਕੋ ਬਹੁਤੁ ਪ੍ਰਗਟਾਵੈ ।
 ਕਿਆ ਸਿਧਨੋ ਤੇ ਕਛੁ ਹੈ ਜਾਨਾ ।
 ਸਿਧੋ ਦ੍ਰਿਸਟ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਪਛਾਨਾ ।
 ਕੈ ਇਨਕਾ ਗਡਵਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ।
 ਨਹੀ ਤਪਾ ਤੂ ਫਿਰ ਨਿ ਕਹਾਇ ।
 ਤਦ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੀ ਦਿਸ ਦੇਖਾ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟ ਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਹੀ ਲੇਖਾ ।
 ਫੁਨ ਗੁਰ ਮੋ ਪੈ ਭੋਏ ਸਹਾਈ ।
 ਦ੍ਰਿਸ ਦ੍ਰਿਸਟ ਮੇਰੀ ਖੁਲ ਆਈ ।

ਮੈਂ ਸਭ ਭੇਵ ਸਿਧੋ ਕਾ ਲਹਾ ।
 ਫੁਨ ਦੇਖਾ ਗਡਵਾ ਹੈ ਕਹਾ ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਗਤ ਕਹੀ ਨਿ ਜਾਇ ।
 ਗਡਵਾ ਪਹੁਤਾ ਮੈਂ ਕਰ ਧਾਇ ।
 ਤਦ ਮੈਂ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਰਪਾਇ ।
 ਇਕਿ ਸਿਧ ਕੀ ਕਛ ਧਰਿਉ ਛੁਪਾਇ ।
 ਫੁਨ ਤਿਨ ਨਟ ਸੇ ਭਾਖ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਗਡਵਾ ਤੁਮਰਾ ਕਿਨੂ ਛੁਪਾਇਆ ।
 ਖੋਜੇ ਸਭ ਲੋਕਨ ਕੇ ਮਾਹ ।
 ਜਾ ਮੈਂ ਤੇ ਕਛੁ ਬਿਗੜੇ ਨਾਹ ।
 ਗਡਵਾ ਪਾਇਆ ਤਉ ਗੁਨ ਭਇਉ ।
 ਨਹੀ ਤਾ ਜੀ ਕਾ ਭ੍ਰਮ ਮਿਟ ਗਇਉ ।
 ਨਟੋ ਕਹੀ ਇਨ ਸਾਚੀ ਕਹੀ ।
 ਖੋਜਨ ਲਾਗੇ ਚਿਤ ਕਰ ਦਈ ।
 ਖੋਜਤ ਹੀ ਇਕ ਸਿਧ ਕੇ ਪਾਹ ।
 ਗੋਲ ਨਿਕਾਲਿਉ ਕਛ ਕੇ ਮਾਹ ।
 ਸਭਾ ਨਟਨ ਮਿਲ ਆਨੰਦੁ ਕਰਿਉ ।
 ਦੇਖੋ ਲੋਕੋ ਇਕ ਜਟਨ ਹਿਰਿਉ ।
 ਕੋਉ ਕਹੈ ਇਨ ਸਭ ਕੇ ਬਾਧੋ ।
 ਕੋਉ ਕਹੈ ਇਨ ਕੀਜੈ ਆਧੋ ।
 ਕੋਉ ਕਹੈ ਦੇਖੋ ਨਗ ਏਹੀ ।
 ਹੈ ਬਟਪਾਰ ਮਾਰ ਧਨ ਲੇਹੀ ।
 ਪੰਥੀ ਕੋ ਏਹੀ ਦੁਖ ਦੇਹੀ ।
 ਜੋ ਇਨ ਮਾਰੇ ਸੋ ਜਸ ਲੇਹੀ ।
 ਲੋਕ ਚਿਚਾਰੇ ਅਤ ਬਹੁ ਬਾਤ ।
 ਤਿਓ ਤਿਓ ਸਿਧ ਬਿਸਮਤੇ ਜਾਤ ।
 ਕੋਉ ਕਹੈ ਇਨ ਦੀਜੇ ਫਾਂਸੀ ।
 ਕੇ ਤਿਨ ਕੋ ਕਰਤੇ ਬਹੁ ਹਾਂਸੀ ।
 ਇਕ ਕਹ ਭਾਈ ਇਹੁ ਨਹੀ ਹੋਇ ।
 ਬਿਨਾ ਹਾਕਮ ਇਨ ਹਤੇ ਨਿ ਕੋਇ ।

ਇਨ ਕੋ ਬਾਧੋ ਕਸ ਬਹੁ ਬਾਰ ।
 ਲੋ ਸੰਗ ਚਲੋ ਜਿਤ ਕੁਟਵਾਰ ।
 ਪੈ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਬਾਧੋ ਯਾਹਿ ।
 ਮਤ ਕੋਊ ਇਨ ਤੇ ਭਗ ਜਾਇ ।
 ਸਭ ਨੋ ਮਾਨੀ ਨੀਕੀ ਕਹੀ ।
 ਗਿਰਦ ਭਏ ਸਭ ਉਨ ਕੇ ਸਹੀ ।
 ਤਬ ਸਿਧ ਮਨ ਮੋ ਬਹੁਤ ਖਿਸਾਨੈ ।
 ਇਹ ਖਿਆਲ ਨਾਨਕ ਕੋ ਜਾਨੈ ।
 ਲੋਕ ਉਚਾਰੇ ਅਤਿ ਬਹੁ ਗਾਤ ।
 ਬਸ ਨ ਚਲੈ ਲੋਕਨ ਕੇ ਸਾਬ ।
 ਜਬ ਸਿਧੋ ਇਹ ਲਜਾ ਪਾਈ ।
 ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਸਹਾਈ ।

ਗਰ ਭਾਖੀ ਸੁਨਹੋ ਸਭ ਲੋਕ ।
 ਅਬ ਇਨ ਕੋ ਨਹੀ ਦੀਜੈ ਸੋਕ ।
 ਹਾਸੀ ਕੀਨੀ ਥੀ ਚਿਤ ਚਾਹ ।
 ਭਲੈ ਚਉਧਰੀ ਤਸਕਰ ਨਾਹ ।
 ਇਕ ਬੋਲਿਉ ਸੁਨੀਏ ਸਚ ਕਹੈ ।
 ਜੈਸੋ ਬੀਜੈ ਤੈਸੋ ਲਹੈ ।

ਇਨ ਤੁਮ ਸੋ ਕੀਨਾ ਬਹੁ ਬਾਦ ।
 ਅਬ ਕਛੁ ਜਾਨਾ ਤਿਸ ਕਾ ਸੁਆਦੁ ।
 ਗੁਰ ਬੋਲਿਉ ਹਮ ਦੀਨ ਨਿਮਾਨੈ ।
 ਕੋ ਖਿਲਾਇ ਕੋ ਹਾਸੀ ਠਾਨੈ ।
 ਪਰ ਅਬ ਇਨ ਕੇ ਛਿਮੋ ਗੁਨਾਹ ।
 ਭੂਲੈ ਕੋ ਮਾਰਨ ਭਲ ਨਾਹ ।

ਸਭ ਲੋਕਨ ਮਨ ਦਇਆ ਜਗਾਈ ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਦੀਨੇ ਬੰਧ ਖੁਲਾਈ ।
 ਭਲਾ ਗੁਰੂ ਜਿਉ ਤੋਹ ਰਜਾਇ ।
 ਨਹੀ ਤੇ ਇਨ ਕੋ ਮਾਰਤ ਠਾਇ ।
 ਚਰਨ ਲਾਇ ਸਭ ਲੋਕ ਸਿਧਾਏ ।
 ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਆਏ ।

ਮੇਲਾ ਭੀ ਤਬ ਪੂਰਨ ਭਇਆ ।
 ਜੋ ਜਿਤ ਆਇਆ ਸੋ ਤਿਤ ਗਇਆ ।
 ਪਾਛੇ ਸਿਧਨ ਸੋ ਗੁਰਦੇਵ ।
 ਹਾਥ ਜੋੜ ਬੋਲੈ ਕਛੁ ਭੇਵ ।
 ਹੇ ਸਵਾਮੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਬੈਸੋ ।
 ਇਸ ਕਾਲ ਕਾ ਲਖਣ ਹੈ ਐਸੋ ।
 ਤੇ ਬੋਲੈ ਕਤ ਜਾਨੀ ਗਾਥ ।
 ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਤੁਮ ਕਿਰਪਾ ਨਾਥ ।
 ਤਬ ਸਿਧੋ ਨੇ ਦਰਸਨੁ ਦਇਆ ।
 ਦੇ ਦਰਸਨ ਮੁਖ ਕਛੁ ਨ ਕਹਿਆ ।
 ਆਦੇਸ ਆਦੇਸ ਕਹ ਨਾਥ ਸਿਧਾਰੇ ।
 ਤਦ ਬੋਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ।
 ਕਹੁ ਅੰਗਦ ਦੇਖਾ ਸਭ ਖਿਆਲ ।
 ਤਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ।
 ਫੁਨ ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਕਿਤ ਦਿਸ ਜਾਇ ।
 ਦਾਸ ਕਹੀ ਜਿਤ ਗੁਰੂ ਰਜਾਇ ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਆਸ੍ਰਮ ਕੋ ਆਏ ।
 ਦਾਸ ਦਾਸ ਮਨ ਮੰਗਲ ਗਾਇ ।
 ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਇਹ ਜੋ ਭਈ ।
 ਸੋ ਮੈ ਤੋ ਪੈ ਸਭ ਹੀ ਕਹੀ ।
 ਇਤ ਬਿਧ ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਸਹਾਇ ।
 ਮੁਝ ਅਧੀਨ ਮੋ ਕੇ ਗੁਨ ਨਾਹ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਕੰਢੀ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਪਾਇ ।
 ਦ੍ਰਿਸ ਦ੍ਰਿਸਟ ਕੇ ਹੋ ਦਾਤਾਰ ।
 ਦਾਸ ਦਾਸ ਫੁਨ ਫੁਨ ਬਲਹਾਰ ॥੬੯॥

70. ਸਾਖੀ : (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਅਤੇ ਬਾਲਾ)

ਬਾਲਾ ਕਹੈ¹ ਸੁਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੈ ਨਿਜ² ਤੁਮਰੋ ਦਾਸ ।
ਕੋਊ ਭੇਵ ਨ ਰਾਖੀਐ ਸਭ ਕਹ ਦੀਜੈ ਰਾਸ³ ।

ਦੋਹਰਾ : ਅੰਗਦ ਕਹ ਬਾਲਾ ਸੁਨੋ ਤੂ ਗੁਰ ਪਿਆਰਾ ਆਹ ।
ਤੁਮ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨ ਰਾਖਹੋ ਸਭ ਹੀ ਦਿਹੁ ਸੁਨਾਇ ।
ਬੋਲੋ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ।

ਚਉਪਈ : ਫਨ ਅੰਗਦ ਬਾਲੇ ਸਿਓ ਕਹੀ ।
ਤੂ ਪਿਆਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਸਹੀ ।
ਤੁਝ ਮੈ ਅਉਗਣ ਕੋਈ ਨਾਹ ।
ਅਓਰ ਭੋਈ ਸੋ ਤੁਝੇ ਸੁਨਾਹ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਮੈ ਕੰਨਿਆ ਗੁਰ ਦੇਖੀ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਮੁਝ ਸੁਨੋ ਅਲੇਖੀ ।
ਇਸ ਕੰਨਿਆ ਕੋ ਬਿਧ ਪਹ ਪਹਿਰਾਇ
ਨਿਸ ਕੋ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਲਿਆਇ ।
ਮੈ ਆਗਿਆ ਮਾਥੇ ਧਰ ਲਈ ।
ਤੈਸੇ ਕੀਨ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੀ ।
ਲੇ ਆਇਉ ਨਿਸ ਗੁਰ ਕੇ ਪਾਸ ।
ਕੋ ਨ ਲਖੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਸਾਲ ।
ਗੁਰ ਕਹ ਤੂ ਅਬ ਗੁਰ ਕੋ ਜਾਹ ।
ਇਸ ਰਾਖ ਤੁਮ ਇਤਨੀ ਨਾਇ ।
ਮੈ ਭਾਖੀ ਜੋ ਆਗਿਆ ਲਹੇ ।
ਤਬ ਲਗ ਮੈ ਜਾ ਬਾਹਰ ਬਹੇ ।
ਗੁਰ ਭਾਖੀ ਜੋ ਤੋ ਹਰ ਜਾਇ ।
ਸੋਈ ਕਰੋ ਜੋ ਤੁਝੇ ਸੁਚਾਹ ।

¹ਅ.ਏ. ਕਹਿ ।

²ਅ.ਏ. ਨਿਜੁ ।

³ਅ.ਏ. ਰਾਸਿ ।

ਕੰਨਿਆ ਗੁਰ ਇਕ ਸੋਜੇ ਬੈਠੇ ।
 ਪਲੰਘ ਹੀਇ ਟੂਟੀ ਕਿਤ ਲੇਖੇ ।
 ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਇਹ ਕਰਾ ।
 ਗੁਰ ਕੇ ਸਹਜ ਮਾਰ ਭੰਗ ਪਰਾ ।
 ਅਬ ਜਾ ਹੀ ਮੈਂ ਲੈਈ ਉਠਾਇ ।
 ਪਕੜ ਬੈਠ ਮੁਖ ਫੇਰ ਫਿਰਾਇ ।
 ਬਾਲਾ ਮੈਂ ਸੰਗ ਐਸੇ ਭੈਈ ।
 ਜੋ ਬੀਤੀ ਸੋ ਸਭ ਕਹ ਦਈ ।
 ਫੁਨ ਜਬ ਦੇਖੋ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ।
 ਸਤਗੁਰ ਲੀਲਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ।
 ਨਾਨਕ ਬੈਠੇ ਬੀਚ ਸਮਾਧ ।
 ਨਾ ਪਲੰਘ ਨਾ ਕੰਨਿਆ ਬਿਆਧ ।
 ਮੌਰ ਸੁਤਾ ਅਪਨੇ ਘਰ ਸੋਈ ।
 ਓਸ ਕਛੁ ਸੋਝੀ ਮੂਲ ਨਿ ਹੋਈ ।
 ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ਮੈਂ ਜਾਨਾ ।
 ਗੁਰ ਜਾਗੀ ਜਬ ਛੁਟੇ ਧਿਆਨਾ ।
 ਅਤ ਅਨੰਤ ਮੁਖ ਜਿਹਬਾ ਹੋਇ ।
 ਤਓ ਗੁਨ ਨਾਨਕ ਕਥੇ ਨਿ ਕੋਇ ।
 ਜੋ ਮਹਮਾ ਸੋ ਅਮਿਤ ਅਪਾਰ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਗਤ ਵਾਰ ਨਿ ਪਾਰ ।
 ਤੂੰ ਭੀ ਧੰਨ ਸੁਨੋ ਹੋ ਬਾਲਾ ।
 ਸੰਗ ਰਹਿਉ ਅਰ ਦੇਖੇ ਬਿਆਲਾ ।
 ਅੰਗਦ ਕਹ ਮੁਝ ਸਿਓ ਇਤੁ ਹੋਈ ।
 ਸਾਚ ਝੂਠ ਮਾਨੇ ਕਰ ਕੋਈ ।
 ਬਾਲੇ ਕਹਿਆ ਸਤ ਹੈ ਸਹੀ ।
 ਜੋ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਤੁਮ ਮੁਖ ਕਹੀ ।
 ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਅਰ ਧੰਨ ਤੂੰ ਆਹ ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਨਿਸਚੇ ਇਹ ਮਨ ਮਾਹ ।
 ਕਿਓ ਨ ਹੋਇ ਸੋ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ।
 ਜੋ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਮਨ ਪਿਆਰਾ ।

ਫੁਨ ਅੰਗਦ ਬਾਲੈ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
 ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਸੁਣਿਆ ਸਹੀ ।
 ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਇਹ ਮਨ ਸੈ ਧਾਰੈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਗਤ ਅਪਰ ਅਪਾਰੈ ।
 ਤੁਮ ਤੋ ਸਤਿਗੁਰ ਅਤ ਮਿਤ ਲਹੀ ।
 ਅਉਰ ਨਮਿਤ ਹਉ ਕਛੂਕ ਕਹੀ ।
 ਜੋ ਨਾਨਕ ਕੋ ਸਤ ਪਛਾਨੈ ।
 ਕਲਮਲ ਸਭ ਤਿਸ ਹੇਤ ਬਿਰਾਨੈ ।
 ਗੁਰੂ ਸਤ ਵਰਤਾਰਾ ਸਤ ।
 ਬਚ ਸਤ ਅਰ ਸਚ ਭਗਤ ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਮਨ ਨਿਹਚੇ ਇਹ ਆਈ ।
 ਤਿਨੋ ਪਰਮ ਗਤ ਨਿਸਚੇ ਪਾਈ ।
 ਜੋ ਸਤਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਕਮਾਵੈ ।
 ਨਿਸਚੇ ਸਤਿ ਲੇ ਸੋ ਜਾਵੈ ।
 ਤਾਂ ਕੋ ਬੰਧਨ ਰਹੈ ਨਿ ਕੋਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨੀ ਆਵੈ ਜੋਈ ।
 ਜਿਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨਿ ਗੁਰ ਜਾਨੈ ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭੈਏ ਮਨ ਮਾਨੈ ।
 ਅਉਰ ਅਉਤਾਰ ਅੰਸ ਲੇ ਭਏ ।
 ਪਰ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਲਏ ।
 ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਾਇ ।
 ਸੇਤ ਦਾਸ ਕੀ ਸੁਨ ਅਰਦਾਸ ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ਚਰਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ।
 ਦੋਹਰਾ : ਚਿਤ ਕੀ ਜਾਨਨਿਹਾਰ ਹੋ ਚਿੰਤਾ ਮੋਟ ਦਿਆਲ ।
 ਪਤਤ ਉਧਾਰਨ ਬਿਰਦ ਹੋ ਤੋਰਾ ਦੀਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ । ੨੦।

71. ਸਾਖੀ : (ਬਾਲੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ)

ਚਉਪਈ :

ਬਾਲਾ ਕਹੈ ਸੁਨ ਬੇਨਤੀ ਸਤਿਗੁਰ ਧੀਰ ਗੰਭੀਰ ।
ਧਰੂਹ ਆਇ ਸਭ ਮਗ ਰਹੈ ਧਰ¹ ਕਤ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ।੧।
ਬਾਲੇ ਪੁਨ ਇਕ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਆ ।
ਸੁਨ ਗੁਰ ਜੀ ਇਕ ਭ੍ਰਮ ਜੀ ਆਇਆ ।
ਧਰੂਹ ਭਗਤ ਅਰ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ।
ਇਹ ਸਭ ਉਰੇ ਨਿ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ।
ਕਬੀਰ ਕਹੈ ਨਿਕਟੀ ਕਿਉ ਭਇਆ ।
ਸਭ ਤੇ ਅਧਕ ਪਰਮ ਪਦ ਲਹਿਆ ।
ਇਹ ਗੁਰ ਦੀਜੈ ਮੋਹ ਸੁਨਾਇ ।
ਜਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਭ੍ਰਮ ਮਿਟ ਜਾਇ ।
ਅੰਗਦ ਕਹੀਐ ਸੁਲਿਉ ਨਾਹ ।
ਤੂੰ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਹਮੈ ਸੁਨਾਇ ।
ਬਾਲਾ ਕਹੈ ਮੈ ਪ੍ਰਫਿਉ ਗੁਰ ਜੀ ।
ਸਭ ਕਤ ਉਰੇ ਕਬੀਰਾ ਧੁਰ ਜੀ ।
ਇਹ ਕਿਆ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਰਤਾਰ ।
ਇਹ ਭ੍ਰਮ ਮੇਰਾ ਦੇਹੁ ਨਿਵਾਰ ।
ਗੁਰ ਕਹਿਉ ਸੁਨ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ।
ਕਬੀਰ ਸਿਖਨ ਕੀਨ ਸੁਹਾਲਾ ।
ਅਰ ਬਾਛਾ ਚਿਤ ਕੋਊ ਨਿ ਧਰੀ ।
ਬਿਨ ਪ੍ਰਭੁ ਚਰਨ ਪ੍ਰੀਤ ਨਹੀ ਕਰੀ ।
ਅਉ ਭਗਤੈ ਮਨ ਬਾਛ ਭੈਈ ।
ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਕੀ ਕਿਸ ਕਛ ਕਹੀ ।
ਪੁਨ ਸਭ ਭਗਤ ਮਿਲੈਗੇ ਆਇ ।
ਭਗਤੀ ਬੀਜ ਬਿਰਥਾ ਨਹੀ ਜਾਇ ।

¹ਅ.ਏ. ਧੁਰ ।

ਸਭ ਤੇ ਅਧਕ ਭਗਤ ਜਨ ਸਹੀ ।
ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਗਤ ਕਿਨ੍ਹ ਨਿ ਲਹੀ ।

ਰਾਗ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਤੀਰ ਤਰਕਸ ਮਹ ਕਰ ਕਮਾਨ ਬੀਚਾਰੀ ।
ਸਾਚ ਸਬਦੁ ਸਮਸੇਰ ਹਮਾਰੀ ।
ਗਿਆਨ ਘੋੜਾ ਅਸਵਾਰੀ ।੧।
ਬਾਬਾ ਹਮ ਹਰ ਜੀ ਕੇ ਚਾਕਰ ਲਾਗੈ ਚਿੰਤਾ ਮਨ ਮੈ ਹਰੀ ।
ਨ ਕੋਈ ਦੁਖ ਦਰਦ ਕ੍ਰਮ ਭਾਗੈ ।੧। ਰਹਾਉ ।
ਜਤ ਕਰ ਜੀਨ ਸੰਤੋਖ ਲਗਾਮੀ ਭੈ ਕਾ ਚਾਬਕ ਲਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਵਜੀਰ ਵਸੀਲਾ ਕੀਨਾ । ਚਿਹਰਾ ਨਾਮੁ ਲਿਖਾਈਐ ।੧।
ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੀਤ ਚਿਤ ਜਾਮਨ ਦੀਨਾ ਤੁਰਤ ਬਰਾਤ ਲਖਾਈ ।
ਭਗਤ ਹਲ੍ਹੂ ਨਾਮ ਖਜਾਨਾ ਖਾਸ ਜਗੀਰੀ ਪਾਈ ।੩।
ਹਾਸਲ ਬਹੁਤੁ ਖਰਚ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ਕਰੈ ਤਗੀਰ ਨਿ ਕੋਈ ।
ਨਾਨਕ ਦਰਸਨ ਉਨ ਕੀ ਖਿਜਮਤ ਭਾਗ ਬਡੇ ਤੇ ਹੋਈ ।੪।੧।
ਇਹ ਸਬਦੁ ਆਗੈ ਭੀ ਹੋਇਆ ।
ਕਾਲੂ ਜਬੈ ਰਾਇ ਪੈ ਰੋਇਆ ।
ਬਾਲਾ ਪ੍ਰਛੈ ਹੇ ਗੁਸਾਈ ।
ਸਿਖ ਸਾਖਾ ਕਰਨੇ ਭਲ ਨਾਹੀ ।
ਤਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਾ ਸਿਉ ਕਹੀ ।
ਸਿਖ ਕੋਉ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਸਹੀ ।
ਅਰ ਬਹੁਤੇ ਹੈ ਸੁਨੈ ਮਲੀਨਾ ।
ਨਿਰਮਲ ਸੋ ਗੁਰ ਬਚਨ ਜੁ ਚੀਨਾ ।
ਮੈਲੈ ਸੋ ਜੋ ਨਾਮ ਨਿ ਚੀਨਾ ।
ਗੁਰ ਆਗਿਆ ਚਿਤ ਨਾ ਧਰ ਲੀਨਾ ।
ਜੋ ਮੈਲੈ ਸਿਖ ਕੇ ਕਰੇ ਅਹਾਰੁ ।
ਮਲੀਨ ਬੁਧਹੇ ਗੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ।
ਤਾ ਤੇ ਸਿਖ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਕਰੇ ।
ਗੁਰ ਸੋ ਕਰੇ ਜੋ ਦੁਬਧਾ ਹਰੇ ।

ਸੁਨ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ।
 ਇਹ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਨਾਨਕ ਪਾਸ ।
 ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਭੀ ਐਸੇ ਕਹੀ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਸਭ ਹੈ ਸਹੀ ।
 ਸੁਨ ਬਾਲਾ ਇਹ ਨਿਸਚੈ ਜਾਨ ।
 ਮਾਇਆ ਮੈਂ ਦ੍ਰਿੜ ਰਹੇ ਸੁਜਾਨ ।
 ਸਿਖ ਸਾਖਾ ਧਨ ਦ੍ਰਿਸਟ ਜੁ ਪਾਇ ।
 ਭਲੇ ਪੁਰਖ ਸੋ ਭੀ ਭ੍ਰਮ ਜਾਇ ।
 ਸਾਬਤ ਬਿਰ ਚਿਤ ਰਹ ਹਜ਼ੂਰ ।
 ਸੋ ਅਡੋਲ ਜੋ ਹੈ ਭਰਪੂਰ ।
 ਇਹ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰ ਤੁਮ ਪੈ ਕਰੀ ।
 ਨਾਨਕ ਮਿਲ ਜਿਨ ਸਿਮਰੇ ਹਰੀ ।

ਬਾਲੈ ਫੁਨ ਅੰਗਦ ਸੋ ਕਹੀ ।
 ਦੇਹ ਛੁਟੇ ਅਬ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਧ ਭਈ ।
 ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਤਬ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ।
 ਅਬ ਦੇ ਮਾਸ ਹੈ ਤੇ ਸ੍ਰਿਤ ਮਾਹ ।
 ਪੈ ਅਬ ਤੁਮ ਇਤ ਹੀ ਨਾ ਰਹੈ ।
 ਬਾਲੈ ਮਾਨੀ ਜੋ ਗੁਰ ਕਹੈ ।

ਬਾਲਾ ਤਬ ਤਿਤ ਹੀ ਨਾ ਰਹਿਆ ।
 ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤਬ ਪੂਰਾ ਭਇਆ ।
 ਤਦ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ।
 ਲੰਬੂ ਦੀਨਾ ਅਤਿ ਹਿਤ ਸਾਥ ।
 ਸਭ ਸਿਖ ਸਾਖਾ ਰਹੇ ਨਿਵਾਰ ।
 ਅੰਗਦ ਬਾਲੈ ਕੀਨ ਉਬਾਰ ।

ਸਭ ਸਿਖਨ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸੁਨਾਇ ।
 ਨਾਨਕ ਬਾਲੈ ਅੰਤਰ ਨਾਹ ।
 ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕਾ ਹੈ ਇਹ ਭੇਵ ।
 ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਦੇਵਨ ਸਿਰ ਦੇਵ ।

ਜੋਹਰਾ :

ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਕਾਰ ਲੈ ਕੀਨੋ ਪਰਉਪਕਾਰ ।
 ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਕਾਰਨੈ ਨਾਨਕ ਧਰ ਅਉਤਾਰ । ੧

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਦੇ ਪੰਥ ਬਣਾਏ ।
ਟਹਲ ਕਰੇ ਨਿਤ ਕੀਰਤ ਗਾਏ ।
ਪਰ ਈਰਖ ਪਰ ਤ੍ਰਿਆ ਪਰ ਹਰੇ ।
ਭੂਠ ਬਚਨ ਮੁਖ ਤੇ ਨਹੀ ਕਰੇ ।

ਦੀਨ ਦੇਖ ਨਾ ਕਰੇ ਗੁਮਾਨ ।
ਸਭ ਤੇ ਨੀਚ ਆਪ ਕੇ ਜਾਨ ।
ਹਿਰਦਾ ਕਿਸ ਕਾ ਢਾਹੈ ਨਾਹ ।
ਸਦਾ ਰਖੈ ਸਾਧਨ ਸਿਓ ਚਾਹ ।
ਸਤ ਮਾਰਗ ਕੇ ਮਨ ਤਨ ਲਾਗੈ ।
ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਤੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਭਾਗੈ ।

ਆਪਸ ਕੇ ਕਰ ਕਛੂ ਨ ਜਨਾਵੈ ।
ਤਬ ਸਿਖਨ ਕੀ ਪਦਵੀ ਪਾਵੈ ।
ਇਹ ਸਾਖੀ ਜੇ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਇ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇ ।
ਕਿਆ ਕਹ ਬਰਨੈ ਅਮਿਤ ਅਪਾਰ ।
ਜਗ ਭਿਛਕ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤਾਰ ।

ਸੰਤ ਦਾਸ ਕੀ ਬਿਨੈ ਸੁਨੀਜੈ ।
ਅਪਨੋ ਜਾਨ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕੀਜੈ ।
ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਿਆ ਕਹੈ ਸੁਨਾਇ ।
ਦਾਸ ਨਾਉ ਅਬ ਪਾਰ ਲਘਾਉ ।
ਰਾਖ ਲਾਜ ਕਰ ਬੇਮੁਹਤਾਜ ।
ਤੂ ਪ੍ਰਭੁ ਬੇਸਾਜਾ ਦਾ ਸਾਜ ।

ਗੁਣ ਅਉਗੁਣ ਨਿ ਬਿਚਾਰੀਐ ।
ਪ੍ਰਭ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀਐ ।

ਦੋਹਰਾ :

ਚੇਤਰ ਸੁਦ ਬਿਤ ਸਪਤਮੀ ਪੁਖ ਨਿਛਤ੍ਰ ਸਸ ਵਾਰ ।
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਗੰਧਰਿ¹ ਲਿਖੀ ਪੋਥੀ ਸੁਧਾਰ ਸੁਧਾਰ ਸੁਧਾਰ² ।
ਸੰਸਤ ਅਠਦਸ ਸੈ ਅਠ-ਤ੍ਰੀਸ³ ।
ਸਾਕਾ ਲਿਖਤੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਜੀਤ ।

¹ਅ.ਏ. ਸੰਤ ਦਾਸ ਫੋਬਰ ।

²ਸੁਧਾ ਸਵਾਰ ।

³ਅ.ਏ. ਚਉਤੀਸ ।

ਕਾਬਲੁ ਸੁਭ ਦੇਸ ਸੁਹਾਇਉ ।
ਗਰਗ ਰਖੀਸਵਰ ਕੇ ਮਨ ਭਾਇਉ ।
ਤਹਾ ਸੁ ਦੇਵੀ ਕਾ ਇਸਥਾਨੁ ।
ਜੋ ਆਵੈ ਸੋ ਦੇਦੀ ਮਾਨੁ ॥੧॥

— — —

ਅ.ਏ. ਕਾਸਮੀਰ ਸੁਭ ਦੇਸ ਸੁਹਾਯੈ ।
ਕਸਪ ਰਿਖੀਸਰ ਕੇ ਮਨ ਭਾਯੈ ।
ਤਹਾ ਸੁ ਦੇਵੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ।
ਅਠ ਦਸ ਕੁਜਾ ਸਾਰਕਾ ਜਾਨ ।

ਅੰਤਿਕਾ 1

ਉਸਤਤਿ ਦੇਵੀ ਜੀ ਕੀ । ਛੰਦ ।

ਸਦਾ ਸਤ ਅਬਗਤ ਹੈ ਨਿਤ ਤੇਰੀ ।
ਗੁਨੀ ਕਉਨ ਸੋ ਜਾਸ ਪੈ ਜਾਇ ਹੋਰੀ ।
ਤੁਝੇ ਬੇਦ ਬਿਧ ਕਮਾਲ ਜਾਨਤ ਧਿਆਇਆ ।
ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ ।੧।
ਬਿਨੈ ਬਿਸਨ ਕਰਤਾ ਸਦਾ ਚਿਤ ਧਰਤਾ ।
ਤੁਹੀ ਸਾਜਤੀ ਪਾਲਤੀ ਬਹੁੜ ਹਰਤਾ ।
ਤੇਰੇ ਮਰਮ ਕਾ ਮਰਮ ਨਾ ਕਿਨਹੂ ਪਾਇਆ ।
ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸੁਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ ।੨।
ਮਹਾ ਦੇਵ ਸੋ ਦੇਵ ਨਿਤ ਹੋਤ ਧਿਆਵੈ ।
ਤੇਰੀ ਏਕ ਨਖ ਰੇਖ ਨਹ ਪਾਰ ਪਾਵੈ ।
ਕਲਾ ਕੀ ਕਲਾਲਵ ਜਗਤ-ਛਾਇਆ ।
ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ ।੩।
ਤੇਰੇ ਖੇਲ ਇਹ ਵਯੋਮ ਪਸਰਿਉ ਪਸਾਰਾ ।
ਧਰਤ ਅਨਲ ਘਨ ਸਲਲ ਆਨੰਤ ਧਾਰਾ ।
ਪਉਨ ਪਾਂਚਵੇਂ ਮਲ ਪੰਚ ਕ੍ਰਿਤ ਬਨਾਇਆ ।
ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ ।੪।
ਤੁਹੀ ਸਰਬ ਅਉਖਧ ਤੁਹੀ ਚਾਰਖਾਣੀ ।
ਤੁਹੀ ਤੇਜ ਰਵਯਾਮ ਸਸ ਅਮੀ ਪਾਣੀ ।
ਤੁਹੀ ਚਕ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰ ਅਦਭੁਤ ਚਲਾਇਆ ।
ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ ।੫।
ਤੁਹੀ ਜੰਤ੍ਰ ਅਰ ਮੰਤ੍ਰ ਅਉ ਤੰਤ੍ਰ ਦੇਵਾ ।
ਤੁਹੀ ਸਉਜ ਅਉ ਪੂਜ ਪੁਨ ਤੁਹੀ ਸੇਵਾ ।
ਤੁਝੇ ਬੇਦ ਕਹ ਅਲਖ ਬੇਅੰਤ ਗਾਇਆ ।
ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ ।੬।

ਤੁਹੀ ਧਿਆਨ ਅਉ ਗਿਆਨ ਗਿਆਨਿਦੀ ਤੂੰ ।
 ਤੁਹੀ ਕਰਮ ਅਉ ਧਰਮ ਕਰਮੇਂਦੀ ਤੂੰ ।
 ਤੁਹੀ ਵਿਸਇ ਹੋਇ ਜਗਤ ਕੋ ਵਿਖੈ ਲਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੭ ।
 ਜਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਮੈ ਹੋਇ ਹੋਇ ਜਸ ਤੋਹ ਗਾਇਆ ।
 ਜੋਉ ਪਾਵਨਾ ਥਾ ਸਉ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ।
 ਤੇਰੀ ਬਾਣ ਸਦ ਦਾਸ ਪੈ ਕਰੈ ਦਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੮ ।
 ਨਮੋ ਸਾਰਕਾ ਜੁਆਲਪਾ ਸਾਰਦਾ ਹੈ ।
 ਨਮੋ ਰਾਗਿਵ ਭਗਵਤੀ ਨਾਰਦਾ ਹੈ ।
 ਨਮੋ ਅਲਖ ਭਵਨੇ ਸੁਰੀ ਸੰਤ ਭਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੯ ।
 ਨਮੋ ਸੈਲ ਪਤ੍ਰੀ ਨਮੋ ਚੰਦ ਘੰਟਾ ।
 ਨਮੋ ਕਾਲ ਰਾਤ੍ਰੀ ਨਮੋ ਕੇਸ ਮਾਡਾ ।
 ਨਮੋ ਜੋਤ ਸੋ ਪ੍ਰਥਲ ਮਧ ਕੀਟ ਘਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੧੦ ।
 ਨਮੋ ਸਿਧ ਦਾਤ੍ਰੀ ਨਮੋ ਕਾਂਡ ਆਨੀ ।
 ਨਮੋ ਗਉਰਜਾ ਸੀਤਲਾ ਬਾਕ ਬਾਨੀ ।
 ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਨੀ ਦੁਰਗਾ ਮਹਾ ਕਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੧੧ ।
 ਨਮੋ ਚੰਡਕ ਸੰਭ ਨਿਸੰਭ ਘਾਇਆ ।
 ਤੇਰੇ ਕੇਸਰੀ ਦੇਖ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਪਾਇਆ ।
 ਸਦਾ ਸਕ੍ਰ ਅਉ ਸੁਰਨ ਪੈ ਕੀਨ ਦਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੧੨ ।
 ਰਕਤ ਬੀਜ ਕੋ ਝਾੜ ਫੁਨ ਚਉ ਮੂੰਹ ਘੇਰੀ ।
 ਮਹਾਸੂਰੈ ਮਾਰ ਨਾ ਬਿਲਮ ਹੋਰੀ ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਾਲਕਾ ਅਮਰ ਜਸ ਇੰਦ੍ਰ ਗਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੧੩ ।
 ਤੁਹੀ ਸੁਖਮਨ ਇਕਾ ਪਿੰਗਲਾ ਹੈ ।
 ਤੁਹੀ ਜਗਤ ਕਾ ਬੀਜ ਤੂੰ ਮੰਗਲਾ ਹੈ ।

ਨਮੋ ਆਮ ਅਕਾਮਯਾ ਮਹਾ ਮਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੧੪ ।
 ਤ੍ਰਿਪੁਰ ਸੁੰਦਰੀ ਅੰਬਕਾ ਬਾਕ ਬਾਨੀ ।
 ਤੁਹੀ ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਤੁਹੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਰਾਣੀ ।
 ਤਿਨੋਂ ਬਿਭੋ ਪਾਇਆ ਜੋਊ ਸਰਨ ਆਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੧੫ ।
 ਨਮੋ ਗੰਗ ਅਰ ਜਮਨ ਸਰਸੁਤੀ ਦੇਵਾ ।
 ਨਮੋ ਸਗਲ ਅਪਗਾ ਤੁਹੀ ਨਾਉ ਖੇਵਾ ।
 ਸੰਧ ਅਰ ਸੰਧਿਆ ਕਾਲ ਨਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੧੬ ।
 ਰੂਪ ਨਹਿ ਰੇਖ ਨਹਿ ਰੰਗ ਕਾਇਆ ।
 ਜਿਸੇ ਨੇਤਕ ਕਹਿ ਨੇਤ ਨਿਗਮ ਗਾਇਆ ।
 ਸੋਈ ਨਿਰਗੁਨ ਤੈ ਸਗੁਨ ਕਰ ਪੁਨ ਛਪਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ-ਮਾਇਆ । ੧੭ ।

ਸਵਯਾ :

ਤੀਨ ਅਉਰ ਚਾਰ ਸਭ ਪਾਂਚ ਉਸਤਤ ਕਰੈ ਖਸਟ ਅਉ ਸਾਤ ਨਉ ਅਸਟ ਧਿਆਇ ।
 ਦਾਸ ਦਸ ਜਸ ਕਰੈ ਪਰੈ ਤੇ ਤੂ ਪਰੈ ਜੋਗ ਜੋਗੀਸਵਰੀ ਜੁਗਤ ਵਿਆਈ ।
 ਏਕ ਰਸ ਦ੍ਰਿਤ ਸਿਉ ਦ੍ਰਿਤ ਏਕ ਹੈ ਤਾ ਸਿਉ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰੀਤ ਅਤਿ ਬੰਦ ਗਾਈ ।
 ਫੂਲ ਸੋ ਬਾਸ ਹੈ ਬਾਸ ਸੋ ਫੂਲ ਹੈ ਭੇਦੁ ਨਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਅਉ ਜਗਤ ਮਾਈ । ੧੮ ।
 ਨਮੋ ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਨਹੀ ਲਹੈ ਭੇਵਾ, ਨਮੋ ਸ੍ਵਾਰਕਾ ਰੂਪ ਤੂੰ ਜਗਤ-ਮਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਜੋਤ ਕੀ ਜੋਤ ਤਮ ਖੰਤ ਅਗਿਆਨ ਕੋ ਸਦਾ ਤੂੰ ਦਾਸ ਕੇ ਚਿਤ ਭਾਈ ।
 ਕਬੇ ਕਿਆ ਅਲਪ ਮਤਿ ਜਾਸ ਨਹੀਂ ਚਰਨ ਰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਇ ਹੋਇ ਜਸ ਕਸਪ ਗਾਇਆ ।
 ਆਇ ਨਾ ਅੰਤ ਤੂੰ ਅਲਖ ਬਿਅੰਤ ਹੈ ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ-ਮਾਇਆ । ੧੯ ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੋ ਮਾਤ ਜੀ ਨਿਤ ਕਰੀਐ । ਕਿਛੁ ਭੂਲ ਅਉ ਚੁਕ ਨਾ ਚਿਤ ਧਰੀਐ ।
 ਦਾਸ ਸਰਨਿ ਆਇਆ ।
 ਮਈਆ ਕਰ ਮਾਇਆ ।
 ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋ ਮਾਇਆ । ੨੦ ।
 ਉਰ ਹਿਰੈ: ਕਾਲੀ: ਭੂਤਯਾ ਮਨੀ ਤੂੰ :
 ਨਮੋ ਰੋਦ੍ਹੀ: ਭੈਰਵੀ: ਨੀਹ੍ਰੁ :
 ਪ੍ਰੇਤ ਭਖਨੀ: ਮਾਲਨੀ: ਯਖਨੀ ਹੈ :

ਨਰਭੋ ਚਕ੍ਰ ਭਖਨੀ ਹੈ ।

ਮੁੰਡ ਧਾਰਨੀ : ਮੋਹਨੀ : ਕਿਟੋਲਾਰ

ਜੇਤ੍ਰ ਵਾਹਨੀ: ਬਜ੍ਰਨੀ: ਰਿਹੰਕਾਰੀ : ਨਮੋ ਮੁੰਡਕਾ :

ਲਟ : ਅਗਮ ਛਾਇਆ : ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ ।

ਨਮੋ ਯਥਿਆ: ਕੋਟਕਾ: ਸਿਧ ਜੋਗੀ: ਨਮੋ ਰਾਖਸੀ: ਰਮ ਕੀ:

ਦਿਬ ਯੋਗੀ: ਨਮੋ ਕਾਲ ਰਾਤ੍ਰੀ: ਮੈਖਾਗੁਲੀ ਤੂੰ: ਨਮੋ

ਸਰੂਪੀ : ਪ੍ਰੇਤ ਵਾਹਨੀ ਤੂੰ। ਨਮੋ ਮਹਾ ਜੋਗੀ । ਨਮੋ ਲੰਬ

ਸਟਾ: ਨਮੋ ਉਰਧ ਕੇਸੀ: ਨਮੋ ਨਮੋ ਬਿਕਟਾ: ਨਮੋ ਕੁਰਮੁ-

ਧੀ ਕਰੋ ਦਾਇਆ । ਨਮੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸਵਰੀ ਜੋਗ ਮਾਇਆ । ੨੧ ।

ਮੋਰਠਾ

ਨਮੋ ਬਿਸਲਾ: ਬੈਸਨਵੀ: ਯਮਦੂਤੀ: ਨਮੋ ਨਿ ਚਰੀ

ਸਵਰੂਪਾਖੀ: ਮੰਤ੍ਰ ਜੋਗਨੀ: ਘੋਰ ਭਦ੍ਰਾਖੀ : ਕ...ਹਿ ਪ੍ਰਿਯਾ ।

ਚਉਪਈ :

ਸੁਕਲਾਗੀ ਭੈ ਕਾਰੀ ਦੇਵ ਖੰਧਾਰੀ ;

ਜੋਗੇਸਵਰੀ: ਧਰੁਮਾਖੀ: ਕਉਮਾਰੀ,

ਪ੍ਰੇਤਾਖੀ: ਭਵਨੇਸਵਰੀ: ਨਮੋ ਕੋਸਕੀ ;

ਦੁਰਗਾ : ਘੋਰਾ: ਕੁੰਡਾਖੀ: ਬੈਰਾਹਨੀ ;

ਕਾਲਾਗਨ : ਵੀਰਾਦ੍ਰਾਖੀ : ਕਪਾਲੀ ;

ਨਮੋ ਕਾਲਨੀ :

ਦੇਹਰਾ :

ਸਿਧ ਪੈਤਾਲੀ ਧਿਆਈਐ ਸਿਧ ਹੋਹ ਸਬ ਕਾਮ ।

ਮਨ ਬਚ ਕਦ ਸੁਫੁਲ ਰਹੈ ਉਚੈ ਚਉਸਠ ਨਾਮ ।

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਜਨਮਸਾਖੀ...

(ਅੱਗੇ ਖੰਡਿਤ ਹੈ)

ਅੰਤਿਕਾ 2

ਛਿੱਬਰ ਗੋਤ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਣ

ਬ੍ਰਹਮਣ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸੰਤ ਦਾਸ ਛਿੱਬਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ :

ਬ੍ਰਹਮਣ ਜਾਤੀ ਭਾਰਤੀ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤੀਜੀ ਵੱਡੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਦੋਂ ਤੇ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਸਭਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧੇਰੇ ਹੈ। ਸਰ ਡੈਂਜਿਲ ਇਬਟਸਨ¹ ਨੇ ਵਿਲਸਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਇੰਡੀਅਨ ਕਾਸਟਸ' ਤੇ ਸ਼ੈਰਿੰਗ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਾਲ-ਬਰ੍ਹੜ ਨੇ ਵਿਸਥਿਤ ਤੇ ਬਹੁਮੁਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਦੇ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਦੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੰਡ ਦਾ ਆਧਾਰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖਿੱਤੇ—ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਆਪਣੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੇ ਰਹਿਤ ਮਿਰਿਆਦਾ ਕਰ ਕੇ ਦੂਜੇ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਨਾਲ ਘੱਟ ਸਾਂਝ ਰਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅੱਗੇ ਉਪਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

(ੳ) ਵਿੰਧੀਆਚਲ ਦੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਣ :

1. ਮਹਾਰਾਸਟਰੀ (ਮਰਹੱਟਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ)
2. ਤਿਲੰਗਾਨੀ (ਜਾਂ ਆਂਧਰੀ : ਤੈਲਗੂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ)
3. ਦ੍ਰਾਵੜੀ (ਤਮਿਲ ਜਾਂ ਦ੍ਰਾਵੜ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ)
4. ਕਰਨਾਟਕੀ (ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ)
5. ਗੁੱਜਰ ਜਾਂ ਗੁਜਰਾਤੀ (ਗੁਜਰਾਤ—ਸਿੰਧ ਦੇ)

(ਅ) ਵਿੰਧੀਆਚਲ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਣ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਪੰਜ ਗੋਤ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :

1. ਗੋਤ (ਗੋਤ੍ਰ ਦੇ, ਬੰਗਾਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ)
2. ਸਾਰਸੂਤ ਜਾਂ ਸਾਰਸੂਤ (ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਂ ਸਰਸੂਰੀ ਨਦੀ ਤੋਂ ਅਗੇਰੇ ਦੇ²)
3. ਕੰਨਿਆ ਕੁਬਜ (ਕਨੌਜ ਦੇ)
4. ਮੈਥਿਲ (ਮਿਥਿਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ)
5. ਉਤਕਲ (ਉੜੀਸਾ ਦੇ)

¹Sir Denzil Ibbetson (Ed.) Panjab Castes, p. 215-20.

²Ibid p. 220.

ਸਾਰਸ੍ਵਤ ਬ੍ਰਹਮਣ

ਇਹ ਖਾਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਨਾਂ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਨਦੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਪਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸੀਮਾਂ ਨਿਕਟ ਵਗਦੀ ਸੀ। ਇਬਟਸਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਜਾਤੀ-ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਗੋਤ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਖਲਾਸਾ ਹੈ। ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼¹ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰਸ੍ਵਤ ਜਾਂ ਸਾਰਸ੍ਵਤ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਬ੍ਰਹਮਣ' ਦਾ ਇਕ ਗੋਤ² ਵੀ ਹੈ। 'ਇਸ ਅੱਲ ਪੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਉਂ ਆਖਦੇ ਹਨ—ਪਰਸੁ ਰਾਮ ਨੇ ਜਦ ਛਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਤਦ ਕੁਝ ਗਰਭਵਤੀ ਛਤ੍ਰਾਣੀਆਂ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰਿਖੀਆਂ ਦੇ ਆਸ਼੍ਰਮਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਲੁਕੀਆਂ। ਪਰਸੁਰਾਮ ਦੁੰਡ ਦਾ ਹੋਇਆ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰਿਖੀਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਘਰ ਕੋਈ ਛਤ੍ਰਾਣੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜੋ ਸਾਡੇ ਘਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਹਨ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮਣੀਆਂ ਹਨ। ਪਰਸੁਰਾਮ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਬ੍ਰਹਮਣੀਆਂ ਹਨ ਤਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾਉ। ਰਿਖੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕੱਚੀ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਛਤ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਅੱਲਾਦ ਸਾਰਸ੍ਵਤ ਹੋਏ।'

ਪੌਰਾਣਿਕ ਕਥਾ ਇਉਂ ਹੈ ਕਿ 'ਦਧੀਚੀ ਰਿਖੀ ਇਕ ਵਾਰ ਤਪ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇੰਦੁ ਨੇ ਤਪ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲੰਬੁਸ਼ਾ ਅਪਸਰਾ ਭੇਜੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਰਿਖੀ ਦਾ ਵੀਰਯ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਵਿਚ ਡਿਗ ਪਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਰਸ੍ਵਤ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜੋ ਗੋਤ ਦਾ ਮੁਖੀਆ ਸੀ।'

ਸਾਰਸ੍ਵਤ ਗੋਤ ਬਾਰੇ 'ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਕੋਸ਼'³ ਵਿਚ ਵੀ ਲਗਪਗ ਇਹੀ ਵੇਰਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮਹਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਾਰਸਵਤ ਰਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਰਿਆ ਸਰਸਵਤੀ;—ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਮਾਨਵੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,— ਦਾ ਪੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਮਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੱਛੀ ਖੁਆ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਖਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਜੀਵਕਾ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਤੰਗੀ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਐਨ ਵੱਲ ਏਨਾ ਪਿਆਨ ਨਾ ਦੇ ਸਕੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ) ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਖੁਸ਼ਕਸਾਲੀ ਦਾ ਮਸਾਂ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇਸ ਪਾਸ ਇਕਤਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 60,000 ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਵਿਲਸਨ ਦੀ ਰਾਇ ਵਿਚ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਣ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਸਾਰਸਵਤ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ, ਜੋ ਸਰਸਵਤੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਦੁਆਰਾ, ਹਿੰਦੂ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਹੋਰ

¹ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਜਿਘ ਨਾਭਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਪੁਸਤਕ ਪੰਨਾ 139.

²ਜਾਨ ਡਾਊਸਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਪੁਸਤਕ; ਪੰਨਾ 114-115.

ਸੰਭਵ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਪਰੀਚਯ ਸੀ । ਇਸ ਕੋਸ਼ ਨੇ ਵੀ ਸਾਰਸਵਤ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਮੁਹਿਆਲ ਬ੍ਰਹਮਣ ਤੇ ਛਿੱਬਰ ਗੋਤ :

ਮੁਹਿਆਲ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਸੈਕਿਉਲਰ ਬ੍ਰਹਮਣ¹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਮੁਹਿਆਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਉਤੇ 'ਭੱਟਾਂ' ਨੂੰ ਜਾਂ 'ਜਾਜਕਾਂ' (ਲੋੜਵੰਦਾਂ) ਨੂੰ 'ਮੁਹਿਨ' ਦਿੱਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ । 'ਮੁਹਿਨ' ਪੰਜ, ਸੱਤ ਜਾਂ ਦਸ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਹ ਰਕਮ ਸੀ ਜੋ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ । ਦਾਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਰਕਮ 'ਮੁਹਿਨ' ਸਦਕਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁਹਿਆਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ । ਮੁਹਿਆਲ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁਨਹਾਲ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਕਈ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਉਤਪਤੀ 'ਮੁਖੀਆ' ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ । ਮੂਲ ਤੌਰ ਤੇ 'ਮੁਹਿਆਲ' ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰਸਵਤ ਜਾਂ ਸਾਰਸੁਤ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਇਸੇ ਵਰਗ ਵਿਚੋਂ ਪਤਨੀਆਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਪਰ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ (ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਵਧੀਆ ਵਰਗ ਮਿਲਦੇ ਹਨ (ਸੰਨ 1883 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ) ਜੋ ਬੁੰਜਾਹੀ ਸਾਰਸਵਤਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ :

1. ਸੂਧਨ
2. ਸਿਖਨ
3. ਭਕਲਾਲ
4. ਭੋਗ
5. ਕਾਲੀ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਭੀਮਵਾਲ ਜਾਂ ਭੀਬਾਲ, ਮੁਹਿਆਲ ਸਾਰਸਵਤਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਇਹ ਹੋਰ ਬੁੰਜਾਹੀ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਘਟੀਆ ਸਨ, ਆਪਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ।

ਭੱਟਾਂ ਨੇ ਮੁਹਿਆਲ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਵਿਚ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ :

ਦੱਤ ਦਾਤਾ ਲਉ ਮੰਗਤਾ, ਛਿੱਬਰ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ।

ਵੈਦਾ ਹੱਥ ਕਟਾਰੀਆਂ, ਚਲਦੇ ਪੱਥਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ।

ਬਿਭੀ ਖਾਤੇ ਬਿੰਬਫਲ, ਮੱਹਨ ਬਾਲੀ ਚਕਦਾਰ ।

—ਭੱਟ-ਗੀਤ

ਮੁਹਿਆਲ ਗੋਤ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਗੋਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ :

1. ਛਿੱਬਰ :—

(ੳ) ਸਿਧ ਸੁਹਾਨ

(ਅ) ਸੋਤ ਪਾਲ

¹Samuel T. Weston, (Ed.), A Glossary of the Tribes and Castes of the Panjab and North-West Frontier Province, Vol. II p. 121.

2. ਬੈਦ :—

(ਸਿੱਧ ਭੋਜ) ਤੇ ਭੋਜ ਪੱਤਰੇ :—

(ੳ) ਮਾਧੋ ਦਾਜ

(ਅ) ਰਾਮਾ ਨੰਦ :

1. ਅਮਰੂ ਵਾਲੇ

2. ਭੋਰੂ ਵਾਲੇ

3. ਬਾਬੇ ਵਾਲੇ

4. ਡੋਡ ਡੋਡ

3. ਲਉ :—

(ਸਿੱਧ ਸਮ) ਤੇ ਸਾਮੇ ਪੱਤਰੇ :—

(ੳ) ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮਲੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮਲਾਣੇ

(ਅ) ਵਧੂ ਰਾਮੇ ਜਾਂ ਵਧਵਾਨੀ

(ੲ) ਮੰਗੂ ਰਾਮੇ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਨੀ

(ਸ) ਕਲਕਾ ਦਾਸੇ ਜਾਂ ਕਲਕਾ ਦਾਸਾਨੀ

4. ਦੱਤ :—

ਪਿਧ ਚਾਰ :—

(ੳ) ਕਾਲੀ ਚੰਦ

ਕਾਲੀਚਾਰੇ ਜਾਂ ਬੰਜਾਹੀ

(ਅ) ਧੀਰੂ :—ਧੀਰੂ ਪੱਤਰੇ (ਬੰਜਾਹੀ)

(ੲ) ਧੰਨਨ

ਧੰਨਨ ਪੱਤਰੇ (ਬਾਰੀ) :—

(1) ਚੂਨੀ ਵਾਲ (ਬਾਰੀ)

(2) ਤੁਲੰਬੀਆ (ਬਾਰੀ)

(3) ਸੀਤ ਪੁਰੀਆ (ਬੰਜਾਹੀ)

5. ਬਾਲੀ :—

(ੳ) ਲਾਲੜੀ (ਬੰਜਾਹੀ)

(ਅ) ਤਖਤ (ਬਾਰੀ)¹

¹ਵੁਟ ਨੰਟ ਅਗਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ

Foot Note Page 551

Muhials					
Chhibbar	Baid	Lau	Dutt	Baki	
Sidh Suhan	Sidh Bhoj	Sidh Sam	Sidhchare	Lalui	Takht (Bari)
	Bhoj potre	Shamepotre		(Bunjabi)	
	Madho Das	Kulichand	Dhiru		
	Ramanand		Dhanan		
Amuware Bheruware	Baba Wale Daud				
	Dunbh				
Prithwi Mal Wadhu	Ram Mangu Ram	Kalka Dass	Kundiare	Dhananpotre	
			(Bunjahi)		
Prithi malani Wadhwani	Mangwani	Kalka Dasani	Chuniwal	Tulumbiya	Sit Puria (Bunjahi)
			(Bari)	(Bari)	

.....Ibid, pp. 122

ਮੁਹਿਆਲ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਦਾ ਸਮਰਾ

ਅੰਤਿਕਾ 3

ਅਰਥਾਵਲੀ

ਸੰਗਲਾਚਰਨ, ਉਥਾਨਕਾ

ਬਰਨੋ : ਆਖਾ। ਪਰਬ੍ਰਹਮ : ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ। ਅਨੁਗ੍ਰਹ : ਕ੍ਰਿਪਾ, ਦਇਆ। ਮੋ : ਵਿਚ।
ਮਇਆ : ਦਇਆ। ਹੰਕਾਰੋ : ਸੱਦ ਲਏ। ਦਈ : ਦਿੱਤੀ। ਲਉ ਭਰ : ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ।
ਅਮਰਾਪੁਰ : ਅਮਰਪੁਰੀ ਜਾਂ ਸੱਚਖੰਡ। ਖਾਡੂ : ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ। ਭਣਿਓ : ਆਖਿਆ। ਫਾਨੋ :
ਪਛਾਣੋ। ਅੰਤਰਾਉ : ਅੰਤਰ। ਗਉਨ : ਗਵਨ। ਨਿਧ : ਖਜ਼ਾਨਾ। ਨਾਈਓ : ਨਿਵਾਇਓ।
ਭਾਨ : ਸੂਰਜ। ਖੋਜੋਗਾ : ਲੱਭਾਂਗਾ। ਮੋਰ : ਮੁਹਰ (ਸਿੱਕਾ)। ਦਾਮ : ਦਮੜੇ (ਸਿੱਕੇ)।
ਨਰੇਲ : ਨਾਰੀਅਲ। ਕੋਪ : ਕ੍ਰੋਧ, ਗੁੱਸਾ।

ਸਾਖੀ 1. ਅਫਰ : ਅੱਖਰ। ਬੇਗ : ਤੇਜ਼। ਦਉਰ : ਦੌੜ। ਘਨਿ : ਮੀਂਹ। ਬਿਰਥਾ :
ਵਿਥਿਆ। ਪਰਸੋ : ਸਪਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਭੇਵ : ਭੋਤ।

ਸਾਖੀ 2. ਸੁਭਾਇ : ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਿਤ। ਬਿਸਮੈ : ਹੈਰਾਨੀ। ਗਾਮਾ : ਪਿੰਡ। ਰਾਇਨ ਸਿਰ
ਰਾਇਆ। ਸਹਿਨਸਾਹਾ ਦਾ ਸਹਿਨਸਾਹ। ਬਿਓਗੀ : ਵਿਯੋਗੀ। ਅਬਗਤ ਗਾਬ :
ਅਮਰ ਕਹਾਣੀ। ਪਠਵੋ : ਭੇਜੋ ਘੱਲੋ।

ਸਾਖੀ 3. ਬਾਲਨ : ਬਾਲਾਂ ਵਿਚ। ਤੋਖੈ : ਸਤ੍ਰਸਟ ਕਰੇ। ਅਫਤ : ਛਿਲਕੇ ਵਾਲੇ ਜੋ।
ਮਸਟ : ਮਚਲਾ। ਬਦਤੋ : ਬਿਦਓ। ਵੀਸਮਾਦ : ਹੈਰਾਨੀ।

ਸਾਖੀ 4. ਬਰਖਨ : ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ। ਮਤਵਾਰੋ : ਮਤਵਾਲੇ, ਮਸਤ। ਘਾਮ : ਤਪਸ਼। ਤਰ
ਤਲ : ਰੁੱਖ ਥੱਲੇ। ਕਛੀ ਕਰਾਇ : (ਧਰਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ) ਕੱਢ ਕੇ। ਅਸ : ਘੋੜਾ।
ਤਰ : ਬਿਰਛ। ਦੁਮ : ਬਿਰਛ। ਬਿਸਮਾਨਾ : ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ। ਪਾਇਕ : ਪੈਦਲ
ਨੌਕਰ। ਕਾਂ ਕਾ : ਕਿਸ ਦਾ। ਨਫਰ : ਨੌਕਰ। ਪਗ : ਚਰਨ।

ਸਾਖੀ 5. ਧੋਨ : ਗਊ। ਅਤਭੁਤ : ਅਦਭੁਤ। ਹੋੜ : ਖੰਧਾ, ਮੰਗੂ ਜਾਂ ਮੱਝਾਂ ਦੀ ਛੋੜ।
ਰਾ : ਰਾਇ। ਹਾਲ : ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ, ਦੁਹਾਈ। ਕੁਣਕਾ : ਕਿਣਕਾ। ਤੋਰ :
ਤੇਰਾ। ਤਪਾਵਸ : ਨਿਆਂ। ਭ੍ਰਿਤਨ : ਦਾਸ, ਸੇਵਕ।

ਸਾਖੀ 6. ਠਏ : ਬਣਾਏ, ਕਰੇ। ਮੂਠੇ : ਲੁੱਟੇ। ਭੰਤਾ : ਭਾਂਤ। ਰਾਤਾ : ਪ੍ਰੀਤ, ਧਾਰਨਾ।
ਵਖਰ : ਸੰਦਾ। ਪ੍ਰਾਤ : ਸੁਭਾ। ਦੁਬ : ਧਨ। ਮਗ : ਰਾਹ। ਦਾਮ : ਦੰਮ,
ਦਮੜ, ਰੁਪਏ। ਅਚਵਾਇ : ਖੁਆ ਕੇ। ਭੀਲੀ : ਬਿਰਛਾਂ ਦਾ ਝੁੰਡ। ਗਰ :
ਗਲ। ਉਮੇਦਾ : ਰਾਇ ਬੁਲਾਰ ਦਾ ਨੌਕਰ। ਹੋਤ : ਹਿਤ, ਪਿਆਰ।
ਦੁੰਦ : ਦੁੰਦ, ਦੁਬਿਧਾ। ਕੰਦ : ਮੂਲ।

- ਸਾਖੀ 7. ਕਾਰੀ : ਇਲਾਜ । ਉਪਵਾਸ : ਰੋਟੀ ਨਾ ਖਾਣ ਦਾ ਅਮਲ, ਵ੍ਰਤ । ਠਉਰ : ਸਥਾਨ, ਥਾਂ । ਬ੍ਰਿਧ : ਵਿਧੀ । ਵੀਧ : ਬੰਧ (ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਣ 'ਬੰਧ' ਨੂੰ ਵੀਧ ਲਿਖਿਆ ਹੈ) । ਉਜਨ ਸੀਤ : ਗਰਮ ਸਰਦ । ਉਰਮੀ : ਲਹਿਰ, ਤਰੰਗ । ਭੁਜਾ : ਬਾਂਹ । ਗਹੀ : ਫੜੀ । ਹੇਤ : ਹਿਤ ਨਾਲ । ਸਕੁਚ : ਸੰਕੋਚ । ਵਿਆਧ : ਰੋਗ, ਬੀਮਾਰੀ ।
- ਸਾਖੀ 8. ਹਾਸਲ : ਹਾਲਾ, ਮੁਆਮਲਾ, ਭੂਮੀ ਦਾ ਮਹਿਸੂਲ । ਪੋਤਾ : ਖਜ਼ਾਨਾ, ਨਕਦੀ । ਅਪਦਾ : ਵਿਪਤਾ । ਕੀ-ਕੀ : ਕਿਸ ਦੀ । ਵਾ ਕੀ : ਉਸ ਦੀ । ਸੂਤਾ : ਧੀ । ਦ੍ਰਿਗ : ਨੈਣ । ਅਹਿਲਾਦ : ਆਨੰਦ । ਜੇਵਨਵਾਰ : ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ।
- ਸਾਖੀ 9. ਗਉਨੇ : ਮੁਕਲਾਵੇ । ਤਾਤ : ਪਿਤਾ, ਜੋ ਵੰਸ਼ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰੇ । ਰਾਇਨਰਾਇ ਸਹਿਨਸਾਹ । ਤਾਤ, ਮਾਤ : ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ । ਦੁਰ ਬਾਕਾ ; ਬਦ ਜਬਾਨ । ਸਕਾਈ : ਸਗਾਈ, ਮੰਗਣੀ । ਭ੍ਰਿਤਨਿ : ਨੌਕਰ, ਦਾਸ ।
- ਸਾਖੀ 10. ਭਾਨ : ਸੂਰਜ । ਏਕ ਮੇਕ : ਇਕ ਸਿਕ । ਸਾਂਝ : ਸੰਝ, ਸ਼ਾਮ । ਸੀਧਾ : ਰਸਦ, ਰਾਸ਼ਨ । ਅਤੀਤ : ਤਿਆਗੀ, ਵਿਰਕਤ । ਨਾਇਓ ਮਾਥਾ : ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ । ਉਲਾਹਨਾ : ਉਲਾਹਮਾ । ਸੰਚਿਉ : ਜੋੜੇ ।
- ਸਾਖੀ 11. ਸੰਭਾਰ : ਸੰਭਾਲ । ਖੋਏ : ਗੁਆਏ । ਬਨਮੂਨ : ਜਿਸਦਾ ਨਮੂਨਾ ਨਹੀਂ ਅਦੁਤੀ । ਬੇਮਿਸਾਲ ਬੇਚਗੂਨ : ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਕਾ ਨਹੀਂ । ਜਾਦੋ : ਦੋਲਤ ਥਾਂ ਦਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ਜੋ ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ । ਫਾਜਲ : ਵੱਧ । ਮੁਮਾਰਖ : ਮੁਬਾਰਕ ।
- ਸਾਖੀ 12. ਖੁਸਾਲ : ਖੁਸ਼ਹਾਲ । ਚੰਮਿਓ : ਚੰਮਿਆਂ । ਸਮਧੀ : ਸੰਬੰਧੀ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ । ਗੁਹਜ ਦਾਨ : ਗੁੱਝਾ ਦਾਨ ।
- ਸਾਖੀ 13. ਨਦਾਨੀ : ਨਾਦਾਨੀ, ਅਗਿਆਨ । ਲਾਗੀ : ਲਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ । ਪਾਤੀ : ਪੱਤਰ, ਚਿੱਠੀ । ਅਨਦ ਨ ਮਾਇ : ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਮਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਖੀਪੈ : ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਤੋਂ । ਸਉਜ : ਸਾਮਾਨ । ਸੰਸੈ : ਸ਼ੌਂਕ । ਦੁਲੈ : ਦੁਲ੍ਹਾ, ਲਾੜਾ । ਹਰਖੇ : ਹਰਸ, ਖੁਸ਼ ਹੋਏ । ਪੂੜਕ : ਪੂੜੇ, ਮਾਲੂ, ਪੂੜੇ । ਬਿਪਨ : ਬ੍ਰਹਮਣ । ਅੰਚਰ : ਆਂਚਲ, ਪੱਲਾ । ਜੋਤੀ ਨਾਰ : ਔਰਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ।
- ਸਾਖੀ 14. ਭਾਭੀ : ਭਾਬੀ । ਪੇਖ : ਵੇਖ । ਅਕੁਲਾਨਾ ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਇਆ । ਬਾਛਾ : ਇੱਛਾ ।
- ਸਾਖੀ 15. ਪਿਆਨਾ : ਰਵਾਨਗੀ । ਪਲਤਨ : ਪਲਤਾ ਗੋਤ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ । ਗਉਸ : ਗੋਸ਼ ਪੀਰ । ਬਾਕ : ਵਾਕ । ਵੀਦਾ : ਵਿਨ੍ਹਿਆਂ । ਅਨੀਤ : ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ।

- ਸਵਾਬ : ਪੁੰਨ । ਫੁਰਕਾਨ ਕਿਤਾਬ : ਕੁਰਾਨ (ਪੰਝੀਵੀਂ ਸੂਰਤ) । ਕਾਮਲ : ਪੂਰਣ, ਪੂਰਾ । ਜੰਤ : ਜਿਥੇ । ਤਿਤ : ਉੱਥੇ । ਔਏ : ਆਏ ।
- ਸਾਖੀ 16. ਨਿਰਧਾਰ : ਭੁੱਖਾ । ਤੇਜੋਮਯ : ਤੇਜੋਸਵੀ । ਕਟ ਬਚਨ : ਕੋੜੇ ਸਬਦ । ਭਾਸ : ਆਖ, ਸਮਝ ।
- ਸਾਖੀ 17. ਅੰਗਛਾ : ਪਰਨਾ । ਅਉਖੀ : ਔਖੀ । ਪਾਹਿ : ਪਾਸ, ਕੋਲ । ਮੋਲ : ਮੁੱਲ, ਕੀਮਤ । ਵਹੁਲੇ : ਛੋਟੀ । ਕਲ ਮਲ : ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਣ ਮਲੀਨਤਾ, ਵਿਆਕੁਲਤਾ । ਛਾਇਆ : ਛੁਪਿਆ, ਲੁਕਿਆ । ਪ੍ਰਗ : ਪ੍ਰਵ : ਬਾਰਾ : ਰੁਹਾਡਾ । ਕਤ ਦੁਰ : ਕਿਧਰ, ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ।
- ਸਾਖੀ 18. ਕਛ : ਕੁਛ । ਪ੍ਰੀ : ਪ੍ਰਿਯ । ਖਰਚੀ : ਖਰਚ । ਅੰਨ ਮੰਗਤ : ਅਣਮੰਗੇ । ਤਾਪ : ਮਨੋ ਕਲੇਸ਼ ।
- ਸਾਖੀ 19. ਕਿਲੇ : ਕਿੱਲੇ । ਸੁਰਚਾਰੀ : ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਰਗੇ ਆਚਾਰ ਵਾਲਾ । ਰਸ : ਖਾਣਾ । ਸਗਨ : ਸਗੁਣ । ਵਰਤਨ : ਵਿਵਹਾਰ । ਸਰੋਹ : ਸਰ੍ਹੋਂ । ਫਾਰ : ਸੁਆਹ । ਜੋਕਰ : ਜੋਕਰ । ਅਘਾਇ : ਰੱਜ, ਤ੍ਰਿਪਤੀ ।
- ਸਾਖੀ 20. ਟੁਕ : ਟੁੱਕਰ, ਰੋਟੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ । ਨਿਮਤਾ : ਨਿਉਂਦਾ, ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ । ਸੀਖਾ : ਸਿੱਖਾ । ਸੁਣਤ : ਲਹੂ । ਦੁਵੇ : ਚੋ ਰਹੇ । ਕ੍ਰੋਧਾ : ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਅਨਾਜ । ਜਗ : ਯੱਗ । ਤਖਿਲਾਨਾ : ਤਲਖੀ ਵਿਚ ਆਇਆ । ਪਯੂਖਾ : ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਗਾ (ਦੁੱਧ) ਦਹਿਉ : ਸਾੜ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਟੋਨਾ : ਟੂਣਾਂ । ਪ੍ਰਵਾਣਾ : ਪ੍ਰਵਾਨਾ, ਚਿੱਠੀ । ਅਬੰਧ : ਨਿਰਬੰਧ, ਸੁਤੰਤਰ । ਸਖਿਆਤ : ਸਾਖਿਆਤ, ਪ੍ਰਤੱਖ ।
- ਸਾਖੀ 21. ਜਰੈ : ਜਲੈ । ਸਾਹਨਪਤ : ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ । ਪੀਰ : ਬੁੱਢਾ । ਸਰਬਗ : ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ, ਸਰਬ ਗਿਆਤਾ । ਕਟ : ਤੇੜ : ਪਲਘ : ਪਲੰਘ । ਸੰਗਰ : ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ । ਪੋਤਾ : ਹਾਲਾ, ਮਾਮਲਾ । ਬਾਟੋ : ਵੰਡ । ਗੁਸਤਾਕੀ : ਗੁਸਤਾਖੀ । ਪਨਹਿ : ਪਨਾਹ, ਸਰਨ । ਮਨੁਹਾਰ : ਦਿਲਜੋਈ ।
- ਸਾਖੀ 22. ਕਾਂਖੀ : ਅਕਾਂਕਸ਼ੀ । ਖੁਧਿਆ : ਭੁੱਖ । ਮੜਦਾਨਾ : ਮਰਦਾਨਾ । ਪੋਟ : ਪੋਟਲੀ । ਫਾਰ : ਸੁੱਟ ।
- ਸਾਖੀ 23. ਰਖਪਾਲ : ਰਖਵਾਲਾ । ਭਾਲਾ : ਮੱਥਾ । ਬਾਟ ਬਟੁਅਨ : ਰਾਹ ਦੇ ਰਾਹੀ, ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ । ਖਾਪੇ : ਖਪਾਏ । ਛਿਨ : ਦਾਨ (ਲੈਣ ਵਾਲਾ) । ਭੁਗਾਓ : ਭੰਗਵਾਉ, ਖੁਆਉ । ਮੁਕਤਾਇਆ : ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ । ਛਿਨਾਈ : ਛੀਨ ਲਏ, ਖੋਹ ਲਏ । ਦਵ : ਅੱਗ (ਜੰਗਲ ਦੀ) । ਕੋਹਾ : ਕਾਂਸੀ । ਡੂਗਰ : ਪਹਾੜ । ਅਗਣ : ਅੰਗਣ । ਬਾਦ ਫਰੋਸੀ : ਫਜ਼ੂਲ (ਭੂਨ) ਦੀ ਵੇਚ, ਕੂੜ ਦੀ ਬਿਕਰੀ । ਖਾਮੀ : ਤਰੁਟੀ । ਮੜਿਓ : ਮੜੀਆਂ । ਜਾਘਾ : ਜਗ੍ਹਾ । ਬਾਰੋ ਬਾਰ : ਬਾਰ ਬਾਰ । ਪਾਇ : ਪੈਰ ।

- ਸਾਖੀ 24. ਪਯੂਖ : ਅੰਮ੍ਰਿਤ । ਸੰਭਾਨ : ਸੁਬਹਾਨ, ਪਵਿਤ੍ਰ ਰੂਪ ਆਤਮਾ, ਕਰਤਾਰ । ਗਉਨ : ਗਵਨ । ਅਕੈ : ਆਖੇ । ਸੈਲ : ਸੈਰ । ਸਖਸ : ਸਖਸ । ਰੋਸਨ : ਰੋਸਨ । ਮਾਇਆ : ਮਖਿਆ, ਦਇਆ । ਹਦੀ : ਹੱਦੀ । ਰਦੀ : ਰੱਦ ਦੇਣਾ । ਧਜ : ਧੂਜ, ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਟੁਕੜਾ । ਮੁਧ : ਇਸਤ੍ਰੀ । ਗਾਰਬ : ਗਰਬ, ਅਹੰਕਾਰ । ਪੇਖੇ : ਵੇਖੇ, ਅਨੁਭਵ ਕਰੇ । ਸਉੜ : ਸੌੜਾ, ਭੀੜਾ । ਕਾਤੀ : ਕਰਦ, ਕੈਂਚੀ । ਕੀਖੇ : ਕਿੱਖੇ । ਨਿਕਥਾ : ਨਿਕਲਦਾ ।
- ਸਾਖੀ 25. ਬੰਦੀ : ਕੈਦੀ । ਕਿੜੀ : ਪਠਾਣਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ । ਮਿਝਮਾਨ । ਮਿਝਬਾਨ । ਤਹੀ : ਤਹਾ, ਉਥੇ । ਸੀਧਾ : ਰਸਦ । ਮਝਾਰ : ਵਿਚ । ਤਕਬਰ : ਤਕੱਬਰ, ਅਹੰਕਾਰ ਰੱਉ : ਰੋਂ । ਜੋਰੀ : ਜਬਰਦਸਤੀ । ਕੁੰਗੂ : ਕੇਸਰ । ਮਾਸਪੁਰੀ : ਮਾਸ ਜਾਂ ਲੋਥਾਂ ਦੀ ਨਗਰੀ । ਮਸੇਲਾ : ਮਸਲਾ । ਤਪਾਵਸ : ਨਿਰਣਾ । ਫਉਜ : ਫੌਜ । ਤੋਗਬੰਦ : ਗਾਤਰਾ । ਗਾਡੇਰੜ : ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ, ਮਜ਼ਬੂਤ, ਡੱਟੇ । ਜਹੂ : ਜਹ, ਦੌਲਤ । ਕਮਣ : ਕਾਮਨੀ । ਹਰਮਾ : ਹਰਮ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ । ਵਿਗੁਤੀ : ਬਰਬਾਦ ਹੋਈ । ਹਸਤ : ਹਾਥੀ ਪੈਰਣ : ਪੈਰਾਹਨ, ਲਿਬਾਸ । ਪਰਸਾਈ : ਪੁੱਛ । ਬਿਜੀਆ : ਨਸ਼ਾ । ਕੈਫ : ਅਮਲ, ਨਸ਼ਾ । ਕਾਸਾ : ਭਿਖਿਆ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ । ਪਰਮਲ : ਖੁਸ਼ਬੂ, ਸੁਗੰਧੀ । ਕੁਰਸੀ ਕੁਰਸ : ਤਖਤ ਤੇ ਤਾਜ, ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ । ਪਹਿਰਾਇ ਬੰਦ : ਬੋੜੀਆਂ ਲੱਗੇ (ਕੈਦੀ) ।
- ਸਾਖੀ 26. ਪਰਚਾ : ਪਰਿਚੈ । ਬਰਨ ਵਰਣ, ਜਾਤੀ । ਸਰਾ : ਸਰ੍ਹਾ । ਸਾਹਨਿ ਸਿਰਿ ਸਾਹਿ : ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ । ਇਤੀਮ । ਯਤੀਮ । ਦੀਨ : ਦਿਨ ।
- ਸਾਖੀ 27. ਮਮਾਰਖ : ਮੁਬਾਰਕ । ਰੋਸਨ : ਰਸਨ, ਗਿਆਤ । ਗਰਭਾਸ : ਸਰਭਵਾਸ । ਉਰਧ : ਉਲਟਾ । ਨਾਮਰਜ ਦ : ਮਰਯਾਦਾ ਰਹਿਤ । ਨਾਗਾ : ਨੰਗਾ । ਅਹਿਲਾ : ਆਹਲਾ, ਵਧੀਆ । ਰੁਦਨ : ਰੋਣਾ । ਹੋਤ : ਹਿਤ ।
- ਸਾਖੀ 28. ਬਰ : ਵਰ । ਹੋਲਾ : ਛੱਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭੁੱਜੀਆਂ ਟਾਟਾਂ । ਨਿਹਾਲੀ : ਰਜਾਈ ।
- ਸਾਖੀ 29. ਬਿਖੀ : ਵਿਸ਼ਈ, ਵਿਕਾਤੀ । ਗਨੜਾ : ਪਤਿਤਾ, ਵੇਸਵਾ । ਇਤ : ਇਥੇ । ਬਿਲਗੀ । ਉਡੀਕ ਕਰੇ । ਕੋਇਲਨ : ਕੋਇਲਿਆਂ ਦੀ । ਲਤੇ : ਲੀੜੇ, ਕੱਪੜੇ । ਬਾਵੇ : ਬਾਏਂ, ਖੱਬੇ । ਮੁਹਰਨਿ : ਮੁਹਰਾਂ ਨਾਲ । ਬਾਬ : ਹਾਲ । ਬਾਕ : ਕਥਨ ।
- ਸਾਖੀ 30. ਦੁਬਾਵਾਨ : ਧਨਵਾਨ । ਭਾਨ : ਸੂਰਜ । ਵਾ : ਉਸ । ਭਿਰਾਇ : ਭਰਾਵੇ । ਚਿਖ : ਚਿਖਾ । ਜਮ-ਗਣ : ਜਮਦੂਤ । ਹਰਿ-ਗਣ : ਹਰੀ ਦੇ ਦੂਤ । ਸੀਤ ਬੁਧ : ਧੀਰਜ । ਝੜਾ ਝਗੜਾ । ਗਾਤ : ਗਤਿ । ਬਾਲਨਿ : ਬਾਲਾਂ ਨਾਲ । ਕੀਟੀ : ਚੀਂਟੀ, ਕੀੜੀ । ਪਰਮਲ : ਖੁਸ਼ਬੂ, ਸੁਗੰਧੀ । ਮਸਾਇਕ : ਸ ਧਕ । ਸੇਖਾ : ਸੇਖ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ । ਓੜੀਲਾ : ਬਨਸਪਤੀ । ਚਟੀ : ਸਿਖਰ । ਕਾਪਰ : ਕਪੜਾ ।

- ਸਾਖੀ 31. ਤਰਿ : ਰੁੱਖ । ਕੋ : ਕੋਣ । ਤਰਾਜੀ : ਤਰਾਜ਼, ਤੱਕੜੀ । ਤੁਲਾ : ਤੱਕੜੀ ।
ਸਮ : ਸਮ । ਭਸਮ : ਧੂੜੀ, ਸੁਆਹ । ਛਿਦਾ : ਪਾੜ । ਮੂੰਡਯ : ਸਿਰ ।
ਧਾਵਤ : (ਚੰਚਲ ਮਨ ਦਾ) ਭੱਜਣਾ । ਪਰਚਾ : ਪਰਿਚੈ । ਸਿਧੀ । ਸੰਧੀ,
ਮੇਲ । ਪੁਰਖ : ਪੁਖਤਾ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ, ਪੁਥ ।
- ਸਾਖੀ 32. ਬਿਕਰਾਲ : ਡਰਾਉਣਾ । ਦੀਰਘ : ਸੰਘਣਾ । ਦੁਮ : ਰੁੱਖ । ਭਇਆਨ ।
ਭੈਦਾਇਕ । ਅੰਚਰ : ਅੰਚਲ, ਪੱਲਾ । ਦੁਪ : ਦੁਕ । ਪ੍ਰਕਿਰਤਾ : ਆਦਤਾਂ ।
ਲਸਕਰ : ਫੌਜ । ਵਾਉ : ਪਾਸਾ, ਦਿਸ਼ਾ : ਵਿਦਿਆ : ਵਿਦਾ ।
- ਸਾਖੀ 33. ਦਿਸ : ਦਿਸ਼ਾ । ਬਕਬਾਈ : ਬਕਬਾਸੀ । ਠਾਂ : ਥਾਂ । ਸੁਜਨਿ : ਸੱਜਣ, ਸਜਨ
ਨੇਕ ਆਦਮੀ । ਜੋਹਦੀ : ਜੋਹਦ ਵਾਲਾ, ਪਰਹੋਜਗਾਰ । ਪਨਹਿ : ਪਨਾਹ,
ਸ਼ਰਨ । ਦਸਤ ਪੰਸਤੀ : ਦਸਤ ਬੰਸੀ (ਹੱਥ ਚੁੰਮਣਾ) । ਮੁਕਦਮੀ : ਮੁਕਦਮ
ਦੀ ਪਦਵੀ । ਅਲੋ : ਅੱਲਾ । ਬੰਡ : ਡੰਬ । ਆਪਨ : ਆਪਣਾ ਬਾਟਾ :
ਹਿੱਸਾ । ਬਸ ਕਾਲ : ਕਾਲਵੱਸ । ਪਾਹਿ : ਪਾਸ, ਕੋਲ । ਕਾਸਟ ਰੋਟੀ :
ਕਾਠ (ਘਾਠ=ਛੱਲਿਆਂ ਤੇ ਜੌਆਂ) ਦੀ ਰੋਟੀ । ਮੰਵੀ : ਮੰਜੀ ।
- ਸਾਖੀ 34. ਬਿਖ ਫਲ : ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਫਲ । ਦੀਨ : ਦਿੱਤੇ । ਖਾਵਿ : ਖਾਈਏ । ਰੂਖਨ :
ਰੁੱਖਾਂ (ਤੋਂ) । ਘਾਸੀ : ਘਾਹ ਖੱਤਣ ਵਾਲਾ । ਮੂਰਛ : ਬੇਹੋਸ਼ । ਧਰ : ਧਰਤੀ ।
- ਸਾਖੀ 35. ਕਾਵਰੁ : ਕਾਮਰੂਪ । ਅਤਭੁਤ : ਅਦਭੁਤ । ਮੁਕਤਾਇ : ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ।
ਅਮੈਨੀ : ਟੋਢੀ । ਛਤਰਾ : ਛੱਤਰਾ । ਦਾਮ : ਰੱਸੀ, ਸੰਗਲੀ । ਗਹੁਰ : ਗੌਰ
ਧਿਆਨ । ਲਉ : ਲਵੋ, ਨੇੜੇ । ਤੁਕਿਮ : ਤੁਖਮ, ਤੱਤ । ਅਸਨ : ਘੱਤੇ ।
ਚੰਮੂ : ਸੈਨਾ । ਰੰਭਾ : ਅਪਸਰਾ । ਕੁਰਲੀਆ : ਕੁਰਲਾਈਆਂ । ਖਿਸਾਨੀ :
ਖਿਸਿਆਈ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਈ । ਹੋਮ : ਸਫ਼ੇਦ । ਇਆਣੀ : ਨਿਆਣੀ ।
ਕਾਮਣਿ : ਕਾਮਨੀ । ਪਰਮਲੁ : ਖੁਸ਼ਬੂ । ਗੁੜਾ ਕੇਸ : ਸੰਘਣੇ ਕੇਸ ।
- ਸਾਖੀ 36. ਜਖਕ : ਜੱਛ, ਯਾਕਸ਼ । ਨਿਮਤ : ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ । ਹਰੋ : ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ।
ਕਾਲ ਕੂਟ : ਜਹਿਰ । ਅਮੀ : ਅੰਮ੍ਰਿਤ । ਅਨਗਨ : ਅਨਗਿਣਤ । ਗੋਨ :
ਗੋਨ, ਅਸਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਉਡਣ ਵਾਲੇ, ਪੰਛੀ ।
- ਸਾਖੀ 37. ਜਾਰੁ : ਯਾਰ । ਤਨਕ : ਤਿਨਕਾ ਭਰ । ਮਨ, ਬਚ, ਕਈ : ਮਨ, ਬਚਨ ਤੇ
ਕਾਇਆ ਜਾਂ ਕਰਮ । ਤਾਸ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ । ਛੱਛਾ : ਬੋਧਾ । ਅਜਮਤ : ਅਜਮਤ
ਸ਼ਾਨ, ਵਡਿਆਈ । ਪਾਇਨ : ਪੈਰਾਂ ਉਤੇ । ਰਈਅਤਿ : ਪਰਜਾ । ਲੋਨ :
ਨਮਕ ।
- ਸਾਖੀ 38. ਬਿਚਲਾ : ਵਿਚਲਿਤ ਹੋਇਆ । ਇਛ : ਇੱਛਾ । ਭੇਵ : ਭੇਤ । ਕੁਟਵਾਰੁ :
ਕੱਤਵਾਲ । ਚਰ : ਚੇਲਾ । ਅਸਰਨ : ਦੈ ਤਾਂ ਦਾ । ਰਾਸਕ : ਰਾਕਸ਼ ।
- ਸਾਖੀ 39. ਲਾਲ : ਰਾਲ, ਮੂੰਹ ਦਾ ਪਾਣੀ । ਮਝ : ਮੁਝ, ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ । ਦਾਮ : ਦਮੜੇ,
ਰੁਪਏ । ਵਿਲਾਇ : ਵਲ ਕੇ, ਦੂਰ ਦੇ ਰਸਤੇ । ਸਾਹਿਨ ਕੇ ਸਾਹਿ : ਸ਼ਹਿਨ-

ਸਾਹ । ਕਿਧੋ : ਕਿਸ ਦਾ । ਰੁਜੂ : ਰੁਖ । ਨਫਰੋ : ਨੌਕਰਾਂ ਨੇ । ਬਨਜ : ਵਣਜ,
ਵਪਾਰ । ਸੰਚਿਓ : ਜੋੜਿਆ । ਗਿਰਹੀ : ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ । ਬੂਖ : ਵਰ੍ਹੇ ।

ਸਾਖੀ 40. ਨਰਾਨ : ਨਾਰਾਇਣ । ਮੀਨ : ਮੱਛੀ । ਜਜਮਾ : ਜਜਮਾਨ । ਇ : ਇਹ ।
ਮਕਰ : ਮੱਛੀ । ਖੁਸਾਲ : ਖੁਸ਼ਹਾਲ ।

ਸਾਖੀ 41. ਅਭਿਲਾਇ : ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ । ਕੰਧੀ : ਕਿਨਾਰਾ । ਭਇਆਨੁ : ਭਿਆਨਕ ।
ਤਿਹਾਰ : ਤੁਹਾਡਾ ।

ਸਾਖੀ 42. ਭੋ : ਭੋਂ, । ਕੂਮੀ । ਭਉਨ : ਭਵਨ, ਘਰ । ਪੁਓ : ਪਿਆ । ਮਾ ਜਾ : ਮੈਂ ਜਾ
ਕੇ । ਪਾਂਚੋ : ਪੰਜ (ਹਿੱਸੇ) । ਕਾਲ : ਕੱਲ, ਭਲਕੇ । ਸਾਖ ਅਸਤ ਦਈ : ਝੂਠੀ
ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ । ਬਚ : ਬਚਨ । ਕਛ : ਕੁਝ । ਸਾਰੁ ਸ : ਇਸ ਦਾ ਸਾਰ ।
ਖਾਨੁ : ਖਾਣ । ਸੂਧ : ਸੁਰਤ । ਨਲਾਇਓ ; ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਇਆ ।
ਪਾਇਕ : ਪਿਆਏ । ਨਿਸ੍ਰੋ : ਨਿਸ਼ਾ । ਭਗਨੀ ਸੁਤ : ਭਾਣਜਾ । ਅਵਤ :
ਆਉਂਦਿਆ ।

ਸਾਖੀ 43. ਬਿਕਾਰੁ : ਵਿਕ੍ਰਾਲ । ਮਕੁਨ ਨ ਕੁਨਾ : ਲੁਕੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਨਾ ਦਿਸਦੇ । ਝਖ
ਵਿਆਲਾ : ਮਗਰ ਮਛ, ਸੱਪ । ਹਰਮਤ : ਹਰਸਿਤ, ਖੁਸ਼ ਹੋਏ । ਬਾਰੀ
ਸਸੁ : ਵਾਰੀ ਕਰਾਂ । ਰੱਖ : ਰੱਸ । ਖਿਆਰ : ਖਿਆਲ । ਬਨ ਪੁਰਸਮਿ : ਬਨ
ਤੇ ਬਸਤੀ ਬਰਾਬਰ ਹਨ । ਮਹੀਪ : ਮਾਲਕ, ਪਾਲਨਹਾਰ । ਚਾਰੁ : ਉਚਾਰ,
ਬੋਲ । ਕਛ : ਕੁਝ ।

ਸਾਖੀ 44. ਤੰਬੂ : ਟਾਪੂ । ਪੁਰਾ : ਪਰਿਚੈ । ਦੇਵ : ਦਿਉ, ਦੈਂਤ । ਅੰਗਤ : ਅੰਗਦ
(ਗੁਰੂ) । ਰਾਖਸੀ : ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਦੀ । ਆਹੁ : ਹੈ । ਭਖ : ਖਾਣਾ । ਕਟਕ : ਫੌਜ ।
ਕਲਵਾਨ : ਕਲਾਧਾਰੀ । ਦਿਗ : ਅੱਖਾਉਂ । ਸਮਾਧ : ਸਮਾਧੀ । ਫੌਰ :
ਫੌੜ, ਤੌੜ ।

ਸਾਖੀ 45. ਬਨਮਾਣੂ : ਬਨ ਮਾਣਸ । ਕੜਾਹੀ : ਭੋਜਨ, ਕੜਾਹ । ਪਗ ਰਜੁ : ਪੈਰਾਂ ਦੀ
ਧੂੜ ।

ਸਾਖੀ 46. ਤਰੀਫੁ : ਤਾਰੀਫ । ਲਤੀਫੁ : ਸੂਖਮ । ਹਿਦੂ : ਹਿੰਦੂ । ਸੰਭੂ : ਸਯੂਭੂ । ਬਡ
ਦਾੜੈ : ਵੱਡੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲੇ । ਫਾਫ ਕਰੈ : ਫਫੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਪਾਜ : ਪੱਜ
ਬਹਾਨਾ । ਨਿਰਕਾਰ : ਨਿਰੰਕਾਰ । ਰੋਜੇ : ਰੋਜ਼ੇ, ਮਜ਼ਾਰ । ਰੋਜੇ ਦਿਸ :
ਮਜ਼ਾਰ ਵੱਲ । ਬਕਵਾਦ : ਬਕਵਾਸ । ਨਿਵਾਜਾ : ਨਮਾਜ਼ਾ । ਪੰਖਾਕ : ਪੈਰਾਂ
ਦੀ ਧੂੜ । ਸਰ ਸਰੀਅਤ : ਸਰਹਾ, ਸਰੀਅਤ । ਫਾਨਾਈ : ਫਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ।
ਕੁਜ : ਕੁੱਜਾ, ਲੱਟਾ । ਅਜਰਾਈਲ : ਮੌਤ ਦਾ ਫਰਿਸ਼ਤਾ । ਮੋਦੀਫਾ :
ਕੁਰਬਾਨ । ਗੋਰ : ਕਬਰ । ਮਹਮਦ : ਮੁਹੰਮਦ । ਮਿਹਰਾਜੈ : ਮਿਅਰਾਜ,
ਅਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਚਾਈ । ਬਾਤੈਨ : ਬਾਤਨ ਅੰਦਰੋਂ, ਹਿਰਦੇ ਤੋਂ । ਜਬਰੀਲ :
ਮਲਿਕ-ਉਲ-ਵਹੀ, ਰੱਬੀ ਦੂਤ । ਭੰਗਰ : ਭੰਗ, ਸੁੱਖਾ । ਹੀਜੁ : ਹੀਜੜਾ ।

ਸਾਖੀ 47. ਤਪਤ : ਤਪਸ ।

ਸਾਖੀ 48. ਖਧਿਆ : ਭੁੱਖ । ਪਾਤ ਨਾਂ ਜਾਰੁ : ਜਾਂਤੀ ਨ ਦੋਸਤ । ਰਾਹੈ : ਵਾਹੇ । ਬੋਇ : ਬੀਜੇ । ਸਉਜ : ਸੌਦਾ । ਡੰਡੀ ਛਾਬਾ : ਤੱਕੜੀ । ਪ੍ਰਮਾਨੁ : ਵੱਟੇ । ਪਕ : ਪਕਵਾਨ । ਅਸ : ਘੋੜਾ । ਹਰਖ : ਹਰਸ । ਪਾਵਿਨ : ਪਵਿਤ੍ਰ । ਰਸਕ : ਰਸਕ । ਮੋਰ : ਸੁਮੋਰ ਪਰਬਤ ।

ਸਾਖੀ 49. ਪਵਨਾਰਿਆਸ : ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ । ਮਲਨ : ਮਲੀਨ, ਪਤਿਤ । ਮਸਟੈ : ਮਚਲਾ । ਸਪਤ ਰਿਖਨ : ਸਪਤ ਰਿਸ਼ੀ । ਸੂਲਾ : ਉੱਚਾ । ਖਨਖ : ਧਨੁਸ । ਸਖਆਤ : ਸਾਖਿਆਤ । ਸੁਨਿਛਰ : ਸੁਨਿਚਰ । ਗਮ : ਪਹੁੰਚ । ਆਤਿਭੁਤ : ਅਦਭੁਤ । ਤਮਕ : ਕ੍ਰੋਧ । ਹੀਆਲਾ : ਹਿਰਦਾ । ਫਿਫਰਾ : ਫੇਫੜਾ । ਸੂਵਰ : ਸਰੋਵਰ । ਜਾਮੁ : ਜਮਦੂਤ । ਸਵਾਨ : ਸ੍ਵੈਮ । ਅਮੀ : ਅੰਮ੍ਰਿਤ । ਨਿਹ : ਨੀਚੇ, ਹੇਠਾਂ । ਪਖਰ : ਖੱਪਰ, ਕਾਸਾ । ਗਹਾ : ਅਗਾਂਹ, ਅਗੇਰੇ । ਅਖੇੜ ਬਿਰਤ : ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਸੁਭਾਉ । ਮੂਡਮੂਡਾਇ : ਸਿਰ ਮਨਾਉਣ ਨਾਲ । ਖੀਉ : ਖੀਵਾ । ਆਸਾਤ : ਆਸ ਹੈ ਤਾਂ । ਨਿਰਾਸਾਤ : ਨਿਰਾਸਤਾ ਹੈ ਤਾਂ । ਪਿਗਲਾ : ਵੰਸਵਾ । ਬਾਹੁ : ਬਹੁਤ ; ਖਿਸਾਨਾ : ਖਿਸਿਆਇਆ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇਆ । ਸਾਇਤ : ਘੜੀ, ਥੋੜਾ ਸਮਾਂ । ਕੋਲੇ : ਕੱਲ, ਨਿਕਟ । ਮੁਸਕੇ : ਮੁਸਕਾਵੇ । ਮਾਈ ਮੂੰਡੋ : ਮਾਂ ਮੁੰਨੇ । ਰੂਪਾ : ਚਾਂਦੀ । ਨਿਬਲ : ਨਿਰਬਲ । ਬਹਰੇ : ਫੇਰ । ਜੁਗੋਸਰ : ਜੋਗੀਸਰ । ਫਰੂਆ : ਲਕੜੀ ਦਾ ਠੂਠਾ । ਬੂਦ : ਬੂਟੇ । ਮਹਿਤਾਰੀ : ਮਾਤਾ । ਤਮਕਾ : ਗੁੱਸਾ । ਰਇ : ਰਿਆਇਤ । ਬਾਦ : ਬਗੜਾ । ਸਿਉ : ਸਿਵ । ਤਬਾ : ਤਪਾ । ਕਰਮਾਤ : ਕਰਾਮਤ । ਸਿੰਧ : ਸਿੰਧ । ਪ੍ਰਤਾਪੁ : ਪ੍ਰਤਾਪ । ਬੈਰਾ : ਵਾਰ । ਖਿੰਬੜਾ : ਸਿੰਧ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ । ਟੱਕ : ਟਕਾ । ਮਾਵਾ : ਸਮਾਵਾ । ਸਪਰਤਾ : ਸਪ੍ਰਸ਼ । ਮਾਛੰਦਰ : ਮਛੰਦਰ । ਦੁੰਦ : ਦੁੰਦ, ਦੁਵਿਧਾ । ਹਣਵਤ : ਹਨੂਮਾਨ । ਭੇਖਣ : ਭੀਖਣ । ਭਾ : ਭਾਉ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਮ । ਬਿਨਵੋ ਕਰ ਜੋਗੀ : ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਕਿ ਬਾਹੀ : ਇਕ ਬਾਹੀ, ਇਕ ਪਾਸੇ । ਤਿਹੁ ਲੋਈ : ਤਿੰਨ ਲੋਕ । ਪ੍ਰਤਫ : ਪ੍ਰਤੱਖ । ਪਾਹਨ : ਪੱਥਰ । ਦਤ : ਦਤਾਤ੍ਰੇ । ਦੈਵਤ : ਦੈਤ ।

ਸਾਖੀ 50. ਪ੍ਰਫਲਾਦ : ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ । ਅਲਾਲੀ : ਅਲਲ ਪੰਛੀ । ਕਵਨ : ਕੋਣ । ਆਪਾਏ : ਆਪ ਆਏ । ਠਕਨ : ਠਣਕ । ਗਮ : ਪਹੁੰਚ । ਬਾਸਨਾ : ਭਾਂਡਾ । ਚੋਬਾਛਾ : ਚੋਆਇਆ । ਤਾਇ : ਤੱਤਾ ਕੀਤਾ । ਸਮਾਇਣ : ਜਾਗ । ਖਿਆਰ : ਖਿਆਲ । ਸੰਖਾਰਨ : ਸੰਘਾਰਨ ਕਰਨਾ । ਬੀਆ : ਹੋਰ, ਦੂਜਾ । ਨਲੇ ਤੇ : ਨਾਲੀ ਤੇ । ਲੈ ਲੀਨ : ਲਿਵਲੀਨ । ਪ੍ਰਵੇਸਟਤ : ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ । ਬੈਰਾਹ : ਵਰਹ ਅਵਤਾਰ । ਮਹੀ : ਮਹੀਅਲ, ਮਹਿ, ਵਿਚ । ਖੋਰਰ, ਭੂਚਰ—ਯੋਗ ਦੀਆਂ ਮੁਦ੍ਰਵਾਂ । ਬਾਟੇ : ਰਾਹ ਵਿਚ । ਨੇਬ ਖਵਾਸੀ : ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਖਾਸ ਨਾਇਬ ।

- ਸਾਖੀ 51. ਤੇਜਸੀ : ਤੇਜਸਵੀ । ਪਾਲੇ : ਪੱਲੇ ।
- ਸਾਖੀ 52. ਉਤ ਤੇ : ਉਸ ਤੋਂ । ਸੁਆਗ : ਸੁਆਂਗ । ਸਿਵਕਾਹਿ : ਸੇਵਕ ਹਨ ।
- ਸਾਖੀ 53. ਸੰਸਾ : ਸੱਕ । ਬੇਗ : ਰਫਤਾਰ, ਵੇਗ । ਗਦੀਨ : ਗੱਦੀਦਾਰ, ਮਾਲਕ । ਮੂਤਾਨਾ : ਮਰਦਾਨਾ । ਸੰਤਤ : ਸੰਤਾਨ । ਤਥਾ ਅਸਤ : ਤਥਾ ਅਸਤ੍ਰ । ਦੀਜੈ ਦਾਗ : ਜਲਾ ਦੇਵੇ । ਦਾਬ : ਦੱਬ । ਦਈ : ਦਿੱਤੀ । ਜਾਘਾ : ਜਗ੍ਹਾ । ਚਰਤ : ਚਲਿਤ੍ਰ । ਅਨੁਜ : ਛੋਟਾ ਭਰਾ । ਮਿਤਾਈ : ਮਿਤ੍ਰਤਾ । ਪਗ : ਪੈਰ । ਭਾਵਰੀ : ਚੱਕਰ । ਗਾਤ : ਗਤਿ । ਬਿ : ਫੇਰ । ਰਮਯ : ਰਮਣੀਕ । ਧਰਨੀ : ਧਰਤੀ । ਮੂਢ ਮਤ : ਮੂੜ੍ਹ ਮਤ । ਪਾਖਾਨ : ਪੱਥਰ । ਮਾਤਾ : ਮੱਤਾ, ਮਸਤ । ਦਹ ਦਿਸ : ਦਸ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ । ਵਿਓਮ ਦਿਸਾ : ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ । ਰਮਨੀਅ : ਰਮਣੀਕ । ਗ੍ਰਿਹਸਥ : ਗ੍ਰਹਿਸਥ । ਕਰਾਰ : ਇਕਰਾਰ ।
- ਸਾਖੀ 54. ਕੀਨ : ਕੀਤਾ । ਪਾਏ ਕਾਲਾ : ਕਾਲਵੱਸ ਹੋਏ । ਮੇਰ : ਮੇਰਾ । ਸਿਰਪਾਉ : ਸਿਰੋਪਾ । ਆਦਾ : ਆਦਿ ਦਾ । ਰੋਦਨ : ਰੁਦਨ । ਨਾਇਆ : ਨਿਵਾਇਆ । ਬਿਸਮਾਇਆ : ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ । ਸੰਤਤ : ਸੰਤਾਨ । ਪ੍ਰਾਤ : ਸਵੇਰ ।
- ਸਾਖੀ 55. ਸੁਮਾ ਨਾਮ ਚਿ ਦਾਰੀ : ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ ? ਨਾਮਿ ਮਾ : ਸਾਡਾ ਨਾਂ । ਬੰਦੈ ਕੀਸਤ : ਕਿਸ ਦੇ ਬੰਦੇ (ਦਾਸ ਜਾਂ ਸ਼ਿਸ਼) ਹੋਂ । ਬੰਦੇ ਖਦਾਇਸਿਤ : ਖੁਦਾ ਦੇ ਬੰਦੇ ਹਾਂ । ਸੁਮਾ ਪੀਰ ਗਫਤ : ਤੁਹਾਡੇ ਪੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ । ਮਨ ਜਿੰਦ ਪੀਰਸਤ ਆਰੇ ਆਰੇ : ਹਾਂ, ਹਾਂ, ਮੇਰਾ ਪੀਰ ਹੈ । ਫਕੀਰ ਪੈਦਾ ਸੁਦ ਮੁਰੀਦ ਸੁਦ : ਫਕੀਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੁਰੀਦ ਹੋਇਆ । ਖੁਦਾਇ ਪੀਰਸਤ : ਖੁਦਾ ਪੀਰ ਹੈ । ਕੁਲ ਆਲਮ ਮੁਰੀਦਸਤ : ਕੁੱਲ ਸੰਸਾਰ ਮੁਰੀਦ ਹੈ । ਨਿਗਾਹਿ ਦਿਗ੍ਰ ਨ ਦਾਰੀ : ਤੂੰ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਨਿਗ੍ਹਾਨ ਨ ਰਖ ।
- ਸਾਖੀ 56. ਕੁਜਾ : ਕਿੱਥੇ ? ਜਾਏ ਰਫਤ : ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ । ਮਤਲਬ ਦੀਦਾਰੀ : ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਤਲਬ । ਦਿਨਾਇਤ : ਮਿਹਰਬਾਨੀ । ਬਿਦ੍ਰੇ ਮਾ : ਸਾਡੇ ਦਰ ਉੱਤੇ । ਲੁਤਫ ਖੁਦਾਇ : ਖੁਦਾ ਦੀ ਮਿਹਰ । ਨਾਇ : ਲਹਾ ਕੇ । ਕਾਖਿਆ : ਆਕਾਂਖਿਆ । ਅੰਬੋਲੀ : ਅਬੋਲ, ਮੌਨ । ਕਥ : ਕਥਾ । ਸਦ : ਸਦਾ । ਭੁਯੰਗਮ : ਸੱਪ । ਕਾਚੁਰੀ : ਕੁੰਜ । ਮੁਸਕੇਗਾ : ਮੁਸਕਰਾਏਗਾ । ਉਤਾਇਲ : ਉਤਾਵਲੇ । ਸੂਫਰਾਜ : ਸਰ ਫਰਾਜ, ਉੱਚੇ ਸਿਰ ਵਾਲਾ । ਲੁਤਫ : ਲੁਤਫ, ਕਰਮ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ । ਬਿਸਨੈ : ਬਿਸਨੈ, ਸੁਣ । ਦੁਰਸਤ ਮਾਇਨਾ : ਸੁੱਧ ਅਰਥ । ਆਇਨਾ : ਆਈਨਾ, ਸ਼ੀਸ਼ਾ । ਖੈਫ : ਖੈਫ, ਖੌਫ, ਡਰ । ਸਾਲਸੂਹੀ : ਸਾਲਸ ਰਹੀ । ਸ੍ਰਾ ਸ੍ਰੀਅਤ : ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਸ਼ਰ੍ਹੀਅਤ । ਮੁਤਕਾ : ਸੇਲੀ, ਕਾਲਾ ਡੇਰਾ ਜੋ ਫਕੀਰ ਗਲ ਵਿਚ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ । ਸਾਹਿਦ : ਗਵਾਹ । ਦਰੁਸਤ ਈਮਾਨ : ਸੁੱਧ ਧਰਮ । ਹਲੇਮੀ : ਨਿਮੂਤਾ । ਮਤਾਤਬ : ਮਰਤਬੇ, ਪਦਵੀਆਂ । ਪੈਕਾਬੂ : ਪੈਗੰਬਰ ।

- ਸਾਖੀ 57. ਸੁਆਨ : ਕੁੱਤਾ । ਹਤ : ਮਰ । ਦ੍ਰਿਗ : ਨੈਣ । ਸਤ ਮਗ : ਸੱਚਾ ਰਾਹ ।
ਤਾਸ : ਉਸ ਬਾਰੇ । ਬਿਹੰਗਮ : ਪੰਛੀ । ਗੁਚੇ : ਗੋ ਚਿਹ, ਕਹੋ ਕੀ ?
ਅਸਨਾਉ : ਆਸਨਾ, ਵਾਕਿਫ਼ । ਕੇ ਹੈ : ਕੀ ਹੈ ? ਮਰੇ : ਮੋਰੇ ।
- ਸਾਖੀ 58. ਗਹਰ : ਦੋਰ । ਆਥ : ਹੁਣ । ਇਤ ਨੀਰੇ : ਇੱਥੇ ਠੀਕ ਹਾਂ । ਮਟ :
ਮਠ । ਜਘਾ : ਜਗ੍ਹਾ । ਮਿਸਕਾ : ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ । ਨਿਸ ਪ੍ਰੇਹੀ : ਰਾਤ ਪਈ ।
ਡੰਫਾਨਾ : ਖਾਣਾ ।
- ਸਾਖੀ 59. ਸੁਤਾ : ਧੀ । ਅਮਾਨ : ਅਮਾਨਤ । ਰੰਘਣ : ਰੰਘੜ । ਟੇਰਿਓ : ਸੱਦ
ਘੱਲਿਆ । ਪਠਯੋ : ਘੱਲਿਆ । ਦੋਜਕ : ਦੋਜਖ, ਨਰਕ : ਕੰਨਆ :
ਕੰਨਿਆ । ਦੀਸਤ : ਦਿਸਦਾ ਸੀ । ਮੋਰ ਅਜਾਨ : ਮੋਰੀ ਬੱਚੀ । ਬਾਤੀ : ਥਾਂ
ਤੇ, ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ । ਮੰਵੱਤੀ : ਰੰਘੜੀ, ਰੰਘੜ ਦੀ ਬੋਟੀ (ਮੰਗੀ ਹੋਈ) ।
- ਸਾਖੀ 60. ਬਹ : ਬਹੁਤ । ਕਉੜੀਲਾ : ਕੌੜਾ, ਗੁੱਸੇ । ਪੁਸਤ : ਪਰਸਤ, ਸਪੁਸ਼ ਕਰਕੇ ।
- ਸਾਖੀ 61. ਦਵ : ਜੰਗਲ (ਦੀ ਅੱਗ) । ਭਿਰਤਰ : ਨੌਕਰ । ਬੰਦ ਸਾਲ : ਕੈਦ ।
ਤਸਕਰ : ਚੋਰੀ ਮਾਲ ਖੁੰਦਣ ਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ । ਚਾਕੀ : ਚੱਕੀ । ਮੂਡੀ
ਪੁੰਨੀ : ਸਿਰ ਪਿੱਟਿਆ । ਗਵਨੇ : ਚੱਲੇ । ਦਾਦ : ਬਖਸ਼ਿਸ਼ । ਬਿਜਾਰੀ :
ਬੇਜਾਰੀ, ਦੁੱਖ । ਖਾਵਦ : ਖਾਵੇਂਦ । ਕਿਬਲੇ : ਕਿਬਲਾ, ਕਾਅਬਾ । ਦਾਮ :
ਜ਼ੋਜੀਰ । ਸਾਹਿਬ ਅਜਮਤ : ਸਾਹਿਬਿ ਅਜਮਤ । ਪੈਕਾਬਰ : ਪੈਗੰਬਰ ।
ਗੰਦੂ : ਗੰਦਾ । ਜਈਫ : ਜਈਫ਼, ਬੁੱਢਾ । ਭਾਗ : ਭੰਗ । ਆਇਮਾਂ :
ਅਹੁਦਾ, ਪਦਵੀ । ਬਦਾ : ਵਿਦਾ ।
- ਸਾਖੀ 62. ਬੰਧਨੀ : ਪਤਨੀ । ਕਲੂ : ਕਾਲ । ਸਪਸਅ : ਤਪੱਸਿਆ । ਅਮਰਾਪਦ :
ਮੁਕਤੀ । ਬਿਦਿਆ : ਵਿੱਦਿਆ । ਮੀਤ : ਮਿਤ੍ਰ । ਮਾਗ : ਮਾਰਗ । ਸਰਮ :
ਭੇਤ । ਬਾਦ : ਝੇਤਾ । ਪੀਤਾ : ਪੀੜੀ । ਅਚੇ : ਖਾਓ । ਜਗ : ਯੱਗ ।
ਕੀਇਨਿ : ਕੀਤੀ । ਗਿਲਾਨ : ਘੁੰਟਾ । ਜਿਲਾਇਆ : ਚਿੰਦਾ ਕੀਤਾ । ਗੋ ਜਗ :
ਗਊ ਯੱਗ । ਕਲ ਮੰ : ਕਲਯੁਗ ਵਿਚ । ਉਦੋਤ : ਉਦਯ । ਕੁਬਾਸ : ਦੁਰਗੰਧ ।
ਪਭ : ਪ੍ਰਭੂ । ਬਰਨ : ਵਰਣ, ਜਾਤੀਆਂ । ਬ੍ਰਹਮਨ : ਬ੍ਰਹਮਣ । ਅਸਵਹ :
ਘੜੇ ਉੱਤੇ । ਦਕਨ : ਦੱਖਣ ਵੱਲ । ਅਰੋਹ : ਆਰੋਹ, ਯਾਤ੍ਰਾ । ਹੰਸਾ :
ਹਿੰਸਾ । ਅਧਕਾਰ : ਅਧਿਕਾਰ । ਕੂਪ : ਖੂਹ । ਸਕਤਾ : ਸਕਤੀ ਵਾਲਾ । ਬੋਰੇ :
ਬੋੜਾ । ਬੂਲ : ਸਬੂਲ । ਪੂਤ-ਅਹਾਰ : ਯੱਗ ਦੇ ਅੱਠਾਂ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ।
ਦੇਯਾ : ਦਇਆ । ਇਤੀ : ਅੱਡੀ । ਵਾਮ ਪਾਵ : ਖੱਬਾ ਪੈਰ । ਡੰਡ ਸੋ : ਡੰਡੇ
ਵਾਂਗ । ਉਰੂ : ਓਰ, ਪਾਸੇ । ਪਿਸਟ : ਪਿੱਠ । ਅੰਗੁਸਟ : ਅੰਗੂਠਾ, ਉਂਗਲ ।
ਸਬਮਨਾ : ਸੁਖਮਨਾ । ਗਿਆਨੋਦੀਅਨ : ਗਿਆਨ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ । ਮੁਸਟਨਿ :
ਮੁੱਠੀ ਵਿਚ । ਬੰਭਾ : ਬੰਮ । ਬਾਰ : ਤੁਹਾਡਾ । ਸਾਤਿਕ : ਸਾਤ੍ਰਿਕ । ਲਘ :
ਲਗ । ਮਾਤਾ : ਮਾਤ੍ਰਾ । ਸੋਕ : ਸ਼ੋਕ, ਸੰਗ । ਦੋਹ : ਬੁਰਾ ਚਿਤਵਣਾ ।
ਦੇਅ : ਦਇਆ । ਕਓਰੀ : ਕੋਲੀ । ਅਮਰੇ : ਸਾਡੇ । ਪਾਤਿਕ : ਨਿਫਲ ।

- ਸਾਖੀ 63. ਕੀੜਾ : ਕ੍ਰੀੜਾ । ਦਰਗੋ : ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ।
- ਸਾਖੀ 64. ਅਹਮਖ : ਅਹਿਮਕ, ਬੇਵਕੂਫ਼ । ਇਲਾਹ : ਅੱਲ੍ਹਾ । ਮੁਹ ਤਿਸੀ : ਮੇਰੀ ਤੇਹ ।
ਓਮ : ਉਂ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ । ਤੀਛਨ : ਤਿੱਖਾ । ਕਤਾ : ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ । ਫੁਕ :
ਅਹੰਕਾਰ । ਮਉਕੂਫ਼ : ਛੱਡਣਾ । ਦਰੋਗ ਗੋ : ਝੂਠਾ । ਗੈਬਤ : ਗੈਬਤ,
ਚੁਗਲੀ । ਸਾਬਸ : ਸਾਬਾਸ । ਮਜਬ : ਮਜ਼ਹਬ । ਹਲਾਹਲ : ਹਲਾਲ ।
ਜਨਾਹ : ਜਣਾਵੇ । ਉਸੀਆਰ : ਹੁਸ਼ਿਆਰ ।
- ਸਾਖੀ 65. ਵਿਆਲ : ਵਿਕ੍ਰਾਲ । ਘੁਮੰਤਾ : ਘੁੰਮਦਾ । ਤਾੜੀ : ਸਮਾਧੀ । ਆਸਾ
ਡਾਕਨ : ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੀ ਚੁੜੇਲ । ਹੁੰਦੈ : ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ।
- ਸਾਖੀ 66. ਬਿਨਹ : ਛਿਣ ਵਿਚ । ਬਿਨ ਹਦੂ : ਬੇਹੱਦ । ਝਗਲਾ : ਝੱਗਾ, ਚੋਲਾ ।
ਅਸਤਾ : ਆਸਾ, ਸੋਟਾ । ਖਾਮ : ਖਾਮੀ ਵਾਲਾ । ਬੂਡਤਾ : ਡੁਬਦਾ ।
ਹਕਾਰ : ਹਾਕ, ਸੱਦਾ । ਗੁਸਤਾਕੀ : ਗੁਸਤਾਖੀ । ਤਕਸੀਰ : ਭੁੱਲ, ਦੱਸ ।
ਬੰਦਰ : ਬੰਦਰਗਾਹ । ਤਾਸ : ਉਸ ਦਾ । ਰੋਜਨਿ ਪੇਸ : ਰੋਜਨ-ਪੇਸ਼,
ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਿਆਤ ਹੈ ।
- ਸਾਖੀ 67. ਪੰਧਿਤਾ : ਪੰਦਰਾਂ । ਅਰਧੀਨ : ਅਧੀਨ । ਕਲ : ਕਲਜੁਗ ।
- ਸਾਖੀ 68. ਆਹ : ਹੈ । ਜਥਾ ਬੁਧ : ਯਥਾ ਯੋਗਤਾ । ਦੁਭਦਾ : ਦੁਬਿਧਾ । ਲਲਣੇ :
ਲਹਿਣੇ । ਧਦ : ਭੇਤ । ਵਥ : ਵਸਤੂ । ਕ੍ਰੋਧ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ : ਕ੍ਰੋਧ ਵਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ।
- ਸਾਖੀ 69. ਜਘਾ : ਜਗ੍ਹਾ । ਛਤੇ : ਛੱਤੇ, ਕੇਸ । ਠੇਠੇਲੀ : ਠੱਠਾ । ਅਸ : ਘੋੜਾ ।
ਮਤਵਾਰੇ : ਮਤਵਾਲੇ । ਪੇਚੇ : ਪਏ । ਕਬਰੀ : ਕੰਬਲੀ । ਮੁਸਕੇ : ਮੁਸਕਾਏ ।
ਤੀਛਨ : ਤਿੱਖੀ । ਆਬਿਤ : ਅਤਿਬੀ । ਬਟਪਾਰ : ਬਟਮਾਰ, ਠੱਗ ।
ਪੰਥੀ : ਰਾਹੀ । ਬਿਸਾਨੈ : ਬਿਸਿਆਨੇ । ਛਿਮੋ : ਬਿਮਾ ਕਰੋ ।
- ਸਾਖੀ 70. ਮੋ ਕੰਨ : ਮੇਰੇ ਵੱਲ । ਪਲਘ : ਪਲੰਘ । ਹੀਇ : ਬਾਹੀ । ਸੋਵੀ : ਸੋਝੀ ।
- ਸਾਖੀ 71. ਬਾਛਾ : ਇੱਛਾ । ਸਮਸ਼ੋਰ : ਸਮਸ਼ੀਰ, ਤਲਵਾਰ । ਜੀਨ : ਜੀਨ, ਕਾਠੀ ।
ਹਲੂਫੂ : ਉਤਾਰਨਾ । ਤਗੀਰ : ਤਗੱਯੀਰ, ਤਬਦੀਲੀ । ਦੁਭਦਾ : ਦੁਬਿਧਾ ।
ਮ੍ਰਿਤ ਮਾਹ : ਮੌਤ ਵਿਚ ।

ਅੰਤਿਕਾ 4

ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੇ ਪੈਰਾਣਿਕ ਹਵਾਲੇ

(ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ)

ਉਰਧ ਕੇਸੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

- ਅਸਟ ਸਿੱਧੀ :
1. ਅਣਿਮਾ = ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ।
 2. ਮਹਿਮਾ = ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ।
 3. ਗਰਿਮਾ = ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ।
 4. ਲਘਿਮਾ = ਬਹੁਤ ਹੌਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ।
 5. ਪ੍ਰਾਪਤੀ = ਮਨ ਚਾਹੀ ਚੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ।
 6. ਪ੍ਰਾਕਾਸ਼ਯ = ਮਨ ਦੀਆਂ ਜਾਣਨਾ ।
 7. ਈਸ਼ਿਤਾ = ਇੱਛਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੰਨਣ ।
 8. ਵਸ਼ਿਤਾ = ਸਾਰੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਹੋਣ ।

- ਅਸਟ ਧਾਤ :
1. ਸੋਨਾ
 2. ਚਾਂਦੀ
 3. ਤਾਂਬਾ
 4. ਜਿਸਤ
 5. ਪਾਰਾ
 6. ਕਲੀ
 7. ਲੋਹਾ
 8. ਸਿੱਕਾ

ਅਸ਼ੁਰ : ਸ਼ੁਰ (ਦੇਵਤਾ) ਦਾ ਵਿਪ੍ਰੀਤ

ਅਗਮ ਛਾਇਆ : ਕਾਲੀ (ਦ.)

- ਅੱਠ ਫਜ਼ਿਦੁ :
1. ਅੰਗਵਤ
 2. ਪੁੰਡਰੀਕ
 3. ਬਾਮਨ
 4. ਮੁਕੰਦ
 5. ਸਾਰਬ ਭੂਮੈ

6. ਅੰਜਨ
7. ਸਾਪਰਤੀਕ
8. ਪੁਰਪ ਦੇਤ

- ਅੱਠ ਪਹਾੜ :
1. ਹਿਮਵਤ
 2. ਹਿਮਵੇਤ
 3. ਨਿਖਧ ਮੋਰ
 4. ਭਗਵਾਨ ਵਤ
 5. ਨੀਲ
 6. ਗੰਧਕ
 7. ਮਰਦਾਨ

ਅਲਿਲ/ਅਲਲ ਪੰਛੀ : ਇਸ ਨੂੰ 'ਅਨਲ ਪਕਸ਼' ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੰਛੀ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਆਕਾਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਆਂਡੇ ਵੀ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਰਤੀ ਤਕ ਅਪੜਦਿਆਂ ਬੱਚੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਾ ਅਲਲ ਪੰਛੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਗਗਨ ਸਿਖਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਤਮਕ ਜਗਤ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਪੰਛੀ ਖੁਦ ਮਨੁੱਖੀ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਲ ਟਿਕਾਣਾ ਸਤਿਨਾਮ ਜਾਂ ਸਚਖੰਡ ਹੈ।

ਆਦਿ-ਭਵਾਨੀ : ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਪਾਰਬਤੀ, ਦੁਰਗਾ, ਆਦਿ-ਸ਼ਕਤੀ। ਸ਼ਿਵ ਆਦਿ-ਪੁਰਖ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਾਰਬਤੀ ਆਦਿ ਨਾਰੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ।

ਅੰਗਦ (ਰਾਮਾਇਣ) : ਬਾਲੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਦਾ ਭਤੀਜਾ। ਇਹ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਦਾ ਅਨਿਨ ਭਗਤ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੂਤ ਬਣ ਕੇ ਰਾਵਣ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੰਨਾ ਬਲਵਾਨ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਰੱਖੇ ਪੈਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਿਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਿਆ।

ਅੰਬਕਾ (ਅੰਬਿਕਾ) : ਮਾਤਾ ਦੁਰਗਾ (ਵ.) ਦਾ ਇਕ ਨਾਂ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ : ਆਬਿ-ਹਯਾਤ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਖਸ਼ਣ ਵਾਲਾ ਬਲਕਿ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਲ। ਸਾਗਰ-ਮੰਥਨ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਇਕ ਰਤਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਵਤਿਆਂ ਤੇ ਦੈਂਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਜਣ ਵੇਲੇ (ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ) ਛਕਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ।

ਇਸਲਾਮ : ਖੁਦਾ ਦੀ ਹਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਲਾਮ (ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਅੰਗੀਕਾਰ) ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਧਰਮ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਨੀ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਨ ਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਾਂ ਮੁਸਿਨ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ, ਪੰਜ ਵੇਲ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਰੋਜ਼ਾ, ਹੱਜ, ਚਕਾਤ ਨਮਾਜ਼, ਜਹਾਦ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਣਾ ਤੇ ਕੁਰਾਨ ਨੂੰ ਹਿਲਾਹਮੀ ਕਿਤਾਬ ਮੰਨਣਾ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਧਰਮ-ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਹਨ।

ਇੜਾ (ਨਾੜੀ) : ਯੋਗੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਨਾੜੀ ਜੋ ਖੱਬੀ ਨਾਸਿਕਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਪਾਸੇ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਦਿਮਾਗ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਚੇਦ੍ਰਾਗ (ਚੇਦ੍ਰਮਾ ਜਿਸ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ) ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇੰਦਰ (ਦੇਵਤਾ) : ਇਹ ਵਰਖਾ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਤੇ ਅਮਰਾਵਤੀ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਹੈ। ਰਿਗਵੇਦ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਦਿਤਿ ਦੇ ਗਰਭ 'ਚੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਸ਼ਯਪ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਵਾਸਨ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਚੀ ਤੇ ਪ੍ਰਤ੍ਰ ਜਯੰਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਏਰਾਪਤ ਹਾਥੀ ਹੈ।

ਏਕਦੰਤ/ਏਕ ਦਾਂਤ : ਗਣੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨਾਂ ਇਹ ਏਕਦਾਂਤ ਹੈ। ਪਰਸੁਰਾਮ ਇਕ ਵਾਰ ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਗਣੇਸ਼ ਸੀ। ਪਰਸੁਰਾਮ ਉਸ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕਰਨ ਤੇ ਉਤਰ ਆਇਆ। ਪਰਸੁਰਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵ ਨੇ ਇਕ ਕੁਹਾੜਾ ਵਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰਸੁਰਾਮ ਨੇ ਕੁਹਾੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਗਣੇਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਦੰਦ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਗਣੇਸ਼ ਇਕ ਦੰਦ ਵਾਲਾ (ਏਕਦੰਤ/ਏਕਦਾਂਤ) ਬਣ ਗਿਆ। (ਵ. ਗਣੇਸ਼)

ਸੱਤਦੀਪ

1. ਸੰਬੂ
2. ਪਲਬਰ
3. ਸਲਮਲ
4. ਕੁਸ਼ੂ
5. ਕਰੋਚ
6. ਖਲਟ ਵਾਸ
7. ਕਸਦੀਪ

ਸਪਤ ਰਿਸ਼ੀ :—ਇਹ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਮੱਥੇ ਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੱਤ ਰਿਸ਼ੀ ਹਨ। ਸਤਪਥ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਏ ਹਨ—ਗੰਤਮ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਵਿਸ਼੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ, ਜਮਦਗਨੀ, ਵਸਿਸਠ, ਕਸ਼ਯਪ ਅਤੇ ਅਤ੍ਰੀ। ਮਹਾਭਾਰਤ, ਵਾਯੂ ਪੁਰਾਣ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ-ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੱਤ ਰਿਸ਼ੀ ਆਕਾਸ਼ ਉਤੇ ਸੱਤ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਡਲ੍ਹਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਰਸ੍ਵਤੀ (ਨਦੀ, ਦੇਵੀ) :—ਨਦੀ : ਆਰੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਦੀ ਜੋ ਹੁਣ ਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦੇਵੀ :—ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਇਹ ਹੈ : ਗੋਰਾ ਰੰਗ, ਸਜੀਲ ਅੰਗ, ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀਣਾ ਅਤੇ ਕਮਲ ਫੁੱਲ ਉਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ। ਇਸ ਦਾ ਕੰਮ ਗਿਆਨ ਤੇ ਕਲਾ ਨੂੰ ਸਮ੍ਰਿਧ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸਰੂਪੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਸੂਰੂਪਾਖੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਸਾਗਰ (ਪੈਰਾਣਿਕ) :

1. ਖਾਰ ਸਾਗਰ
2. ਦੁਧ „
3. ਖੀਰ „
4. ਅਮੀ „
5. ਦਰਮ „
6. ਮਧ „
7. ਇਕ „

ਸਾਤ (ਦੀਪ) : ਸੱਤ ਦੀਪ (ਵ.)

ਸਾਰਦਾ (ਸਾਰਦਾ) : ਸਰਸੂਤੀ ਦਾ ਇਕ ਨਾਂ ਸਾਰਦਾ ਜਾਂ ਸਾਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਸਾਰਦ (ਚਿੱਟੇ ਕਮਲ ਵੱਲ) ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਸਾਰ (ਤੜ੍ਹ) ਦੇਣ ਵਾਲੀ । (ਵ. ਸਰਸੂਤੀ) ।

ਸ਼ਿਵ : ਵੇਦਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਰੁਦ੍ਰ ਨਾਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸਤਤ ਰਿਗਵੇਦ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ । ਸ਼ੰਕਰ, ਸ਼ੰਕ੍ਰ, ਮਹਾਕਾਲ, ਮਹੇਸ਼, ਪਸ਼ੂਪਤੀ, ਮਹਾਂਦੇਵ ਆਦਿਕ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਨਾਂ ਹਨ । ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਰਵਤੀ (ਦੇਵੀ) ਦਾ ਸੁਾਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸ਼ਿਵਸੁਤ : ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਗਣੇਸ਼ (ਵ.)

ਸੀਤਲਾ (ਦੇਵੀ) : ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਵਿਚ ਚੋਚਕ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਦੀ ਦੇਵੀ ਸੀਤਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਸੁਨਹਿਰੀ, ਸੁਾਰੀ ਖੱਤੇ ਦੀ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਝਾੜੂ ਤੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਛੱਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਕਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਹਨ । ਮਾਤਾ ਨਿਕਲਣ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦੀ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਮਸ਼ਾਣੀ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਨਾਂ ਹੈ ।

ਸੀਤਾ : ਸੀਤਾ ਜਨਕ ਦੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ । ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਯੱਗ ਲਈ ਜਮੀਨ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਹਲ ਵਾਹੁੰਦਿਆਂ ਇਕ ਕੰਨਿਆ ਜਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਹਲ ਦੀ ਸੀਤਾ (ਲੀਕ) ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਨਾਂ ਪਿਆ । ਜਨਕ ਤੇ ਸੁਨਯਨਾ (ਜਨਕ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ । ਭੂਮਿਜਾ ਜਾਂ ਅਯੋਨਿਜਾ (ਧਰਤੀ ਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ) ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਨਾਂ ਹਨ । ਰਾਮ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁੰਬਰ ਵਿਚ ਵਰਿਆ । ਇਸੇ ਦੀ ਖਾਤਰ ਰਾਮ ਨੂੰ ਰਾਵਣ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ।

ਸੁਕਲਾਂਗੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਸੁਖਮਨ (ਨਾਤੀ) : ਯੋਗੀਆ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਨਾਤੀ ਜੋ ਨੱਕ ਦੇ ਮੂਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਕੇ ਦਿਮਾਗ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਪਿੰਗਲਾ (ਵ.) ਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਇਤਾ (ਵ.) ਹੈ । ਇਕੋ ਚੰਦ੍ਰ, ਸੂਰਜ ਤੇ ਅਗਨੀ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਅਨਾਹਤ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸੇ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਸੁਗ੍ਰੀਵ : ਬਾਲੀ (ਵ.) ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦਾ ਭਗਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ।
ਬਾਲੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੇ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਨੂੰ ਕਿਸ਼ਕਿੰਧਾ ਦਾ ਰਾਜ ਦਿੱਤਾ ।

ਸੁਮੇਰ : ਸਵਰਗ-ਲੋਕ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਪਹਾੜ । ਸੁਮੇਰ (ਸੁ = ਸਿਖਰ, ਅਤੇ ਮੇਰ = ਪਹਾੜ) ਉੱਤੇ ਇਕ ਜਾਮਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬਿਰਛ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਛਾਂ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸੰਬੂ ਦੀਪ ਹੈ ।

ਹਿਮਾਲੀਆ ਪਹਾੜ ਦਾ ਉਹ ਭਾਗ ਜਿੱਥੋਂ ਗੰਗਾ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਮੇਰੂ ਪਰਬਤ ਹੈ ।

ਸੁਰ : ਦੇਵਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਸਵਰਗ ਜਾਂ ਦੇਵ-ਲੋਕ ਹੈ ।

ਸੈਲ ਪੁਤ੍ਰੀ : ਸੈਲ ਸੁਤਾ, ਸੈਲ ਕੁਮਾਰੀ, ਸੈਲ ਕੰਨਿਆ, ਸੈਲਤਨਯ ਆਦਿਕ ਪਾਰਵਤੀ ਦੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਨਾਂ ਹਨ । ਹਿਮਾਲਾ ਜਾਂ ਪਹਾੜ ਦੀ ਪੁਤ੍ਰੀ (ਗਿਰਿਜਾ) ਵੀ ਇਸੇ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ।

ਸੁੰਭ/ਨਿਸੁੰਭ : ਸੁੰਭ : ਨਿਸੁੰਭ (ਵ.) ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਰਗਾ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ।
ਨਿਸੁੰਭ : ਸੁੰਭ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਜੋ ਦਾਨਵ ਸੀ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਜਨਮ ਕਸ਼ਯਪ ਤੋਂ ਦਨੁ ਦੇ ਸੰਜੋਗ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ।

(ਹਣਵੇਤੁ) **ਹਨੂਮਾਨ :** ਲੰਮੇ ਜਥਾਤੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਦਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਣਿਆ ਤੇ ਜੋ ਰਾਮ ਦਾ ਅਨਿਨ ਭਗਤ ਸੀ । ਇਸ ਦਾ ਜਨਮ ਅੰਜਨਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਜਿਕ-ਸ਼ਬਲਾ ਅਤੇ ਪਵਨ ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਸੰਜੋਗ ਨਾਲ ਹੋਇਆ । ਪਵਨ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਬਨਚਰ (ਜੰਗਲੀ) ਜਾਤੀ ਵਿਚੋਂ ਸੀ । ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਂਦਰ ਜਾਤੀ ਦਾ ਸਮਝਕੇ ਇਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੀ ਬਾਂਦਰ ਵਰਗਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਹਿਪ੍ਰਿਯਾ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਕਉਮਾ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਕਪਦਲ : ਦਲਾਂ ਜਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਦੁਰਗਾ ।

ਕਪਾਲੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਕਮਲਕਰ : ਗਣੇਸ਼ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚਲਾ ਕਮਲ ਫੁੱਲ ਜੋ ਪਦਮ-ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ । ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚਲਾ ਕਮਲ ਫੁੱਲ ਵੀ ਪਦਮ-ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਹੈ । ਇਹ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕਿਉਂਕਿ ਪਦਮ ਜਾਂ ਕਮਲ ਫੁੱਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਰਗਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਚਿਤ੍ਰਕਾਰ ਗਣੇਸ਼ ਦੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕਮਲ ਫੁੱਲ ਦਾ ਚਿਤ੍ਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਕਲਜੁਗ : ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਾ ਚੌਥਾ ਯੁੱਗ ਜੋ ਹੁਣ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਉਮਰ 4,32,000 ਸਾਲ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਆਰੰਭ 3102 ਪੂਰਬ ਈਸਵੀ ਤੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਉਪਦਰ ਜਾਂ ਕਲ੍ਹਾ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਦੁਖਦਾਈ ਵਰਤ ਕਲੀ ਕਾਲ ਜਿਸ ਦਾ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਨਾਂ ਹੈ ।

ਕਾਲਕੂਟ : --ਜੋ ਕਾਲ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦੇਵੇ ; ਜਹਿਰ; ਵਿਹੁ ਪੌਰਾਣਿਕ ਕਥਾ ਹੈ ਕਿ ਖੀਰ ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਰਿੜਕਣ ਨਾਲ ਚੰਦਾਂ ਅਦਭੁਤ ਪਦਾਰਥ ਨਿਕਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 'ਕਾਲਕੂਟ' ਇਕ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਤੇ ਦੋਵਤਿਆਂ ਨੇ ਸੁਮੇਰ ਦੀ ਮਧਾਣੀ ਤੇ ਬਾਸੁਕੀ ਦਾ ਨੇੜਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਸਾਗਰ ਦਾ ਮੰਬਣ ਕੀਤਾ।

ਕਾਲਨੀ : ਕਾਲੀ (੩.)

ਕਾਲਰਾਤ੍ਰੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਕਾਲਗਨ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਕਾਲੀ (ਦੇਵੀ) :

ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਦੇਵੀ; ਕਾਲਿਕਾ; ਚੰਡੀ; ਭਤ ਕਾਮਨੀ (ਵ.) ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਹਾਦੇਵੀ, ਸ਼ਕਤੀ, ਸ਼ਿਵ-ਪਤਨੀ ਆਦਿ ਅਨੇਕ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਨਿਮਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਉਮਾ, ਹੇਮਵਤੀ, ਜਗਤਮਾਤਾ, ਭਵਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਿਅੰਕਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੁਰਗਾ, ਕਾਲੀ, ਚੰਡੀ, ਚੰਡਿਕਾ, ਭੈਰਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਦੋਂ ਦੁਰਗਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖੂਨ ਦਾ ਬਲੀਦਾਨ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਸ਼ੇਰ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਤੇ ਰੂਪ ਭਿਅੰਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਮਾਯਾ ਇਸ ਦਾ ਛਲੀਆ ਰੂਪ ਹੈ। ਦਸਾਂਭੁਜਾ, ਸਿੰਹ ਵਾਹਿਨੀ, ਮਹਿਸ਼ਰ-ਮਰਦਨ, ਮੁਕਤਕੇਸ਼ੀ, ਜਗਤਜੀਰੀ, ਭਗਵਤੀ, ਈਸਰੀ, ਕਾਲੰਜਰੀ, ਕੋਸ਼ਿਕੀ, ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਹੁੰਦਾਣੀ, ਸ਼ਿਵਾ, ਗਿਰਿਜਾ, ਕੰਨਯਾ, ਕੁਆਰੀ, ਅੰਬਿਕਾ, ਪਿੰਗਾ, ਪਿੰਗਲੀ, ਸ਼ਿਵਦੂਤੀ, ਸਿਹੋਰਥੀ, ਭੂਤਨਾਯਕੀ, ਗਣਨਾਯਕੀ, ਕਾਮਾਕਸ਼ੀ, ਭਦ੍ਰਕਾਲੀ, ਚਮੁੰਡਾ, ਮਹਾਕਾਲੀ, ਰਕਤਦੰਤੀ, ਕਪਦਲ, ਕਪਾਲੀ, ਕਾਲਨੀ, ਕਾਲ ਰਾਤ੍ਰੀ, ਕਾਲਾਗਨ, ਕੁਰੁਮਧੀ, ਕੇਸਰੀ, ਕੁੰਡਾਖੀ, ਕੰਟਕਾ, ਖੰਥਾਰੀ, ਰਾਖਸੀ, ਯਥਿਆ, ਯਮਦੂਤੀ, ਮੰਤ੍ਰ ਜੋਗਨੀ, ਯਥਨੀ ਮੌਹਨੀ, ਮੁੰਡਧਾਰਨੀ, ਮਾਲਨੀ, ਮੰਥਾਗਲੀ ਭੂਤ ਯਾਮਨੀ, ਭੈਰਵੀ, ਭੈਕਾਰੀ, ਭਵਨੇਸ਼ਰੀ, ਬੈਸਨਵੀ, ਬੈਰਾਹਨੀ, ਬਿਸਲਾ, ਬਿਕਟਾ, ਪ੍ਰੇਤ ਭਖਨੀ ਪ੍ਰੇਤ ਵਾਹਨੀ, ਪ੍ਰੇਤਾਖੀ, ਬਜ੍ਜਨੀ, ਧਰੁਮਾਖੀ, ਨਰਭੋ, ਦਿੱਬਯੋਗੀ, ਨਿਚਰੀ, ਜੰਤ੍ਰਵਾਹਨੀ, ਨੀਹੁੰ, ਕਉਮਾ, ਹਿਪਿਯਾ, ਸੁਕਲਾਗੀ, ਸਰੂਪੀ, ਸਵਰੂਪਾਖੀ, ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ, ਉਰਧਕੇਸ਼ੀ, ਅਗਮ ਛਾਇਆ, ਘੋਰ ਭਦ੍ਰਾਖੀ, ਘੋਰਾ, ਚਕ੍ਰੀ ਭਖਨੀ, ਲੰਬਸਟਾ, ਮਹਾਯੋਗੀ, ਰਾਜੇਸਵਰੀ, ਰੌਦ੍ਰੀ, ਵੀਰਾਦ੍ਰਾਖੀ ਆਦਿ ਇਸ ਦੇ ਅਨੇਕ ਹੋਰ ਨਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਉ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਕਰਕੇ ਹਨ।

ਕੁਰੁਮ ਧੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਕੇਸਰੀ : ਦੁਰਗਾ ਦੇ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਨਾਂ (ਦੁਰਗਾ ਵ.)

ਕੋਸ਼ਿਕੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਕੁੰਡਾਖੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਕਟਕਾ : ਕਾਲੀ (ਵ.) ਖੰਥਾਰੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਗਣ : ਦੋਵਤਿਆਂ ਦੇ ਵਹੁੜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੌਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਹਨ ਤੇ ਗਣੇਸ਼ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਕੈਲਾਸ ਪਰਬਤ ਹੈ।

ਗਣੇਸ਼ : ਗਣ + ਈਸ਼ = ਗਣੇਸ਼ । ਇਸ ਨੂੰ ਗਣਪਤੀ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਪਾਰਬਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਮੰਲ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ । ਇਹ ਵਿਘਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਕੰਮ ਆਰੰਭ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਹਿੰਦੂ ਜਾਤੀ ਵਿਚ, ਇਸ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । 'ਗਜਾਨਨ' ਏਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੇ ਸਿਰ ਹਾਥੀ ਦਾ ਸੀ ।

ਗਨਿਕਾ : ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਦੀ ਪੁਤੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਵੇਸਵਾ ਜੋ ਸਾਰੀ ਰਾਤੀ ਕਿਸੇ ਗਾਹਕ (ਕਾਮੀ ਪੁਤਸ) ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਰਹੀ ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਾਹਕ ਨਾ ਮਿਲਿਆ । ਮਨ ਵਿਚ ਪਛਤਾਵਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜੇ ਏਸੇ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਉੱਤਮ ਕਰਮ ਹੋਣਾ ਸੀ । ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਕੁਕਰਮ ਤਿਆਗ ਕੇ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਭਗਤਣੀ ਹੋਈ ਤੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜੀਵਨ ਵੱਲ ਰੁਚਿਤ ਹੋਈ । ਏਸੇ ਗਨਿਕਾ ਨੂੰ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਨੇ ਗਰੂ ਕਲਪਿਆ ਸੀ । ਇਕ ਗਨਿਕਾ ਉਹ ਵੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਧੂ ਨੇ ਤੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਤੇ ਨੂੰ ਹਰਿਨਾਮ ਸਿਖਾਉ । ਤੱਤੇ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਖੁਦ ਇਕ ਅਭਿਆਸੀ ਸਾਧੂ ਬਣ ਗਈ ।

ਗਰਗ ਰਿਖੀਸਰ : ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ ਰਿਖੀ ਜੋ ਵਿਤੱਥ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸੀ ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਨੇ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਇਹ ਯਾਦਵਾਂ ਦਾ ਕੁਲ-ਗੁਰੂ ਸੀ । ਬਲਰਾਮ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਕਰਣ ਵੇਲੇ ਇਸੇ ਨੇ ਸੰਸਕਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ ।

ਗਿਰਜਾ ਤਾਤ : ਪਾਰਵਤੀ ਨੂੰ ਗਿਰਿਜਾ ਜਾਂ ਹਿਮਾਲਾ ਗਿਰਿ ਦੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਗਿਰਜਾ ਤਾਤ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਪਾਰਵਤੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਗਣੇਸ਼ । (ਵ. ਗਣੇਸ਼)

ਗੁੜਾ ਕੇਸ : ਅਰਜਨ ਜਿਸ ਨੇ ਗੁੜਾਕਾ (ਨੀਦ) ਨੂੰ ਜਿਤ ਲਿਆ ਸੀ । ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਘਣੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਗੁੜਾ ਕੇਸ ਆਖਦੇ ਹਨ ।

ਗੋਰਜਾ : ਪਾਰਵਤੀ; ਗਿਰਿਜਾ ।

ਗੰਗਾ (ਨਦੀ) :

ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਦੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਗੰਗਾ ਹੈ । ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗੰਮੁਖ (ਹਰਿਦਵਾਰ ਤੋਂ 180 ਮੀਲ ਉੱਪਰੋਂ 13800 ਫੁੱਟ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ) ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਮਨ (ਵ.) ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਫੁਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਭਗੀਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਾਲ ਇਹ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਤੋਂ ਮਾਤ ਲੋਕ ਵਿਚ ਆਈ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਗੀਰਥੀ (ਵ.) ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਘੋਰ ਭਦ੍ਰਾਖੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਘੋਰਾ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਚਕ੍ਰੀ ਭਖਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਚਾਰ ਵੇਦ : ਰਿਗ, ਯਜੁਰ, ਸਯਾਮ ਤੇ ਅਥ੍ਰਵ

ਛੇ ਜਤੀ : 1. ਲਛਮਨ, 2. ਗੋਤਖ, 3. ਹਨੂਮਾਨ, 4. ਭੀਸ਼ਮ, 5. ਭੈਰਵ, 6. ਦੱਤ ।

ਜਨਕ : ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਤੇ ਸੀਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ ਜੋ ਅਧਿਆਤਮਕ-ਸਾਧਨਾ ਨਾਲ ਤੇ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜ-ਯੋਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ।

ਜਮ : ਜਮਰਾਜ ।

ਜਮਦੂਤ : ਜਮਰਾਜ ਦਾ ਦੂਤ, ਮੌਤ ਦਾ ਵਰਿਜਤਾ ।

ਜਮਨਾ (ਨਦੀ) : ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਦੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਰਸਵਤੀ ਹੈ । ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੌਰਾਣਿਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਕਿਹਾ ਹੈ । ਇਹ ਟੋਹਰੀ (ਹਿਮਾਲੀਆ) ਵਿਚੋਂ 10850 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ । ਪ੍ਰਯਾਗ ਕੋਲ ਇਹ ਗੰਗਾ (ਵ.) ਨਾਲ ਜਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ।

ਜਾਮਵੇਤ : ਜਾਂਬਵਾਨ ਜਾਂ ਜਾਂਬਵੇਤ ਰਿਛਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਜੋ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਦਾ, ਲੰਕਾ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿਚ, ਸਹਾਇਕ ਬਣਿਆ ।

ਜੁਆਲਾ (ਦੇਵੀ) :

ਅਗਨੀ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇਵੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਜੁਆਲਾ ਜੀ (ਕਾਂਗੜਾ) ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਜੰਤੂ ਵਾਹਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਤਿੰਨ ਗੁਣ : ਰਜ, ਤਮ, ਤੇ ਸਤ

ਦਸ ਅਵਤਾਰ : ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸ ਮੁਖ ਅਵਤਾਰ ਇਹ ਹਨ :—

- ਸਤਿਯੁਗ ਦੇ : 1. ਮੱਛ
2. ਕਛ
3. ਵਰਾਹ
4. ਨਰ ਸਿੰਘ
5. ਵਾਮਨ

- ਤ੍ਰੇਤਾਯੁਗ ਦੇ : 6. ਪਰਸ਼ੁਰਾਮ
7. ਰਾਮਚੰਦਰ

- ਦੁਆਪਰਯੁਗ ਦੇ : 8. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ

- ਕਲਿਯੁਗ ਦੇ : 9. ਬੁੱਧ
10. ਕਲਕੀ

- ਦਸ ਪਹਾੜ : 1. ਪਾਰਜਾਤ
2. ਵੈਰਾਹਾ
3. ਪ੍ਰਦਾਨ

4. ਮੁਕਟ ਮਾਇਆ
5. ਬੈਕੁੰਠ
6. ਕੈਲਾਸ਼ ਮਰਦਨ
7. ਬੈਤੂਰਜ ਮਾਇਆ
8. ਮੇਰਸਵਰ
9. ਮਯਮਰਕਟ ਮਾਇਆ
10. ਜਖਮੋਖਵੇ

ਦੁਤਾਤ੍ਯ : ਇਹ ਅਤੀ ਅਤੇ ਅਨਸੂਯਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ । ਇਹ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ—ਸੋਮ, ਦੱਤ ਅਤੇ ਦੁਰਵਾਸਾ, ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਦੌੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਹੋਏ ਹਨ । ਇਹ ਕਾਰਤਵੀਰਯ ਦਾ ਸੰਰਖਿਅਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ।

ਦਿਬਯੋਗੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਦੁਰਗਾ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਧਨੁ : ਸਾਗਰ-ਮੰਥਨ ਵੇਲੇ ਨਿਕਲੇ ਚੰਦਾਂ ਰਤਨਾਂ ਚੋਂ ਇਕ ਰਤਨ ਕਾਮਧੇਨੁ ਸੀ, ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਠ ਰਿਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਹ ਇਕ ਗਾਊ ਸੀ ਜੋ ਹਰ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਰਖਦੀ ਸੀ । ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਹੋਈ ।

ਧਰੂ : ਧਰੂਹ ਉਤਾਨਪਾਦ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸੀ । ਸੁਨੀਤਿ ਧਰੂਹ ਦੀ ਅਸਲੀ ਮਾਂ ਸੀ ਤੇ ਸੁਰੁਚਿ ਮਤ੍ਰੇਈ । ਸੁਰੁਚਿ ਰਾਜਭਾਗ ਦਾ ਵਾਰਿਸ, ਆਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰ ਉਤਮ, ਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਸੀ ਤੇ ਧਰੂਹ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਦੀ ਸੀ । ਸੁਨੀਤਿ ਨੇ ਧਰੂਹ ਨੂੰ ਤਪੱਸਵੀ ਬਣਾਇਆ । ਇਸੇ ਤਪੱਸਲ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਚੱਲ ਅਸਥਾਨ ਬਖਸ਼ਿਆ ।

ਧਰੁਮਾਖੀ : (ਕਾਲੀ ਵ.)

ਨਰਭੋ : (ਕਾਲੀ ਵ.)

ਨਿਚਰੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਨੀਹੰ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਨੋ : ਨੌ ਖੰਡ :—

1. ਭਾਰਤ, 2. ਕਿਨਰ, 3. ਐਲਾ ਪਰਬਰ, 4. ਪਛਾਨ ਰਾਮ, 5. ਭੰਦਰ, 6. ਮਿਰਤਸਟ ਖੰਡ, 7. ਅਰਾਨ, 8. ਪਰਮਾਤਮ, 9. ਜਾਨਪੁਚੰਡ ।

ਪਾਂਚ ਤੱਤ : 1. ਪ੍ਰਿਥਵੀ, 2. ਜਲ, 3. ਅਗਨੀ, 4. ਵਾਯੂ, 5. ਆਕਾਸ਼ ।

ਪਿੰਗਲਾ (ਨਾੜੀ)—ਯੋਗੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਨਾੜੀ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਹੈ

ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੂਰਯਾਂਗ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਸੱਜੀ ਨਾਸਿਕਾ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਚੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਕੱਲ੍ਹੇ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਦਿਸਾਗ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ—ਇਹ ਹਿਰਣਕਸ਼ਪ (ਹਰਨਾਕਸ਼) ਦੌਤ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਬਲੀ ਦਾ ਪਿਤਾ । ਇਹ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਾ ਭਗਤ ਸੀ । ਪਿਤਾ ਦੇ ਰੋਕਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਇਹ ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਨਾ ਰੁਕਿਆ । ਪਿਤਾ ਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਵੱਸ ਅਨੇਕ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ । ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੇ ਨਰਸਿੰਘ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਇਸ ਭਗਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਪਰ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ।

ਪ੍ਰੇਤ ਭਖਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਪ੍ਰੇਤਵਾਹਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਪ੍ਰੇਤਾਖੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਬਜ਼ਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਬਲਿ ਰਾਜਾ : ਬਲਿ ਪ੍ਰਹਿਲ ਦ ਦਾ ਪੋਤਾ ਤੇ ਵਿਰੋਚਨ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੀ । ਇੰਦਰ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਇਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਲੱਕਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਕੀਤਾ । ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੇ ਬਲਿ ਨੂੰ ਛਲਣ ਵਾਸਤੇ ਵਾਮਨ (ਵ.) ਅਵਤਾਰ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ ਤੇ ਬਲਿ ਤੋਂ ਢਾਈ ਕਦਮ ਭੂਮੀ ਮੰਗੀ ਤੇ ਇਉਂ ਸਰੀਰ ਵਧਾ ਕੇ ਇਕ ਕਦਮ ਨਾਲ ਆਕਾਸ਼, ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਤੇ ਤੀਜੇ ਨਾਲ ਬਲਿ ਦਾ ਸਰੀਰ ਲੈ ਲਿਆ ।

ਬਾਕਬਾਨੀ : ਸਰਸਵਤੀ ਜੋ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਵਾਕ ਦੀ ਸਵਾਮਿਨੀ ਹੈ । ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਅਪਾਰ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਣੀ ਗਜਰਾਨੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ।

ਬਾਨੀ ਗਜਰਾਨੀ : ਸਰਸਵਤੀ, ਬਾਕ ਬਾਨੀ (ਵ.)

ਬਾਵਨ (ਰੂਪ) ਅਵਤਾਰ : ਬਲਿ (ਵ.)

ਬਿਸਲਾ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਬਿਕਟਾ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਬੈਸਨਵੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਬੈਰਾਹਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਭਗਵਤੀ : ਦੁਰਗਾ (ਵ.)

ਭਰਥਰੀ (ਹਰਿ) : ਧਾਰਾ ਨਗਰੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਜੋ ਵਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਯ (ਮਹਾਰਾਜਾ ਉੱਜੈਨ) ਦਾ ਭਰਾ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਮਹਾ ਪੰਡਿਤ ਸੀ । ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਟਰਾਣੀ ਵਿਭਚਾਰਨ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਤਿਆਗ ਕੇ ਯੋਗ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ । ਸ਼੍ਰੀਹਾਰਸ਼ਤਕ, ਨੀਤਿਸ਼ਤਕ ਤੇ ਵੈਰਾਗਯਸ਼ਤਕ ਇਸ ਦੇ ਰਚੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗ੍ਰੰਥ ਹਨ ।

ਭਵਨੇਸਵਰੀ : ਕਾਲੀ (ਲ.)

ਭਾਰਤੀ : ਸਰਸਵਤੀ (ਵ.)

ਭੂਤਯਾਮਨੀ : ਭੂਤਨੇਸਰੀ, ਭੂਤਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕ, ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਭੈਕਾਰੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਭੈਰਵੀ : ਭੈਰੋਂ (ਸ਼ਿਵ) ਦੀ ਪਤਨੀ, ਕਾਲੀ, ਚਮੁੰਡੀ,

ਮਹਾਯੋਗੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਮਹਿਖਾਸੁਰ : ਮਹਿਖਾਸੁਰ ਦੌਂਤ ਰੰਭ ਦੌਂਤ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਂ ਮਹਿਸ਼ੀ (ਮੱਝ) ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਰਗਾ (ਵ.) ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਮਹਿਖਾਸੁਰ-ਮਰਦਨ ਅਖਵਾਈ।

ਮੱਕਾ-ਮਦੀਨਾ : ਮੱਕਾ, ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਜਨਮ-ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਥਿਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਧਰਮ ਸਥਾਨ (ਕਾਬਾ) ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਜ਼ੀ ਮੱਕਾ ਸ਼ਰੀਫ ਦੇ ਹੱਜ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਰਬ ਵਿਚ ਹੈ।

ਮਦੀਨਾ : ਅਰਬ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਥੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋਇਆ ਤੇ ਏਥੇ ਹੀ ਹਜ਼ਰਤ ਦੀ ਕਬਰ ਹੈ।

ਮਧਕੀਟ : (ਮਧ ਤੇ ਕੈਟਭ)।

ਮਧ : ਕੈਟਭ ਦੌਂਤ ਦਾ ਭਰਾ; ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਖਦ ਕਿ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਨਾਭਿ ਕਮਲ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਪਏ। ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਮਧਸੂਦਨ (ਵਿਸ਼ਨੂੰ) ਬਣਿਆ। ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੂੰ ਕੈਟਭਜਿਤ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਮਿਝ ਤੋਂ ਮੇਦਾਨੀ (ਪ੍ਰਿਥਵੀ) ਬਣੀ।

ਮਾਲਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਮੈਖਾਗੁਲੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਮੋਹਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਮੰਤ੍ਰਜੋਗਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਮੁੰਡਕਾ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਮੁੰਡ ਧਾਰਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਯਕਸ਼/ਯਾਕਸ਼ : ਕੁਬੇਰ (ਧਨ ਦੇ ਦੇਵਤੇ) ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਰਾਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਜੀਵ ਜੋ ਪੁਨੀਤ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਜਿੰਨ, ਭੂਤ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੇ 'ਮੇਘਦੂਤ' ਦਾ ਮੁਖ ਪਾਤਰ ਇਕ ਯਕਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਵਵਿਆਹੁਤਾ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਯੋਗ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਸਨ।

ਯਖਨੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਯਖਿਆ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਯਮਦੂਤੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਰਾਖਸੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਰਾਜੇਸਵਰੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਰਾਮ : ਰਾਮ ਸੂਰਜਵੰਸੀ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਜਨਮ ਰਾਣੀ ਕੋਸਲਯਾ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ । ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਤੋਂ ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਤੋਂ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਿਆ ਸਿੱਖ ਕੇ ਅਯੁਧਿਆ ਦਾ ਰਾਜ ਲੈਣਾ ਸੀ । ਪਰ ਮਤ੍ਰੇਈ ਮਾਂ ਕੇਕਈ ਕੋਲ ਦਸਰਥ ਵਚਨਬੱਧ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਰਾਮ ਨੂੰ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਦਾ ਬਨਵਾਸ ਮਿਲਿਆ । ਰਾਮ ਰਾਮਾਇਣ ਦਾ ਨਾਇਕ ਹੈ ।

ਰਾਮੇਸੁਰ—ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ।

ਰਾਵਣ—ਰਾਵਣ ਸਰੂਪ ਨਖਾ ਤੇ ਕੁੰਭਕਰਣ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ । ਇਹ ਲੰਕਾ ਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰਾਜਾ ਸੀ । ਇਸ ਦੇ ਦਸ ਸਿਰ ਤੇ ਵੀਹ ਬਾਹਾਂ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ । ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀ ਪਰ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਕਰੂਰ ਸੀ । ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਹਰ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰਾਮ ਨੇ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕੀਤਾ ।

ਰੋਦੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਲਛਮਣ : ਦਸਰਥ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤੇ ਰਾਮ (ਵ.) ਦਾ ਭਰਾ ।

ਛੇ ਜਤੀਆਂ (ਵ.) ਵਿਚੋਂ ਇਕ

ਲੱਛਮੀ (ਦੇਵੀ) : ਲੱਛਮੀ ਧਨ ਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਦੇਵੀ ਹੈ ਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਕਾਮ ਦੇਵ ਦੀ ਮਾਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਜਨਮ ਸਾਗਰ-ਮੰਥਨ ਤੋਂ ਹੋਇਆ, ਇਸੇ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਇੰਦਿਰਾ ਜਾ ਜਲਧਿਜਾ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕੰਵਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਦਮਾ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਲਟ : ਕਾਲੀ (ਵ.) ।

ਲੰਬ ਸਟਾ : ਕਾਲੀ (ਵ.) ।

ਲੰਬੋਦਰ : ਲੰਬੇ ਜਾਂ ਲਟਕੇ ਹੋਏ ਪੇਟ ਵਾਲਾ ।

ਵੱਡੀ ਗੰਗੜ ਵਾਲਾ ਅਰਥਾਤ ਗਣੇਸ਼ (ਵ.)

ਵਰਾਹ (ਅਵਤਾਰ) : ਰਾਮਾਇਣ ਵਿਚ ਕਥਾ ਹੈ ਕਿ ਥ੍ਰਹਸਾ ਨੇ ਵਰਾਹ (ਸੂਰ) ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੂੰ ਅਥਾਹ ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ।

ਵੀਰਾਦ੍ਰਾਖੀ : ਕਾਲੀ (ਵ.)

ਅੰਤਿਕਾ 5

ਸਹਾਇਕ ਗਰੰਥਾਵਲੀ

ਪੰਜਾਬੀ

1. ਅਸ਼ੋਕ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਡਾ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (ਸੰਪਾ.),
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1968
2. ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ, ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼, (ਸੰਪਾ.)
ਪੰਨਾ 139, ਪੁਨਰ ਮੁਦ੍ਰਣ—
ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1960.
3. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ., ਜੀਵਨ-ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ,
ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1969.
4. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.) ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਲਿਖਤ ਸ੍ਰੀ
ਮਿਹਰਬਾਨ ਜੀ ਸੋਢੀ (ਸਾਹਿਤਕ ਮਹਾਨਤਾ : ਡਾ. ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ
ਆਹੂਜਾ), ਪ. 42, ਸਿਖ ਹਿਸਟਰੀ ਰੀਸਰਚ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ,
ਸ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1962
5. ਕੋਹਲੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡਾ. ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ (ਖੋਜ-ਪੱਤਰ)
ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, 1960.
6. ———ਪਰਖ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਅੰਕ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ,
1969.
7. ਕੇਮਲ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.) ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਅਧਿਐਨ, ਬ੍ਰਿਜਿੰਦਰ ਕਾਲਿਜ
ਖੋਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 1. ਫਰੀਦਕੋਟ, 1970.
8. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡਾ. (ਸੰਪਾ.) ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਦਾ
ਤਾਰਕਿਕ ਅਧਿਐਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ,
1970.
9. ———ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ, ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਮੂਲ ਪਾਠ,
ਲਾਹੌਰ ਬੁਕ ਸਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਾਲ ਨਹੀਂ
10. ਜੱਗੀ, ਵਤਨ ਸਿੰਘ ਡਾ. ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1974.

11. ———ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ : ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 1974.
12. ਜੋਨ ਡੋਸਨ (ਸੰਪਾ.) : ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਕੋਸ਼, (ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ), ਪੰਨਾ 114-15, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1963.
13. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਡਾ. (ਸੰਪਾ.) ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਵਾਲੀ ਜਨਮਪਤੀ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਂ ਆਦਿ ਸਾਖੀਆਂ, ਲਾਹੌਰ ਬੁਕ, ਸ਼ਾਪ, ਪਟਿਆਲਾ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, 1969.
14. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਭਾਗ ਦੂਜਾ, (1850-1970) ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1972.
15. ਪੰਜਾਬੀ ਹੱਥ-ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, (ਪੰਜਾਬੀ) ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ, 1960; ਭਾਗ ਦੂਜਾ, 1963, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ
16. ਮਿਹਰਬਾਨ, ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, (ਸੰਪਾ.) ਡਾ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1962.
17. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਭਿਨੰਦਨ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1978.
18. ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਚਮਤਕਾਰ, ਖਾਲਸਾ ਸਮਾਚਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1960.
19. ———ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਖਾਲਸਾ ਸਮਾਚਾਰ (ਛੇਵੀਂ ਛਾਪ), ਦਸੰਬਰ, 1967.

ਹਿੰਦੀ

1. ਖੀਰੇਂਦਰ ਕਰਮਾ ਐਂਡ ਸਾਥੀ (ਸੰਪਾ.), ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰੋ. ਜਨਸੰਭਾਲ ਲਿ., ਕਾਰਾਯਜੀ, 2020 ਬਿ.
2. ਹਰਿਮਯਜਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪਿ ਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਕਾਵਯ, ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਸਮਿਦਰ ਦਿਲੀ, 1963

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ :

1. Diwana, Mohan Singh Dr., A History of Panjabi Literature, (1100-1932)
Kasturi Lal & Sons, Amritsar, 1956.
2. Grewal, J. S., Gura Nanak In History, (Epilogue) Panjab University Chandigarh, First Edition, 1969.

3. Ibbetson, Sir Denzil, **Panjab Castes.**
A Reprint of the chapter on—'The Races, castes and Tribes of the people' in the Report on the Census of the Panjab published in 18 .
Reprinted, Languages Deptt, Panjab, 1970.
4. Meleod, W.H., **Guru Nanak and the Sikh Religion,** Oxford University Press, 19. 8.
5. Weston, Samuel T (Ed.) ; **A Glossary of the Tribes and castes of the Panjab and North West Frontier Province,** Vol. II, pp. 121. (also Rawalpindi Gr. 188 -84 pp. 1), Civil and Military Gazette press, Lahore, 1911 (Based on the Census Report of the Panjab, 1883, by Sir Denzil Ibbetson, K.C.S.I. and the Census Report of the Panjab, 1892, by E.D. MacLagan, C.S.I. and compiled by H.A. Rose.)

ਫ਼ਾਰਸੀ

The Standard Persian Dictionary, Lala Ram Narain Beni Madho, Allahabad, 1931.

ਹੋਥ ਲਿਖਤਾਂ

ਛਿੱਬਰ ਸੰਤ ਦਾਸ, ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਕੀ, ਖਰੜਾ ਨੰਬਰ 2737, ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਪਬਲਿਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਪਟਿਆਲਾ;

ਖਰੜਾ ਨੰਬਰ $\frac{5075}{2045}$ ਤੇ ਨੰਬਰ $\frac{199}{1973}$, ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ

ਰੈਫ਼ੋ ਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।

B-6775

